

Anötö ndê Yom Lênsêm
Wakuc

The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc
The New Testament in the Bukawa language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Bukawa long Niugini

copyright © 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Language: Bukawa

Translation by: Lutheran Bible Translators Australia

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents.

For other uses, please contact the respective copyright owners.

2012-01-13

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 23 Aug 2023 from source files dated 9 Oct 2020

545e5ca3-1e95-59e4-8380-93951e023cf7

Contents

FRT	1
MATYU	2
MAK	45
LUK	72
JON	116
APOSEL	150
ROM	193
1 KORIN	214
2 KORIN	236
GALESIA	251
EPESAS	259
PILIPAI	266
KOLOSI	272
1 TESALONIKA	277
2 TESALONIKA	282
1 TIMOTI	285
2 TIMOTI	292
TAITUS	296
PILEMON	299
HIBRU	301
JEMS	318
1 PITA	324
2 PITA	331
1 JON	335
2 JON	341
3 JON	342
JUD	343
REVELESEN	345
Read the New Testament . . .	367
Yom N̄atô N̄ahu	373

**Anötö ndê Yom Lêñsêm
Wakuc
The New Testament in the
Bukawa language of Papua
New Guinea
Nupela Testamen long
tokples Bukawa long Niugini**

Lutheran Bible Translators Australia
197 Archer Street, Adelaide
South Australia 5006

Anötö ndê Yom Lêñsêm Wakuc

The New Testament in the Bukawa language
in the Huon Gulf area of Morobe
Province,

Papua New Guinea

Translation by Lutheran Bible Translators
Australia

© 2000 Lutheran Bible Translators Australia

Print publisher, 2000 by Lutheran Bible
Translators Australia

Web version

2012, Wycliffe Bible Translators

www.Wycliffe.org

<http://pngscriptures.org>

www.ScriptureEarth.org

This translation is made available to you
under the terms of the Creative Commons
license (Attribution-Noncommercial-No
Derivative Works).

<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0>

Your are free to share – to copy, distribute and transmit the text under the following conditions:

- **Attribution.** You must attribute the work to *Lutheran Bible Translators Australia Inc.* (but not in any way that suggests that they endorse you or your use of the work).
- **Noncommercial.** You may not use this work for commercial purposes.
- **No Derivative Works.** You may not alter, transform, or build upon this work.
- **In addition,** you have permission to port the text to different file formats, as long as you don't change any of the text or punctuation of the Bible.

Notice – For any reuse or distribution, you must make clear to others the license terms of this work.

Tok Orait

Dispela Buk Baibel i kam wantaim tok orait na lo bilong *Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivative Works license*. Em i tok olsem **yu ken givim kopi long narepela manmeri**. Yu ken wokim kopi na givim long husat i laikim. Tasol, yu mas tok klia dispela samting i kam long <http://tokplesbaibel.org>. Yu no ken kisim mani na salim dispela. **Yu mas givim nating**. Na tu, **yu no ken senisim Tok**.

Ol piksa i kam wantim ol Baibel na narepela buk i stap long dispela sait i gat tok orait long usim wantaim dispela samting tasol. Sapos yu laik narapela tok orait, yu mas askim husat i papa bilong copyright long dispela ol piksa.

Sapos yu laik stretim samting i no orait long dispela tok orait, stretim tok, salim Buk Baibel, o tainim Tok bilong God long nupela tok ples, yu ken **askim mipela**.

Olgeta tok orait na lo long tok ples English i stap long <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/legalcode>.

Sapos yu gat askim long dispela, **plis askim mipela**.

Matyu ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindec sa-nga

Matyu in Yisu ndê ñgacsênomi 12 si dan, ma in ndê ñaê dan bu Liwai (Mak 2:14). Têñ ñamata-nga in kôm gwelen whin gavman Rom-nga ma kôc mone takis-nga yêc lau Israel-nga. Ma tinambu Yisu kêgalêm in sa ti ndê ñgacsênom dan.

Matyu in ñgac Israel-nga, ma in to ñawaê ñayham dindec gic in dau ndê lau Israel-nga ñawaê. In to tu bu whê sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êñkin têt lau Israel-nga, nan Yisu dau. Matyu kôc yom daêsam yêc lau Israel si buku dabun (nan dasam bu Yom Lênsêm Akwa) bu puc yom nan in to pi Yisu, nan dôñ, ma bu tôc asê bu yom hon nan propet akwa-ka sêto pi Mesaya dau, nan ñandô sa pi Yisu. Ma Matyu to yom daêsam pi yom nan Yisu sôm ma kêdôhôn têt lau, ma pi gêt nan in kôm.

Ñawaê ñayham dindec gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc gic waê lau nom-nga hon. Nahu bu Matyu to yom daêsam pi †Anötö ndê gôlin (kingdom), ma whê sa bu Anötö tac whin bu lau hon sêsôc in ndê gôlin ñapu, ma sêti in ndê balêkoc. Tôm yom nan Yisu sôm têt lau Israel-nga, ma Matyu to yêc 4:17, nan yêc bocdec bu:

Anötö ndê gôlin men kêpin su. Bocdinañ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sin.

*Yisu ndê apai ñadênañ
(Luk 3:22-38)*

¹ Yisu †Kilisi ndê apai si ñadênañ dindec. In sa akên Dawid ndê, ma Dawid sa akên Abraham ndê.

² Abraham ndê atu in Aisak. Ma Aisak ndê atu in Jakob. Jakob ndê atui †Juda ti in ndê asidôwai. ³ Juda gêm Tama ma inlu sêkwê balê lu asê, nan Peres lu Sera. Peres ndê atu in Hesron, ma Hesron ndê atu in Ram. ⁴ Ram ndê atu in Aminadab. Aminadab ndê atu in Nason, ma Nason ndê atu in Salmon. ⁵ Salmon gêm Rahab, ma

inlu sêkwê Boas asê. Boas gêm Rut, ma inlu sêkwê Obed asê. Ma Obed in Jessi damba. ⁶ Ma Jessi ndê atu in Kin Dawid.

Dawid gêm Betsiba, nan munnga ti Uria ndê awhê, ma Dawid lu Betsiba sêkwê Solomon asê. ⁷ Solomon ndê atu in Rehoboam. Ma Rehoboam ndê atu in Abaisa. Abaisa ndê atu in Asa. ⁸ Asa ndê atu Yehosapat, ma Yehosapat ndê atu in Yehoram. Yehoram ndê atu in Usiah. ⁹ Usiah ndê atu Yotam, ma Yotam ndê atu Ahas. Ahas ndê atu in Hesekeya. ¹⁰ Hesekeya ndê atu in Manase, ma Manase ndê atu Amon. Amon ndê atu in Josaya. ¹¹ Ma Josaya ndê atui, nan Yekonaya ti ndê asii. Têt Josaya ndê têt lau Babilon-nga sêngaho lau †Israelnga su, ma sêkôc ñac sa si sêndôc gameñ apa Babilon-nga gitôm lau gapocwalô-nga.

¹² Têt ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ Babilon-nga, nan Yekonaya kwê Sealtial asê. Tinambu lau Israelnga sêmbu akên gameñ Babilon-nga sêmên, ma Sealtial kwê Serubabel asê. ¹³ Serubabel ndê atu in Abiud, ma Abiud ndê atu Eliakim. Eliakim ndê atu in Aso. ¹⁴ Ma Aso ndê atu Sadok. Sadok ndê atu in Akim, ma Akim ndê atu in Eliud. ¹⁵ Eliud ndê atu in Eleasa, ma Eleasa ndê atu Matan. Matan ndê atu in Jakob, ¹⁶ ma Jakob ndê atu in Josep. Josep gêm Maria nan kôc Yisu, ñgac nan sêsam bu Kilisi.

¹⁷ Bocdinañ, têt Abraham ndê têt ma men têt Kin Dawid ndê têt, Yisu ndê apangaci 14 sêmbo. Ma têt Dawid ndê têt ma men têt ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, nan in ndê apai 14 tiyham sêmbo. Ma têt ndoc lau Israel-nga sêndôc Babilon, e men têt ndoc Maria kôc Kilisi, nan apai 14 tiyham sêmbo.

Yisu ndê dinda kôc in

¹⁸ Yisu Kilisi dinda kôc in ñamin dau dec. Nac sêhê in dinda Maria têt Josep su, magoc inlu sêmbo sêwhin dau dom, ma sêlic bu Maria daê. In daê akên Nalau Dabun ndê. ¹⁹ Josep, nan sêmasañ yom bu nem Maria, nan ñgac gitên, ma bu kôm in maya sa dom, dec gauc gêm bu hu in sin gelec.

²⁰ In kôc gauc dinañ su, goc Pômdau ndê ajela dan hoc dau asê têt in ña mbê, ma sôm, “Josep, Dawid ndê apangac, tôc daôm

dom bu kôc Maria sa ti am nem awhê, bu Njalau Dabuñ dau kên balêkoc nan mbo in ñatac ñalôm. ²¹ Maria oc kôc balê dan, ma am oc sam in ndê ñaê bu †Yisu, ñahu bu in oc nem in ndê lau si yêc ñac si sac ñagêyô.”

²² Gêñ hon dinan hóc asê ma bocdinañ Pômdau ndê yom nan propet Aisaya hoc asê muñ su, nan ñandô sa. In hoc yom dau asê bocdec bu:

²³ Alic su nan. Awhê akin dan oc daê e kôc balêkoc ñac dan, ma ñac oc sêsam in ndê ñaê bu Imanuel. *[Ais 7:14]*

(Ñaê ‘Immanuel’ dau ñahu bu ‘Anötö mbo whin yac.’)

²⁴ Têñ ndoc Josep tapo sa, nan in kôm gitôm Pômdau ndê anela gic atu in, ma kôc Maria sa meñ mbo in ndê andu ti in ndê awhê. ²⁵ Inlu sêmbô sêwhin dandi, magoc Josep gic ahê Maria mbo e gitôm in kôc balêkoc dau su. Ma in sam in ndê ñaê bu Yisu.

2

Lau tigauc sêñsalê Yisu

¹ Yisu dinda kôc in yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-nga, têñ têm Kin †Herod gêm gôlin mbo. Tinambu lau apa ñatô sêhóc asê Jerusalem. Ñac lau tigauc tu sêñyalê tata-nga, ma sêmen akên gameñ ac pi-nga. ² Sêhóc asê ma sêndac, “Balêkoc nan bu ti lau Israel si kin, nan dinda kôc in yêc nde? Yac alic tata wakuc dan pô yac mba gameñ dec kên puc yac bu in hóc asê su. Ma yac amen bu atoc in sa ti apôn handuc têñ in.”

³ Ñac si yom dinan kôm Kin Herod sö ma gauc gêm yom daêsam. Ma lau Jerusalem-nga hon boc-dinañ. ⁴ Goc Herod kêgalêm lau Israel si †dabuñsiga atu-tu ti lau nan sêndôhôn yomsu, nan sa sêpitigen, ma ndac ñac, “Mac nem †Mesaya dinda oc kôc in yêc malac bocke?” ⁵ Ma sê in ndê yom ma sêsôm, “In dinda oc kôc in yêc malac Betlehem yêc gameñ Judia-nga. Propet akwa dan to yom pi in muñ su bocdec bu:

⁶ O malac Betlehem yêc gameñ nan †Juda ndê ton sêwêkain. Malac atu-tu hon nan sêyêc Juda ndê gameñ, nan ñadan hóc gêlêc am su dom, ñahu bu gôlinwaga nan oc sa yêc am, nan oc ti ñac atu tu yob anen lau Israel-nga.” *[Mai 5:2]*

⁷ Herod ngô yom hon dinan su, ma kên ñac sêsa si. Goc in gic lau tigauc dinan sa tiyham gelec, ma kip yom sa yêc ñac, bu béc bocke tata dau meñ hóc asê ma ñac sêlic. Ñac sic miñ yom hon têñ in su, ⁸ ma in kêkin ñac bu sêtên malac Betlehem sêndi, ma sôm têñ ñac, “Andi anjalê balêkoc dau, ma têñ ndoc mac atap in sa, nan goc ambu amen akên ñawaê têñ aô bu aô dauñ waloc, ma watoc in sa.”

⁹ Lau dinan sêngô Herod ndê yom su, ma sêsa si. Ma tata nan sêlic su yêc ñac si gameñ ac pi-nga, nan wê ñac gi e kalhac andu nan balêkoc yêc, nan ñahô solop. ¹⁰ Ñac sêlic tata dau dec kôm ñac atac ñayham atu. ¹¹ Sêsôc andu dau si, ma sêlic balêkoc lu dinda Maria. Ma sêpôn haduc têñ balêkoc dau ma sêtoc in sa. Goc ñac sêkac si talhi sa, ma sêkên si awalaun nan ñaôli atu-tu têñ in kain gitôm gol, ma a ñakwi ñamalu ti gên ñamalu ñayham. ¹² Têñ ndoc dinan Anötö kên puc ñac ña mbê bu sêmbu sêtên Herod sêndi dom. Bocdinañ sêlhô sêsa señ dan dau-nga dan, ma sêmbu sêtên ñac si gameñ si.

Josep lu Maria ma Yisu sêsip Isip si

¹³ Têñ têm lau tigauc dinan sêhu ñac sin su, Pômdau ndê anela dan suñ mbê têñ Josep ma sôm, “Herod kêsalê balê dau bu ndic in ndu. Bocdinañ tisa, ma kôc balê lu dinda sa ma asip Isip andi. Ambo dinan e tôm aô wakên puc mac.” ¹⁴ Josep ngô anela ndê yom su, goc tisa têñ ôbwêc dinan ma kôc balê lu dinda sa, ma sêsip Isip si. ¹⁵ Ma ñac sêmbô gameñ dinan, e Herod mbac ndu su. Ma ñalên dau dinan dec Pômdau ndê yom nan propet dan hoc asê muñ su, nan ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Aô kagalêm anen atunçac sa akên gameñ Isip-nga meñ. *[Hos 11:1]*

Herod gic balêkoc dedec ndu

¹⁶ Têñ ndoc Josep kôc Maria lu Yisu sa sêsip Isip si, nan Herod hên lau tigauc bu sêkên ñawaê têñ in pi balê dau. Magoc ñac sêmen dom, dec in kêyalê bu ñac sêñsau in, ma in tac ñandê atu. Goc kêkin in ndê lau sin-nga sêtên Betlehem si, ma sic balêkoc ñac dedec hon ndu yêc malac Betlehem, ma yêc gameñ ñamakê-nga whin. In tap ñawaê sa su yêc lau tigauc, pi béc nan

tata hóc asê ñac-nga, ma bocdinañ ñac sic balêkoc ñgac dedec e gi tap ñac nañ si yala tilu, nañ hoñ ndu. ¹⁷ Ma tu dinañ-nga yom nañ propet Jeremaya to, nañ ñandô sa. Inj to yom bocdec bu:

¹⁸ Lau sêtañ danjibo atu yêc malac Rama.* Raket ndê lau wakuc sêtañ ñac si balêkoc nañ sinja su. Ma lau danj sêtôm bu sênem malô ñac dom. [Jer 31:15]

Josep kôc Yisu lu dinda sêmbu sêmenj

¹⁹ Tinjambu Herod mbac ndu, ma yêc Isip, Pômdau ndê anjela hoc dau asê têtj Josep ña mbê, ²⁰ ma sôm têtj inj, “Tisa ma kôc balê lu dinda sa, ma ambu atêtj gameñ Israel-nga andi. Lau nañ sêkôm bu sêndic balê dau ndu, nañ hoñ sêmbac ndu su.” ²¹ Goc Josep tisa, kôc balê lu dinda sa, ma ñac sêmbu sêtêtj Israel si. ²² Tigenj Josep ngô bu Akelaus gêm gôlinj gameñ Judia-nga ô damba Herod su, dec töt dau bu mbu têtj gameñ Judia-nga ndi. Ma Pômdau kêtj puc inj ña mbê bu têtj gameñ Galili-nga ndi. ²³ Goc ñac sêtêtj Galili si, ma sêndöc malac danj ñaê Nasaret. Ma bocdinañ yom nañ propet akwa-kwa sêto muñ su, nañ ñandô sa pi Yisu. Ñac sêto yom yêc bocdec bu, “Lau oc sêsam inj bu ñgac Nasaret-nga.”

3

Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêmasañ Yisu ndê señ

(Mak 1:2-8; Luk 3:2-17)

¹ Tinjambu Jon, Ngac Kêku Lau-nga hóc asê gameñ Judia-nga, ma gêm mêtê mbo gameñ sawa. ² Inj sôm têtj lau, “Anötö ndê gôlinj meñ kêtj su. Bocdinañ anem daôm kwi ma ahu mêtê sac sinj.” ³ Gêtj dau kêtj yom nañ propet Aisaya hoc asê muñ su bocdec bu:

Ñamalac danj ta yom mbo gameñ sawa, bocdec bu, ‘Amasañ Pômdau ndê señ tisolop. Amasañ nem ñalôm bu akôc inj sa.’ [Ais 40:3]

⁴ Jon sôc ñakwê nañ sêmasañ ña kamel ñamlichu, ma kic pinjap yêc inj ñampêbalê. Ma inj gêtj gêtj bambalinj gitôm wakô ma lêtj.

⁵ Lau daêsam sêsa sêtêtj Jon si. Ñac lau akêtj malac atu Jerusalem ma malac hoñ

yêc gameñ Judia-nga, ma lau nañ sêndöc Bu Jordan ñamakê. ⁶ Ñac sêhoc si sac asê têtj Jon, ma inj kêtj ñac yêc Bu Jordan. ⁷ Ma lau †Palêsai ti lau †Sadiusi daêsam sêsa sêtêtj gameñ nañ Jon kêtj lau mbo, nañ si. Têtj ndoc Jon gêlic ñac inj sôm ñac bocdec bu, “Mac mboc ñatui mac! Tu sake-nga mac alhö amenj? Mac akôc gauc pi Anötö ndê tac ñandê nañ lau propet sêkêtj puc yac bu oc meñ sa, dec gauc gêm bu amenj ma alinj sanju ñambwa, a? ⁸ Anjô! Akôm mêtê ñayham nañ töt asê bu mac am daôm kwi yomandô. ⁹ Ma asôm têtj daôm dom bu, ‘Abraham apai yac, ma tu dinañ-nga Anötö oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têtj mac bu Anötö gitôm bu nem hoc hoñ dindic kwi sêti Abraham ndê atui sêo mac. ¹⁰ A hoñ nañ sem ñandô ñayham dom, nañ kwahic dec Anötö kêtj ki ñamata têtj ñawakac, ma inj oc lêtj su ma tuc pi ya ndi.

¹¹ “Aô wasôm têtj mac hoñ bu ñgac danj oc meñ êñkuc aô, nañ ndê ñaclai hóc gêlêc anej su. Aô ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ñgac akinj tu wakenj inj ndê atapa-nga. Aô dec kaku mac ña bu ñambwa, nañ töt asê bu mac am daôm kwi su. Tigenj inj ñgac dau oc êñku mac ña Ñalau Dabun ti ya. ¹² Inj meñ bu êñsahê lau, gitôm ñgac nañ whê wit ñandô ti ñapa kôc, goc gic ñandô sa sôc andu gêtj ñandô-nga gi, ma tuc ñapa sip ya nañ sa ñapanj, nañ gi.”

Jon kêtj Yisu

(Mak 1:9-11; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

¹³ Têtj dinañ Yisu meñ akêtj gameñ Galili-nga ma hóc asê Jon yêc Bu Jordan. Inj tac whinj bu Jon êñku inj. ¹⁴ Magoc Jon gic yao dau têtj inj ma sôm, “Am bu êmku aô, oc ñayham. Bocke dec am sôm bu aô wanju am?” ¹⁵ Tigenj Yisu ô Jon ndê yom ma sôm, “Am tec dom. Kwahic dec am êmku aô, bu tanjuc lêtj solop nañ Anötö kêmasañ gwanaj su.” Yisu sôm su ma Jon gôlôc bu êñku inj. ¹⁶ Yisu gêlinj sangsu su ma pi akêtj bu meñ. Ma undambê kac sa, ma inj gêlic Anötö ndê Ñalau sip meñ gitôm balusi ma sac inj ñahô. ¹⁷ Ma awaha danj sa akêtj undambê, nañ sôm bu, “Aô Atungac atac

* 2:18: Rama - malac saun danj nañ yêc kêtj Jerusalem.

whiņ-ņga dau dindéc. Aö gatisambuc in ņandô.”

4

Sadaņ kêtôm Yisu

(Mak 1:12-13; Luk 4:1-13)

¹ Tiņambu Nalau Dabuņ wê Yisu sa gameņ sawa gi, bu †Sadaņ êntôm in. ² Yisu gêņ gêņ daņ dom tôm acsalô 40 ma ôbwêc 40, ma tiņambu gêņ yô in ņandô. ³ Ma têņ dinaņ Sadaņ hóc asê in ma sôm têņ in, “Am Anötô ndê Atu, a? Bocdinaņ sôm têņ hoc dindéc bu sênem dau kwi ti gêņ daneņ-ņga.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötô ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Gêņ daneņ-ņga ņambwa kêņ lau sêndöc tali dom. Nac daņga wambu yom hoņ naņ Anötô sôm, dec ņac oc sêndöc tali.*’ ”

⁵ Goc Sadaņ kôc in sa pi malac dabuņ Jerusalem gi, ma kêņ in kalhac †lôm dabuņ ņapoc lôlôc. ⁶ Ma sôm têņ in, “Am Anötô ndê Atu, a? Bocdinaņ pwê sip ndi. Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pômdau oc êņkiņ ndê aņela bu sêyob am, ma sêpê am sa lôlôc bu am tiņ gahim pi hoc daņ dom.*’ ” ⁷ Magoc Yisu sôm têņ in, “Mba! Sêto yom daņ tiyham yêc bocdec bu, ‘*Êmsahê Pômdau am nem Anötô dom.*’ ”

⁸ Goc Sadaņ kôc in sa, ma lu sêpi lôc baliņ daņ si. Ma gameņ hoņ naņ kiņ nom-ņga sem gôliņ, ma kiņ dau si awa ti gêņ ņayham-ņayham hoņ, naņ Sadaņ tóc têņ Yisu. ⁹ Ma sôm, “Am bu pôn hamduc têņ aö ma nem akiņ aö, goc wakêņ gêņ hoņ dec sip am amam.” ¹⁰ Magoc Yisu sôm têņ in, “Mba, Sadaņ! Am kôc daôm sa ndi! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pôn hamduc têņ Pômdau am nem Anötô, ma nem akiņ in tawasê.*’ ” ¹¹ Têņ dinaņ Sadaņ hu in siņ, ma aņela sêmeņ ma sem akiņ in.

Yisu gic hu ndê gwelen

¹² Tiņambu †Herod kêkiņ ndê lau siņ-ņga si ma sêkôc Jon dôņ, ma sêkêņ in ndöc gapocwalô. Ma têņ ndoc Yisu ņgô ņawaê, goc in mbu têņ gameņ Galili-ņga gi. ¹³ In gi ndöc malac Nasaret dom, magoc in gi ndöc Kapenaom, malac naņ yêc kêpiņ Bugicton Galili-ņga. Muņ-ņga andô †Jakob ndê atu lu, Sebulun lu Naptali sêwêkaiņ nom yêc

gameņ dinaņ. ¹⁴ Nalêņ dinaņ yom naņ propet Aisaya to muņ su, naņ ņandô sa. Yom dau bocdec bu:

¹⁵⁻¹⁶ Nawê atu daņ meņ pô lau naņ sêndöc Sebulun lu Naptali si gameņ naņ yêc kêpiņ bugicton, ma yêc Bu Jordan ņamakê. Gameņ Galili-ņga dinaņ sêsam bu lau apa si gameņ, ma lau naņ sêndöc dinaņ, naņ sêmbô tôm lau naņ ņasec atu kôm ņac ahuc, ma tôm lau naņ sêmpin bu sêmbac ndu. Magoc kwahic dec sêlic ņawê atu su. *[Ais 9:1-2]*

¹⁷ Têņ ndoc dinaņ Yisu gic hu ndê gwelen nem mêtê lau-ņga, ma in hoc yom asê têņ lau bocdec bu, “Anötô ndê gôliņ meņ kêpiņ su. Bocdinaņ anem daôm kwi, ma ahu mêtê sac siņ.”

Yisu mbwêc lau hale tu sêņkuc in-ņga

(Mak 1:16-20; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁸ Têņ bêc daņ Yisu kêsêlêņ mbo Bugicton Galili-ņga ņamakê. Ma in gêlic Saimon naņ ndê ņaê daņ Pita, lu asi Andru. Inlu sêkêņ wasaņ sêmbô, bu inlu ņgac sêkôc i-ņga lu. ¹⁹ Goc Yisu sôm têņ inlu, “Amlu amen aņkuc aö, ma aö wakêņ amlu ahê ņamalac sêmeņ sêņkuc aö, tôm naņ kwahic dec amlu ahê i.” ²⁰ Ma ņgahô inlu sêtec si wasaņ yêc, ma sêņkuc in.

²¹ Sêņsêlêņ si, ma Yisu gêlic Sebedi ndê atu lu, naņ Jems lu Jon. Sêndöc waņ sêwhiņ damba Sebedi, ma sêpô si wasaņ kic sêmbô. Yisu mbwêc inlu bu sêmeņ sêņkuc in, ²² ma ņgahô inlu sêhu damba ti waņ siņ, ma sêņkuc Yisu.

Yisu gêm lau gêmbac sa

²³ Dinaņ su, goc Yisu kêsêlêņ golom-golom malac yêc gameņ Galili-ņga. In kêdôhôn lau mbo †lôm wê-ņga, ma gêm mêtê ņawaê ņayham pi Anötô ndê gôliņ. Ma in kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hoņ ņayham sa. ²⁴ Nawaê pi gêņ dau gêm gameņ Siria-ņga hoņ ahuc, ma tu dinaņ-ņga lau sêkôc ņac si lau gêmbac hoņ sêtêņ Yisu si, ma in kôm ņac ņayham sa. Lau naņ sêhóc ņandê atu, lau ti ņalau sac, lau bôliņ, ma lau deņdeņ ti mboloctê, lau ti ņawapac hoņ dinaņ in gêm ņac sa. ²⁵ Ma lau daêsam sêsa si ma sêņkuc in. Nätô sêmeņ akêņ gameņ

Galili-nga, ma n̄atô akêñ gameñ Dekapolis-nga.* Ma n̄atô sêmeñ akêñ malac Jerusalem ma malac hoñ yêc gameñ Judia-nga, ma n̄atô sêmeñ akêñ Bu Jordan n̄adañga.

5

Yisu gêm mêtê mbo lôc (Luk 6:20-23)

¹ Têñ bêc dañ Yisu gêlic bu lau daêsam sêñkuc in̄, goc pi lôc dañ gi. In̄ ndôc sic, ma in̄ ndê ðsêñomi sêtigasuc in̄. ² Ma in̄ gic hu kêdôhôn̄ n̄ac ma sôm,

³ “Anötö ndê mwasiñ gic waê lau nañ sêñgwiniñ dau yêc in̄ an̄gô-nga. In̄ gêlic n̄ayham bu kôc n̄ac sa sêmbo in̄ ndê gôlin̄ n̄apu.

⁴ Anötö ndê mwasiñ gic waê lau nañ sêndöc ti n̄alôm n̄awapac. In̄ oc kôm n̄ac si n̄alôm timalô.

⁵ Anötö ndê mwasiñ gic waê lau ti lêtñ malô ma yom malô. Bu n̄ac oc sêwêkain̄ gameñ nom-nga sambob.

⁶ Anötö ndê mwasiñ gic waê lau nañ atac whiñ ndu andô bu sêsa lêtñ gitêñ en̄. In̄ oc nem n̄ac sa sêti lau gitêñ n̄andô.

⁷ Anötö ndê mwasiñ gic waê lau nañ tawalô lau. In̄ oc tawalô n̄ac.

⁸ Anötö ndê mwasiñ gic waê lau ti n̄alôm n̄awasi. N̄ac oc sêlic Anötö.

⁹ Anötö ndê mwasiñ gic waê lau nañ sêñsalê lêtñ tu sêmbo ti yom malô-nga. In̄ oc sam n̄ac bu in̄ dau atui awhê ma n̄gac.

¹⁰ Anötö ndê mwasiñ gic waê lau nañ sêtap kisa sa tu sêsa Anötö ndê lêtñ gitêñ-nga. In̄ gêlic n̄ayham bu kôc n̄ac sa sêmbo in̄ ndê gôlin̄ n̄apu.

¹¹ “Têñ ndoc lau sêkêñ kisa mac ma sêpu mac ti sêñgôlin̄ yom sac daêsam pi mac tu mac an̄kuc aô-nga, nañ ahêgo daôm dom. Bu Anötö oc êmwasiñ mac. ¹² Atac n̄ayham ma atisambuc, bu Anötö oc kêñ n̄aôli n̄ayham têtñ mac yêc undambê. Ma gauc nem bu n̄alêtñ tigen̄, lau sêkêñ kisa Anötö ndê lau propet nañ sêmbo muñ su.”

Anötö ndê lau sêtôm gwêc so ma sêtôm n̄awê

* **4:25:** Dekapolis - n̄aê dinan̄ danem kwi bu ‘malac aman̄lu.’ Malac aman̄lu dinan̄ sêyêc Bugicton̄ Galili-nga n̄agameñ têtñ ac pi-nga.

¹³ Ma Yisu sôm, “Dakêñ gwêc so sip gêtñ danen̄-nga bu dakôm gêtñ dau n̄ayham. Ma mac ambo lau nom-nga n̄alôm atôm gwêc so. Tigen̄ gwêc so bu n̄amakic niñga, oc dakôm n̄amakic sa tiyham n̄alêtñ nde? In̄ tisac su, ma tambalin̄ siñ niñga, ma lau sêkwê dôñ.

¹⁴ “Ma mac ambo nom atôm n̄awê bu pô gameñ. Malac dañ bu yêc lôc, oc tôm dom bu siñ dau kwi. ¹⁵ Ma têtñ ndoc datun̄ lam asê, oc tan̄gatöc n̄a suc ahuc dom. Tan̄kiñ sa bu n̄awê pô gameñ hoñ. ¹⁶ Bocdinañ, akôm mêtê n̄ayham yêc lau hoñ an̄gô-nga, nañ gitôm mac nem n̄awê bu pô gameñ. Ma lau oc sêlic mac nem mêtê n̄ayham, ma sêmpin̄ Damam undambê-nga.”

Yisu sôm yom pi yomsu ma propet si yom

¹⁷ “Gauc nem dom bu aô gameñ tu wasen̄ Anötö ndê yom nañ Moses ti lau propet sêto yêc, nañ su-nga. Aô gameñ tu wasen̄ su-nga dom, tigen̄ tu wakôm yom dau n̄andô sa-nga. ¹⁸ Yomandô, aô wasôm têtñ mac bu undambê ti nom bu niñga, magoc yom n̄alhô saun̄ dañ oc niñga yêc yomsu dom e aô daun̄ wandic dabin̄ gêtñ hoñ. ¹⁹ Asa nañ kêtñil̄ yomsu nañ hêganôn̄ gêtñ saun̄ andô dañ, me kêdôhôn̄ lau n̄atô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti n̄amalac waêm̄ba yêc Anötö ndê gôlin̄ n̄apu. Magoc asa nañ dan̄ga wambu Anötö ndê yomsu, ma kêdôhôn̄ lau n̄atô bu sêkôm bocdinañ, nañ ti n̄amalac tiwaê yêc Anötö ndê gôlin̄ n̄apu. ²⁰ An̄gô! Lau Palêsai ti ðkêdôhôn̄-waga yomsu-nga sêñsahê n̄an̄ga bu sêti lau gitêñ, tigen̄ aô wasôm têtñ mac, bu mac bu ati lau gitêñ ahôc gêtñ n̄ac dom, dec oc tôm dom bu mac ambo Anötö ndê gôlin̄ n̄apu.”

Yomsu dandic n̄amalac ndu-nga n̄ahu

²¹ Ma Yisu sôm têtñ n̄ac, “Mac an̄yalê yom nañ Anötö kêtñ têtñ aban̄i bocdec bu, ‘*Ndic n̄amalac ndu dom.*’ Ma ‘Asa nañ bu ndic n̄amalac ndu, nañ oc tap n̄agêyô sa.’ ²² Tigen̄ kwahic dec aô wasôm têtñ mac, bu asa nañ tac n̄andê têtñ n̄amalac dañ, nañ oc tap n̄agêyô sa gitôm in̄ nañ gic n̄amalac ndu. Ma mac nem n̄agôlin̄ dañ sôm bu lau atu-tu sêmatôc n̄amalac nañ sam ndê asidôwa bu

ņamalac gauc mbasi-ņga. Magoc aö wasôm tēņ mac, bu asa naņ sôm yom kainē dinaņ, naņ gitôm bu tap ñagēyô lambwam-ņga sa.

²³ “Bocdinaņ tēņ ndoc am bu lic om ma bu kēņ nem da tēņ Anötö, ma bu gauc nem yom daņ yêc amlu ñamalac daņ ñasawa, ²⁴ naņ goc hu nem da siņ yêc alta ñamakê ma sa ndi tap ñamalac dau sa. Gēņ ñamata-ņga amlu amasaņ yom naņ yêc amlu ñasawa, goc mbu ndi ma kēņ nem da tēņ Anötö.

²⁵ “Ma am nem tōp bu yêc ñamalac daņ, ma inē bu wê am tēņ ñgac êmatôc yom-ņga ndi, naņ êmasaņ yom tēņ inē ñgahô, tēņ ndoc amlu aņsêlêņ ambo seņ. Ma bocdinaņ ñgac dau oc kēņ am tēņ ñgac êmatôc yom-ņga dom. Bu mba, mboe ñgac êmatôc yom-ņga oc kēņ am tēņ ñgac yob gapocwalô-ņga, ma inē êmbaliņ am sôc gapoc-walô ndi. ²⁶ Aö wasôm yom ñandô tēņ am, am oc ndöc gapocwalô ñapaņ e am ndic nem tōp hoņ pacndê.”

Yomsu mockaiņ-ņga ñahu

²⁷ “Ma mac aņyalê yom naņ Moses to bocdec bu, ‘*Kôm gēņ mockaiņ-ņga dom.*’ ²⁸ Tigeņ kwahic dec aö wasôm tēņ mac, ñgac daņ bu tahê awhê daņ e ñalôm ñagalac, naņ gitôm inē kôm mêtê mockaiņ-ņga tēņ inē su, yêc inē ndê ñalôm.

²⁹ “Am tanôm daņga bu hê am tēņ sac, goc kip tanôm dinaņ sa ma êmbaliņ niņga. Am tanôm daņ bu niņga, naņ hóc gêlêc am tanôm lu yêc ma hê am bu kôm sac, ma tiņambu Anötö kēņ am sip ya lambwam-ņga ti ñamlic sambuc ndi. ³⁰ Ma amam daņga bu tim am, goc tim kic ma êmbaliņ niņga. Amam daņ bu niņga, naņ hóc gêlêc am mbo ti amam lu-lu ma kôm sac su, ma tiņambu sip ya lambwam-ņga ti ñamlic sambuc ndi.”

Awhê lu ñgac sêhu dau siņ dom

³¹ “Ma Moses to yom daņ bocdec bu, ‘*Ñgac daņ naņ gauc gêm bu hu nawhê siņ, naņ kēņ bapia sêhu dau siņ-ņga tēņ nawhê, goc hu inē siņ.*’ ³² Tigeņ aö wasôm tēņ mac,

bu yom tigeņ yêc bu ñgac hu inē nawhê siņ, naņ awhê dau kôm mêtê mockaiņ-ņga whiņ ñgac daņ. Ñgac daņ bu hu nawhê siņ ñambwa, naņ kôm inē ti awhê mockaiņ-ņga. Ma ñgac wakuc daņ bu nem awhê dau, naņ kôm mêtê mockaiņ-ņga* whiņ.”

Dasôm yom tidôņ goc dakôm ñandô sa

³³ “Mac aņyalê yom daņ tiyham naņ Anötö kēņ tēņ abañi bocdec bu, ‘*Yom bocke naņ mac amatiņ tidôņ, naņ akôm popoc dom,*’ ma ‘*Yom naņ mac bu apuc dôņ bu yomandô yêc Pômdau aņgô-ņga, naņ akôm ñandô sa.*’ ³⁴⁻³⁵ Magoc aö wasôm tēņ mac, bu asôm yom daņ tu apuc nem yom dôņ-ņga dom. Asôm yom pi undambê me pi nom tu bu apuc nem yom dôņ-ņga dom, ñahu bu Anötö inē undambê ti nom ñadau. Ma asôm yom pi Jerusalem dom, bu Anötö kēyaliņ malac dau sa ti inē ndê kiņ atu ndê malac. ³⁶ Ma asôm yom pi nem ñagôlônē dom, bu mac atôm dom bu akôm nem kêclauņ daņ tisêp me tiyec. ³⁷ Asa bu lôc bu kôm gēņ daņ, naņ sôm ‘Aêc, aö wakôm,’ ma bu kôm dom goc sôm, ‘Mba, aö wakôm dom.’ Yom ñatô bocke naņ mac asôm tu apuc yom dau dôņ-ņga, naņ meņ akêņ Sadanē ndê.”

Daô sac naņ sêkôm tēņ yac, naņ dom

³⁸ “Ma mac aņyalê yom naņ Moses to bocdec bu, ‘*Ñamalac daņ bu ndic am tanôm tisac, naņ ndic inē ndê ô. Ma asa naņ tuc nem ñalhôm daņ dulu, naņ tuc inē ndê dulu ô.*’ ³⁹ Tigeņ aö wasôm tēņ mac bu akôm mêtê sac ô mêtê sac naņ lau sêkôm tēņ mac, naņ dom. Daņ bu tap am sip alim andô daņga, naņ kēņ daņga bu inē ndic whiņ. ⁴⁰ Ma ñgac daņ bu wê am tēņ lau sêmatôc yom-ņga, ma inē tac whiņ bu am nemlihi inē ña am nem gēņ sauņ daņ, goc kēņ nem gēņ atu tēņ inē whiņ. ⁴¹ Ma lau †Rom-ņga si ñgac siņ-ņga daņ bu kac yom am bu hoņ inē ndê wapa seņ ñasawa apê, goc hoņ wapa dau êmsêlêņ seņ ñasawa baliņ whiņ inē ndi. ⁴² Êmgamiņ nem gēņ tēņ lau naņ sêteņ gēņ tēņ am, naņ dom, ma daņ

* **5:32:** Lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec. Ñgac daņ bu hu ndê nawhê siņ ñambwa, ma awhê dau bu mbo tawasê, dec lau ñatô oc gauc nem bu inē nakweņ hu inē siņ tu inē kôm mêtê mockaiņ-ņga whiņ ñgac daņ, ma bocdinaņ ñac oc sêlic inē tôm awhê mockaiņ-ņga. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec. Tēņ ndoc awhê dinaņ nakweņ hu inē siņ, goc inē oc nem ñgac wakuc. Tigeņ Anötö gêlic bu inē nakweņ hu inē siņ ñambwa, dec inēlu si yom sênem dau-ņga gacgeņ yêc. Bocdinaņ awhê dau lu nakweņ wakuc sêkôm mêtê mockaiņ-ņga yêc Anötö aņgô-ņga.

bu ndac am bu nem in sa na gêj dan, nan puc dômwêm in dom.”

*Atac whin nem nacyo
(Luk 6:27-36)*

⁴³ “Ma mac anyalê yom nan Moses to bocdec bu, ‘Atac whin nem lau menpan am-nga,’ ma yom nan lau sêsôm bocdec bu, ‘Atac tec nem nacyo.’ ⁴⁴ Tigen aô wasôm têt mac bu atac whin nem nacyo, ma atet mbec tu lau nan sêkêj kisa mac-nga. ⁴⁵ Mac bu akôm boc-dinan, goc Damam undambê-nga oc sam mac bu in atui awhê ma ngac. In dau kêj ndê ac pi pô lau sac ti lau nayham, ma kêj u gic lau gitêt ti lau nan sêsa lêt giso. ⁴⁶ Lau sac ma lau nan sêkêc takis-nga atac whin lau nan atac whin nac, ma sêtec lau nan sêtec nac. Mac bu anjuc nac si mêtê, dec tu sake-nga Anötö oc lic mac nayham? ⁴⁷ Lau sambuc sêtoc dau si asidôwai sa, magoc sêtec lau natô. Bocdinan mac bu atoc nem asidôwai tawasê sa, dec tu sake-nga Anötö oc lic mac nayham hôc gêtêc lau sambuc? ⁴⁸ Akêc gauc pi yom hon dinan, ma akôm mêtê solop et, tôm Damam undambê-nga ndê mêtê.”

6

Yom pi sakin gitêt natô

¹ Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Ayob daôm bu akôm nem sakin anem akin Anötö-nga tu bu lau sêlic e sêmpin mac-nga dom. Mac bu akôm tu bu lau sêmpin mac-nga, oc atap nem naoli dan sa yêc Damam undambê-nga dom.”

Mêtê dakêt gêt têt lau-nga

² “Bocdinan têt ndoc am bu nem lau nalôm sawa sa, nan goc sêc gêt dau ahuc. Ndic dahuc tan bu kêj puc lau dom. †Lau sêtim yom lau-nga nan sêtoc dau sa, nan sêkôm bocdinan yêc lôm wê-nga ti malac lôm, bu lau sêlic e sêmpin nac. Yomandô aô wasôm têt mac bu lau si sêmpin nac, dinan ti nac si naoli sambuc nan sêkêc sa su. ³ Tigen têt ndoc am bu kêj gêt têt lau nalôm sawa, nan sin ma kêj gelec têt nac, ma yob bu lau dan sêngô nayom dom. ⁴ Bocdinan am nem mêtê kôm yac lau-nga oc yêc sin dau. Ma Damam nan gêtêc gêt nan yêc sin, nan oc kêj naoli têt am.”

*Mêtê datet mbec-nga
(Luk 11:2-4, 9-13)*

⁵ “Ma têt ndoc am bu têt mbec, nan têt tôm lau sêtim yom lau-nga dom. Nac atac whin bu sêtet mbec sêlhac lôm wê-nga ti sen namakê, tu bu lau sêlic ma sêmpin nac-nga. Yomandô aô wasôm têt mac bu lau si sêmpin nac, dinan ti nac si naoli sambuc nan sêkêc sa su. ⁶ Têt têt am bu têt mbec, nan goc sêc nem andu nalôm ma sêc gatam ahuc, ma têt mbec têt Damam yêc malam nan lau dan sêlic dom. Ma Damam nan kêyalê gêt nan yêc sin dau, nan oc kêj naoli têt am.

⁷ “Ma têt têt mac bu atet mbec, nan atet mbec bali têt lau sambuc dom. Nac gauc gêt bu mbec dau oc natô sa tu nac si yom nalhô daêsam-nga. ⁸ Anjuc nac si gêtôm dom, bu Damam kêyalê gwana su, gêt nan mac apônda.

⁹ Bocdinan atet mbec bocdec bu:

Daman, am nan mbo undambê. Am nem naê lau sênem dabun man.

¹⁰ Mwen ti lau hon si Pômdau. Kêt lau danga wambu nem yom napep yêc nom, gitôm yêc undambê.

¹¹ Kêt yac mba gö têt ac dindec.

¹² Suc yac mba sac natôp kwi, tôm yac asuc lau nan sêkôm sac têt yac, nan si sac natôp kwi.

¹³ Yob yac têt lêtôm bu tap yac sa dom, ma têt ngac sac Sada nan bu kôm yac nayom dom.

¹⁴ Mac bu asuc lau nan sêkôm sac têt mac, nan si sac kwi, goc Damam undambê-nga oc suc mac nem kwi bocdinan. ¹⁵ Magoc mac bu asuc lau si sac kwi dom, dec Damam oc suc mac nem kwi dom bocdinan.”

Mêtê dahu gêt danet-nga sin tu danem akin Anötö-nga

¹⁶ “Ma têt têt mac bu ahu gêt danet-nga sin tu anem akin Anötö-nga, nan akôm anôm andô masin-masin têt lau sêtim yom lau-nga sêkôm, nan dom. Lau dinan sêkôm angô andô tisac, bu lau sêlic ma sênjalê bu nac sêhu gêt danet-nga sin ma tu dinan-nga sêmpin nac. Yomandô aô wasôm têt mac bu lau si sêmpin nac, dinan ti nac si naoli sambuc nan sêkêc sa su. ¹⁷ Bocdinan têt

têm mac ahu gêñ daney-nga siñ tu anem akiñ Anötö-nga, nañ alin bu ma amasan daôm napep. ¹⁸ Ma ñalên dinan lau dan oc sêñyalê dom bu mac ahu gêñ daney-nga siñ. Tigen mac nem Damam nañ mbo siñ dau, nañ kêyalê gêñ hon nañ yêc siñ dau, ma bocdinañ oc kêñ nem ñaôli têt mac.”

Tañsalê awa ñandô undambê-nga
(Luk 12:33-34)

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Andic nem awa ti wapa sa lhac nom dom, bu sop oc neñ, ma u oc nôñ gêñ dau tibalê, ma lau kañ oc sêñem kañ sa. ²⁰ Apo gêñ undambê-nga sa ti nem awa ñandô, ma sop ti u oc señ su dom, ma gitôm dom bu lau kañ sêsôc sêñdi bu sêñem kañ. ²¹ Aö gasôm yom dinan, ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem awa yêc, nañ mac nem ñalôm ti gauc oc sap dôn ñapan.”

Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Luk 11:33-36)

²² “Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê nañ tôc señ têt ñac. Bocdinañ mac nem tanôm bu wê mac asa lêt ñayham, goc mac nem ñamlic ñagêt hon oc yêc ñawê ñalôm eñ. ²³ Magoc tanôm bu wê mac asa lêt sac-nga, goc mac gacgeñ ambo ñasec ñalôm. Bocdinañ mac bu gauc nem bu ambo ñawê ñalôm, magoc asa lêt ñasec-nga, nañ dec ñasec gêm mac ahuc sambuc.”

Danem akiñ ñadau lu dom

²⁴ “Ñamalac dan gitôm dom bu nem akiñ ñadau lu, bu in oc tec dan, ma atac whin dan, me sap dan dôn ma pu dan. Ma mac bocdinañ, gitôm dom bu mac atoc Anötö ma awa nom-nga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

Dahêgo dauñ dom
(Luk 12:22-32)

²⁵ “Tu dinan-nga dec ahêgo daôm dom tu gêñ aney-nga ti anôm-nga, me tu ñakwê asôc-nga. Anötö kêñ mac ambo tamli, ma gêñ dinan in gêñ atu. Gêñ daney-nga in gêñ atu dom. Ma Anötö kêñ mac nem ñamlic ñagêt hon, ma gêñ dinan in gêñ atu. Ñakwê asôc-nga in gêñ atu dom.

²⁶ “Akôc gauc pi mbac. Ñac sêsô gêñ dom, sêhon gêñ ñandô ma sic sa sôc andu gêñ ñandô-nga dom. Tigen Damam undambê-nga gôlôm ñac. Ma in tac whin mac ñamalac

hóc gêtêc mbac hon su. ²⁷ Ma mac nem asa bu hêgo dau, dec oc tôm bu ndic têt ku ndê têt mbo tali-nga?

²⁸ “Tu sake-nga mac nem ñalôm ñawapac tu ñakwê asôc-nga? Akôc gauc pi ñaola ñayham nañ sêpo sêlhac kwan ñalôm, nañ sêkôm gwelen ti sêmasan ñakwê dom. ²⁹ Tigen aö wasôm têt mac bu Kin Solomon in sôc ñakwê ñayham andô, magoc in ndê gôlôn ti ñawasi hóc gêtêc ñaola dinan dan su dom. ³⁰ O mac lau nañ akêt whin gwalec, anğô! Kwan ti ñaola nom-ng a sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêt ya neñ su. Magoc Anötö kêñ gêñ dau ti ñadalô ñayham, ma yob napep. Ma bocdinañ anyalê bu yom ñandô, in oc yob mac, ma kêñ ñakwê têt mac whin. ³¹ Bocdinañ ahêgo daôm dom ma asôm bu ‘Daney sake?’ me ‘Danôm sake?’ me ‘Dasôc ñakwê bocke?’ lec dom. ³² Lau sambuc nañ sêñyalê Anötö dom, nañ sêhêgo dau tu gêñ hon dinan-nga, tigen Damam undambê-nga kêyalê su bu mac apônđa gêñ hon dinan. ³³ Gêñ ñamata-nga akôm ñanğa bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôlin ñapu, ma bu asa in ndê lêt gitêt. Ma in oc yob mac tu gêñ nom-nga-nga whin.

³⁴ “Bocdinañ ambo ti nem ñalôm ñawapac tu gêñ lañsê-nga dom. Ahu siñ yêc e lañsê dau hóc asê. Ñawapac bêc tigen-nga nañ gitôm bêc tigen dinan.”

7

Dapu lau ñambwa dom
(Luk 6:37-42)

¹ Ma Yisu sôm, “Alic lau sac ñambwa tu ñac si lêt ti sakin-nga dom, dec Anötö oc lic mac sac tu nem-nga dom. ² Bu Anötö oc êñsahê mac tôm mac añsahê lau, ma nem dôhôn mac nem lêt ti sakin tôm dôhôn nañ mac am dôhôn lau si.

³ “Tu sake-nga am hêgo daôm tu gêñ golop sauñ nañ yêc nem asidôwa tandô, tigen gêñ golop atu nañ yêc am daôm tanôm, nañ gêtic apu? ⁴ Ma bocke am sôm têt nem asidôwa, ‘Aö bu wakôc gêñ golop nañ yêc am tanôm, nañ sa.’ Tigen gêñ golop atu pôc daôm nem tanôm ahuc? ⁵ Am ñac tim yom lau-nga! Kôc gêñ golop atu sa yêc daôm tanôm muñ e tanôm ñawa sa, nañ goc kôc gêñ golop sauñ dinan sa yêc nem asidôwa tandô.”

Dayob Anötö ndê gêñ dabuñ ñapep

⁶ “Akêñ gêñ dabuñ têtñ giam dom, bu oc sêkac dau kwi ma sêseñ mac. Ma ambaliñ nem gôlônñ ñayham têtñ bôc dom, bu oc sêkwê popoc.”

Anötö inñ ñadau bu kêtñ gêñ têtñ yac-ñga

⁷ “Ateñ gêñ têtñ Anötö, dec oc akôc ñandô, anşalê inñ ti ndê lêtñ, ma oc atap sa, ma bu amati gatam oc lêtñ su têtñ mac. ⁸ Bu Anötö kêtñ gêñ têtñ lau hoñ nañ sêndac inñ, ma lau hoñ nañ sêñsalê inñ ti ndê lêtñ, nañ oc sêtap sa, ma ñac nañ sêmati gatam nañ oc lêtñ su têtñ ñac.

⁹ “Mac dambai anşô! Nem balê dan bu teñ gö têtñ am, dec am oc kêtñ hoc têtñ inñ, a? ¹⁰ Ma bu teñ i oc kêtñ mboc sac têtñ inñ, a? ¹¹ Mba! Mac lau sac, tigenñ atoc nem balêkoc sa ña gêñ ñayham. Magoc Damam nañ mbo undambê inñ gitêtñ eñ, ma oc kêtñ gêñ ñayham-ñayham eñ têtñ lau nañ sêteñ inñ. ¹² Akôm mêtê ñayham têtñ lau hoñ, gitôm mêtê ñayham nañ mac atac whiñ bu sêkôm têtñ mac. Yom hoñ nañ Moses ti lau propet sêto, nañ hêganônñ yac dakôm mêtê ñayham bocdinañ.”

Yom señ lu-ñga

¹³ “Anşahê ñanşa bu atap gameñ andöc tamli ñapan-ñga sa, magoc anyalê bu gatam gameñ dinañ-ñga inñ gatam sauñ. Bu gameñ andiñam-ñga dê yêc, ma señ têtñ gameñ dau inñ señ atu, ma ñagatam atu bocdinañ. Lau daêsam sêsa señ atu dinañ, ma oc sêsôc gatam atu dau. ¹⁴ Magoc gameñ dandöc tanli ñapan-ñga ñagatam inñ gatam sauñ, ma señ têtñ gameñ dinañ inñ señ atu dom, ma lau daêsam oc sêtap sa dom.”

Yom pi propet tasanñ

¹⁵ “Ayob daôm tu propet tasanñ-ñga. Ñac sêtôm giam pôm nañ sêmpanñ dau ahuc ña domba ñamlic, tu bu sêti gasuc domba-ñga ma sêseñ ñac su. Ñalêtñ tigenñ propet tasanñ oc sêtêtñ mac sêloc tu sêñsau mac-ñga. ¹⁶ Anşahê ñac si lêtñ dec tôm bu mac anyalê bu ñac lau tasanñ. Ñalêtñ tigenñ, yac dalic a ñandô ma tanyalê a dau bu ñayham me sac. Oc tôm dom bu dahiñ ñandô ñayham yêc a sac. ¹⁷ Yomandô! A ñayham sem ñandô ñayham, ma a sac sem ñandô sac. ¹⁸ A ñayham danñ gitôm dom bu nem ñandô sac,

ma a sac gitôm dom bu nem ñandô ñayham. ¹⁹ Ma a hoñ nañ sem ñandô sac, nañ oc sêlêtñ su ma sêtuc pi ya ndi, ma ya neñ su. ²⁰ Bocdinañ anşahê propet si lêtñ, ma anyalê ñac bu propet ñayham me sac.”

Pômdau kêtñalê inñ ndê lau su

²¹ “Lau daêsam sêsam aô bu, ‘Pômdau,’ tigenñ ñac hoñ oc sêtap gameñ undambê-ñga sa dom. Mba! Lau nañ danşa wambu Damañ undambê-ñga ñapep, ma sêkôm mêtê tôm inñ atac whiñ, nañ oc sêtap undambê sa. ²² Têtñ Anötö ndê bêtñ êmatôc lau-ñga, nañ lau tasanñ daêsam oc sêsôm têtñ aô bu, ‘Pômdau, Pômdau! Yac ahoc yom asê atôm propet, ma atiñ ñalau sac su ma akôm gêñ dalô daêsam am am anşôm. Bocdinañ kôc yac sa.’ ²³ Tigenñ aô wasôm têtñ ñac bu, ‘Aô kayalê mac dom sambuc mac lau sac. Alhö su yêc aô!’ ”

Yom gôliñ pi ñgac lu nañ sêkwê andu (Luk 6:46-49)

²⁴ “Lau nañ sêñgô aneñ yom ma sêkôm ñandô sa, nañ sêtôm ñgac tiguañ nañ kwê ndê andu kalhac nom ñanşa ma kêtñ hoc kêtgapinñ alhö dôñ. ²⁵ Têtñ ndoc u gic e bu hêtñ, ma mbu puc ñadinda hêtñ pi andu dau, nañ andu dau ku sa dom bu hoc kêtgapinñ dôñ. ²⁶ Magoc lau nañ sêñgô aneñ yom ma sêkôm ñandô sa dom, nañ sêtôm ñgac gac mba nañ kwê ndê andu kalhac nom babalê. ²⁷ Ma u gic ti bu hêtñ, ma mbu puc ñadinda hêtñ pi andu dau, goc ku sa ma tisac sambuc.”

²⁸ Yisu gic bata ndê yom dinañ, ma lau hoñ sêhêdaê tu inñ ndê yom-ñga. ²⁹ Ñahu bu yom nañ inñ kêtñdônñ têtñ ñac nañ yom ti ñaclai, hêtñ gêtñc lau Israel-ñga si kêtñdônñwaga yomsu-ñga si yom hoñ su.

8

Yisu kôm ñgac ti gêm bac leprasi ñayham sa (Mak 1:40-45; Luk 5:12-14)

¹ Yisu sip akêtñ lôc meñ, ma lau daêsam sêñkuc inñ. ² Ma ñgac danñ ti gêm bac ñleprasi têtñ inñ gi, goc pônñ haduc ma sôm, “Pômdau. Am bu tac whiñ dec gitôm bu am oc kôm aô ñamlic ñawasi sa.” ³ Yisu kêmâtôc amba sa gi ma kêmasec inñ, ma sôm, “Aô atac whiñ, dec wasôm têtñ am bu ñamlic ñawasi sa.” Ma

ngaghô eñ gêmbac hu inñ sin, ma inñ ñamlic ñayham sa. ⁴ Ma Yisu sôm têtñ inñ, “Am ngô! Gêñ nanñ kwahic dec hôc asê am, nanñ sôm asê têtñ lau danñ dom. Tigenñ têtñ †dabunñsiga ndi, tôc daôm têtñ inñ bu lic bu am nem ñamlic ñawasi sa su. Ma kêñ da tôm yomsu nanñ Moses kêñ têtñ yac. Ma ñalêñ dinanñ lau honñ oc sênñyalê bu am ñamlic ñayham sa.”

Ngac bata sin-nga danñ kêñ whinñ ñannga (Luk 7:1-10)

⁵ Tinjambu Yisu sôc malac Kapenaom gi. Ma ngac bata Rom-nga danñ, nanñ gêm gôlinñ lau sin-nga 100, nanñ têtñ inñ gi ma ndac inñ bu nem inñ sa. ⁶ Inñ sôm, “Pômdau, aneñ ngac akinñ danñ ndôc bôlinñ. Inñ yêc andu ñapanñ ma kêsahê ñandê atu.” ⁷ Ma Yisu sôm têtñ inñ, “Aô oc waloc ma wakôm inñ ñayham sa.” ⁸ Tigenñ ngac bata dau ô yom ma sôm, “Pômdau, am ngac atu ma aô ngac apa, dec mayanñ daunñ bu am sôc aneñ andu. Tigenñ aô kayalê su bu am ngac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am bu ndic atu yom, goc aneñ ngac akinñ oc ñayham sa. ⁹ Bu aô daunñ danñ wambu lau nanñ si ñaclai hôc gêlêc aô neñ, ma aneñ lau sin-nga danñ wambu aô. Aô bu wasôm têtñ danñ, ‘Am ndi!’ goc inñ oc ndi. Ma bu wasôm têtñ danñ, ‘Am mwenñ,’ goc inñ oc meñ. Ma bu wasôm têtñ aneñ ngac akinñ bu kôm gêñ danñ, goc inñ oc kôm.”

¹⁰ Yisu ngô ngac bata ndê yom ma hêdaê, ma sôm têtñ lau nanñ sênñkuc inñ bu, “Yomandô wasôm têtñ mac, bu yêc lau Israel honñ aô gatap ñac si danñ nanñ kêñ whinñ ñannga gitôm ngac Rom-nga dindec, nanñ sa dom. ¹¹ Anğô! Lau daêsam nanñ lau Israel dom, nanñ oc sêmenñ akêñ nom ñabatinñ honñ, ma sêtap mwasinñ atu sa yêc undambê sêwhinñ Abraham, Aisak ma Jakob. ¹² Tigenñ lau Israel daêsam nanñ gauc gêm bu sic waê bu sêndôc undambê, nanñ Anôtô oc êmasuc ñac su sêndôc gameñ ñasec-nga, ma sêtanñ ti lhô êñsinñ pi dau.”

¹³ Yisu sôm yom dinanñ têtñ lau honñ su, goc sôm têtñ ngac bata, “Am lhô mbu ndi. Aô oc wakôm am nem ngac akinñ dinanñ ñayham sa, tôm am kêñ whinñ.” Ma têtñ ndoc dau dinanñ gêmbac hu ngac akinñ dau sin, ma inñ ñayham sa.

Yisu kôm lau daêsam ñayham sa (Mak 1:29-34; Luk 4:38-41)

¹⁴ Tinjambu Yisu têtñ Pita ndê andu gi ma gêlic Pita lawawê gêmbac lic ñandê atu ma yêc. ¹⁵ Yisu têtñ inñ gi ma kêmasec inñ amba, goc gêmbac hu inñ sin. Ma inñ tisa, ma ndê gêñ danenñ-nga ma kêñ têtñ Yisu.

¹⁶ Têtñ telha dinanñ ac gi sip su, g oc lau malac-nga sêkôc lau daêsam nanñ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, nanñ sa sêtêñ Yisu si. Ma inñ gic atu yom, goc ñalau sac sêhu lau dau sin, ma inñ kôm lau gêmbac honñ ñayham sa.

¹⁷ Ñalêñ dau dinanñ yom nanñ propet Aisaya sôm su nanñ dec ñandô sa. Munñ-nga inñ to yom pi Mesaya bocdec bu:

Inñ hôc yac neñ ñawapac tu nem yac sa-nga. *[Ais 53:4]*

Lêñ tanñkuc Yisu-nga (Luk 9:57-62)

¹⁸ Têtñ bêc danñ Yisu gêlic lau daêsam sênñgihi inñ ahuc, goc sôm têtñ ndê †ngacsênñomi bu sêlom bugictonñ ma sêpi danñga sêndi. ¹⁹ S êmasanñ dau sêmbo ma kêdôhônñ-waga yomsu-nga danñ meñ ma sôm têtñ inñ, “Kêdôhônñ-waga, aô bu wanñkuc am, wawhinñ am watêñ gameñ bocke nanñ am oc ndi.” ²⁰ Ma Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsunñ yêc, ma mbac lôlôc-nga si ñaic yêc, tigenñ †Ñamalac ndê Atu dau ndê mala yêc bêt-nga mba.”

²¹ Ma sênñom danñ sôm têtñ inñ, “P ômdau, aô bu wanñkuc am, magoc gêñ ñamata-nga aô wandi wambo wawhinñ aneñ lau e anñsuhunñ damanñ su nanñ.” ²² Tigenñ Yisu sôm, “Mba! Am bu gauc nem bu êmkuc aô, nanñ gêñ ñamata-nga. Tec lau batê sênñsuhunñ lau batê.”

Yisu kôm bu ñamponñ timalô (Mak 4:35-41; Luk 8:22-25)

²³ Yisu sôm yom dinanñ su, goc pi wanñ danñ gi. Ma inñ ndê ngac-sênñomi sênñkuc inñ ma sêpi wanñ sêwhinñ. ²⁴ Sêlac si, ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponñ sa gic sip wanñ, e kêpinñ bu wanñ pac. Tigenñ Yisu yêc bêt yêc wanñ. ²⁵ Dec sêtêñ inñ si, sêunñ inñ sa ma sêsôm, “Pômdau, nem yac sa, bu yac oc dapac dandinñ.” ²⁶ Magoc Yisu sôm têtñ ñac, “O mac lau nanñ akêñ whinñ gwalec. Tu sake-nga mac atôc daôm?” Goc inñ tisa ma sôm yom ñannga têtñ mbu ti bu ñamponñ, ma gameñ ñanñ sa. ²⁷ Ma ñac honñ sêhêdaê ma sêsôm têtñ dandi,

“Ei! Inj ngac kainj bocke? Bu gêñ honj sêsôc inj ndê yom njapu, ma mbu ti bu sêwhinj.”

*Yisu soc njalau sac su yêc ngac lu
(Mak 5:1-20; Luk 8:26-39)*

²⁸ Njac sêhóc asê bugictonj njadanja ma sêsôc lau Gadala-nja si gameñ si. Ma yêc dindê ngac lu sêsa akêñ om sêhônga ma sêtêñ Yisu si. Inju ngac lu nanj njalau sac sêmbo injlu njalôm, ma sêkôm injlu sêti ngac pôm. Ma bocdinañ lau honj sêtôc injlu ma sêmbo ahê injlu, ma injlu sêndôc om sêhônga njapanj. ²⁹ Têñ ndoc injlu sêhóc asê Yisu, nanj njalau sac nanj sêmbo injlu njalôm, nanj sêmbwêc bocdec bu, “O Anötö ndê Atu! Am bu kôm sake têñ yac? Têm bu Anötö êmatôc yac-nja yêc dôñ yêc. Ma bocke am kwahic dec mwenj bu kôm yac njayom?”

³⁰ Bôc tonj atu danj señ gêñ sêmbo ahê gameñ nanj njac sêlhac. ³¹ Goc njalau sac sêteñ Yisu bu, “Am bu soc yac su, nanj kênj yac asip bôc njalôm.” ³² Ma inj sôm têñ njac, “Andi!” Goc sêhu ngac lu dinañ sinj ma sêsôc bôc njalôm si. Ma bôc honj sênti sêsip salic sac, sêsip bugictonj njalôm si, ma bu kô njac sêmbac ndu. ³³ Lau sêyob bôc-nja sêlic gêñ dau, goc sêlhô sêsa malac si, ma sic minj têñ lau malac-nja pi gêñ honj dinañ, ma pi gêñ nanj Yisu kôm têñ ngac lu ti njalau sac. ³⁴ Ma lau malac-nja honj sêsa sêtêñ Yisu si, ma têñ ndoc sêlic inj, nanj sêteñ inj bu hu njac si gameñ sinj.

9

*Yisu kôm ngac bôlinj danj njayham sa
(Mak 2:3-12; Luk 5:17-26)*

¹ Goc Yisu pi wanj gi ma gic bugictonj kic, ma têñ inj ndê malac Kapenaom gi. ² Ma lau gameñ dinañ-nja sêmbalanj ngac bôlinj danj yêc sac danj ma sêtêñ Yisu si. Inj gêlic bu njac sêkêñ whinj inj, dec sôm têñ ngac bôlinj dau, “Aneñ balê, atac njayham sa. Kwahic dec aô oc wasuc am nem sac kwi.”

³ Kêdôhôngwaga yomsu-nja njatô s êngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têñ dandi, “Ngac dê ndê yom sac sambuc! Anötö tigenj gitôm bu suc sac kwi.” ⁴ Yisu kêyalê njac si gauc, goc ndac njac, “Tu sake-nja mac gauc gêm yom sac yêc nem njalôm?” ⁵ Mac akêñ whinj dom bu aneñ njac lai yêc bu wasôm têñ ngac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’

Bocdinañ aô wasôm têñ inj bu, ‘Tisa ma êmsêlêñ.’ ⁶ Ma têñ ndoc mac alic bu aneñ yom dinañ njandô sa, goc anyalê bu Anötö kênj njac lai têñ Njamalac ndê Atu yêc nom, bu suc njamalac si sac kwi whinj.” Goc Yisu sôm têñ ngac bôlinj bu, “Tisa ma hóc nem mbô sa, ma lhô têñ nem andu ndi!” ⁷ Goc njac dau tisa ma kôlhô têñ ndê andu gi. ⁸ Ma lau daêsam nanj sêlic gêñ dau sêhêdaê njandô, ma sêmpinj Anötö nanj kênj njac lai bocdinañ têñ njamalac.

*Yisu kêgalêm Matyu bu êñkuc inj
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

⁹ Yisu kêsêlêñ gi ma gêlic njac danj njac Matyu nanj ndôc ndê mala kôc takis-nja. Ma inj sôm têñ inj, “Êmkuc aô!” Goc Matyu tisa ma kêkuc inj.

¹⁰ Tinjambu Yisu gêñ gêñ ndôc Matyu ndê andu njalôm, ma lau daêsam sêmenj ma señ gêñ sêndôc sêwhinj Yisu ti ndê njacsêñomi. Njac lau sêkôc takis-nja ti lau njatô nanj lau Palêsai sêsam njac bu lau sac. ¹¹ Ma lau Palêsai njatô sêlic gêñ dinañ, goc sêndac inj ndê njacsêñomi bocdec bu, “Tu sake-nja mac nem kêdôhôngwaga gêñ gêñ ndôc whinj lau sac dindê?” ¹² Yisu ngô njac si yom dau ma sôm, “Lau nanj sêlic dau bu gêmbac mba, nanj oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. ¹³ Gauc nem Anötö ndê yom nanj propet akwa danj to yêc bocdec bu, ‘Gêñ atu nanj aô atac whinj, nanj bu mac tamwalô lau, hóc gêlêc domba honj nanj mac bu andic ndu ma akêñ ti da, nanj su.’ Andi ma akôc gauc pi yom dau e anyalê njahu njapep. Bu aô gameñ bu wanjalêm lau nanj sêlic dau bu lau gitêñ, nanj sa dom. Aô gameñ bu wanjalêm lau sac sa, bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ndê gôlinj njapu.”

*Yao gêñ danen-nja-nja
(Mak 2:18-20; Luk 5:33-35)*

¹⁴ Ma Jon, Ngac Kêku Lau-nja ndê sêñomi njatô sêtêñ Yisu si ma sêndac inj bu, “Bocke dec yac ti lau Palêsai akêñ bêc njatô bu aneñ gêñ dom tu gauc nem Anötö-nja, tigenj am nem njacsêñomi señ gêñ tôm bêc honj?”

¹⁵ Ma Yisu sôm têñ njac, “Ngac nem awhê-nja danj bu êñgalêm lau sa sêmbo sêwhinj inj tu sênenj mwasiñ nem awhê-nja, dec oc tôm dom bu sêhu gêñ danen-nja sinj ma sêndôc ti

ñalôm ñawapac têt ndoc ñgac dau mbo whiñ ñac. Mba! Ma bocdinañ aneñ ñgacsênjomi sêmbo sêwhiñ aõ ti atac ñayham, ma sêhu gêt danen-ñga siñ dom. Tigeñ ndoc oc meñ nañ lau oc sêkôc aõ su yêc ñac, ma têt têt dinañ ñac oc ñalôm ñawapac ma sênkuc lêt dahu gêt danen-ñga siñ-ñga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêt wakuc
(Mak 2:21-22; Luk 5:36-39)*

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nañ kic, nañ dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic e tisac sambuc. ¹⁷ Ma têt ndoc lau sêmasañ wain wakuc, nañ sêkêc sip bôc ñamlic wain-ñga akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc. Ma wain oc wê ñinga, ma ñamlic dau oc tisac. Bocdinañ lau sêkêc wain wakuc sip bôc ñamlic wakuc, ma lu-lu oc sêyêc ñayham.”

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mak 5:21-43; Luk 8:40-56)*

¹⁸ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ñgac bata dan meñ pôt haduc têt in ma sôm, “Aneñ aturwê kwahic dec mbac ndu su, magoc am bu mweñ ma kêt amam sac in, dec in oc mbo tali tiyham.” ¹⁹ Goc Yisu tisa ma in ti ndê ñgacsênjomi sêwhiñ ñgac dau si.

²⁰ Sêñsêlêt sêmbo, ma awhê dan tigasuc in kalhac in dômbwê ma kêmasac in ndê ñakwê ñadali. Awhê dau hôc ñawapac gêm dac-ñga ñapañ gitôm yala 12 su, dec ²¹ gauc gêm yêc dau bu, “Aõ bu wamasec in ndê ñakwê ñambwa, dec oc kôm aõ ñayham sa tiyham.” ²² Yisu kac dau kwi e gêlic in, goc sôm, “Aneñ bawhê, atac pa su. Am ñayham sa tiyham tu am nem kêt whiñ aõ-ñga.” Ma têt ndoc dau dinañ awhê dau ñayham sa.

²³ Ma tinambu Yisu gi e hôc asê ñgac bata dau ndê andu, ma gêlic bu lau toñ atu sêmbo. Ñatô sêyu gasuc ma ñatô sêtan ti ñanta atu. ²⁴ Goc sôm, “Alhõ su, bu bawhê dau mbac ndu dom. In yêc bêc nañ yêc.” Magoc ñac sêmbwac in. ²⁵ Dec Yisu sôm bu sêsoc ñac sêsa sêndi, goc sôc gi kêmbawhê sip amba, ma in tisa. ²⁶ Ma yom dau ñawaê tiapa sambuc yêc gameñ dinañ.

Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa

²⁷ Dinañ su, goc Yisu kêsêlêt gi. Ma ñgac tapec lu sênkuc in ma sêmbwêc, “O †Dawid

ndê Atu, tamwalô alu!” ²⁸ Magoc Yisu kêsêlêt gi sôc andu dan, dec ñgac lu dinañ sêtêt in si, ma in ndac, “Amlu akêt whiñ bu aneñ ñaclai yêc bu wakôm amlu ñayham sa, me mba?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, Pômdau!” ²⁹ Goc Yisu kêmasac inlu tandô, ma sôm bu, “Tu amlu akêt whiñ aõ-ñga, dec gêt nañ amlu andac, nañ oc ñandô sa.” ³⁰ Ma inlu tandô po asê. Goc Yisu gic yao inlu bu sêsôm gêt dau ñayom asê têt lau dan dom. ³¹ Magoc inlu sêsa si, ma sêkôm in ndê waê sa e tiapa gêm gameñ dinañ ahuc.

Yisu kôm ñgac awha mba sôm yom asê

³² Ñac sêsa si ma lau ñatô sêtêt Yisu sêmeñ. Ñac sêkôc ñgac dan, nañ ñalau sac kôm in awha mba. ³³ Yisu soc ñalau sac sa awê gi su, goc awha mba dau sôm yom asê. Lau daêsam dinañ sêseñ amba ma sêsôm bu, “Yac dalic gêt dan bocdec yêc Israel dom andô.” ³⁴ Magoc lau Palêsai sêsôm bu, “In kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau Sadañ, dec tin ñalau sac su.”

Yisu tawalô lau

³⁵ Ma Yisu kêsêlêt golom-golom malac atu ti saun. In kêtôhôn lau mbo lôm wê-ñga, ma hoc ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôlin asê. Ma in kôm lau ti gêmbac tidau-tidau hon ñayham sa.

³⁶ Magoc têt ndoc in gêlic lau daêsam nañ sênkuc in, nañ tawalô ñac. Ñahu bu in gêlic ñac sêtôm domba nañ si ñgac yob ñac-ñga mba, dec giam pôm sêtê ñac salin-salin ñapañ. ³⁷ Goc in sôm têt in ndê ñgacsênjomi, “Gêt ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic ñandô sa-ñga daêsam dom. ³⁸ Bocdinañ aten mbec têt ôm ñadau bu êñkin lau gwelen-ñga sêsôc in ndê ôm ma sêndic gêt ñandô sa.”

10

*Yisu kêtalin †aposel 12 sa
(Mak 3:16-19; Luk 6:12-16)*

¹ Yisu ta in ndê ñgac-sênjomi 12 sêtêt in si, ma kêt ñaclai têt ñac bu sêsoc ñalau sac su yêc lau, ma bu sêkôm gêmbac hon ñayham sa. ² Aposel 12 dau si ñaê bocdec. Ñgac ñamata-ñga in Saimon nañ sêsam bu Pita, lu in asi Andru, ma Sebedi ndê atu lu Jems lu Jon, ³ P ilip ma Batolomeas, Tomas ma ñgac

kôc takis-nga Matyu, ma Alpayas ndê atu Jems, Tadaus, ⁴ Saimon nanj sêsam bu 'N'gcac †Selot,' ma Judas Iskeriot nanj tinjambu hoc Yisu asê.

Yisu kêkinj aposel 12 sêsa si bu sênem mêtê lau
(Mak 6:7-11; Luk 9:1-5)

⁵ Yisu kêkinj lau 12 dinanj sêsa si bu sênem mêtê, ma gic yomsu nac bocdec bu, "Asôc lau apa ti lau †Samaria-nga si malac danj dom, ⁶ tigenj gêj n'amata-nga atêj domba Israel-nga nanj sinja su, nanj andi. ⁷ Anem mêtê ma asôm têtj lau bu Anötö ndê gôlinj menj kêpinj su. ⁸ Akôm lau gêmbac n'ayham sa, ma akôm lau ti gêmbac leprasi n'amlic n'awasi sa. Auñ lau batê sêtisa, ma asoc n'alau sac su yêc lau. Anötö kêj n'ac lai têtj mac n'ao li mba, ma bocdinañ anem lau sa n'ambwa. ⁹⁻¹⁰ Ma têtj ndoc mac anjêlêj andi, nanj gauc nem wapa señ-nga dom. Anjêlêj amam sawa, akôc mone dom, ampwic talhi dom, akôc n'akwê aô daôm-nga ti atapa dom, ma ahôc tôc dom. Nalêj solop bu lau sêlôm lau nanj sem gwelenj mêtê-nga ma sêpuc nac dônj n'a gêj dinanj, nanj ti nac si n'ao li ô gwelenj.

¹¹ "Malac bocke mac bu asôc andi, nanj anjêlê n'amalac n'ayham nanj toc Anötö sa n'apep, bu ambo awhinj inj e mac ahu malac dau sinj. ¹² Têtj ndoc mac api inj ndê andu andi, nanj anem mbec inj ndê lau n'a mbec yom malô-nga. ¹³ Ma nac lau dau bu lau gitêj, goc yom malô oc yêc nac. Ma nac bu lau gitêj dom, goc mac nem mbec yom malô-nga oc gacgeñ yêc mac-nga. ¹⁴ Ma lau malac danj bu sêkôc mac ti nem yom sa dom, goc ahu malac me andu dinanj sinj ma atonj kop su yêc gahim. ¹⁵ Aô wasôm têtj mac bu têtj Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, lau malac dinanj-nga oc sêtap n'agêyô sac sambuc sa, hóc gêlêc n'agêyô nanj inj oc kêj têtj lau Sodom ti Gomora-nga têtj têm n'ambu-nga, nanj su."

Yisu ndê lau oc sêtap kisa sa
(Mak 13:11-13; Luk 21:12-17)

¹⁶ "A ngô su nanj! Aô wanjinj mac asa andi, atôm domba nanj sêsip giam pôm si gameñ. Bocdinañ akôc gauc n'apep ma akôm nem gwelenj, ma akôm mêtê n'ayham enj e lau danj gitôm dom bu sêpu mac. ¹⁷ Ayob daôm têtj lau nanj sêkêj whinj aô

dom, bu nac oc sêkêj mac atêj lau sêmatôc yom-nga andi, ma sêhi mac n'a sô yêc nac si lôm wê-nga. ¹⁸ Tu mac anjêc aô-nga dec nac oc sêkêj mac alhac gôlinjwaga ti kinj si anjê-nga. Ndoc dinanj ti mac nem ndoc bu awhê aneñ yom sa têtj lau atu-tu dinanj, ma têtj lau akêj gameñ honj, nanj whinj. ¹⁹ Ma têtj ndoc sêkôc mac dônj, nanj ahêgo daôm dom tu yom asôm-nga. Anötö oc nem mac sa tu asôm yom-nga. ²⁰ Ma yom nanj mac bu asôm, nanj mac nem yom dom. Damam undambê-nga oc kêj inj ndê Nalau puc mac dônj, ma hóc nem awham sa.

²¹ "Têtj ndoc n'awapac-nga dinanj, lau nanj sêkêj whinj dom oc sêhoc si asidôwai sêkêj whinj aô-nga asê bu sêndic nac ndu, ma dambai oc sêkôm têtj atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têtj damba ti dindai, ma sêkêj nac sêtêj lau bu sêndic nac ndu. ²² Ma lau sambob oc atac tec mac tu aô-nga. Magoc asa nanj bu lhac n'anja ma hu aô sinj dom, nanj oc tap Anötö ndê mwasinj nem inj si-nga sa. ²³ Ma lau bu sêkêj kisa mac, goc ahu nac si malac sinj ma atêj malac danj andi. Yom nandô aô wasôm têtj mac! Mac nem gwelenj anem mêtê n'awaê n'ayham-nga yêc malac Israel-nga honj oc pacndê dom, e N'amalac ndê Atu menj sa tiawê."

Lau nanj sênkuc Yisu oc sêhóc n'awapac gitôm inj dau
(Luk 6:40)

²⁴ "Kwapuc danj oc hóc gêlêc gwalam akwa nanj kêdôhônj inj, nanj dom. Ma ngac akinj oc hóc gêlêc inj ndê n'adau dom. ²⁵ Kwapuc bu tôm ndê gwalam akwa ma ngac akinj bu tôm ndê n'adau, goc tôm. Lau sêpu gôlôwac n'adau aô ma sêsam aô bu †Belsebal, ma bocdinañ nac oc sêkôm têtj n'adau ndê lau mac, hóc gêlêc su."

Atôc lau nom-nga dom
(Luk 12:2-7)

²⁶ "Magoc atôc daôm tu lau nanj sêkêj kisa mac-nga dom. Nahu bu gêj honj nanj lau sem ahuc, me yêc sinj dau, nanj oc menj sa tiawê. ²⁷ Yom nanj aô gasôm têtj mac têtj ôbwêc, nanj asôm asê têtj acsalô, ma yom nanj aô gac yom sec têtj mac, nanj asôm tiatu alhac malac lôm. ²⁸ Atôc lau nanj bu sêndic mac ndu-nga dom, bu nac gitôm dom bu

sêsen mac gatôm su whiņ. Atôc lau dom, magoc atôc Anötö ma asôc iņ űapu. Bu mba, goc iņ gitôm bu kêņ mac űamlic ti gatôm lu-lu sêsip lambwam sêndi e sêniņga gacgeņ.

²⁹ “Akôc gauc pi mbac kecsoc naņ lau sêlic bu gêņ űambwa. Tigeņ Anötö gêlic gêņ sauņ dinaņ bu gêņ űambwa dom, ma iņ bu lôc dom, dec daņ oc niņga dom. ³⁰⁻³¹ Bocdinaņ ahêgo daôm dom, bu Anötö tac whiņ mac hóc gêlêc mbac kecsoc daêsam su. Iņ kêyalê mac e pi sa, gitôm iņ sê mac nem kêclauņ hoņ sa timala.”

*Dasêc Yisu ahuc dom
(Luk 12:8-9)*

³² “Asa naņ sôm asê yêc űamalac aņgô-ņga bu iņ kêņ whiņ aö, naņ aö wasôm iņ ndê űaê asê yêc Damaņ undambê-ņga aņgô-ņga. ³³ Tigeņ asa naņ sêc iņ ndê kêņ whiņ aö-ņga ahuc yêc űamalac aņgô-ņga, naņ wasêc iņ ahuc yêc Damaņ aņgô-ņga bocdinaņ.”

*Taņkuc Yisu ti dahôc űawapac
(Luk 12:49-53; 14:26-27; 9:48)*

³⁴ “Gauc nem bu aö gameņ bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-ņga dec lau oc sêwhê dau kôc ma sêkêņ kisa dau. ³⁵ Tu aö-ņga dec damba lu atuņgac oc sêkêņ kisa dau, ma dinda lu atuwê, ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêņ kisa dau bocdinaņ. ³⁶ űgac daņ oc tap iņ ndê űacyo sa yêc iņ dau ndê lau.

³⁷ “Asa naņ tac whiņ damba me dinda me atuņgac me atuwê hóc gêlêc iņ ndê atac whiņ aö su, naņ oc tôm dom bu ti aneņ daņ. ³⁸ Ma asa naņ tec bu hóc iņ ndê a gicso dau* ma êņkuc aö, naņ tôm dom bu ti aneņ daņ bocdinaņ. ³⁹ Lau naņ takwê gêņ nom-ņga űapaņ tu puc űac si űamlic dôn-ņga, naņ oc sêniņga. Magoc asa naņ bu hu gêņ nom-ņga siņ tu aö-ņga, naņ oc mbo tali űapaņ.

⁴⁰ “Lau naņ sêkôc mac sa, naņ gitôm sêkôc aö dauņ sa, ma űac naņ sêkôc aö sa, naņ sêkôc Anötö naņ kêkiņ aö gameņ, naņ sa. ⁴¹ Asa naņ toc aneņ propet daņ sa, ma kôc iņ sa tu iņ ti propet gêm aö aņôn-ņga, naņ Anötö oc kêņ űagêyô űayham têņ iņ gitôm iņ kêņ têņ propet dau. Ma asa naņ toc űamalac

gitêņ daņ sa, ma kôc iņ sa tu aneņ űaê-ņga, naņ Anötö oc kêņ űagêyô űayham têņ iņ gitôm iņ kêņ têņ űgac gitêņ dau. ⁴² Ma asa naņ kôm gêņ sauņ bocke bu nem lau naņ sêņkuc aö, naņ sa, tôm iņ kêņ bu űalhuc têņ űac sênôm, naņ Anötö oc êņliņ iņ siņ dom. Iņ oc kêņ űagêyô űayham têņ iņ yomandô.”

11

¹ Yom hoņ dinaņ Yisu sôm têņ iņ ndê űgacsêņomi 12 tu êndôhôn űac-ņga. Iņ gic bata yom dau, goc kêsêlêņ golom-golom malac naņ sêyêc gameņ Galili-ņga dinaņ, ma gêm mêtê ti kêdôhôn lau.

*Yisu sôm yom pi Jon, űgac Kêku Lau-ņga
(Luk 7:18-35)*

² Têņ ndoc dinaņ Jon, űgac Kêku Lau-ņga ndôc gapocwalô, ma iņ űgô űawaê pi gêņ hoņ naņ Kilisi kôm. Bocdinaņ iņ kêkiņ iņ ndê sêņomi űatô sêtêņ Yisu si, ³ ma sêndac iņ bocdec bu, “Anötö gic bata têņ yac bu oc êņkiņ Mesaya. Am daôm dinaņ, me yac oc akêņ batanaņ űgac daņ tiyham?” ⁴ Yisu ô yom ma sôm, “Ambu andi ma asôm yom têņ Jon pi mêtê naņ mac aņgô aö gahoc asê, ma pi gêņ naņ mac alic aö gakôm. ⁵ Lau tapec sêlic gameņ tiyham, lau bôliņ sêņsêlêņ tiyham, lau ti gêmbac leprasi űamlic űawasi sa, lau danğasuņ bic sêņgô yom, lau batê sêtisa, ma lau űalôm sawa sêņgô űawaê űayham. ⁶ A űgô! Lau naņ atac lu-lu tu aö-ņga dom, naņ oc sêtap Anötö ndê mwasiņ sa.”

⁷ Jon ndê sêņomi sêsa si, ma Yisu sôm yom pi Jon têņ lau toņ atu naņ sêmbo sêwhiņ iņ. Iņ ndac űac bocdec bu, “Têņ ndoc mac asa atêņ Jon yêc gameņ sawa a, dec gauc gêm bu atap űamalac kaiņ bocke sa? Mac bu alic űgac gauc babalê gitôm gakoc naņ mbu kêwic, a? ⁸ Mac asa a bu alic űgac daņ naņ sôc űakwê űayham, a? Mba! Lau naņ sêsôc űakwê űayham, naņ sêmbo gameņ űayham gitôm kiņ si andu. ⁹ Bocdinaņ aö wandac mac, mac asa a bu alic sake? Bu alic propet daņ? Yomandô! Iņ propet daņ, ma iņ hóc gêlêc propet hoņ su. ¹⁰ Propet akwa daņ to yom naņ Anötö sôm têņ Mesaya bocdec bu, ‘Aö waņkiņ aneņ űgac aheņ-ņga muņ am, bu êmasaņ am nem seņ.’ Y om pi űgac aheņ-ņga

* **10:38:** Yisu ndê yom pi a gicso dau, naņ űahu bu tamasanaņ dauņ tôm bêc hoņ bu dahôc űandê ti űawapac tu iņ-ņga e tôm dambac ndu tôm iņ dau mbac ndu.

dau hêganôn Jon solop. ¹¹ Yêc ñamalac nom-nga, dan hóc gélêc Jon, Ngac Kêku Lau-nga su dom. Tigen aô wasôm yom ñandô têt mac, bu lau hon nan sêmbo Anötö ndê gôlin ñapu, lau tiwaê, ma lau waêmba boc-dinan, nan hon sêhoc gélêc Jon su yêc Anötö ango-nga.

¹²⁻¹³ “Muñ-nga, Moses ti propet akwa-kwa sêhoc yom asê gwanan pi Anötö ndê gôlin. Ma ñac si yom ñandô sa dom, e Jon men ma gêm mêtê bu Anötö ndê gôlin men kêpin. Têt ndoc Jon gic hu yom dau e men têt kwahic dec, Anötö ndê gôlin kêsôwec gi tiatu, ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôm Anötö ndê gôlin ñapu. ¹⁴ Anötö gic bata bu ênkin propet dan muñ Mesaya, nan gitôm propet Elaija. Ma aô wasôm têt mac bu yomandô, Jon in propet dau dinan. Mac akên whin yom dinan, me mba? ¹⁵ Mac bu danamsun yêc, nan ango anen yom!”

¹⁶ “Lau têt dindec-nga ñac lau kain bocke? Ñac sêtôm balêkoc nan sêkoc whê sêmbo malac lôm, nan sêtucdin ñac si silip ñatô ma sêsôm, ¹⁷ “Têt ndoc nan yac ac on bu datê wê, nan mac atec. Ma têt ndoc yac am wê dan gibo-nga, nan mac atec bu atan awhin.” ¹⁸ Ma lau têt dindec-nga bocdinan. Jon men ma gên gên ti nôm gên ñayham dom, ma sêsôm bu ñalau sac mbo in ndê ñalôm. ¹⁹ Ma ñamalac ndê Atu men nôm ti gên gên ñayham, tigen sêsôm bu in ñgac gên gên ti nôm wain ñawahô-nga, ma bu in hê silip têt lau sac ti lau sêkoc takis-ñ ga. Bocdinan, mac lau têt dindec-nga atôm balêkoc nan sêkôm tô anin ñapan. Tigen Anötö ndê gauc hóc gélêc gên hon, ma in ndê lau sênjalê bu in ndê lêt in lêt solop.”

Yisu sôm yom pi lau nan sem dau kwi dom

(Luk 10:13-15)

²⁰ Têt dinan Yisu gic hu pu lau nan sêndoc malac ñatô. Ñahu bu in kôm gên dalô daêsam yêc ñac ango-nga, tigen ñac sem si ñalôm kwi dom. ²¹ In sôm, “Oyaê mac lau Korasin ti lau Betsaida-nga. Mac ac waê bu atap Anötö ndê atac ñandê sa. Lau apa nan sêndoc Taya ma Saidon, nan bu sêlic gên dalô nan aô gakôm yêc mac anôm-nga, dec oc têt sênem dau kwi wandêc su, ma sêndoc ti sêtan si sac. ²² Tigen mac akôm dom, dec wasôm têt mac bu têt ndoc Anötö

êmatoc lau-nga, nan in oc kên ñagêyô sac sambuc têt mac, hóc gélêc ñagêyô nan in oc kên têt lau Taya ti Saidon-nga, nan su.

²³ “Ma mac lau Kapenaom-nga. Mac gauc gêm bu Anötö oc kôc mac sa andoc undambê, a? Aô wasôm mba! In oc êmasuc mac su asip lambwam andi. Lau Sodom bu sêlic gên dalô gitôm mac alic su, dec oc têt sêhu si sac sin ma sêndoc ñayham e kwahic dec. ²⁴ Aô wasôm têt mac bu Anötö oc kên ñagêyô sac têt mac, hóc gélêc ñagêyô nan in oc kên têt lau Sodom-nga.”

Yisu kêpin Damba
(Luk 10:21-22)

²⁵ T ên ndoc dinan Yisu ten mbec ma sôm, “O Daman, undambê ti nom ñadau. Aô wampin am bu am têt nem yom ña-ñandô asê têt lau nan sên gwiniñ dau, ma sin kwi têt lau nan gauc gêm bu ñac lau tiguaç ma sênjalê gên hon. ²⁶ Aêc, Daman, am kôm bocdinan kêkuc am daôm nem atac whin.”

²⁷ Goc Yisu sôm, “Daman kên gên hon sip aô aman. Lau dan sênjalê Atu dom, Damba tawasê kêyalê in. Ma lau dan sênjalê Damba dom, tigen in ndê Atu kêyalê in, ma lau nan Atu dau atac whin bu têt in asê têt ñac, nan sênjalê Damba.”

Yisu gêm malô lau kwapac

²⁸ “Mac lau hon nan ahoc ñawapac ma kwapac, nan atên aô amen, ma aô wakên mac asê awham su. ²⁹ Amen ma akôm aô nen gwelen awhin aô, ma aô oc wandôhôn mac. Aô ñgac malô ma gatoc daun sa dom, ma mac oc atap malam anwhan daôm-nga sa yêc aô. ³⁰ Ñahu bu gwelen nan mac akôm awhin aô, nan ñadehe dom, ma aô wakên mac ahoc ñawapac atu dom.”

12

Yisu in Pômdau bêc Sabat-nga
(Mak 2:23-3:6; Luk 6:1-11)

¹ Têt têt dinan ñabêc †Sabat-nga dan, nan Yisu ti ndê ñgacsênjomi sênjêlên sêmbo lôcwha nan gic om wit-nga dan kic. Ma gên yô ñgacsênjomi, dec sêkoc wit ñandô ma sen. ² Lau Palêsai ñatô sêlic, goc sêsôm têt in, “Lic su nan. Am nem ñgacsênjomi sêkoc wit ñandô ma yomsu gic yao bu dakôm gwelen kain dinan têt bêc Sabat-nga dom.” ³ Goc

Yisu ô ñac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto yêc, pi gêñ nanj Kinj Dawid ti ndê lau sêkôm têtñ ndoc gêtñ yô ñac. Mac asam su, me? ⁴ Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma kôc bolom dabuñ nanj lau sêkêtñ ti da, nanj Moses kêtñ yao bu dabuñsiga tawasê sêneñ, ma lau bambalinj sêneñ dom. Ma Dawid ti ndê lau senj, magoc lau danj sêngôlinj yom pi Dawid ma sêsôm bu inj kêtñ yomsu lec dom.

⁵ “Ma gêtñ danj tiyham, nanj mac asam su yêc Moses ndê yomsu. Têtñ bêc Sabat-nga honj dabuñsiga sêkôm gwelenj yêc lôm dabuñ, ma gwelenj dinanj kêtñ yomsu Sabat-nga. Magoc lau sêngôlinj yom pi ñac dom.

⁶ “A ö wasôm têtñ mac, bu gwelenj nanj aö gameñ tu wakôm-nga, nanj hóc gêtñ sakinj lôm dabuñ-nga honj su. ⁷ Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec, ‘*Gêtñ atu nanj aö atac whin, nanj hóc gêtñ mac nem da honj su, nanj bu mac tamwalô lau.*’ Mac anyalê yom dau ñahu dom. Mac bu anyalê, dec gitôm dom bu mac angôlinj yom pi lau nanj sêkôm gêtñ so danj dom. ⁸ Bu ñamalac ndê Atu inj gêtñ honj ñadau, ma inj Pômdau bêc Sabat-nga whinj.”

Yisu kôm ñgac amba balê ñayham sa têtñ bêc Sabat-nga

(Mak 3:1-6; Luk 6:6-11)

⁹ Yisu kêsêlêñ gi, ma sôc ñac si lôm wê-nga gi. ¹⁰ Ma yêc dinanj, ñgac amba tibalê danj ndöc. Lau Palêsai sêñsalê yom tu sêngôlinj pi Yisu-nga, goc sêndac inj, “Yac bu dakôm ñamalac danj ñamlic ñayham sa têtñ bêc Sabat-nga, oc tanjili yomsu Sabat-nga, me mba?” ¹¹ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Mac nem domba danj, bu penj sip sê ñalôm têtñ bêc Sabat-nga, nanj mac oc akôm sake? Mac oc akôc sa. ¹² Aêc! Ma ñamalac sêhóc gêtñ domba su! Bocdinañ yac bu dakôm ñayham ma danem lau sa têtñ bêc Sabat-nga, oc daso yomsu Sabat-nga dom.” ¹³ Goc Yisu sôm têtñ ñgac dau, “Êmatôc amam!” Ma inj kêmâtôc amba, ma amba dau ñayham sa tiyham, gitôm inj amba danja. ¹⁴ Tigenj lau Palêsai sêsa si ma sem yomgalôm pi lêtñ sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu inj Anötö ndê ñgac Akinj

¹⁵ Yisu kêtñ lau Palêsai si gauc, goc hu gameñ dinanj sinj. Lau daêsam sêñkuc inj, ma inj kôm ñac si gêtñ bac honj ñayham sa. ¹⁶ Tigenj inj gic yao bu sêsôm inj ñahu asê dom. ¹⁷ Ñalêtñ dinanj yom nanj propet Aisaya sôm pi Mesaya muñ su, nanj ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Alic aneñ ñgac akinj dindec, nanj aö kayalinj inj sa. Aö atac whinj inj kêtñ, ma aneñ ñalôm tisambuc inj. Wakêtñ aneñ Ñalau nem inj ahuc, ma inj oc hoc yom gitêtñ matôc-nga asê têtñ lau akêtñ gameñ nom-nga honj.

¹⁹ Inj oc sôm yom tac ñandê-nga me mbwêc ñannga dom. Ma lau danj oc sêngô inj whasuñ yêc malac lôm dom.

²⁰ Gakoc timdec inj oc pônj dulu dom, ma ya ñawê nanj tisaunj, nanj inj oc yu ndu dom.* Ma inj oc kôm bocdinañ e nditôm inj ndê yom gitêtñ matôc-nga nem nom sambuc ahuc.

²¹ Ma lau akêtñ gameñ nom-nga honj oc sêkêtñ bata bu Anötö nem ñac si tu inj ndê ñaê-nga. [Ais 42:1-4]

Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mak 3:23-27; Luk 11:14-22)

²² Têtñ têtñ dinanj lau sêwê ñgac danj nanj ñalau sac kôm inj tandô t ipec ma awha mba, nanj sêtêtñ Yisu sêmeñ. Yisu soc ñalau sac dinanj su, goc kôm ñgac dau ñayham sa, ma inj gêtñ gameñ ma sôm yom asê. ²³ Lau honj sêhêdaê tu Yisu-nga, ma sêsôm, “Mboe †Dawid ndê Atu inj ñgac dau dec, me?” ²⁴ Tigenj lau Palêsai sêngô ñawaê, dec sêpu Yisu ma sêsôm, “Inj kôc ñaclai yêc ñalau sac si ñadau †Belsebal, dec inj soc ñalau sac su.” ²⁵ Yisu kêtñ ñac si gauc, ma sôm, “Lau gameñ danj, me malac danj, me gôlôwac danj, bu sêwhê dau kôc, dec ñac oc sêlhac ñannga dom, ma ñac si ñacyo oc sêku ñac dulu. ²⁶ Ma Sadanj boc-dinañ. Inj bu soc dau ndê ñalau sac su, dec inj kêtñ kisa dau, ma inj ndê ñaclai oc ñinnga.

²⁷ “Mac asôm bu aö gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sêñomi nanj sêsoc ñalau sac sêwhinj, nanj mac angôlinj yom dau pi ñac whinj, a? Ñac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac!

* **12:20:** Yom pi gakoc timdec ma ya ñawê nanj mbac, nanj hêganônj lau nanj sêkêtñ whinj ñannga dom.

28 Tigen aõ gasoc ñalau sac ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec añyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlin gêñ hon, nañ hóc asê mac su.

29 “Ngac dañ oc sôc ngac ti licwalô atu dañ ndê andu ma êngaho in ndê wapa su ñalên bocke? Gêñ ñamata-ña in sô ngac dau dôn, goc kôc in ndê wapa su. Ma Sadañ in gitôm ngac ti licwalô atu.

30 “Asa nañ kalhac whin aõ dom, nañ ti aneñ ñacyo. Ma asa nañ gic lau sa sêtêñ aõ sêmeñ dom, nañ soc ñac su yêc aõ. 31 Tu dinañ-ña aõ wasôm têt mac bu ñamalac nañ kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac sin, nañ Anötö oc suc in ndê sac ti yom sac-sac hon kwi. Tigen yom sac nañ ñamalac dañ bu sôm pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc kwi dom.† 32 Asa nañ bu sôm yom sac pi Ñamalac ndê Atu, tigen tinambu kac ndê ñalôm kwi, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi. Magoc asa nañ bu sôm yom sac pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi têt têt dindec-ña dom, ma têt têt ñambu-ña dom bocdinañ.”

Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac (Luk 6:43-45)

33 Ma Yisu sôm, “A ñayham sem ñandô ñayham. Ma a sac sem ñandô sac. Dalic a ñandô, dec tañyalê a bu ñayham me sac. 34 Mac lau sac atôm mboc ñatui! Mac atôm bu asôm yom ñayham dañ dom! Bu lau sêsôm yom kêtuc gauc ti mêtê nañ hóc ñac si ñalôm ahuc. 35 Gauc ti mêtê ñayham hóc lau ñayham si ñalôm ahuc, dec sêsôm yom ñayham. Ma gauc ti mêtê sac hóc lau sac si ñalôm ahuc, dec sêsôm yom sac. 36 Aõ wasôm yom ñandô têt mac. Tinambu Anötö oc êmatôc lau pi yom sac ti yom ñambwa hon nañ ñac sêsôm. 37 Lau nañ si yom ñayham, nañ in oc sam ñac bu lau gitên, magoc ñac nañ si yom sac, nañ oc sêtap in ndê matôc sa.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêt dalô (Luk 11:29-32)

38 Goc lau Palêsai ti kêtôhôn-waga yomsu-ña ñatô sêsôm têt Yisu, “Kêtôhônwaga, yac bu alic am kôm gêt dalô atu bu whê nem

ñahu sa.” 39 Ma Yisu sôm, “Mac lau têt dindec-ña, mac lau sac nañ apuc dômwêm Anötö, ma asa nem lêt bambalin gitôm lau mockain-ña. Mac andac bu alic gêt dalô, magoc Anötö oc kêt gêt dalô tigen têt mac alic, tôm gêt dalô nañ in kôm pi propet Jona. 40 Jona mbo i atu ñalôm gitôm acsalô tö ti ôbwêc tö. Ma bocdinañ Ñamalac ndê Atu oc yêc nom ñalôm nditôm acsalô tö ti ôbwêc tö. 41 Têt ndoc Jona gêm mêtê lau Ninewa, nañ sêkac si ñalôm kwi. Ma ngac nañ hóc gêt Jona su dec mbo, tigen mac am daôm kwi dom. Tu dinañ-ña têt bêt matôc-ña, lau Ninewa oc sêtisa akêt lau batê sêwhin mac lau têt dindec-ña, ma ñac oc sêhoc mac nem sac asê. 42 Munña, Kwin Siba-ña‡ kêsêlêt señ balin bu ñgô Kin Solomon ndê yom ti gauc atu. Ma kwahic dec ngac nañ hóc gêt Solomon su, nañ mbo dec. Magoc mac akêt dañam in dom. Tu dinañ-ña, têt bêt matôc-ña, Kwin dau oc tisa whin mac lau têt dindec-ña, ma hoc mac nem sac asê.”

Ñalau sac sêñsalê mala nañ yêc ñambwa (Luk 11:24-26)

43 “Têt ndoc ñalau sac dañ sa yêc ñamalac dañ, nañ gitôm in kêtih mbo gameñ sawa ma kêsâlê mala êñwhañ dau-ña. Tigen têt ndoc in tap sa dom, 44 nañ in oc sôm têt dau, ‘Aõ wambu wandi wasôc andu nañ aõ gahu sin su.’ Ma in oc mbu ndi ma tap sa bu ñamalac dau ndê ñalôm yêc ñambwa, gitôm andu nañ sêmasañ ñawasi sa. 45 Dec in oc sa ndi, wê ñ alau 7 nañ sac sambuc sêhóc gêt in su, nañ sêmeñ, ma hon sêsôc ñamalac dau ndê ñalôm sêndi, ma sêmboc dinañ. Bocdinañ ñawapac nañ tap ñamalac dau sa, nañ hóc gêt ñawapac ñamata-ña-ña su. Ma ñalên tigen mac lau sac têt dindec-ña, oc atap ñawapac atu sa têt têt ñambu-ña.”

Yisu dinda ti asii (Mak 3:31-35; Luk 8:19-21)

46 Lau daêsam sêmboc andu dañ sêwhin Yisu têt ndoc in sôm yom dinañ mbo, ma in dinda ti asii sêmeñ sêlhac awê, ma bu sêsôm

† 12:31: Lau Palêsai sêsôm bu Yisu kêt ñaclai yêc Sadañ ndê ma soc ñalau sac su, ma Yisu têt asê bu yom dau gitôm yom sac sambuc nañ sêsôm pi Ñalau Dabuñ. ‡ 12:42: Matyu to yom pi Kwin akêt gameñ ñapu-ña (South). Yom dau hêganôn Kwin Siba-ña, nañ ndê min sêto yêc 1 Kin 10:1-13. Kwahic dec dasam gameñ Siba-ña bu ‘Arabia.’

yom têtj inj. ⁴⁷ Goc ñamalac danj kêtj ñawaê têtj inj ma sôm, “Am dinam ti asimi sêlhac awê ma bu sêsôm yom têtj am.” ⁴⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aneñ dinanñ asa, ma asiñi ñac lau asa?” ⁴⁹ Goc inj tôc amba têtj ndê ñgacsêñomi, ma sôm, “Aô dinanñ ti asiñi dau dindec. ⁵⁰ Bu lau nanñ danja wambu Damanñ undambê-ñga ndê yom, nanñ ñac aô asiñi ti lhuñwêi ma dinanñi.”

13

*Yom gôlinj pi ñgac kêbalip wit ñawhê
(Mak 4:1-9; Luk 8:4-8)*

¹ Têtj bêc dinanñ Yisu hu andu siñ ma sa gi ndöc Bugictonñ Galili-ñga ñamakê. ² Ma lau daêsam sêkac sa sêñgihi inj ahuc e ñasawa mbasi. Tu dinanñ-ñga dec inj pi gi ndöc wanñ danñ nanñ poc kêpiñ baö. Ma lau honñ dinanñ sêlhac baö. ³ Goc Yisu sôm yom gôlinj daêsam têtj ñac. Inj sôm yom gôlinj danñ bocdec bu, “Ñgac danñ sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc inj ndê ôm. ⁴ Ma têtj ndoc inj kêbalip gêtj dau, nanñ ñatô sêpeñ sêsip señ, dec mbac sêmeñ ma señ su. ⁵ Ma ñawhê ñatô sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nanñ nom ñagec sac hoc ñahô ñambwa. Ñawhê dau sêsip nom ñalôm gacgeñ si dom, dec sêpo sêpi sêmeñ ñagahô. ⁶ Magoc tinjambu ac pec ñagatôm ma gêm bôlinj. Ñahu bu nom ñayham mba tu ñawakac sip ndi-ñga. ⁷ Ma wit ñawhê ñatô sêpeñ sêsip kwanñ ti ñakwa ñalôm, magoc têtj ndoc sêpo sêpi sêmeñ, nanñ kwanñ pi whiñ e yanñ ndu. ⁸ Ma ñatô sêpeñ sêsip nom ñayham ma sêpo sêpi ñayham e sem ñandô. Ñatô sem ñandô 30, ma ñatô sem 60 ma ñatô sem ñandô 100. ⁹ Asa bu danjasuñ yêc, nanñ ñgô aneñ yom.”

*Yom gôlinj ñahu
(Mak 4:10-12; Luk 8:9-10)*

¹⁰ Tinjambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêtigasuc inj ma sêndac, “Tu sake-ñga am sôm yom têtj lau ña yom gôlinj?” ¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, “Anötö ndê gôlinj ñalêñ ñahu sip ñalôm gi. Inj kêyalinj mac sa bu anjalê ñahu dau, magoc lau nanñ sêkêñ whiñ aô dom, nanñ oc tôm dom bu sêñyalê. ¹² Asa nanñ kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidônñ, nanñ Anötö oc kêtj gauc têtj inj êñlêc, e inj êñyalê yom dau timala eñ. Magoc asa nanñ yom dau

tidônñ inj dom, nanñ Anötö oc kôc gêtj honñ su yêc inj. ¹³ Tu dinanñ-ñga aô wasôm yom têtj lau ña yom gôlinj. Ñac sêlic gêtj ñapanñ, tigeñ ñac si gauc sa dom, ma ñac sêñgô yom ñapanñ, tigeñ ñac sêñyalê ñahu dom. ¹⁴ Yom nanñ propet Aisaya hoc asê muñ su, nanñ dec ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

Ñac sêñgô aneñ yom ñapanñ, magoc sêñyalê ñahu dom. Ma sêlic gêtj nanñ aô gakôm nanñ ñapanñ, tigeñ ñac si gauc sa dom.

¹⁵ Lau dau si ñalôm ñadandi. Ñac si danjasuñ hóc ahuc, ma ñac sêpóc si tandô ahuc. Bu bocdinanñ dom, dec oc tôm bu tandô sêlic ma danjasuñ sêñgô, ma sêñyalê aô tidônñ yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi, ma aô wakôm ñac ñayham sa.” *[Ais 6:9-10]*

¹⁶ Ma Yisu sôm têtj ñgacsêñomi, “Aô wampinj mac nem tanôm ti danjasuñ, bu mac alic gêtj atu-tu nanñ aô gakôm, ti anjô aneñ yom. ¹⁷ Aô wasôm yom ñandô têtj mac bu propet ti lau gitêñ daêsam nanñ sêmbu muñ su, nanñ sêkêñ bata bu sêlic gêtj nanñ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma sêkêñ bata bu sêñgô yom nanñ mac anjô su, tigeñ sêñgô dom.”

*Yisu whê yom gôlinj wit ñawhê-ñga ñahu sa
(Mak 4:13-20; Luk 8:11-15)*

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Dec akêñ danñam ma wawhê yom gôlinj ñgac kêbalip wit ñawhê-ñga sa. ¹⁹ Yom pi ñawhê nanñ sêpeñ sêsip señ, nanñ hêganônñ lau nanñ sêñgô yom pi Anötö ndê gôlinj, magoc sêñyalê ñahu dom. Bocdinanñ Sadañ dau meñ kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm. ²⁰ Ma yom pi ñawhê nanñ sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nanñ hêganônñ lau nanñ sêñgô Anötö ndê yom, ma sêkôc sa ñagahô ma ti atac ñayham. ²¹ Magoc tôm ñawhê dinanñ ñawakac sip gi dom, nanñ yom dau tidônñ yêc lau dinanñ si ñalôm dom. Sêlhac ñasawa sauñ, tigeñ têtj ndoc sêtap ñawapac sa me lau sêkêñ kisa ñac tu Anötö ndê yom-ñga, nanñ sêhu si sêkêñ whiñ siñ ñagahô eñ. ²² Ma yom pi ñawhê nanñ sêpeñ sêsip kwanñ ti ñakwa ñalôm, nanñ hêganônñ lau nanñ sêñgô Anötö ndê yom, magoc yom dau gêm ñandô yêc ñac si ñalôm dom. Ñahu bu ñac sêhêgo dau pi gêtj nom-ñga ñapanñ, ma sêsa lêtj atac whiñ mone-ñga e gêtj kaiñ dinanñ kôm Anötö ndê

yom ahuc. ²³ Ma yom pi nawhê nanj sêpen sêsip nom nayham ma sem nandô 30, me 60, me 100, nanj hêganônj lau nanj sêngô yom ma sênjalê njahu, ma sem nandô daêsam.”

Yom gôlinj pi wahô

²⁴ Yisu sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec bu, “Aô bu wawhê Anötö ndê gôlinj sa njalênj bocdec. Ngac danj kêbalip wit nawhê nayham sip ndê ôm. ²⁵ Magoc têtj ndoc lau sêyêc bêc, nanj inj ndê njacyo menj, ma kêbalip wahô nawhê sip ôm dau whinj wit nawhê nayham, goc kölhô gi. ²⁶ Tiñambu wit nawhê po pi menj, ma têtj ndoc nandô sa, nanj lau sêlic bu wahô pi menj whinj. ²⁷ Goc ôm njadau ndê lau akinj sêtêtj inj si ma sêsôm, ‘Nadau, yac alic bu am kêbalip nawhê nayham sip nem ôm. Magoc wahô dec menj akêtj nde?’ ²⁸ Ma inj ô yom ma sôm, ‘Nacyo danj kôm gêtj dau.’ Ma sêndac inj, ‘Am tac whinj bu yac asa andi ayê wahô dau sa, me?’ ²⁹ Ma inj sôm, ‘Mba! Bu mboe mac ayê wahô ma apuc wit sa whinj. ³⁰ Atec lu-lu sêlhac sêwhinj dau ma sêtiatu e ndoc sêndic gêtj nandô sa-nja. Têtj dinanj aô oc wasôm têtj lau sêndic gêtj nandô sa-nja bu sêndic wahô sa munj, goc sêkic dônj ma sêkêtj pi ya ndi. Ma tiñambu sêndic wit nandô sa pi anej andu gêtj nandô-nja.’ ”

Yom gôlinj pi gêtj nawhê saunj (Mak 4:31-32; Luk 13:18-19)

³¹ Ma inj sôm yom gôlinj danj têtj njac bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm a soc nawhê, nanj njac danj sô sip inj ndê ôm. ³² Nawhê dau inj gêtj saunj-têc, tigenj tiñambu oc po pi menj e ti a atu hôc gêlêc gêtj ôm-nja honj, ma mbac lôlôc-nja oc sêmenj sêhê si njac yêc njasanjac.”

Yom gôlinj pi yist (Luk 13:20-21)

³³ Ma inj sôm yom gôlinj danj tiyham bocdec, “Anötö ndê gôlinj gitôm yist, nanj awhê danj kêtj sip plawa lônj atu danj ma kêgalunj e kôm plawa honj sunj.”

Yisu sôm yom gôlinj daêsam (Mak 4:33-34)

³⁴ Yom honj nanj Yisu sôm têtj lau tonj atu dinanj, nanj inj sôm njac yom gôlinj nambwa. Ma inj sôm yom njalênj danj dom. ³⁵ Ma bocdinaj propet ndê yom bocdec nandô sa:

Aô wasôm anej yom njac yom gôlinj, ma gêtj nanj yêc sinj dau têtj têtj Anötö kêtj undambê ti nom e menj, nanj kwahic dec wasôm asê. *[BW 78:2]*

Yom gôlinj wahô-nja njahu

³⁶ Goc Yisu hu lau honj sinj ma sôc andu gi. Ma inj ndê njac sênjomi sêtêtj inj si ma sêndac, “Gitôm bu am whê yom gôlinj wahô-nja njahu sa têtj yac?” ³⁷ Ma Yisu sôm, “Ngac nanj kêbalip nawhê nayham, nanj Njamalac ndê Atu. ³⁸ Ma inj ndê ôm, nanj nom sambuc lec. Yom pi nawhê nayham hêganônj lau nanj sêmbo Anötö ndê gôlinj njapu, ma wahô hêganônj njalau sac si njadau ndê lau. ³⁹ Ma njacyo nanj kêbalip wahô nawhê, nanj Sada njac dau. Ndoc sêndic gêtj nandô sa-nja, nanj tôm bêc njambu-nja, ma lau sêndic gêtj nandô sa-nja, nanj Anötö ndê anjela. ⁴⁰ Têtj bêc njambu-nja, lau sac oc sêsip ya atu njalôm sêndi, njalênj tigenj tôm wahô nanj lau sic sa ma sêkêtj pi ya gi. ⁴¹ Njamalac ndê Atu oc ênjkinj ndê anjela, ma njac oc sêkôc gêtj lêtôm-nja ti lau honj nanj sêkôm sac, nanj su yêc Anötö ndê lau. ⁴² Ma njac oc sêmbalinj njac sêsip ya atu njalôm sêndi, ma njac oc sêtanj atu ti lhô ênsinj pi dau. ⁴³ Têtj dinanj lau gitêtj si njawasi ti njawê oc pô game njac gitôm ac, yêc njac si Damba ndê game njac undambê-nja. Mac bu danjamsunj yêc, nanj anjêc anej yom.”

Yom gôlinj lu pi Anötö ndê gôlinj

⁴⁴ “Anötö ndê gôlinj njamwasinj gitôm awa njayham andô danj nanj yêc sinj dau yêc nom danj njalôm. Njamalac nanj tap awa dau sa, nanj oc sinj kwi tiyham, ma lhô ndi ti atac njayham atu ma kêtj ndê gêtj honj têtj lau sênemlhi, goc nemlhi nom dinanj bu kôc awa dau sa.

⁴⁵⁻⁴⁶ “Ma Anötö ndê gôlinj njamwasinj gitôm yac njapa njac atu. Ngac tidulu gêtj-nja nanj kêsalê yac njapa njayham tu êmasanj gôlônj-nja, nanj bu tap yac njapa njayham andô dau sa, dec inj oc lhô ndi ma kêtj ndê gêtj honj têtj lau sênemlhi, goc nemlhi yac njayham dau.”

Yom gôlinj pi wasanj

⁴⁷⁻⁴⁸ “M a yom gôlinj danj tiyham. Njalênj nanj Anötö kêgalêm lau sa bu s êmbo inj ndê gôlinj njapu, nanj gitôm wasanj nanj lau sêkêtj sip gwêc, ma i tidau-tidau sêsip wasanj dau si e menjhu. Goc lau sêhê sa pi baô gi. Ma

sêndöc sic ma sênyalin i ñayham-ñayham sa sip dalu, ma i sac-sac, nan sêmbalin sinğa. ⁴⁹ Ma ñalên tigen têt béc ñambu-nga, anjela oc sêmen ma sêwhê lau sac ti lau gitêt kôc. ⁵⁰ Ñac oc sêmbalin lau sac sêsip ya atu ñalôm sêndi, ma ñac oc sêtan ti lhô êñsin pi dau.”

Awa akwa ma awa wakuc

⁵¹ Yisu gic bata yom dinan, goc ndac in ndê ñgacsêñomi, “Mac anyalê anen yom hon dindac ñahu, me mba?” Ma sêlôc, “Aêc.” ⁵² Goc in sôm têt ñac, “Kêdôhônwaga yomsu-nga nan sênyalê Anötö ndê gôlin ñahu tidôn whin, nan sêtôm bu sêwhê yom akwa sa têt lau, ma yom wakuc whin. Ma bocdinan ñac sêtôm andu ñadau dan nan gic awa daêsam sa, dec têt awa akwa ti awa wakuc asê têt lau.”

Yisu ndê lau sêkôc in sa dom (Mak 6:1-6; Luk 4:16-30)

⁵³ Yisu sôm yom gôlin hon dinan pacndê, goc hu gameñ dinan sin. ⁵⁴ In mbu têt in ndê malachu gi, ma kêdôhôn lau mbo ñac si lôm wê-nga. Dec ñac sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ei! Gauc ñayham ti ñac lai bu kôm gêt dalô atu-tu, nan ñac dec tap sa yêc nde?” ⁵⁵ In k apenta ndê atu! In dinda in Maria, ma in asii Jems, Josep, Saimon, ma Judas. ⁵⁶ Ma in ndê lhuwêi sêmbo sêwhin yac. Bocdinan gêt hon dindac in kôc sa yêc nde?” ⁵⁷ Ma ñac atac lu-lu tu in-nga. Magoc Yisu sôm têt ñac, “Lau hon sêtoc propet dan sa, tigen yêc propet dau ndê malachu, in dau ndê lau sêtoc in sa dom.” ⁵⁸ Ma tu ñac sêkêt whin in dom-nga, dec in kôm gêt dalô atu-tu daêsam yêc ñac si gameñ dom.

14

Herod Antipas ngô ñawaê pi Yisu (Mak 6:14-16; Luk 9:7-9)

¹ Têt ndoc dinan †Herod, nan gêm gôlin gameñ Galili-nga, nan ngô ñawaê pi Yisu. ² Ma in sôm têt in ndê lau akin bu, “Ñgac dê mboe Jon, Ngac Kêku Lau-nga nan tisa akên lau batê-nga. Ma tu dinan-nga in kôc ñac lai bu kôm gêt dalô atu-tu dinan.”

*Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñamin
(Mak 6:17-29)*

³⁻⁴ Muñ-nga, Herod gêm in ndê asi Pilip ndê awhê Herodias ti ndê awhê, dec Jon sôm têt in, “Am kôm gêt so sambuc.” Tu dinan-nga Herod kêkin ndê lau bu sêkôc Jon dôñ ma sêkêt in ndôc gapocwalô. ⁵ Herod tac whin bu ndic Jon ndu, tigen in têt lau daêsam nan sêlic Jon bu propet dan. ⁶ Têt ndoc dan sêndê mwasiñ tu Herod ndê béc dinda kôc in-nga, ma Herodias atuwê têt wê yêc mwasiñ dau ñalôm. Herod gêlic ma tac ñayham atu, ⁷ dec in kêmatin yom têt in ma sôm, “Yomandô aô wasôm têt am. Gêt bocke am bu tac whin nan sôm, ma aô oc wakêt têt am.” ⁸ Goc bawhê dau sa gi gêlic dinda Herodias. In dinda tec Jon, dec sôm têt bawhê bu ndac Herod bocdec bu, “Aô tac whin bu am tim Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê kachu kic, ma kêt in ndê ñagôlôn sip pele dan ma kêt têt aô, bu walic pi tanôn bu in mbac ndu ñandô.” ⁹ Têt ndoc Herod ngô yom dinan, in ndê ñalôm ñawapac atu. Tigen tu in kêmatin yom yêc lau hon anğô-nga, dec in sôm têt in ndê lau sin-nga bu sêkôm têt bawhê dau têt. ¹⁰ In kêkin ñac sêsôc gapoc-walô si, ma sêtin Jon ndê kachu kic. ¹¹ Ma sêkêt ñagôlôn sip pele dan, ma sêkôc sêmen ma sêkêt têt bawhê. Goc bawhê dau kôc sa gi kêt têt dinda gêlic. ¹² Tinambu Jon ndê sêñomi sêmen sêkôc in ñamlan sa ma si sêñsuhun. Goc sêtêt Yisu si ma sic min têt in.

Yisu gôlôm lau 5,000

(Mak 6:32-44; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)

¹³ Têt ndoc Yisu ngô ñawaê pi Jon, nan in pi wan dan gi bu pi bugicton ñadanğa, ma lhô têt gameñ sawa dan ndi ma mbo tawasê. Magoc lau malac-nga sêngô ñawaê bu in pi wan dau gi, ma daêsam sêwê sêmbo baô ma sênkuc in. ¹⁴ Têt ndoc Yisu sôc baô gi, nan gêlic lau daêsam dinan ma tawalô ñac. Ma in kôm ñac si gêmbac ñayham sa.

¹⁵ Têt telha, kêpin bu ac ndi sip, goc ñgacsêñomi sêtêt in sêmen ma sêsôm, “Gameñ dec gameñ sawa, ma ac gi su. Kêt lau sêlhô sêtêt malac sêndi bu sênemlihi si gêt sênen-nga.” ¹⁶ Magoc Yisu sôm, “Mba! Oc têt bu sênen gêt yêc dec. Mac daôm akêt gêt têt ñac sênen.” ¹⁷ Ma sêsôm, “Yac oc akôm ñalên nde, bu yac mba bolom

amanđan ma i lu solop dec yêc.”¹⁸ Goc in sôm, “Akôc gêñ dau sa amenj.”¹⁹ Ma in sôm têt lau bu sêndôc sic sêndôc kwanj. In kôc bolom amanđan ma i lu, tatic undambê goc gêm mbec ma pô bolom kôc-kôc. Ma in kêt têt ngacsênomi, ma sic sam têt lau.²⁰ Nac honj señ gitôm, ma ngac-sênomi sic gêt ñadêlê sa sip gatop 12 e menju.²¹ Lau nanj señ gêt dau, nanj si launjac ñanamba gitôm 5,000. Ma lauwê ti balêkoc daêsam sêmbo sêwhinj.

*Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô
(Mak 6:45-52; Jon 6:16-21)*

²² Dinan su, goc Yisu kêkinj ndê ngacsênomi sêpi wanj bu sêmunj in sêmbu sêpi bugictonj ñadanga sêndi. Ma in dau gacgeñ mbo, bu kêt lau sêlhô sêndi.²³ Sêlhô si su, goc in pi lôc tawasê gi bu tenj mbec. Nasesa, ma in tawasê mbo.²⁴ Magoc wanj dau sa awê tibalinj gi su, ma mbu ñadinda gêli bu sa e gic sip wanj.

²⁵ Têt ôbwêc lôm, Yisu kêsêlêñ mbo bu ñahô têt ñac gi.²⁶ Magoc têt ndoc ngacsênomi sêlic in kêsêlêñ mbo bu ñahô, nanj sêtôc dau ti sêmbwêc, ma sêsôm, “Êê! Nalau danj!”²⁷ Goc Yisu sôm têt ñac, “Atôc daôm dom! Nalôm pêñ dôñ, bu aô dauñ dec.”²⁸ Goc Pita sôm, “Pômdau, bu am daôm dinan, nanj goc sôm aô wanjêlêñ wambo bu ñahô watêt am waloc.”²⁹ Ma Yisu sôm, “Mwenj!” Goc Pita sip yêc wanj, ma kêsêlêñ mbo bu ñahô têt in gi.³⁰ Magoc mbu ñadinda kôm in têt dau atu ma in kwê bu solonj tigenj. Goc in mbwêc, “Pômdau, nem aô sa!”³¹ Nğahô Yisu kêmatôc amba gi, hê in sa ma sôm, “O am ngac kêt whin babalê-nga. Bocke ma am atac lu-lu tu anej ñaclai-nga?”³² Goc inlu sêpi wanj si, ma mbu timalô.³³ Ma ngacsênomi nanj sêndôc wanj sêpôn haduc ma sêmpinj in ma sêsôm, “Yomandô, am Anôtô ndê Atu!”

Yisu gêm lau gêm bac sa yêc malac Genesaret

(Mak 6:53-56; Jon 6:22-25)

³⁴ Sêlac wanj si e sêsôc baô yêc malac Genesaret.³⁵ Ma têt ndoc lau malac-nga sêlic bu Yisu menj, nanj sêkêt ñawaê têt gameñ ñamakê-nga honj, ma lau sêkôc si lau gêm bac honj sa sêtêt in sêmênj.³⁶ Nac sêtêt

bu sêmasec in ndê ñakwê ñadali ñambwa, ma lau honj nanj sêmasec in, nanj ñayham sa.

15

*Gêt nanj kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga
(Mak 7:1-23)*

¹ Têt dinan lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-nga ñatô sêmênj akêt Jerusalem sêtêt Yisu si, ma sêndac in,² “Tu sake-nga am nem ngacsênomi sêkôm ñagôlinj nanj lau andô sic dulu têt yac, nanj popoc? Têt ndoc sêneñ gêt, nanj sênğwasin amba munj su dom.”³ Ma Yisu ô ñac si yom bocdec bu, “Ma bocke? Tu sake-nga mac atoc lau andô si ñagôlinj sa ma akôm Anôtô ndê yomsu popoc?”⁴ Anôtô dau sôm, ‘*Toc damam lu dinam sa,*’ ma in sôm tiyham bu, ‘*Asa nanj sôm yom sac pi in damba me dinda, nanj oc sêndic in ndu.*’⁵ Tigenj mac anjuc yomsu dau dom. Ngac danj ndê awa me gêt bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc in sôm têt inlu, ‘Oc tôm dom bu wanem amlu sa, bu gêt dindac aô wakêt ti da têt Anôtô,’⁶ goc mac alic ñayham bu in toc damba sa dom. Bocdinan mac asenj Anôtô ndê yom nanj sôm bu atoc damam lu dinam sa, nanj popoc, tu bu anjuc lau andô si ñagôlinj.⁷ Mac lau atim yom lau-nga! Yom nanj propet Aisaya hoc asê munj su, nanj hêganôn mac solop. In sôm bu,⁸ ‘*Lau dindac sêtoc aô sa ña whasunj ñambwa, tigenj ñac si ñalôm yêc danj dau-nga.*’⁹ Nac sem akin aô ñandô dom, ma yom nanj sêndôhôn têt lau, nanj ñamalac si yomsu ñambwa.’”

¹⁰ Goc Yisu ta lau honj ma sôm, “Anğô ma anjalê ñapep.¹¹ Gêt danen-nga nanj sip ñamalac whasunj, nanj kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anôtô anğô-nga dom. Tigenj yom nanj sa akêt ñamalac whasunj, nanj kôm ñac ñadômbwi sa.”¹² Têt dinan Yisu ndê ngacsênomi sêtigasuc in ma sêsôm têt in, “Lau Palêsai sênğô am nem yom dinan, dec kôm ñac sêlic sac. Am kêyalê, me mba?”¹³⁻¹⁴ Goc in sôm têt ñac, “Ahêgo daôm tu ñac-nga dom! Atec ñac. Lau honj nanj danja wambu Damanj undambê-nga ndê yom dom, nanj sêtôm wahô nanj in oc puc sa ti ñawakac. Nac bu sêtôt señ têt lau ñatô,

magoc ñac tandô pec. Ma ñgac tapec ñaŋ bu wê tapec ñaŋ, inlu lu-lu oc sêpenj sêsip sê.”

¹⁵ Dec Pita sôm, “Gitôm bu am whê yom gôlinj ñanaŋ ñahu sa têtj yac?” ¹⁶ Goc Yisu ndac, “Ma bocke? Têtj nde mac oc anyalê?” ¹⁷ Alic! Gêtj ñaŋ sip ñamalac whasuŋ, ñaŋ sip inj ñatac ñalôm gi, ma tinjambu sa menj tiyham. ¹⁸ Tigenj yom sac ñaŋ sa ñamalac whasuŋ, ñaŋ sa akêtj inj ndê ñalôm, ma sac ñaŋ yêc ñamalac ñalôm, dec kôm inj ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. ¹⁹ Gauc sac, mêtê sêndic ñamalac ndu-ŋga, mêtê mockainj-ŋga ñaŋ lau ñaŋ sem dau sa su, ma lau ñaŋ sem dau sa su dom, ñaŋ sêkôm, mêtê sênem kaŋ gêtj-ŋga, yom tasanj, ma yom sêpu lau-ŋga, ²⁰ ñaŋ yêc ñamalac ñalôm, ñaŋ kôm ñac ñadômbwi sa. Tigenj yac bu taŋwasinj amaŋ dom ma ñanaŋ gêtj, dec oc kôm yac ñadômbwi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.”

*Awhê Kanan-ŋga kêtj whinj ñaŋga
(Mak 7:24-30)*

²¹ Yisu hu malac ñanaŋ sinj, ma inj ti ndê ñgacsêñomi sêtêtj malac Taya ma Saidon ñagameŋ ñamakê-ŋga si. ²² Ma awhê Kanan-ŋga ñaŋ, ñaŋ ndöc gameŋ ñanaŋ, ñaŋ têtj inj menj ma mbwêc, “O Pômdau, †Dawid ndê Atu, tamwalô aô. Ñalau sac kêtj ñawapac atu têtj aô atuŋwê, ma kôm inj tisac.” ²³ Yisu gêm dôŋ ma ô yom ñaŋ dom, goc ñgacsêñomi sêtigasuc inj ma sêsôm, “Kêtj inj lhô ndi, bu inj kêtjuc yac ma mbwêc yom ñapaŋ.” ²⁴ Ma inj sôm, “Awhê dau inj awhê Israel-ŋga dom. Anötö kêtj inj aô bu wanem lau Israel-ŋga sa, bu ñac sêtôm domba ñaŋ sinja su.”

²⁵ Têtj ñanaŋ awhê dau menj pônj haduc têtj inj ma ndac tiyham, “Pômdau, nem aô sa.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Solop dom bu dakôc balêkoc si gêtj ñanaŋ-ŋga su ma tambalinj têtj giam sêneŋ.” ²⁷ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, tigenj giam ñaŋ sêndöc ñadau ndê tebo ñapu, ñaŋ seŋ gêtj ñapopoc ñaŋ peŋ yêc tebo.” ²⁸ Yisu ñgô yom ñanaŋ ma sôm, “O awhê, am kêtj whinj ñaŋga. Aô oc wakôm tôm am ndac.” Ma têtj acgatu ñasawa dau ñanaŋ, awhê dau ndê atuwê ñayham sa.

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mak 8:1-10)*

²⁹ Yisu kölhö gi ma kêsêlêtj whinj ndê ñgacsêñomi mbo Bugictonj Galili-ŋga ñamakê. Goc inj pi lôc ñaŋ gi ma ndöc sic. ³⁰ Ma lau ñaŋ sêwê sêtêtj inj sêmenj. Ñac sêkôc lau gahi sac, lau tapec, l au bôlinj, awha mba, ti lau gêmbac ñaŋ sêwê, ma sêkêtj ñac sêyêc Yisu aŋgô-ŋga. Ma inj kôm ñac hoŋ ñayham sa. ³¹ Têtj ndoc lau sêlic awha mba sêsôm yom asê, ma lau gahi sac ti lau bôlinj sêñsêlêtj tiyham, ma tapec si tandô ñawa sa, ñaŋ sêhêdaê ñandô. Ma sêmpinj Anötö Israel-ŋga.

³² Yisu ta inj ndê ñgacsêñomi sêmenj, goc sôm têtj ñac, “Aô taŋwalô lau ñadec, bu sêmbö sêwhinj aô gitôm bêc tö su. Ñac si gêtj ñanaŋ-ŋga pacndê, ma aô gatec bu wakêtj ñac sêlhö sêndi ti gêtj yô ñac, mbo ñac tagôlô yêc seŋ.” ³³ Magoc ñgacsêñomi sêsôm, “Bocke? Gameŋ dec gameŋ sawa, ma ñanemlhi bolom yêc nde, bu dakêtj têtj ñac sêneŋ?” ³⁴ Ma Yisu ndac, “Mac nem bolom hinja ndöc?” Ma sêsôm, “Bolom 7 ma i mwambwa ñatô.” ³⁵ Goc Yisu sôm têtj lau bu sêndöc sic. ³⁶ Dec inj k ôc bolom 7 ma i sa ma gêm ñaŋge, p ô kôc-kôc, ma kêtj têtj ñgacsêñomi, ma ñac sic sam têtj lau. ³⁷ Ñac hoŋ seŋ e gitôm, ma tinjambu ñgacsêñomi sic gêtj ñadêlê sa sip gatop 7 e menju. ³⁸ Lau ñaŋ sêwê seŋ gêtj ñanaŋ e gitôm. Ñac si lauŋgac ñanamba gitôm 4,000, ma lauwhê ti balêkoc sêmbö sêwhinj.

³⁹ Tinjambu Yisu kêtj lau hoŋ sêlhö si, goc inj ti ndê ñgacsêñomi sêpi wanj ñaŋ ma sêtêtj malac Magadan ñagameŋ si.

16

*Lau Palêsai sêndac gêtj ñanaŋ
(Mak 8:11-13)*

¹ Lau Palêsai ti lau Sadiusi ñatô sêtêtj Yisu sêmenj bu sêñsahê inj. Ñac sêndac inj bu kôm gêtj ñanaŋ bu tôc asê bu inj kôc ñaclai yêc Anötö ndê. ² Dec inj sôm, “Mac bu alic umbonj tikoc, goc mac asôm bu ‘Ac oc pi ñayham.’ ³ Ma mac bu alic umbonj tiyec, goc mac asôm, ‘U oc ndic.’ Mac alic gêtj ñanaŋ ñanaŋ-ŋga ñanaŋ, ma anyalê ñahu. Ma bocke dec mac anyalê gêtj ñanaŋ ñanaŋ ñanaŋ aô gakôm têtj ñasawa ñadec, ñaŋ ñahu dom?” ⁴ Mac lau sac ñaŋ apuc dômwêm Anötö, ma

asa nem lêng bambalin gitôm lau mockain-nga. Mac anjalê gêñ dalô, tigen Anötö oc kên gêñ dalô tigen têng mac alic, gitôm gêñ dalô nan in kôm pi Jona.” Yisu sôm yom dinan su, goc hu nac sin ma kölhö gi.

Yisu puc lau Palêsai ti lau Sadiusi si giso asê

(Mak 8:14-21)

⁵ Têng ndoc Yisu ti ngacsênomi sêmbu akên bugicton nandanğa sêmen, nan ngacsênomi sêkôc bolom dom, sênliñ dau sin. ⁶ Ma Yisu sôm têng nac, “Ayob daôm napep tu lau Palêsai ti lau Sadiusi si yist.” ⁷ Goc nac sem yomgalôm sêwhin dandi ma sêsôm, “In sôm yom dinan nahu bu yac dakôc bolom dom.” ⁸ Magoc Yisu kêyalê nac si yom dau, dec sôm, “O mac lau nan akên whin gwalec! Tu sake-nga mac am yomgalôm awhin daôm, ma gauc gêm bu aô gasôm yom pi yist, nahu bu mac nem bolom mba? ⁹ Bocke mac nem gauc sa pi gêñ hon nan aô gakôm, nan dom? Gauc nem bolom amanđan nan gakên têng lau 5,000 señ. Tinambu mac ahon nadelê sa sip gatop hinga? ¹⁰ Ma têng ndoc lau 4,000 señ bolom amanđan nandôlu, nan nadelê sip gatop hinga? ¹¹ Aô gasôm yom pi bolom kain dinan dom, ma bocke dec mac anyalê aneñ yom nahu dom? Ayob daôm napep pi lau Sadiusi ti lau Palêsai si yist.” ¹² Têng dinan nac si gauc sa. Ma sênjalê bu in ndê yom hêganôn yist bolom-nga dom. Sênjalê bu in kên puc nac bu sêyob dau pi yom nan lau Sadiusi ti lau Palêsai sêndôn têng lau.

Pita hoc Yisu nahu asê

(Mak 8:27-30; Luk 9:18-21)

¹³ Yisu ti ndê ngacsênomi sêhóc asê gameñ nan sêsam bu Sisaria Pilipai, ma in ndac nac, “Lau sêsôm sake pi Namalac ndê Atu? Sêsôm bu in asa?” ¹⁴ Ma sêsôm, “Lau natô sêsôm bu am Jon, Ngac Kêku Lau-nga, ma natô sêsôm bu am Elaija, ma natô sêsôm bu am Jeremaya me propet akwa-kuwa si dan.”

¹⁵ Goc Yisu ndac nac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” ¹⁶ Ma Saimon Pita ô yom ma sôm, “Am Mesaya, Anötö Tali Nadau ndê Atu am.” ¹⁷ Dec Yisu sôm, “O

Saimon, Jona ndê atu, aô awhan hóc am, bu namalac dan hoc yom dau asê têng am dom. Daman undambê-nga kên gauc dinan têng am. ¹⁸ Aô wasôm têng am, bu am Pita, ma aô wandic aneñ gôlôwac dabun sa sêlhac hoc dau nahô.* Ma nac lai lambwam-nga gitôm dom bu ku nac dulu. ¹⁹ Ma aô wakên ki têng am bu yob gatam lau sêsóc Anötö ndê gôlin napan-nga. Ma gêñ bocke nan am bu êmbwala su yêc nom, nan wambwala su yêc undambê. Ma gêñ bocke nan am bu sô dôn yêc nom, nan wasô dôn yêc undambê bocdinan.” ²⁰ Yisu sôm yom dinan su, goc gic yao in ndê ngacsênomi ti nanğa, bu sêsôm asê têng lau bu in Mesaya dau dom.

Yisu sôm gwanan bu in oc hóc nandê
(Mak 8:31-33; Luk 9:22)

²¹ Têng têng dinan Yisu gic hu sôm yom têng ndê ngacsênomi, pi gêñ nan oc hóc asê in. In whê sa bu in gic waê bu têng Jerusalem ndi, ma lau bata Israel-nga ti dabun sîga atu-tu, ma kêdôn waga yomsu-nga oc sêkên nawapac daêsam têng in e lau sêndic in ndu. Ma têng béc titô-nga Anötö oc un in sa mbo tali tiyham. ²² Goc Pita kôc in sa nasawa sauñ gi, ma sôm in bocdec bu, “Pômdau, mba! Tu Anötö-nga, oc mba! Gêñ dinan oc tap am sa dom andô!” ²³ Yisu kac dau kwi ma sôm têng Pita, “Sadan, kôc daôm sa lhö su! Am gauc gêm bu lhac aô ahuc, a? Am kêyalê Anötö ndê lêng dom, am bu êmkuc namalac si gauc nambwa.”

Lau nan sênkuc Yisu oc sêhóc nawapac
(Mak 8:34-9:1; Luk 9:23-27)

²⁴ Goc in sôm têng in ndê ngac-sênomi, “Asa nan tac whin bu ênkuc aô, nan êngwinin dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma ênkuc aô. ²⁵ Bu asa nan tac whin bu sap gêñ nom-nga dôn napan tu mbo tali-nga, nan oc ninğa. Magoc asa nan bu hu gêñ nom-nga sin tu ênkuc aô-nga, nan oc ninğa dom. ²⁶ Namalac dan bu po gêñ nom-nga hon sa, magoc in dau gatu bu ninğa, dec gêñ nom-nga hon dinan oc tôm dom bu nem in sa. Gêñ nayham bocke yêc, nan gitôm bu dakên têng Anötö ô yac neñ gatun? ²⁷ Tinambu Namalac ndê Atu

* **16:18:** Yêc Yom Grik Pita ndê naê sêsam bu ‘Petros,’ ma hoc sêsam bu ‘petra.’ Lau natô gauc gêm bu Yisu ndê yom pi hoc nan in ndê gôlôwac dabun oc sêlhac nahô, nan hêganôn yom nan Pita hoc asê pi Yisu. Bu Pita hoc yom asê ma sôm bu Yisu in Mesaya, Anötö Atu, ma yom dau ti gôlôwac dabun hon si yom sêkên whin-nga nahu.

oc mbu menj ti Damba ndê ñaclai ti ñawasi undambê-nga, ma whiñ anjela honj. Têñ dinan in oc kênj ñagêyô têtj ñamalac honj tòm ndi, êñkuc mêtê nanj ñac sêkôm. ²⁸ Aô wasôm yom ñandô têtj mac! Lau ñatô nanj sêlhac dec, nanj oc gacgenj sêmbo tali e sêlic ñamalac ndê Atu menj ti ndê ñaclai nem gôlinj-nga.”

17

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi
(Mak 9:2-13; Luk 9:28-36)*

¹ Bêc 6 ginja su, goc Yisu kôc Pita, ma Jems lu asi Jon sêwhiñ in, ma ñac tawasê sêpi lôc baliñ danj si. ² Yêc dindê sêlic Yisu ndê ñamlic kainj danj sa. In anjô andô ñawê sa gitôm ac pô gameñ, ma in ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³ Ma sêlic Moses lu Elaija sêhoc dau asê ma inlu sem yomgalôm sêwhiñ Yisu. ⁴ Goc Pita sôm têtj Yisu, “Pômdau, ñayham kêlêc bu dambo dec. Am bu tac whiñ, goc aô wakwê bac tö bu mac ambo-nga, am nem bac danj, Moses ndê danj, ma Elaija ndê bac danj.” ⁵ In sôm yom dau mbo, ma dao ti ñawê atu danj sip menj ma kêgatöc ñac ahuc. Ma awha danj sa yêc dao ñalôm, nanj sôm, “Aô neñ atungac dau dindêc. Aô gatisambuc in, ma atac whiñ in ndu andô. Anjô in ndê yom man!” ⁶ Têtj ndoc ñgac-sêñomi tö sêngô awha dinan, nanj sêtöc dau ñalên sac, ma sêhu dau anjô andô sip nom. ⁷ Magoc Yisu têtj ñac gi, kêmasêc ñac ma sôm, “Atisa ma atöc daôm dom.” ⁸ Ma sêhoc tandô sa ma sêlic bu Yisu tawasê mbo.

*Gêndac pi Elaija
(Mak 9:11-13)*

⁹ Tiñambu ñac sêsip akênj lôc dau sêmenj, ma Yisu kênj yao ñac bocdec bu, “Andic minj pi gên nanj mac alic nanj dom, e ñamalac ndê Atu tisa akênj lau batê-nga.” ¹⁰ Ma ñgacsêñomi tö dinan sêndac in bocdec bu, “Lau †Skraib nanj sêndôhônj yomsu, nanj sêsôm bu Elaija oc menj hóc asê munj, ma tiñambu Mesaya oc menj. Yom dau ñahu bocke?” ¹¹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Elaija gic waê bu menj ma êmasanj gên honj tisolop. ¹² Ma aô wasôm têtj mac, bu Elaija menj su, tigenj lau sêñyalê in dom. Ma sêkôm mêtê sac têtj in tòm ñac atac whiñ. Ma ñalên tigenj ñamalac ndê Atu oc sip ñac si amba, ma

sêkênj ñandê atu têtj in.” ¹³ Têtj dinan ñac si gauc sa bu Yisu ndê yom pi Elaija hêganônj Jon, ñgac Kêku Lau-nga.

*Yisu soc ñalau sac su yêc balê danj
(Mak 9:14-29; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Têtj têtj ñac sêmbu sêmenj, nanj sêtap lau tonj atu sa, ma ñgac danj têtj Yisu gi ma pôñ haduc. ¹⁵ Ma in sôm, “Pômdau, tamwalô anenj balê ma nem in sa. In hóc ñawapac atu danj, ma ndoc daêsam kôm in titoñ e peñ sip ya me bu. ¹⁶ Aô gakôc in gatênj nem ñgac-sêñomi ga, magoc ñac sêtôm dom bu sêkôm in ñayham sa.” ¹⁷ Ma Yisu sôm, “O mac lau sac! Aô gambo gawhiñ mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gên danj? Aô wambo wawhiñ mac tu wanem mac sa-nga ñapanj dom! Mac nem akênj whiñ mbasi. Akôm balê dau sa amenj.” ¹⁸ Goc Yisu hec yom ñalau sac nanj mbo balê dau ñalôm, ma soc in sa awê gi, ma ñagahô enj balê dau ñayham sa.

¹⁹ Tiñambu ñgacsêñomi sêtênj Yisu si, ma sêndac in gelec, “Tu sake-nga yac atôm dom bu asenj ñalau sac dinan su?” ²⁰ Ma in ô yom ma sôm, “Mac atôm dom, bu mac akênj whiñ Anötö ndê ñaclai gitôm dom. Yomandô aô wasôm têtj mac, bu mac nem akênj whiñ bu nditôm gên sauñ andô danj, tòm soc ñamatu sauñ, dec oc tòm bu mac asôm têtj lôc danj bu puc dau sa ma têtj gameñ wakuc ndi, goc lôc dau oc ndi. Akênj whiñ, ma mac oc atôm bu akôm gên honj. [²¹ Yac bu dasoc ñalau sac kainj dinan su, goc gên ñamata-nga dahu gên daneñ-nga sinj tu gauc nem Anötö-nga, ma datenj mbec ñanjan.]”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa tiyham

(Mak 9:30-32; Luk 9:43-45)

²² Tiñambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêkac dau sa yêc gameñ Galili-nga, ma in sôm têtj ñac, “Tiñambu oc sêkênj ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba. ²³ Ñac oc sêndic in ndu, magoc têtj bêc titö-nga Anötö oc unj in sa mbo tali tiyham.” Yisu ndê yom dinan kôm ñgacsêñomi si ñalôm ñawapac ñandô.

Takis Lôc Dabuñ-nga

²⁴ Tiñambu Yisu ti ndê ñgac-sêñomi sêhoc asê malac Kapenaom, ma lau nanj sêkôc

takis lôm dabuŋ-ŋga,* naŋ sê têtêŋ Pita si ma sêndac iŋ bocdec bu, “Bocke? Mac nem kêdôhônŋwaga oc kêŋ mone nemlhi takis lôm dabuŋ-ŋga, me mba?”²⁵ Ma Pita sôm, “Hecen, iŋ oc nemlhi.”

Têŋ ndoc Pita sôc andu gi, naŋ iŋ gic miŋ yom dau têtêŋ Yisu dom, magoc Yisu dau ndac iŋ, “Saimon, am gauc gêm sake? Kiŋ nom-ŋga sêkôc takis yêc lau asa? Sêkôc yêc ŋac dau si atui, me sêkôc yêc lau ŋatô?”²⁶ Goc Pita ô yom ma sôm, “Ŋac sêkôc takis yêc lau ŋatô.” Ma Yisu sôm, “Bocdinaŋ yomsu takis-ŋga hêganônŋ Kiŋ ndê atui dom.²⁷ Tigeŋ yham dom bu ŋac sêlic yac sac. Bocdinaŋ sa ndi ma kêŋ gam yêc bugictonŋ. Ma i ŋamata-ŋga naŋ am hê sa, naŋ kac i dau whasuŋ sa, ma am oc tap mone sa gitôm bu nemlhi hêclu neŋ takis lôm dabuŋ-ŋga. Kôc sa, ma kêŋ têtêŋ ŋac.”

18

*Asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?
(Mak 9:33-37; Luk 9:46-48)*

¹ Têtêŋ ndoc dinaŋ ŋac-sêŋomi sê têtêŋ Yisu si, ma sêndac iŋ bocdec bu, “Lau naŋ sêmbo Anötö ndê gôliŋ ŋapu, naŋ si asa ti ŋamalac ŋamata-ŋga?”² Goc Yisu ta balêkoc sauŋ dan meŋ, ma kêŋ iŋ kalhac ŋac ŋalhu.³ Ma iŋ sôm, “Anem daôm kwi ma aŋgwiniŋ daôm e atôm balêkoc sauŋ. Bu mba, naŋ wasôm yom ŋandô têtêŋ mac bu mac atôm dom bu asôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.⁴ Asa naŋ bu êŋgwiniŋ dau nditôm balêkoc dindéc, naŋ ti ŋamalac ŋamata-ŋga yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.⁵ Ma asa naŋ kôc balêkoc sauŋ dan gitôm iŋ dindéc, naŋ sa tu aneŋ ŋaê-ŋga, naŋ gitôm iŋ kôc aô dauŋ sa.”

*Puc pi lêtôm
(Mak 9:42-48; Luk 17:1-2)*

⁶ Ma Yisu sôm, “Ŋamalac dan bu tim balêkoc sauŋ dindéc si dan naŋ kêŋ whiŋ aô bu kôm mêtê sac, naŋ kôm giso atu. Oc ŋayham bu dasô hoc atu dan pi iŋ kachu, ma tambaliŋ iŋ sip gwêc tim ndi, ma gwêc kô iŋ mbac ndu. Ma boc-dinaŋ oc tôm dom bu iŋ tim balêkoc dau, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁷ “Aô wasôm têtêŋ mac, bu gêtêŋ lêtôm-ŋga oc sêmeneŋ, ma sêkêŋ ŋawapac têtêŋ lau nom-ŋga. Tigeŋ asa naŋ bu kôc gêtêŋ lêtôm-ŋga dan meŋ, naŋ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê!⁸ Bocdinaŋ am amam me gahim dan bu wê am bu kôm sac, goc tim kic. Oc ŋayham bu am sôc undambê ma ndôc tamli ti amam gatuc me gahim gatuc, hóc gêlêc naŋ am kôm sac ti lic sambuc e Anötö tuc am sip ya naŋ sa ŋapaŋ, naŋ ndi.⁹ Ma am nem tanôm bu wê am bu kôm sac, goc kip sa ma êmbaliŋ niŋga. Am bu mbo tamli ndôc undambê ti tanôm tigeŋ, naŋ hóc gêlêc am mbo ti tanôm lu ma kôm sac, dec tiŋambu Anötö tuc am sip ya lambwam-ŋga ndi.”

*Yom gôliŋ pi domba naŋ giŋga
(Luk 15:4-7)*

¹⁰ “Ma ayob daôm ŋapep bu alic lau sauŋ dindéc gitôm gêtêŋ ŋambwa dom. Aô wasôm têtêŋ mac, bu ŋac si aŋela naŋ sêmbo undambê, naŋ sêlhac Damaŋ undambê-ŋga ndê aŋgô andô-ŋga. [¹¹ Ŋamalac ndê Atu meŋ bu nem lau naŋ siŋga su, naŋ si.]

¹² “Akôc gauc pi ŋac dan naŋ yob domba 100. Têtêŋ ndoc domba dan bu êŋsêlêŋ bambaliŋ e ndi niŋga, naŋ iŋ oc kôm sake? Iŋ oc hu 99 siŋ sêmbo, ma sa ndi êŋsalê dan naŋ giŋga.¹³ Aô wasôm têtêŋ mac bu têtêŋ ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ ndê atac ŋayham tu domba tigeŋ dinaŋ-ŋga oc hóc gêlêc iŋ ndê atac ŋayham pi 99 naŋ sêmbo, naŋ su.¹⁴ Ma bocdinaŋ, mac nem Damam undambê-ŋga tec bu lau sauŋ dan sêniŋga.”

Lêŋ tamatôc asidôwai si yom-ŋga

¹⁵ “Am nem asidôwa dan bu kôm sac têtêŋ am, goc am tamwasêm têtêŋ iŋ ndi, ma sôm iŋ ndê giso asê têtêŋ iŋ. Iŋ bu ŋgô am nem yom ma kac ndê ŋalôm kwi, dec amlu apitigeŋ tiyham ma ambo ti yom malô.¹⁶ Magoc iŋ bu ŋgô dom, dec kôm tôm yac neŋ ŋagôliŋ, naŋ sôm bu yom naŋ lau lu me tō sêpuc dôn, naŋ dakôc sa ti yom ŋandô. Boc-dinaŋ kôc ŋamalac tigeŋ me lu sêwhiŋ am, tu bu sêpuc am nem yom dôn-ŋga, ma atêŋ nem asidôwa dau andi.¹⁷ Ma asidôwa dau bu sôc lau dinaŋ si yom ŋapu dom, naŋ sôm yom dau asê têtêŋ gôlôwac dabuŋ hoŋ. Ma iŋ bu

* **17:24:** Tôm yala tigeŋ-tigeŋ laungac Israel-ŋga hoŋ naŋ si yala hóc gêlêc 20, naŋ semlhi takis lôm dabuŋ-ŋga. Takis dau gitôm lau Grik si mone drakma lu, gitôm ŋaôli naŋ sêkôc tu gwelêŋ bêc lu-ŋga. Alic Eks 30:13; ma 38:26.

tec bu sôc gôlôwac dabuñ si yom ñapu, nañ goc alic inñ gitôm ñgac sambuc me ñgac kôc takis-ña nañ kêyalê Anötö dom.

18 “Aö wasôm yom ñandô têtj mac. Gêñ bocke nañ mac ambwala su yêc nom, nañ wambwala su yêc undambê. Ma gêñ bocke nañ mac asô dôñ yêc nom, nañ wasô dôñ yêc undambê bocdinañ.

19 “Ma gêñ dañ tiyham. Mac nem ñamalac lu me tö bu ñalôm tigenñ bu atenñ gêñ dañ têtj Damañ undambê-ña, nañ inñ oc kêñ têtj mac. 20 Ñahu bu gameñ bocke nañ mac nem ñamalac lu me tö akac daôm sa tu aneñ ñaê-ña, nañ aö oc wambo wawhiñ mac.”

Dasuc asidôwai si sac kwi mañ

21 Pita têtj Yisu gi, ma ndac inñ bocdec bu, “Pômdau, sôm têtj aö. Aneñ asidôwa dañ bu kôm sac têtj aö ñapañ, nañ wasuc inñ ndê sac kwi tidim hiñga? Nditôm 7, me tidim hiñga?” 22 Goc Yisu sôm, “Aö wasôm têtj am, bu tidim 7 dom. Suc inñ ndê sac kwi tidim 77 ma hôc gêlêc. Sê sa dom!

23 “Anğô su nañ! Aö bu wawhê sa têtj mac, lêtj dasuc sac kwi-ña nañ gic waê lau nañ sêmbo Anötö ndê gôliñ ñapu. Kiñ dañ mbo, ma inñ tac whiñ bu êmasañ yom whiñ inñ ndê lau akiñ nañ si têtj yêc inñ. 24 Inñ gic hu gwelenñ dau, ma sêkêñ ñgac dañ kalhac inñ anğô-ña, nañ ndê têtj atu andô, gitôm mone talent 10,000.* 25 Ñgac dinañ gitôm dom bu ô ndê têtj, goc Kiñ dau sôm bu sêkêñ inñ ti inñ ndê awhê ma balêkoc ma inñ ndê gêñ honñ bu lau sênemli ô têtj dau. 26 Dec ñgac akiñ dau hu dau sip gi pôtj haduc têtj Kiñ, ma tenñ inñ bocdec bu, ‘Kêñ ñasawa têtj aö, ma waô gêñ honñ!’ 27 Goc Kiñ tawalô inñ, ma hu yom têtj-ña siñ, ma kêñ inñ sa gi.

28 “Tigenñ tiñambu ñgac dau tap ñgac akiñ dañ sa, nañ ndê têtj saunñ yêc inñ, gitôm mone †denarii 100.† Inñ gôlô ñgac dau dôñ, hôc inñ sip kachu, ma sôm, ‘Am ndic nem têtj têtj aö!’ 29 Ma ñgac dau hu dau sip gi pôtj haduc ma tenñ inñ bocdec bu, ‘Kêñ ñasawa têtj aö ma waô neñ têtj.’ 30 Tigenñ inñ tec, ma kêñ ñgac dau ndôc gapocwalô e inñ ô têtj honñ pacndê. 31 Lau akiñ ñatô sêlic gêñ dinañ, dec ñalôm ñawapac ñandô, ma sêtêtj Kiñ si

ma sic miñ gêñ honñ têtj inñ. 32 Goc inñ ta ñgac akiñ dau ma sôm têtj inñ, ‘Am ñgac sac! Am tenñ aö bu tanwalô am, dec aö gahu am nem yom têtj-ña siñ. 33 Tu sake-ña am tamwalô ñgac dinañ dom, gitôm aö tanwalô am?’ 34 Goc inñ tac ñandê atu, ma kêñ ñgac akiñ dau têtj lau gapocwalô-ña, bu sêndic inñ ñamlic ñandê ma ndôc gapocwalô e inñ ndic ndê têtj sambuc su.”

35 Yisu gic bata yom gôliñ dau, goc sôm, “Mac bocdinañ, asuc nem asidôwai si sac kwi ma gauc nem tiyham dom. Bu mba, dec aneñ Damañ undambê-ña oc kôm têtj mac gitôm Kiñ dinañ kôm têtj ndê ñgac akiñ.”

19

Anötö tec bu awhê lu ñgac sêhu dau siñ (Mak 10:1-12)

1 Yisu sôm yom dau su, goc hu gameñ Galili-ña siñ, ma têtj gameñ Judia-ña nañ yêc Bu Jordan ñadañga têtj ac pi-ña, nañ gi. 2 Lau daêsam sêñkuc inñ, ma yêc gameñ dinañ inñ kôm ñac si gêm bac ñayham sa.

3 Ma lau Palêsai ñatô sêtêtj inñ si bu sêtim inñ, dec sêndac inñ bocdec bu, “Yom dañ yêc, nañ têtj bu ñgac dañ hu ndê awhê siñ, me mba? Inñ oc êñgilî yomsu, me mba?” 4 Goc inñ sôm, “Mac anyalê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, me mba? Yom dau sôm bu, ‘Têtj têtj ñamata-ña Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac.’ 5 Ma yom dañ tiyham sôm, ‘Tu dinañ-ña ñgac dañ oc hu damba lu dinda siñ, ma sap inñ ndê awhê dôñ. Ma inñlu sêti gêñ tigenñ.’ 6 Yom dau whê sa bu inñlu sêmbo sêtôm ñamalac lu dom, inñlu sêti gêñ tigenñ yêc Anötö anğô-ña. Bocdinañ yham dom andô bu ñamalac sêkac gêñ nañ Anötö dau kêñ pitigenñ, nañ su.”

7 Goc sêndac inñ, “Bocdinañ dec tu sake-ña Moses to yomsu dañ, nañ sôm bu ñgac dañ gitôm bu to bapia hu nawhê siñ-ña, goc hu inñ siñ?” 8 Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Moses kêyalê bu mac nem ñalôm ñadandi, dec sôm bu ñgac dañ gitôm bu hu ndê awhê siñ. Tigenñ têtj têtj ñamata-ña Anötö kêmasañ ñamalac awhê ma ñgac tu bu sêhu

* **18:24:** Lau Grik si mone nañ sêsam bu talent, nañ ñaôli atu andô - talent tigenñ gitôm K5-6,000. Bocdinañ ñgac dau ndê têtj hôc gêlêc 5 milien kina. † **18:28:** Ñgac dau ndê têtj gitôm K5-600.

dau siŋ-ŋga dom. ⁹ Aö wasôm têt mac, bu yom tigen yêc bu ŋgac daŋ hu ndê awhê siŋ, naŋ awhê dau kôm mêtê mockaiŋ-ŋga whiŋ ŋgac daŋ. Ma ŋgac daŋ bu hu ndê awhê siŋ tu gêt dau-ŋga daŋ-ŋga, ma nem awhê wakuc, naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga yêc Anötö aŋgô-ŋga.”

¹⁰ Têt dinaŋ Yisu ndê ŋgac-sêŋomi sêsôm têt iŋ, “Bu bocdinaŋ, dec mboe oc ŋayham bu lau sênem dau dom, a? Oc ŋawapac atu bu awhê lu ŋgac sêsôc yom dau ŋapu.”

¹¹ Magoc iŋ sôm, “Mba! Anötö kêmasaŋ awhê lu ŋgac bu sênem dau. Magoc lau tigen-tigen iŋ kêmasaŋ ŋac bu sênem awhê me ŋgac dom. ¹² Lauŋgac ŋatô dindai sêkôc ŋac, naŋ sêtôm dom bu sênem awhê. Ma lauŋgac ŋatô naŋ sêsê ŋac bu sênem awhê dom. Ma ŋatô sêkêt dau sambuc tu gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga tu bu sêpo Anötö ndê gôliŋ sa, ma tu dinaŋ-ŋga dec sem awhê dom. Am asa naŋ gitôm bu kôc yom dindac sa ma sôc ŋapu, naŋ kôc sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc

(Mak 10:13-16; Luk 18:15-17)

¹³ Lau ŋatô sêkôc si balêkoc sêtêt Yisu si. Ŋac tac whiŋ bu iŋ kêt amba sac ŋac, ma ten mbec pi ŋac. Tigen ŋgacsêŋomi sêsôm dinda ti dambai. ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Atec balêkoc sêtêt aö sêmen. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ dindac, naŋ ŋawaê.” ¹⁵ Ma iŋ kêt amba sac ŋac hoŋ ma gêm mbec ŋac, goc tisa ma kôlhô gi.

Ŋgac ti lêlôm

(Mak 10:17-22; Luk 18:18-23)

¹⁶ Ma ŋgac daŋ têt Yisu gi, ma ndac iŋ bocdec bu, “Kêdôhônwaga, aö wakôm gêt ŋayham bocke, dec tiŋambu Anötö oc kôc aö sa wandôc taŋli yêc undambê?” ¹⁷ Yisu ô yom ma sôm, “Tu sake-ŋga am ndac aö bu gêt sake iŋ gêt ŋayham? Anötö tawasê iŋ ŋayham. Am bu ndôc tamli yêc undambê, naŋ daŋam wambu yomsu naŋ Anötö kêt têt Moses.” ¹⁸ Goc ŋgac dau ndac, “Yomsu hoŋ, me yomsu bocke?” Ma Yisu sôm, “Yomsu bocdec bu, ‘Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêt mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêt dom. Sôm yom tasaŋ pi lau dom. ¹⁹ Toc damam lu dinam sa,’ ma ‘Tac whiŋ lau ŋatô

gitôm am tac whiŋ daôm.’” ²⁰ Goc iŋ sôm, “Yomsu hoŋ dinaŋ aö kakuc gambo. Ma gêt sake yêc tu wakôm-ŋga?” ²¹ Ma Yisu sôm, “Am bu ti ŋgac gitêt, naŋ sa ndi ma kêt nem gêt hoŋ têt lau sênemlihi, ma kêt ŋa-awa têt lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ dec êmyalê bu am nem awa ŋandô yêc undambê. Ma tiŋambu mwen ma êmkuc aö.” ²² Ŋgac dau iŋ ndê yala daêsam dom, ma têt ndoc iŋ ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ, goc iŋ kôlhô ti ŋalôm ŋawapac gi. Ŋahu bu iŋ ŋgac ti lêlôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mak 10:23-31; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu sôm têt ndê ŋgac-s êŋomi, “Yomandô wasôm têt mac, bu lau ti lêlôm oc tôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu ŋagahô, ŋahu bu ŋac si awa ti wapa hê ŋac kwi. ²⁴ Aŋgô! Bôc atu daŋ gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ŋalasê ŋagahô hêc gêlêc ŋgac ti lêlôm daŋ, naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu.” ²⁵ Têt ndoc ŋgacsêŋomi sêŋgô yom dinaŋ dec sêhêdaê ŋandô, ma sêndac Yisu, “Bu bocdinaŋ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiŋ nem lau si-ŋga sa? Oc ŋawapac atu!” ²⁶ Magoc Yisu tahê ŋac ma sôm, “Gêt naŋ ŋamalac sêtôm dom bu sêkôm, naŋ Anötö gitôm bu kôm.”

²⁷ Ma Pita ô yom ma sôm, “Yac ahu gêt hoŋ siŋ tu aŋkuc am-ŋga. Bocdinaŋ yac oc atap mwasiŋ bocke sa?” ²⁸ Dec Yisu sôm têt ŋac hoŋ, “Yomandô wasôm têt mac, bu têt ndoc ŋambu-ŋga naŋ gêt hoŋ sêtiwakuc, naŋ ŋamalac ndê Atu oc ndôc iŋ ndê pôŋ Kiŋ-ŋga ti ŋaclai ma ŋawasi atu. Ma mac lau naŋ aŋkuc aö, naŋ oc andôc pôŋ 12, ma anem gôliŋ lau Israel-ŋga si toŋ 12. ²⁹ Ma lau hoŋ naŋ sêhu andu me damba lu dinda, me asidôwai ma balêkoc, me nom siŋ tu aö-ŋga, naŋ Anötö oc kêt gêt kaiŋ dinaŋ daêsam têt ŋac ô. Ma tiŋambu iŋ oc kêt ŋac sêwêkaiŋ gameŋ sêndôc tali ŋapaŋ-ŋga.

³⁰ “Magoc lau daêsam naŋ sêti lau ŋamata-ŋga têt têt kwahic dec-ŋga, naŋ oc sêti lau ŋambu-ŋga, ma lau ŋambu-ŋga oc sêti lau ŋamata-ŋga.”

20

Yom gôliŋ pi lau naŋ sem gwelen yêc ôm wain-ŋga.

¹ Goc Yisu sôm, “Anğô yom gôliñ dindéc pi Anötö ndê gôliñ, oc whê aneñ yom dinañ sa. Ngac dañ mbo, nañ wêkaiñ ôm wain-nga atu dañ. In tisa têtj bêbêc ganduc ma sôc malac lôm gi, ma kêsâlê lau tu sênem gwelenj yêc inj ndê ôm-nga. ² Inj tap lau ñatô sa, ma sôm bu inj oc nemlhi ñac ña mone gitôm ðenarias tigenj tu gwelenj bêc tigenj-nga. Goc inj kêkiñ ñac sêsôc inj ndê ôm si. ³ Ma têtj acgatu gitôm 9 kilok, inj sa gi gêlic lau ñatô sêlhac ñambwa sêlhac malac lôm. ⁴ Ma inj sôm têtj ñac, ‘Andi akôm gwelenj yêc aneñ ôm wain-nga, ma aö oc wakêtj ñaöli solop têtj mac ô nem gwelenj.’ ⁵ Goc sêsôc ôm si ma sem gwelenj. Ma inj kôm bocdinañ têtj ac kalhac lhu ma têtj 3 kilok telha-nga. Inj gi tap lau sa, ma kêkiñ ñac si sêkôm gwelenj. ⁶ Ma têtj 5 kilok telha-nga inj sa gi tap lau ñatô sa, nañ sêlhac ñambwa. Ma inj sôm têtj ñac, ‘Tu sake-nga mac ambo ñambwa têtj acsalô sambuc dindéc?’ ⁷ Ma sêsôm, ‘Lau dañ sêmenj sêkêtj gwelenj têtj yac tu akôm-nga dom.’ Goc inj sôm, ‘Mac andi anem gwelenj yêc aneñ ôm.’

⁸ “Têtj ac gi sip, goc ôm ñadau sôm têtj inj ndê ngac ñamata-nga, ‘M bwêc lau nañ sem gwelenj sêmbo, nañ sêmenj, ma kêñ ñac si ñaöli têtj ñac. Nemlhi lau nañ sêmenj têtj 5 kilok telha-nga nañ muñ, goc tinambu nemlhi lau nañ sêmenj têtj bêbêc.’ ⁹ Ma lau nañ ñadau kôc ñac sa têtj 5 kilok, nañ sêkôc denarias tigenj-tigenj ti ñac si ñaöli tôm gi. ¹⁰ Tu dinañ-nga dec lau nañ sic hu gwelenj têtj bêbêc, sêkêtj bata bu oc sêkôc ñaöli hôc gêlêc denarias tigenj su. Magoc ñac honj sêkôc denarias tigenj. ¹¹ Têtj dinañ ñac sic hu sêtucdiñ ñadau, ¹² ma sêsôm, ‘Lau nañ sêmenj tinambu, nañ sem gwelenj gitôm ñasawa apê, ma yac am gwelenj atu ma ac pec yac acsalô sambuc dindéc. Magoc yac honj akôc ñaöli kaiñ tigenj.’ ¹³ Magoc ñadau sôm têtj ñac si dañ, ‘O aneñ silip! Bocke dec am sôm bu aö gakôm gêtj so têtj am? Bêbêc lec am gôlôc bu kôc denarias tigenj ti am nem ñaöli gwelenj-nga. ¹⁴ Boc-dinañ kôc nem ñaöli sa, ma lhö ndi. Aö tac whiñ bu wakêtj ñaöli têtj lau ñambu-nga gitôm aö gakêtj têtj am. ¹⁵ Mone dindéc aneñ gêtj, ma wakôm tôm aö atac whiñ. Bocke dec am gêlic sac bu aö ngac wamwasinj lau-nga.’ ”

¹⁶ Goc Yisu sôm têtj ndê ngac-sêñomi, “Boc-dinañ, lau ñambu-nga oc sêti lau ñamata-nga, ma lau ñ amata-nga oc sêti lau ñambu-nga.”

*Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu
(Mak 10:32-34; Luk 18:31-33)*

¹⁷ Tinambu Yisu ma lau nañ sêñkuc inj, sêñsêlêñ sêmbo señ bu sêpi malac Jerusalem sêndi. Ma Yisu wê ngacsêñomi 12 sêsa si sêmbo dau-nga, ma sôm têtj ñac, ¹⁸ “Kwahic dec yac oc dapi malac Jerusalem dandi, ma ngac dañ oc kêñ ñamalac ndê Atu sip dabun-siga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-nga amba. Ñac oc sêkic yom bu sêndic inj ndu, ¹⁹ ma sêkêtj inj sip lau Rom-nga amba. Ma lau Rom-nga oc sêsu inj susu, ma sêndic inj ñamlic ñandê atu, goc sêndic inj ndu pi a gicso dau. Ma têtj bêc titö-nga, Anötö oc unj inj sa mbo tali tiyham.”

*Jems lu Jon bu sêhóc gêlêc ngac-sêñomi ñatô
(Mak 10:35-45)*

²⁰ Têtj ndoc dinañ Jems lu Jon dinda bu teñ gêtj dañ têtj Yisu nem inlu awha, goc kôc Sebedi ndê atu lu dinañ sa sêtêtj Yisu si, ma pônj haduc yêc inj anğô-nga. ²¹ Ma Yisu ndac, “Am tac whiñ sake?” Goc awhê dau sôm, “Aö tac whiñ bu am toc aneñ atuñ lu dindéc sa, ma sôm bu inlu sêndöc sêwhiñ am têtj ndoc am ndöc nem pônj kinj-nga ma nem gôliñ lau. Kêñ dañ ndöc amam andô-nga, ma dañ ndöc gasê-nga.” ²² Dec Yisu sôm têtj inlu, “Amlu anjalê gêtj nañ amlu andac, nañ dom. Amlu atôm bu anôm gêtj sip laclhu ñawapac-nga nañ aö wanôm, a?” Ma inlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Yomandô, amlu oc ahôc ñawapac gitôm aö wahôc. Magoc aö dec oc wanjalij lau sa bu sêndöc aö amanj andô-nga me gasê-nga, nañ dom. Aneñ Damanj ti ñadau bu êñyalij lau sa bu sêndöc dinañ.”

²⁴ Têtj ndoc ngacsêñomi amanlu sêñgô yom dau ñawaê, dec kôm ñac atac ñandê têtj Jems lu Jon. ²⁵ Goc Yisu mbwêc ñac sêtêtj inj si, ma sôm, “Mac anjalê bu lau sambuc si gôliñwaga sêtoc dau sa têtj ñac si lau, ma ñac si lau bata sêñgwiniñ lau nañ sêmbo ñac ñapu. ²⁶ Tigenj mac anjuc ñac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa nañ tac whiñ bu ti ñamalac tiwaê yêc Anötö anğô-nga, nañ nem akiñ mac. ²⁷ Aêc! Asa nañ bu ti mac

nem ñamalac ñamata-nga, nan êngwiniñ dau ma ti mac nem ñgac akiñ ñambwa. ²⁸ Ñalên tigen Ñamalac ndê Atu men bu lau sênem akiñ in dom. In men bu nem akiñ lau, ma bu kêñ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ñatôp.”

*Yisu kôm ñgac tapec lu ñayham sa
(Mak 10:46-52; Luk 18:35-43)*

²⁹ Têñ ndoc Yisu ti in ndê ñgac-sêñomi sêhu malac Jeriko siñ, nan lau daêsam sêñkuc in. ³⁰ Ñgac tapec lu sêndôc señ ñamakê, ma sêngô ñawaê bu Yisu kêsêlên men, goc sêmbwêc, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³¹ Goc lau sêsôm inlu bu sênem dau dôñ. Magoc inlu sêmbwêc ti ñannga, “Pômdau, Dawid ndê Atu, tamwalô alu.” ³² Yisu kwê dôñ kalhac ma ta inlu sêmen. Ma in ndac, “Amlu atac whiñ bu wakôm sake têñ amlu?” ³³ Ma sêo yom ma sêsôm, “Pômdau, alu atac whiñ bu tanôñ ñayham sa.” ³⁴ Dec Yisu tawalô inlu, ma kêmasac inlu tandô. Ma ñagahô inlu tandô ñayham sa, ma sêñkuc in.

21

Yisu hôc asê Jerusalem

(Mak 11:1-10; Luk 19:29-38; Jon 12:12-15)

¹ Ñac sêsun sa Jerusalem ma sêhôt asê malac Betpagi yêc Lôc Olib. Ma Yisu kêkin ndê ñgacsêñomi si ñgac lu, ² ma sôm têñ inlu, “Amlu asôt malac dindê andi, ma amlu oc atap donki dinda dan sa, nan sêsô dôñ kalhac, whiñ donki dau ñatu. Angapwêc su, ma akôt sa atên aô amen. ³ Ma ñamalac dan bu ndac amlu pi gêñ dau, nan asôm têñ in bu, ‘Pômdau tac whiñ bu donki lu dindac sênem in sa,’ ma ñagahô in oc kêñ donki lu dau têñ amlu.”

⁴ Ñalên dinan dec yom nan propet akwa dan sôm, nan ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec:

⁵ Asôm têñ lau †Sayon-nga bu, “Alic su nan! Mac nem Kin têñ mac men. In

ngac malô, ma in men ndôc donki ñatu dan ñahô.” *[Sek 9:9; Ais 62:11]*

⁶ Ñgacsêñom lu dinan sêsôt malac si, ma sêkôm tôm Yisu sôm. ⁷ Sêwê donki dinda lu ñatu sêtên Yisu si, ma sêkên ñac si ñakwê awê-nga sac donki, ma Yisu pi gi ndôc ñahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ñakwê yêc señ, ma sêhêako a ñalauñ ma sêkên yêc señ. ⁹ Ma lau ton atu nan sêñsêlên sêmun Yisu, ti lau nan sêñkuc in, nan sêmbwêc, “Hosana têñ Dawid ndê Atu. Anôtô nem mbec in nan men gêñ Pômdau anğô. Hosana têñ Anôtô lolôc-nga.”

¹⁰ Têñ ndoc Yisu sôt malac Jerusalem gi, nan lau malac-nga hon gauc gêñ yom daêsam ma sêndac, “In asa dê?” ¹¹ Ma lau daêsam sêngô ñac si yom ma sêsôm, “In Yisu, propet atu nan men akên malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabun
(Mak 11:15-18; Luk 19:45-46)*

¹² Yisu sôt lôm dabun ñabatêm-ndô gi, ma soc lau nan sic dulu gêñ ti semlhi gêñ, nan su. Ma in tac lau nan sêo mone,* nan si tebo sa, ma lau nan sêkên balusi† tu lau sênemlhi-nga, nan in kêbalip ñac si gêñ hon ginğa. ¹³ Ma in sôm, “Sêto Anôtô ndê yom yêc, nan sôm, ‘Aneñ andu gic waê bu lau sêteñ mbec sêmbô-nga.’ Tigen mac akôm Anôtô ndê andu ti lau kan si gameñ.”

¹⁴ Lau bôlin ti lau tapec sêtên Yisu si yêc lôm dabun ñamakê, ma in kôm ñac ñayham sa. ¹⁵ Ma balêkoc nan sêmbô gameñ dinan, n an sêmbwêc yom bocdec, “Hosana têñ Dawid ndê Atu!” Magoc têñ ndoc dabunsga atu-tu ma kêdôhônwaga yomsunğa sêlic gêñ dalô nan Yisu kôm, ma sêngô balêkoc dau si yom, dec kôm ñac atac ñandê atu. ¹⁶ Ma sêndac in, “Am ngô balêkoc dindac sêmbwêc yom so, me?” Ma in sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘Anôtô kêyalin balêkoc ti lau sauñ sa, tu bu sêhoc in ndê waê asê-nga.’”

¹⁷ Tinambu Yisu hu ñac siñ ma sa yêc malac Jerusalem gi, ma têñ ôbwêc dinan in yêc malac Betani.

* **21:12:** Lau sêmen akên gameñ baliñ bu sêlic om atu-atu yêc malac Jerusalem, ma bu sêkên da ya ti sêtoc Anôtô sa yêc lôm dabun. Ñac gitôm dom bu sênemlhi gêñ bu sêkên ti da, me sênemlhi takis lôm dabun-nga ña mone akên ñac si gameñ, ma bocdinan lau ñatô sêkôm gwelen yêc lôm dabun ma sêo ñac si mone ña mone nan gitôm bu sênemlhi gêñ-nga.

† **21:12:** Lau ñalôm sawa nan gitôm dom bu sênemlhi domba bu sêkên ti da, nan semlhi balusi bu sêkên ti da. (Alic Lev 5:7; 12:6; 14:22; ma Luk 2:22-24).

*Yisu pucbo a kiŋ daŋ
(Mak 11:12-14, 20-24)*

¹⁸ Têŋ bêbêc ganduc Yisu kêsêlêŋ bu mbu têtŋ Jerusalem ndi, ma gêtŋ yô inŋ. ¹⁹ Ma inŋ gêlic a kiŋ daŋ kalhac seŋ ŋamakê, goc têtŋ a dau gi ma kêsâlê a ŋandô. Tigenŋ a dau ŋandô mba, inŋ tap ŋalaunŋ ŋambwa sa. Dec inŋ pucbo a dau ma sôm, “Am oc nem ŋandô tiyham dom!” Ma ŋagahô a dau mbac. ²⁰ Têtŋ ndoc ŋgacsêŋomi sêlic gêtŋ dau, dec sêhêdaê ma sêndac dandi, “Bocke dec a dindê mbac ŋagahô?” ²¹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yom ŋandô têtŋ mac. Akêtŋ whiŋ, ma atac lu-lu pi Anötö ndê ŋaclai dom. Ma mac oc atôm bu akôm tôm naŋ aô gakôm têtŋ a dindê. Ma mac oc atôm bu akôm gêtŋ dalô atu-tu ŋatô whiŋ. Oc nditôm mac asôm têtŋ lôc dindê bu, ‘Puc daôm sa, ma sip gwêc ŋalôm ndi,’ ma gêtŋ dau oc ŋandô sa. ²² Mac bu akêtŋ whiŋ, goc gêtŋ naŋ mac atenŋ têtŋ Anötö, naŋ inŋ oc kêtŋ têtŋ mac.”

*Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mak 11:27-33; Luk 20:1-8)*

²³ Yisu têtŋ lôm dabunŋ gi, ma kêdôhônŋ lau mbo lôm ŋamakê, ma dabunŋsiga atu-tu ti lau bata Israel-ŋga sêtêŋ inŋ si. Ma sêndac inŋ, “Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêtŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêtŋ têtŋ am?” ²⁴ Ma inŋ sôm, “Gêtŋ ŋamata-ŋga aô wakêtŋ gêndac daŋ têtŋ mac. Mac aô aneŋ yom munŋ, goc wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtŋ mac. ²⁵ Mac asôm têtŋ aô, asa kêtŋ ŋaclai têtŋ Jon, dec inŋ kêku lau? Anötö kêtŋ ŋaclai têtŋ inŋ, me mba?”

Goc ŋac sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtŋ dandi, “Yac bu dasôm bu Anötö kêtŋ ŋaclai têtŋ Jon, goc inŋ oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêtŋ whiŋ Jon dom?’ ²⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêku lau kêkuc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, dec lau oc sêkôm yac ŋayom, ŋahu bu sêlic Jon bu Anötö ndê propet daŋ.” ²⁷ Bocdinaŋ sêsôm têtŋ Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma inŋ sôm têtŋ ŋac, “Ma bocdinaŋ aô wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtŋ mac dom.”

Yom gôliŋ pi balê lu

²⁸ Goc Yisu sôm têtŋ ŋac, “Akôc gauc pi yom dindec. Ngac daŋ ti inŋ ndê atu lu sêmbo. Têtŋ bêc daŋ inŋ ndac balê daŋ bocdec

bu, ‘Aneŋ balê, kwahic dec aô bu wandac am bu sôc ôm wain-ŋga ndi ma nem gwelenŋ.’ ²⁹ Ma balê dau sôm, ‘Mba, aô gatec!’ Tigenŋ tiŋambu inŋ kac ndê ŋalôm kwi, ma sôc ôm gi ma gêm gwelenŋ. ³⁰ Ma damba gi tap balê tilu-ŋga sa, ma ndac inŋ bu nem gwelenŋ ôm-ŋga. Ma inŋ sôm, ‘Aêc, oc wandi.’ Tigenŋ tiŋambu inŋ tec ma gi dom.”

³¹ Dec Yisu ndac ŋac, “Mac gauc gêm sake? Balê lu si asa kôm tôm damba tac whiŋ?” Ma sêsôm, “Balê ŋamata-ŋga.” Goc inŋ sôm têtŋ ŋac, “Yomandô aô wasôm têtŋ mac. Lau naŋ sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêsôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu, sêhôt c gêlêc mac lau dabunŋsiga ti lau bata su. ³² Bu Jon hôc asê mac bu tôc lêtŋ gitêtŋ têtŋ mac, tigenŋ mac akêtŋ whiŋ inŋ dom. Lau naŋ sêkôc takis ma lauwhê seŋ-ŋga sêkêtŋ whiŋ inŋ ndê yom ma sem dau kwi. Ma têtŋ têtŋ mac alic gêtŋ naŋ lau dau sêkôm, naŋ mac am daôm kwi dom, ma akêtŋ whiŋ dom.”

*Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mak 12:1-12; Luk 20:9-19)*

³³ Ma Yisu sôm, “Aŋgô yom gôliŋ daŋ tiyham. Ngac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ, sô tunŋ kêtŋgi, kêmasaŋ gameŋ sêmasaŋ wain ŋakwi-ŋga, ma kwê andu baliŋ daŋ, bu lau sêlhac ma sêtîp lau kaŋ. Goc inŋ kêtŋ ôm dau têtŋ lau ŋatô sêyob, ma kôlhô gi mbo gameŋ daŋ. ³⁴ Têtŋ ndoc sêhoŋ ôm dau ŋandô sa-ŋga, naŋ inŋ kêtŋ lau akiŋ ŋatô sêtêŋ lau sêyob ôm-ŋga si, bu sêkêtŋ wain ŋandô ŋatô têtŋ ŋac. ³⁵ Magoc ŋac sêlô lau akiŋ dau dônŋ. Sic ŋgac akiŋ daŋ ŋamlic ŋandê, sic daŋ ndu, ma sêtuc daŋ ŋa hoc. ³⁶ Ma tiŋambu ôm ŋadau kêtŋ lau akiŋ toŋ hic atu tiyham, magoc lau naŋ sêyob inŋ ndê ôm, naŋ sêkôm mêtê kaiŋ tigenŋ têtŋ ŋac. ³⁷ Tiŋambu inŋ kêtŋ inŋ ndê atuŋgac têtŋ ŋac gi, bu inŋ gauc gêm bu ŋac oc sêtoc inŋ ndê atu dau sa. ³⁸ Tigenŋ têtŋ têtŋ lau sêyob ôm-ŋga sêlic ŋadau ndê atu dau kêsêlêŋ meŋ, naŋ sêsôm têtŋ dandi, ‘Balê kêtŋ oc wêkaiŋ ôm dindec ti ndê gêtŋ lêtŋsêm. Bocdinaŋ dandic inŋ ndu, ma dakôc ôm dindec su ti yac neŋ.’ ³⁹ Goc sêlô inŋ dônŋ ma sêhê inŋ sa awê gi, ma sic inŋ ndu.”

⁴⁰ Yisu gic bata yom gôliŋ dau, ma ndac, “Têtŋ ndoc ôm ŋadau mbu meŋ, naŋ inŋ oc kôm sake?” ⁴¹ Ma sêsôm têtŋ inŋ, “Ôm ŋadau oc ndic lau sac dinaŋ ndu, ma kêtŋ ndê ôm têtŋ

lau natô sêyob. Ma nac oc sêkên ôm nandô têtj in têtj ndoc sêhoj nandô sa-nga.”⁴² Goc Yisu sôm têtj nac, “Gauc nem yom nanj sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nanj lau sêkwê andu-nga sêtec, nanj kwahic dec ti hoc namata-nga yêc andu dau. Pômdau kôm gêtj dau, ma yac alic nayham.’ Mac asam yom dau su, me mba?⁴³⁻⁴⁴ [Asa nanj penj tu hoc dinanj-nga, nanj oc ninja, ma hoc dau bu penj pi namalac, dec oc sec in popoc.] Bocdinaj aô wasôm têtj mac, bu Anötö oc senj mac su bu ayob lau nanj sêmbo inj ndê gôlinj napu, nanj tiyham dom. Ma inj oc ênyalinj lau natô sa bu sêyob inj ndê lau, nanj oc sêkôm gwelenj napep ma sênem nandô nayham.”

⁴⁵ Dabujsiga atu-tu ti lau Palêsai sêngô Yisu ndê yom gôlinj dinanj, ma sênyalê bu yom dau hêganônj nac. ⁴⁶ Dec sênyalê lêtj bu sêkôc inj dôj, magoc sêtôc lau, bu lau honj sêlic inj bu propet danj.

22

Yom gôlinj pi mwasiñ atu (Luk 14:16-24)

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj tiyham têtj nac bocdec bu, ² “Nalêtj nanj Anötö kêgalêm lau sa bu sêmbo inj ndê gôlinj napu, nanj bocdec. Kinj danj kêmasanj mwasiñ atu danj tu inj ndê atungac nanj bu nem awê-nga. ³ Ma inj kêkinj inj ndê lau akinj bu sêkênj ahej lau nanj sic waê bu sêneñ mwasiñ dau. Magoc nac honj sêtec bu sêmeñ. ⁴ Goc inj kêkinj lau akinj natô ma sôm, ‘Mac asa andi asôm têtj lau nanj aô kagalêm nac sa su, bu aô kamasanj gêtj honj pacndê su. Anenj lau sic makao tôp nayham ndu su, bocdinaj dec amenj anenj mwasiñ dau.’ ⁵ Tigenj lau honj sêtec inj ndê yom dau, ma sêmbo si gêtj. Natô sêsôc ôm si, ma natô sem si gwelenj awa-nga. ⁶ Ma natô sêlô Kinj ndê lau akinj dôj, sêkôm natô nayom, ma sic natô ndu. ⁷ Goc Kinj dau tac nandê atu. Ma inj kêkinj inj ndê lau sinj-nga ma nac sic lau sac dinanj ndu. Ma sêkênj ya gêtj nac si malac honj su.

⁸ “Goc inj sôm têtj ndê lau akinj, ‘Aô kamasanj gêtj honj su. Magoc aô galic lau nanj aô kagalêm nac sa, nanj gitôm dom bu sêneñ mwasiñ dau. ⁹ Bocdinaj asa senj malac-nga andi, ma anjalêm lau bocke nanj mac bu atap sa, nanj sa sêmeñ ma sêneñ mwasiñ

dau.’ ¹⁰ Goc nac sêsa senj si ma sênyalê lau, ma sêhoj lau daêsam sa, lau nayham ma lau sac sêwhinj sêmeñ, e andu nalôm atu sêneñ mwasiñ-nga menju.

¹¹ “Têtj ndoc Kinj menj bu lic inj ndê naclej dinanj, dec inj gêlic ngac danj nanj sôc nakwê mwasiñ-nga dom. ¹² Ma inj ndac, ‘Bocke dec am sôc mwenj, magoc am sôc nakwê mwasiñ-nga dom?’ Ma ngac dau ndê yom mba. ¹³ Goc Kinj sôm têtj inj ndê lau akinj, ‘Mac asô inj ndê amba ti gahi dôj, ma atuc inj sa awê ndi mbo gamenj nasec-nga. Yêc dê lau oc sêtanj atu ti lhô ênsin pi dau.’ ”

¹⁴ Goc Yisu gic bata yom dau ma sôm, “Anötö kêgalêm lau daêsam sa, magoc inj oc kôc nac honj sa dom.”

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga (Mak 12:13-17; Luk 20:20-26)

¹⁵ Têtj dinanj lau Palêsai sêsa si, ma sêmasanj yom bu sêtim Yisu bu sôm yom so danj. ¹⁶ Goc sêjkinj nac si lau natô sêwhinj lau Israel-nga natô nanj sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlinj dôj, nanj sêtêtj inj si, ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, yac anjalê bu am ngac sôm yom nandô-nga, ma bu am whê Anötö ndê lêtj sa ti yom nandô. Ma am gauc gêm lau si waê dom, magoc toc nac honj sa nalêtj tigenj. ¹⁷ Boc-dinanj sôm asê têtj yac. Solop bu dakêtj takis têtj †Sisa, me mba?”

¹⁸ Yisu kêyalê su bu nac bu sêtim inj, dec sôm, “Mac lau daêtim-nga! Tu sake-nga mac bu atim aô? ¹⁹ Atôc mone anemlhi takis-nga danj têtj aô.” Goc sêkênj denarias tigenj têtj inj. ²⁰ Ma inj ndac nac, “Asa ndê ngatu ti njaê yêc mone dindec?” ²¹ Ma sêsôm, “Sisa ndê.” Goc inj sôm, “Bocdinaj atoc Sisa sa nja gêtj nanj gic inj nawaê, ma atoc Anötö sa nja gêtj nanj gic inj nawaê.” ²² Têtj ndoc sêngô Yisu ndê yom dinanj, nanj sêhêdaê tu inj ndê gauc-nga, ma sêhu inj sinj ma sêlhô si.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akêtj lau batê-nga (Mak 12:18-27; Luk 20:27-40)

²³ Têtj bêc dinanj lau natô akêtj Sadiusi si tonj sêtêtj Yisu si bu sêkênj gêndac têtj inj. Lau dau sêkênj whinj bu dom lau batê oc sêtisa tiyham. ²⁴ Ma sêsôm têtj inj, “Kêdôhônjwaga, Moses to yom pi ngac nanj gêm awê sa su magoc mbac ndu ma inj ndê balêkoc

mba. Moses ndê yom sôm têt yac bu ngac dau ndê asi nem awhê sawa dau, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁵ Têt ndoc dan, asidôwa 7 sêmbô sêwhiñ yac. Ngac ñamata-nga gêm awhê sa magoc in mbac ndu ma balêkoc mba. Ma ngac tilu-nga gêm dôwa ndê awhê sawa. ²⁶ Magoc in mbac ndu, ma ñalêt tigeñ ngac titô-nga sip e gi têt ngac ñambu-nga ñac sem awhê sawa, magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. ²⁷ Ma tiñambu awhê dau mbac ndu. ²⁸ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tiyham tôm lau ñatô sêsôm, goc awhê dau oc ti asidôwa 7 dinañ si asa nawhê? Bu ñac hoñ sem in su têt ndoc sêmbô tali.”

²⁹ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac akôc gauc so, bu mac añaalê Anötô ndê yom ti in ndê ñaclai dom. ³⁰ Têt têt ñambu-nga nañ lau batê sêtisa, nañ lau oc sênem dau dom. Ñac oc sêmbô sêtôm aña undambê-nga. ³¹ Ma yom dan tiyham têt asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem Anötô dau ndê yom, nañ mac asam su. ³² In sam dau bu Abraham, ma Aisak, ma Jakob si Anötô. Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötô sam dau bu lau tö dinañ si Anötô? In lau batê si Anötô dom, in lau tali si Anötô.” ³³ Ñalêt dinañ Yisu kêdôhôn lau, ma lau hoñ nañ sêngô in ndê yom dinañ sêhêdaê.

Yomsu ñamata-nga
(Mak 12:28-34; Luk 10:25-28)

³⁴ Lau Sadiusi sêngô Yisu ndê yom dinañ ma ñac si yom mba. Ma lau Palêsai sêngô gêt dau ñawaê, goc ñac si lau ñatô sêtêt Yisu si. ³⁵ Ñac si dan in gwalam akwa yomsu-nga ma in bu êñsahê Yisu dec ndac in bocdec bu, ³⁶ “Kêdôhôn-waga, yêc Moses ndê buku, yomsu bocke ti yomsu ñamata-nga?” ³⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Yomsu nañ sôm, ‘Am atac whiñ Pômdau am nem Anötô, ti nem ñalôm sambuc, ma ti gatôm sambuc, ma ti nem gauc sambuc.’” ³⁸ Yomsu dinañ tiñamata ma hôc gêtêc yomsu ñatô hoñ su. ³⁹ Ma yomsu tilu-nga nañ gitôm ñamata-nga, nañ sôm, ‘Atac whiñ nem asidôwai gitôm am atac whiñ daôm.’ ⁴⁰ Yomsu lu dinañ sêpiñ yom

hoñ nañ Moses ti lau propet sêto, nañ dôñ sêpitigeñ.”

Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mak 12:35-37; Luk 20:41-44)

⁴¹ Lau ñatô akêt Palêsai si toñ sêlhac dinañ, dec Yisu ndac ñac, ⁴² “Mac asôm sake pi Mesaya? In asa ndê atungac?” Ma sêsôm têt in bu, “Mesaya in Dawid ndê Atu.” ⁴³ Goc Yisu sôm, “Ma bocke Dawid dau sam Mesaya bu in dau ndê Pômdau? Ñalau Dabuñ puc Dawid dôñ, dec in to yom yêc bocdec bu, ⁴⁴ ‘Anötô sôm têt aneñ Pômdau, ‘Am ndöc aö aman andô-nga e nditôm aö wakêt nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.’” ⁴⁵ Bocdinañ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke mac asam Mesaya bu Dawid ndê Atu?” ⁴⁶ Ma ñac si dan gitôm dom bu ô in ndê yom. Ma tiñambu lau hoñ sêtöc dau bu sêkêt gêtêdêc têt in tiyham.

23

Yisu pu lau bata Israel-nga
(Mak 12:38-39; Luk 13:34-35; 20:45-46)

¹ Goc Yisu sôm têt lau daêsam nañ sêkac dau sa sêmbô, ma têt in ndê ñgacsêñomi bu, ² “Lau Palêsai ti lau †Skraib sêndôhôn Anötô ndê yomsu têt lau, têt Moses kôm têt têt ñamata-nga. ³ Bocdinañ asôc ñac ñapu, ma añañgô ñac si yom. Magoc añañkuc ñac si mêtê dom, bu ñac lau sêtim yom lau-nga. Sêsôm yom ñayham-ñayham, magoc ñac dau sêñkuc si yom dau dom. ⁴ Ma yomsu daêsam nañ sêkêt têt lau, nañ kêt ñawapac atu têt ñac, magoc ñac dau sêkôm gêt dan tu sênem lau dau sa-nga dom.

⁵ “Ma gêt hoñ nañ ñac sêkôm, nañ sêkôm yêc lau si añañgô-nga tu sêtöc dau sa-nga. Yomsu ti apan nañ sêkic pi dau, nañ sêmasañ atu-tu tu lau sêlic-nga, ma sêsôc ñakwê ti ñabala baliñ.* ⁶ Ñac atac whiñ bu sêndöc lau tiwaê si pôn yêc lau si mwasiñ ñalôm, ma yêc lôm wê-nga. ⁷ Ñac tac whiñ bu lau sêhê mwalêc ñac yêc malac lôm, ma bu lau hoñ sêtöc ñac sa ma sêsam ñac bu ‘Kêdôhônwaga.’

* **23:5:** Lau Palêsai sêto yomsu ñatô sip bapia ma sêkêt sip apan saun, goc sêkic pi si sêbala ti amba têt ndoc sêtêñ mbec. Ñac gauc gêm bu Anötô gic yomsu ñac bu sêkôm bocdinañ - alic Eks 13:9, 16; Diut 6:4-9; ma 11:13-21. Ma sêsôc ñakwê ti ñabala bu sêtöc asê bu ñac lau sem añañ Anötô-nga - alic Nam 15:37-41. Magoc lau Palêsai ti lau Skraib sêmasañ apan atu, ma ñakwê ti ñabala baliñ, tu bu sêtöc dau sa ma sêhêc gêtêc lau ñatô su-nga.

8 “Magoc an̄kuc ɲac si mêtê dom. Mac hon̄ ambo nom atôm asidôwai, ma mac nem kêdôhôn-waga tigen̄ mbo. Tu dina-ɲa-ɲga solop dom bu lau sêsam mac bu ‘Kêdôhôn-waga.’ 9 Ma asam lau nom-ɲga bu mac nem damami dom, bu mac nem Damam tigen̄ mbo undambê. 10 Ma mac nem ɲadau tigen̄ mbo, naɲ Mesaya, dec solop dom bu lau sêsam mac bu ɲac si ɲadau. 11 Asa naɲ gêm akiɲ mac, naɲ ti ɲamalac ɲamata-ɲga yêc Anötö an̄gô-ɲga. 12 Bu asa naɲ toc dau sa, naɲ Anötö oc êɲgwiniɲ iɲ, ma asa naɲ kêgwiniɲ dau, naɲ Anötö oc toc iɲ sa.

13 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ɲga! Mac nem lêɲ kalhac lau ahuc bu sêsôc Anötö ndê gôliɲ ɲapu dom. Mac daôm asôc iɲ ɲapu dom, ma lau naɲ tac whiɲ bu sêsôc iɲ ɲapu, naɲ mac alhac ɲac ahuc. [14 Oyaê mac lau Skraib ti lau Palêsai, mac lau atim yom lau-ɲga. Mac aten̄ mbec baliɲ bu atoc daôm sa yêc lau si an̄gô-ɲga, magoc têt̄ ndoc lau sêlic mac dom, naɲ mac an̄sau lauwhê sawa bu an̄gaho ɲac si andu su. Tu dinaɲ-ɲga Anötö oc kêɲ ɲagêyô sac sambuc têt̄ mac.]

15 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai! Mac lau atim yom lau-ɲga! Mac an̄sêlêɲ seɲ baliɲ yêc b aô ma yêc gwêc, bu atap sênom daɲ sa tu êɲkuc mac-ɲga. Mac Sadan̄ ndê lau mac! Ma têt̄ ndoc mac ahê sênom daɲ kêkuc mac, naɲ mac akôm iɲ ti Sadan̄ ndê balêkoc daɲ, hóc gêlêc mac daôm su.

16 “Oyaê! Mac bu atôc seɲ têt̄ lau ɲatô, magoc mac daôm tampec. Têt̄ ndoc lau sêsôm yom pi lôm dabuɲ tu bu sêpuc si yom dôɲ-ɲga, naɲ mac asôm bu ɲac si yom iɲ yom ɲambwa. Magoc têt̄ ndoc sêsôm yom pi gôlôn̄ gol naɲ yêc lôm dabuɲ tu bu sêpuc si yom dôɲ-ɲga, naɲ mac asôm bu yom dau tidôn̄ su, ma gitôm dom bu sêseɲ su. 17 Mac lau tampec, gauc mbasi. Gêɲ sake hóc gêlêc su? Gol, me lôm dabuɲ naɲ kôm gol dau ti gêɲ dabuɲ? 18 Ma lau bu sêsôm yom pi alta naɲ kalhac lôm dabuɲ tu bu sêpuc si yom dôɲ-ɲga, naɲ mac asôm bu ɲac si yom iɲ yom ɲambwa. Magoc ɲac bu sêsôm yom pi da naɲ kalhac alta ɲahô, naɲ mac asôm bu yom dau tidôn̄. 19 Mac lau tampec! Gêɲ sake ti gêɲ ɲamata-ɲga? Da, me alta naɲ

kôm da dau ti dabuɲ? 20 Asa naɲ sôm yom pi alta, naɲ sôm pi alta ma pi gêɲ hon̄ naɲ kalhac alta ɲahô whiɲ. 21 Ma asa naɲ sôm yom pi lôm dabuɲ, naɲ sôm pi lôm dau, ma pi Anötö naɲ ti lôm dabuɲ ɲadau, naɲ whiɲ. 22 Ma asa naɲ sôm yom pi undambê, naɲ sôm pi Anötö ndê pôn̄ atu, ma pi Anötö naɲ ndöc pôn̄ ɲahô, naɲ whiɲ.

23 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai. Mac lau atim yom lau-ɲga! Mac awhê gêɲ sauɲ-sauɲ ôm-ɲga hon̄ kôc gi toɲ aman̄lu, ma akêɲ toɲ daɲ ti da. Magoc mac ahu mêtê ɲandô yomsu-ɲga siɲ. Mêtê atu hêganôn̄ mac tamwalô lau, ma amatôc lau si yom ɲalêɲ gitêɲ, ma akôm nem yom ɲandô sa. Mêtê hon̄ dinaɲ iɲ gêɲ atu! Solop bu mac akôm gêɲ sauɲ-sauɲ tôm yomsu sôm, magoc akôm gêɲ atu-tu whiɲ.

24 “Mac lau tampec naɲ akôm bu atôc seɲ têt̄ lau ɲatô. Mac atôm lau naɲ sêhêgo dau bu sêɲgati gêɲ golop atêc naɲ poc bu ɲahô, naɲ sa, magoc gêɲ ɲadômbwi atu naɲ poc bu dau ɲalôm, naɲ sêlic apu.

25 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ɲga! Mêtê tamgatu gêɲ ti aneɲ gêɲ ɲawahô-ɲga hóc mac nem ɲalôm ahuc. Bocdinaɲ mac atôm laclhu ti pele naɲ sêɲgwasiɲ ɲadômbwê-ɲga ɲambwa ɲawasi sa. 26 O lau Palêsai, mac lau tampec! Gêɲ ɲamata-ɲga an̄gwasiɲ laclhu ti pele ɲalôm ɲawasi sa, goc gêɲ awê-ɲga oc ɲawasi sa bocdinaɲ.

27 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom lau-ɲga! Mac atôm sêhô naɲ sêsê pen pi gi e ɲawasi sêp sambuc ma lau sêlic ɲayham. Magoc yêc sêhô dau ɲalôm lau batê si ɲakwa ti gêɲ mbôp meɲhu. 28 Ma mac lau daôm bocdinaɲ. Lau sêlic gêɲ awê-ɲga naɲ mac akôm, dec gauc gêm bu mac lau gitêɲ. Magoc yêc mac nem ɲalôm, mêtê tasan̄ ma mêtê an̄gili yomsu-ɲga hóc mac ahuc.

29 “Oyaê mac lau Skraib ti Palêsai, mac lau atim yom-ɲga! Mac amasan̄ sêhô ti gôlôn̄ atu, tu bu atoc lau propet ti lau gitêɲ naɲ mac apami sic ndu muɲ su, naɲ sa. 30 Ma mac asôm bu mac bu ambo têt̄ apami si têt̄, dec mac oc an̄kuc ɲac si lêɲ sêkêc propet dau si dac siɲ-ɲga dom. 31 Mac nem yom dinaɲ têt̄ asê bu mac asa

akêñ lau Israel-nga nan sic lau propet ndu. ³² Bocdinañ dec mac akôm mêtê sac tôm apami sêkôm. ³³ Mac mboc, ma mboc ñatui mac! Gitôm dom bu mac awê Anötö ndê matôc sa. Inj oc êñkiñ mac asip lambwam andi.

³⁴ “Anğô! Aö wañkiñ lau propet ma lau tiguauc, ma lau ñatô bu sêndôhôn mac. Magoc mac oc andic ñac lic ñandê yêc mac nem lôm wê-nga, ma ambulu ñac alom-alom malac. Ma ñac si lau ñatô mac oc andic ndu, ma andic ñatô pi a gicso dau sêndi. ³⁵ Bocdinañ mac oc atap ñagêyô sa tu lau gitêñ hoñ si dac, nan apami sêkêc siñ-nga. Abel inj ñgac ñamata-nga, ma Berekaya ndê atu Sekaria inj ñgac ñambu-nga.† Sekaria inj ñgac nan sic ndu yêc lôm dabuñ ma alta nan kalhac lôm dau ñasactô, nan ñalhu. ³⁶ Yomandô wasôm têt mac. Mac lau têt dindec-nga oc atap matôc sa pi lau hoñ dinañ si dac.

³⁷ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêñ nan inj kêkiñ têt mac, nan mac atuc ña hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiñ bu wandic mac sa asôc Anötö ndê gôliñ ñapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ñatu sa sêsôc ñamakê ñapu. Tigeñ mac atec. ³⁸ Bocdinañ Anötö oc hu mac ti mac nem andu siñ. ³⁹ Aö wasôm têt mac, bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, “Tampiñ Mesaya nan meñ gêm Pômdau anğô.”

24

*Yisu sôm yom pi lôm dabuñ Jerusalem-nga
(Mak 13:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Yisu hu lôm dabuñ ñagameñ siñ ma bu êñsêlêñ ndi, ma inj ndê ñgacsêñomi sêtêñ inj si. Ma sêsôm yom pi lôm dabuñ ma pi gêt ñayham hoñ nan lau sêkwê yêc gameñ dinañ. ² Magoc inj sôm, “Mac alic gêt hoñ dindec. Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu ñacyo oc sêseñ hoc hoñ dindec su e hoc dañ ndôc hoc dañ ñahô tiyham dom.”

† **23:35:** Yisu sôm yom dinañ hêganôn lau gitêñ hoñ nan lau Israel sic ndu, nan sêto ñamin yêc Yom Lêñsêm Akwa. Abel inj ñgac ñamata-nga - alic Gen 4:8, ma Sekaria inj ñgac ñambu-nga - alic 2 Kr 24:20-22. * **24:15:** Alic Dan 9:27; 11:31; ma 12:11. Daniel ndê yom hêganôn anötö tasan Seus ndê gwam nan Antiokus Epipanes kêt kalhac lôm dabuñ têt yala 168BC. Yisu ndê yom tôc asê bu gêt kainj dinañ oc hêc asê tiyham têt têt ñambu-nga. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau Rom-nga nan señ lôm dabuñ popoc têt yala 70AD. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau hêganôn gêt nan sêto yom pi yêc 2 Tes 2:4; ma Rev 13:14-15.

*Gêt wapac têt ñambu-nga-nga
(Mak 13:3-13; Luk 21:7-19)*

³ Tiñambu Yisu ndôc Lôc Olib, ma inj ndê ñgacsêñomi tawasê sêtêñ inj si, ma sêndac, “Sôm têt yac, ñawapac nan am sôm yom pi, nan oc hêc asê Jerusalem têt têt bocke? Ma gêt sake oc kêt puc yac bu am oc mbu mweñ, ma bu bêt ñambu-nga oc hêc asê?” ⁴ Goc inj sôm, “Ayob daôm ñapep bu lau dañ sêñsau mac dom. ⁵ Bu lau daêsam oc sêñsau bu sênem aö anôn ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dauñ dec!’ Ma ñac oc sêñsau lau daêsam. ⁶ Ma têt ndoc mac anğô ñawaê bu lau sic siñ têt dau me sêmasañ dau tu sêndic siñ-nga, nan asô dom. Bu gêt hoñ dinañ gic waê bu meñ hêc asê, magoc têt ñambu-nga yêc dôn yêc. ⁷ Kiñ nom-nga oc sêkêt kisa dau, ma lau gameñ dañ oc sêndic siñ têt lau gameñ dañ. Ma têtôm ti tiyhô atu oc sêkôm gameñ ñatô tisac. ⁸ Gêt hoñ dinañ oc ndic hu ñawapac têt ñambu-nga-nga gitôm awhê nan kêsahê balêkoc tunj inj ma gêt dau gic hu ñandê atu nan inj oc hêc tu kêt balêkoc-nga.

⁹ “Têt ndoc dinañ lau oc sêkêc mac dôn ma sêkôm mac ñayom, ma sêndic mac nem ñatô ndu. Lau nom-nga hoñ oc atac tec mac tu mac anğuc aö-nga. ¹⁰ Têt têt dinañ lau daêsam oc sêhu si sêkêt whiñ aö siñ, ma ñac oc sêhoc si lau ñatô asê ma sêtec dandi. ¹¹ Ma propet tasan daêsam oc sêhêc asê ma sêñsau lau daêsam. ¹² Mêtê sac oc êñsôwec tiatu e lau daêsam oc sêhu mêtê atac whiñ asidôwai-nga siñ. ¹³ Magoc asa nan bu lhac ñanğa ma hu aö siñ dom e ndê têt pacndê, nan oc tap Anötö ndê mwasinj nem inj si-nga sa. ¹⁴ Ma bêt ñambu-nga oc hêc asê dom, e lau sêhoc ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôliñ asê, têt nom ñagameñ sambob, ma lau hoñ sêngô su.”

*Ñawapac gameñ Judia-nga
(Mak 13:14-23; Luk 21:20-24)*

¹⁵ Ma Yisu gic têt ku yom ma sôm, “Propet Daniel hoc yom asê gwanan su, pi gêt sac sambuc* nan lau oc sêkêt lhac lôm dabuñ,

nañ oc kôm gameñ tisac.” (Asa nañ sam yom dindec, nañ kôc gauc pi ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.) ¹⁶ “Têñ ndoc mac alic gêñ sac dinañ, nañ mac lau hoñ nañ ambo gameñ Judia-nga alhö api gameñ lôc-nga andi. ¹⁷ Alhö ñagahô, ma gauc nem mac nem gêñ dañ dom. Lau nañ sêndöc andu ñasactô, nañ sêsôc andu ñalôm bu sêkôc ñac si gêñ dañ sa dom. ¹⁸ Ma ñac nañ sêmbo ôm, nañ bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêñ ñatô dom. ¹⁹ Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nañ sêkên su têñ balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têñ têm dinañ. ²⁰ Ateñ mbec bu têm ñawapac-nga dinañ tap ma sa têñ ndoc uhô-nga me têñ bêc Sabat-nga dañ dom. ²¹ Bu ñawapac têm dinañ-nga oc hôc gêlêc ñawapac hoñ su. Têñ têm ñamata-nga e meñ têñ kwahic dec, ñawapac atu kain dinañ dañ hôc asê su dom. Ma tiñambu ñawapac kain dinañ oc hôc asê tiyham dom. ²² Anötö oc tawalô lau nañ inñ kêyalinñ ñac sa su, ma tu dinañ-nga inñ oc kên têm ñawapac-nga dau tiapê. Bu mba, ma têm d au tibalinñ, goc lau hoñ oc sêninñga.

²³ “Têñ têm dinañ, lau dañ bu sêsôm têñ mac bu, ‘Alic, Mesaya dec meñ,’ me ‘Mesaya dau dê,’ nañ akên whinñ ñac dom. ²⁴ Bu lau nañ sêñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanñ oc sêhóc asê sêmeñ, ma sêkôm gêñ dalô atu-tu bu sêñsau lau. Ma ñac oc sêñsahê bu sêtim lau nañ Anötö kêyalinñ ñac sa, nañ sêwhinñ. ²⁵ Anğô ñapep, bu aö gasôm gêñ hoñ dindec têñ mac gwananñ. ²⁶ Bocdinañ, lau bu sêsôm, ‘Mesaya kêlê mbo gameñ sawa,’ nañ asa andi dom. Ma bu sêsôm, ‘Mesaya kelec mbo andu dañ ñalôm,’ nañ akên whinñ dom. ²⁷ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ ñagahô eñ, gitôm sickac nañ gic hep tigenñ, ma umboñ ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁸ Mac bu alic macmponñ sêñgihî sêmbo, nañ añyalê bu gêñ dañ mbac ndu yêc. Ma bocdinañ gêñ hoñ dindec kên puc mac pi ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ-nga.”

*Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga
(Mak 13:24-31; Luk 21:25-33)*

²⁹ “T êñ ndoc ñawapac-nga dinañ pacndê, goc ac oc nem ganduc, ma ayô oc ñawê sa dom. Gêñ ti ñaclai nañ sêlhac umboñ oc wiwic sa, ma tata oc sêpeñ akên umboñ.

³⁰ Têñ ndoc dinañ lau titoñ-titoñ nom-nga hoñ oc sêlic gêñ dalô yêc umboñ, nañ kên puc ñac bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, ma ñac hoñ oc sêtap dangibo atu. Ma ñac oc sêlic Ñamalac ndê Atu dau meñ ndöc dao ñahô ti ñawasi ma ñaclai atu. ³¹ Goc inñ oc êñkinñ inñ ndê añela sêndic dahuc tañ atu, ma sêsa sêtênñ nom ñabatinñ ti undambê ñabatinñ hoñ, bu sêndic lau nañ inñ kêyalinñ ñac sa su, nañ sa.

³² “Gauc nem a lanñ. Têñ ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêc, nañ añyalê bu ndoc ac-nga meñ kêpinñ. ³³ Ma bocdinañ têñ ndoc mac alic gêñ nañ aö gasôm yom pi, nañ añyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga meñ kêpinñ su, gitôm inñ meñ kalhac gatam nem andu-nga. ³⁴ Yomandô! Lau têm dinañ-nga oc sêmbac ndu dom e gêñ hoñ dinañ hôc asê. ³⁵ Undambê ti nom oc ninñga, magoc aneñ yom dañ oc ninñga dom. Gêñ hoñ oc ñandô sa tôm aö gasôm.”

Lau dañ sêñyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-nga dom

(Luk 17:26-36)

³⁶ Ma Yisu sôm, “Ñamalac dañ kêyalê bêc me acgatu nañ Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nañ dom. Añela undambê-nga sêñyalê dom, ma Anötö ndê Atu kêyalê dom. Damba tawasê kêyalê. ³⁷ Têñ ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meñ, nañ lau oc sêmbo tôm lau sêmbo têñ Noa ndê têm. ³⁸⁻³⁹ Têñ ndoc dinañ, lau sêñlhinñ dau siñ ma señ ti sênôm gêñ, ma sem dandi e Noa sôc wanñ gi, ma bu sunñ meñ ma señ ñac hoñ su siñga. Ma lau nom-nga oc sêmbo ñalêñ tigenñ dinañ, têñ Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga. ⁴⁰ Ngac lu oc sêkôm gwelenñ sêmbo ôm, ma Anötö oc kôc inñlu si dañ sa, ma hu dañ siñ. ⁴¹ Ma awhê lu oc sêndê gêñ sêmbo, ma inñ oc kôc dañ sa, ma hu dañ siñ.

⁴² “Bocdinañ amasanñ daôm ñapep, bu mac am gauc bêc bocke mac nem Pômdau oc mbu meñ. ⁴³ Gauc nem yom dindec. Andu ñadau dañ, bu êñyalê ndoc nañ ñgac kanñ dañ oc meñ, nañ inñ oc yob inñ ndê andu bu ñgac kanñ dau sôc meñ dom. ⁴⁴ Ma bocdinañ, amasanñ daôm tôm bêc hoñ, bu Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ têñ ndoc nañ mac akên batam, nañ dom.”

*Yom gôlinj pi ngac akiñ ngayham ma sac
(Luk 12:42-46)*

⁴⁵ Ma Yisu sôm, “Ngac akiñ ngayham ma ti gauc, inñ ngac kain bocdec. Inñ ndê ñadau bu lhô têtj gameñ danñ ndi, goc inñ oc kêtj inñ yob lau akiñ ñatô, ma kêtj gêtj danen-nga têtj ñac tôm ñandoc. ⁴⁶ Ma têtj ndoc ñadau mbu menñ, ma tap inñ sa kôm inñ ndê gwelenñ ñapep mbo, nanñ inñ oc lic inñ ngayham ma kôm ngayham têtj inñ. ⁴⁷ Yomandô! Ñadau oc kêtj inñ yob inñ ndê wapa honñ. ⁴⁸ Magoc ngac akiñ sac oc sôm têtj dau, ‘Anenñ ñadau oc mbu menñ ñagahô dom.’ ⁴⁹ Goc inñ oc ndic lau akiñ ñatô, ma sa ndi nôm ti nenñ gêtj whinñ lau nanñ sênôm gêtj êñinñ ñac-nga ñapanñ. ⁵⁰ Ñadau oc mbu menñ hôc asê têtj bêc ti acgatu nanñ ngac akiñ dau kêtj bata, nanñ dom. ⁵¹ Ma inñ oc kêtj ñagêyô sac sambuc têtj inñ, ma soc inñ su ndi mbo whinñ lau sêtim yom lau-nga. Yêc dindê lau oc sêñsahê ñandê atu e sêtanñ ma lhô êñsinñ pi dau ñapanñ.”

25

Yom gôlinj pi lauwê akiñ amanlu

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danñ bocdec bu, “Têtj ndoc Ñamalac ndê Atu mbu menñ bu nem gôlinj gêtj honñ, nanñ lau ñatô oc sêmasanñ dau ñapep, ma lau ñatô oc mba. Oc tôm lauwê akiñ amanlu nanñ sêkôc si lam ma sêsa si bu sêhônñ ngac nem awhê-nga, nanñ sêkênñ bata bu oc menñ. ² Ñac si amanñ danñ ñac lauwê tiguauc, ma amanñ danñ ñac lauwê gauc mbasi. ³ Lauwê gauc mbasi dinanñ sêkôc si lam, magoc sêkôc buya ñatô whinñ dom. ⁴ Ma lauwê tiguauc sêkôc si lam, ma sêkôc buya ñatô sip bu akôp tôhônñ. ⁵ Ñac sêhônñ ngac nem awhê-nga sêmbo, magoc inñ hôc asê ñagahô dom e ñac kwapac sa, ma sêyêc bêc.

⁶ “Timaninñhu goc ngac ahenñ-nga danñ ta yom bocdec bu, ‘Oê! Ngac dau menñ! Asa andi ma akôc inñ sa.’ ⁷ Goc lauwê akiñ sêtisa, ma sêmasanñ ñac si lam. ⁸ Ma amanñ danñ gauc mbasi dinanñ sêndac lauwê tiguauc bocdec, ‘Akênñ buya ñatô têtj yac, bu yac mba lam sêmbac.’ ⁹ Magoc ñac sêô yom ma sêsôm, ‘Mba! Mboe buya oc tôm yac honñ dom. Magoc mac andi alic lau nanñ sêkênñ buya tu lau sênemlhi-nga, ma anemlhi

nem.’ ¹⁰ Magoc têtj ndoc sêlhô si bu sênemlhi buya, goc ngac nem awhê-nga menñ hôc asê. Ma lauwê akiñ nanñ sêmasanñ dau gwananñ, nanñ sêwhinñ inñ sêsôc inñ ndê gameñ si, bu sênenñ mwasiñ awhê-nga. Goc inñ gic gatam ahuc. ¹¹ Tinñambu lauwê akiñ gauc mbasi dinanñ sêmbu sêmenñ ma sêmbwêc, ‘Ñadau! Ñadau! Lêc gatam su têtj yac.’ ¹² Magoc ñadau sôm, ‘Mba! Aô wasôm yomandô bu kayalê mac dom!’” ¹³ Yisu gic bata yom gôlinj dinanñ ma sôm, “Boc-dinanñ anem ali ma ayob daôm ñapep, bu mac anñyalê bêc ti acgatu nanñ aô oc wambu wamenñ, nanñ dom.”

*Yom gôlinj pi mone gol
(Luk 19:12-27)*

¹⁴ Ma Yisu sôm yom gôlinj danñ tiyham pi têtj ñambu-nga bocdec bu, “Ngac tiwaê danñ bu sa têtj gameñ baliñ danñ ndi. Bocdinanñ inñ mbwêc inñ ndê lau akiñ, ma kêtj ndê gêtj ñatô têtj ñac bu sêyob e inñ mbu menñ. ¹⁵ Inñ kêtj mone gol nanñ sêsam bu talent* têtj ñac, kêtjuc ñac si licwalô ti ñac si gauc. Inñ kêtj talent amanñ danñ têtj ngac danñ, ma talent lu têtj danñ, ma talent tigenñ têtj danñ. Goc inñ hu ñac sinñ ma kôlhô gi. ¹⁶ Ma ngac akiñ nanñ kôc mone amanñ danñ, nanñ gi kôm gwelenñ pi mone dau e t ap mone amanñ danñ tiyham sa. ¹⁷ Ma inñ nanñ kôc mone lu nanñ kôm boc-dinanñ, ma tap mone lu tiyham sa. ¹⁸ Magoc ngac nanñ kôc mone tigenñ, nanñ sa gi kwê sê danñ ma sinñ ñadau ndê mone kwi yêc sê dau ñalôm.

¹⁹ “Ñasawa hic baliñ gi su, goc lau akiñ dinanñ si ñadau mbu menñ, ma bu ngô ñac si yom pi mone dau. ²⁰ Ma ngac nanñ kôc mone amanñ danñ, nanñ kôc amanñ danñ nanñ inñ tap sa, nanñ whinñ ma sôm, ‘Pômdau, am kêtj mone amanñ danñ têtj aô gayob, ma lic, aô gakôc amanñ danñ tiyham.’ ²¹ Goc ñadau sôm, ‘O anenñ ngac ngayham, am kôm ngayham. Am yob gêtj amanñ danñ ñapep, dec wakênñ am yob gêtj daêsam. Mwenñ ma mbo whinñ aô ti atac ngayham.’ ²² Ma ngac akiñ nanñ kôc mone lu, nanñ menñ ma sôm, ‘Pômdau, am kêtj mone lu têtj aô gayob, ma aô gakôc mone lu tiyham whinñ.’ ²³ Ma ñadau sôm, ‘O anenñ ngac akiñ ngayham, am kôm ngayham. Am yob

* **25:15:** Alic yom pi talent yêc Mat 18:24.

gêñ lu ñapep, dec wakêñ am yob gêñ daêsam. Mwenj ma mbo whiñ aö ti atac ñayham.'

²⁴ "Têñ dinanñ ñgac nanñ kôc mone tigenñ, nanñ meñ ma sôm, 'Pômdau, aö kayalê bu am ñgac lêlê-ñga dom, ma bu am oc kênñ batam bu ndic gêñ ñandô sa yêc gameñ nanñ am daôm kêbalip gêñ ñawhê me sô gêñ dom. ²⁵ Bocdinanñ aö gatöc dauñ ma kasalê lêñ bu am nem mone niñga dom, dec gasa ga gasiñ kwi yêc nom ñalôm. Lic, gêñ dau kelec.' ²⁶ Goc ñadau ô yom ma sôm, 'Am ñgac sac solop! Am ñgac oyom. Am kêyalê su bu aö oc wandic gêñ ñandô sa yêc gameñ nanñ aö gasô gêñ dom. ²⁷ Bocdinanñ am gitôm bu kênñ aneñ mone têñ lau sêyob mone-ñga bu sêyob e aö wambu wameñ, dec oc tôm bu sêkêñ mone ñagec sac mone dau ñahô, ma aö wakôc honñ sa.' ²⁸ Goc ñadau sôm têñ inñ ndê lau ñatô, 'Akôc mone su yêc inñ, ma akêñ têñ ñgac nanñ kôc mone amanñlu. ²⁹⁻³⁰ Ma atiñ ñgac akiñ sac dindéc sa awê ndi bu mbo gameñ ñasec-ñga nanñ lau sêtanñ, ma ñalhô êñsiñ pi dau. Bu asa nanñ yob gêñ nanñ gakêñ sip inñ amba, nanñ ñapep, nanñ wakêñ gêñ ñatô tiyham têñ inñ whiñ, ma inñ ndê gêñ oc ti daêsam. Magoc asa nanñ yob ndê gêñ ñapep dom, nanñ wakôc inñ ndê gêñ honñ su.' "

Pômdau oc whê lau kôc têñ bêc ñambu-ñga

³¹ Goc Yisu sôm, "Têñ ndoc ñamalac ndê Atu mbu meñ whiñ anjela honñ, nanñ inñ oc ndöc inñ ndê pônñ kiñ-ñga ti inñ ndê ñaclai ma ñawasi atu undambê-ñga. ³² Ñac oc sêndic ñamalac honñ sa sêlhac inñ anjô-ñga. Ma inñ oc whê ñac kôc gitôm ñgac yob domba-ñga, nanñ whê inñ ndê domba ti naniñ kôc. ³³ Inñ oc kênñ domba sêlhac inñ amba andô-ñga, ma naniñ sêlhac gasê-ñga.

³⁴ "Dec Kiñ atu dau oc sôm têñ lau nanñ sêlhac inñ amba andô-ñga, 'Ameñ mac lau nanñ Damanñ gêlic mac ñayham. Ma andöc mac nem malam yêc gameñ undambê-ñga, nanñ Damanñ kêmasañ tu mac-ñga têñ ndoc inñ kênñ undambê ma nom. Dinanñ ti mac nem gêñ lêñsêm. ³⁵ Yom dinanñ ña-ñandô inñ bocdec. Têñ ndoc aö gêñ yô aö, nanñ mac akêñ gêñ aö ganñ. Ma têñ ndoc bu yô aö, nanñ mac akêñ bu têñ aö ganôm. Aö ñgac apa, ma mac akôc aö sa ma ayob aö. ³⁶ Aneñ ñakwê mba, ma mac akêñ têñ aö. Aö gêmbac, ma

mac am yaom aö. Aö gandöc gapocwalô, ma mac ameneñ ac aö kêsî.'

³⁷ "Ma têñ dinanñ lau gitêñ oc sêo yom ma sêndac, 'Pômdau, bocke? Têñ nde yac alic am gêñ yô am me bu yô am, ma yac akêñ gêñ daneñ-ñga me bu têñ am? ³⁸ Ma têñ nde yac alic am ñgac apa, ma akôc am sa, me am pônña ñakwê, ma akêñ têñ am? ³⁹ Ma têñ nde yac alic am gêmbac me am ndöc gapocwalô, dec yac ameneñ alic am?' ⁴⁰ Goc Kiñ atu dau oc ô yom ma sôm, 'Alic lau sêkêñ whiñ-ñga honñ nanñ sêti aneñ asiñi ti lhuñwêi. Yomandô wasôm têñ mac, bu gêñ bocke nanñ mac akôm têñ ñac si ñamalac tiwaê me ñamalac waê-mba danñ, nanñ gitôm mac akôm têñ aö dauñ.'

⁴¹ "Goc inñ oc sôm têñ lau nanñ sêlhac inñ amba gasê-ñga, 'Mac lau atap Anötö ndê atac ñandê sa-ñga! Alhö su yêc aö, asip ya nanñ sa ñapanñ andi. Ya dau, Anötö kêmasañ gic Sadañ ti inñ ndê anjela sac ñawaê. ⁴² Yom dinanñ ña-ñandô inñ bocdec. Aö gêñ yô aö, magoc mac akêñ gêñ daneñ-ñga têñ aö dom. Ma bu yô aö, magoc mac akêñ têñ aö dom. ⁴³ Aö ñgac apa, magoc mac akôc aö sa dom. Aö gapônña ñakwê, ma mac akêñ têñ aö dom. Aö gêmbac, ma gandöc gapocwalô, magoc mac ameneñ alic aö dom.'

⁴⁴ "Ma ñac oc sêndac, 'Pômdau, bocke? Têñ nde yac alic am gêñ yô am, bu yô am, am ñgac apa, am pônña ñakwê, gêmbac kôm am, me am ndöc gapocwalô, ma yac am am sa dom?' ⁴⁵ Ma inñ oc sôm, 'Yomandô wasôm têñ mac, bu têñ ndoc mac alic aneñ lau tiwaê me lau waêmbe danñ nanñ pônña dau, magoc am inñ sa dom, nanñ gitôm mac am aö dauñ sa dom.'

⁴⁶ "Têñ dinanñ inñ oc êñkiñ ñac sêtêñ gameñ sêhóc ñandê-ñga sêndi, bu sêmbo ñapanñ. Magoc lau gitêñ inñ oc kôc ñac sa sêndöc tali ñapanñ."

26

Lau bata sêkic yom bu sêndic Yisu ndu (Mak 14:1-2; Luk 22:1-2)

¹ Yisu sôm yom honñ dinanñ su, goc sôm têñ inñ ndê ñgacsêñomi, ² "Bêc lu yêc dönñ yêc tu lau Israel-ñga sêlic om atu †Pasowa-ñga. Ma lau oc sêkêñ ñamalac ndê Atu sip lau amba, bu sêndic inñ ndu pi a gicso dau."

³ Têñ ndoc dinañ dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sic dau sa sêmbô †dabuñsiga ñamata-nga Kayapas ndê andu. ⁴ M a ñac sêñsalê lêñ bu sêkôc Yisu dôñ gelec ma sêndic inñ ndu. ⁵ Magoc ñac sêsôm, “Dakôm têñ Mwasinñ Pasowa-nga ñandoc dom, mbo lau daêsam nañ sêmbô Jerusalem tu Pasowa-nga, nañ oc sêlic ma sêli dau sa.”

*Awhê danj gêm oso Yisu
(Mak 14:3, 9; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)*

⁶ Tinjambu Yisu mbo whinñ ñgac danj ñaê Saimon yêc malac Betani. Muñ-nga inñ ñgac ti gêmbac leprasi. ⁷ Yisu ndôc tebo, ma awhê danj meñ kôc bu ñamalu ñayham nañ ñaôli atu sip kac danj, ma kêc pi inñ ñagôlôn. ⁸ Yisu ndê ñgacsêñomi sêlic gêñ dinañ ma tac ñandê. Ma sêsôm têñ dandi, “Tu sake-nga inñ kêyainñ gêñ ñamalu ñayham dinañ? ⁹ Gitôm bu dakêñ têñ lau sênemli ña-awa atu, goc dakêñ têñ lau ñalôm sawa.”

¹⁰ Yi su kêyalê bu ñac sêsôm yom dinañ, goc sôm, “Akêñ ñawapac têñ inñ dom! Inñ kôm gêñ ñayham kêlêc têñ aô. ¹¹ Lau ñalôm sawa oc sêmbô sêwhinñ mac ñapañ. Tigenñ aô oc wambo wawhinñ mac ñapañ dom. ¹² Inñ kêc gêñ ñamalu dec pi aô, tôm inñ kêmasañ aô neñ ñamlic gwanañ tu sêñsuhunñ aô-nga. ¹³ Yomandô aô wasôm têñ mac, bu tinjambu lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gameñ honñ, ma têñ dinañ ñac oc sêsôm yom pi gêñ nañ awhê dindêc kôm, ma lau oc gauc nem inñ.”

*Judas sôm tidônñ bu hoc Yisu asê
(Mak 14:10-11; Luk 22:3-6)*

¹⁴ Têñ dinañ ñgacsêñomi 12 si danj, ñgac nañ sêsam bu Judas Iskeriot, nañ têñ dabuñsiga atu-tu gi, ¹⁵ ma ndac, “Aô bu wahoc Yisu asê têñ mac, goc mac oc akêñ sake têñ aô?” Dec sêlic ñayham ma semli inñ ña mone silba 30. ¹⁶ Ma Judas gic hu kêsalê lêñ tu bu hoc Yisu asê-nga.

*Sêmasañ Mwasinñ Pasowa-nga
(Mak 14:12-16; Luk 22:7-13)*

¹⁷ Têñ †Mwasinñ Bolom Yist Mba-nga ñabêc ñamata-nga, nañ ñgacsêñomi sêtêñ Yisu si, ma sêndac inñ bocdec bu, “Am tac whinñ bu yac amasañ gameñ tu danenñ Mwasinñ Pasowa-nga yêc nde?” ¹⁸ Goc inñ sôm yom pi ñgac malac Jerusalem-nga danj,

ma kêkinñ ñac sêtêñ inñ si ma sôm, “Asôc malac ma atêñ ñgac dau andi, ma asôm têñ inñ, ‘Yac mba kêdôhônñwaga sôm bu inñ ndê têt meñ kêpinñ su. Ma inñ bu neñ Mwasinñ Pasowa-nga whinñ inñ ndê ñgacsêñomi yêc am nem andu.’ ” ¹⁹ Bocdinañ ñgacsêñomi sêkôm tôm inñ sôm têñ ñac, ma sêmasañ Pasowa.

*Yisu sôm bu ñgac danj oc hoc inñ asê
(Mak 14:17-21; Luk 22:21-23)*

²⁰ Têñ ôbwêc dinañ, Yisu ti ndê ñgacsêñomi 12 sêtêñ andu dau si, ma sêndôc sêwhinñ dau. ²¹ ñac señ gêñ sêmbô, ma inñ sôm, “Yomandô aô wasôm têñ mac bu mac nem danj oc hoc aô asê.” ²² Yom dau kôm ñac sêsô ma ñalôm ñawapac atu, ma ñac tigenñ-tigenñ sêsôm têñ inñ, “Pômdu, mboe aô, a?” ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Inñ ñgac nañ alu añ gêñ sip pele tigenñ, nañ oc hoc aô asê. ²⁴ Gêñ dau oc ñandô sa pi ñamalac ndê Atu, tôm yom nañ sêto yêc. Tigenñ ñgac nañ bu hoc aô asê, nañ oc tap ñawapac atu sa, ma tu dinañ-nga inñ dinda bu kôc inñ dom, dec oc ñayham.” ²⁵ Goc Judas, nañ oc hoc inñ asê, nañ sôm, “Kêdôhônñ-waga, mboe aô, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nañ am daôm sôm.”

*Yisu gic hu Mwasinñ Dabuñ
(Mak 14:22-26; Luk 22:15-20)*

²⁶ Têñ ndoc ñac señ gêñ sêndôc, nañ Yisu kôc bolom, gêm danje ma pô kôc-kôc. Goc inñ kêñ têñ ñgac-sêñomi ma sôm, “Akôc loc ma anenñ. Aô neñ ñandô dau dec.” ²⁷ Goc inñ kôc laclhu wain-nga danj ma gêm danje, ma kêñ têñ ñac ma sôm, “Mac honñ akôc loc anôm. ²⁸ Anenñ dac wamatinñ pwac-nga dau dec. Wakêc sinñ tu wasuc lau daêsam si sac kwi-nga. ²⁹ Aô wasôm têñ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e wanôm wawhinñ mac têñ ndoc Damañ ndê gôlinñ meñ sa tiawê.”

³⁰ Tinjambu ñac sem wê danj ma sêsa sêtêñ Lôt Olib si.

*Yisu sôm gwanañ bu Pita oc sêc inñ ahuc
(Mak 14:27-31; Luk 22:31-34)*

³¹ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Tu gêñ nañ oc hôc asê aô têñ ôbwêc dindêc-nga, dec mac honñ oc ahu aô sinñ, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘Aô wandic ñgac yob domba-nga, ma domba oc sêlhô babalip.’ ” ³² Magoc tinjambu aô oc watisa tiyham, ma wamuñ mac watêñ gameñ Galili-nga wandi.” ³³ Ma

Pita ô yom ma sôm, “Lau honj bu sêhu am sinj, magoc aö oc wahu am sinj dom.” ³⁴ Goc Yisu sôm, “Aö wasôm yom nandô têtj am, têtj ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö muñ, nanj goc dalec oc tañ.” ³⁵ Magoc Pita sôm têtj inj, “Mba! Gitôm sêndic aö ndu wawhiñ am, aö oc wasêc am ahuc dom!” Ma ngacsêñomi honj sêsôm yom kainj tigenj.

*Yisu teñ mbec mbo ôm Getsemani
(Mak 14:32-42; Luk 22:39-46)*

³⁶ Goc Yisu ti ndê ngacsêñomi sêtêtj gameñ nanj sêsam bu Getsemani, nanj si. Ma inj sôm têtj ñac, “Andöc dec ma aö wasa dê wandi ma wateñ mbec.” ³⁷ Goc inj kôc Pita, ma Sebedi ndê atu lu sêwhiñ inj si. Têtj ndoc dinañ inj ndê ñalôm ñawapac atu ma kedehe inj. ³⁸ Ma inj sôm têtj ñac, “Aö neñ ñalôm kêsahê ñawapac atu, kêpiñ bu oc wambac ndu. Andöc dec ma anem ali awhiñ aö.” ³⁹ Goc inj hu ñac sinj ma sa ahic gi, ma hu dau añgô andô têtj nom, ma teñ mbec bocdec bu, “Damañ, aö wandac am bu nditôm, nanj goc kôc laclhu ñawapac-ñga dindec su yêc aö. Magoc êmkuc aö neñ atac whiñ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiñ bu kôm.”

⁴⁰ Inj teñ mbec su, goc tisa ma mbu têtj ngacsêñomi tö dinañ gi, ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. Inj uñ ñac sa, ma ndac Pita, “Bocke? Mac atôm dom bu anem ali awhiñ aö gitôm acgatu ñasawa danj, a? ⁴¹ A nem ali, ma atej mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm licbalê, tigenj ñamlic kwapac.” ⁴² Goc inj sa gi ma teñ mbec tiyham ma sôm, “Damañ, am bu kôc ñawapac dindec su yêc aö dom, nanj aö wahôc, ma wakôm am nem yom nandô sa.” ⁴³ Inj teñ mbec dau pacndê, ma mbu gi tiyham ma gêlic ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac tandô hê ñac sa nandô. ⁴⁴ Dec inj hu ñac sinj ma sa gi teñ mbec tidim tö-ñga, ma sôm yom tigenj dinañ tiyham.

⁴⁵ Pacndê, ma inj mbu têtj ñac-sêñomi gi, ma sôm têtj ñac, “Tu sake-ñga mac ayêc bêc ma añwhañ daôm napanj? Añgô su nanj! Sêhoc Ñamalac ndê Atu asê su, ma ndoc meñ sa bu sêkêñ inj sip lau sac amba. ⁴⁶ Atisa ma dandi, bu ñac nanj hoc aö asê dec meñ su.”

Sêkôc Yisu dôñ

(Mak 14:43-50; Luk 22:47-53; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma Judas, ngacsêñomi 12 si danj, meñ hóc asê whiñ lau daêsam nanj sêkôc bienj baliñ ti sinj. Dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-ñga sêñkiñ lau dau sêwhiñ Judas. ⁴⁸ Judas kêñ puc ñac gwanañ su bocdec bu, “Ñgac nanj mac añsalê, nanj aö wanjutô inj tu bu watôc inj asê, ma mac akôc inj dôñ.” ⁴⁹ Bocdinañ inj têtj Yisu gi, ma sôm, “Ôbwêc, Kêdôhônjwaga,” ma ngutô inj. ⁵⁰ Ma Yisu sôm, “Aneñ silip, gêñ nanj am gauc gêm bu kôm, nanj kôm.” Têtj dinañ lau nanj sêwhiñ Judas, nanj sêtêtj Yisu si ma sêkôc inj dôñ. ⁵¹ Goc Yisu ndê ngacsêñom danj puc inj ndê bienj sa, ma pa dabuñ-siga ñamata-ñga ndê ñgac akiñ ndê danjalauñ danj su. ⁵² Magoc Yisu sôm têtj inj, “Kêñ nem bienj mbu sip napanj tiyham. Asa nanj kôc bienj sa tu ndic lau-ñga, nanj oc sêndic inj ndu ña bienj. ⁵³ Anyalê ñapep bu oc tôm bu aö wateñ Damañ ma inj oc kêñ añela tausen ma tausen sêmeñ ñagahô ma sênem aö sa. ⁵⁴ Tigenj aö bu wateñ bocdinañ, dec gêñ nanj sêto yêc muñ su, nanj oc nandô sa ñalêñ nde?”

⁵⁵ Goc Yisu sôm têtj lau daêsam dinañ, “Bocke dec mac akôc bienj ti wapa sinj-ñga, ma asa amej bu akôc aö dôñ gitôm ñgac kanj danj? Tôm bêc honj aö gandöc ti kadôhônj lau gambo lôm dabuñ ñabatêmdö, magoc mac akôc aö dôñ dom. ⁵⁶ Tigenj gêñ honj dindec hóc asê bu kôm yom nanj lau propet sêto pi aö muñ su, nanj nandô sa.” Têtj dinañ Yisu ndê ngacsêñomi honj sêhu inj sinj ma sêlhô si.

Lau bata Israel-ñga sêmatôc Yisu

(Mak 14:53-65; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵⁷ Lau nanj sêndôhônj yomsu ti lau bata Israel-ñga sêkac dau sa su ma sêhônj sêmbo dabuñsiga ñamata-ñga Kayapas ndê andu. Ma lau nanj sêkôc Yisu dôñ, nanj sêwê inj sêtêtj andu dau si. ⁵⁸ Pita kêsêlêñ kêkuc Yisu mbo ahê e hóc asê dabuñsiga ñamata-ñga ndê andu. Goc inj sôc gi ndöc andu ñaturñlôm whiñ lau sinj sêyob lôm dabuñ-ñga ñatô, bu lic gêñ bocke oc hóc asê Yisu.

⁵⁹ Dabuñsiga atu-tu ma lau bata honj nanj sêndöc †Sanedrin si tonj, nanj sêñsalê yom tu sêngôliñ pi Yisu-ñga ma sêkêñ inj sip lau Rom-ñga amba bu sêndic inj ndu. ⁶⁰ Lau

tasaj daêsam sêtisa ma sêsôm yom tasaj pi in, magoc yom nandô bu sêngôlin pi in, nan sêtap dan sa dom. Tiñambu ñac si lu sêtisa, ⁶¹ ma sêsôm, “In ñgac dec sôm bu in gitôm bu sen Anötö ndê lôm dabuñ su, ma kwê sa tiyham tòm bêc tö.” ⁶² Goc dabuñsiga ñamata-ña tisa ma sôm têt Yisu, “Am ngô yom dê sêngôlin pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶³ Magoc Yisu gêm dôñ. Ma dabuñsiga dau sôm, “Sôm yom nandô yêc Anötö Tali anğô-ña! Sôm asê têt yac bu am Mesaya, Anötö ndê Atu, me mba?” ⁶⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan am sôm. Tigen aô wasôm têt mac hon, tiñambu mac oc alic ñamalac ndê Atu ndöc Anötö Ñaclai Ñadau ndê andô-ña, ma sip meñ ndöc dao ñahô.”

⁶⁵ Têt ndoc dabuñsiga ñamata-ña ngô yom dinan, nan tac nandê atu dec kêc dau ndê ñakwê kic ma sôm, “In ndê yom pi dau dê sac sambuc. Mac hon anğô su. Yac daponda yom dan tu tanğôlin pi in-ña dom. ⁶⁶ Mac gauc gêm sake?” Ma sêo yom ma sêsôm, “In mbac ndu man.” ⁶⁷ Ma sêhê gasôp p i in anğô andô, ma sênguluñ amba ma sêpêt in. Ma lau ñatô sêtap in, ⁶⁸ ma sêsôm, “Am Mesaya, a? Am bu propet, dec sôm asê bu asa tap am?”

Pita sêc Yisu ahuc

(Mak 14:66-72; Luk 22:55-62; Jon 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Têt têt dinan Pita ndöc andu dau ñamakê, ma awhê akiñ dan têt in gi, ma sôm, “Am ñgac nan kêkuc Yisu Galili-ña whin.” ⁷⁰ Magoc in pa dau yêc ñac hon anğô-ña ma sôm, “Mba! Aô kayalê am nem yom ñahu dom.”

⁷¹ Goc in sa gi kalhac gatam. Ma bawhê dan gêlic in ma sôm têt lau, “In ñgac dê, in ñgac dan nan kêkuc Yisu Nasaret-ña.”

⁷² Ma Pita pa dau tiyham ma sôm yom ñanga, “Yom nandô! Aô kayalê in dom!”

⁷³ Ñasawa sauñ ma lau nan sêlhac dinan, sêtêt Pita si ma sêsôm, “Lau nan sêñkuc in, nan si dan am! Yomandô! Am sôm yom ña awha nan gi tap lau Galili-ña dinan si sa.” ⁷⁴ Goc in sôm, “Mba! A ô bu wasôm yom tasaj, nan Anötö ndic aô. Aô kayalê in dom andô!” Ma ñagahô dalec tan. ⁷⁵ Dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bocdec, “Am oc

sêc aô ahuc tidim tö, goc dalec oc tan.” Goc in kölhö sa awê gi, ma tan dau ndu.

27

Sêwê Yisu têt Pailot gi

(Mak 15:1; Luk 23:1-2; Jon 18:28-32)

¹ Têt bêtêc ganduc dabuñ-siga atu-tu ti lau bata Israel-ña hon si ñalôm pitigen bu sêndic Yisu ndu. ² Goc sêsô in amba dôñ, ma sêwê in gi ma sêkêt in sip Pailot amba. Pailot in Rom si gôlinwaga nan gêm gôlin gameñ Judia-ña.

Judas kin dau ndu

³ Têt ndoc Judas gêlic gêt dinan, ma ngô bu sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu, nan in ñalôm ñawapac bu in hoc in asê. Goc in kêt mone silba 30 dinan mbu têt dabuñsiga atu-tu ti lau bata gi. ⁴ Ma in sôm, “Aô gakôm so, bu aô gahoc ñgac gitêt dan asê, ma oc sêkêc in ndê dac sin.” Ma ñac sêo in awha ma sêsôm, “Tu sake-ña am sôm têt yac? Am daôm nem ñawapac!”

⁵ Dec Judas kêbaliñ mone dau yêc lôm dabuñ ñamakê, ma sa gi kin dau ndu. ⁶ Ma lau dabuñsiga dau sêsôm, “Dac hi mone dindec ahuc, ma yac bu dakêt sip apa da-ña yêc lôm dabuñ, dec oc daso yomsu.”

⁷ Goc sêsôm yom tidôn bu sêkêc mone dau ma sênemlhi ñgac pec lôñ-ña ndê nom dan, ma sênyalin nom dau sa ti lau apa si ôm sêhê-ña. ⁸ Tu dinan-ña lau têt dindec-ña sêsam gameñ dau bu ‘Nom ti Dac.’ ⁹ Bocdinan yom nan propet Jeremaya sôm, nan dec nandô sa. Sêto yom dau yêc bocdec bu:

Lau Israel-ña sêkêc mone silba 30 nan sênyalin sa ti in ndê ñaôli, nan sa, ¹⁰ ma semlhi ñgac pec lôñ-ña ndê nom, tòm Pômdau kêt yatu aô. *[Sek 11:12-13]*

Pailot kêsü Yisu

(Mak 15:2-15; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16)

¹¹ Sêkêt Yisu kalhac gôlinwaga Pailot anğô-ña, ma in ndac Yisu, “Am lau Israel si Kin, a?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nan am daôm sôm.” ¹² Têt dinan dabuñsiga atu-tu ma lau bata Israel-ña sêngôlin yom pi in, magoc in ô ñac si yom dom. ¹³ Goc Pailot ndac in, “Am ngô yom nan sêngôlin

pi am, me mba?” ¹⁴ Magoc Yisu ô yom nan sênghôlin pi in, nan dan dom. Ma tu dinan-nga Pailot hêdaê nandô.

¹⁵ Tôm yala hon, têt ndoc lau Israel sêndê Mwasin Pasowa-nga, nan Pailot kékuc lêt dan bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ngac gapocwalô-nga dan, dec in oc êngapwêc in su têt nac. ¹⁶ Têt ndoc dinan ngac dan ndôc gapocwalô. In ndê naê Barabas, ma lau hon sênghâlê bu in ngac sac sambuc. ¹⁷ Goc Pailot ndac lau daêsam dinan bu, “Mac atac whin bu wahu asa sin têt mac? Barabas, me Yisu nan sêsam bu Kilisi?”

¹⁸ Pailot kêyalê bu lau dabunsga dau sem lêmun Yisu nambwa, ma tu dinan-nga dec sêkêt Yisu têt in. Bocdinan in gauc gêm bu êngapwêc Yisu su. ¹⁹ Ma gêt dan tiyham. Têt n doc Pailot ndôc in ndê pôn êmatôc yom-nga, nan in ndê awhê kêt yom têt in bocdec bu, “Kôm gêt dan têt ngac gitêt dinan dom, bu kwahic dec aô gayêc mbê pi in, nan kôm anen nâlôm nawapac nandô.”

²⁰ Magoc dabunsga atu-tu ti lau bata sêli lau nâlôm sa, ma sêndac Pailot bu hu Barabas sin têt nac, ma ndic Yisu ndu. ²¹ Dec Pailot ndac nac tiyham, “Mac atac whin bu wahu ngac lu dec si asa sin têt mac?” Ma sêsôm, “Barabas!” ²² Goc in ndac, “Bocdinan aô wakôm sake têt Yisu nan sêsam bu Kilisi?” Ma nac hon sêsôm bu, “Ndic in pi a gicso dau ndi.” ²³ Magoc Pailot ndac, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke?” Tigen nac sêmbwêc atu, “Ndic in pi a gicso dau!”

²⁴ Pailot kêyalê bu nac oc sêsôm in ndê yom napu dom, ma nac sêli dau sa nandô. Bocdinan in kôc bu, ma kêgwasin amba yêc nac hon anghô-nga, ma sôm, “Gêt dec sip mac amam. Aô wawêkain ngac dindêc ndê dac ngagêyô wawhin mac dom.” ²⁵ Ma lau hon sêsôm, “In ndê dac ngagêyô men pi yac ti yac mba balêkoc.”

²⁶ Goc Pailot kêgapwêc Barabas su têt nac, ma kêt Yisu têt in ndê lau sin-nga bu sêhi in namlic nandê, ma sêndic in ndu pi a gicso dau.

*Lau sin-nga sêsu Yisu susu
(Mak 15:16-20; Jon 19:2-3)*

²⁷ Pailot ndê lau sin-nga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu na-malac lôm si, goc sêta lau sin-nga hon sêkac sa sêmen, ma sênghi in ahuc. ²⁸ Sêkôc in ndê nakwê balin su, ma sêkêt in sôc nakwê kokoc balin têt kin sêsôm. ²⁹ Ma sêwhê wac kêm ma sêkêt in un gitôm sunsun. Ma sêkêt a dan in gêm kôm yêc amba andô-nga gitôm kin si têt. Goc sêpôn haduc têt in, ma sêsu in susu ma sêsôm, “Ei! Datoc lau Israel si kin dindêc sa man!” ³⁰ Sêhê gasôp pi in, ma sêkôc a dau su yêc in, ma sic in pi ngagôlôn tidim daêsam. ³¹ Sêsu in susu pacndê, goc sêkac nakwê dinan su, ma sêkêt in sôc dau ndê nakwê sa tiyham. Goc sêwê in sêsa malac Jerusalem namakê si, bu sêndic in ndu pi a gicso dau.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mak 15:21-32; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)

³² Têt ndoc sêwê Yisu sêsa si, nan sêtap ngac apa dan sa, nan men akêt malac Sairin. In ndê naê Saimon. Ma sêkac in bu êmbalan Yisu ndê a gicso dau. ³³ Ma nac si e sêhôt asê gamen nan sêsam bu Golgota. (Naê dau danem kwi bu ‘Gamen Nakêcyha-nga.’) ³⁴ Lau sin-nga sêkêt bu namakic sip laclhu dan whin wain, ma sêkêt têt Yisu nôm. In kêsahê ma tec. ³⁵ Goc nac sic in pi a gicso dau. Ma tinambu sêwhê in ndê nakwê kôc, ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc nakwê bocke. ³⁶ Pacndê su, goc sêndôc sic ma tatin in. ³⁷ Ma yom nan lau bata Israel-nga sênghôlin pi in, nan sêto ma sêkêt kalhac a gicso dau nahô. Yom dau sôm bu, “Ngac dindêc in Yisu, lau Israel-nga si Kin.”

³⁸ Têt bêt dinan nac sic ngac kan lu sêpi a gicso dau sêwhin Yisu, dan kêgalên Yisu ndê andô-nga, ma dan kêgalên gasê-nga. ³⁹ Lau nan sênsêlên si sêmen sêndahin nasu ma sêtan bôlê Yisu. ⁴⁰ Ma sêsôm, “Am ngac nan sôm bu sen lôm dabun su, ma kwê sa tiyham têt bêt tô. Am bu Anôtô ndê Atu, nan goc nem daôm si ma sip mwen!” ⁴¹ Ma nâlên tigen dinan dabunsga atu-tu ti lau nan sêndôhôn yomsu ma lau bata sengec in. ⁴² Ma sêsôm têt dau, “In gêm lau natô sa, magoc gitôm dom bu nem dau sa! In lau Israel-nga si Kin, a? In bu sip men akêt a gicso dau men, dec yac oc dakêt whin in.

⁴³ In kêñ whin Anötö ma sam dau bu Anötö ndê Atu. Anötö bu tac whin in, dec oc nem in si.” ⁴⁴ Ma ngac kan lu nan sic inlu sêpi a gicso, nan sêsôm yom kain tigen dinan pi Yisu.

Yisu mbac ndu
(*Mak 15:33-41; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30*)

⁴⁵ Têñ ac kac lhu, nasec atu gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telhanga. ⁴⁶ Ma têñ 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu ‘Aneñ Anötö, aneñ Anötö, tu sake-nga am hu aö sin?’) ⁴⁷ Lau nan sêlhac sêmpin, nan sêngô in napep dom ma sêsôm, “In ta Elaija.” ⁴⁸ Ma ngac dan kêti gi ma kêñ sôwam dan sip wain namakic, goc sô dôñ pi a baliñ dan, ma puc pi Yisu whasun bu in nôñ. ⁴⁹ Ma lau natô sêsôm, “Hu in sin ma dalic. Elaija oc meñ nem in sa, me mba?”

⁵⁰ Têñ dinan Yisu mbwêc awha atu tiyham, ma mbac ndu. ⁵¹ Têñ ndoc dinan po baliñ nan kêgalên lôm dabun nalôm, nan dau kic gi lu, kalhac nahô-nga e gi têñ napu-nga. Ma tiyhô gêm ma hoc atu-tu daêsam popoc. ⁵² Ma sêhó sêhóc kôc, ma lau dabun daêsam nan sêmbac ndu su, nan sêtisa sêmbotali tiyham. ⁵³ Nac sêsa akên sêhó sêmen, ma tinambu têñ ndoc Yisu tisa su, goc sêsóc malac dabun Jerusalem si, ma sêhoc dau asê têñ lau daêsam sêlic.

⁵⁴ Têñ ndoc ngac bata sin-nga ti in ndê lau nan sêyob Yisu sêmbot, nan sêlic tiyhô ti gên hon dinan, dec sêtóc dau atu, ma sêsôm, “Yomandô! Ngac dec in Anötö Atu!” ⁵⁵ Ma lauwhê daêsam sêlhac ahê ma sêlic gên hon dinan. Nac lauwhê nan sêñkuc Yisu akên gameñ Galili-nga sêmen, ma sem akin in. ⁵⁶ Maria Magadala, ti Jems lu Joses dinda Maria, ma Sebedi nawhê (Jon lu Jems dinda) sêmbot sêwhin lauwhê dinan.

Josep kêñ Yisu ndê namlan yêc hoc nasun
(*Mak 15:42-47; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42*)

⁵⁷ Lau nan sêñkuc Yisu, nan si dan in ngac ti lêlôm nan ndê naê Josep, ma in meñ akên malac Arimatiya. Têñ telha dinan, ⁵⁸ in têñ Pailot gi, ma ndac Yisu ndê namlan. Pailot gôlóc ma kêñ yom têñ in ndê lau sin-nga bu sêhu Yisu ndê namlan sin têñ Josep. ⁵⁹ Dec

Josep sa gi, kôc Yisu ndê namlan ma kêpan si na po nawasi dan. ⁶⁰ Ma in kôc sa gi ma kêñ yêc in dau ndê sêhó, nan sêlên gwanañ su yêc hoc nalôm. Ma Josep kêpi hoc atu dan gi ndóc sê awha ahuc, goc kôlhô gi. ⁶¹ Têñ ndoc dinan Maria Magadala lu awhê dan naê Maria, sêndóc sêhó namakê ma sêlic.

Lau sin-nga sêyob sêhó

⁶² Sic Yisu pi a gicso dau têñ bêc nan lau Israel sêmasan dau tu Sabat-nga, ma têñ nagalanse dabunsigna atu-tu ti lau Palêsai sêtên Pailot si. ⁶³ Ma sêsôm, “Ngac atu. Yac gauc gêm yom dan nan ngac tasan dau sôm têñ ndoc in mbo tali. In sôm bu mbac ndu ma tinambu bêc tö ninga in oc tisa tiyham. ⁶⁴ Bocdinan ndic atu lau bu sêyob sêhó e bêc tö ninga su. Mboe in ndê ngacsênomi oc sêmen ma sêmen kan in ndê namlan, ma sêsôm têñ lau bu in tisa su. In kêsau lau ma sôm bu in Mesaya dau, magoc nac bu sêkôm tasan dau, oc hóc gêlêc tasan nan in kôm namata-nga, nan su.” ⁶⁵ Goc Pailot sôm têñ nac, “Akôc lau sin-nga sa andi, ma akên nac sêyob sêhó nannga.” ⁶⁶ Goc sêsa si ma sêsap hoc nan ti gatam sêhó-nga, nan dôñ nannga na a nakwi bu lau dan sêkac sa dom. Ma sêkên lau sin-nga sêyob.

28

Yisu tisa
(*Mak 16:1-13; Luk 24:1-12*)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, ma têñ wake nabêc namata-nga, Maria Magadala lu awhê dan naê Maria sêti têñ bêbêc ganduc ma sêsa si bu sêlic sêhó dau. ² Têñ ndoc dinan tiyhô gêm atu, ma Pômdau ndê anela dan sip akên undambê meñ, ma kêpi hoc nan ndóc sê awha ahuc, nan su, goc pi gi ndóc nahô. ³ In ndê nawasi pô gameñ gitôm sickac, ma in ndê nakwê sêp sambuc. ⁴ Têñ ndoc lau sin-nga sêlic in, nan sêtóc dau atu ma sêntitec. Ma nac tagôlô ma sêhu dau sêyêc gitôm lau batê. ⁵ Ma anela dau sôm têñ awhê lu, “Atóc daôm dom. Aö kayalê bu amlu ansalê Yisu nan sic in ndu pi a gicso dau. ⁶ In mbo lec dom. In tisa su tôm in sôm gwanañ su. Amen alic gameñ nan sêkên in yêc nan. ⁷ Goc ambu andi ngahô, ma asôm têñ in ndê ngacsênomi bu in tisa akên lau

batê-nga su. Ma in̄ oc muṅ mac ndi mbo gameṅ Galili-nga. Yêc dindê mac oc alic in̄. Kwahic dec aô gahoc yom dindêc asê têṅ amlu, ma amlu aṅgô su.”

⁸ Têṅ ndoc dinaṅ awhê lu dau sêlhô si bu sêkêṅ ṅawaê dau têṅ Yisu ndê ṅgacsêṅomi. In̄lu si ti atac ṅayham atu, magoc ṅalôm lu-lu ma sêtôc dau. Sênti sêmbo seṅ, ⁹ ma ṅagahô Yisu hoc dau asê têṅ in̄lu ma hê mwalêc in̄lu. Goc in̄lu sêtigasuc in̄ ma sêhu dau sêyêc nom. Ma sêkôc in̄ sip gahi ma sêm̄piṅ in̄. ¹⁰ Goc Yisu sôm têṅ in̄lu, “Atôc daôm dom. Andi ma asôm têṅ aneṅ asidôwai hoṅ bu sêtêṅ Galili sêndi, ma ṅac oc sêlic aô yêc dindê.”

Lau siṅ-nga sêsôm Yisu tisa ṅawaê

¹¹ Têṅ ndoc naṅ awhê lu dinaṅ sêmbo seṅ, naṅ lau siṅ-nga ṅatô naṅ sêyob sêhô dau, naṅ sêm̄bu sêtêṅ Jerusalem si. Ma sêkêṅ ṅawaê têṅ dabuṅsiga atu-tu, pi gêṅ hoṅ naṅ sêlic. ¹² Goc lau dabuṅsiga dau sêkac lau bata sa, ma sêmasaṅ yom pi gêṅ dau. ṅac semlhi lau siṅ-nga ṅa mone atu, ¹³ ma sêsôm têṅ ṅac, “Mac asôm têṅ lau bu, ‘Têṅ ôbwêc yac ayêc bêc ayêc. Ma in̄ ndê ṅgacsêṅomi sêm̄eṅ, ma sem kaṅ in̄ ndê ṅamlaṅ.’ ¹⁴ Ma Pailot bu ṅgô bu mac ayêc bêc, dec yac oc amasaṅ yom awhiṅ in̄, bu mac atap matôc sa dom.” ¹⁵ Bocdinaṅ lau siṅ-nga sêkôc mone dau sa, ma sêkôm tôm lau bata Israel-nga sêsôm têṅ ṅac. Ma yom dau tiapa yêc lau Israel-nga ṅalôm, ma lau ṅatô sêsôm e meṅ têṅ kwahic dec.

Yisu hoc dau asê têṅ ṅgacsêṅomi

¹⁶ Têṅ ndoc dinaṅ ṅgacsêṅomi 11 sêsa sêtêṅ lôc naṅ yêc gameṅ Galili-nga si, gitôm Yisu sôm têṅ ṅac muṅ su. ¹⁷ Têṅ ndoc sêlic in̄, naṅ sêpôṅ haduc ma sêm̄piṅ in̄. Magoc ṅac si lau ṅatô atac lu-lu. ¹⁸ Goc Yisu tigasuc ṅac ma sôm, “Anötô kêṅ ṅaclai têṅ aô pi gêṅ undambê ti nom-nga hoṅ. ¹⁹ Bocdinaṅ atêṅ gameṅ hoṅ andi ma andôhôn̄ lau e sêṅyalê aô ma sêkêṅ whiṅ aô. Aṅku ṅac anem Damba, Atu, ma ṅalau Dabuṅ aṅgô. ²⁰ Ma andôhôn̄ ṅac bu daṅga wambu yom hoṅ naṅ aô gac atu mac. Ma aṅyalê pi ṅandô bu aô oc wambo wawhiṅ mac ṅapaṅ, e nom ṅatêm pacndê.”

Mak ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindéc sa-nga

Mak in Yisu ndê ngacsênjomi 12 si dan dom, magoc in tiatu yêc Jerusalem ma gêlic gên hon nan Yisu kôm têt ndoc dinañ. Tinambu Mak kêsêlên whin Pita têt ndoc Pita gêm mêtê, ma to ñawaê ñayham pi Yisu kékuc mêtê nan Pita gêm. Lau ñatô gauc gêm bu yom nan Mak to yêc 14:51-52 nan hêganôn in dau. Tinambu in gêm Pol lu Banabas sa tu inlu si gwelen-nga. Alic yom ñatô pi in yêc Apo 12:12, 25; 13:5, 13; 15:36-39, ma yêc Kol 4:10 ma 2 Tim 4:11.

Mak to yom daêsam pi gwelen nan Yisu kôm, magoc yom daêsam nan Yisu sôm tu bu êndôhôn lau-nga, nan in to dom.

Jon kêmasaan Yisu ndê sen (Mat 3:1-12; Luk 3:2-16)

¹ Yom dindéc gic hu ñawaê ñayham pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi.

² Mun-nga, propet dan to yom nan Anötö sôm têt in ndê Atu bocdec bu:

Aö wakên anen ngac ahen-nga mun am.

In oc êmasan am nem sen. *[Mal 3:1]*

Ma propet Aisaya to Anötö ndê yom pi ngac ahen-nga dau bocdec bu:

³ Namalac dan ta yom mbo gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasan Pômdau ndê sen tisolop. Amasan nem ñalôm bu akôc in sa.’ *[Ais 40:3]*

⁴ Yom dau ñandô sa pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nan tinambu hóc asê ma gêm mêtê mbo gameñ sawa. In sôm têt lau bu sêlin sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi. ⁵ Lau daêsam akên malac Jerusalem, ma akên malac hon yêc gameñ Judia-nga, sêsa sêtên Jon si. Ñac sêhoc si sac asê, ma in kêku ñac yêc Bu Jordan.

⁶ Jon sôc ñakwê nan sêmasan ña kamel ñamlichu, ma kic pinjap yêc in ñampêbalê. Ma in gên gên bambalin gitôm wakô ma lêp.

⁷ In gêm mêtê ma sôm têt lau bocdec bu, “Ngac dan oc men êñkuc aö, nan ndê ñaclai

hóc gêlêc aö nen su. Aö ngac ñambwa dec gitôm dom bu wati in ndê ngac akin nan pôn sic ma kêgapwêc in ndê atapa ñawalô. ⁸ Aö kaku mac ña bu ñambwa, tigen in oc êñku mac ña Ñalau Dabuñ.”

Jon kêku Yisu

(Mat 3:13-17; Luk 3:21-22; Jon 1:32-34)

⁹ Têt têt dinañ Yisu men akên malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga, ma hóc asê Jon. Ma Jon kêku in yêc Bu Jordan. ¹⁰ Têt ndoc Yisu pi akên bu men, in gêlic undambê kac sa, ma Ñalau Dabuñ gêm balusi angô, ma sip têt in men. ¹¹ Goc awha dan sa akên undambê, nan sôm, “Aö Atungac atac whin-nga am. Aö gatisambuc am ñandô.”

Sadan kêsahê Yisu

(Mat 4:1-11; Luk 4:1-13)

¹² Dinañ su, goc Ñalau wê Yisu sa gameñ sawa gi, ma in mbo tawasê. ¹³ Tôm béc 40 in mbo gameñ sawa, ma Sadan kêsahê bu êntôm in. In mbo whin béc gameñ sawa-nga, ma anjela sem akin in.

Yisu gic hu in ndê gwelen

¹⁴ Tinambu †Herod kêkin in ndê lau sin-nga bu sêkôc Jon dôn, ma sêkên in ndoc gapocwalô. Têt têt dinañ Yisu gêm mêtê ma hoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt lau yêc gameñ Galili-nga. ¹⁵ In sôm, “Têt nan Anötö kêyalin sa, nan men sa su. †Anötö ndê gôlin men kêpin su. Bocdinañ anem nem ñalôm kwi, ma akên whin Anötö ndê ñawaê ñayham.”

Yisu mbwêc laungac hale tu sêñkuc in-nga (Mat 4:18-22; Luk 5:1-11; Jon 1:35-42)

¹⁶ Têt béc dan Yisu kêsêlên mbo Bugic-ton Galili ñamakê, ma gêlic Saimon lu asi Andru. Inlu ngac lu sêkôc i-nga, ma sem gwelen sêkên wasan sip bu sêmbo. ¹⁷ Ma Yisu sôm têt inlu, “Amlu amen anjuc aö, ma aö wakên amlu ahê ñamalac sêmen sêñkuc aö, tôm nan kwahic dec amlu ahê i.” ¹⁸ Ma ñagahô inlu sêtec si wasan yêc, ma sêñkuc in.

¹⁹ In kêsêlên ñasawa sauñ, ma gêlic Sebedi ndê atu lu, Jems lu Jon. Sêndoc wan dan ma sêmasan si wasan nan kic. ²⁰ Yisu mbwêc inlu bu sêmen sêñkuc in, goc sêhu damba Sebedi ti lau nan sêkôm gwelen sêwhin in, nan sin sêmbo wan, ma sêñkuc Yisu.

Yisu kédôhôn lau ma soc n̄alau sac yêc malac Kapenaom

(Luk 4:31-37)

²¹ Yisu kôc lau hale dinañ ma sênsêlên sêtên malac Kapenaom si. Sêhóc asê têtê béc Sabat-nga dañ, ma Yisu sôc flôm wê-nga gi, ma gic hu kédôhôn lau. ²² Ma lau Kapenaom-nga sêhêdaê tu in ndê yom-nga, bu in kédôhôn nac gitôm kédôhônwaga ti n̄aclai atu, hóc gêlêc lau Israel si †kédôhônwaga yomsu-nga hon su.

²³ Ngac dañ ndôc lôm wê-nga dinañ, nañ n̄alau sac mbo in ndê n̄alôm. In ta yom bocdec bu, ²⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aô kayalê am, am ngac dabuñ nañ Anötô kêkin. Am bu kôm sake têtê yac? Am mwen bu sen yac su, a?” ²⁵ Magoc Yisu hec yom n̄alau sac ma sôm, “Am mamañ ma hu in sin!” ²⁶ Goc n̄alau sac kêmwanañ ngac dau ti n̄anga ma hu in sin ti mbwêc atu.

²⁷ Tu dinañ-nga lau hon sêhêdaê ma sêndac dandi, “Gên bocke dec? In kédôhôn yac n̄alên wakuc ma ti n̄aclai atu. Ma in kôc n̄aclai pi n̄alau sac whin, bu in kêñ yatu nac, ma sêsôc in ndê yom n̄apu.” ²⁸ Ma tinambu lau sic miñ yom pi gên dau, e n̄agahô en in ndê waê gêm gameñ Galili-nga hon ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa

(Mat 8:14-17; Luk 4:38-43)

²⁹ Nac sêhu lôm wê-nga dinañ sin, ma Saimon lu Andru sêkôc Yisu, Jems ma Jon ma sêtên inlu si andu si. ³⁰ Saimon ndê lawawê gêmbac lic n̄andê ma yêc andu dau n̄alôm, ma lau sêkên n̄awaê têtê Yisu. ³¹ Bocdinañ Yisu têtê in gi, kêm in sip amba ma ken in sa. Ma gêmbac hu awhê dau sin, ma in gêm akin nac.

³² Têtê telha dinañ têtê ndoc ac gi sip, nañ lau malac-nga sêhon lau gêmbac daêsam ti lau nañ n̄alau sac sêmbo si n̄alôm, ma sêkôc nac sêtên Yisu sêmen.* ³³ Lau malac-nga hon sêkac dau sa, sêmbo andu dau n̄amakê. ³⁴ Ma Yisu gêm lau ti gêmbac tidau-tidau daêsam dinañ sa, ma soc n̄alau sac daêsam su yêc lau. Tigen in kêñ yao n̄alau sac bu sêsôm in asê dom, n̄ahu bu nac sênyalê bu in †Mesaya dau.

* **1:32:** Lau Israel si yomsu Sabat-nga gic yao lau bu sênsêlên sen baliñ me sêkôm gwelen têtê béc Sabat-nga dom. Magoc béc Sabat-nga n̄a-yao pacndê têtê ndoc ac gi sip. Tu dinañ-nga dec lau sêhôn e ac gi sip su, goc sêkôc si lau gêmbac sêtên Yisu si.

Yisu hu malac Kapenaom sin

(Luk 4:42-44)

³⁵ Têtê n̄agalañsê ac pi men su dom ma Yisu tisa ma hu malac dau sin. In sa gi bu mbo tawasê ma ten mbec. ³⁶ Saimon ma lau n̄atô nañ sêwhin in, nañ sêsa si bu sênsalê in. ³⁷ Ma têtê ndoc sêtap in sa, nañ sêsôm têtê in bu, “Lau hon sênsalê am.” ³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Aô oc wambo malac tigen dinañ dom. Dalhō datêtê malac nañ sêyêc gameñ n̄amakê-nga dandi, bu wanem mêtê wambo dinañ. Tu gwelen dinañ-nga dec aô gameñ.”

³⁹ Ma tinambu in kêsêlên golom-golom malac hon yêc gameñ Galili-nga. In gêm mêtê mbo lau si lôm wê-nga, ma soc n̄alau sac daêsam su yêc lau.

Yisu kôm ngac ti gêmbac leprasi n̄ayham sa

(Mat 8:1-4; Luk 5:12-16)

⁴⁰ Têtê béc dañ, ngac ti gêmbac †leprasi dañ têtê Yisu gi. In pôn haduc ma ten Yisu bu nem in sa. In sôm, “Am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm aô n̄amlic n̄awasi sa.”

⁴¹ Yisu tawalô in, dec kêmatôc amba sa gi ma kêmasac in, ma sôm, “Aô atac whin, dec wasôm têtê am bu n̄amlic n̄awasi sa.” ⁴² Ma n̄agahô en gêmbac dau hu in sin, ma in ndê n̄amlic n̄awasi sa. ⁴³⁻⁴⁴ Goc Yisu kêkin in têtê †dabuñ-siga gi, ma sôm ti n̄anga têtê in, “Am ngô! Gên nañ kwahic dec hóc asê am, nañ sôm asê têtê lau dañ dom. Tigen têtê dabuñsiga ndi, ma tôc daôm têtê in bu lic bu am nem n̄amlic n̄awasi sa su. Ma kêñ da tu am n̄amlic n̄awasi sa-nga tôm yomsu nañ Moses kêñ têtê yac. Ma n̄alên dinañ lau hon oc sênyalê bu am n̄amlic n̄ayham sa.” ⁴⁵ Ma ngac dau sa gi ma gic miñ pi gên dau e yom dau tiapa. Tu dinañ-nga lau hon takwê Yisu, dec in tec bu sôc malac dañ yêc lhu. In mbo gameñ n̄amakê-nga, magoc lau akên gameñ hon sêwê sêtên in si n̄apan.

2

Yisu kôm ngac bôlin dañ n̄ayham sa

(Mat 9:1-8; Luk 5:18-26)

¹ Béc n̄atô giñga su, goc Yisu sôc malac Kapenaom tiyham. Ma lau malac-nga

sêngô ñawaê bu in mbu meñ ndöc andu danj. ² Goc lau daêsam sêkac dau sa, ma Yisu gêm mêtê ñac. Lau daêsam andô sêkac sa e ñasawa mba yêc andu ñalôm ma yêc ñasactô bocdinañ. ³ Ma laungac hale sêmbalañ ngac bôlinj danj yêc sac danj sêmenj, ma bu sêtêñ Yisu sêndi. ⁴ Magoc lau daêsam dinañ sem gameñ ahuc, ma tu dinañ-nga dec ñac sêpi andu ñapoc lôlôc si, ma sêkac poc sa ma sêmasañ ñalasê danj yêc gameñ nañ Yisu kalhac, nañ ñahô-nga. Goc sêñwhañ sac ti ngac bôlinj sip têtñ Yisu gi. ⁵ Yisu gêlic gêtñ dinañ ma kêyalê bu ñac sêkêtñ whinñ in, goc sôm têtñ ngac bôlinj, “Aneñ balê, kwahic dec aö wasuc am nem sac kwi.”

⁶ Têtñ ndoc dinañ kêtôhônwaga yomsu-nga ñatô sêndöc andu dau. Sêngô Yisu ndê yom dau, ma gauc gêm yêc ñac si ñalôm, ⁷ “Anötö tigenj gitôm bu suc sac kwi. Ma bocke ngac dindê sôm yom kainj dinañ? In ndê yom sac sambuc.” ⁸ Yisu kêyalê ñagahô bu ñac gauc gêm yom bocdinañ, dec in sôm têtñ ñac, “Tu sake-nga mac gauc gêm yom bocdinañ? ⁹ Mac akêtñ whinñ dom bu aneñ ñaclai yêc bu wasôm têtñ ngac bôlinj dindec bu wasuc in ndê sac kwi. Bocdinañ aö wasôm têtñ in, ‘Tisa, kôc nem mbô sa ma êmsêlêñ.’ ¹⁰ Ma têtñ têtñ mac alic aneñ yom dau ñandô sa, dec anyalê bu Anötö kêtñ ñaclai têtñ †Ñamalac ndê Atu yêc nom, bu suc ñamalac si sac kwi whinñ.” Goc Yisu sôm têtñ ngac bôlinj, ¹¹ “Aö wasôm têtñ am bu tisa, kôc nem mbô sa, ma lhö têtñ nem andu ndi.” ¹² Ma ngac dau tisa yêc lau honj anjô-nga, kôc ndê mbô sa ma kôlhö gi. Gêtñ dau kôm lau honj sêhêdaê ñandô. Sêmpinñ Anötö ma sêsôm, “Gêtñ kainj dindec, yac alic danj su dom.”

Yisu kêgalêm Liwai bu êñkuc in
(Mat 9:9-13; Luk 5:27-32)

¹³ Tinjambu Yisu sa gi mbo bugictonñ ñamakê tiyham. Lau daêsam sêsa si sêñkuc in, ma in kêtôhônñ ñac. ¹⁴ Ma tinjambu in kêsêlêñ gi e gêlic †Liwai, Alpayas ndê atungac ndöc ndê mala kôc takis-nga. Goc Yisu sôm têtñ in, “Êmkuc aö.” Ma Liwai tisa ma kêkuc in.

¹⁵ Têtñ bêt danj Yisu ti in ndê ngacsêñomi señ gêtñ sêndöc Liwai ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga ma lau daêsam nañ

lau bata Israel-nga sêsam bu lau sac nañ sêndöc sêwhinñ ñac, bu lau kainj dinañ sêñkuc Yisu tôm bêt honj. ¹⁶ Ma lau †Palêsai si kêtôhônwaga yomsu-nga ñatô sêlic bu Yisu gêtñ gêtñ ndöc whinñ lau takis-nga ti lau sac dinañ. Goc sêsôm têtñ in ndê ngac-sêñomi, “Tu sake-nga in gêtñ gêtñ whinñ lau takis-nga ti lau sac?” ¹⁷ Yisu ngô yom dau, ma sôm têtñ ñac, “Lau nañ sêlic dau bu gêmbac mba, nañ oc sêñsalê dokta dom, magoc lau ti gêmbac oc sêñsalê dokta. Aö gameñ bu wanjalêm lau nañ sêlic dau bu lau gitêtñ, nañ sa dom, aö gameñ bu wanjalêm lau sac sa.”

Yao gêtñ danenñ-nga-nga
(Mat 9:14-15; Luk 5:33-35)

¹⁸ Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê †sêñomi ti lau Palêsai sêkêtñ bêt ñatô bu sêneñ gêtñ dom tu gauc nem Anötö-nga, magoc Yisu ndê ngacsêñomi sêkôm dom. Ma lau ñatô sêmenj ma sêndac Yisu bocdec bu, “Tu sake-nga Jon ndê sêñomi ma lau Palêsai si sêñomi sêhu gêtñ danenñ-nga sinj tu gauc nem Anötö-nga, magoc am nem ngacsêñomi sêkôm dom?” ¹⁹ Goc Yisu sôm têtñ ñac, “Ngac nem awêhê-nga danj bu êñgalêm lau sa sêmbô sêwhinñ in bu sêneñ mwasinñ nem awêhê-nga, dec oc tôm dom bu sêhu gêtñ danenñ-nga sinj têtñ ndoc ngac dau mbo whinñ ñac. Ñalêñ tigenj kwahic dec aö gambo gawhinñ aneñ ngacsêñomi ma oc tôm dom bu sêhu gêtñ danenñ-nga sinj. ²⁰ Tigenj ndoc oc meñ nañ lau oc sêkôc aö su yêc ñac, ma têtñ ndoc dinañ ñac oc ñalôm ñawapac, ma sêñkuc lêtñ dahu gêtñ danenñ-nga sinj-nga.”

Yisu ndê yom gitôm gêtñ wakuc
(Mat 9:16-17; Luk 5:36-39)

²¹ Ma Yisu sôm, “Yac dasi po wakuc pi ñakwê akwa nañ kic, nañ dom. Bu po wakuc oc hôc ñakwê akwa kic, ma gêtñ dau oc tisac sambuc. ²² Ma têtñ ndoc lau s êmasañ wain wakuc, nañ sêkêc sip bêt ñamlic wain-nga akwa dom. Mba! Ñac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc ñamlic akwa kôc ma wê sa ñinga. Ma bêt ñamlic oc tisac bocdinañ. Wain wakuc dakêc sip bêt ñamlic wakuc.”

Yisu in Pômdau bêt Sabat-nga
(Mat 12:1-8; Luk 6:1-5)

²³ Têñ béc Sabat-nga dan Yisu ti ndê ðngacsêñomi sêñsêlêñ sêmbo lôcwha dan nan gic ôm wit-nga dan kic. Ma in ndê ðngacsêñomi sêkôc wit ðandô ðatô bu sêñeñ. ²⁴ Ma lau Palêsai ðatô sêlic gêñ dau ma sêsôm têñ in, “Lic gêñ nan am nem ðngacsêñomi sêkôm. Tu sake-nga ðac sêkôm gwelen nan yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têñ béc Sabat-nga dom?” ²⁵⁻²⁶ Yisu ô ðac si yom ma sôm, “Gauc nem yom nan sêto pi gêñ nan Kin Dawid kôm. Mac asam su, me? Têñ ndoc nan Abiata in ðdabuñsiga ðamata-nga, nan Dawid ti lau nan sêwhin in, nan sêpônda dau ma gêñ yô ðac. Goc Dawid sôc Anötö ndê andu gi, ma gêñ bolom dabuñ nan lau sêkêñ ti da, nan Moses kêñ yao bu lau dabuñsiga tawasê oc sêñeñ. Ma in kêñ têñ lau nan sêmbo sêwhin in, ma ðac sen. Magoc lau dan sêñgôlin yom pi Dawid ma sêsôm bu in kêgili yomsu lec dom.”

²⁷ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Bocdi nan akôc gauc ðapep pi yomsu. Anötö kêñ béc Sabat-nga bu nem ðamalac sa. In kêñ ðamalac tu béc Sabat-nga dom. ²⁸ ðamalac ndê Atu in gêñ hon ðadau, ma in Pômdau Sabat-nga whin.”

3

Yisu kôm ðgac amba balê ðayham sa têñ béc Sabat-nga

(Mat 12:9-14; Luk 6:6-11)

¹ Têñ béc dan tiyham Yisu sôc lôm wê-nga gi. Ma ðgac amba tibalê dan ndôc. ² Palêsai ðatô sêñsalê yom bu sêñgôlin pi Yisu, dec sêtip in ðapep bu mboe in oc kôm ðgac dau ðayham sa têñ béc Sabat-nga, dec ðac oc sêsôm bu in kêgili yomsu Sabat-nga. ³ Yisu sôm têñ ðgac nan amba tibalê, “Tisa, ma lhac ðalhu whin aö.” ⁴ Dec in ndac lau hon bocdec bu, “Gêñ bocke oc êñgili yomsu Sabat-nga? Dakôm ðayham têñ lau, me dakôm sac têñ lau? Danem ðamalac sa, me datec ðac sêmbac ndu?” Magoc ðac hon sem dôñ. ⁵ In tahê ðac ma tac ðandê sa, ma ðalôm ðawapac tu ðac si ðalôm ðadandi-nga. Goc in sôm têñ ðgac dau, “Êmatôc amam.” Ma ðgac dau kêmatôc amba, ma amba dau ðayham sa tiyham.

⁶ Têñ dinan lau Palêsai sêhu lôm wê-nga dau sin ma sêsa si. Ma ðac sêndôc sêwhin

lau Israel-nga nan tac whin Herod ma lau Rom-nga si gôlin, ma ðac hon sêkôc gauc pi lêñ sêndic Yisu ndu-nga.

Yisu kêdôhôn lau ma kôm gêmbac ðayham sa
(Luk 6:17-19)

⁷ Yisu ti ndê ðngacsêñomi sêtêñ bugicton si, ma lau daêsam sêñkuc ðac. ðac lau akêñ gameñ Galili-nga ma gameñ Judia-nga, ⁸ ma akêñ malac Jerusalem ma akêñ gameñ Judia ma Idumia-nga ma akêñ Bu Jordan ðadanga, ma akêñ malac Taya ma Saidon ðagameñ. Lau daêsam dinan sêñgô ðawaê pi gêñ nan Yisu kôm, dec sêsa sêtêñ in si.

⁹ Yisu gêlic lau ton atu nan bu sêñgapiñ in sa, dec sôm têñ ndê ðngacsêñomi bu sêmasan wan saun dan tu in pi ndi ndôc-nga. ¹⁰ In sôm yom dinan ðahu bu in kôm lau gêmbac daêsam ðayham sa su e lau daêsam ti gêmbac sêkôm mwasac bu sêmasac in. ¹¹ Ma têñ ndoc lau ti ðalau sac sêlic in, nan sêhu dau sêyêc in angô-nga, ma ðalau dau sêmbwêc yom asê bocdec bu, “Am Anötö ndê Atu.” ¹² Tigeñ Yisu kêñ gic yao ðanga bu sêsôm in ðahu asê dom.

Yisu kêyalin ðgacsêñomi 12 sa
(Mat 10:1-4; Luk 6:12-16)

¹³ Tinambu Yisu pi lôc dan gi ma mbwêc lau nan in atac whin, nan sêtêñ in sêmeñ. ¹⁴ Goc in kêyalin ðac si lau 12 sa, ma sam ðac bu ðAposel, bu ðac oc sêmbo sêwhin in, ma in oc kêñ ðac sêsa sêndi bu sênem mêtê. ¹⁵ Ma in kêñ ðaclai têñ ðac bu sêsoc ðalau sac su. ¹⁶ Aposel 12 nan Yisu kêyalin ðac sa, nan bocdec: Saimon (nan in sam bu Pita), ¹⁷ Jems lu Jon (Sebedi ndê atu lu nan Yisu sam bu ‘wapap atui’), ¹⁸ Andru, Pilip, Batolomeas, Matyu, Tomas, Jems (Alpayas ndê atu), Tadaus, Saimon (nan sêsam bu ‘ðgac ðSelot’), ¹⁹ ma Judas Iskeriot, ðgac nan tinambu hoc Yisu asê.

Lau sêñgihi Yisu ahuc ðapan

²⁰ Yisu sôc andu dan gi, magoc lau ton atu sêsap in dôñ ðapan e ðasawa mba bu in ti ndê ðgac-sêñomi sêñeñ gêñ. ²¹ Gêñ dau ðawaê tap Yisu dinda ti asii sa, dec ðac sêsôm, “In ndê gauc tisac.” Bocdinan dec sêtêñ in si bu sêkôc in sa ndi.

*Yisu ndê ñaclai ñahu
(Mat 12:22-32; Luk 11:14-22)*

²² Têñ tèm dinañ kêdôhônwaga yomsu-nga ñatô sêmen akêñ Jerusalem ma sêngôlin yom pi Yisu bocdec bu, “Ñalau sac si ñadau †Belsebal gêm gôlin in, ma kên ñaclai têt in bu soc ñalau sac su.” ²³ Goc Yisu mbwêc ñac sêtigasuc in, ma ô ñac si yom ña yom gôlin dan bocdec bu, “Bocke ma Sadañ oc soc Sadañ? ²⁴ Gôlinwaga dan ndê lau bu sêkên kisa dau, dec in ndê gôlin oc pacndê. ²⁵ Ma gôlôwac dan bu sêwhê dau kôc, dec oc sêlhac ñanga dom. ²⁶ Ma Sadañ bu kên kisa têt dau ma whê dau kôc, dec in oc lhac ñanga dom, in ndê ñaclai oc pacndê. ²⁷ Anğô! Sadañ in gitôm ñac ti licwalô atu, ma yac bu dasôc ñac ti licwalô atu dan ndê andu bu tanğaho in ndê gêt, nañ gêt ñamata-nga dasô in dôn, goc tanğaho in ndê gêt.

²⁸ “Yomandô aô wasôm têt mac. Ñamalac nañ kac ndê ñalôm kwi ma hu ndê sac sin, nañ Anötö oc suc in ndê sac ti yom sac-sac hoñ kwi. ²⁹ Tigen ñamalac dan bu sôm yom sac pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi dom andô. In kôm gêt sac sambuc, ma in ndê giso oc yêc ñapañ.”

³⁰ Yom hoñ dinañ Yisu sôm, ñahu bu ñac sêsôm bu ñalau sac dan mbo in ñalôm.

*Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Luk 8:19-21)*

³¹ Têt tèm dinañ Yisu dinda ti ndê asii sêhóc asê andu dau. Sêlhac awê ma sênkin ñamalac dan sôc gi bu kôc in sa sa men. ³² Lau daêsam nañ sêndöc sêngihi Yisu ahuc, nañ sêsôm têt in bu, “Am dinam ti nem asimi dec sêmen sêlhac awê ma sêndac am.” ³³ Goc in ndac ñac, “Aneñ dinañ ti asiñi nañ asa?” ³⁴ Ma in tahê lau nañ sêndöc sêngihi in ahuc, ma sôm, “Aneñ dinañ ti asiñi dau dindec. ³⁵ Bu lau nañ danğa wambu Anötö ndê yom, nañ ñac sêti aô asiñi ti lhuñwêi ma dinañi.”

4

*Yom gôlin pi ñac kêbalip wit ñawhê
(Mat 13:1-12; Luk 8:4-8)*

¹ Tinambu Yisu sa gi mbo bugicton ñamakê, ma gic hu kêdôhôn lau tiyham. Ma lau sêwê-sêwê sêmen e ti toñ atu andô. Tu

dinañ-nga in pi wan dan gi poc bugicton kêpin baô, ma lau daêsam dinañ sêlhac baô.

² Yisu sôm yom gôlin daêsam bu êndôhôn lau dinañ. In sôm yom gôlin dan têt ñac bocdec bu, ³ “Anğô! Ngac dan sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc in ndê ôm. ⁴ Têt ndoc in kêbalip gêt dau, nañ ñawhê ñatô sêpen sêsip sen, ma mbac sêsip sêmen ma sen su. ⁵ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, nañ nom ñagec sac hoc ñahô ñambwa. Ñawhê dau sêsip nom ñalôm gacgen si dom, dec sêpo sêpi sêmen ñagahô. ⁶ Tigen tinambu ac pec ñagatôm ma gêm bôlin. Ñahu bu nom ñayham mba tu ñawakac sip ndi-nga. ⁷ Ma wit ñawhê ñatô sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, ma kwan lu wit sêpi sêwhin dau e kwan yan wit ndu ma gêm ñandô dan dom. ⁸ Ma wit ñawhê ñatô sêpen sêsip nom ñayham, ma tinambu sem ñandô daêsam, ñatô sem ñandô 30, ñatô sem ñandô 60, ma ñatô sem ñandô 100.”

⁹ Goc Yisu sôm, “Asa bu danğasun yêc, nañ ngô aneñ yom.”

*Yisu whê yom gôlin wit ñawhê-nga ñahu sa
(Mat 13:10-23; Luk 8:9-15)*

¹⁰ Tinambu lau daêsam sêmbô dom, ma lau nañ sêmbô sêwhin Yisu, ti ngacsênomi 12 sêndac Yisu pi yom gôlin dau ñahu. ¹¹ Ma in whê sa têt ñac bocdec bu, “Anötö ndê gôlin ñalên ñahu sip ñalôm gi. In kêyalin mac sa bu anğalê ñahu dau, magoc lau nañ sêmbô Anötö ndê gôlin ñalôm dom, nañ wasôm yom têt ñac ña yom gôlin ñambwa. ¹² Aisaya to yom pi lau kain dinañ, nañ yêc bocdec bu:

Ñac sêlic gêt nañ aô gakôm, nañ ñapañ, magoc ñac si gauc sa dom. Ma ñac sêngô aneñ yom ñapañ, magoc sênğalê ñahu dom.

Ñac bu sênğalê, dec oc tôm bu sênem dau kwi, ma Anötö oc suc ñac si sac kwi.”

[Ais 6:9-10]

¹³ Goc Yisu sôm têt ñac, “Bocke dec mac anğalê yom gôlin dinañ ñahu dom? Bocke dinañ ñalên bocke mac oc anğalê yom gôlin ñatô ñahu? ¹⁴ Anğô! Yom pi ñac nañ kêbalip wit ñawhê, nañ hêganôn ñac nañ hoc Anötö ndê yom asê. ¹⁵ Ma yom pi wit ñawhê nañ sêpen sêsip sen, nañ hêganôn lau nañ sêngô Anötö ndê yom, magoc ñagahô Sadañ men

ma kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm. ¹⁶ Ma wit ñawhê nan sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nan hêganôn lau nan sêngô A nôtô ndê yom ma sêkôc sa ñagahô ti atac ñayham. ¹⁷ Tigeñ tôm wit nan ñawakac mbasi, nan lau dau sêlhac ñasawa baliñ dom. Têñ ndoc sêtap ñawapac sa, me lau sêkêñ kisa ñac tu Anötô ndê yom-nga, nan sêhu si sêkêñ whiñ siñ ñagahô en. ¹⁸ Ma wit ñawhê nan sêpeñ sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, nan hêganôn lau nan sêngô Anötô ndê yom, ¹⁹ tigeñ sêhêgo dau pi gêñ nom-nga kêlêc, ma lêtñ atac whiñ mone ti wapa nom-nga hê ñac si gauc ñapan e kôm Anötô ndê yom ahuc, ma ñandô mbasi. ²⁰ Ma wit ñawhê nan sêpeñ sêsip nom ñayham, ma sem ñandô 30, me 60, me 100, nan hêganôn lau nan sêngô Anötô ndê yom, sêkôc sa e tidôn, ma sem ñandô daêsam.”

Dasiñ lam ñawê kwi dom
(Luk 8:16-18)

²¹ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Lam inñ gêñ pô gameñ-nga, ma bocdinañ yac tanjatôc ña suc ahuc me dasiñ kwi sôc sasac ñapu dom. Mba! Tanñin êñgalêñ ñalhu bu ñawê pô gameñ. ²² Ma ñalêñ tigeñ, yom nan yêc siñ dau me ñahu sip ñalôm gi, nan oc meñ sa tiawê. ²³ Asa nan dangasuñ bu yêc, nan ngô.”

²⁴ Ma inñ gic têtñ yom ma sôm, “Akôc gauc ñapep pi Anötô ndê yom nan mac anğô. Mac bu atac whiñ bu anyalê ñahu, dec Anötô oc kêtñ gauc têtñ mac, ma inñ oc kôm mac nem gauc êñsôwec tiatu. ²⁵ Bu asa nan kôc Anötô ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidôn, nan Anötô oc kêtñ gauc têtñ inñ êñlêc. Magoc asa nan kôc sa tidôn dom, nan Anötô oc kôc inñ ndê yom honñ su yêc inñ.”

Yom gôliñ pi gêñ ñawhê nan po pi meñ

²⁶ Ma Yisu sôm, “Ñalêñ nan Anötô ndê gôliñ kêsôwec, nan gitôm gêñ ñawhê nan ñamalac danñ sô sip ndê ôm. ²⁷ Ma tiñambu inñ yêc bêc ôbwêc ma tisa têtñ acsalô, ma ñawhê dau po pi meñ. Magoc ñamalac dau kêyalê ñalêñ dom. ²⁸ Têtñ ñamata-nga ñawhê dau hóc nom kôc ma ñagatôm pi meñ, malô goc ñamlha sa ma tiñambu gêm ñandô. ²⁹ Magoc têtñ ndoc gêñ ñandô dau tilôwê inñ oc ndic su, bu bêc sêhonñ gêñ ñandô sa-nga meñ sa.”

Yom gôliñ pi gêñ ñawhê sauñ
(Mat 13:31-32; Luk 13:18-19)

³⁰ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom gôliñ bocke tu bu wawhê ñalêñ nan Anötô ndê gôliñ kêsôwec, nan sa? Aô wanem dôhônñ pi gêñ sake bu wawhê sa? ³¹ Anötô ndê gôliñ gitôm gêñ ñawhê sauñ andô danñ nan dasô sip nom, gitôm a soc ñawhê. ³² Gêñ dau gêñ sauñ andô, tigeñ yac bu dasô sip nom ndi, dec oc po tiatu e hóc gêlêc gêñ ôm-nga honñ su. Ma ñasangac oc sêhê baliñ e mbac lolôc-nga sêmeñ sêhê si ñaic yêc ayunñ ñayham dau.”

³³ Yom gôliñ kaiñ dinañ Yisu sôm têtñ lau ñapan. Inñ kêtôhônñ ñac tôm ñac si gauc. ³⁴ Yom honñ nan inñ sôm têtñ ñac, nan inñ sôm ña yom gôliñ. Ma têtñ têtñ nan inñ ti ndê ñgacsêñomi sêmbo tawasê, nan inñ whê gêñ honñ sa têtñ ñac.

Yisu kôm bu ñamponñ timalô
(Mat 8:23-27; Luk 8:22-25)

³⁵ Têtñ acsalô dinañ kêtñ bu ñasec sa, nan Yisu sôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi, “Yac dalhö, dapi bugictonñ ñadanga dandi.” ³⁶ Goc sêhu lau tonñ atu dinañ siñ ma sêkôc Yisu whiñ ñac sêpi wanñ danñ ma sêlhô si. Ma wanñ ñatô sêlac sêwhiñ. ³⁷ Sêlac si ma mbu puc atu ma gêli bu ñamponñ sa gic sip wanñ e kêtñ bu wanñ pac. ³⁸ Magoc Yisu têtñ gwalim ma yêc bêc yêc wanñku-nga. ñgacsêñomi sêhu inñ sa, ma sêsôm têtñ inñ, “Kêtôhônñwaga, bocke? Am hêgo daôm dom bu yac oc dandiñan, a?” ³⁹ Goc inñ tisa, ma sôm yom ñanga têtñ mbu ti bu ñamponñ bocdec bu, “Nan gitôm! Timalô!” Goc mbu timalô ma gameñ ñanñ sa. ⁴⁰ Ma inñ sôm têtñ ñac bu, “Tu sake-nga mac atôc daôm kêlêc? Bocke? Mac akêtñ whiñ aô dom, a?” ⁴¹ Magoc ñac sêsô ti sêtôc dau ñandô ma sêndac dandi, “Inñ asa dec? Gêñ honñ sêsôc inñ ndê yom ñapu, ma mbu ti bu ñamponñ sêwhiñ!”

5

Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa
(Mat 8:28-34; Luk 8:26-39)

¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhóc asê Bugictonñ Galili-nga ñadanga têtñ gameñ ac pi-nga, ma sêsôc baô yêc lau Gerasa-nga si gameñ. ² Sêpi baô si, ma ñgac danñ nan ñalau sac mbo inñ ndê ñalôm, nan sa akêtñ ôm sêhôn-nga

ma têtj Yisu gi. ³ Inj ngac dau êlêmê ndöc ôm sêhônga, ma têtj daêsam lau sêhsahê bu sêsônga inj dönj na wac me na sen, magoc gitôm dom. ⁴ Têtj daêsam sêsônga inj amba ti gahi dönj na sen, magoc inj hê sen kic ma sen gapocwalô gahi-nga su. Lau danj sêtôm dom bu sêkôm inj timalô. ⁵ Têtj acsalô ti ôbwêc, inj mbo ôm sêhônga ti gamej nabaö, ma tanj asê ma kôc hoc ma tuc-tuc dau namlic tisac.

⁶ Têtj têtj dinanj inj gêlic Yisu kalhac ahê, goc kêtj gi ma pônj haduc yêc inj angônga. ⁷⁻⁸ Ma Yisu sôm têtj inj, “Nalau sac, am hu ngac dinanj sinj.” Dec nalau dau mbwêc atu ma sôm, “Yisu, Anötö Nacalai ti Nawasi Nadau ndê Atu, am bu kôm sake têtj aö? Tu Anötö ndê naê-nga, aö watej am bu kôm aö najom dom.” ⁹ Goc Yisu ndac inj, “Am nem naê asa?” Ma nalau sac ô yom ma sôm, “Anej naê ‘Tonj Atu,’ bu yac nalau daêsam.” ¹⁰ Ma nalau dau tenj Yisu tidim daêsam, bu soc njac su yêc gamej dinanj dom.

¹¹ Têtj têtj dinanj bôc tonj atu senj gêtj sêmbo lôc njapu yêc gamej dinanj. ¹² Goc nalau sac sêtej Yisu ma sêsôm, “Êmkinj yac atêj bôc dindê andi, bu yac asôc bôc si njalôm.” ¹³ Yisu gôlôc goc nalau sac sêhu ngac dinanj sinj, ma sêsôc bôc njalôm si. Goc bôc honj sênti si e sêsip salic sac, ma sêsip bugictonj e bu kô njac sêmbac ndu. Bôc dau tonj atu, njanamba gitôm 2,000. ¹⁴ Goc lau sêyob bôc-nga sênti si, ma sic minj yom dinanj têtj lau nanj sêmbo malac atu ti gamej namakê-nga. Ma lau dau sêsa si bu sêlic gêtj nanj Yisu kôm. ¹⁵ Sêhônga asê inj ma sêlic ngac nanj Yisu soc nalau sac tonj atu dinanj su yêc inj, nanj ndöc ti gauc njawa ma sôc njakwê, dec njac sêtöc dau. ¹⁶ Ma lau nanj sêlic gêtj dau, nanj sic minj pi gêtj nanj Yisu kôm têtj ngac ti nalau sac, ma têtj bôc. ¹⁷ Goc lau gamej dinanj-nga sêtej Yisu njanga bu hu njac si gamej sinj.

¹⁸ Têtj ndoc Yisu bu pi wanj ndi, nanj njac nanj inj soc nalau sac su yêc inj, nanj tenj inj njanga bu whinj inj ndi. ¹⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Am mbu têtj nem lau ndi, ma ndic minj têtj njac pi njalêj nanj Pômdau tawalô am, ma pi gêtj honj nanj inj kôm têtj am.” ²⁰ Goc njac dau kôlhô gi, ma kêtjhi gamej nanj sêsam bu Dekapolis,* ma gic minj yom pi

gêtj atu nanj Yisu kôm têtj inj. Ma lau honj sêhônga.

*Yisu kôm awhê lu najham sa
(Mat 9:18-26; Luk 8:40-56)*

²¹ Yisu ti ndê ngacsêjomi sêpi wanj ma sêmbu sêpi bugictonj njadanga si. Ma têtj ndoc inj sip baö gi, nanj lau tonj atu sêkac sa e sêngihi inj ahuc. ²² Ma njac danj naê Jairas, nanj yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc gamej dinanj, nanj menj hóc asê. Inj gêlic Yisu goc hu dau sip nom yêc inj gahi-nga. ²³ Ma inj tenj inj njanga bocdec bu, “Anej bawhê saunj gêmbac atu kêtj bu oc mbac ndu. Aö tac whinj bu am mwenj, kêtj amam sac inj tu bu inj mbac ndu dom, ma najham sa tiyham.” ²⁴ Goc Yisu whinj inj gi.

Yisu kêsêlêj mbo, ma lau daêsam sênkuc inj ma sêngihi inj ahuc. ²⁵ Lau tonj dinanj si danj inj awhê nanj gêm dac njapanj tôm yala 12. ²⁶ Inj kêsâlê dokta daêsam bu sênem inj sa, ma gêmlihi njac e inj ndê mone honj pacndê. Magoc njac sêtôm dom bu sênem inj sa. Inj hóc njandê atu tu njac-nga, ma gêmbac dau hóc gêlêc su. ²⁷⁻²⁸ Awhê dau ngô Yisu njawaê su, dec gauc gêm têtj dau bu, “Aö bu wamasec inj ndê njakwê, dec oc kôm aö najham sa.” Tu dinanj-nga inj kêsêlêj yêc lau tonj atu njalôm kêtj inj, ma kêmasec inj ndê njakwê. ²⁹ Ma njagahô enj inj ndê dac sa tiyham dom, ma inj kêsahê bu inj ndê gêmbac pacndê su.

³⁰ Yisu kêtjalê bu nacalai sa yêc inj, goc njagahô inj kac dau kwi yêc lau tonj atu njalôm ma ndac, “Asa kêmasec aö nenj njakwê?” ³¹ Magoc inj ndê ngacsêjomi sêo yom ma sêsôm, “Lic lau daêsam dindêc s êkôm am si. Bocke dec am ndac bu njac si asa kêmasec am?” ³² Magoc Yisu taso lau honj, ma kêsâlê njamalac nanj kôm gêtj dau. ³³ Awhê dau kêtjalê bu inj najham sa su, dec têtj Yisu gi ma pônj haduc yêc inj angônga. Inj töc dau ti kêtitec mbo, ma hoc yom asê pi gêtj nanj inj kôm. ³⁴ Goc Yisu sôm tenj inj, “O anej bawhê, am nem kêtj whinj aö dec kôm am najham sa. Am ndi ti atac malô, kwahic dec am nem njawapac pacndê su.”

³⁵ Yisu sôm yom dinanj mbo, ma lau njatô sêmenj akêtj Jairas ndê andu, ma sêsôm têtj inj, “Am atômwê mbac ndu su. Tu sake-nga

* **5:20:** Dekapolis - naê dinanj danem kwi bu ‘malac amanju.’ Malac amanju dinanj sêyêc Bugictonj Galili-nga njagamenj têtj ac pi-nga.

am bu kêñ ñawapac têt Kêdôhôn-waga? Sôm têt in bu men dom.”³⁶ Tigen Yisu hêgo dau tu ñac si yom-nga dom, ma sôm têt Jairas, “Töc daôm dom, kêñ whin.”³⁷ Goc Yisu kalhac lau hon ahuc, ma kôc Pita, ma Jems lu ndê asidôwa Jon, ma sêwhin Jairas si.³⁸ Sêñsêlên si e sêhoc asê Jairas ndê andu, ma Yisu gêlic lau sêkôm ñanta atu, ñac sêhu dançibo asê ma sêtañ.³⁹ Goc in sôc gi ma ndac ñac, “Mac akôm ñanta ti dançibo atu dindac tu sake-nga? Bawhê dau mbac ndu dom, in yêc bêc nan yêc.”⁴⁰ Magoc ñac sêmbwac in. Yisu kêñ ñac sêsa awê si, ma kôc bawhê ñadamba lu dinda ti ñgacsêñomi tö dinañ sêwhin in si, ma sêhoc ñalôm nan bawhê yêc.⁴¹ In kêñ bawhê dau sip amba ma sôm têt in, “Talita, k umi.” (Yom Hibu dau danem kwi bu, ‘Bawhê sauñ, am tisa.’)⁴² Ma ñagahô eñ bawhê dau, nan ndê yala ti 12, nan tisa ma kêñsêlên. Ma lau hon nan sêlic gêñ dau, nan sêhêdaê ñandô.⁴³ Magoc Yisu kêñ yao ñannga bu sêhoc gêñ dau asê têt lau ñatô dom. Ma in sôm bu sêkên gêñ danen-nga têt bawhê dau neñ.

6

Yisu ndê lau sêhoc in sa dom (Mat 13:54-58; Luk 4:16-30)

¹ Yisu mbu têt in ndê malac-hu gi, ma in ndê ñgacsêñomi sêñkuc in. ² Têt bêc Sabat-nga dan in sôc lôm wê-nga gi, ma gic hu kêdôhôn lau. Ma lau daêsam nan sêngô in ndê yom, nan sêhêdaê ma sêhoc têt dandi, “Aluê! In ñgac dec tap gêñ hon dindac sa yêc nde? Asa kêñ gauc atu-tu dinañ têt in, ma ñaclai tu kôm gêñ dalô-nga?”³ In yac neñ ñgac nan mun-nga kôm gwelen kapenta-nga. In Maria ndê atungac, ma Jems, Josep, Judas ma Saimon dôwa! Ma in ndê lhuwêi sêmbô sêwhin yac.” Ma ñac atac lu-lu tu in-nga. ⁴ Goc Yisu sôm têt ñac, “Lau hon sêtoc propet dan sa, tigen yêc in ndê malachu, in ndê asidôwai ma in dau ndê lau sêtoc in sa dom.”⁵ Ma yêc gameñ dinañ in gitôm dom bu kôm gêñ dalô daêsam. In kêñ amba sac lau gêmbac tigen-tigen, ma kôm ñac ñayham sa. ⁶ Ma in hêdaê bu ñac sêkên whin in dom.

Tinambu in kêñsêlên golom-golom malac, ma kêdôhôn lau.

Yisu kêñ ñgacsêñomi 12 sêsa si (Mat 10:7-11; Luk 9:1-5)

⁷ Yisu mbwêc ndê ñgacsêñomi 12 sêtên in sêmen, ma in kêñ ñac lu-lu sêsa sêtên malac ñatô si, bu sênem mêtê lau. Ma in kêñ ñaclai têt ñac bu sêhoc ñalau sac su yêc lau. ⁸⁻⁹ In kêñ ñac ti sôm yom têt ñac bocdec bu, “Ançsêlên andi, magoc akôc wapa daêsam dom. Asôc nem atapa ma akôc nem tôc, dec tôm. Ampwic hacgêlê dom, ma akôc gêñ danen-nga me awa me ñakwê aô daôm-nga dom. ¹⁰ Têt ndoc mac asôc malac dan andi, ma lau sêhoc mac sa asôc ñac si andu, nan ambo whin ñac e mac ahu malac dau sin. ¹¹ Ma lau malac dan-nga bu sêhoc mac ti nem yom sa dom, goc aton kop su yêc gahim têt ndoc mac ahu ñac sin, bu atôc ñac si giso asê.”

¹² Goc ñac sêlhô si ma sem mêtê bu lau sênem si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac sin. ¹³ Sêhoc ñalau sac daêsam su yêc lau, ma sêmbac olib ñakwi pi lau gêmbac daêsam ma sêhoc ñac ñayham sa.

Herod gauc gêm yom daêsam pi Yisu (Mat 14:1-2; Luk 9:7-9)

¹⁴ Lau sic min pi Yisu ñapan e in ndê waê tiapa, ma Kin Herod ngô ñawaê pi in whin. Lau ñatô sêhoc bu, “Yisu in Jon, Ngac Kêku Lau-nga, nan tisa akên lau batê-nga, ma bocdinañ in kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô.”¹⁵ Ma ñatô sêhoc, “Mba! In ñgac dec in propet Elaija nan tisa akên lau batê-nga.” Ma ñatô sêhoc, “Mba! In propet dan tôm propet akwa-kwa.”¹⁶ Magoc têt têt Herod ngô yom dinañ pi Yisu, nan in sôm, “Ngac dê mboe Jon, ñgac nan aô gatim in kachu kic, nan tisa akên lau batê-nga.”

Herod gic Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndu ñamin

(Mat 14:3-12)

¹⁷⁻¹⁸ Mun-nga, Herod kôc in asi Pilip ndê awhê Herodias ma gêm ti ndê awhê. Dec Jon hoc Herod ndê giso asê ma sôm têt in, “Am gêm nem asim ndê awhê, dec kôm gêñ so sambuc.” Tu dinañ-nga Herod kêñ ndê lau sin-nga bu sêhoc Jon dôñ, ma sêkên in ndôc gapocwalô. ¹⁹ Tu Jon ndê yom-nga, Herodias êlêmê tac ñandê têt in ma tac whin bu sêndic in ndu. Magoc in gitôm dom, ²⁰ bu Herod kêyalê bu Jon in ñgac

gitêḅ ti dabuḅ, dec töc Jon ma yob iḅ ḅapep. Herod tac whiḅ bu ḅgô Jon ndê yom, magoc Jon ndê yom kôm iḅ gauc gêm yom daêsam. ²¹ Tiḅambu Herodias tap lêḅ daḅ sa bu lau sêḅdic Jon ndu. Têḅ Herod ndê bêc dinda kôc iḅ-ḅga, naḅ Herod ndê mwasiḅ daḅ ma kêgalêm iḅ ndê lau atu-tu, ti lau bata siḅ-ḅga, ma lau bata Galili-ḅga. ²² ḅac sêḅdôc mwasiḅ dau ḅalôm ma Herodias atuwê sôc meḅ ma tê wê. Gêḅ dau kôm Kiḅ Herod ti ndê ḅaclêḅ hoḅ atac ḅayham kêlêc. Goc iḅ sôm têḅ bawhê dau, “Am ndac gêḅ bocke naḅ am atac whiḅ, ma wakêḅ têḅ am.” ²³ Ma iḅ kêmatiḅ yom têḅ iḅ bocdec bu, “Gêḅ naḅ am bu ndac, naḅ aô wakêḅ têḅ am, tôm aô wawhê neḅ wapa hoḅ kôc ndi toḅ lu ma wakêḅ toḅ daḅ têḅ am.” ²⁴ Goc bawhê dau sa gi ma ndac dinda, “Aô wandac gêḅ sake?” Ma dinda ô yom ma sôm, “Am ndac Jon, ḅgac Kêku Lau-ḅga ndê ḅagôlônḅ.” ²⁵ Goc bawhê dau kac dau kwi ma kêti mbu têḅ Kiḅ Herod gi, ma sôm têḅ iḅ bu, “Aô tac whiḅ bu kwahic dec, am tim Jon, ḅgac Kêku Lau-ḅga ndê kachu kic, goc kêḅ iḅ ndê ḅagôlônḅ sip pele daḅ ma kêḅ têḅ aô, bu walic pi tanônḅ bu iḅ mbac ndu ḅandô.” ²⁶ Yom dau kôm Kiḅ Herod ḅalôm ḅawapac atu, tigen tu iḅ kêmatiḅ yom yêc ḅaclêḅ hoḅ aḅgô-ḅga, dec kôm tôm bawhê dau ndac. ²⁷ Ma ḅagahô iḅ kêkiḅ ḅgac daḅ bu ndic Jon ndu ma kôc iḅ ḅagôlônḅ mbu meḅ. ḅgac dau sôc gapocwalô gi, tim Jon ndê kachu kic, ²⁸ ma kêḅ ḅagôlônḅ sip pele daḅ. Goc kôc sa gi kêḅ têḅ bawhê, ma bawhê kêḅ têḅ dinda gêlic.

²⁹ Têḅ têm Jon ndê sêḅomi sêḅgô gêḅ dau ḅawaê, naḅ sêmeḅ ma sêkôc iḅ ndê ḅamlan sa, ma si sêḅsuhuḅ.

Yisu ndê ḅgacsêḅomi sêmbu sêmeḅ

³⁰ ḅgacsêḅomi naḅ Yisu kêkiḅ ḅac sêsa si, naḅ sêmbu sêtêḅ iḅ sêmeḅ, ma sic miḅ pi gêḅ hoḅ naḅ sêkôm, ma yom naḅ sêḅdôhônḅ têḅ lau. ³¹ Têḅ têm dinaḅ lau daêsam sêwê sêtêḅ Yisu sêmeḅ ḅapaḅ, dec ḅasawa mba bu iḅ ti ndê lau sêneḅ gêḅ. Tu dinaḅ-ḅga dec iḅ sôm têḅ ḅac, “Mac tamwasêm awhiḅ aô, ma yac dasa gameḅ sawa daḅ dandi, ma taḅwhaḅ daḅ.”

*Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Luk 9:10-17; Jon 6:1-15)*

³² Bocdinaḅ ḅac sêpi waḅ daḅ bu sêlhô sêtêḅ gameḅ sawa daḅ sêḅdi. ³³ Magoc lau daêsam sêlic ḅac sêpi waḅ ma sêḅyalê bu Yisu ti ndê lau. Bocdinaḅ lau akêḅ malac hoḅ yêc gameḅ dinaḅ sêḅkuc ḅac, sêḅti sêḅbo baô ma sêhôc gêlêc ḅac. ³⁴ Têḅ têm Yisu ti ndê ḅgac-sêḅomi sêsôc baô si, iḅ gêlic lau daêsam dinaḅ ma tawalô ḅac, bu ḅac sêtôm domba naḅ si ḅgac yob ḅac-ḅga mba. Dec iḅ gic hu kêdôhônḅ yom daêsam têḅ ḅac.

³⁵ Sêḅbo e telha sa, goc Yisu ndê ḅgacsêḅomi sêtêḅ iḅ si ma sêsôm, “Gameḅ dindêc gameḅ sawa, ma ac pacndê. ³⁶ Kêḅ lau dau sêlhô sêtêḅ malac ti gameḅ ḅamakê-ḅga sêḅdi, bu sêneḅmlihi gêḅ sêneḅ-ḅga.” ³⁷ Magoc Yisu sôm, “Mba! Mac daôm akêḅ gêḅ têḅ ḅac sêneḅ.” Ma ḅac sêô yom ma sêsôm, “Lau dindêc ḅac lau daêsam andô! Yac bu aneḅmlihi bolom ḅa mone atu gitôm †denarii 200, dec oc tôm bu ḅac hoḅ sêneḅ ḅagec-ḅagec. Yac akôm bocdinaḅ, a?” ³⁸ Ma iḅ ndac, “Mac nem bolom hiḅga ndôc? Andi alic.” Ma ḅac si sêlic goc sêmbu sêmeḅ ma sêsôm, “Yac mba bolom limdaḅ, ma i lu sêḅdôc.”

³⁹ Goc Yisu sôm têḅ ḅac bu sêkêḅ lau hoḅ sêḅdôc sic titonḅ-titonḅ sêḅdôc kwaḅ. ⁴⁰ Ma lau hoḅ sêḅdôc sic titonḅ-titonḅ, toḅ ḅatô gitôm lau 100, ma ḅatô gitôm 50. ⁴¹ Goc Yisu kôc bolom limdaḅ ma i lu sa, tatak undambê ma gêm mbec, goc pô bolom kôc-kôc, ma kêḅ têḅ ḅgacsêḅomi bu sêḅdic sam têḅ lau. Goc iḅ kôm bocdinaḅ pi i lu. ⁴² Lau hoḅ seḅ gêḅ e hôc ḅac dôḅ. ⁴³ Ma tiḅambu ḅgacsêḅomi sic bolom ti i ḅadêlê sa sip gatop 12 e meḅhu.

⁴⁴ Yisu gôlôm lau toḅ atu dinaḅ, ma laḅḅgac naḅ sêḅbo toḅ dau ḅalôm ma seḅ gêḅ, naḅ si namba gitôm 5,000.

Yisu kêsêlêḅ mbo bu ḅahô (Mat 14:22-33; Jon 6:16-21)

⁴⁵ Têḅ têm dinaḅ Yisu kêḅ ndê ḅgacsêḅomi sêpi waḅ daḅ si, ma kêkiḅ ḅac sêmuḅ iḅ sêpi bugictoḅ ḅadaḅga, bu sêtêḅ malac Betsaida sêḅdi. Ma iḅ dau mbo baô bu kêḅ lau toḅ atu dinaḅ sêlhô si. ⁴⁶ Iḅ hu ḅac siḅ su, goc pi lôc daḅ gi bu teḅ mbec.

⁴⁷ ḅasec sa su, ma waḅ dau sa bugictoḅ ḅalhu, ma Yisu tawasê mbo baô. ⁴⁸ Iḅ gêlic ndê ḅgac-sêḅomi sêhêc waḅ ḅaḅga, bu mbu

atu kêsêlêñ ma puc ñac dôn. Têñ ôbwêc lôm in kêsêlêñ mbo bu ñahô, ma sa têtñ ñac gi. In bu hôc gêlêc ñac, ⁴⁹ magoc têtñ ndoc sêlic in kêsêlêñ mbo bu ñahô, ñac gauc gêm bu sêlic ñalau dañ. Ñac sêmbwêc atu, ⁵⁰ bu ñac hon sêlic in ma sêtôc dau. Magoc ñagahô in sôm yom têtñ ñac bu, “Ñalôm pêñ dôn ma atôc daôm dom, bu aô dauñ dindec!” ⁵¹ Goc in kêsêlêñ têtñ ñac ma pi wañ gi. Ma mbu timalô ma binôn sip. Ñac sêhêdaê ñandô, ⁵² ñahu bu ñac sêlic gêtñ nañ in kôm pi bolom ti i, magoc ñac si gauc sa dom pi in ndê ñaclai. Ñac si ñalôm ñadandi.

Yisu gêm lau gêmbac sa yêc malac Genesaret
(Mat 14:34-36; Jon 6:22-25)

⁵³ Ñac sêhêc asê malac Genesaret yêc bugicton ñadañga, ma sêsô wañ dôn. ⁵⁴ Ñac sêsip baô si ma ñagahô lau sênjalê bu Yisu. ⁵⁵ Goc sênti sêtêtñ malac hon yêc gameñ dinañ, ma sêkêñ Yisu ñawaê. Ma tiñambu lau sêmbalañ si lau gêmbac sêtêtñ malac bocke nañ sênjô bu Yisu mbo. ⁵⁶ Ma malac atu ti saun, me gameñ ñamakê-ñga bocke nañ Yisu mbo, nañ lau sêtoc si lau gêmbac sêyêc maket ñamala, ma sêteñ Yisu bu ñac sêmasec in me bu sêmasec in ndê ñakwê ñambwa. Ma lau hon nañ sêmasec in, nañ ñamlic ñayham sa.

7

Gêtñ nañ kôm ñamalac ñadômbwi sa yêc Anötô anjô-ñga
(Mat 15:1-20)

¹ Lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-ñga ñatô akêñ Jerusalem sêtêtñ Yisu si. ² Ma ñac sêlic bu in ndê ñgacsênomi ñatô sênjwasin amba dom ma señ gêtñ. Bocdinañ ñac gauc gêm bu ñgac-sênomi si amba ñadômbwi. ³ Ñac gauc gêm yom dinañ, ñahu bu lau Palêsai ti lau Israel-ñga daêsam sênkuc mêtê nañ lau andô sic dulu têtñ ñac, bu sênjwasin amba muñ su, goc sêneñ gêtñ. ⁴ Ma têtñ ndoc sêmbu akêñ maket sêmeñ,* nañ sênjwasin amba muñ, goc sêneñ gêtñ. Ma ñac sênjwasin laclhu ti akôp ma suc, ma

sênkuc mêtê kain ña dinañ daêsam, nañ lau andô Israel-ñga sic dulu têtñ ñac.

⁵ Bocdinañ lau Palêsai ti kêdôhônwaga yomsu-ñga dinañ sêndac Yisu, “Tu sake-ñga am nem ñgac-sênomi sênkuc ñagôlin nañ lau andô sic dulu têtñ yac, nañ dom, ma señ gêtñ ti amba ñadômbwi?” ⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Propet Aisaya hoc yom asê muñ su, nañ hêganôn mac lau atim yom lau-ñga solop. Yom dau sêto yêc bocdec bu:

Lau dindec sêtoc aô sa ña whasun ñambwa, tigen ñac si ñalôm yêc dañ dau-ñga.

⁷ Ñac sem akind aô ñandô dom, ma yom nañ sêndôhôn têtñ lau, nañ ñamalac si yomsu ñambwa.” [Ais 29:13]

⁸ Goc Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Mac ahu Anötô ndê yomsu sin, ma asap ñamalac ñambwa si ñagôlin dôn. ⁹ Mac alic ñayham bu asap mac daôm nem ñagôlin dôn, magoc atec Anötô ndê yomsu, a? ¹⁰ Bu Moses to Anötô ndê yomsu bocdec bu, ‘Toc damam lu dinam sa.’ Ma in to yom dañ whin bocdec bu, ‘Ñgac dañ bu sôm yom sac pi in damba lu dinda, nañ lau sêndic in ndu man.’ ¹¹ Tigen mac andôhôn lau bu sênjgili yomsu dinañ. Ñamalac dañ ndê awa me gêtñ bu yêc bu nem damba lu dinda sa, magoc in bu ndic yao gêtñ dau ma sôm têtñ inlu, ‘Gêtñ nañ bu nem amlu sa, nañ gasam bu Koban.’ (Yom Koban dinañ ñahu bu in kêtñalin gêtñ dau sa bu kêtñ ti da têtñ Anötô.) ¹² Tu dinañ-ñga in gêm in damba lu dinda sa dom, ma mac alic ñayham. ¹³ Ñalêñ dinañ mac asen Anötô ndê yom popoc ma anjuc lau andô si ñagôlin nañ apami sic dulu têtñ mac. Mac akôm mêtê daêsam gitôm dinañ.”

¹⁴ Goc Yisu ta lau hon sêtêtñ in sêmeñ tiyham, ma sôm, “Mac lau hon, anjô ma anjalê. ¹⁵⁻¹⁶ Gêtñ hon nañ yêc awê ma sip ñamalac ñatac ñalôm, nañ ñadañ kôm in ñadômbwi sa yêc Anötô anjô-ñga dom. Magoc mêtê ti gauc sac nañ meñ akêñ ñamalac ñalôm, nañ kôm in ñadômbwi sa yêc Anötô anjô-ñga.”

¹⁷ Tiñambu Yisu hu lau dinañ sin ma in ti ndê ñgacsênomi sêsôc andu dañ si. Goc

* **7:4:** Têtñ ndoc lau Palêsai ma lau †Skraib sêmbu maket, nañ semlihi gêtñ yêc lau Israel ñatô nañ sêhêgo dau tu Moses ndê yomsu-ñga dom, ma †lau gameñ apa-ñga nañ sêmbu maket ñamala. Ñac gauc gêm bu lau dau oc sêkôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötô anjô-ñga, ma bocdinañ sênjwasin amba têtñ ndoc sêmbu akêñ maket sêmeñ.

sêndac in pi yom gôlin dinan nahu. ¹⁸ Ma in ndac nac, “Bocke dec mac atôm lau natô nan si gauc sa dom? Alic bu gêñ n an yêc awê, ma sip namalac natak nalôm, nan oc kôm in nadômbwi sa dom. ¹⁹ Nahu bu gêñ dinan sip in nalôm ti gauc dom, magoc sip in natak nalôm goc tinambu sa men tiyham.” (Yisu ndê yom dinan tôc asê bu Anötö gic yao gêñ danen-nga dan bu gêñ nadômbwi dom.)

²⁰ Ma in gic têku yom ma sôm, “Gêñ sac bocke nan sa yêc namalac si nalôm me whasun, nan kôm in nadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. ²¹⁻²² Mêtê sac daêsam nahu yêc namalac si nalôm. Gauc sac, mêtê sênem kan gêñ-nga, sêndic namalac ndu-nga, mêtê mockain-nga nan lau nan sem dau sa su, ma lau nan sem dau sa su dom nan sêkôm, lêñ atac whin awa ti wapa-nga, mêtê sêlic lau sac-nga ti sêñsau lau-nga, mêtê sênem gêñ nawahô-nga, mêtê nalôm nagalac-nga ti mêtê lêmuñ-nga, ma sêsôm yom sac-sac-nga, mêtê sêtoc dau sa-nga, ma lêñ gauc mbasi-nga. ²³ Mêtê sac kain dinan hon nahu yêc namalac si nalôm, ma kôm nac nadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga.”

*Awhê Kanan-nga dan kêñ whin nanğa
(Mat 15:21-28)*

²⁴ Yisu ti ndê ngacsênomi sêhu gamen dinan sin, ma sêtên gamen nan yêc kêpin malac Taya ma sêsôc andu dan si. In tec bu lau dan sênjalê gamen nan in mbo, magoc in gitôm dom bu sin dau. ²⁵⁻²⁶ Awhê dan mbo gamen dinan, nan nalau sac dan mbo in atuwê nalôm. In awhê Grik-nga nan dinda kôc in yêc gamen Sairo-Pionisia-nga. Têñ ndoc awhê dau ngô nawaê pi Yisu, nan têt in gi, ma hu dau sip nom yêc in gahi-nga. Ma in ten Yisu nanğa bu in soc nalau sac dau su yêc in atuwê.

²⁷ Ma Yisu sôm têt in, “Gêñ namata-nga dakên gêñ danen-nga têt balêkoc bu sênem e hóc nac dôn. Solop dom bu dakôc balêkoc si gêñ danen-nga, ma tambalin têt giam sênem.” ²⁸ Magoc awhê dau ô yom ma sôm, “Yomandô Pômdau, magoc giam nan sêndöc tebo napu, nan sen gêñ napopoc nan balêkoc sênjain sip nom.” ²⁹ Goc Yisu sôm, “Tu am nem yom dinan-nga dec aö wanem am sa. Am mbu ndi ma am oc lic bu nalau sac dau hu am atômwê sin su.” ³⁰ Goc awhê dau

mbu têt ndê andu gi, ma tap sa bu nalau sac dau hu in atuwê sin ma bawhê dau yêc béc yêc ndê mbô.

Ngac awha mba ma dangasun bic

³¹ Yisu ti ndê ngacsênomi sêhu malac Taya ngamen sin. Nac sêñsêlên sêmbo sen têt malac Saidon goc sêtên bugicton Galili-nga, ma sêpi bugicton nandanğa ma sêtên gamen Dekapolis-nga si. ³² Yêc gamen dinan lau natô sêkôc ngac dan dangasun bic ma awha mba ma sêtên Yisu si, ma sêten in bu kêñ amba sac in. ³³ Lau daêsam sêlhac dindê, goc Yisu kôc ngac dau ma inlu sêsa nasawa sauñ si sêlhac dau-nga. Ma in kêñ amba-atu sôc ngac dau dangasun, ma in hu gasôp pi amba-atu ma kêñ pi ngac dau êmbala. ³⁴ Goc in tatak undambê, sê awha atu, ma sôm têt in bu, “Epata.” (Yom dau danem kwi bu ‘Po asê.’) ³⁵ Ma ngahô in dangasun po asê, êmbala tigolon, ma in sôm yom yêc awê.

³⁶ Yisu gic yao lau bu sêndic min pi gêñ dinan têt lau natô dom, magoc sêsôc in ndê yom napu dom. In gic yao nac tidim daêsam, magoc nac sic min pi in hóc gêlêc su. ³⁷ Ma lau hon nan sênğô, nan sêhêdaê nandô ma sêsôm, “In kôm gêñ hon napep en, ma gitôm bu kôm lau dangasun bic sênğô yom, ma lau awha mba sêsôm yom asê.”

8

*Yisu gôlôm lau 4,000
(Mat 15:29-39)*

¹ Têt têt dinan lau daêsam sêkac sa tiyham e lau ton atu sêmbo sêwhin Yisu. In gêlic bu nac si gêñ sênem-nga mba, goc ta ndê ngacsênomi sêtên in sêmem, ma sôm têt nac bu, ² “Aö tanwalô lau dindec, bu sêmbo sêwhin aö gitôm béc tö su, ma nac si gêñ sênem-nga pacndê. ³ Ma aö bu wakên nac sêlhô ti gêñ yô nac, dec nac oc tagôlô yêc sen. Nac si lau natô sêmem akên gamen balin.” ⁴ Magoc in ndê ngacsênomi sêo in ndê yom ma sêsôm, “Yac dambo gamen sawa, ma oc dakôc gêñ danen-nga y êc nde, nan têt bu lau hon dindec sênem?” ⁵ Ma Yisu ndac nac, “Mac nem bolom hinga ndöc?” Ma nac sêsôm, “Yac mba bolom 7 sêndöc.”

⁶ Goc Yisu sôm têt lau bu sêndöc sic sêndöc nom. Ma in kôc bolom 7 dinan ma

gêm danje, pô kôc-kôc, ma kêñ têtj ndê ngac-sêñomi bu sêndic sam têtj lau, dec sic sam. ⁷ Ma ñac si i mwambwa ñatô sêndöc, nanj Yisu gêm mbec whinj, ma sôm bu sêndic sam têtj lau. ⁸ Ma lau honj señ e hôc ñac dôñ, goc ngacsêñomi sic ñadêlê sa sip gatop 7 e menju. ⁹ Lauñgac nanj señ gêtj dau, nanj si namba gitôm 4,000. Tinjambu Yisu kêñ ñac sêlhö si, ¹⁰ ma inj ti ndê ngac-sêñomi sêpi wanj danj ma sêtêtj gameñ nanj sêsam bu Dalmanuta, nanj si.

*Lau Palêsai sêndac Yisu bu kôm gêtj dalô
(Mat 16:1-4)*

¹¹ Lau Palêsai ñatô sêtêtj Yisu si, ma sic hu sêñsu inj. Ñac bu sêñsahê inj, dec sêndac inj bu kôm gêtj dalô danj bu tôc asê bu inj kôc ñaclai yêc Anötö ndê. ¹² Magoc Yisu h ulai ma sôm têtj ñac, “Tu sake-ñga mac lau têtj dindêc-ñga anjalê gêtj dalô? Yomandô wasôm t êñ mac bu aö wakôm gêtj dalô têtj mac andac, nanj danj dom.” ¹³ Goc inj hu ñac sinj ma pi wanj tiyham whinj ndê ngac-sêñomi ma sêlhö bu sêmbu sêpi bugictonj ñadanja sêndi.

*Yisu puc lau Palêsai ti Herod si giso asê
(Mat 16:5-12)*

¹⁴ Têtj ndoc ngacsêñomi sêpi wanj dau si, nanj sêñlhinj dau sinj bu sêkôc bolom ñatô, ma ñac si bolom tigenj yêc wanj dau ñalôm. ¹⁵ Ma Yisu sôm yom ti ñanja têtj ñac bu, “Ayob daôm ñapep pi lau Palêsai si yist ma Herod ndê yist.” ¹⁶ Ma ñac sem yomgalôm sêwhinj dandi ma sêsôm, “Inj sôm yom dinanj ñahu bu yac neñ bolom mbasi.” ¹⁷ Yisu kêyalê yom nanj ñac sêsôm, dec sôm têtj ñac, “Tu sake-ñga mac am yomgalôm ma gauc gêm bu yom nanj aö gasôm pi yist, nanj ñahu bu mac nem bolom mba? Bocke mac nem gauc sa pi gêtj honj nanj aö gakôm, nanj dom? Mac nem ñalôm ñadandi sa, a? ¹⁸ Tanôm yêc, magoc mac alic gêtj danj ñapep dom. Danjamsunj yêc, magoc mac anjô yom dom. Gauc nem gêtj nanj aö gakôm su. ¹⁹ Têtj têtj nanj aö gac sam bolom amanjanj têtj lau 5,000, nanj mac ahonj ñadêlê sa sip gatop hinja?” Ma sêsôm, “Gatop 12.” ²⁰ Goc Yisu sôm, “Ma têtj têtj nanj aö gac sam bolom 7 têtj lau 4,000, nanj mac ahonj ñadêlê sa sip gatop hinja?” Ma sêsôm “Gatop 7.” ²¹ Goc inj

sôm têtj ñac, “Ma bocke dec mac nem gauc sa su dom?”

Yisu kôm ngac tapec ñayham sa

²² Ñac sêlac wanj si e sêhóc asê malac Betsaida. Ma lau ñatô sêkôc ngac tapec danj sêtêtj Yisu si, ma sêndac Yisu bu kêñ amba sac inj. ²³ Goc Yisu kêñ inj sip amba, ma wê inj sa malac ñamakê gi. Inj hê gasöp pi inj tandô ma kêñ amba sac inj, ma ndac, “Am gêlic gêtj danj me mba?” ²⁴ Ma ngac dau hôc tandô sa ma sôm, “Aêc, aö galic ñamalac sêñsêlêñ sêmbu, magoc galic ñac ñadaun-
dauñ. Aö galic ñac sêtôm a.” ²⁵ Goc Yisu kêñ amba sac inj tandô tiyham, ma inj tandô pö asê ma ñayham sa. Ma inj gêlic gêtj honj ñawa ñayham. ²⁶ Goc Yisu kêñ inj kôlhö gi ma sôm, “Am lhö solop têtj nem andu ndi. Mbu sôc malac dec ndi dom.”

*Pita hoc Yisu ñahu asê
(Mat 16:13-20; Luk 9:18-21)*

²⁷ Tinjambu Yisu ti ndê ngac-sêñomi sêlhö bu sêtêtj malac ñatô nanj yêc kêpiñ Sisaria-Pilipai sêndi. Sêñsêlêñ sêmbu señ ma Yisu ndac ñac bocdec bu, “Lau sêsôm bu aö asa?” ²⁸ Ma ñac sêsôm têtj inj, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ngac Kêku Lau-ñga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet akwa-kwa si danj.” ²⁹ Dec inj ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aö asa?” Ma Pita ô inj awha ma sôm, “Am Mesaya dau.” ³⁰ Goc Yisu gic yao ñac bu sêsôm inj asê têtj lau danj dom.

*Yisu sôm gwananj bu inj oc hôc ñandê
(Mat 16:21-23; Luk 9:22)*

³¹ Têtj têtj dinanj Yisu gic hu kêdôhônj ñac pi gêtj nanj oc hôc asê ñamalac ndê Atu. Inj oc hôc ñawapac daêsam, ma lau bata Israel-ñga ti ñdabuñsiga atu-tu ma lau nanj sêndôhônj yomsu oc sêtec inj. Lau oc sêndic inj ndu, ma tinjambu bêt tö ñinja su inj oc tisa tiyham. ³² Inj sôm yom dinanj yêc awê, dec Pita kôc inj sa ñasawa saunj gi, ma sôm inj. ³³ Magoc Yisu kac dau kwi, tahê ndê ngacsêñomi ma sôm Pita bocdec bu, “Sadanj, kôc daôm sa lhö su! Bu am kêyalê Anötö ndê lêtj dom, am bu êmkuc ñamalac si gauc ñambwa.”

*Lau nanj sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac
(Mat 16:24-28; Luk 9:23-27)*

³⁴ Goc in mbwêc ndê ngac-sêjomi ti lau daêsam nan sêjkuc in, nan sêtên in sêmen, ma sôm têtê nac, “Asa nan tac whin bu êjkuc aö, nan êngwinin dau ma hóc ndê a gicso dau sa, ma êjkuc aö. ³⁵ Bu asa nan tac whin bu sap gêtê nom-nga dôj napan tu mbo tali-nga, nan oc ninnga. Magoc asa nan bu hu gêtê nom-nga sin tu êjkuc aö-nga ma tu nawaê nayaham-nga, nan oc ninnga dom. ³⁶ Njmalac dan bu po gêtê nom-nga hon sa, magoc in dau gatu bu ninnga, dec gêtê nom-nga hon dinan oc tòm dom bu nem in sa. ³⁷ Bu gêtê nayaham bocke yêc, nan gitôm bu dakêtê têtê Anötö ô yac neñ gatuñ?”

³⁸ “Lau têtê dindec-nga nac lau sac, ma sêpuc dômbwê Anötö ma sêsa si lêtê bambalin tòm lau mockain-nga. Asa nan kwahic dec maya tu aö ti aneñ yom-nga, nan Njmalac ndê Atu oc maya tu in-nga têtê ndoc nambu-nga nan in mbu meñ ti Damba Anötö ndê njawasi, ma anjela dabuñ sêwhin.”

9

¹ Ma in sôm têtê nac, “Yomandô aö wasôm têtê mac! Lau natô kwahic dec sêmbo, nan oc gacgeñ sêmbo tali e sêlic Anötö ndê gôlin meñ sa tiawê ma ti njac lai atu.”

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê njawasi
(Mat 17:1-13; Luk 9:28-36)*

² Bêc 6 ginnga su goc Yisu kôc Pita, Jems ma Jon sêwhin in, ma nac tawasê sêpi lôc balin dan si. Têtê têtê dinan Yisu ndê njamlic kain dan sa, ma sêlic in ndê njawasi. ³ In ndê njakwê sêp sambuc ma njawasi atu, hóc gêlêc gêtê sêsêp nom-nga hon. ⁴ Ma sêlic Elaija lu Moses sêhoc dau asê, ma inlu sem yomgalôm sêwhin Yisu. ⁵ Goc Pita sôm têtê Yisu, “Kêdôhônwaga, nayaham kêtêc bu yac dambo lec. Yac oc akwê bac tö tu mac ambo-nga, am nem bac dan, Moses nde dan, ma Elaija ndê bac dan.” ⁶ Ngacsêjomi tö dinan sêtôc dau atu, ma bocdinan Pita gêm gauc yom tu sôm-nga. ⁷ Têtê dinan dao dan meñ kêtêgac nac ahuc, ma awha dan sa yêc dao njalôm, nan sôm, “Aö neñ atungac dau dindec, nan aö atac whin ndu andô. Anjô in ndê yom man.” ⁸ Ma njagahô nac tahê gameñ dau, ma sêlic bu Yisu tawasê mbo whin nac.

*Gêndac pi Elaija
(Mat 17:10-13)*

⁹ Tinambu nac sêsip akêtê lôc dau sêmen, ma Yisu kêtê yao bu sêsôm yom pi gêtê nan sêlic yêc lôc, nan asê dom e tòm Njmalac ndê Atu tisa akêtê lau batê-nga. ¹⁰ Tu dinan-nga nac sem yom dinan ahuc yêc nac dau, magoc sem yomgalôm sêwhin dandi napan pi gêtê dau. Nahu bu Yisu ndê yom pi in tisa akêtê lau batê-nga, nan sêjyalê nahu dom.

¹¹ Ma sêndac Yisu, “Lau Skraib nan sêndôhôn yomsu, nan sêsôm bu Elaija oc meñ hóc asê muñ, ma tinambu Mesaya oc meñ. Yom dau nahu bocke?” ¹²⁻¹³ Ma Yisu sôm, “Elaija gic waê bu hóc asê muñ Mesaya, bu êmasan gêtê hon tisolop. Ma aö wasôm têtê mac, bu Elaija meñ hóc asê su. Ma lau sêkôm mêtê sac têtê in tòm nac atac whin, tòm Anötö ndê yom nan sêto yêc gwanan su. Ma yom nan sêto yêc pi Njmalac ndê Atu nan sôm bu in gic waê bu hóc njandê atu, ma lau oc sêpu in ma sêtêc in. Mac anjyalê yom dau nahu, me mba?”

*Yisu soc njalau sac su yêc balê dan
(Mat 17:14-21; Luk 9:37-43)*

¹⁴ Yisu ma ngacsêjomi tö dinan sêsip akêtê lôc dau sêmen ma sêlic bu kêtêdôhônwaga yomsu-nga natô ma Yisu ndê ngacsêjomi natô sêsôm dau sêmbo, ma lau ton atu sêngihi nac ahuc. ¹⁵ Têtê ndoc lau hon dinan sêlic Yisu nan sêhêdaê njandô, ma sênti sêtên in si ti sêhê mwalêc in. ¹⁶ Ma Yisu ndac nac bu, “Mac asôm daôm pi yom bocke?” ¹⁷ Ma njamalac dan nan mbo lau ton atu njalôm, nan ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, aö gakôc aneñ balê dindec gameñ, bu njalau sac dan mbo in njalôm ma kôm in awha mba. ¹⁸ Têtê natô njalau sac dau kôm in dôj ma tuc in sip nom gi, kôm in whapwic sa ma señ lhô, ma in amba ti gahi njanga sa. Aö gandac am nem ngacsêjomi bu sêsoc njalau dau su, magoc nac sêtôm dom.” ¹⁹ Yisu ngô yom dau ma sôm, “O mac lau, aö gambo gawhin mac njasawa hic balin su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêtê dan? Aö wambo wawhin mac napan dom! Mac nem akêtê whin mbasi. Akôm balê dau sa amen.”

²⁰ Dec sêkôc balê dau sêtên Yisu sêmen, ma têtê têtê njalau sac gêlic in, nan njagahô in kêmwanan balê dau ti njanga, goc tuc in sip

nom gi, ma in kêpi ti whapwic sa yêc nom. ²¹ G oc Yisu ndac balê dau ñadamba, “Ñalau sac kôm in bocdinañ tòm yala hinga?” Ma damba sôm, “In mbo bocdinañ têt têt in balêkoc saun ñapañ e kwahic dec. ²² Ma ndoc daêsam ñalau sac dau tuc in peñ sip bu me sip ya, ma kôm bu ndic in ndu ninga. Tigeñ am bu nditôm, dec tamwalô alu ma nem alu sa.” ²³ Goc Yisu sôm têt in, “Bocke dec am sôm têt aö, ‘Am bu nditôm?’ Mac bu akêñ whin, dec gêt hon oc nditôm.” ²⁴ Ma ñagahô balê ñadamba ta yom ma sôm, “Aö gakêt whin. Nem aö sa bu wakêt whin ñanga.”

²⁵ Yisu gêlic bu lau daêsam sênti sêmen, dec hec yom ñalau sac ma sôm, “Am ñalau dan gasun bic ma awha mba-nga, aö wandic atu am bu hu balê dindéc sin, ma sôc in ñalôm tiyham dom!” ²⁶ Goc ñalau sac dau mbwêc asê ma kêmwanan balê dau ñalên sac, goc sa awê gi. Ma balê dau yêc gitôm ñgac batê dan, dec lau daêsam sêsôm, “In mbac ndu su.” ²⁷ Tigeñ Yisu kêm in sip amba, keñ in sa, ma in tisa kalhac.

²⁸ Tinambu Yisu sôc andu dan gi, ma in ndê ñgacsêñomi sêndac in gelec, “Bocke dec yac atôm dom bu asoc ñalau dinañ su?” ²⁹ Ma in sôm, “Mac bu asoc ñalau kain dinañ su, nañ aten mbec ñanga. Ñalên dan mba.”

Yisu sôm tiyham bu in oc mbac ndu ma tisa
(Mat 17:22-23; Luk 9:43-45)

³⁰⁻³¹ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêhu gameñ dinañ sin, ma sêñsêlên sêmbô gameñ Galili-nga. Yisu bu êndôhôn ñac têt têt dinañ, dec tec bu lau sêñyalê gameñ nañ ñac sêmbô. In sôm têt ñac, “Tinambu oc sêkên Ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba. Ñac oc sêndic in ndu, magoc têt bêt tö ninga su, in oc tisa tiyham.” ³² Magoc ñac si gauc sa pi in ndê yom dom, ma sêtöc dau bu sêndac in pi yom dau ñahu.

Asa ti ñamalac ñamata-nga?
(Mat 18:1-5; Luk 9:46-48)

³³ Ñac sêñsêlên e sêhêc asê malac Kape-naom, goc si sêndöc andu dan. Ma Yisu ndac ñac, “Mac asen daôm pi gêt sake yêc sen?” ³⁴ Magoc ñac sem dön, bu yêc sen ñac sem yomgalôm sêwhin dandi pi ñac si

asa in ñgac ñamata-nga. ³⁵ Yisu ndöc sic ma ta ñgacsêñomi 12 sêtên in si, ma sôm têt ñac, “A sa nañ bu ti ñamalac ñamata-nga yêc Anötö ango-nga, nañ êngwiniñ dau ti ñgac ñambu-nga, ma nem akiñ lau hon.” ³⁶ Goc in kôc balêkoc saun dan ma kêt in kalhac ñac ñalhu. Ma in kêtape in ma sôm, ³⁷ “Asa nañ bu kôc balêkoc saun dan têt in dindéc, nañ sa tu aö neñ ñaê-nga, nañ gitôm in kôc aö dauñ sa. Ma asa nañ kôc aö sa, nañ kôc aö tanwasên sa dom, magoc kôc Damañ nañ kêtin aö gameñ, nañ sa bocdinañ.”

Lau nañ sêkôm gwelen tu Yisu-nga, nañ sêwhê dau kôc dom
(Luk 9:49-50)

³⁸ Têt bêt dan Jon sôm têt Yisu bu, “Kêdôhônwaga, yac alic ñgac dan kôm gwelen ma soc ñalau sac su yêc lau ña am nem ñaê. Yac ac yao in, bu in kêtuc am whin yac dom.” ³⁹ Magoc Yisu sôm, “Alhac in ahuc dom, bu ñamalac nañ kôm gêt dalô ña anen ñaê, nañ gitôm dom bu kac ndê awha kwi ñagahô, ma sôm yom sac pi aö. ⁴⁰ Asa nañ kêt kisa yac dom, nañ yac neñ dan. ⁴¹ Yomandô aö wasôm têt mac bu asa nañ kôm gêt saun dan bu nem mac sa tu mac an kuc aö Kilisi-nga, gitôm in kêt bu laclhu dan têt mac anôm, nañ Anötö oc êñlin in sin dom. In oc kêt ñagêyô ñayham têt in.”

Puc pi létôm
(Mat 18:6-9; Luk 17:1-2)

⁴² Ma Yisu sôm, “Ñamalac dan bu tim balêkoc saun dan nañ kêt whin aö bu kôm mêtê sac, nañ kôm giso atu. Oc ñayham bu dasô hoc atu dan pi in kachu, ma tambalin in sip gwêc ndi ninga. Ma bocdinañ oc têt dom bu in tim balêkoc dau, ma tinambu tap Anötö ndê matôc sa.

⁴³⁻⁴⁴ “Am amam bu kôm sac, nañ tim kic. Am bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti amam gatuc, nañ ñayham hêc gêtêc am kôm sac ña amam lu-lu e am sip ya lambwam-nga nañ sa ñapañ, nañ ndi. ⁴⁵⁻⁴⁶ Ma gahim bu kôm sac, nañ tim kic. A m bu tap undambê sa, ma ndöc tamli ti gahim gatuc, nañ ñayham hêc gêtêc am kôm sac ti gahim lu-lu e Anötö tuc am sip ya lambwam-nga nañ sa ñapañ, nañ ndi. ⁴⁷ Ma am nem tanôm bu kôm sac, nañ kip sa. Am bu ndöc

Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga ti tanôm tigen, naŋ ŋayham hôc gêlêc am kôm sac ti tanôm lu-lu e Anötö tuc am sip lambwam ndi. ⁴⁸ Yêc gameŋ dinaŋ lau oc sêhêc ŋandê ŋapaŋ, tôm yom naŋ Aisaya to yêc bocdec bu, ‘*Dombo oc mbac ndu dom, ma ya oc sa ŋapaŋ.*’

⁴⁹ “Bocdinaŋ ayob daôm tu lêtôm-ŋga, bu Anötö oc kêŋ ya êmbô lau hoŋ,* gitôm lau sêkêŋ gwêc so pi wata tu bu yêc ŋayham ŋasawa baliŋ. ⁵⁰ Gwêc so dau iŋ gêŋ ŋayham, magoc ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde? Bocdinaŋ ambo lau nom-ŋga ŋalôm atôm gwêc so, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô.”

10

Anötö tec bu awhê lu ŋac sêhu dau siŋ (Mat 19:1-12)

¹ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêhu gameŋ dinaŋ siŋ, ma sêtêŋ gameŋ Judia-ŋga si. Goc sêpi Bu Jordan ŋadaŋga naŋ yêc têŋ gameŋ ac pi-ŋga, naŋ si. Yêc gameŋ dinaŋ lau daêsam sêkac sa tiyham ma sêtêŋ iŋ si, ma iŋ kêkuc iŋ ndê mêtê ma kêdôhôn ŋac.

² Ma lau Palêsai ŋatô sêmeŋ ma bu sêtîm Yisu, dec sêndac iŋ bocdec bu, “Ŋac daŋ bu hu ndê awhê siŋ, naŋ oc êŋgili yomsu, me mba?” ³ Ma Yisu ndac ŋac ô, “Moses to yomsu bocke?” ⁴ Goc sêsôm, “Moses sôm bu ŋac daŋ gitôm bu to bapia hu nawhê siŋ-ŋga, goc hu ndê awhê siŋ.” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aêc. Moses to yomsu dinaŋ tu mac nem ŋalôm ŋadandi-ŋga. ⁶ Magoc têŋ têm Anötö kêŋ undambê ti nom, naŋ iŋ kêmasaŋ ŋamalac ŋac ti awhê. ⁷ Ma tu dinaŋ-ŋga ‘*ŋac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap iŋ nawhê dôŋ,*’ ⁸ *ma iŋlu sêti gêŋ tigen.*’ Yom dau whê sa bu iŋlu sêmbo sêtôm ŋamalac lu dom, iŋlu sêti gêŋ tigen yêc Anötö aŋgô-ŋga. ⁹ Bocdinaŋ yham dom andô bu ŋamalac sêkac gêŋ naŋ Anötö dau kêŋ pitigen, naŋ su.”

¹⁰ Tiŋambu Yisu ti ndê ŋac-sêŋomi sêndôc andu daŋ, ma sêndac iŋ pi yom dinaŋ ŋahu.

¹¹ Ma iŋ sôm, “Ŋac naŋ hu iŋ ndê awhê siŋ

ma gêm awhê wakuc, naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga têŋ iŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga. ¹² Ma awhê naŋ hu nakweŋ siŋ ma gêm ŋac wakuc, naŋ kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga bocdinaŋ.”

Yisu gêm mbec balêkoc

(Mat 19:13-15; Luk 18:15-17)

¹³ Têŋ bêc daŋ lau sêhoŋ si balêkoc sêtêŋ Yisu si, bu iŋ kêŋ amba sac ŋac. Magoc iŋ ndê ŋac-sêŋomi sêsôm dinda ti dambai.

¹⁴ Têŋ têm Yisu gêlic gêŋ dau iŋ tac ŋandê, ma sôm têŋ ŋac, “Atec balêkoc dinaŋ sêtêŋ aô sêmeŋ. Alhac ŋac ahuc dom, bu Anötö ndê gôliŋ gic lau naŋ sêtôm balêkoc sauŋ dindec, naŋ ŋawaê. ¹⁵ Aô wasôm yomandô têŋ mac bu asa naŋ bu sôc Anötö ndê gôliŋ ŋapu gitôm balêkoc sauŋ daŋ dom, naŋ oc nditôm dom bu sôc ndi.” ¹⁶ Goc iŋ kôc balêkoc dau sa ma kêgape ŋac. Ma iŋ kêŋ amba sac ŋac, ma gêm mbec ŋac.

Ŋac ti lêlôm

(Mat 19:16-22; Luk 18:18-23)

¹⁷ Yisu ti ma kêsêlêŋ mbo seŋ whiŋ ndê ŋgacsêŋomi. Ma ŋac daŋ kêtî meŋ ma pôn haduc yêc iŋ aŋgô-ŋga, ma ndac iŋ bocdec bu, “K êdôhônwaga ŋayham, aô wakôm bocke dec tiŋambu Anötö oc kôc aô sa wandôc taŋli ŋapaŋ.” ¹⁸ Goc Yisu sôm têŋ iŋ, “Tu sake-ŋga am sam aô bu ŋayham? Anötö tigen iŋ ŋayham. ¹⁹ Am kêyalê yomsu naŋ Anötö kêŋ têŋ Moses, ‘*Ndic ŋamalac ndu dom. Kôm gêŋ mockaiŋ-ŋga dom. Nem kaŋ gêŋ dom. Sôm yom tasan pi lau dom. Êmsau lau bu kôc ŋac si gêŋ dom,*’ ma ‘*Toc damam lu dinam sa.*’ ” ²⁰ Ma iŋ sôm, “Kêdôhôn-waga, aô kakuc yomsu hoŋ dinaŋ, têŋ ndoc aô gambo balê ŋapaŋ e kwahic dec.” ²¹ Yisu tahê iŋ ma tac whiŋ iŋ kêlêc. Ma iŋ sôm, “Gêŋ tigen yêc tu am kôm-ŋga. Am ndi, kêŋ am nem gêŋ hoŋ têŋ lau sênemlhi, ma kêŋ ŋa-awa têŋ lau ŋalôm sawa. Ma bocdinaŋ am nem awa ŋandô oc yêc undambê. Ma tiŋambu am mweŋ ma êmkuc aô.” ²² Magoc têŋ têm ŋac dau ŋgô Yisu ndê yom dinaŋ iŋ

* **9:49:** Yom naŋ yêc ŋabatîŋ 49 naŋ ŋahu yêc awê dom, magoc lau ŋatô gauc gêm bocdec bu. Anötö tac whiŋ bu lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga sêhu mêtê sac hoŋ siŋ ma sêsa lêŋ gitêŋ eŋ. Gêŋ bocke naŋ bu lhac ŋac ahuc tu sêtap gameŋ undambê-ŋga sa, naŋ sêhu siŋ tôm yom naŋ yêc ŋabatîŋ 43-47 whê sa. Ma Anötö oc kêŋ ya êmbô lau gitôm lau sêpec gol ŋa ya tu bu ŋadômbwi niŋga ma gol ŋawasi solop yêc.

wec, ma kölhö ti njalôm njawapac gi. Nahu bu in njac ti lélôm.

Puc pi awa ti wapa

(Mat 19:23-30; Luk 18:24-30)

²³ Goc Yisu tahê lau honj, ma sôm têtj in ndê ngacsênomi, “Lau ti lélôm si awa ti wapa kalhac njac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlinj njapu njagahô.” ²⁴ Njac sêngô in ndê yom dinanj e sêhêdaê. Ma Yisu sôm têtj njac tiyham, “O anej balêkoc atac whinj-nga, njamalac bu sêsôc Anötö ndê gôlinj njapu, nanj gêtj saunj dom. ²⁵ Bôc atu danj gitôm kamel, oc tôm bu sôc so njalasê njagahô, hóc gêlêc njac ti lélôm danj bu sôc Anötö ndê gôlinj njapu.” ²⁶ Yisu ndê njac-sênomi sêngô yom dinanj ma sêhêdaê njandô. Ma sêsôm têtj dandi, “Bu bocdinanj dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasinj nem lau si-nga sa? Oc njawapac atu!” ²⁷ Yisu tahê njac ma sôm, “Gêtj nanj njamalac sêtôm dom bu sêkôm, nanj Anötö gitôm bu kôm, bu Anötö gitôm bu kôm gêtj honj.”

²⁸ Goc Pita sôm têtj in, “Yac oc bocke? Yac ahu gêtj honj sinj tu anjuc am-nga.” ²⁹ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö wasôm yomandô têtj mac. Asa nanj bu hu andu, me asidôwai, me lhuwêi, me dinda lu damba, me balêkoc, me nom sinj tu aö-nga ma tu gwelej njawaê njayham-nga, ³⁰ nanj Anötö oc kêtj gêtj kainj dinanj daêsam têtj in ô, têtj ndoc in mbô nom. Ma inj oc tap kisa ti njawapac sa tu aö-nga whinj. Ma têtj têtj njambu-nga, Anötö oc kôc inj sa, ma kêtj inj ndöc tali njapanj yêc undambê. ³¹ Tigenj lau daêsam nanj kwahic dec sêti lau njamata-nga, nanj oc sêti lau njambu-nga, ma lau njambu-nga oc sêti lau njamata-nga.”

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu

(Mat 20:17-19; Luk 18:31-34)

³² Yisu wê inj ndê ngacsênomi ma sênsêlênj sêmbo sejn bu sêtênj Jerusalem sêndi. Inj ndê njac-sênomi sênsêlênj ti sêhêdaê, ma lau njatô nanj sênsêlênj sêwhinj njac, nanj sêtöc dau.* Bocdinanj Yisu kôc ngacsênomi 12 sêsa si sêlhac dau-nga, ma sôm yom tiyham pi gêtj nanj oc hóc asê inj. ³³ Inj sôm, “Kwahic

* **10:32:** Lau nanj sênjuc Yisu nanj sêhêdaê ti sêtöc dau, njahu bu njac gauc gêm yom nanj Yisu sôm têtj njac su, pi gêtj nanj oc hóc asê inj têtj têtj inj bu pi Jerusalem ndi. Alic Mak 8:31; ma 9:30. † **10:38:** Yisu ndê yom pi laclhu nanj inj oc nôm, ma sanju nanj inj oc linj, nanj njahu sip njawapac daêsam nanj oc hóc asê inj.

dec yac bu dapi malac Jerusalem dandi, ma njac danj oc hoc Njamalac ndê Atu asê ma kêtj inj sip dabunjsiga atu-tu ti kêdôhônj-waga yomsu-nga amba. Njac oc sêkic yom bu sêndic inj ndu, ma sêkêtj inj sip lau Rom-nga amba. ³⁴ Njac oc sêsu inj susu, sêhê gasôp pi inj, sêndic inj njamlic njandê ma sêndic inj ndu. Magoc tinjambu bêtj tö ninja su, goc inj oc tisa tiyham.”

Jems lu Jon bu sêhêc gêlêc ngacsênomi njatô
(Mat 20:20-28)

³⁵ Jems lu Jon, Sebedi ndê atunjac lu, sêtênj Yisu si ma sêsôm, “Kêdôhônjwaga, alu atac whinj gêtj danj, ma bu andac am bu kôm gêtj dau njandô sa.” ³⁶ Goc Yisu ndac, “Amlu atac whinj bu aö wakôm sake?” ³⁷ Ma sêsôm, “Alu atac whinj bu têtj ndoc am ndöc nem pônj kinj-nga ti njawasi atu, nanj am kêtj alu andöc awhinj am, danj ndöc amam andô-nga ma danj ndöc gasê-nga.” ³⁸ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Amlu anyalê gêtj nanj amlu andac, nanj dom. Amlu atôm bu anôm gêtj sip laclhu njawapac-nga nanj aö wanôm, a? Ma atôm bu alinj sanju† nanj aö oc waliñ, a?” ³⁹ Ma injlu sêsôm, “Aêc, alu atôm.” Goc Yisu sôm, “Yomandô! Amlu oc anôm gêtj sip laclhu tôm aö wanôm, ma alinj sanju tôm nanj aö waliñ. ⁴⁰ Magoc aö dec oc wanjalinj lau sa bu sêndöc aö amanj andô-nga ti amanj gasê-nga, nanj dom. Anötö ti njadau bu ênyalinj lau sa bu sêndöc dinanj.”

⁴¹ Têtj ndoc ngacsênomi 10 sêngô yom dau njawaê, nanj njac tac njandê têtj Jems lu Jon. ⁴² Goc Yisu mbwêc njac sêtênj inj si, ma sôm, “Mac anyalê bu lau sambuc si gôlinjwaga sêtöc dau sa têtj njac si lau, ma njac si lau bata sêngwininj lau nanj sêmbo njac njapu. ⁴³ Tigenj mac anjuc njac si mêtê dau dom. Mba! Mac nem asa bu ti njamalac tiwaê yêc Anötö anjô-nga, nanj nem akinj mac. ⁴⁴ Aêc! Asa bu ti mac nem njamalac njamata-nga, nanj êngwininj dau ma ti mac honj nem njac akinj njambwa. ⁴⁵ Nahu bu lêtj dau ti anej lêtj. Njamalac ndê Atu meñ tu bu lau sênem akinj inj-nga dom. Mba. Inj meñ bu nem akinj lau,

ma bu kêñ dau ti da bu nemlhi lau daêsam si sac ñatôp.”

Yisu kôm ñgac tapec Batimeas ñayham sa (Mat 20:29-34; Luk 18:35-43)

⁴⁶ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêñsêlêñ e sêhôn asê malac Jeriko, ma lau ton atu sêñkuc ñac. Têñ ndoc ñac bu sêhu Jeriko siñ, nañ sêtap ñgac tapec dan sa, nañ ndöc señ ñamakê ma teñ gêñ. In Batimeas, ñgac dan ñaê Timeas ndê atungac. ⁴⁷ Têñ têm in ñgô bu Yisu Nasaret-ña kêsêlêñ mbo señ, nañ gic hu mbwêc yom asê bocdec bu, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ⁴⁸ Goc lau daêsam sêhec yom in ma sêsôm bu in nem dôñ. Magoc in mbwêc ti ñanga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö.” ⁴⁹ Yisu ñgô ñac si yom ma kwê dôñ kalhac, goc sôm têtñ lau, “Mac asôm têtñ in bu meñ.” Goc sêta yom têtñ ñgac tapec dau ma sêsôm, “Tisa ti atac ñayham! In ta am bu mweñ.” ⁵⁰ Goc ñgac dau kac ndê ñakwê andô-ña baliñ su yêc nom, ma tisa ñagahô ma têtñ Yisu gi. ⁵¹ Ma Yisu ndac in, “Am tac whiñ bu aö wakôm sake têtñ am?” Ma ñgac tapec dau sôm, “Kêdôhôn-waga, aö tac whiñ bu tanôn ñayham sa.” ⁵² Goc Yisu sôm, “Am ndi! Am nem kêñ whiñ aö dec kôm am ñayham sa.” Ma ñagahô in tandô ñawa sa, ma in kêtuc Yisu mbo señ.

11

Yisu sôc Jerusalem gi (Mat 21:1-9; Luk 19:28-40; Jon 12:12-15)

¹ Yisu ti ndê sêñomi sêñsêlêñ sêhêganôn Jerusalem e sêsun sa malac Betani ma malac Betpaci yêc Lôc Olib. Goc Yisu kêkin ndê ñgacsêñom lu, ² ma sôm têtñ inlu, “Asôc malac dindê andi, ma yêc dindê amlu oc atap donki dan sa, nañ sêsô dôñ kalhac. In donki ñatu wakuc, nañ ñamalac dan ndöc ñahô mun su dom. Angapwêc su ma akôc sa amên. ³ Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu angapwêc donki dau, nañ asôm têtñ ñac bu, ‘Pômdau tac whiñ bu donki dindêc nem in sa ñasawa saun, goc in oc kêñ mbu meñ.’”

⁴ Bocdinañ dec inlu sêsôc malac dau si ma sêtap donki dan sa, nañ lau sêsô dôñ kalhac señ ñadali k êpiñ andu dan. Inlu

bu sêngapwêc su, ⁵ ma lau ñatô nañ sêlhac sêmpin, nañ sêndac inlu, “Amlu akôm sake, dec bu angapwêc donki dau su?” ⁶ Ma inlu sêo ñac si yom tôm Yisu sôm têtñ inlu, dec sêhu donki dau siñ têtñ inlu. ⁷ Sêwê in sa sêtêtñ Yisu si, ma sêhu si ñakwê awê-ña sac donki, goc Yisu pi gi ndöc ñahô. ⁸ Ma lau daêsam sêhê si ñakwê yêc señ. Ma lau ñatô sêhêako a ñalauñ yêc señ ñamakê ma sêkêñ yêc señ. ⁹ Lau nañ sêmun Yisu ti lau nañ sêñkuc in, nañ sêmbwêc “Hosana! Anötö nem mbec ñgac nañ meñ gêm Pômdau ango. ¹⁰ Anötö nem mbec in nañ meñ bu puc aban Dawid ndê gôlin dôñ. Hosana têtñ Anötö lôlôc-ña.”

¹¹ Yisu hóc asê Jerusalem, goc sôc lôm dabun ñabatêmdö gi, ma gêlic gêtñ sambob nañ yêc dindê. Magoc ac gi su dec in ti ndê ñgacsêñomi 12 sêmbu sêsa malac Betani si bu sêyêc dindê.

Yisu pucbo a kin dan (Mat 21:18-19)

¹² Têtñ bêbêc Yisu ti ndê ñgac-s êñomi sêhu Betani siñ ma sêñsêlêñ sêmbo señ, ma gêtñ yô Yisu. ¹³ In gêlic a kin dan nañ kalhac ahê, goc têtñ a dau gi. Têm dinañ in têtñ nañ a kin sem ñandô dom, magoc Yisu gêlic bu a dinañ ñalauñ kêsôlô su dec kêñ bata bu mboe kin ñandô oc sêngalêñ. Magoc ñandô mbasi, in tap ñalauñ ñambwa sa. ¹⁴ Goc in pucbo a dau ma sôm, “Lau dan oc sêneñ ñandô yêc a dindêc tiyham dom.” Ma in ndê ñgacsêñomi sêngô yom dau.

Yisu soc lau su yêc lôm dabun (Mat 21:12-17; Luk 19:45-46)

¹⁵ Yisu ti ndê sêñomi sêñsêlêñ si e sêhôn asê Jerusalem, ma sêtêtñ lôm dabun si. Yêc lôm dabun ñabatêmdö lau sêtidulu gêtñ ti semlhi gêtñ sêmbo, ma Yisu gic hu soc ñac sêsa awê. In kac lau sêo mone-ña si tebo sa, ma kac lau nañ sêyob balusi bu lau sênemlhi,* nañ si pôn sa whiñ. ¹⁶ Ma in gic yao lau bu sêkôc wapa sêtidulu-ña sôc lôm dabun ñagameñ tiyham dom. ¹⁷ Ma in kêdôhôn lau ma sôm, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aö neñ andu gic waê bu lau akêñ gameñ hon sêteñ mbec sêmbo-ña.’ Mac

* **11:15:** Alic yom ñapu-ña (footnote) yêc Mat 21:12.

aŋyalê yom dau, ma bocke dec mac akôm Anötö ndê andu ti lau kaŋ si gameŋ?”

¹⁸ Tiŋambu dabuŋsiga atu-tu ma lau naŋ sêndôhôn yomsu, naŋ sêngô ŋawaê pi gêŋ naŋ Yisu kôm, ma sênyalê bu lau sambob sêhêdaê tu iŋ ndê yom-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec sêtöc Yisu, ma sêŋsalê lêŋ bu sêndic iŋ ndu. ¹⁹ Yisu ti ndê ŋgac-sêŋomi sêmbu Jerusalem e ac gi sip, dec sêmbu sêsa si.

*Yom pi lêŋ dakêŋ whiŋ ti daten mbec-ŋga
(Mat 21:20-22)*

²⁰ Naŋalaŋsê bêbêc Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi sêŋsêlêŋ bu sêmbu sêtêŋ Jerusalem sêndi, ma sêhêc asê a kiŋ naŋ Yisu pucbo. Naŋ sêlic bu a dau mbac, ŋasaŋgac ti ŋawakac hoŋ tibasô. ²¹ Ma Pita gauc gêŋ Yisu ndê yom, dec sôm têtê iŋ, “Kêdôhônwaga, lic a kiŋ naŋ am pucbo, naŋ mbac su.” ²² Goc Yisu ô yom ma sôm têtê ŋac, “Akêŋ whiŋ Anötö. ²³ Aô wasôm yomandô têtê mac, bu asa naŋ bu sôm têtê lôc daŋ bu, ‘Puc daôm sa ma sip gwêc ŋalôm ndi,’ ma atac lu-lu dom magoc kêtê whiŋ bu Anötö oc kôm yom dau ŋandô sa, dec gêŋ dau oc ŋandô sa. ²⁴ Boc-dinaŋ aô bu wasôm têtê mac bu gêŋ bocke naŋ mac bu atêŋ Anötö bu kêtê têtê mac, naŋ akêŋ whiŋ bu mac akôc su, ma aô wasôm yom ŋandô, iŋ oc kêtê têtê mac. ²⁵⁻²⁶ Ma têtê ndoc mac bu atêŋ mbec, ma bu gauc nem lau naŋ sêkôm sac têtê mac, naŋ goc asuc ŋac si sac kwi. Ma mac nem Damam naŋ mbo undambê, oc suc mac nem sac kwi bocdinaŋ.”

*Gêndac pi Yisu ndê ŋaclai ŋahu
(Mat 21:23-27; Luk 20:1-8)*

²⁷ Yisu ti iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêhêc asê malac Jerusalem tiyham ma sêtêŋ lôm dabuŋ si. Yisu kêsêlêŋ mbo lôm dabuŋ ŋabatêm-ndö, ma dabuŋsiga atu-tu ti kêtêdôhônwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêtigasuc iŋ. ²⁸ Ma sêndac iŋ, “Am kôc ŋaclai yêc nde, bu kôm gêŋ hoŋ naŋ am kôm? Asa kêtê têtê am?” ²⁹ Goc Yisu sôm têtê ŋac, “Gêŋ ŋamata-ŋga aô wakêŋ gêndac daŋ têtê mac. Mac bu aô aneŋ yom, dec wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtê mac. ³⁰ Asa kêtê ŋaclai têtê Jon dec iŋ kêtê lau? Anötö kêtê ŋaclai têtê iŋ, me mba? Asôm têtê aô.”

³¹ Naŋ sem yomgalôm pi Yisu ndê gêndac, ma sêsôm têtê dau, “Yac bu dasôm bu Anötö kêtê ŋaclai têtê Jon, goc Yisu oc ndac yac, ‘Tu sake-ŋga mac akêŋ whiŋ Jon dom?’

³² Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtê lau kêtêc ŋamalac nom-ŋga si gauc ŋambwa, goc lau oc sêlic yac sac.” Naŋ sênyalê bu lau daêsam sêlic Jon bu propet daŋ, dec sêtöc dau. ³³ Bocdinaŋ sêsôm têtê Yisu, “Yac aŋyalê dom.” Ma iŋ sôm têtê ŋac, “Bocdinaŋ aô wasôm aneŋ ŋaclai ŋahu asê têtê mac dom.”

12

*Yom gôliŋ pi lau sêyob ôm wain-ŋga
(Mat 21:33-46; Luk 20:9-19)*

¹ Ma iŋ gic hu yom gôliŋ daŋ ma sôm têtê lau bata Israel-ŋga dinaŋ, “Ŋgac daŋ sô ôm wain-ŋga daŋ. Iŋ sô tuŋ sa, kêmasaŋ gameŋ tu lau sêmasaŋ wain ŋakwi-ŋga, ma kwê andu balin daŋ bu lau sêlhac ma sêtêp lau kaŋ. Tiŋambu iŋ kêtê ôm dau têtê lau ŋatô sêyob, ma kôlhö gi mbo gameŋ daŋ. ² Têtê têtê sêndic wain ŋandô sa-ŋga, naŋ ŋadau kêtêŋ ŋgac akiŋ daŋ têtê lau sêyob ôm-ŋga, tu bu sêkêŋ wain ŋandô ŋatô têtê iŋ. ³ Tigeŋ ŋac sêlô iŋ dôŋ, sic iŋ ŋamlic ŋandê, ma sêkêŋ iŋ kôlhö amba sawa gi. ⁴ Goc ŋadau kêtêŋ ŋgac akiŋ daŋ tiyham, tigeŋ ŋac sic iŋ pi ŋagôlôn, ma sêkôm mêtê sac têtê iŋ. ⁵ Tiŋambu ŋadau kêtêŋ ŋgac titö-ŋga, magoc ŋac sic iŋ ndu. Ma iŋ kêtêŋ lau daêsam tiyham, ma ŋac sic ŋatô ŋamlic ŋandê, ma sic ŋatô ndu. ⁶ Tiŋambu ŋgac tigeŋ mbo, naŋ ŋadau ndê atuŋgac, naŋ iŋ tac whiŋ ndu andô. Goc ŋadau kêtêŋ ndê atu dau têtê ŋac gi, ma gauc gêŋ têtê dau, ‘Lau naŋ sêyob aneŋ ôm, naŋ oc sêtoc aneŋ atuŋgac dindac sa.’ ⁷ Tigeŋ têtê têtê ŋadau ndê atu hêc asê, naŋ lau sêyob ôm-ŋga sêsôm têtê dau, ‘Ŋgac dinaŋ iŋ ŋadau ndê atuŋgac naŋ oc wêkaiŋ ôm dindac ti ndê gêŋ lêŋsêm. Bocdinaŋ dandic iŋ ndu ma dakôc ôm dindac su ti yac neŋ.’ ⁸ Ma sêkôc atuŋgac, sic iŋ ndu ma sêtuc iŋ sa awê gi.”

⁹ Goc Yisu ndac, “Mac gauc gêŋ bu ôm ŋadau oc kôm sake têtê lau naŋ sêyob iŋ ndê ôm? Iŋ oc meŋ ma ndic ŋac ndu, ma kêtê ôm dau têtê lau ŋatô sêyob. ¹⁰ Gauc nem yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc naŋ lau sêkwê

andu-nga sêtec, nan kwahic ti hoc namata-nga yêc andu dau. ¹¹ *Pômdau kôm gêñ dau, mayac alic nayham.* Mac asam yom dau su, me?"

¹² Têñ dinan lau bata Israel-nga sênyalê bu Yisu sôm yom gôlin dau hêganôn ñac, dec sêñsalê lêñ bu sêkôc in dôñ. Magoc sêtôc lau toñ atu nan sêmbo sêwhin Yisu, ma tu dinan-nga sêhu in sin ma sêlhô si.

Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga (Mat 22:15-22; Luk 20:20-26)

¹³ Tinambu lau bata dinan sêñsalê lêñ bu sêtim Yisu bu sôm yom so dan. Nac sênkin lau Palêsai ñatô sêwhin lau Israel-nga ñatô nan sêpuc Herod ma lau Rom-nga si gôlin dôñ, nan sêtên Yisu si. ¹⁴ Nac sêhôt asê in ma sêsôm, "Kêdôhôn-waga, yac anyalê bu am ñgac sôm yom ñandô-nga. Am gauc gêm lau si waê dom, ma toc ñac hon sa ñalên tigen. Ma am kêdôhôn Anötô ndê lêñ têt lau kêkuc yom ñandô solop. Kwahic dec yac bu andac am bu in solop bu yac dakên takis t êñ †Sisa, me mba? Yac oc danemlhi takis, me mba?"

¹⁵ Yisu ñgô yom dau, tigen in kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtim in, dec sôm, "Tu sake-nga mac bu atim aô? Akôc mone silba dan ma atôc têt aô." ¹⁶ Goc sêkên mone dan têt in, ma in ndac ñac, "Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?" Ma sêo yom ma sêsôm, "Sisa ndê." ¹⁷ Dec Yisu sôm, "Bocdinañ atoc Sisa sa ña gêñ nan gic in ñawaê, ma atoc Anötô sa ña gêñ nan gic in ñawaê." Nac sêngô Yisu ndê yom dau, ma sêhêdaê tu in ndê gauc-nga.

Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akên lau batê-nga

(Mat 22:23-33; Luk 20:27-38)

¹⁸ Ma lau †Sadiusi ñatô sêtên Yisu si, bu sêkên gêndac dan têt in. Nac lau Israel si toñ dan, nan sêkên whin dom bu lau batê oc sêtisa tiyham. ¹⁹ Ma ñac sêndac in bocdec bu, "Kêdôhôn-waga, Moses to yac neñ yomsu dan bocdec bu. Nac dan bu ndê dôwa nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nan ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. ²⁰ Têt ndoc dan asidôwai 7 sêmbo. Nac namata-nga gêm awhê sa, magoc mbac ndu, ma balêkoc mba. ²¹ Goc in asi, ñgac

tilu-nga, gêm awhê sawa dau, magoc mbac ndu ma balêkoc mba. Nac titô-nga bocdinañ, ²² ma asidôwa hale bocdinañ, hon sem awhê sawa dau sa, magoc sêmbac ndu, ma balêkoc mba. Ma tinambu awhê dau mbac ndu. ²³ Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asidôwa asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinan hon sem awhê tigen dinan su têt ndoc sêmbo tali."*

²⁴ Ma Yisu sôm têt ñac, "Mac akôc gauc so, bu mac anyalê Anötô ndê yom ti in ndê ñaclai dom. ²⁵ Têt têt lau batê sêtisa, nan lau oc sênem dau dom. Nac oc sêmbo sêtôm anjela undambê-nga. ²⁶ Ma yom dan tiyham têt asê bu lau batê oc sêtisa. Mac asam su yêc Moses ndê buku. Têt ndoc Moses gêlic ya golom a dan, nan Anötô sôm têt in bu, 'Aô Abraham ndê Anötô, Aisak ndê Anötô ma Jakob ndê Anötô.' ²⁷ Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötô sam dau bu lau têt dinan si Anötô? In lau batê si Anötô dom, in lau tali si Anötô. Mac nem gauc in so sambuc."

Yomsu namata-nga

(Mat 22:34-40; Luk 10:25-28)

²⁸ Kêdôhôn-waga yomsu-nga dan kalhac whin lau nan sêkên dan Yisu ma lau Sadiusi si yom, ma in gêlic bu Yisu ô lau Sadiusi si yom ñapep. Bocdinañ in ndac Yisu, "Anötô ndê yomsu bocke ti yomsu namata-nga?" ²⁹ Ma Yisu sôm, "Yomsu namata-nga nan hôt gêlêc yomsu hon nan bocdec, 'Mac lau Israel-nga anjô! Pômdau yac neñ Anötô in Pômdau tigen. ³⁰ Atac whin Pômdau am nem Anötô ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc.' ³¹ Ma yomsu tilu-nga bocdec yêc, 'Atac whin lau menpan am-nga, tôm am atac whin am daôm.' Yomsu lu dinan sêhôt gêlêc yomsu hon su."

³² Goc kêdôhôn-waga yomsu-nga dau sôm têt Yisu, "Kêdôhôn-waga, am sôm solop. Yomandô, Anötô tigen mbo, ma anötô ñandô dan mbo dom. ³³ Ma yac bu atac whin A nôtô ti neñ ñalôm sambuc, ti gauc sambuc, ma ti licwalô sambuc, ma yac bu atac whin lau menpan yac-nga tôm yac atac

* 12:23: Lau Sadiusi gauc gêm bu ñac si gêndac dau têt asê bu lau batê oc sêtisa tiyham dom.

whiņ yac dauņ, naņ hóc gêlêc bu yac dakêņ wata ti da pi ya ndi, me bu dakêņ gêņ ñatô ti da.” ³⁴ Yisu gêlic bu ñgac dau ô yom ti gauc ñayham, dec sôm têt in, “Êmkuc gauc ñayham dinaņ dec am oc tôm bu mbo Anötö ndê gôliņ ñalôm.”

Yisu sôm yom dinaņ, ma tiņambu lau sêtoc bu sêkêņ gêndac têt in tiyham.

*Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
(Mat 22:41-46; Luk 20:41-44)*

³⁵ Yisu kêdôhôn lau mbo lôm dabuņ ñamakê, ma ndac ñac, “Bocke ma lau †Skraib sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu? ³⁶ Dawid dau hoc yom asê tôm Ñalau Dabuņ puc in dôņ, ma to yom pi Mesaya bocdec bu, ‘Anötö sôm têt aneņ Pômdau, “Am ndöc aö aman andô-ņa e nditôm aö wakêņ nem ñacyo sêsoc am gahim ñapu.” ’ ³⁷ Dawid dau sam Mesaya bu in ndê Pômdau, ma bocke dec lau sêsam in bu Dawid ndê Atu?” Ma lau hoņ sêņgô Yisu ndê yom ti atac ñayham atu.

*Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
(Mat 23:1-7; Luk 20:45-47)*

³⁸ Ma Yisu kêdôhôn lau ma sôm, “Ayob daôm ñapep bu aņkuc lau Skraib si gêbôm dom. Ñac sêsoc ñakwê baliņ ma sêņsêlêņ sêmbo malac lôm, bu ñac atac whiņ bu lau sêtoc ñac sa ma sêhê mwalêc ñac. ³⁹ Ñac atac whiņ bu sêndoc mala ñamata-ņa yêc lôm wê-ņa, ma sêndoc lau tiwaê si mala têt ndoc sêneņ mwasiņ. ⁴⁰ Yêc lau hoņ aņgô-ņa lau dau sêteņ mbec baliņ. Magoc têt ndoc lau sêlic ñac dom, naņ sêņsau lauwhê sawa bu sêņgaho ñac si andu su. Anötö oc êmatoc ñac, ma kêt ñagêyô sac sambuc têt ñac.”

*Awhê tuc daņ kêt da danģe
(Luk 21:1-4)*

⁴¹ Tiņambu Yisu ndöc sic ndöc lôm dabuņ ñabatêmdö kêt in apa naņ lau sêkêņ si da sip-ņa, ma tahê lau hoņ naņ sêkêņ si da sip apa dau. Lau ti lêlôm daêsam sêkêņ awa atu. ⁴² Tigeņ awhê tuc ñalôm sawa daņ meņ ma kêt awa sauņ lu gitôm wan toea lu sip apa da-ņa. ⁴³ Goc Yisu ta ndê ñgac-sêņomi sêmeņ ma sôm, “Yomandô, aö wasôm têt mac bu yêc Anötö aņgô-ņa awhê tuc ñalôm sawa dindec kêt da naņ hóc gêlêc lau hoņ si da su. ⁴⁴ Nahu bu lau ti lêlôm hoņ sêkêņ

si da, magoc ñac si awa daêsam gacgeņ yêc ñac-ņa. Magoc awhê dindec in awhê ñalôm sawa, ma in kêt ndê gêņ hoņ ti da.”

13

*Yisu sôm yom pi lôm dabuņ Jerusalem-ņa
(Mat 24:1-2; Luk 21:5-6)*

¹ Têt ndoc Yisu bu hu lôm dabuņ ñagameņ siņ, naņ in ndê ñgacsênom daņ sôm têt in, “Kêdôhônwaga, lic hoc atu-tu ma andu ñayham kêlêc naņ sêkwê sa sêlhac dec.” ² Magoc Yisu ô yom ma sôm têt in, “Am lic andu atu-tu ti lôm dabuņ dindec! Aö wasôm têt am, bu tiņambu ñacyo oc sêseņ hoc atu-tu hoņ dindec su e hoc daņ oc ndöc hoc daņ ñahô tiyham dom.”

*Gêņ wapac têt ñambu-ņa-ņa
(Mat 24:3-14; 10:17-22; Luk 21:7-19)*

³ Ñac sêsa sêtêņ Lóc Olib si, ma tiņambu Pita, Jems, Jon ma Andru tawasê sêtêņ Yisu si ma sêndoc aņgô têt lôm dabuņ yêc malac Jerusalem. Ma ñac sêndac in bocdec bu, ⁴ “Sôm têt yac bu ñawapac naņ am sôm yom pi, naņ oc hóc asê Jerusalem têt têt bocke, ma gêņ sake oc kêt puc yac bu têt dau meņ kêt in?” ⁵ Goc Yisu sôm têt ñac, “Ayob daôm ñapep bu lau daņ sêņsau mac dom. ⁶ Bu lau daêsam oc sêmeņ sênem aö aņôn ma sêsôm, ‘Aö Mesaya dauņ dec,’ ma oc sêņsau lau daêsam. ⁷ Ma têt ndoc mac aņgô ñawaê bu lau sic siņ têt dau me sêmasaņ dau tu sêndic siņ-ņa, naņ asö dom. Bu gêņ hoņ dinaņ gic waê bu meņ sa, m agoc têt ñambu-ņa yêc dôņ yêc. ⁸ Kiņ nom-ņa oc sêkêņ kisa dau, ma lau gameņ daņ oc sêndic siņ têt lau gameņ daņ. Tiyhê oc nem yêc gameņ hoņ, ma tóbôm oc sa. Gêņ hoņ dinaņ oc ndic hu ñawapac têt ñambu-ņa-ņa, gitôm awhê naņ kêsahê balêkoc tuņ in ma gêņ dau gic hu ñandê atu naņ in oc hóc tu kóc balêkoc-ņa.

⁹⁻¹⁰ “Gêņ ñamata-ņa lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê têt lau sambob, ma têt dinaņ têt ñambu-ņa oc meņ hóc asê. Ayob daôm ñapep. Lau oc sêwê mac atêt lau sêmatoc yom-ņa andi, ma sêhi mac ña sö yêc lôm wê-ņa. Tu aö-ņa dec lau oc sêkêņ mac al-hac gôliņwaga ti kiņ aņgô-ņa, magoc ndoc dinaņ ti têt bu mac ahoc yom ñandô asê têt ñac. ¹¹ Têt têt naņ sêkoc mac dôņ ma sêwê mac atêt lau sêmatoc mac-ņa andi, naņ

ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom. Asôm yom nanj Anötö oc kêñ têt mac têt ndoc dinañ, bu mac daôm oc asôm yom dom, Njalau Dabuñ oc sôm.

12 “Têt ndoc ñawapac-nga dinañ, lau nanj sêkêt whiñ dom oc sêhoc si asidôwai sêkêt whiñ aô-nga asê bu sêndic ñac ndu, ma dambai oc sêkôm têt atui boc-dinañ. Balêkoc oc sêli dau sa têt damba ti dindai, ma sêkêt ñac sêtêt lau bu sêndic ñac ndu. 13 Lau honj oc sêtec mac tu aô neñ ñaê-nga. Magoc asa nanj bu lhac ñaŋga ma hu aô siñ dom e ndê têt pacndê, nanj oc tap Anötö ndê mwasiñ nem in si-nga sa.”

*Ñawapac gameñ Judia-nga
(Mat 24:15-28; Luk 21:20-24)*

14 “Gêt sac sambuc nanj oc kôm gameñ tisac, nanj lau oc sêkêt lhac gameñ nanj gic in ñawaê dom. (Asa nanj sam yom dindec, nanj kôc gauc ñapep, bu ñahu yêc siñ dau.) Mac lau asa nanj ambo gameñ Judia-nga ma alic gêt dau, nanj honj alhõ api gameñ lôc-nga andi. 15 Alhõ ñagahô ma gauc nem mac nem gêt dañ dom. Lau nanj sêtwhañ dau sêndöc andu ñasactô, nanj sêsôc andu ñalôm bu sêkôc si gêt dañ tôhônj dom. 16 Ma ñac nanj sêmbo ôm, nanj bocdinañ. Sêkac dau kwi bu sêkôc si gêt ñatô dom. 17 Oyaê. Lauwhê tidaê, ma ñac nanj sêkêt su têt balêkoc, nanj oc sêtap ñawapac atu sa têt têt dinañ. 18 Ateñ mbec bu gêt dinañ tap mac sa têt ndoc uhô-nga dom. 19 Ñahu bu ñawapac ñandô nanj bu sa têt têt dinañ, nanj oc hôc gêlêc ñawapac honj nanj sêhoc asê nom têt têt nanj Anötö kêñ undambê ti nom e kwahic dec, ma tiñambu oc sa bocdinañ tiyham dom. 20 Magoc Pômdau oc kêñ ndoc dinañ tiapê tu bu nem lau nanj in kêyalin sa su, nanj sa-nga. Bu mba, goc lau honj oc sêninga.

21 “Têt ndoc dinañ ñgac dañ bu sôm têt mac bu, ‘Alic, Mesaya dau dindec,’ me ‘Alic, Mesaya dau dindê,’ nanj akêt whiñ ñac dom. 22 Lau nanj sêtñsau bu ñac Mesaya, ma propet tasanj oc sêmey ma sêkôm gêt dalô ti gêt atu-tu bu sêtñsau lau. Ma ñac oc sêtñsahê bu sêtim lau nanj Anötö kêyalin ñac sa, nanj sêwhiñ. 23 Aô gakêt puc mac gwanañ, ma bocdinañ ayob daôm ñapep.”

*Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga
(Mat 24:29-36; Luk 21:25-33)*

24 Ma Yisu sôm, “Ndoc ñawapac-nga dinañ oc pacndê, ma tiñambu lau oc sêlic gêt dalô atu-tu. Ac oc nem ganduc ma ayô oc ñawê tiyham dom. 25 Ma tata oc sêpeñ akêt umbonj, ma gêt ti ñaclai nanj sêlhac umbonj oc wiwic sa. 26 Ma tiñambu lau oc sêlic Ñamalac ndê Atu meñ ndöc dao ñahô ti ndê ñaclai ma ñawasi atu. 27 Ma in oc êñkiñ ndê añela sêsa sêtêt nom ñabatinj ti undambê ñabatinj honj sêndi, bu sêndic lau nanj in kêyalin ñac sa su, nanj sa.

28 “Gauc nem a lañ. Têt ndoc mac alic ñalauñ wakuc bu lêt, nanj mac añyalê bu ndoc ac-nga meñ kêpiñ. 29 Ma bocdinañ têt ndoc mac alic gêt nanj aô gasôm yom pi, nanj hôc asê, dec añyalê bu Ñamalac ndê Atu ndê bêc mbu meñ-nga meñ kêpiñ su, gitôm in meñ kalhac gatam. 30 Yomandô! Lau têt dinañ-nga oc sêninga dom e gêt honj dinañ hôc asê. 31 Undambê ti nom oc niñga, magoc aney yom oc niñga dom. Gêt honj oc ñandô sa têt aô gasôm.”

*Lau dañ sêtñyalê Yisu ndê bêc mbu meñ-nga dom
(Mat 25:13-15)*

32 Ma Yisu sôm, “Lau dañ sêtñyalê bêc me acgatu nanj Ñamalac ndê Atu oc mbu meñ, nanj dom. Añela undambê-nga sêtñyalê dom, Anötö ndê Atu kêyalê dom, Damanj tawasê kêyalê. 33 Bocdinañ anem ali ma ayob daôm ñapep! Mac am gauc têt nanj bêc ñambu-nga dau oc meñ sa. 34 Gitôm andu ñadau dañ nanj bu sa ndi lic gameñ ñatô. In hu ndê andu siñ ma kêñ in ndê lau akiñ sêwêkainj si gwelenj têtñtêt. Ma in oc sôm têt ñgac yob gatam-nga, bu in nem ali ma tatinj gameñ ñapep e in mbu meñ. 35 Bocdinañ anem ali, bu mac añyalê ndoc nanj andu ñadau oc mbu meñ, nanj dom. In oc hôc asê têt telha me timaniñhu, me dalec tañ, me bêbêc ganduc, nanj mac añyalê dom. 36 Ayob daôm ñapep, mboe in oc mbu meñ ñagahô, ma tap mac sa ayêc bêc ayêc. 37 Yom nanj aô gasôm têt mac, nanj dec wasôm têt lau honj bocdinañ. Anem ali!”

14

Sêkic yom bu sêndic Yisu ndu (Mat 26:1-5; Luk 22:1-2)

¹ Lau Israel si †Mwasinj Pasowa ti †Mwasinj Bolom Yist Mba-nga nandoc menj kêpij, ma bêc lu yêc dôj yêc. Ma dabun-siga atu-tu ti lau nanj sêndôhôn yomsu-nga sênsalê lêj danj bu sêkôc Yisu dôj gelec ma sêndic inj ndu. ² Tigenj sêhêgo dau ma sêsôm, “Dakôm têtj Mwasinj Pasowa-nga nandoc dom, mboe lau daêsam nanj sêmbo Jerusalem tu om atu Pasowa-nga, nanj oc sêlic ma sêli dau sa.”

Awhê danj gêm oso Yisu (Mat 26:6-13; Luk 7:36-50; Jon 12:1-8)

³ Têtj têtj dinanj Yisu mbo malac Betani, ma gêtj gêtj ndôc whinj ngac danj ñaê Saimon. Munj-nga inj ngac ti gêm bac leprasi. Yisu ndôc tebo ma awhê danj menj, nanj kôc bu ñamalalu ñayham ñaôli atu sip kac danj. Inj kac gêtj dau sa, ma kêc gêtj malu dau pi Yisu ndê ñagôlônj. ⁴ Lau ñatô sêlic dec tac ñandê têtj awhê dau, ma sêsôm, “Tu sake-nga inj kêyaij gêtj ñamalalu dinanj? ⁵ Gitôm bu dakêtj têtj lau sênemlhi ma datap awa atu sa, ma dakêtj têtj lau ñalôm sawa. Ñaôli dau oc hôc gêlêc ñaôli tu gwelenj yala sambuc-nga su.” Ma sêhec yom inj ñalêj sac.

⁶ Magoc Yisu sôm, “Ahu inj sinj ma akêtj ñawapac têtj inj dom. Inj kôm gêtj ñayham solop têtj aô. ⁷ Lau ñalôm sawa oc sêmbo sêwhinj mac ñapanj, ma bocdinaj dec têtj bocke mac bu atac whinj, nanj oc tôm bu mac anem ñac sa. Tigenj aô oc wambo wawhinj mac ñapanj dom. ⁸ Awhê dindec gitôm bu êmwasiñ aô ñalêj dinanj, dec kôm. Inj kêc gêtj ñamalalu pi aô, dec tôm inj kêmasanj aô neñ ñamlic gwananj tu sêñsuhunj aô-nga. ⁹ Yomandô aô wasôm têtj mac, bu tinjambu lau oc sêhoc ñawaê ñayham asê yêc gamenj honj, ma têtj dinanj ñac oc sêsôm yom pi awhê dindec ma lau oc gauc nem inj.”

Judas sôm tidônj bu hoc Yisu asê (Mat 26:14-16; Luk 22:3-6)

¹⁰ Têtj ndoc dinanj Judas Iskeriot, ngacsênomi 12 si danj, têtj dabun-siga atu-tu gi ma sôm bu inj oc hoc Yisu asê têtj ñac. ¹¹ Ñac sêngô inj ndê yom ti atac ñayham, ma sêsôm

tidônj bu sênemlhi inj. Bocdinaj inj kêsalê lêtj tu bu hoc Yisu asê-nga.

Yisu ndê ngacsênomi sêmasanj Mwasinj Pasowa-nga

(Mat 26:17-19; Luk 22:7-13)

¹² Têtj Mwasinj Bolom Yist Mba-nga ñabêc ñamata-nga, bêc nanj lau Israel-nga sic domba Pasowa-nga ndu, nanj ngacsênomi sêsôm têtj Yisu bu, “Am tac whinj bu yac amasanj Mwasinj Pasowa bu am neñ whinj yac-nga yêc nde?” ¹³ Dec Yisu kêkinj ndê ngacsênom lu ma sôm têtj injlu, “Asôc malac Jerusalem andi, ma amlu oc atap ngac danj sa nanj kêbalañ bu lôj danj. Awhinj inj atêj inj ndê ñadau ndê andu andi. ¹⁴ Ma asôm têtj andu ñadau, ‘Alu mba kêdôhônwaga ndac am tu andu ñalôm ñaclen-nga, bu inj ti ndê ngacsênomi bu sêneñ Mwasinj Pasowa-nga yêc am nem andu.’ ¹⁵ Ma inj oc tôc ñalôm atu danj yêc andu dau ñahô-nga têtj amlu. Tebo ti gêtj honj tu yac danenj Mwasinj Pasowa-nga yêc ñalôm dau, goc amasanj gêtj yêc dinanj.” ¹⁶ Goc sêñom lu dinanj sêsôc malac si, ma sêtap gêtj honj sa tôm Yisu sôm su, ma sêmasanj Pasowa.

Yisu sôm asê bu ngac danj oc hoc inj asê (Mat 26:20-25; Luk 22:21-23)

¹⁷ Têtj ac gi su Yisu ti ngacsênomi 12 sêtêj andu dau si. ¹⁸ Ñac sêndôc ti senj gêtj sêmbo, ma Yisu sôm, “Yomandô aô wasôm têtj mac, bu mac nem danj oc hoc aô asê. Ngac dau kwahic dec ndôc ma gêtj gêtj whinj aô.” ¹⁹ Yom dau kôm ñac sêsô, ma ñalôm ñawapac atu, ma ñac tigenj-tigenj sêsôm têtj inj, “Mboe aô, a? Mba!” ²⁰ Goc inj sôm têtj ñac, “Ngac dau inj mac lau 12 nem danj, ma kwahic dec alu anj gêtj sip pele tigenj. ²¹ Gêtj dau oc ñandô sa pi ñamalac ndê Atu, tôm yom nanj sêto yêc. Tigenj ngac nanj hoc aô asê, nanj oc tap ñawapac atu sa, ma tu dinanj-nga inj dinda bu kôc inj dom, dec oc ñayham.”

Yisu gic hu Mwasinj Dabun (Mat 26:26-29; Luk 22:15-20)

²² Têtj têtj ñac senj gêtj sêmbo, nanj Yisu kôc bolom, gêm mbec, pô kôc-kôc, ma gic sam têtj ñac. Ma inj sôm, “Akôc sa loc, aô neñ ñandô dau dindec.” ²³ Ma inj kôc laclhu wain-nga danj ma gêm danje, goc kêj têtj ñac ma ñac honj sênôm. ²⁴ Inj sôm têtj ñac, “Aô

neŋ dac wamatiŋ pwac-ŋga dau dec, naŋ wakêc siŋ tu lau daêsam-ŋga. ²⁵ Yomandô aô wasôm têŋ mac bu aô oc wanôm wain tiyham dom e Damaŋ ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, ma têŋ ndoc dinaŋ aô wanôm tiyham.”

²⁶ Tiŋambu ŋac sem wê daŋ, ma sêlhô sêsa sêtêŋ Lôc Olib si.

*Yisu sôm bu Pita oc sêc iŋ ahuc
(Mat 26:31-35; Luk 22:31-34)*

²⁷ Ma Yisu sôm têŋ ŋac, “Mac hoŋ oc ahu aô siŋ, tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu, ‘Aô oc wasenŋ ŋac yob domba-ŋga, ma domba oc sêlhô babalip.’ ²⁸ Magoc tiŋambu aô watisa tiyham, ma wamuŋ mac watêŋ gameŋ Galili-ŋga wandi.” ²⁹ Dec Pita sôm têŋ iŋ, “Ŋac hoŋ bu sêhu am siŋ, tigenŋ aô wahu am siŋ dom.” ³⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aô wasôm yomandô bu ôbwêc dau dindec am oc sêc aô ahuc tidim tö su, goc dalec oc taŋ tidim lu-ŋga.” ³¹ Tigenŋ Pita sôm yom ti ŋaŋga, “Mba! Gitôm sêndic aô ndu wawhiŋ am, aô oc wasêc am ahuc dom.” Ma ŋac hoŋ sêsôm yom kaiŋ tigenŋ.

*Yisu teŋ mbec mbo ôm Getsemani
(Mat 26:36-46; Luk 22:39-46)*

³² Ŋac sêsa si e sêhêc asê ôm †olib-ŋga daŋ, ôm naŋ sêsam bu Getsemani, ma Yisu sôm têŋ ndê ŋgacsêŋomi, “Andôc dec ma aô wateŋ mbec.” ³³ Goc iŋ kôc Pita, Jems ma Jon sêwhiŋ iŋ si, ma sêhu ŋgacsêŋomi ŋatô siŋ. Têŋ ndoc dinaŋ Yisu ndê ŋalôm ŋawapac atu ma iŋ pô sim dau ŋandô. ³⁴ Iŋ sôm têŋ ŋac, “Aô neŋ ŋalôm kêsahê ŋawapac atu, kêpiŋ bu oc wambac ndu. Mac andôc dec ma anem ali.” ³⁵ Goc iŋ hu ŋac siŋ ma sa ŋasawa sauŋ gi. Iŋ hu dau sip nom gi ma teŋ mbec, bu nditôm goc Anötö nem iŋ sa bu êŋlêc têm hêc ŋandê-ŋga naŋ oc hêc asê iŋ. ³⁶ Iŋ sôm, “Damaŋ, O Damaŋ, am gitôm bu kôm gêŋ hoŋ. Kôc laclhu ŋawapac-ŋ ga dindec su yêc aô. Magoc êmkuc aô neŋ atac whiŋ dom, kôm tôm am daôm nem atac whiŋ bu kôm.”

³⁷ Iŋ teŋ mbec su, dec mbu gi ma tap sa bu ŋgacsêŋomi sêyêc bêc sêyêc. Goc iŋ uŋ ŋac sa ma sôm têŋ Pita, “Saimon, bocke dec am yêc bêc? Am gitôm dom bu nem ali tôm acgatu ŋasawa tigenŋ, a? ³⁸ A nem ali ma aterŋ

mbec bu lêtôm tap mac sa dom. Mac nem gatôm lichalê, tigenŋ ŋamlic kwapac.”

³⁹ Goc Yisu sa gi, ma teŋ mbec tigenŋ dinaŋ tiyham. ⁴⁰ Pacndê, goc iŋ mbu gi ma gêlic ŋac sêyêc bêc, bu ŋac tandô hê ŋac sa ŋandô. Ma ŋac sêpônnda yom tu sêsôm têŋ iŋ-ŋga. ⁴¹ Goc iŋ gi ma teŋ mbec tidim tö-ŋga. Ma têŋ ndoc iŋ mbu têŋ ŋac tiyham, naŋ iŋ sôm, “Tu sake-ŋga mac ayêc bêc ti aŋwhaŋ daôm ŋapaŋ? Gitôm! Ndoc meŋ hêc asê su bu sêhoc ŋamalac ndê Atu asê ma sêkêŋ iŋ sip lau sac amba. ⁴² Atisa ma dandi! Alic ŋac naŋ hoc aô asê dec meŋ su.”

Sêkêc Yisu dôŋ

(Mat 26:47-56; Luk 22:47-53; Jon 18:3-11)

⁴³ Yisu sôm yom dinaŋ mbo, ma Judas, ŋgacsêŋomi 12 si daŋ hêc asê whiŋ lau daêsam naŋ sêhêc bienŋ ti sîŋ. †Dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga ma lau bata sêŋkiŋ lau toŋ dinaŋ sêwhiŋ Judas sêmeŋ. ⁴⁴ Judas kêŋ puc lau d au gwanaŋ su, ma sôm, “Ŋac naŋ mac aŋsalê, naŋ aô oc waŋgutô iŋ bu watôc iŋ asê têŋ mac. Akêc iŋ dôŋ ma akêŋ lau sêyob iŋ, goc awê iŋ sa andi.” ⁴⁵ Bocdinaŋ têŋ ndoc Judas hêc asê, naŋ iŋ têŋ Yisu solop gi ma sôm, “Kêdôhônŋwaga,” ma ŋgutô iŋ. ⁴⁶ Dec lau naŋ sêwhiŋ Judas, naŋ sêkêc Yisu dôŋ. ⁴⁷ Yisu ndê lau sêlhac sêmpinŋ iŋ, ma ŋac si daŋ puc ndê bienŋ sa ma pa dabuŋsiga atu ndê ŋac akiŋ ndê daŋgalaŋ daŋ su.

⁴⁸ Goc Yisu sôm, “Bocke dec mac akêc bienŋ ti gêŋ siŋ-ŋga ma asa amêŋ bu akêc aô dôŋ gitôm ŋac kaŋ daŋ? ⁴⁹ Tôm bêc hoŋ aô gambo gawhiŋ mac ma kadôhônŋ lau yêc lôm dabuŋ ŋabatêmdö, magoc mac akêc aô dôŋ dom. Tigenŋ gêŋ naŋ mac akôm kwahic dec, naŋ kôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ ŋandô sa.”

⁵⁰ Têŋ dinaŋ Yisu ndê lau hoŋ sêhu iŋ siŋ ma sêlhô si. ⁵¹ Ŋac batac daŋ kêkuc Yisu ma mbo whiŋ iŋ ti ndê lau têŋ ôbwêc dinaŋ, ma iŋ puc po ŋambwa. Lau siŋ bu sêlô iŋ dôŋ, ⁵² tigenŋ iŋ hu ndê po siŋ yêc ŋac si amba, ma kôlhô ŋamlic ŋambwa gi.

Lau bata Israel-ŋga sêmatôc Yisu

(Mat 26:57-68; Luk 22:54-55, 63-71; Jon 18:12, 13, 19-24)

⁵³ Dabuņsiga atu-tu Israel-nga, ti lau bata ma kédôhônwaga yomsu-nga honj sêkac sa sêmbo dabuņsiga ņamata-nga ndê andu. Ma lau nanj sêkôc Yisu dôņ sêwê inj sêtêņ andu dau si. ⁵⁴ Pita kêsêlêņ kêkuc Yisu mbo ahê, e gi sôc dabuņsiga ņamata-nga ndê andu ņatunlôm gi. Ma inj ndôc sic whiņ lau siņ sêyob lôm dabuņ-nga ņatô ma kêsulu ya.

⁵⁵ Dabuņsiga atu-tu ma lau bata honj nanj sêndôc Sanedrin si tonj, nanj sêņsalê yom bu sêņgôliņ pi Yisu ma sêkêņ inj sip lau Rom-nga amba bu sêndic inj ndu. Magoc sêtap yom daņ sa dom. ⁵⁶ Bu lau daêsam sêtisa bu sêhoc yom tasanj asê pi Yisu, magoc ņac honj si yom so dau. ⁵⁷ Tiņambu lau ņatô sêtisa, ma sêkêņ yom tasanj pi inj bocdec bu, ⁵⁸ “Yac aņgô ņgac dau sôm, ‘Lôm dabuņ nanj ņamalac sêkwê sa, nanj aô oc wasenj su. Ma têņ bêc titô-nga aô oc wakwê andu wakuc daņ sa, nanj gitôm andu nanj ņamalac sêkwê, nanj dom.’ ” ⁵⁹ Magoc ņac tigenj-tigenj si yom so dau tiyham.

⁶⁰ Goc dabuņsiga ņamata-nga tisa kalhac ņalhu, ma ndac Yisu, “Am ņgô yom dê sêņgôliņ pi am, me? Am bu ô yom, me mba?” ⁶¹ Tigenj Yisu gêm dau dôņ ma ô yom dom. Goc dabuņsiga dau ndac inj tiyham, “Am Mesaya dau, Anötö Atunjac, me mba?” ⁶² Ma Yisu sôm, “Aêc, aô daunj dindêc. Ma tiņambu mac oc alic ņamalac ndê Atu ndôc Anötö ņaclai ņadau ndê amba andô-nga, ma sip meņ ndôc dao ņahô.”

⁶³ Têņ ndoc dabuņsiga ņamata-nga ņgô yom dinaņ, nanj tac ņandê atu dec kêc dau ndê ņakwê kic ma sôm, “Yac dapônda yom daņ tu taņgôliņ pi inj-nga dom. ⁶⁴ Yom nanj inj sôm pi dau, nanj sac sambuc! Mac aņgô su, ma mac gauc gêm bocke?” Ma ņac honj sêsôm pitigenj bu inj mbac ndu. ⁶⁵ Lau ņatô sêhu gasôp pi inj. ņac sêkic inj tandô ahuc ņa po, goc sêtap inj ma sêsôm, “Am bu propet, nanj sôm asê bu asa gic am.” Ma lau siņ-nga sêkôc inj sêsa si, ma sêhi inj ņa sô.

Pita sêc Yisu ahuc
(*Mat 26:69-75; Luk 22:54-62; Jon 18:15-18, 25-27*)

⁶⁶ Têņ têm dinaņ Pita mbo andu dau ņamakê, ma dabuņsiga ņamata-nga ndê awhê akiņ daņ kêsêlêņ meņ. ⁶⁷ Inj gêlic Pita kêsulu ya mbo, goc tahê inj ma sôm, “Am

ņgac nanj kêkuc Yisu Nasaret-nga whiņ.” ⁶⁸ Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba, aô kayalê am nem yom ņahu dom.” Dec inj tisa gi kalhac kêpiņ tunlôm ņagatam.

⁶⁹ Malô goc awhê akiņ dau gêlic inj tiyham, ma sôm yom kainj tigenj têņ lau nanj sêlhac sêmpiņ, “Alic ņgac kêlê. Inj Yisu ndê lau si daņ.” ⁷⁰ Magoc Pita pa dau tiyham. ņasawa sauņ ma lau nanj sêlhac dindê, nanj sêsôm, “Am ņgac Galili-nga. Yomandô, am ņac si daņ.” ⁷¹ Magoc Pita sôm ti ņaņga, “Mba! Aô bu wasôm yom tasanj, nanj goc Anötö ndic aô. Aô kayalê ņgac nanj mac asôm yom pi inj, nanj dom andô!” ⁷² Ma ņgahô dalec taņ tilu-nga, dec Pita gauc gêm Yisu ndê yom bu inj oc sêc inj ahuc tidim tō su, goc dalec oc taņ tidim lu-nga. Ma inj taņ dau ndu-ndu.

15

Pailot kêsû Yisu
(*Mat 27:11-26; Luk 23:2-3, 18-25; Jon 18:29-19:16*)

¹ Têņ bêbêc ganduc, dabuņsiga atu-tu ti lau bata ma lau nanj sêndôhônj yomsu ti lau +Sanedrin-nga honj si ņalôm tigenj tu gêņ bocke bu sêkôm têņ Yisu-nga. Goc sêsô inj amba dôņ ma sêwê inj sêtêņ Pailot si. ² Ma Pailot ndac inj, “Am lau Israel-nga si kiņ, a?” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.” ³ Têņ dinaņ dabuņsiga atu-tu sêņgôliņ yom daêsam pi inj. ⁴ Dec Pailot ndac inj tiyham, “Am oc ô ņac si yom, me mba? ņac sêņgôliņ yom daêsam pi am.” ⁵ Tigenj Yisu ô yom dom, dec Pailot hêdaê.

⁶⁻⁷ Têņ têm dinaņ ņgac daņ ndôc gapocwalô, nanj ndê ņaê Barabas. Muņ-nga lau ņatô sêli dau sa têņ lau Rom-nga nanj sem gôliņ lau Israel-nga, ma sic lau ņatô ndu. Magoc lau Rom-nga sêkôc ņac dôņ ma sêkêņ ņac sêndôc gapocwalô. Ma Barabas inj ņac si daņ.

Tôm yala honj têņ ndoc lau Israel-nga si om atu Mwasinj Pasowa-nga hêc asê, nanj Pailot kêkuc lêņ daņ bocdec bu. Lau Israel-nga oc sêndac ņgac gapocwalô-nga daņ, dec inj oc êņgapwêc inj su têņ ņac. ⁸ Lau daêsam nanj sêkac dau sa têņ ndoc Pailot kêsahê Yisu, nanj sêndac inj bu êņgapwêc ņgac gapocwalô-nga daņ su êņkuc ņagôliņ dinaņ.

9-10 Pailot kêyalê bu dabuņsiga atu-tu sem lêmun̄ Yisu ŋambwa, ma tu dinaņ-ņga dec sêwê Yisu sêtêņ in̄ sêmen̄. Bocdinaņ in̄ gauc gêm bu êņgapwêc Yisu su, dec ndac ŋac, “Mac atac whiņ bu aõ wahu Kiņ Israel-ņga siņ têt mac, me mba?” 11 Tigen̄ dabuņsiga atu-tu sêņgalôm lau toņ atu dinaņ e sêndac Pailot bu hu Barabas siņ têt ŋac. 12 Goc Pailot ndac ŋac, “Bocdinaņ aõ oc wakôm sake têt ŋac dindec, naņ mac asam bu lau Israel-ņga si Kiņ?” 13 Ma sêmbwêc, “Ndic in̄ pi a gicso dau!” 14 Magoc Pailot ndac ŋac, “Tu sake-ņga? In̄ kôm giso bocke?” Magoc sêmbwêc ti ŋaņga, “Ndic in̄ pi a!”

15 P ailot bu kôm lau atac ŋayham sa, dec gôlôc bu êņgapwêc Barabas su têt ŋac. Ma in̄ kêkiņ Yisu têt lau siņ-ņga bu sêhi in̄ ŋa sô, ma sêndic in̄ ndu pi a gicso dau.

*Lau siņ-ņga sêsu Yisu susu
(Mat 27:27-31; Jon 19:2-3)*

16 Lau siņ-ņga sêwê Yisu sêsa Pailot ndê andu ŋamalacôm si, ma sêta yom bu lau siņ-ņga hon̄ sêkac sa. 17 Goc sêkêņ Yisu sôc ŋakwê kokoc baliņ tôm kiņ sêsoç, ma sêwhê wac kêm ma sêkêņ in̄ uņ gitôm sun̄sun̄. 18 Goc ŋac sic hu sêmbwêc in̄, “Ei! Datoc lau Israel-ņga si kiņ dindec sa maņ!” 19 Ma ŋac sêkôc a daņ ma sic in̄ pi ŋagôlôn̄ tidim daêsam, ma sêhê gasôp pi in̄. Sêpôn̄ haduc têt in̄, ma sêņsau bu sêtoc in̄ sa. 20 Sêsu in̄ susu pacndê, goc sêkôc ŋakwê baliņ dinaņ su, ma sêkêņ in̄ sôc dau ndê ŋakwê sa tiyham. Ma sêwê in̄ sêsa malac Jerusalem ŋamakê si, bu sêndic in̄ ndu pi a gicso dau.

*Sic Yisu pi a gicso dau
(Mat 27:32-44; Luk 23:26-43; Jon 19:17-27)*

21 Lau siņ-ņga sêwê Yisu sêmbo seņ, ma ŋac daņ kêsêlêņ mbo seņ akêņ gameņ ŋamakê-ņga meņ. Ma sêkac in̄ bu hôc Yisu ndê a gicso dau. Ŋac dau ndê ŋaê Saimon. In̄ Aleksanda lu Rupas damba, ma in̄ ndê malachu Sairin. 22 Sêwê Yisu sêsa si e sêhôt asê gameņ naņ sêsam bu Golgota. (Ŋaê dau danem kwi bu ‘Gameņ Ŋakêcyha-ņga.’) 23 Lau siņ-ņga bu sêkêņ wain ti bu ŋamakic têt Yisu nôm, magoc in̄ tec. 24 Bocdinaņ sêhu siņ, ma sic in̄ pi a gicso dau. Ma

tiņambu sêwhê in̄ ndê ŋakwê kôc ma sêpuc gapoc bu sêlic asa oc kôc ŋakwê bocke.

25 Ŋac sic in̄ pi a gicso têt bêtêc, acgatu gitôm 9 kilok. 26 Ma yom naņ lau bata Israel-ņga sêņgôliņ pi in̄, naņ sêto pi bapia daņ, naņ sôm, “Lau Israel-ņga si Kiņ.” 27-28 Ŋac sic ŋac sac lu pi a gicso dau sêwhiņ, daņ kêgalêņ Yisu amba andô-ņga, ma daņ kêgalêņ gasê-ņga. 29 Lau naņ sêņsêlêņ si sêmen̄, naņ sêndahiņ ŋasu ma sêtaņ bôlê Yisu. Sêsôm, “Ei. Am ŋac naņ sôm bu seņ lôm dabuņ su ma kwê sa tiyham tôm bêt tô. 30 Dec sip akêņ a gicso dau mweņ, ma nem daôm sa!” 31 Ma dabuņsiga atu-tu ti kêdôhôn̄waga yomsu-ņga bocdinaņ sêsu in̄ susu ma sêsôm têt dandi, “In̄ gêm lau daêsam sa, tigen̄ gitôm dom bu nem dau sa. 32 Yac bu alic Mesaya, lau Israel si kiņ dindec-ņga, sip akêņ a gicso dau meņ, dec yac oc akêņ whiņ in̄.” Ma ŋac lu naņ sic pi a gicso sêwhiņ Yisu, naņ sêsu in̄ susu bocdinaņ.

*Yisu mbac ndu
(Mat 27:45-56; Luk 23:44-49; Jon 19:28-30)*

33 Têt ac kalhac lhu, ŋasec atu gêm gameņ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-ņga. 34 Ma têt 3 kilok Yisu mbwêc awha atu, “Eloi, Eloi, lama sabaktani?” (Yom dau danem kwi bu, ‘Aõ neņ Anötö, aõ neņ Anötö, tu sake-ņga am hu aõ siņ?’) 35 Lau naņ sêlhac sêmpiņ, naņ sêņgô in̄ ŋapep dom ma sêsôm, “Aņgô, in̄ ta propet Elaija.” 36 Ma ŋac daņ kêti gi kêņ sôwam daņ sip wain ŋamakic, ma sô dôņ pi a baliņ daņ. Goc in̄ puc pi Yisu whasuņ bu in̄ nôm ma sôm, “Dahu in̄ siņ ma dalic, Elaija oc sip meņ ma kôc in̄ su, me mba.”

37 Têt têt dinaņ Yisu mbwêc awha atu ma mbac ndu. 38 Ma têt dinaņ po baliņ naņ kêgalêņ lôm dabuņ ŋalôm, naņ dau kic gi lu, kalhac ŋahô ma gi têt ŋapu-ņga. 39 Ma ŋac bata siņ-ņga naņ kalhac Yisu aņgô-ņga, naņ gêlic in̄ ndê mbac ndu ŋalêņ, goc sôm, “Yomandô, ŋac dindec in̄ Anötö ndê Atu.”

40 Lauwhê ŋatô sêlhac ahê ma sêlic gêņ hon̄ dinaņ. Maria Magadala lu Maria naņ Jems sauņ lu Joses dinda, ma Salome sêmbo sêwhiņ ŋac. 41 Muņ-ņga, têt têt Yisu mbo gameņ Galili-ņga, naņ lauwhê dinaņ sêņkuc

in, ma sem akin in. Ma lauwê daêsam nan sêpi Jerusalem sêwhin Yisu, nan sêlhac sêwhin nac.

*Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasun
(Mat 27:57-61; Luk 23:50-56; Jon 19:38-42)*

⁴² Bêc nan sic Yisu ndu, nan lau Israel-nga si bêc sêmasan dau tu Sabat-nga.* Bocdinañ têt telha, ⁴³ ñgac bata Israel-nga dan ñaê Josep gauc gêm bu êñsuhun Yisu ñamlan. Josep in ñgac akêñ malac Arimatiya-nga, ma in lau Sanedrin-nga si ñgac tiwaê dan nan kêñ bata Anötö ndê gôlin bu meñ sa tiawê. In ndê ñalôm pêñ dön, dec têt Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlan. ⁴⁴ Yom dau kôm Pailot sö, ñahu bu in kêyalê dom bu Yisu mbac ndu su. Bocdinañ in ta lau sin si ñgac bata ma ndac in bu Yisu mbac ndu su, me mba. ⁴⁵ In tap sa bu Yisu mbac ndu su, dec gôlôc têt Josep bu kôc Yisu ndê ñamlan sa ndi êñsuhun. ⁴⁶ Josep kôc po ñayham dan nan in gêmli muñ su, goc sa gi ma kôc Yisu su yêc a gicso dau, ma kêpan in ahuc ña po dau. Ma in kôc in sa gi ma kêñ in yêc sêhò nan lau sêlêñ gwanan su yêc hoc ñalôm. Goc in kêpi hoc dan gi ndöc sê awha dau ahuc. ⁴⁷ Maria Magadala lu Joses dinda Maria sêlic Josep kêñ Yisu ndê ñamlan yêc hocsun dinañ.

16

*Yisu tisa
(Mat 28:1-10; Luk 24:1-12)*

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, goc Maria Magadala lu Jems dinda Maria, ma Salome semli gêñ malu bu sênem oso Yisu ndê ñamlan. ² Têt wake ñabêc ñamata-nga dinañ sêti têt bêbêc ganduc bu sêtêt sêhò sêndi. Ac pi meñ su ma sêñsêlêñ sêmbo señ, ³ ma sêndac dandi, “Asa oc nem yac sa ma êmpi hoc nan yêc sê awha, nan su?” ⁴ Tigen sêhòc tandô sa, ma sêlic hoc atu dau yêc sê awha dom. ⁵ Bocdinañ dec sêsôc sêhò ñalôm si. Sêlic ñgac batac dan nan sôc ñakwê sêsêp, ma ndöc andô-nga, dec sêsö ñandô. ⁶ Magoc ñgac dau sôm, “Asö dom. Mac añsalê Yisu Nasaret-nga, nan sic in ndu pi a gicso dau.

* **15:42:** Lau Israel sêsôm bu têt ndoc ac gi sip têt bêc nan muñ bêc Sabat-nga, nan têt dau gic hu bêc Sabat-nga. Bocdinañ ñac bu sêñsuhun lau batê muñ ac ndi sip.

In yêc dec dom, in tisa su. Alic mala nan sêkêñ in yêc, nan sawa. ⁷ Magoc andi ma asôm têt in ndê sêñomi ma têt Pita bu in oc muñ mac têt Galili ndi. Mac oc alic in yêc dindê, tôm yom nan in sôm têt mac muñ su nan.” ⁸ Yom dinañ kôm awhê lu dau sêntitec ti sêhêdaê ñandô. Sêsa akêñ sêhò, ma sêlhò sênti si. Magoc sêtöc dau dec sêsôm yom têt ñamalac dan yêc señ dom.

⁹ Têt têt Yisu tisa têt Sonda bêbêc, in hoc dau asê ti-ñamata-nga têt Maria Magadala, awhê nan muñ-nga in soc ñalau sac 7 su yêc in ñalôm. ¹⁰ Ma Maria gi ma sôm asê têt lau nan sêñkuc Yisu, nan sêkôm dan gibo ti sêtan sêmbo. ¹¹ Maria sôm têt ñac bu in gêlic Yisu ma in mbo tali tiyham. Magoc ñac sêkêñ whin dom.

¹² Tinambu Yisu ndê ñgac-sêñom lu sêhu Jerusalem sin ma sêñsêlêñ sêmbo señ, ma Yisu hoc dau asê têt in lu gitôm ñgac añgô batac dan. ¹³ Dec in lu sêmbu si ma sic min têt sêñomi ñatô, magoc ñac sêkêñ whin in lu dom bocdinañ.

Yisu kêñ gwelen têt lau nan sêñkuc in

¹⁴ Tinambu ñgacsêñomi 11 señ gêt sêmbo sêwhin dau, ma Yisu hoc dau asê têt ñac. Ma in sôm ñac tu ñac si ñalôm ñadandi-nga, bu sêkêñ whin lau nan sêlic in têt ndoc in tisa su, nan dom. ¹⁵ Goc in sôm têt ñac, “Atôm nom ñagameñ sambob andi, ma ahoc ñawaê ñayham asê têt lau hon. ¹⁶ Lau nan sêkêñ whin ma sêlin sanju, nan oc sêtap Anötö ndê mwasin nem ñac si-nga sa. Magoc lau nan sêkêñ whin dom, nan oc sêtap in ndê matôc sa. ¹⁷ Ma Anötö oc kêñ ñac lai têt lau nan sêkêñ whin, dec oc tôm bu sêkôm gêñ dalô bocdec bu. ñac oc sêkôm gwelen sênem aö añôn, ma sêsoc ñalau sac su yêc lau. ñac oc sêsôm yom awha wakuc-nga nan sêndôhôn muñ su dom. ¹⁸ ñac bu sêkôc mboc sac sip ñac amba me sênom bu ñamalic, dec oc kôm ñac sêtisac dom. Ma ñac oc sêkêñ amba sac lau gêmbac, ma sêkôm ñac ñayham sa.”

¹⁹ Yisu sôm yom dinañ têt ñac su, goc Anötö kôc in su yêc nom. In pi undambê gi, ma ndöc Anötö ndê amba andô-nga.

²⁰Ma iŋ ndê sêŋomi sêsa si, ma sêhoc ŋawaê
ŋayham asê yêc gameŋ hoŋ. Ma Pômdau
mbo whiŋ ŋac, ma kêŋ ŋac lai têŋ ŋac bu
sêkôm gêŋ dalô atu-tu tu bu puc yom naŋ
sêhoc asê, naŋ dôŋ-ŋga.

Luk ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindec sa-nga

Luk in Yisu ndê ñgacsênom dom, ma in ñgac Israel-nga dom. In ñgac Grik-nga, ma in dokta, ma bocdinañ tanyalê bu in ñgac tigauc. Luk dau gêlic gêñ hoñ nañ Yisu kôm, nañ dom, magoc in kip yom hoñ sa yêc lau nañ sêmbô sêwhiñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelen e in mbu pi undambê gi (1:1-4). Luk ndê ñawaê ñayham hêganôn Yisu ti in ndê gwelen, ma in to bapia danñ tiyham (Aposel) pi gwelen nañ lau aposel sêkôm ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai.

Yêc in ndê yom ñamata-nga, Luk sôm bu in to yom têtñ ñgac atu danñ ñaê Tiopilas. Ñaê dau danem kwi bu 'ñgac nañ atac whiñ Anötö.' Magoc in to tu ñgac tigenñ dinañ-nga dom, in to ndê ñawaê ñayham hêganôn lau nañ lau Israel dom gitôm in dau, ma lau Israel-nga sêwhiñ. In tac whiñ bu ñac sênyalê bu Yisu, in lau Israel-nga si Mesaya, ma in meñ gic waê lau Israel-nga tawasê dom, magoc meñ bu ti lau hoñ si Pômdau, ma bu mbac ndu tu lau hoñ-nga. Ma bocdinañ Luk tac whiñ bu Yisu ndê ñawaê sa têtñ gameñ nom-nga hoñ, bu lau sêngô ma sêkêñ whiñ Yisu, dec oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa.

Yom Ñamata-nga

¹ O ñgac atu Tiopilas. Lau daêsam sêñsahê bu sêto yom pi gêñ hoñ nañ ñandô sa yêc yac mba gameñ. ² Ñac sêto sêñkuc yom nañ lau nañ sêmbô sêwhiñ Yisu têtñ ndoc in gic hu ndê gwelen, nañ sic dulu têtñ yac. Lau dau sêlic gêñ hoñ nañ Yisu kôm pi tandô, dec sêhoc ñawaê ñayham asê pi gêñ dau. ³ Ma aö bocdinañ, gakip yom hoñ sa pi gêñ ñamata-nga ma meñ têtñ kwahic dec, ma

* **1:5:** Abaisa - dabuñsiga ñamata-nga danñ nañ mbo têtñ Kij Dawid ndê têtñ. Têtñ têtñ dinañ lau Israel si dabuñsiga sêwhê dau kôc ti tonñ 24 kêkuc dabuñsiga ñamata-nga si ñaê (1 Kr 24:7-19; ma Nia 12:11-17). Ma tiñambu sêkôm gwelen tôm ñatorñ 24 dinañ sêyô dau sêyô dau. Têtñ Yisu ndê têtñ, lau dabuñsiga daêsam sêndöc gameñ ñamakê-nga, ma sêpi Jerusalem tu sêkôm gwelen yêc ñlôm dabuñ tôm ñac si tonñ si ndoc, ma tiñambu sêmbu sêtêtñ si gameñ si (Luk 1:8, 23). Alic yom whê ñaê 'dabuñsiga' sa-nga yêc buku dindec ñambu-nga. † **1:5:** Aron - lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga nañ gêm akiñ Anötö têtñ Moses ndê têtñ. Alic Eks 7:1-6; ma 28:1.

galic ñayham bu wato sip bapia dindec ma wanñiñ têtñ am. Aö gato yom kakuc ñadênañ tôm gêñ hoñ nañ hóc asê. Tu dinañ-nga O ñgac atu Tiopilas, ⁴ am oc êmyalê bu yom hoñ pi Yisu nañ am ñgô su, nañ yom ñandô.

Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê puc dinda kôc in-nga

⁵ Têtñ têtñ Kij †Herod gêm gôliñ gameñ Judia-nga, nañ †dabuñsiga danñ mbo, in ndê ñaê Sekaria. In kôm ndê gwelen whiñ dabuñsiga nañ sêmbô dabuñsiga ñamata-nga Abaisa* ndê tonñ. Sekaria ndê awhê ndê ñaê Elisabet, ma in Aron† ndê wakuc danñ, gitôm Sekaria dau. ⁶ Anötö gêlic inñlu sêsa lêtñ gitêtñ yêc in anñgô-nga, sêñsêlêtñ sêñkuc Anötö ndê yomsu ti ñagôliñ ñalêtñ ñayham. ⁷ Inñlu sêti awhê andô ma ñgac andô su, magoc balêkoc mba, bu Elisabet in awhê gapoc.

⁸ Têtñ têtñ danñ Sekaria ndê tonñ si ndoc sênem akiñ Anötö-nga hóc asê, ma in gêm ndê gwelen dabuñsiga-nga mbo Anötö ndê lôm dabuñ yêc Jerusalem. ⁹ Ma gitôm dabuñsiga si mêtê, sêpuc gapoc gi sip Sekaria, bu sôc lôm dabuñ ñalôm ndi, ma kêtñ da ñamalu ñayham. ¹⁰ Ma têtñ ndoc in sôc gi bu kêtñ da ñamalu ñayham, nañ lau Israel-nga hoñ nañ sêkac sa tu s êtoc Anötö sa-nga, nañ sêteñ mbec sêlhac awê. ¹¹ Têtñ ndoc dinañ Pômdau ndê anela danñ hoc dau asê têtñ Sekaria, ma kalhac alta da ñamalu-nga ña-ndö-nga. ¹² Têtñ ndoc Sekaria tandô pi anela dau, in sö ti töc dau ñandô. ¹³ Magoc anela sôm têtñ in, "Töc daôm dom Sekaria, bu Pômdau ñgô mbec nañ am teñ. Am nem awhê Elisabet oc kôc atômñgac danñ, ma am oc sam in ndê ñaê bu Jon. ¹⁴ In oc kôm am atac ñayham atu, ma lau daêsam oc sêtisambuc tu dinda kôc in-nga, ¹⁵ bu in oc ti ñgac tiwaê yêc Pômdau anñgô-nga. In oc nôm wain me bu ñanña dom, magoc têtñ têtñ in yêc dinda atac ñalôm en, nañ Ñalau Dabuñ oc nem in ahuc, ma mbo whiñ in ñapañ. ¹⁶ Ma têtñ ndoc in tiatu, nañ in oc nem lau

Israel-nga daêsam kwi, sêmbu sêsôc Pômdau ñac si Anötö ñapu. ¹⁷ Inj oc ti propet ñanğa ma ti ñac lai gitôm propet ñamata-nga Elaija. Ma inj oc muñ Pômdau, bu nem lau daêsam si ñalôm kwi. Dambai oc atac whiñ atui, ma lau danğapêc oc sêti lau ti gauc nañ sêsa si lêñ gitêñ. Ñalêñ dinan inj oc êmasañ lau si ñalôm bu sêkôc Pômdau sa.”

¹⁸ Sekaria ngô añela ndê yom dinan su, goc sôm têt inj, “Alu ati awhê andô ma ñgac andô su. Boc-dinan ñalêñ bocke dec aö wanyalê bu am nem yom oc ñandô sa?”

¹⁹ Goc añela ô yom ma sôm, “Aö Gabriel nañ galhac Pômdau anğô-nga, ma inj kêkinj aö bu wahoc ñawaê ñayham dindêc asê têt am. ²⁰ Gêñ nañ aö gasôm yom pi, nañ oc ñandô sa tôm ñandoc. Tigenj am kêñ whiñ aö dom, ma bocdinan am oc awham mba sa, ma sôm yom dom e gêñ honj dindêc hóc asê su.”

²¹ Têt dinan lau nañ sêmbo awê, nañ sêhônj Sekaria ma gauc gêm bu bocke ma inj mbo tiwandêc yêc lôm dabuñ ñalôm. ²² Ma têt ndoc Sekaria mbu sa awê gi, nañ gitôm dom bu sôm yom, ma gic amba ñambwa têt ñac, dec ñac si gauc sa bu inj gêlic gêñ ñagatu danj yêc lôm dabuñ ñalôm.

²³ Tinjambu inj ndê bêc gwelen-nga pacndê, ma inj kölhö mbu têt ndê malac gi. ²⁴ Ma inj ndê awhê Elisabet daê, dec timêtê dau ñapep, ma mbo tenj mbo inju si andu gitôm ayô amanđan. Elisabet sôm, ²⁵ “Pômdau kôm gêñ dindêc ma gêm aö sa. Ñamata-nga aö gambo ti mayañ yêc lau anğô-nga, bu aö awhê gapoc, tigenj kwahic dec Pômdau tawalô aö, ma kôc aö mayañ su.”

Yisu ndê puc dinda kôc inj-nga

²⁶ Elisabet daê gitôm ayô 6 su, goc Anötö kêkinj añela Gabriel têt malac Nasaret nañ yêc gameñ Galili-nga, ²⁷ bu kêñ ahenj têt awhê akinj danj. Inj ndê ñaê Maria, ma lau sêhoc yom asê su bu Maria oc nem ñgac danj ñaê Josep, nañ Kin Dawid ndê apangac danj. ²⁸ Añela dau têt Maria gi ma sôm, “O awhê nañ Anötö tac whiñ am ndu andô, Pômdau whiñ am.” ²⁹ Yom dau kôm Maria sô ñandô, ma inj gauc gêm têt dau bu, “Inj awha gic aö tu sake-nga?” ³⁰ Goc añela sôm têt inj, “Töc daôm dom Maria, bu Anötö gêlic

am ñayham kêlêc. ³¹ Am oc daêm ma kôc balêkoc ñgac danj, ma sam inj ndê ñaê bu Yisu. ³² Inj oc ti ñgac tiwaê, ma lau oc sêsam inj bu Anötö Ñac lai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu. Pômdau Anötö oc kêñ inj wêkainj apangac Dawid ndê pônj kin-nga. ³³ Inj oc nem gôlinj †Jakob ndê wakuc lau Israel-nga, ma inj ndê gôlinj oc pacndê dom.”

³⁴ Goc Maria ndac añela dau bu, “Aö gayêc gawhiñ ñgac danj dom, ma bocdinan yom dau oc ñandô sa ñalêñ bocke?” ³⁵ Ma añela ô yom ma sôm, “Ñalau Dabuñ oc têt am meñ, ma Anötö, Ñac lai ti Ñawasi Ñadau ndê ñac lai oc nem am ahuc. Tu dinan-nga balêkoc dabuñ nañ am oc kôc, nañ lau oc sêsam inj bu Anötö ndê Atu. ³⁶ Ma am ngô! Elisabet, awhê andô nañ yêc am apami si tonj, nañ daê ma oc kôc balêkoc danj. Sêsôm bu inj awhê gapoc, magoc kwahic inj daê tôm ayô 6 su. ³⁷ Bu gêñ danj yêc dom, nañ Anötö gitôm dom bu kôm ñandô sa.” ³⁸ Ma Maria ô yom ma sôm, “Pômdau ndê awhê akinj aö. Bocdinan, yom nañ am sôm, nañ ñandô sa pi aö.” Maria sôm yom dinan su, goc añela hu inj siñ.

Maria gic Elisabet kêsi

³⁹ Têt têt dinan Maria kêmasañ dau, ma kêsêlêñ ñagahô têt malac danj yêc gameñ ñabaö Judia-nga gi. ⁴⁰ Inj hóc asê ma têt Sekaria ndê andu gi, ma ta Elisabet ndê ñaê. ⁴¹ Têt têt Elisabet ngô Maria ndê yom, nañ balêkoc nañ yêc inj ñalôm kwê soc ti ñanğa, ma Ñalau Dabuñ gêm Elisabet ahuc. ⁴² Ma inj sôm yom awha atu, “Anötö toc am sa hóc gêlêc lauwhê sambob su, ma oc toc balêkoc nañ am oc kôc, nañ sa bocdinan. ⁴³ Aö awhê bocke, dec am, aneñ Pômdau dinda mwenj bu lic aö? ⁴⁴ Têt ndoc aö gangô am mbwêc aö, nañ balêkoc nañ yêc aö ñatac, nañ kwê soc ti atac ñayham. ⁴⁵ Am kêñ whiñ bu Pômdau ndê yom pi am oc ñandô sa, ma tu dinan-nga am tap inj ndê mwasinj sa!”

Maria po Anötö ndê waê sa

⁴⁶⁻⁴⁷ Ma Maria sôm:

“Aö wapo Pômdau ndê waê sa ti aneñ ñalôm sambuc, ma aö atac ñayham kêlêc tu Anötö nañ gêm aö si-nga. ⁴⁸ Ñahu bu inj kêlinj inj ndê awhê akinj ñambwa, aö dec siñ dom. Têt kwahic

dec ma ndi, lau hon oc sêsam aö bu awê nan Anötö kêmwasin. ⁴⁹ In Nanga Nadau nan kôm gêñ atu têtj aö, ma in ndê ñaê dabun.

⁵⁰ Tôm têtj sambob, in tawalô lau hon nan sêtöc in ma sêtöc in sa. ⁵¹ In amba nanga kôm gêñ atu, ma lau nan yom sêtöc dau sa-nga gêm ñac si ñalôm ahuc, nan in soc ñac su sêlhö têtj têtj. ⁵² In kêmwasin kin nom-nga su yêc ñac si pôn kin-nga, magoc lau nan sêñgwinin dau, nan in toc ñac sa.

⁵³ In kêmwasin lau ñalôm sawa ña gêm ñayham-ñayham, magoc in kêtj lau ti lêtôm sêsa amba sawa si. ⁵⁴⁻⁵⁵ In gêm in ndê lau akin Israel-nga sa, ma têtj yom nan in gic bata têtj aban Abraham, ma têtj in ndê wakuc hon nan sêñkuc in, nan in tawalô ñac.”

⁵⁶ Maria kêtj Anötö ma sôm yom dinan su, goc mbo whin Elisabet gitôm ayô tö, ma tinambu in kölhö mbu têtj ndê malac gi.

Elisabet kêtj Jon

⁵⁷ Elisabet ndê ndoc men sa dec in kêtj balêkoc ngac dan. ⁵⁸ Ma in ndê dawai ti lau menpan in-nga sêñgö bu Pômdau tawalô in ñalên dinan, ma ñac hon atac ñayham sêwhin in. ⁵⁹ Têtj balêkoc dau ndê bêc ti-8-nga, ñac hon sêmen bu sêsê balê ndê ñamlic ñatô su sêñkuc lau Israel-nga si ñpwac, ma ñac tac whin bu sêkên damba Sekaria ndê ñaê pi in. ⁶⁰ Tigen in dinda sôm, “Mba! Dasam in ndê ñaê bu Jon.” ⁶¹ Ma sêsôm têtj in, “Yêc am nem dawam, ngac ñaê Jon dan mbo dom.” ⁶² Ma ñac sic amba têtj damba bu sêñyalê ñaê bocke in tac whin. ⁶³ In kôm ña amba bu sêkên tapele dan têtj in, dec sêkên ma in to, “In ndê ñaê Jon,” goc lau hon sêhêdaê. ⁶⁴ Ma ñagahô in êmbala tigolon, ma in sôm yom asê ma kêtj Anötö.

⁶⁵ Gêm dau kôm ñac lau hon sêsö, ma lau nan sêmbo Judia ñagamen lôc-nga, nan sem yom-galôm ñapan pi gêm hon dinan. ⁶⁶ Lau hon sêñgö ñawaê, ma ñac gauc gêm yom dau ñapan yêc ñac si ñalôm. Ma ñac sêlic bu Pômdau ndê ñaclai tôc dau asê yêc balê dau, dec sêndac dandi, “In oc ti ñamalac kain bocke?”

Sekaria hoc yom asê gitôm propet

⁶⁷ Têtj têtj dinan Nalau Dabun gêm Jon ndê damba Sekaria ahuc, ma in hoc yom asê gitôm propet dan ma sôm,

⁶⁸ “Tampin Pômdau, yac lau Israel-nga nen Anötö, bu in men bu nem in ndê lau si. ⁶⁹ In po ngac ti ñaclai dan sa yêc in ndê ngac akin Dawid ndê lau wakuc, nan gitôm bu nem yac si. ⁷⁰ Anötö ndê propet dabun sêhoc yom asê pi gêm dau mun su, ma kwahic dec Anötö kôm yom dau ñandô sa. ⁷¹ In kêmwasin lêtj dinan, bu nem yac si yêc yac nen ñacyo ti lau nan sêtöc yac amba. ⁷² In tawalô yac, têtj in gic bata têtj aban, ma gauc gêm in ndê pwac dabun, ⁷³ nan in kêmatin tidôn whin aban Abraham. ⁷⁴ In oc nem yac si yêc yac nen ñacyo amba, tu bu yac danem akin in ti atac pa su, ⁷⁵ ma tu bu tan sêlên dasa lêtj gitên ti dabun yêc in an gô-nga têtj bêc hon. ⁷⁶ Ma Jon, anen balê, lau oc sêsam am bu ‘Anötö, ñaclai ti Nawasi Nadau ndê propet,’ bu am oc mun Pômdau ma êmasan lau si ñalôm tu sêkôt in sa-nga. ⁷⁷ Ma am oc whê Anötö ndê lau si gauc sa pi lêtj nan in oc suc ñac si sac kwi tu bu nem ñac si-nga. ⁷⁸ Yac nen Anötö ndê lêtj tawalô yac-nga, nan oc têtj ac nan pi ma kalhac umbon, ⁷⁹ ma pô lau nan sêndöc gamen ñasec, ma lau nan sêmpin bu sêmbac ndu. In oc wê yac dasa sen bu datap yom malô sa.”

⁸⁰ Tinambu balê dau tiatu, ma kêtj ndê ñalôm sambuc tu nem akin Anötö-nga. Ma in mbo gamen sawa e têtj bêc nan in gic hu ndê gwelen, dec gêm mêtê kalhac lau Israel an gô-nga.

2

Maria kêtj Yisu

¹ Têtj têtj dinan †Sisa Ogasta gic atu yom bu sêsê lau hon nan sêmbo Rom si gôlin ñapu, nan sa tu bu sênemlihi takis-nga.

² (Têtj ndoc dinan Kirinius gêm gôlin gamen Siria-nga, ma gêm dinan ti têtj ñamata-nga nan sêsê lau sa yêc in ndê gôlin ñapu.)

³ Bocdinan lau hon sêtên si malachu si, bu sêto si ñaê sip bapia sêsê ñac sa-nga.

⁴ Josep in Dawid ndê wakuc dan, ma bocdinan in hu malac Nasaret yêc gamen

Galili-nga siŋ, ma sip têt Dawid ndê malac yêc gameŋ Judia-nga gi, malac naŋ sêsam bu Betlehem. ⁵ Josep lu Maria sêwhiŋ dau si bu sêkêŋ si ŋaê, bu sêhoc iŋlu si yom asê su bu oc sênem dau. Ma Maria daê mbo. ⁶ Têt ndoc iŋlu sêmbo Betlehem, naŋ Maria ndê bêc bu kôc balêkoc-nga hôc asê. ⁷ Josep lu Maria sêyêc bôc si mala, bu ŋasawa mbasi yêc andu ŋacleŋ-nga. Ma yêc dê, Maria kôc iŋ ndê balêkoc ŋgac ŋamata-nga. Ma iŋ kôm iŋ si ŋa po, ma kêt iŋ yêc bôc si apa sêneŋ gêt-nga.

Anjela sêhoc Yisu ŋawaê asê

⁸ Têt ôbwêc dinaŋ lau ŋatô sêyob si domba sêmbo malac dau ŋamakê. ⁹ Ma Anötö ndê anjela daŋ hoc dau asê têt ŋac. Pômdau ndê ŋawê pô ŋac, ma sêtôc dau ŋandô. ¹⁰ Goc anjela dau sôm têt ŋac bu, “Atôc daôm dom! Aô bu wakêt ŋawaê ŋayham daŋ têt mac, naŋ oc kôm mac atac ŋayham atu. Ma ŋawaê dindéc gic waê lau hoŋ. ¹¹ Mac nem ŋgac nem mac si-nga hôc asê têt bêc dau dindéc. Iŋ dinda kôc iŋ yêc Betlehem, malac naŋ sêsam bu Dawid ndê malac. Iŋ †Mesaya dau naŋ Anötö gic bata bu êŋkiŋ meŋ, ma mac nem Pômdau dau. ¹² Atêt Betlehem andi, ma mac oc anjalê balêkoc dau pi gêt bocdec bu. Sêkôm iŋ si ŋa po, ma sêkêŋ iŋ yêc bôc si apa sêneŋ gêt-nga.” ¹³ Ma ŋagahô anjela undambê-nga daêsam sêhoc dau asê sêwhiŋ anjela dinaŋ, ma sem wê sêmpiŋ Anötö bocdec bu, ¹⁴ “Anötö ndê waê sa yêc lôlôc. Ma yom malô yêc nom, têt lau naŋ Anötö gêlic ŋac ŋayham.”

Lau sêyob domba-nga sêtêt Betlehem si

¹⁵ Anjela sem wê dinaŋ su, goc sêmbu sêpi undambê si. Ma lau sêyob domba-nga sêsôm têt dandi, “Ayôc! Datêt Betlehem dandi, ma dalic gêt atu naŋ Pômdau ndê anjela sêhoc asê têt yac.” ¹⁶ Goc sêŋsahic dau sêtêt Betlehem si, ma sêtap Maria lu Josep sa, ma sêlic balêkoc dau yêc bôc si apa sêneŋ gêt-nga. ¹⁷ Sêlic iŋ su goc sêsa si, ma sic miŋ yom naŋ anjela hoc asê têt ŋac pi balêkoc dau. ¹⁸ Ma lau hoŋ naŋ sêŋgô ŋac si yom, naŋ sêhêdaê ŋandô. ¹⁹ Magoc Maria gauc gêm yom hoŋ ŋapaŋ yêc ndê ŋalôm. ²⁰ Ma lau sêyob domba-nga sêlhô sêmbu sêtêt gameŋ sêyob domba-nga si. Sêmpiŋ

Anötö ma sêtoc iŋ ndê waê sa tu gêt hoŋ naŋ sêŋgô ti sêlic, naŋ gitôm anjela sôm asê têt ŋac.

Sêtôt Yisu yêc lôm dabuŋ

²¹ Têt bêc 8 giŋga su, sêsê balê ndê ŋamlic ŋatô su, kêkuc lau Israel-nga si pwac. Ma sêsam iŋ ndê ŋ aê Yisu, tôm anjela sam iŋ têt ndoc iŋ kêt puc Maria bu iŋ oc daê.

²² Muŋ-nga, Moses to yomsu daŋ pi lauwhê Israel-nga naŋ sêkôc balêkoc, naŋ yêc bocdec bu. Sêhôn e bêc 40 pacndê, goc ŋac oc ŋawasi sa tiyham yêc Anötö anjê-nga. Bocdinaŋ têt Maria ndê bêc 40 pacndê su, goc iŋlu Josep sêkôc Yisu sêtêt lôm dabuŋ yêc malac Jerusalem si, bu sêtôt iŋ yêc Pômdau anjê-nga. ²³ Sêkôm bocdinaŋ kêkuc Pômdau ndê yomsu naŋ Moses to bocdec bu, “Asam balêkoc ŋgac mbêc hoŋ bu dabuŋ yêc Pômdau anjê-nga.” ²⁴ Ma têt têt dinaŋ iŋlu sêkêŋ da bu Maria ŋawasi sa tiyham. Sêkêŋ da tôm Pômdau ndê yomsu, balusi lu me mbac sauŋ lu.

²⁵ Têt têt dinaŋ ŋgac daŋ ŋaê Simeon mbo Jerusalem. Iŋ ŋgac gitêt ti dabuŋ, ma iŋ hôŋ ndoc bu Anötö êŋkiŋ iŋ ndê Mesaya bu nem lau Israel-nga si. Nalau Dabuŋ whiŋ iŋ tôm bêc hoŋ, ²⁶ ma têt ndoc daŋ, kêt gauc têt iŋ bu iŋ oc mbo tali e lic Mesaya naŋ Pômdau gic bata. ²⁷ Ma Nalau Dabuŋ wê Simeon têt lôm dabuŋ gi, têt bêc naŋ Yisu dinda lu damba sêkôc iŋ sêmep bu sêkêŋ da sêŋkuc Moses ndê yomsu. ²⁸ Iŋ pê Yisu sa, goc kêpiŋ Anötö ma sôm, ²⁹⁻³⁰ “O Pômdau atu, yom naŋ am gic bata su, naŋ kwahic dec ŋandô sa. Aô tanôn galic am nem †ŋgac Nem Lau Si-nga su, ma bocdinaŋ dec oc tôm bu am nem ŋgac akiŋ aô dec wambac ndu ti atac malô. ³¹ Am kêmasaŋ lêt dindéc yêc lau hoŋ anjê-nga. ³² Am nem ŋawê oc pô lau hoŋ, bu têt am asê têt lau gameŋ apa-nga, ma bu po am nem lau Israel-nga si waê sa.”

³³ Simeon sôm yom dinaŋ pi Yisu, dec kôm Yisu dinda lu damba sêhêdaê. ³⁴ Goc Simeon gêm mbec ŋac, ma sôm têt Yisu dinda Maria, “Anötö kêyalin balê dindéc sa, ma tu iŋ-nga lau Israel-nga daêsam oc sêpeŋ, magoc daêsam naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasin sa. Iŋ meŋ bu têt Anötö ndê lêt asê têt lau, magoc daêsam oc

sêpu in ti ndê yom, ³⁵ ma ñalêñ dinañ gauc nañ yêc lau daêsam si ñalôm, nañ oc meñ sa tiawê. Ma tu gêñ nañ oc hóc asê in-nga, am daôm oc hóc ñandê atu tòm bien kuñ am ñatê.”

³⁶ Propet awê dañ mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. In ndê ñaê

Ana, ma in damba in Panuel, nañ yêc Aser ndê toñ.* Ana in ti awê andô su. Muñ-nga in gêm ñgac su ma inlu nakweñ sêmbo sêwhiñ dau gitôm yala 7, ³⁷ goc nakweñ mbac ndu ma Ana ti awê sawa ma mbo e in ndê yala ti 84. Tòm acsalô ti ôbwêc hoñ in gêm akiñ Anötö mbo lôm dabuñ ñabatêmdö, ma têm daêsam in hu gêñ danen-nga siñ tu nem dabuñ dau ti ten mbec ñanga-nga. ³⁸ Têñ têm nañ Simeon ndê yom pi Yisu pacndê, nañ Ana têtñ ñac gi, ma gêm danje Anötö. Ma in gic hu sôm yom pi balêkoc têtñ lau hoñ nañ sêhôn ndoc nañ Anötö oc nem lau Jerusalem ti Israel-nga si.

³⁹ Josep lu Maria sêkôm gêñ hoñ tòm Pômdau ndê yomsu sôm, goc sêmbu sêtên ñac si malac Nasaret yêc gameñ Galili-nga si. ⁴⁰ Ma Yisu tiatu ma ti balê ti licwalô. Ma gauc ñayham ma Anötö ndê mwasiñ gêm in ahuc.

Yisu mbo lôm dabuñ

⁴¹ Tòm yala hoñ Maria lu Josep sêpi Jerusalem si, bu sêlic om atu †Pasowa-nga. ⁴² Têtñ Yisu ndê yala ti 12, nañ ñac hoñ sêpi si, tòm inlu si gêbôm. ⁴³ Ma têtñ ndoc Mwasin Pasowa-nga pacndê, goc Maria lu Josep sêhu Jerusalem siñ bu sêmbu sêtên inlu si malac sêndi. Yisu gacgeñ mbo Jerusalem, magoc inlu sêñyalê dom, ⁴⁴ bu sêñsêlêñ sêmbo señ sêwhiñ lau toñ atu, dec sem gauc bu in oc mbo lau toñ atu dinañ ñalôm. Sêhu Jerusalem siñ sêsa si gitôm bêc dañ, goc sêñsalê in yêc ñac si lau. ⁴⁵ Sêtap in sa dom, dec bêc tilu-nga inlu sêmbu sêtên Je rusalem si, bu sêñsalê in. ⁴⁶ Sêhóc asê Jerusalem, ma ñagalañsê sêtap in sa yêc lôm dabuñ. In ndöc whiñ lau nañ sêndôhôn mêtê, ma in kêtñ danja ñac si yom. Ma in ndac ñac pi gêñ daêsam. ⁴⁷ Lau hoñ nañ sêñgô in, nañ

sêhêdaê tu in ndê gauc-nga, ma tu yom hoñ nañ in ô têtñ kêdôhônwaga-nga.

⁴⁸ Têtñ ndoc Maria lu Josep sêlic in, nañ sêhêdaê. Ma Maria ndac in, “Aneñ balê, tu sake-nga am kôm gêñ dindec têtñ alu damam? Alu añsalê am ti ñalôm ñawapac.”

⁴⁹ Ma Yisu ndac inlu, “Tu sake-nga amlu añsalê aö? Damañ ndê andu dindec, ma aö gac waê bu wambo dec.” ⁵⁰ Tigen ñac sêñyalê in ndê yom ñahu dom.

⁵¹ Goc Yisu whiñ inlu, ma sêmbu sêtên malac Nasaret si, ma in danja wambu têtñ inlu ñapep. Ma in dinda gauc gêm yom hoñ dinañ ñapañ yêc ndê ñalôm. ⁵² Ma Yisu tiatu ma ti ñgac tiguauc, ma Anötö ma ñamalac hoñ sêlic in ñayham.

3

Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêmasañ Yisu ndê señ

(Mat 3:1-12; Mak 1:2-8)

¹ Tinjambu Taibirias ti lau Rom-nga si kin atu,* ma têtñ in ndê yala ti-15-nga, nañ in ndê la u bata bocdec sem gôlin lau Rom-nga si gameñ ñatô. Pontias Pailot gêm gôlin gameñ Judia-nga, †Herod Antipas gêm gôlin Galili, Herod ndê dôwa Pilip gêm gôlin Ituria ma Trakonitas, ma Lisaniyas gêm gôlin Abelin. ² Ma Anas lu Kayapas sêti l au Israel-nga si †dabuñsiga ñamata-nga. Têtñ ndoc dinañ Anötö kêkin in ndê yom têtñ Jon, Sekaria ndê atungac nañ mbo gameñ sawa. ³ Bocdinañ Jon gic hu in ndê gwelen. In golom-golom malac hoñ nañ yêc Bu Jordan ñamakê, ma gêm mêtê bu lau sêlin sanju tu bu sêtôc asê bu sêkac si ñalôm kwi ma sêhu mêtê sac siñ, dec Anötö oc suc ñac si sac kwi.

⁴ Propet Aisaya hoc yom asê pi Jon muñ su, tòm in to yêc ndê buku bocdec bu:

Ñamalac dañ ta yom yêc gameñ sawa bocdec bu, ‘Amasañ Pômdau ndê señ. Amasañ nem ñalôm bu akôc in sa.

⁵ Busuñ hoñ oc sêti gameñ apa-pa, ma lôc ti ñabaö hoñ oc sêti gameñ gapoñ. Señ mbwê hoñ oc sêtisolop, ma señ hoc-hoc oc sêti señ ñayham.

* **2:36:** Aser - Jakob ndê atui 12 si dañ. Lau Israel sêwhê dau kôc ti toñ 12 sêñkuc apai 12 dinañ (alic Gen 35:26).

* **3:1:** Kin atu nañ gêm gôlin gameñ Rom-nga hoñ nañ sêsam bu †Sisa.

⁶ Ma lau nom-nga honj oc sêlic Anötö ndê lêñ nem lau si-nga.’ *[Ais 40:3-5]*

⁷ Ma tu dinañ-nga Jon sôm têtñ lau daêsam nañ sêsa si bu inj êñku ñac, “Mac mboc ñatui mac! Tu sake-nga mac alhö amen? Mac akôc gauc pi Anötö ndê atac ñandê nañ lau propet sêkêñ puc yac bu oc meñ sa, dec gauc gêm bu amenj ma alinj busañgu ñambwa, a? ⁸ Anğô! Akôm mêtê ñayham nañ tôc asê bu mac am daôm kwi yomandô. Asôm têtñ daôm dom, bu ‘Abraham apai yac, ma tu dinañ-nga Anötö oc kôc yac sa.’ Aô wasôm têtñ mac bu Anötö gitôm bu nem hoc honj dindêc kwi sêti Abraham atui sêô mac. ⁹ A honj nañ sem ñandô ñayham dom, nañ kwahic dec Anötö kêtñ ki ñamata têtñ ñawakac, ma inj oc lêtñ su ma tuc pi ya ndi.”

¹⁰ Lau toñ atu dinañ sêtñgô Jon ndê yom ma sêndac inj, “Bocdinañ yac oc akôm sake?”

¹¹ Ma inj ô yom ma sôm, “Tamwalô lau ñatô. Mac nem asa ndê ñakwê ñandô-nga lu bu sêyêc, nañ kêtñ danj têtñ lau nañ si ñakwê mbasi. Ma asa ndê gêtñ danen-nga yêc, nañ nem lau nañ sêpônnda dau, nañ sa bocdinañ.”

¹² Lau sêkôc takis-nga ñatô sêsa si bu Jon êñku ñac, ma sêndac, “Kêdôhônwaga, yac oc akôm sake?” ¹³ Goc Jon sôm têtñ ñac, “Akôc takis ñapep, ma ahôc gêtñc dôhônj nañ lau Rom-nga sêkêñ, nañ dom!”

¹⁴ Ma lau sinj-nga ñatô sêndac inj, “Ma yac, oc akôm sake?” Ma inj sôm, “Anğôlinj yom tasanj pi lau, me akôm gêtñ ti ñaclai bu anğaho ñac si mone me gêtñ dom. Akôc ñaôli gwelenj-nga nañ lau Rom-nga sêkêñ têtñ mac, ma tamgatu awa ñatô dom.”

¹⁵ Têtñ têtñ dinañ lau Israel-nga sêkêñ bata bu Anötö oc êñkinj inj ndê Mesaya, ma lau honj nañ sêtñgô Jon, nañ sêhê gauc bu mboe inj Mesaya dau. ¹⁶ Magoc Jon sôm têtñ lau honj, “Ngac danj oc meñ hôt asê. Inj ndê ñaclai hôt gêtñc aô neñ su. Aô ngac ñambwa, gitôm dom bu wati inj ndê ngac akinj nañ kêtñgapwêc inj ndê atapa ñawalô. Aô dec kaku mac ña bu ñambwa, tigenj inj oc êñku mac ña ñalau Dabuñ ti ya. ¹⁷ Inj meñ bu êñsahê lau, gitôm ngac nañ whê wit ñandô ti ñapa kôc, dec oc ndic ñandô sa sôt andu gêtñ ñandô-nga, ma tuc ñapa sip ya nañ sa ñapanj ndi.” ¹⁸ Ñalênj

dinañ Jon hoc ñawaê ñayham asê têtñ lau, ma gêm la ñac ña yom ñanğa daêsam.

¹⁹ Tinjambu Jon puc Kinj Herod ndê giso asê, bu Herod gêm inj asi ndê awhê Herodias, ma kôm mêtê sac daêsam whinj. ²⁰ Dec Herod gêm dau si, ma kôm giso danj tiyham bocdec bu, inj kêtñ Jon ndôc gapocwalô.

Jon kêtñ Yisu

(Mat 3:13-17; Mak 1:9-11; Jon 1:32-34)

²¹ Têtñ têtñ nañ Herod kêtñ Jon ndôc gapocwalô su dom, nañ Yisu sa têtñ Jon gi, ma Jon kêtñ inj whinj. Tinjambu Yisu kalhac ma teñ mbec mbo, ma undambê kac sa, ²² ma Ñalau Dabuñ gêm balusi anğô, ma sip meñ sac Yisu ñahô. Ma awa danj sa akêtñ undambê, nañ sôm, “Aô neñ Atunğac atac whinj-nga am. Aô gatisambuc am ñandô.”

Yisu ndê apai si ñadênañ

(Mat 1:1-17)

²³ Yisu gic hu ndê gwelenj têtñ inj ndê yala gitôm 30. Ma inj ndê apai bocdindec. Lau sêsam Yisu bu Josep atu. Ma Josep inj Eli atu, ²⁴ nañ Matat atu, nañ Liwai atu, nañ Melki atu, nañ Yanai atu, nañ Josep atu, ²⁵ nañ Matatias atu, nañ Amos atu, nañ Nahum atu, nañ Esli atu, nañ Nagai atu, ²⁶ nañ Mat atu, nañ Matatias atu, nañ Semin atu, nañ Yosek atu, nañ Yoda atu, ²⁷ nañ Yoanan atu, nañ Resa atu, nañ Serubabel atu, nañ Siltiel atu, nañ Neri atu, ²⁸ nañ Melki atu, nañ Adi atu, nañ Kosam atu, nañ Elmadam atu, nañ Er atu, ²⁹ nañ Josua atu, nañ Eliesia atu, nañ Yorim atu, nañ Matat atu, nañ Liwai atu, ³⁰ nañ Simeon atu, nañ Juda atu, nañ Josep atu, nañ Yonam atu, nañ Eliakim atu, nañ Melea atu, ³¹ nañ Mena atu, nañ Matata atu, nañ Natan atu, nañ Dawid atu, ³² nañ Jessi atu, nañ Obed atu, nañ Boas atu, nañ Salmon atu, nañ Nason atu, ³³ nañ Aminadab atu, nañ Ram atu, nañ Hesron atu, nañ Peres atu, nañ Juda atu, ³⁴ nañ Jakob atu, nañ Aisak atu, nañ Abraham atu, nañ Tera atu, nañ Naho atu, ³⁵ nañ Serug atu, nañ Reu atu, nañ Peleg atu, nañ Eber atu, nañ Sela atu, ³⁶ nañ Kenan atu, nañ Apakad atu, nañ Sem atu, nañ Noa atu, nañ Lamek atu, ³⁷ nañ Metusela atu, nañ Inok atu, nañ Yared atu, nañ Mahalalel atu,

nañ Kenan atu,³⁸ nañ Inos atu, nañ Set atu, nañ Adam atu, nañ Anötö atu.

4

Sadañ kêtôm Yisu

(Mat 4:1-11; Mak 1:12-13)

¹ Nalau Dabuñ gêm Yisu ahuc ma in hu Bu Jordan sinj. Ma Nalau wê in bambalinj mbo gameñ sawa ² gitôm bêc 40. Yêc dindê Sadañ kêsahê bu êntôm in. Tôm bêc hoñ dinañ Yisu gêñ gêñ dañ dom, ma tiñambu gêñ yô in ñandô. ³ Ma Sadañ sôm têñ in, “Am Anötö ndê Atu, a? Bocdinañ sôm têñ hoc dindêc bu nem dau kwi ti bolom.” ⁴ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Mba! Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘*Gêñ daneñ-nga ñambwa kêñ lau sêndöc tali dom.*’ ”

⁵ Goc Sadañ kôc in sa pi lôc baliñ dañ gi, ma ñagahô in tôc têñ in gameñ hoñ nañ kin nom-nga sem gôlinj. ⁶⁻⁷ Ma in sôm, “Gêñ hoñ dindêc yêc aneñ gôlinj ñapu. Ma gitôm bu wakêñ têñ asa nañ aô atac whin nañ. Am bu pôn hamduc têñ aô, dec wakêñ ñaclai ti ñawasi hoñ dindêc têñ am.” ⁸ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Mba! Sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pôn hamduc têñ Pômdau am nem Anötö, ma nem akiñ in tigenj.*’ ”

⁹ Goc Sadañ wê in pi malac Jerusalem gi, ma kêñ in kalhac lôm dabuñ ñapoc lôlôc, ma sôm têñ in, “Am Anötö ndê Atu, a? Dec pwê sip akêñ dec ndi. ¹⁰ Am oc tisac dom, bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘*Pômdau oc êñkinj ndê añela bu sêyob am.* ¹¹ *Ñac oc sêpê am sa lôlôc bu am tiñ gahim pi hoc dañ dom.*’ ” ¹² Magoc Yisu ô yom bocdec bu, “Sêto yom yêc bu, ‘*Êmsahê Pômdau am nem Anötö dom.*’ ”

¹³ Nalêñ dinañ Sadañ kêsahê lêñ daêsam tu êntôm Yisu-nga. Ma tiñambu in hu in sinj ma kôlhô gi, bu hôñ têt dañ tiyham.

Yisu gic hu ndê gwelenj yêc Galili

¹⁴ Nalau Dabuñ ndê ñaclai gêm Yisu ahuc, ma in mbu têñ gameñ Galili-nga gi. Ma ñawaê pi in sa têñ gameñ ñamakê-nga hoñ gi. ¹⁵ In kêdôhôn lau yêc ñac si lôm wê-nga, ma lau hoñ sêmpiñ in.

Yisu ndê lau sêsoc in yêc ndê malac Nasaret

¹⁶ Tiñambu Yisu hôc asê in ndê malachu Nasaret. Yêc dinañ in kêkuc ndê gêbôm, ma

têñ bêc †Sabat-nga in sôc lôm wê-nga gi. In tisa kalhac bu sam Anötö ndê mêtê, ¹⁷ ma sêkêñ propet Aisaya ndê bapia tilhuñ têñ in. Yisu kac bapia dau sa, ma kêsâlê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁸ Pômdau kêñ ndê Nalau gêm aô ahuc, dec kêyalin aô sa bu wasôm ñawaê ñayham asê têñ lau ñalôm sawa. In kêkinj aô bu wasôm asê têñ lau bu Anötö kêmasañ lêñ bu êngapwêc ñac su yêc gapocwalô, ma bu kôm lau tapec si tandô po asê, bu wanem lau nañ si ñacyo sêñgwiniñ ñac, nañ sa, ¹⁹ ma bu wanem mêtê bu kwahic dec Pômdau kêyalinj têt wakuc sa bu êmwasiñ lau. *[Ais 61:1-2]*

²⁰ Yisu sam yom dau su, goc kêlhuñ bapia dau sa tiyham, kêñ mbu têñ dabuñwaga, ma ndöc sic. Lau hoñ nañ sêndöc lôm, nañ tahê in, ²¹ dec in gic hu ndê yom ma sôm, “Yom nañ mac añgô, nañ ñandô sa têñ acsalô dindêc.”

²² Lau hoñ sem yomgalôm pi in ti sêlic in ñayham, ma sêhêdaê tu in ndê yom ñayham-nga. Ma sêsôm têñ dandi, “In Josep ndê atuñgac. Bocke ma in sôm yom kainj dinañ?” ²³ Ma Yisu sôm têñ ñac, “Aô kayalê mac nem gauc. Mboe mac oc asôm yom gôlinj dindêc têñ aô, ‘Dokta, nem daôm sa.’ Gêñ nañ aô gakôm yêc malac Kapenaom, nañ mac añgô ñawaê su, dec mac atac whin bu aô wakôm tiyham yêc dec, a?” ²⁴ Ma in sôm, “Yomandô! Yêc propet dañ ndê malac, in ndê lau oc sêkôc in sa dom. ²⁵ Têñ propet Elaija ndê têt, nañ lauwhê sawa Israel-nga daêsam sêmbo. Têñ ndoc dinañ u gic dom e tôm yala tö ma ayô 6, ma tôbôm atu gêm gameñ ahuc. ²⁶ Tigenj Anötö kêkinj Elaija têñ awhê sawa Israel-nga dañ dom, magoc kêkinj in bu nem awhê sawa dañ sa yêc Sarepet, malac nañ yêc Saidon ñagameñ. ²⁷ Ma têñ propet Elaisa ndê têt, nañ lau ti gêm bac fleprasi daêsam sêmbo lau Israel-nga ñalôm. Tigenj Elaisa kôm Israel si dañ ñayham sa dom. In gêm ñgac Siria-nga Naman tawasê sa.”

²⁸ Yisu ndê yom dinañ kôm lau nañ sêndöc lôm wê-nga, atac ñandê atu. ²⁹ Sêtisa ma sêsoc in ma sêkôc in sa sêtêñ salic sac nañ yêc malac dau ñamakê, bu sêsuc in sip

ndi. ³⁰ Tigen in jêselên gic nac kôc, ma kölhö gi.

Yisu kêdôhôn lau ma soc nalau sac yêc malac Kapenaom
(Mak 1:21-28)

³¹ Tinambu in mbu têt malac Kapenaom nan yêc gamej Galili-nga gi. Têt bêc Sabat-nga in kêdôhôn lau. ³² Nac sêhêdaê tu in ndê yom-nga, bu in kêdôhôn lau ti naclai atu. ³³ Ma ngac dan nan nalau sac mbo in nalôm, nan ndöc lôm wê-nga dinan. In mbwêc awha atu, ³⁴ “Ei! Yisu Nasaret-nga. Aö kayalê am, am ngac dabun nan Anötö kêkin. Am bu kôm sake têt yac? Am mwen bu sen yac su, a?” ³⁵ Magoc Yisu hec yom nalau sac dau ma sôm, “Am manan ma hu in sin!” Goc nalau sac kôm ngac dau pen sip nom gi yêc lau hon anjô-nga, ma sa yêc in, magoc kôm in tisac dom.

³⁶ L au hon sêhêdaê tu gêt dinan-nga, ma sêsôm têt dau, “Yom bocke nan in kêdôhôn? In gic atu yom nan ma ti naclai têt nalau sac, ma soc nac su!” ³⁷ Ma tinambu lau sic min pi Yisu e in ndê waê gêm gamej hon dinan ahuc.

Yisu gêm lau gêmbac daêsam sa
(Mat 8:14-17; Mak 1:29-34)

³⁸ Yisu tisa ma hu lôm wê-nga dau sin, ma têt Saimon ndê andu gi. Saimon ndê lawawê gêmbac lic nandê atu, dec sêndac Yisu bu nem in sa. ³⁹ Goc Yisu têt in gi, ma gic atu bu gêmbac dau hu in sin. Ma ngahô awê dau tisa ma gêm akin nac.

⁴⁰ Têt telha dinan ac gi sip su, goc lau sêkôc lau ti gêmbac hon sa akên nac si andu, ma sêtêt Yisu si. In kên amba sac nac hon, ma kôm nac nayham sa. ⁴¹ Ma in soc nalau sac daêsam su, ma sêhu lau sin ti sêmbwêc, “Am Anötö ndê Atu.” Magoc in hec yom nac, ma kên yao bu nac sêsôm in asê dom, nahu bu nac sênjalê bu in Mesaya dau.

Yisu hu malac Kapenaom sin
(Mak 1:35-39)

⁴² Têt bêbêc ganduc Yisu hu malac dau sin, ma sa gi bu mbo tawasê. Ma lau malac-nga sêsa si bu sênjalê in, ma têt ndoc sêtap in s a, nan sêtet in bu hu nac sin dom. ⁴³ Magoc in sôm têt nac, “Mba! Aö gac

waê bu wasôm njawaê nayham pi †Anötö ndê gölin asê yêc malac natô whin. Anötö kêkin aö tu gwelen dinan-nga.” ⁴⁴ Ma in golom-golom malac nan sêyêc gamej Judia-nga, ma gêm mêtê tôm nac si lôm wê-nga hon.

5

Yisu kêgalêm ngacsênjomi namata-nga
(Mat 4:18-22; Mak 1:16-20; Jon 1:35-42)

¹ Têt bêc dan Yisu kalhac Bugicton Genesaret* namakê. Ma lau daêsam sêkac sa ma sênghi in ahuc tu bu sêngô Anötö ndê yom nan in hoc asê. ² Yisu gêlic lau sêkôc i-nga natô sênjwasin si wasan sêmbo baö, ma nac si wan lu sêpoc sun sa têt baö. ³ Dec in pi wan dan gi, ma ndac wan nadau, ngac nan sêsam bu Saimon, bu hêc wan dau sa awê nagec. Goc in ndöc sic ndöc wan, ma kêdôhôn lau nan sêlhac baö.

⁴ Têt têt Yisu gic bata in ndê yom, nan sôm têt Saimon, “Hêc wan sa bugicton ngapon ndi, ma kên nem wasan sip bu kôc i.” ⁵ Ma Saimon sôm, “O ngac atu, yac am gwelen atu ôbwêc bali, magoc akôc i dan dom. Magoc tu am sôm-nga, dec aö wakên wasan sip ndi.” ⁶ Goc Saimon ti ndê lau sêhêc wan sêsa si, ma sêkên wasan sip gi. Ma sêkôc i daêsam andô e wasan menjhu, kêpin bu wasan kic. ⁷ Bocdinan nac sic gayo nac si silip natô nan sêmbo wan tilu-nga bu sêmên ma sênem nac sa. Goc nac sic dulu i sip wan lu-lu e menjhu, ma kêpin bu wan lu-lu sêpac.

⁸ Têt ndoc Saimon Pita gêlic i daêsam dinan, nan in pôn haduc yêc Yisu gahi-nga ma sôm têt in, “Pômdau, hu aö sin, bu aö ngac sac!” ⁹ In sôm yom dinan, nahu bu in ti lau hon nan sêmbo sêwhin in, nan sêhêdaê tu sêhê i daêsam dinan-nga. ¹⁰ Ma Jems lu Jon, Sebedi ndê atungac lu nan sêmbo wan tilu-nga, nan sêhêdaê boc-d inan. Magoc Yisu sôm têt Saimon, “Töc daôm dom. Am ngac kôc i-nga, magoc kwahic dec ma ndi, am oc kôm gwelen bu kôm namalac sêmên sênkuc aö.” ¹¹ Ma tinambu sêsôc baö si goc sêhu gêt hon sin, ma sênkuc Yisu.

Yisu kôm nac ti gêmbac leprasi nayham sa
(Mat 8:1-4; Mak 1:40-45)

* 5:1: Genesaret - Bugicton Galili-nga ndê naê dan.

¹² Yisu mbo malac atu dan, ma ngac dan nan gëmbac leprasi gëm in ndê namlic sambuc ahuc, nan têt in gi. Têt ndoc in gëlic Yisu, nan in hu dau ango andô têt nom, ma têt in, “Pômdau, am bu tac whin, dec gitôm bu am oc kôm aô namlic nawasi sa.”
¹³ Goc Yisu kêmâtôc amba ma kêmasec in ma sôm, “Aô atac whin, dec wasôm têt am bu namlic nawasi sa.” Ma ngahô en gëmbac leprasi hu in sin. ¹⁴ Goc Yisu kêt yao ma sôm, “Ndic min têt namalac dan dom, tigen têt dabunsigna ndi, ma tôc daôm têt in bu lic bu am nem namlic nawasi sa su. Ma kêt da tu am namlic nawasi sa-nga tôm yomsu nan Moses kêt têt yac. Ma nalên dinau lau hon oc sênjalê bu am namlic nayham sa.”

¹⁵ Yisu bu kêt yao ngac dau, magoc jawawê pi gêt nan Yisu kôm, nan gëm gameu sambuc ahuc. Bocdinau lau daêsam sêtên in si napan, bu sênjo in ndê yom, ma bu in kôm nac si gëmbac nayham sa. ¹⁶ Tigen têt nât in hu lau hon sin, ma sa gameu sawa gi bu têt mbec.

*Yisu gëm ngac bôlin dan sa
(Mat 9:1-8; Mak 2:1-12)*

¹⁷ Têt bêt dan Yisu kédôhôn lau mbo andu dan. Ma lau Palêsai ti kédôhônwaga yomsu-nga nât nan sêmên akêt malac Galili-nga ti Ju dia-nga hon, ma akêt Jerusalem, nan sêndôc sêsun sa têt in. Ma Pômdau ndê naclai gëm Yisu ahuc bu kôm lau gëmbac nayham sa.

¹⁸ Têt têt dinau lau nât sêmên sêmbalan ngac bôlin dan yêc sac, ma bu sêsôc andu dau sêndi, tu bu sêkên in yêc Yisu ango-nga. ¹⁹ Magoc lau daêsam sênghihi Yisu ahuc e nasawa mba. Bocdinau nac sêpi andu napoc lôlôc si, ma sêkac poc sa. Goc sênwhan sac ti ngac bôlin dau sip lau daêsam nalhu, solop têt Yisu ango-nga gi. ²⁰ Yisu gëlic gêt dinau dec kêtalê bu nac sêkên whin in, ma sôm têt ngac bôlin, “O ngac daôm, kwahic dec aô wasuc am nem sac kwi.”

²¹ Goc lau Palêsai ti lau nan sêndôhôn yomsu sic hu sem yom-galôm têt dau bocdec bu, “Ngac dindec in asa? In ndê yom sac sambuc! Anôtô tigen gitôm bu suc sac kwi!” ²² Yisu kêtalê nac si gauc dinau ma ndac nac, “Tu sake-nga mac gauc gëm yom bocdinau?” ²³ Mac akêt whin dom

bu anen naclai yêc bu wasôm têt ngac dau bu, ‘Aô wasuc am nem sac kwi.’ Bocdinau aô wasôm têt in, ‘Tisa ma êmsêlên.’ ²⁴ Ma têt ndoc mac alic anen yom dau nandô sa, nan anjalê bu Anôtô kêt naclai têt †Namalac ndê Atu bu suc namalac si sac kwi yêc nom whin.”

Goc Yisu sôm têt ngac bôlin dau, “Tisa, kôc nem mbô sa, ma lhô têt nem andu ndi.” ²⁵ Ma ngahô ngac dau kalhac nac si ango-nga, kôc in ndê mbô sa, ma mbu têt ndê andu gi ti kêtên Anôtô. ²⁶ Ma lau hon sêhêdaê nandô. Sêmpin Anôtô ma sêsôm, “Acsalô lec yac dalic gêt kain dan solop!”

*Yisu kêtalê Liwai bu ênkuc in
(Mak 2:13-17; Luk 5:27-32)*

²⁷ Tinambu Yisu sa awê gi ma gëlic ngac kôc takis-nga dan nan ndê naê Liwai, ndôc ndê mala kôc takis-nga. Ma Yisu sôm têt in, “Ênkuc aô!” ²⁸ Goc Liwai tisa, hu gêt hon sin yêc, ma kêtuc Yisu.

²⁹ Tinambu Liwai ndê mwasiu atu dan tu Yisu-nga yêc in ndê andu. Ma lau sêkôc takis-nga daêsam, ma lau nât sêndôc tebo ma sen gêt sêwhin inlu Yisu. ³⁰ Ma lau Palêsai ti lau †Skraib nât nan sêmbo Palêsai si ton, nan sêlic gêt dau dec sêtucdin ma sêsôm têt Yisu ndê ngacsênjomi, “Tu sake-nga mac an ti anôm gêt awhin lau sêkôc takis-nga ti lau sac nâtô?” ³¹ Ma Yisu dau ô nac si yom ma sôm, “Lau nan sêlic dau bu gëmbac mba, nan oc sênjalê dokta dom, magoc lau ti gëmbac oc sênjalê dokta. ³² Aô gameu bu wanjalê lau nan sêlic dau bu lau gitên, nan sa dom, aô gameu bu wanjalê lau sac sa bu sênem dau kwi.”

*Yao gêt danen-nga-nga
(Mat 9:14-15; Mak 2:18-20)*

³³ Ma lau Palêsai ti lau Skraib dinau sêsôm têt in, “Ndoc daêsam Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê sênjomi sêhu gêt danen-nga sin ma sêtên mbec, ma Palêsai si sênjomi sêkôm bocdinau. Magoc tôm bêt hon am nem ngacsênjomi sênôm ti sen gêt sêmbo.” ³⁴ Goc Yisu sôm, “Ngac nem awhê-nga dan bu êngalê lau sa sêmbo sêwhin in bu sênên mwasiu nem awhê-nga, dec oc tôm dom bu dasôm têt nac bu sêhu gêt danen-nga sin têt ndoc ngac dau mbo whin nac. ³⁵ Nalên tigen

aö gambo gawhin anen ngacsênomi, ma tu dinan-nga dec sêhu gêñ danen-nga sinj dom. Tigen ndoc oc men, nan njacyo oc sêkôc aö su yêc nac, ma têtñ ndoc dinan nac oc njalôm njawapac, ma sêñkuc lêtñ dahu gêñ danen-nga sinj-nga.”

*Yisu ndê yom gitôm gêñ wakuc
(Mat 9:16-17; Mak 2:21-22)*

³⁶ Ma inj sôm yom gölinj danj têtñ nac bocdec bu, “Po akwa danj bu kic, dec yac dakêc po wakuc bu dasi pi po akwa dinan dom. Bu dakôm, oc tanjainj po wakuc, ma po wakuc oc tôm po akwa dom. ³⁷ Ma têtñ ndoc lau sêmasanj wain wakuc, nanj sêkêc sip bôc njamlic wain-nga akwa dom. Mba. Nac bu sêkôm, goc wain wakuc oc hôc njamlic akwa kôc ma wê ninja. Ma bôc njamlic oc tisac bocdinañ. ³⁸ Mba. Wain wakuc dakêc sip bôc njamlic wakuc. ³⁹ Ma lau nanj sênôm wain akwa su, nanj sêtec bu sênôm wain wakuc, bu sêsôm, ‘Wain akwa, inj njayham.’ ”

6

*Yisu inj Pômdau bêc Sabat-nga
(Mat 12:1-8; Mak 2:23-28)*

¹ Têtñ bêc Sabat-nga danj, Yisu kêsêlêtñ mbo lôcwha nanj gic ôm wit-nga danj kic, ma inj ndê ngacsênomi sêkôc wit njandô ma sêñsê njapa goc señ njandô. ² Ma Palêsai njatô sêlic gêñ dau ma sêndac, “Tu sake-nga mac akôm gwelenj nanj yac neñ yomsu gic yao bu dakôm têtñ bêc Sabat-nga dom?” ³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gauc nem yom nanj sêto yêc pi gêñ nanj Kinj Dawid kôm. Mac asam su, me? Têtñ ndoc danj gêñ yô inj ma lau nanj sêwhinj inj, ⁴ dec inj sôc Anötö ndê andu gi, ma gêñ bolom dabuj nanj lau sêkêtñ ti da, nanj Moses kêtñ yao bu dabujsga tawasê sênenj. Ma inj kêtñ têtñ lau nanj sêmbo sêwhinj inj ma nac señ. Magoc lau danj sêngölinj yom pi Dawid me sêsôm bu inj kêtñ yomsu lec dom.”

⁵ Ma inj sôm têtñ nac, “Namalac ndê Atu inj gêñ honj njadau, ma inj Pômdau bêc Sabat-nga whinj.”

*Yisu kôm ngac amba balê njayham sa têtñ bêc Sabat-nga
(Mat 12:9-24; Mak 3:1-6)*

⁶ Têtñ bêc Sabat-nga danj inj sôc lôm wê-nga danj gi, ma kêdôhôn lau. Ma ngac danj nanj ndê amba andô-nga tibalê nanj ndôc.

⁷ Lau Palêsai ti lau nanj sêndôhôn yomsu nanj sêñsalê yom bu sêngölinj pi Yisu. Tu dinan-nga dec nac tatinj inj njapep bu mboe inj oc kôm ngac dau njayham sa têtñ bêc Sabat-nga, dec nac oc sêsôm bu inj kêtñ yomsu Sabat-nga. ⁸ Yisu kêtñalê nac si gauc, ma sôm têtñ ngac amba balê, “Tisa, ma lhac lau honj anjô-nga.” Ma inj tisa kalhac. ⁹ Goc Yisu sôm têtñ nac, “Aö bu wandac mac bu gêñ bocke oc êñgili yomsu Sabat-nga? Dakôm njayham têtñ lau, me dakôm sac têtñ lau? Danem njamalac sa, me datec nac sêmbac ndu?” ¹⁰ Inj tahê nac honj, ma sôm têtñ ngac dau, “Êmatôc amam.” Goc ngac dau kêmatôc amba, ma amba dau njayham sa tiyham.

¹¹ Magoc gêñ dau kôm lau Palêsai ti lau Skraib atac njandê atu, ma nac sem yomgalôm têtñ dau pi Yisu, ma pi gêñ bocke bu sêkôm têtñ inj-nga.

*Yisu kêtñalinj aposel 12 sa
(Mat 10:1-4; Mak 3:13-19)*

¹² Têtñ bêc danj Yisu pi lôc danj gi bu tenj mbec, ma tôm ôbwêc balinj inj tenj mbec mbo. ¹³ Têtñ galansê bêbêc inj kêtñalê lau nanj sêñkuc inj sêmenj, ma kêtñalinj nac si lau 12 sa, ma sam nac bu lau †Aposel. ¹⁴ Lau Aposel dau si naê bocdec: Saimon, nanj Yisu sam bu ‘Pita,’ lu asi Andru, ma Jems, Jon, Pilip, Batolomeas, ¹⁵ Matyu, Tomas, Jems (nanj Alpayas ndê atu), Saimon (nanj sêsam bu ‘Ngac †Selot’), ¹⁶ Judas (nanj njadamba inj ngac danj naê Jems), ma Judas Iskeriot nanj tinjambu oc hoc Yisu asê.

*Yisu kêdôhôn lau ma kôm gêmbac njayham sa
(Mak 3:7-12)*

¹⁷ Yisu ti ndê ngacsênomi sêsip akêtñ lôc sêmenj, ma Yisu kalhac gameñ gaponj. Ma †sêñomi daêsam nanj sêñkuc Yisu, nanj sêkac sa su sêmbo dinan. Ma lau tonj atu akêtñ malac Jerusalem ti malac gameñ Judia-nga honj, ma lau akêtñ gameñ gwêc-nga nanj yêc kêtñ malac Taya ma Saidon, nanj sêmenj bu sêngö inj ndê yom, ma bu inj kôm nac si gêmbac njayham sa. ¹⁸ Lau nanj njalau sac sêmbo nac si njalôm, nanj Yisu kôm nac

ņayham sa. ¹⁹ Ma lau honj sêhóc sôsôwec bu sêmasec inj, ñahu bu ñaclai sa yêc Yisu, ma kôm lau gêmbac honj ñayham sa.

Yisu ndê yom ñatô
(Mat 5:1-12)

²⁰ Yisu tahê inj ndê ñgacsêñomi ma sôm, “Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau ñalôm sawa, bu inj gêlic ñayham bu kôc mac sa andöc inj ndê gôliñ ñapu.

²¹ Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec gêñ yô mac, bu inj oc kênj gêñ hóc mac dôn-ñga.

Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ kwahic dec andöc ti tamsulu, bu inj oc nem malô mac e ambwac.

²² Anötö ndê mwasiñ gic waê mac lau nañ sêtec mac ma sêtiñ mac, ma sêpu mac ti sêkôm nem waêm tisac tu mac añkuc Ñamalac ndê Atu-ñga. ²³ Ahêgo daôm dom têtj ndoc lau sêkôm bocdinañ, tigenj atê wê ti atac ñayham, bu Anötö oc kênj ñagêyô ñayham têtj mac yêc undambê. Ma gauc nem bu lau nañ sêtec mac, nañ si apai sêkôm ñalêñ tigenj dinañ têtj Anötö ndê lau propet ñamata-ñga.

²⁴ Oyaê mac lau nañ apo daôm sa ña awa ti wapa daêsam. Mac atap nem mwasiñ ñayham sa têtj têm kwahic dec-ñga, magoc gêñ dau oc tôm dom bu nem mac sa têtj têm ñambu-ñga.

²⁵ Oyaê mac lau nañ añ gêñ ñawahô kwahic dec. Tiñambu gêñ oc yô mac.

Oyaê mac lau nañ ambwac kwahic dec. Tiñambu mac oc atanj dangibo atu ma andöc ti tamsulu.

²⁶ Oyaê mac lau nañ lau honj sêmpinñ mac. Atac ñayham tu gêñ dinañ-ñga dom, bu ñalêñ tigenj lau Israel-ñga si apai sêmpinñ lau propet tasanj.”

Atac whinñ mac nem ñacyo
(Mat 5:43-48)

²⁷ Ma Yisu sôm têtj lau dinañ, “Añgô aneñ yom. Atac whinñ mac nem ñacyo, ma akôm ñayham têtj lau nañ sêtec mac. ²⁸ Anem mbec lau nañ sêpucbo mac, ma atenñ mbec pi lau nañ sêkôm sac têtj mac. ²⁹ Ngac danj bu tap am sip alim andô danja, nañ kênj danja bu inj ndic whinñ. Ngac danj bu kôc nem ñakwê balinñ su yêc am, nañ êmgaminñ

nem ñakwê ñandô-ñga dom magoc kênj têtj inj whinñ. ³⁰ Ngac danj bu ndac gêñ danj, nañ kênj têtj inj. Ma ñgac danj bu kôc am nem gêñ danj, nañ ndac bu inj kênj mbu meñ dom. ³¹ Mêtê ñayham-ñayham nañ mac atac whinñ bu lau sêkôm têtj mac, nañ mac daôm akôm têtj ñac.

³² “Lau honj atac whinñ lau nañ atac whinñ ñac ô. Bocdinañ mac bu atac whinñ nem silip tawasê ma atac tec nem ñacyo, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³³ Ma lau honj sêkôm ñayham têtj lau nañ sêkôm ñayham têtj ñac ô, ma mac bu akôm bocdinañ, dec mac nem mêtê hóc gêlêc lau sac si mêtê su dom. ³⁴ Ma mac bu akênj têtj mac nem silip, nañ inj gêñ atu dom. Mac añyalê su bu tiñambu ñac oc sêndic têtj dau. Lau sac sêkênj têtj si silip, ma takwê bu ñac sêndic têtj honj mbu meñ.

³⁵ “Bocdinañ ayob daôm bu añkuc lau sac si mêtê dom. Atac whinñ nem ñacyo, ma akôm ñayham têtj ñac. Akênj gêñ têtj ñac, ma ahêgo daôm dom pi ndoc bocke ñac oc sêkênj gêñ dau mbu meñ-ñga. Tu dinañ-ñga Anötö, Ñaclai ti Ñawasi Ñadau oc kênj ñaôli ñayham atu têtj mac, ma sam mac bu inj ndê atui awhê ma ñgac. Bu Anötö dau kêmwasinñ lau sac ma lau nañ sem danje inj dom, nañ sêwhinñ. ³⁶ Bocdinañ tamwalô lau honj, tôm Damam undambê-ñga tawalô lau.”

Yom datoc asidôwai sa-ñga
(Mat 7:1-5)

³⁷ Ma Yisu sôm, “Anem dôhônñ lau si lêtj ti sakinñ tu bu alic lau ñatô sac ñambwa, me tu bu apu ñac-ñga dom. Mac bu akôm, dec Anötö oc lic mac sac ma pu mac tu mac nem lêtj ti sakinñ-ñga boc-dinañ. Asuc lau si sac kwi, ma Anötö oc suc mac nem kwi boc-dinañ. ³⁸ Têtj ndoc mac bu anem lau ñatô sa, nañ akênj gêñ têtj ñac ti nem ñalôm sambuc, ma boc-dinañ Anötö oc kênj gêñ hóc gêlêc su têtj mac e meñhu ma êñsalê mac ahuc. Bu Anötö oc êmwasinñ mac, gitôm mac amwasinñ lau.”

³⁹ Ma Yisu sôm yom gôliñ danj bocdec, “Ngac tapec gitôm bu wê tapec danj dom. Mba! Inlu lu-lu oc sêpenñ sêsip sê sêndi. ⁴⁰ Ma kwapuc danj oc hóc gêlêc gwalam akwa nañ kêtôhônñ inj, nañ dom. Magoc kwapuc honj

nañ sêndôhôn gêñ hon e tidôn ñac, nañ oc sêtôm ñac si kêdôhônwaga.

⁴¹ “Tu sake-nga am hêgo daôm tu gêñ golop sauñ nañ yêc nem asidôwa tandô, tigenñ gêñ golop atu nañ yêc am daôm tanôm, nañ am gêlic apu? ⁴² Ma bocke am oc sôm têtñ nem asidôwa, ‘Aneñ asidôwa, aö bu wakôc gêñ golop nañ yêc am tanôm, nañ sa,’ magoc gêñ golop atu nañ pôc am daôm tanôm ahuc, nañ am gêlic dom? Am ñgac tim yom lau-nga! Gêñ ñamata-nga kôc gêñ golop sa yêc daôm tanôm e tanôm ñawa sa, goc tiñambu kôc gêñ golop sauñ nañ yêc nem asidôwa tandô, nañ sa.”

Lau si mêtê whê ñac sa bu ñayham me sac (Mat 7:16-19; 12:33-35)

⁴³ Ma Yisu sôm, “A ñayham danñ oc nem ñandô sac dom, ma a sac oc nem ñandô ñayham dom. ⁴⁴ Dalic ñandô nañ a tidau-tidau sem, ma bocdinañ yac tanyalê bu a ñayham me sac. Gitôm dom bu dahinñ ñandô ñayham yêc a sac. ⁴⁵ Ma ñalêñ tigenñ, yom nañ lau sêsôm, nañ tôc gêñ bocke nañ hóc ñac si ñalôm ahuc, nañ asê. Mêtê ti gauc ñayham yêc lau ñayham si ñalôm, ma bocdinañ sêkôm mêtê ñayham. Ma mêtê ti gauc sac yêc lau sac si ñalôm, dec sêkôm sac.”

Yom gôlinñ pi ñgac sêkwê andu-nga lu (Mat 7:24-27)

⁴⁶ “Tu sake-nga mac asam aö bu, ‘Pômdau, Pômdau,’ tigenñ mac danñam wambu aneñ yom dom? ⁴⁷ Ñamalac nañ têtñ aö meñ ma ngô aneñ yom, ma danñga wambu yom dau, nañ aö bu wawhê inñ sa têtñ mac. ⁴⁸ Inñ gitôm ñgac kwê andu-nga nañ kwê sê baliñ sip nom ñanña, ma kêñ hoc kêgapiñ alhö dôñ têtñ ndoc inñ kêsuhunñ sip sê baliñ dinañ. Têtñ ndoc uhô-nga, bu hêc meñ hóc pi andu dau, magoc andu dau kalhac ñanña, bu inñ kwê ñapep. ⁴⁹ Magoc ñamalac nañ ngô aneñ yom ma danñga wambu dom, nañ gitôm ñgac nañ kwê andu, magoc kêñ alhö sip nom ñalôm gi dom. Têtñ ndoc uhô-nga, bu hêc ma hóc pi ndê andu e ñagahô eñ andu dau ku sa ma tisac sambuc.”

7

Ñgac bata sin-nga danñ kêñ whinñ ñanña (Mat 8:5-13)

¹ Yisu gic bata yom nañ inñ kêdôhôn têtñ lau tonñ atu dinañ, goc sôc malac Kapenaom gi. ² Ma ñgac bata Rom-nga nañ gêm gôlinñ lau sin-nga 100, nañ mbo malac dau. Inñ ndê ñgac akiñ danñ nañ inñ tac whinñ kêlêc, nañ gêmbac e kêpiñ bu mbac ndu. ³ Ma inñ ngô Yisu ñawaê, dec kêkiñ lau bata Israel-nga ñatô sêtêtñ inñ si, bu sêndac inñ bu meñ ma kôm inñ ndê ñgac akiñ ñayham sa. ⁴⁻⁵ Ñac sêhóc asê têtñ Yisu, ma sêsôm têtñ inñ bu, “Ñgac bata sin-nga dinañ inñ ñgac ñayham, ma inñ tac whinñ yac lau Israel-nga. Inñ gêm yac sa tu akwê yac mba lôm wê-nga. Boc-dinañ yac atenñ am bu nem inñ sa.”

⁶ Goc Yisu whinñ ñac gi. Inñ meñ suñ sa têtñ andu, ma ñgac bata sin-nga dau kêkiñ ndê silip ñatô bu sêsôm têtñ inñ, “Pômdau, ñgac bata sin-nga dau sôm bu inñ tec bu kêñ ñawapac têtñ am. Inñ sôm bu am ñgac tiwaê nañ hóc gêlêc inñ su, dec inñ maya bu am têtñ inñ ndê andu ndi. ⁷ Tu dinañ-nga inñ dau têtñ am meñ dom. Tigenñ inñ sôm bu inñ kêyalê su bu am ñgac ti ñaclai atu, ma bocdinañ dec am gitôm bu sôm ña awham ñambwa, dec inñ ndê ñgac akiñ oc ñayham sa. ⁸ Bu inñ dau danñga wambu lau nañ si ñaclai hóc gêlêc inñ ndê, ma inñ ndê lau sin-nga danñga wambu inñ. Inñ bu sôm têtñ danñ, ‘Am ndi,’ dec inñ oc ndi. Ma inñ bu sôm têtñ danñ, ‘Mwen!’ dec inñ oc meñ. Ma inñ bu sôm têtñ ndê ñgac akiñ bu kôm gêñ danñ, dec inñ oc kôm.”

⁹ Yisu ngô ñgac bata sin-nga ndê yom dinañ e hêdaê. Inñ kac dau kwi ma sôm têtñ lau tonñ atu nañ sêñkuc inñ, “Aö wasôm têtñ mac bu yêc lau Israel-nga hon aö gatap ñac si danñ nañ kêñ whinñ ñanña gitôm ñgac Rom-nga dinañ, nañ sa dom.”

¹⁰ Ma tiñambu ñgac bata sin-nga ndê lau sêmbu sêtêtñ inñ ndê andu si, ma sêtap sa bu ñgac akiñ dau ñayham sa su.

Yisu unñ ñgac danñ nañ mbac ndu su, nañ sa

¹¹ Bêc ñatô giñga su, ma Yisu têtñ malac Nein gi, ma inñ ndê ñgac-sêñomi ti lau daêsam sêwhinñ inñ si. ¹² Têtñ têtñ inñ meñ kêpiñ malac dau ñagatam, inñ gêlic lau ñatô sêsa sêmeñ, sêmbalanñ ñgac batê danñ bu sêñsuhunñ inñ. Ñgac batê dinañ dinda inñ awhê sawa nañ ndê balêkoc ñatô mbasi. Ma lau malac-nga daêsam sêwhinñ dinda sêsa sêmeñ. ¹³ Pômdau

gêlic dinda, ma tawalô in nandô, goc sôm, “Am tan dom.” ¹⁴ Goc in têt nâc gi, ma kêmasac sasac nan ngac batê yêc. Ma lau nan sêhóc sasac, nan sêlhac têt. Ma in sôm, “Anet balê, aô wasôm têt am bu tisa!” ¹⁵ Ma ngac dau tisa ndöc, ma gic hu sôm yom. Goc Yisu kêt in mbu têt dinda gi. ¹⁶ Gêt dinan kôm lau hon sêtöc dau atu, ma nâc sic hu sêmpin Anötö. Nätö sêsôm, “Propet atu dan hóc asê yac.” Ma nätö sêsôm, “Anötö kêtlin in ndê lau yac sin dom, in gêm yac sa.” ¹⁷ Ma tinambu nawaê pi gêt nan Yisu kôm, nan gêm gamen Judia-nga ma gamen namakê-nga hon ahuc.

Yisu sôm yom pi Jon, Ngac Kêku Lau-nga (Mat 11:2-18)

¹⁸ Têt ndoc dinan Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndöc gapocwalô, ma in ndê sênomi sic min têt in pi gêt hon nan Yisu kôm. Goc Jon kêtalin in ndê sênomi lu sa, ¹⁹ ma kêtin inlu sêtêt Yisu si, bu sêndac in, “Anötö gic bata têt yac bu oc ênkin Mesaya. Am daôm dinan, me yac oc akêt batan ngac dan tiyham?”

²⁰⁻²¹ Têt ndoc ngac lu dinan sêhóc asê Yisu, in gêm gwelen mbo, ma kôm lau daêsam nayham sa, lau gêmbac ma lau ti nalau sac. Ma in kôm lau tapec daêsam si tandô po asê. Ma inlu sêsôm têt in, “Jon, Ngac Kêku Lau-nga kêtin alu atêt am amen, bu andac am bu am Mesaya dau, me yac oc akêt batan ngac dan tiyham?” ²² Goc Yisu ô inlu si yom ma sôm, “Amlu ambu andi ma asôm yom têt Jon pi mêtê nan amlu angô aô gahoc asê, ma pi gêt nan amlu alic aô gakôm. Lau tapec sêlic gamen tiyham, lau bôlin sênsêlêt tiyham, lau ti gêmbac leprasi si namlic nawasi sa, lau dangasun bic sêngô yom tiyham, lau batê sêtisa, ma lau nalôm sawa sêngô nawaê nayham. ²³ Angô! Lau nan atac lu-lu tu aô-nga dom, nan oc sêtap Anötö ndê mwasin sa.”

²⁴ Ngac lu nan Jon kêtin, nan sêhu Yisu sin ma sêmbu si, goc Yisu sôm yom pi Jon têt lau ton atu, ma ndac nâc bocdec bu, “Têt ndoc mac asa atêt Jon yêc gamen sawa a, nan mac gauc gêm bu atap namalac kain bocke sa? Mac bu alic ngac gauc babalê, gitôm gakoc nan mbu kêtic, a? ²⁵ Mac asa a bu alic ngac nan sôc nakwê nayham, a? Mba!

Lau nan sêsóc nakwê nayham ma sen gêt nayham, nan sêmbu gamen nayham gitôm kin si andu. ²⁶ Bocdinan dec aô bu wandac mac, bu mac asa a bu alic sake? Bu alic propet dan? Yomandô! In propet dan, ma in hóc gêtêc propet hon su. ²⁷ Propet akwa dan to yom nan Anötö sôm têt Mesaya bocdec bu, ‘Aô wan kin anet ngac ahêt-nga mun am, bu êmasan am nem sen.’ Yom pi ngac ahêt-nga dau hêganôn Jon solop. ²⁸ Namalac nan dinda nom-nga sêkôc nâc, nan si dan hóc gêtêc Jon su dom. Tigen aô wasôm têt mac, bu lau hon nan sêsóc Anötö ndê gôlin nâpu su, lau tiwaê, ma lau waêmba bocdinan, nan hon sêhóc gêtêc Jon su yêc Anötö angô-nga.”

²⁹ Lau daêsam nan sêngô Yisu ndê yom dinan, ma lau sêkôc takis-nga sêwhin, nan sêtöc asê bu sêlic Anötö ndê lêt bu lêt solop et. Nahu bu mun-nga, têt ndoc Jon gêm mêtê ma kêtin lau mbo, nan sêkôc in ndê yom sa ma sêlin sanju. ³⁰ Tigen lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-nga sêkôc Jon ti in ndê yom sa dom, ma sêlin in ndê sanju dom, dec têt asê bu sêtec Anötö ndê lêt nan Jon têt têt nâc.

³¹ Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Lau têt dindec-nga nâc lau kain bocke? Aô wanem dôhôn pi gêt sake tu bu wawhê nâc si lêt sa-nga? ³² Nâc sêtôm balêkoc nan sêkôc whê sêmbu malac lôm, nan sêtucdin nâc si silip nätö ma sêsôm, “Têt ndoc nan yac ac on bu datê wê, nan mac atec. Ma têt ndoc yac am wê dangibo-nga, nan mac atec bu atan awhin.’ ³³ Ma mac lau têt dindec-nga bocdinan. Jon, Ngac Kêku Lau-nga men ma gêt gêt nayham dom, ma nôm wain dom, ma mac asôm bu nalau sac dan mbo in ndê nalôm. ³⁴ Ma Namalac ndê Atu men hóc asê, ma gêt gêt nayham ti nôm wain, ma mac asôm bu in ngac gêt gêt ti nôm wain nawahô-nga, ma in hê silip têt lau sac ti lau sêkôc takis-nga. Bocdinan, mac lau têt dindec-nga atôm balêkoc nan sêkôm tô anin nâpan. ³⁵ Tigen Anötö ndê gauc hóc gêtêc gêt hon, ma in ndê lau sênyalê bu in ndê lêt in lêt solop.”

Awhê dan kêt bu namalu pi Yisu gahi (Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Jon 12:1-8)

³⁶ Palêsai dan ñaê Saimon kêgalêm Yisu bu neñ gêñ whiñ in, dec Yisu sôc in ndê andu gi, ma ndöc tebo bu neñ gêñ. ³⁷ Yêc malac dinañ, awhê sac dan mbo. In ñgô ñawaê bu Yisu ndöc Palêsai ndê andu dinañ, dec kôc bu ñamalu ñayham sip kac dan, ma têt andu dau gi. ³⁸ In pôn haduc yêc Yisu gahi-ña ma tañ, ma in ndê tasulu sip Yisu gahidômbwê. Goc in puñ Yisu gahi ña kêclauñ, ñgutô in gahi, ma mbac gêñ malu dau pi in gahi. ³⁹ Saimon gêlic gêñ dau, ma gauc gêm yêc dau, “Ñgac dindéc in bu propet dan, dec in oc ênyalê bu awhê nañ kêmasec in, nañ awhê sac dan.” ⁴⁰ Yisu kêyalê yom nañ Saimon gauc gêm, goc sôm, “Saimon, aö bu wasôm yom dan têt am.” Ma Saimon ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, sôm.”

⁴¹ Goc Yisu sôm yom gôliñ dan bocdec bu, “Ñgac lu sêkôc tôp yêc ñgac ti lêlôm. Ñgac dan ndê tôp gitôm ñdenarii 500 ma dan ndê tôp gitôm denarii 50. ⁴² Inlu si mone sêndic tôp-ña mbasi, dec in hu inlu si tôp ñayom siñ. Am gauc gêm bocke? Inlu si asa oc atac whiñ ñgac dau hóc gêlêc?” ⁴³ Ma Saimon sôm, “Ñgac nañ kôc tôp atu, nañ.” Ma Yisu sôm, “Am sôm solop.” ⁴⁴ Goc in kac dau kwi, tahê awhê dinañ, ma sôm têt Saimon, “Aö gasôc am nem andu gameñ, magoc am kêt bu têt aö bu wanğwasin gahin-ña tôm lau Israel-ña si gêbôm dom. Tigen lic awhê dec. In ndê tasulu kôm aö gahin ñamaim sa, ma in puñ aö gahin ña kêclauñ. ⁴⁵ Am ñgutô aö dom, tigen awhê dec ñgutô aö gahin ñapañ. ⁴⁶ Am kêc olib ñakwi pi aö ñagôlôn dom, tigen in kêc bu ñamalu pi aö gahin. ⁴⁷ Bocdinañ aö wasôm têt am bu awhê dindéc kêyalê bu Anötö suc in ndê sac daêsam kwi, ma bocdinañ in atac whiñ aö ñandô. Tigen lau nañ gauc gêm bu ñac si sac atu dom, nañ oc atac whiñ in nañ bu suc ñac si sac kwi, nañ ñandô dom.”

⁴⁸ Ma Yisu sôm têt awhê dau, “Aö gasuc am nem sac kwi su.” ⁴⁹ Ma ñaclen ñatô nañ sêndöc sêwhiñ, nañ sêsôm têt dandi, “Ñgac dindéc in ñgac kain bocke, dec in suc sac kwi?” ⁵⁰ Tigen Yisu sôm têt awhê dau, “Am nem kêt whiñ gêm am si. Lhô ti atac malô ndi.”

8

Lauwhê daêsam sêñkuc Yisu

¹ Tinambu Yisu golom malac atu-tu ti sauñ-sauñ, ma gêm mêtê ma hoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê gôliñ. Ma ñngacsêñomi 12 ² ti lauwhê daêsam sêñsêlên sêwhiñ in. Lauwhê dinañ ñatô Yisu soc ñalau sac su yêc ñac, ma ñatô in kôm ñac si gêmbac ñayham sa. Ñac si dan in Maria Magadala, nañ Yisu soc ñalau sac 7 su yêc in. ³ Ma awhê dan in Joana, nañ ndê akwen Kusa yob Herod ndê andu. Maria lu Joana, ma Susana, ma lauwhê daêsam sêñkuc Yisu ma sêkêt si awa ti wapa tu sênem in ti ndê ñgacsêñomi sa-ña.

Yom gôliñ pi ñgac kêbalip wit ñawhê (Mat 13:1-9; Mak 4:1-9)

⁴ Têt têt dan lau ton atu sêtên Yisu sêmen, ma lau akêt malac hon yêc gameñ Galili-ña sêmo sêwhiñ. Ma Yisu sôm yom gôliñ dan bocdec bu, ⁵ “Ñgac dan sa gi bu êmbalip wit ñawhê yêc ndê ôm, ma têt ndoc in kêbalip gêt dau, nañ ñatô sêpen sêsip sen, dec lau sêkwê don ma mbac lolôc-ña sêsip sêmen ma sen su. ⁶ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip gameñ hoc-hoc, ma têt têt sêpo sêpi sêmen, nañ sem bôliñ, bu nom dau tibasô. ⁷ Ñawhê ñatô sêpen sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, ma têt ndoc sêpo sêpi sêmen, nañ kwan pi whiñ e yan gêt dau ndu. ⁸ Ma ñawhê ñatô sêpen sêsip nom ñayham, ma sêpo sêpi sêmen e sem ñandô gitôm 100.” Yisu gic bata yom gôliñ dau, goc sôm, “Asa bu danğasuñ yêc, nañ ñgô anen yom!”

Yisu whê yom gôliñ wit ñawhê-ña ñahu sa (Mat 13:10-23; Mak 4:10-20)

⁹ Tinambu Yisu ndê ñgacsêñomi sêndac in bu whê yom gôliñ dinañ ñahu sa. ¹⁰ Ma in sôm, “Anötö ndê gôliñ ñalên ñahu sip ñalôm gi. In kêyalin mac sa bu anyalê ñahu dau, magoc aö wasôm yom têt lau ñatô ña yom gôliñ ñambwa. Tôm yom nañ sêto yêc, nañ sôm, ‘Ñac sêlic gêt nañ aö gakôm, nañ ñapañ, magoc ñac si gauc sa dom. Ma ñac sêngô anen yom ñapañ, tigen ñac sênyalê ñahu dom.’ ”

¹¹ Goc Yisu sôm, “Yom gôliñ dau ñahu bocdec. Yom pi wit ñawhê nañ hêganôn Anötö ndê yom. ¹² Wit ñawhê nañ sêpen sêsip sen, nañ hêganôn lau nañ sêngô Anötö

ndê yom, magoc Sadan meñ ma kêgaho yom dau su yêc ñac si ñalôm, tu bu ñac sêkên whiñ dom, ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-ñga sa dom. ¹³ Ma yom pi wit ñawhê nan sêpeñ sêsip gameñ hoc-hoc, nan hêganônñ lau nan sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti atac ñayham, tigeñ gitôm gêñ ñawhê nan ñawakac mba, dec lau dinan sêkên whiñ ñasawa saun, magoc lêtôm meñ ku ñac dulu. ¹⁴ Ma yom pi wit ñawhê nan sêpeñ sêsip kwan ti ñakwa ñalôm, nan hêganônñ lau nan sêngô Anötö ndê yom, magoc ñawapac ma mone ti gêñ ñayham-ñayham nom-ñga gêm ñac si ñalôm ahuc, ma ñac si ñandô mbasi. ¹⁵ Tigeñ wit ñawhê nan sêpeñ sêsip nom ñayham, nan hêganônñ lau ti ñalôm ñawasi, nan sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa tidônñ yêc si ñalôm, ma sêlhac ñanña ñapan ma sem ñandô daêsam.”

*Dasiñ lam ñawê kwi dom
(Mak 4:21-25)*

¹⁶ Ma Yisu sôm yom dan bocdec bu, “Yac datuñ lam asê tu bu dasiñ kwi sip lônñ ñalôm, me dakên sôc sasac ñapu dom. Mba! Tanñiñ êngalênñ ñalhu, bu lau nan sêsôc sêmeñ, nan sêlic ñawê. ¹⁷ Ma ñalênñ tigeñ, yom nan yêc siñ dau, ma yom nan ñahu sip ñalôm gi, nan oc meñ sa tiawê.

¹⁸ “Bocdinañ akôc gauc ñapep pi Anötö ndê yom nan mac anğô. Asa nan kôc Anötö ndê yom sa sip ndê ñalôm e tidônñ, nan Anötö oc kênñ ñagauc daêsam têtñ inñ. Magoc asa nan gauc gêm bu inñ kôc Anötö ndê yom sa su, tigeñ inñ kôc sa tidônñ dom, nan Anötö oc kôc yom dau su yêc inñ.”

*Yisu dinda ti asii
(Mat 12:46-50; Mak 3:31-35)*

¹⁹ Yisu ndöc andu dan, ma inñ dinda ti asii sêmeñ bu sêlic inñ. Magoc lau daêsam sêmbo sêwhiñ inñ, ma gitôm dom bu sêtigasuc inñ. ²⁰ Ma ñamalac dan sôm têtñ Yisu, “Am dinam ti asimi sêmbo awê, ma ñac bu sêlic am.” ²¹ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Lau nan sêngô Anötö ndê yom ma danña wambu ñapep, nan sêti aö dinañi ti asinji.”

*Yisu kôm bu ñamponñ timalô
(Mat 8:23-27; Mak 4:35-41)*

²² Têtñ bêt dan Yisu sôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi, “Dapi bugictonñ ñadanña dandi,” goc inñ pi wan dan whiñ ñac, ma sêsa si. ²³ Sêlac wan sêmbo, ma Yisu yêc bêt yêc. Ma mbu puc atu dec gêli bu sa ma ñamponñ gic sip wan e kêtñ bu wan pac. ²⁴ Dec sêtênñ Yisu si, sêuñ inñ sa ma sêsôm, “Ñadau, ñadau, yac oc dandinan!” Ma Yisu tisa ma sôm yom ñanña têtñ mbu ti bu ñamponñ, dec ñamponñ dau timalô, ma gameñ ñanñ sa. ²⁵ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Tu sake-ñga mac akênñ whiñ gwalec?” Ma ñac sêtöc dau ti sêhêdaê, ma sêsôm têtñ dandi, “Ei! Inñ ñgac dec asa? Inñ gitôm bu kênñ yatu gêñ honñ, ma mbu ti bu ñamponñ sêwhiñ, ma sêsôc inñ ndê yom ñapu!”

*Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa
(Mat 8:28-34; Mak 5:1-20)*

²⁶ Sêlac e sêhôt asê lau Gerasa-ñga si gameñ nan yêc Bugictonñ Galili-ñga ñadanña mbu têtñ gameñ ac pi-ñga. ²⁷ Yisu sip baö gi, ma ñgac dan akênñ malac atu nan yêc gameñ dinañ, nan têtñ inñ meñ. Inñ ñgac nan ñalau sac sêmbo inñ ndê ñalôm. Ñasawa baliñ su ñgac dau sôt ñakwê dom, ma ndöc andu dom, magoc mbo ôm sêhôn-ñga. ²⁸⁻²⁹ Ndoc daêsam ñalau sac sêkôc inñ dônñ, ma lau sêñsahê bu sêsô inñ amba ti gahi dônñ ña sen ñanña ma sêyob inñ. Magoc têtñ honñ inñ hê sen kic, ma ñalau sac sêwê inñ sa gameñ sawa gi. Têtñ ndoc inñ gêlic Yisu meñ, nan inñ mbwêc ma hu dau sip nom yêc inñ anğô-ñga. Ma Yisu gic atu ñalau sac bu sêhu ñgac dau siñ, goc ñalau dan ta yom ti ñanña, “Yisu, Anötö Ñaclai ti Ñawasi Ñadau ndê Atu, am bu kôm sake têtñ aö? Aö wateñ am bu kôm aö ñayom dom!” ³⁰ Goc Yisu ndac ñalau sac, “Am nem ñaê asa?” Ñalau sac daêsam sêmbo ñgac dau ñalôm, ma tu dinañ-ñga ñac si dan ô Yisu ndê yom ma sôm, “Aneñ ñaê ‘Tonñ Atu.’” ³¹ Ma ñalau sac h onñ dinañ sêteñ Yisu tidim daêsam, bu êñkiñ ñac sêsip sunñ baliñ sac nan sêsam bu Abis,* nan sêndi dom.

³² Têtñ têtñ dinañ bêt tonñ atu señ gêñ sêmbo lôc ñapu yêc gameñ dinañ, ma ñalau dau sêteñ Yisu bu êñkiñ ñac sêsôc bêt dinañ si ñalôm, ma Yisu gôlôc. ³³ Goc ñalau sac sêhu ñgac dinañ siñ ma sêsôc bêt si ñalôm si. Ma bêt honñ sênti sêsip salic sac ma sêsip

* **8:31:** Sunñ baliñ sac (Abis) - alic Rev 9:1.

bugicton ñalôm si, ma bu kô ñac sêmbac ndu. ³⁴ Têñ ndoc lau sêyob bôc-nga sêlic gêñ dau, nañ sêlhô si, ma sic miñ pi gêñ dau têñ lau nañ sêmbô malac atu ti gameñ ñamakê-nga. ³⁵ Ma lau hoñ sêsa si bu sêlic gêñ nañ Yisu kôm. Têñ têm sêhôt asê in, nañ sêlic ñgac nañ in soc ñalau sac su yêc in, nañ ndôc Yisu gahi-nga. Sêlic bu in ndê gauc ñawa sa, ma in sôc ñakwê sa tiyham, dec sêtôc dandi. ³⁶ Lau nañ sêlic gêñ dau, nañ sic miñ têñ ñac pi ñalêñ nañ Yisu kôm ñgac ti ñalau sac ñayham sa. ³⁷ Ma lau Gerasa-nga hoñ sêndac Yisu bu hu ñac siñ, bu ñac sêtôc dau atu. Goc Yisu pi wañ ma bu lhô ndi. ³⁸ Ma ñgac nañ ñalau sac sêhu in siñ, nañ teñ Yisu ñannga bu whiñ in ndi, magoc Yisu kêkiñ in sa gi ma sôm, ³⁹ “Am mbu têñ am nem andu ndi, ma ndic miñ gêñ hoñ nañ Anötô kôm têñ am.” Goc ñgac dau kôlhô gi, ma gic miñ têñ lau hoñ nañ sêmbô malac atu dinañ, pi gêñ atu nañ Yisu kôm têñ in.

*Yisu kôm awhê lu ñayham sa
(Mat 9:18-26; Mak 5:21-43)*

⁴⁰ Lau daêsam sêhôn Yisu sêmbô gameñ Galili-nga, ma têñ têm in mbu akêñ bugicton ñadañga meñ, nañ sêkôc in sa ti atac ñayham. ⁴¹ Ma ñgac bata dan, nañ yob lôm wê-nga yêc gameñ dinañ, nañ meñ hôt asê Yisu. In ndê ñaê Jairas, ma in hu dau sip nom yêc Yisu anğô-nga, ma teñ in ñannga bu têñ in ndê andu ndi, ma nem in ndê atuwê sa. ⁴² Bu in ndê atuwê tigen, nañ ndê yala gitôm 12, nañ gêmbac atu e kêpiñ bu mbac ndu. Bocdinañ Yisu whiñ in gi.

In kêsêlêñ mbo señ, ma lau toñ atu sêñgihi in ahuc. ⁴³ Lau toñ dinañ si dan in awhê nañ gêm dac ñapañ tôm yala 12 su, magoc ñamalac dan gitôm bu nem in sa dom. ⁴⁴ A whê dau meñ kêsêlêñ mbo Yisu ñambu-nga, ma kêmasêc in ndê ñakwê sip ñadali. Ma ñagahô in ndê dac sa tiyham dom. ⁴⁵ Têñ dinañ Yisu ndac, “Asa kêmasêc aö?” Lau dan sêsôm dau asê dom, ma Pita sôm, “Aneñ ñadau, lau toñ dindêc sêwhiñ yac sêkôm am si.” ⁴⁶ Magoc Yisu sôm, “Ñamalac dan kêmasêc aö, bu aö kayalê bu aneñ ñaclai ñatô sa gi.” ⁴⁷ Awhê dinañ kêyalê bu in gitôm dom bu siñ dau, dec tigasuc Yisu. In kêtitec, ma hu dau sip nom gi. Ma yêc lau hoñ anğô-nga, in whê sa bu in kêmasêc Yisu tu bu

ñayham sa-nga, ma bu têñ ndoc in kêmasêc in, nañ ñagahô in ñayham sa. ⁴⁸ Ma Yisu sôm têñ in, “O aneñ bawhê, am nem kêñ whiñ aö dec kôm am ñayham sa. Am lhô ti atac malô ndi.”

⁴⁹ Yisu sôm yom dinañ mbo, ma ñgac dan meñ akêñ Jairas ndê andu, ma sôm têñ Jairas, “Am atômwê mbac ndu su, dec kêñ ñawapac têñ Kêdôhônğwaga dau dom.” ⁵⁰ Yisu ngô yom dinañ, magoc in sôm têñ Jairas, “Tôc daôm dom. Kêñ whiñ, ma in oc ñayham sa.”

⁵¹⁻⁵³ Têñ ndoc sêhôt asê Jairas ndê andu, nañ sêlic lau daêsam sêhu danğibo asê ma sêtañ sêmbô. Goc Yisu sôm, “Mac atañ dom! In mbac ndu dom, in yêc bêc yêc.” Magoc ñac sêmbwac in, bu sêñyalê bu bawhê dau mbac ndu su. Tigen Yisu kalhac lau hoñ ahuc sêmbô awê, ma kôc Pita, Jems ma Jon, ma bawhê dau damba lu dinda, sêwhiñ in ma sêsôt andu si. ⁵⁴ Ma in kêmbawhê dau sip amba ma sôm, “Aneñ bawhê, tisa!” ⁵⁵ Goc bawhê dau tali sa tiyham, ma ñagahô in tisa kalhac. Ma Yisu sôm bu sêkêñ gêñ danêñ-nga têñ in. ⁵⁶ In damba lu dinda sêhêdaê, magoc Yisu gic yao bu sêndic miñ pi gêñ nañ in kôm, nañ dom.

9

*Yisu kêkiñ ñgacsêñomi 12 sêsa si
(Mat 10:7-11; Mak 6:7-11)*

¹ Yisu kêgalêm ñgacsêñomi 12 sa sêpitigen, ma kêñ ñaclai ti licwalô têñ ñac gitôm bu sêsoc ñalau sac su, ma sêkôm lau gêmbac ñayham sa. ² Ma in kêkiñ ñac bu sêsa sêndi ma sênem mêtê pi Anötô ndê gôliñ, ma bu sênem lau gêmbac sa. ³ In sôm têñ ñac, “Anselêñ amam sawa andi, akôc tôc dom, ma akôc talhi, me bolom, me mone, me ñakwê aö daôm-nga dom. ⁴ Têñ têm mac asôt malac dan ma lau sêkôc mac sa asôt ñac si andu, nañ ambo whiñ ñac e mac ahu malac dau siñ. ⁵ Ma lau malac dan-nga bu sêkôc mac sa dom, nañ atoñ kop su yêc gahim têñ ndoc mac ahu ñac siñ, bu atôc ñac si giso asê.” ⁶ Ngacsêñomi sêngô yom dinañ, goc sêsa si. Ñac sêñsêlêñ sêlom-sêlom malac ma sêhoc ñawaê ñayham asê, ma sêkôm lau ñayham sa yêc gameñ hoñ.

*Herod ndac bata Yisu
(Mat 14:1-2; Mak 6:14-16)*

⁷ Têñ ndoc dinañ gôlinwaga Galili-nga Herod ngô yom pi gêñ hoñ nañ Yisu kôm. Ma inñ gauc gêm yom daêsam, bu lau ñatô sêsôm bu Yisu inñ Jon, Ngac Kêku Lau-nga nañ tisa akêñ lau batê-nga. ⁸ Ma lau ñatô sêsôm bu inñ propet akwa Elaija nañ menñ hoc dau asê, ma ñatô sêsôm bu inñ propet ñamata-nga si danñ, nañ tisa akêñ lau batê-nga. ⁹ Tigenñ Herod sôm, “Aô gac atu, dec sêtîm Jon ndê kachu kic su. Asa dec lau sic minñ pi inñ?” Ma inñ tac whinñ bu lic Yisu.

*Yisu gôlôm lau 5,000
(Mat 14:13-21; Mak 6:32-44; Jon 6:1-15)*

¹⁰ Têñ têm aposel 12 sêmbu sêmenñ, nañ sic minñ têtñ Yisu pi gêñ hoñ nañ sêkôm. Ma tinjambu inñ kôc ñac sa sêwhinñ inñ, ma ñac tawasê sêtêtñ malac Betsaida si. ¹¹ Magoc lau daêsam sêngô ñawaê ma sêtêtñ Yisu si. Ma inñ kôc ñac sa, ma sôm y om têtñ ñac pi Anötö ndê gôlinñ, ma kôm ñac si lau gêmbac ñayham sa.

¹² Sêmbu e kêpiñ bu ac ndi sip, goc ngacsêñomi 12 sêtêtñ inñ si ma sêsôm, “Gamenñ dindéc yac dambo, nañ gameñ sawa. Bocdinañ êmkinñ lau toñ dindéc sêlhö sêtêtñ malac ti gameñ ñamakê-nga sêndi, bu sêñsalê gêñ sêneñ-nga ma gameñ sêyêc bêc-nga.” ¹³ Magoc Yisu sôm, “Mac akêñ gêñ têtñ ñac sêneñ.” Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Yac mba gêñ daneñ-nga daêsam dom. Bolom limdanñ ma i lu sêndöc. Bocke? Yac andi anemlhi gêñ bu lau hoñ sêneñ, a?” ¹⁴ ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu lau toñ dinañ si laungac ñanamba gitôm 5,000. Magoc Yisu sôm têtñ inñ ndê ngac-sêñomi, “Akêñ lau sêndöc sic titoñ-titoñ tôm 50.” ¹⁵ Goc ñac sêkôm gitôm inñ sôm, ma lau hoñ sêndöc sic. ¹⁶ Ma Yisu kôc bolom limdanñ ma i lu sa, tatic undambê, ma gêm dançe, goc pô kôc-kôc, ma kên têtñ ngacsêñomi bu sêndic sam têtñ lau. ¹⁷ Lau hoñ señ gêñ e hóc ñac dôñ, ma tinjambu ngacsêñomi sic gêñ ñadêlê sa sip gatop 12 e menñhu.

*Pita sôm Yisu ñahu asê
(Mat 16:13-20; Mak 8:27-30)*

¹⁸ Têtñ ndoc danñ Yisu ti inñ ndê ngacsêñomi sêmbu tawasê, ma inñ tenñ mbec mbo. Pac-ndê, goc inñ ndac ñac, “Lau sêsôm bu aô asa?” ¹⁹ Ma sêsôm, “Lau ñatô sêsôm bu am Jon, Ngac Kêku Lau-nga, ma ñatô sêsôm bu am Elaija, ma ñatô sêsôm bu am propet ñamata-nga si danñ, nañ tisa akêñ lau batê-nga.” ²⁰ Goc Yisu ndac ñac, “Ma mac daôm, mac asôm bu aô asa?” Ma Pita sôm, “Am Mesaya, nañ Anötö gic bata bu êñkinñ menñ.” ²¹ Yisu ngô yom dau ma gic yao ñac bu sêsôm asê têtñ lau danñ dom e tinjambu. ²² Inñ sôm, “Ñamalac ndê Atu gic waê bu hóc ñawapac daêsam. Lau bata ti ñdabuñsiga atutu ma lau nañ sêndôhônñ yomsu oc sêtéc inñ ma lau oc sêndic inñ ndu. Magoc têtñ bêc titö-nga Anötö oc unñ inñ sa tiyham.”

*Lau nañ sêñkuc Yisu oc sêhóc ñawapac
(Mat 16:24-28; Mak 8:34-9:1)*

²³ Ma inñ sôm têtñ ñac hoñ, “Asa nañ tac whinñ bu êñkuc aô nañ êngwininñ dau, ma tôm bêc hoñ hóc ndê a gicso dau sa, ma êñkuc aô. ²⁴ Bu asa nañ tac whinñ bu sap gêñ nom-nga dôñ ñapanñ tu mbo tali-nga, nañ oc ninnga. Magoc asa nañ bu hu gêñ nom-nga sinñ tu êñkuc aô-nga, nañ oc ninnga dom. ²⁵ Ñamalac danñ bu po gêñ nom-nga hoñ sa, magoc inñ dau gatu bu ninnga, dec gêñ nom-nga hoñ dinañ oc tôm dom bu nem inñ sa. ²⁶ Asa nañ bu maya tu aô ti aneñ yom-nga, nañ Ñamalac ndê Atu oc maya tu inñ-nga, têtñ ndoc inñ mbu menñ ti inñ dau ndê ñawasi, ma Damba ndê ñawasi ma anjela dabuñ si ñawasi whinñ. ²⁷ Ma aô wasôm bu yomandô, lau ñatô kwahic dec sêmbu, nañ oc gacgenñ sêmbu tali e sêlic Anötö ndê gôlinñ menñ sa tiawê.”

*Pita, Jems ma Jon sêlic Yisu ndê ñawasi
(Mat 17:1-13; Mak 9:2-10)*

²⁸ Yisu sôm yom dinañ su, ma bêc ñatô gitôm 8 menñ gi su. Ma Yisu bu tenñ mbec, dec kôc Pita, Jon ma Jems sêwhinñ inñ ma sêpi lôc danñ si. ²⁹ Ma têtñ têm Yisu tenñ mbec mbo, nañ inñ ndê anjô andô kainñ danñ sa, ma inñ ndê ñakwê ñawasi sêp sambuc. ³⁰⁻³¹ Ma ngac lu sêhóc asê ti ñawasi atu, nañ Moses lu Elaija, ma inñlu sem yomgalôm sêwhinñ Yisu. Sêsôm yom pi gêñ nañ oc hóc asê Yisu yêc

malac Jerusalem têtj ndoc meñ sa bu in hu nom dindéc sinj.

³² Têtj ndoc dinanj, Pita ma ñgac lu nanj sêwhinj in, nanj kwapac ma bêc yô ñac, tigenj ñac tali sa ma sêlic Yisu ndê ñawasi ti ñgac lu nanj sêlhac sêwhinj in. ³³ Têtj têtj Moses lu Elaija bu sêhu Yisu sinj, nanj Pita sôm têtj in, “Ñadau, ñayham kêlêc bu yac dambo dec. Yac oc akwê bac töt, am nem danj, Moses ndê danj, ma Elaija ndê bac danj.” Inj sôm yom dinanj, magoc inj ndê gauc sa dom. ³⁴ Inj sôm yom dinanj mbo, ma dao danj meñ ma kôm ñac ahuc e ñgacsêñomi töt dinanj sêtöt dau atu. ³⁵ Ma awha danj sa yêc dao ñalôm, nanj sôm, “Aö neñ atunjac dau dindéc, nanj aö kayalinj sa. Anjô inj ndê yom manj!” ³⁶ Sêñgô su goc sêlic Yisu tawasê mbo. Tinjambu ñac sem yom dau ahuc yêc dau-ñga, ma têtj ndoc dinanj sêsôm yom asê pi gêtj nanj sêlic, nanj dom.

Yisu soc ñalau sac su yêc balê danj
(Mat 17:14-21; Mak 9:14-29)

³⁷ Têtj galanjsê ñac sêsip akêtj lôc dau sêmeñ, ma lau tonj atu sêkac sa sêtêtj Yisu si. ³⁸ Ñac si danj ta yom bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, aö gakôc aneñ atunjac tigenj dindéc meñ, ma wateñ am bu nem inj sa. ³⁹ Ñalau sac danj mbo inj ñalôm, ma têtj daêsam kôc inj dôñ, ma kêmwananj inj ñanja e inj mbwêc atu, ma whapwic sa. Ñalau sac dau bu kôm inj tisac, ma tec bu hu inj sinj. ⁴⁰ Aö gateñ am nem ñgac-sêñomi bu sêsoc ñalau dau su, magoc ñac sêtôm dom.” ⁴¹ Goc Yisu sôm, “O mac lau sac. Mac nem akêtj whinj mbasi! Aö gambo gawhinj mac ñasawa hic baliñ su, ma bocke mac atôm dom bu akôm gêtj danj? Aö oc wambo wawhinj mac tu wanem mac sa ñapanj-ñga dom!” Ma Yisu sôm têtj balê dau ñadamba, “Kôc nem balê sa mweñ.”

⁴² Têtj têtj balê dau kêsêlêñ meñ, nanj ñalau sac kôc inj dôñ ma kêmwananj inj. Tigenj Yisu hec yom ñalau sac, ma kôm balê dau ñayham sa, ma kêtj inj mbu têtj inj damba gi. ⁴³ Ñalêñ dinanj Yisu töt Anötö ndê ñaclai ti ñawasi atu asê, dec kôm lau honj sêhêdaê.

Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu ma tisa tiyham
(Mat 17:22-23; Mak 9:30-32)

Lau honj sêlhac ti sêhêdaê tu gêtj honj nanj Yisu kôm-ñga, ma inj sôm têtj inj ndê ñgacsêñomi, ⁴⁴ “Anjô aneñ yom dindéc ñapep! Tinjambu oc sêkêtj Ñamalac ndê Atu sip lau ñatô amba.” ⁴⁵ Magoc ñac sêñyalê yom dau ñahu dom. Yom dau ñahu yêc sinj dau têtj ñac, ma sêtöt bu sêndac Yisu bu whê sa têtj ñac.

Asa ti ñgac ñamata-ñga
(Mat 18:1-5; Mak 9:33-37)

⁴⁶ Tinjambu Yisu ndê ñgac-sêñomi sêsenj dau pi ñac si asa inj ñgac ñamata-ñga. ⁴⁷ Yisu kêtjalê ñac si gauc, goc kôc balê saunj danj ma kêtj inj kalhac kêtjinj inj, ⁴⁸ ma sôm têtj ñac, “Asa nanj kôc balê saunj danj tôm inj dindéc sa tu aneñ ñaê-ñga, nanj kôc aö sa, ma asa nanj kôc aö sa, nanj kôc inj nanj kêtjinj aö gameñ, nanj sa. Mac nem asa nanj kêtjwininj dau ma ti mac nem ñgac akinj, nanj ti ñgac ñamata-ñga yêc Anötö anjô-ñga.”

Lau nanj sêkôm gwelenj tu Yisu-ñga, nanj sêwhê dau kôc dom
(Mak 9:38-41)

⁴⁹ Ma Jon sôm, “Ñadau, yac alic ñgac danj kôm gwelenj ma soc ñalau sac su yêc lau ña am nem ñaê. Inj kêtjuc am whinj yac dom, ma boc-dinanj yac ac yao inj bu kôm gwelenj dau dom.” ⁵⁰ Tigenj Yisu sôm, “A lhac inj ahuc dom, bu asa nanj kêtj kisa mac dom, nanj mac nem danj.”

Lau gameñ Samaria-ñga sêkôc Yisu sa dom

⁵¹ Ndoc meñ kêtjinj bu Yisu mbu pi undambê ndi, dec inj kêtmasanj dau bu pi malac Jerusalem ndi. ⁵² Inj kêtjinj lau aheñ-ñga sêmunj inj, sêsôc lau †Samaria-ñga si malac danj si, bu sêmasanj gameñ tu inj mbo-ñga. ⁵³ Magoc lau Samaria-ñga sêñyalê bu inj kêsêlêñ hêganônj malac Jerusalem, ma tu dinanj-ñga dec sêkôc inj sa dom. ⁵⁴ Jems lu Jon sêlic gêtj dau, goc sêndac Yisu, “Pômdau, am bu sôm, dec yac oc anjalêm ya sip akêtj undambê meñ, ma señ ñac su.” ⁵⁵ Tigenj Yisu kac dau kwi, ma sôm injlu. ⁵⁶ Ma ñac honj sêlom malac danj si.

Lêñ tanjuc Yisu-ñga
(Mat 8:18-22)

⁵⁷ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêñsêlêñ sêmbo señ ma ñgac danj sôm têtj Yisu, “Aö bu

wanꞑkuc am, wawhiꞑ am watêꞑ gameꞑ bocke naꞑ am oc ndi.” ⁵⁸ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Giam pôm si hocsuꞑ yêc, ma mbac lolôc-nga si ñaic yêc, tigeꞑ Ñamalac ndê Atu ndê mala yêc bêc-nga mba.”

⁵⁹ Ma in sôm têtê ñgac daꞑ, “Mweꞑ êmkuc aô!” Magoc ñgac dau sôm, “Pômdau, gêtê ñamata-nga aô wandi wambo wawhiꞑ aneꞑ lau e aꞑsuhuꞑ damaꞑ su naꞑ, ma tiꞑambu wambu wameꞑ wanꞑkuc am.” ⁶⁰ Ma Yisu sôm têtê in, “Mba! Am êmkuc aô naꞑ gêtê ñamata-nga. Tec lau batê sêꞑsuhuꞑ lau batê. Tigeꞑ am ndi, ma hoc yom asê têtê lau pi Anötö ndê gôliꞑ.”

⁶¹ Ma ñgac daꞑ tiyham sôm, “Pômdau, aô bu wanꞑkuc am, tigeꞑ gêtê ñamata-nga wambu watêꞑ aneꞑ andu, ma wakam aneꞑ lau.” ⁶² Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Asa naꞑ gic hu gwelenꞑ daꞑ, tigeꞑ kac dau kwi ma hêgo gêtê naꞑ in hu siꞑ su, naꞑ gitôm dom bu nem gwelenꞑ mbo Anötö ndê gôliꞑ ñapu.”

10

Yisu kêkiꞑ sêꞑomi 72 sêsa si

¹ Tiꞑambu Pômdau kêyalin sêꞑomi 72 tiyham sa, bu êꞑkiꞑ ñac lu-lu sêsa sêndi sêmuꞑ in, sêtêꞑ gameꞑ ti malac hoꞑ naꞑ in atac whiꞑ bu ndic kêsi. ² Ma in sôm têtê ñac, “Gêtê ñandô daêsam yêc ôm, magoc lau sêndic gêtê ñandô sa-nga daêsam dom. Bocdinaꞑ ateꞑ mbec têtê ôm ñadau bu êꞑkiꞑ lau gwelenꞑ-nga sêsôc in ndê ôm sêndi, ma sêndic gêtê ñandô sa. ³ Kwahic dec aô bu wanꝼkiꝼ mac asa andi! Magoc ayob daôm ñapeꝼ, bu aô kakiꝼ mac bu asa andi atôm domba ñatu, naꝼ sêtêꝼ giam pôm si gameꝼ sêndi. ⁴ Akôc talhi, me dalu, me atapa dom, ma aꝼsêlêꝼ ñagahô andi. Ahê mwalêc lau yêc seꝼ dom. ⁵ Têtê ndoc mac bu asôc andu daꝼ, naꝼ asôm bu, ‘Yom malô têtê lau andu dindec-nga.’ ⁶ Andu ñadau bu ñgac yom malô-nga dom, dec mac nem mbec yom malô-nga oc gacgeꝼ yêc mac-nga. Ma andu ñadau bu ñgac yom malô-nga, dec in oc kôc mbec yom malô-nga dinaꝼ sa. ⁷ Ambo andu dinaꝼ, ma alom-alom andu dom. Aneꝼ ti anôm gêtê bocke naꝼ sêkêꝼ têtê mac, naꝼ ti mac nem ñaôli gwelenꝼ-nga. Mêtê solop bu lau g welenꝼ-nga sêkôc ñaôli gwelenꝼ-nga.

⁸ “Têtê têtê mac asôc malac daꝼ, ma lau sêkôc mac sa, naꝼ aneꝼ gêtê daneꝼ-nga naꝼ sêkêꝼ têtê mac. ⁹ Akôm ñac si lau gêmbac ñayham sa, ma asôm têtê ñac, ‘Anötö ndê gôliꝼ meꝼ kêpiꝼ.’ ¹⁰ Tigeꝼ mac bu asôc malac daꝼ, ma sêkôc mac sa dom, naꝼ goc alhac malac lôm ma asôm, ¹¹ ‘Yac atoꝼ kop mac nem malac-nga su yêc yac mba gahiꝼ. Yac akêꝼ kop dindec mbu têtê mac bu atôc nem mêtê sac asê. Tigeꝼ aꝼyalê bu Anötö ndê gôliꝼ meꝼ kêpiꝼ.’ ¹² Yomandô aô wasôm têtê mac bu têtê bêc Anötö êmatôc lau-nga, naꝼ lau malac dinaꝼ-nga oc sêtap ñagêyô sac andô sa, hóc gêlêc ñagêyô naꝼ Anötö oc kêꝼ têtê lau sac malac Sodom-nga.”

Yisu sôm yom pi lau naꝼ sem dau kwi dom
(Mat 11:20-24)

¹³ Yisu gic têtê yom ma sôm, “Oyaê mac lau malac Korasin ma Betsaida-nga. Mac oc atap Anötö ndê atac ñandê sa. †Lau apa naꝼ sêndôc malac Taya ma Saidon, bu sêlic gêtê dalô naꝼ aô gakôm yêc mac aꝼôm-nga, dec oc tôm sênem dau kwi wandêc su, ma sêndôc ti sêtap si sac. ¹⁴ Tigeꝼ mac akôm dom, dec wasôm têtê mac bu têtê ndoc Anötö êmatôc lau-nga, naꝼ in oc kêꝼ ñagêyô sac sambuc têtê mac, hóc gêlêc ñagêyô naꝼ in oc kêꝼ têtê lau Taya ti Saidon-nga, naꝼ su.

¹⁵ “Ma mac lau Kapenaom-nga, mac gauc gêm bu mboe Anötö oc kôc mac sa andôc undambê, a? Mba! In oc êmasuc mac su asip lambwam andi!”

¹⁶ Ma Yisu sôm têtê sêꝼomi 72 bu, “Asa naꝼ kôc mac nem yom sa, naꝼ gitôm in kôc aneꝼ yom sa. Ma asa naꝼ tec mac, naꝼ gitôm in tec aô bocdinaꝼ. Ma asa naꝼ tec aô, naꝼ tec Damaꝼ naꝼ kêkiꝼ aô gameꝼ.” Yisu sôm yom dinaꝼ su, goc kêkiꝼ sêꝼomi 72 sêsa si.

Sêꝼomi 72 sêmbu sêmeꝼ

¹⁷ Tiꝼambu sêꝼomi 72 dinaꝼ sêmbu sêmeꝼ ti atac ñayham, ma sêsôm, “Pômdau, têtê ndoc yac asôm am nem ñaê asê, naꝼ gêtê hoꝼ sêsôc yac mba yom ñapu, ma ñalau sac sêwhiꝼ.” ¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aô kayalê bu gêtê naꝼ mac akôm, naꝼ ku Sadaꝼ ndê ñaclai dulu, e tôm in peꝼ akêꝼ undambê ñagahô ñambwa, tôm sickac hep tigeꝼ. ¹⁹ Aô gakêꝼ ñaclai têtê mac su, tôm bu akwê mboc ti

gapin gap dôn, ma bu ahôc gêlêc mac nem nacyo Sadañ ndê ñaclai honñ su. Gêñ danñ oc kôm mac atisac dom. ²⁰ Kwahic dec mac atac ñayham bu ñalau sac sêsôc mac nem yom ñapu. Tigenñ atac ñayham atu, bu Anötö to mac nem ñaê sa yêc undambê.”

²¹ Têñ ndoc dinañ Ñalau Dabuñ gêm Yisu ahuc, ma inñ tac ñayham atu, ma sôm, “O Damañ, undambê ti nom ñadau. Aö wampinñ am bu am tôc nem yom ña-ñandô asê têtñ lau nañ sêñgwiniñ dau, ma sinñ kwi têtñ lau nañ gauc gêm bu ñac lau tiguauc ma sêñyalê gêtñ honñ. Aêc, Damañ, am kôm bocdinañ kékuc am daôm nem atac whinñ.”

²² “Damañ kêtñ gêtñ honñ sip aö amanñ. Lau danñ sêñyalê Atu dom, Damba tawasê kêtñyalê inñ. Ma lau danñ sêñyalê Damba dom, tigenñ inñ ndê Atu kêtñyalê inñ, ma lau nañ Atu dau atac whinñ bu tôc inñ asê têtñ ñac, nañ sêñyalê Damba.”

²³ Ma inñ kac dau kwi ma sôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi tawasê, “Atac ñayham tu mac alic gêtñ honñ dindéc-nga. ²⁴ Aö wasôm têtñ mac bu propet ti kinñ daêsam atac whinñ bu sêlic gêtñ nañ mac alic su, magoc sêlic dom. Ma ñac atac whinñ bu sêñgô yom nañ mac anñgô su, magoc sêñgô dom.”

*Yom gôlinñ pi lau menñpanñ yac-nga
(Mat 22:34-40; Mak 12:28-31)*

²⁵ Têtñ ndoc danñ gwalam akwa yomsu-nga danñ tisa bu êñsahê Yisu. Ma inñ ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônñwaga, aö wakôm sake, dec Anötö oc kôc aö sa wambo tanñli ñapanñ yêc undambê?” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Am kêtñyalê yomsu honñ nañ Anötö kêtñ têtñ Moses. Ma yomsu dau sôm bu am kôm sake?” ²⁷ Goc ñgac dau sôm, “Yomsu danñ sôm bu, ‘Atac whinñ Pômdau, am nem Anötö, ti am nem ñalôm sambuc, ti gatôm sambuc, ti licwalô sambuc ma ti am nem gauc sambuc.’ Ma yomsu danñ tiyham sôm bu, ‘Atac whinñ lau menñpanñ am, tôm am tac whinñ am daôm.’” ²⁸ Ma Yisu sôm, “Am sôm solop. Kôm bocdinañ, dec am oc ndöc tamli ñapanñ.”

²⁹ Magoc ñgac dau gauc gêm bu tôc asê bu inñ ñgac gitênñ, dec ndac Yisu, “Ma lau asa sêti aneñ lau menñpanñ aö-nga?” ³⁰ Yisu ô inñ ndê yom ña yom gôlinñ danñ bocdec bu, “Ñgac Israel-nga danñ kêsêlêñ mbo señ akêtñ Jerusalem ma bu sip têtñ malac Jeriko ndi,

ma lau kanñ sêkôc inñ dôn. Ñac sêkôc inñ ndê ñakwê su, sic inñ tisac e kêtñ inñ bu mbac ndu, goc sêhu inñ sinñ yêc ma sêlhô si. ³¹ Tinambu dabuñsiga Israel-nga danñ kêsêlêñ mbo señ tigenñ dinañ menñ, ma têtñ ndoc inñ gêlic ñgac dau, nañ kêtñyalê inñ ma kôlhô gi. ³² Malô goc ñgac Israel-nga danñ akêtñ †Liwai ndê tonñ menñ hóc asê, gêlic ñgac dau, ma kêtñyalê inñ ma kêsêlêñ gi. ³³ Tinambu ñgac Samaria-nga danñ kêsêlêñ mbo señ dinañ, menñ hóc asê, goc gêlic ñgac dau ma tawalô inñ. ³⁴ Inñ têtñ inñ gi, kêtñwasiñ inñ ndê gamboc ña olib ñakwi ti wain, goc kêtñyalê. Ma inñ kêtñ inñ ndöc inñ ndê donñki ñahô, kôc inñ sa gi sôc andu ñaclenñ-nga danñ, ma yob inñ. ³⁵ Galañsê bêbêc inñ kêtñ mone denarii lu têtñ andu ñadau, ma sôm, ‘Nem yaom ñgac dindéc. Ma mone dindéc bu nditôm dom, goc wakêtñ mone ñatô tiyham têtñ ndoc aö wambu wameñ.’”

³⁶ Ma Yisu ndac, “Am gauc gêm bocke? Lau tö dinañ si asa inñ ñgac nañ sip lau kanñ si amba, nañ ndê ñgac menñpanñ inñ-nga?” ³⁷ Goc ñgac yomsu-nga sôm, “Ñgac dê, nañ tawalô inñ.” Ma Yisu sôm, “Am ndi ma kôm bocdinañ. Tamwalô lau honñ ma nem ñac sa.”

Mata lu Maria

³⁸ Yisu ti ndê ñgacsêñomi sêñsêlêñ si e sêhóc asê malac danñ. Ma awhê danñ, nañ ndê ñaê Mata, kêtñyalê Yisu bu neñ gêtñ yêc inñ ndê andu. ³⁹ Têtñ ndoc Yisu sôc gi ndöc, nañ Mata ndê asiwê Maria ndöc sic kêtñyalê Pômdau gahi-nga, bu ngô inñ ndê yom. ⁴⁰ Tigenñ Mata kôm gwelenñ atu tu ndê gêtñ-nga. Inñ têtñ Yisu menñ ma ndac, “Pômdau, aö tanñwasêñ gakôm gwelenñ gambo! Aö asiñwê lec gêm aö sa dom, ma am gêlic ñayham, me? Sôm bu inñ nem aö sa.” ⁴¹ Magoc Yisu ô inñ ndê yom ma sôm, “Mata, Mata, am hêgo daôm tu gêtñ daêsam-nga. ⁴² Magoc lau honñ sêpônnda gêtñ atu tigenñ. Maria tac whinñ gêtñ ñayham dau, ma lau danñ oc sêtôm dom bu sêkôc su yêc inñ.”

11

*Yom pi lêtñ datenñ mbec-nga
(Mat 6:9-13; 7:7-11)*

¹ Têtñ bêc danñ Yisu tenñ mbec mbo gameñ danñ. Inñ tenñ mbec pacndê, ma inñ ndê ñgacsêñom danñ sôm têtñ inñ, “Pômdau, tôm Jon

kêdôhôn in ndê sênomi, dec êmdôhôn yac bu atên mbec.” ² Ma Yisu sôm, “Têñ ndoc mac bu atên mbec, nan atên bocdec bu:

Daman, am nem ñaê lau sênem dabun man.

Mwen ti lau hon si Pômdau.

³ Tôm bêc hon kêñ yac mba gö têt yac.

⁴ Suc yac mba sac kwi, bu lau hon nan sêkôm sac têt yac, nan asuc si sac ñatôp kwi bocdinañ.

Ma yob yac bu lêtôm tap yac sa dom.”

⁵⁻⁶ Ma in gic têt yom ma sôm, “Akôc gauc pi mac daôm nem lêt nan atên gêt têt nem dawami. Mboe am nem ñacleñ sen balin-nga dan men hôc asê têt ôbwêc, ma am pôn da gêt danen-nga bu kêñ têt in. Ma têt timaninhu am bu têt am nem dawam dan ndi, ma sôm têt in, ‘Oê dawan, kêñ gö ñatô têt aö bu wakêt têt aö neñ silip nan kwahic dec men hôc asê.’ ⁷ Am gauc gêm bocke? Am dawam dinañ oc ô nem yom yêc andu ñalôm ma sôm, ‘Kêt ñawapac têt aö dom! Aö gac gatam ahuc su, ma aneñ balêkoc sêyêc bêc su. Gitôm dom bu watisa ma wakêt gêt dan têt am!’ In oc sôm bocdinañ, a? ⁸ Aö wasôm têt am, bu am nem dawam oc tisa ma kêñ gêt têt am, magoc in oc kêñ tu am dawam in-nga dom. In oc kêñ gêt têt am tôm am ndac, ñahu bu am pôn da daôm ma mayam pac tu ndac in-nga.

⁹ “Bocdinañ aö wasôm têt mac. Ateñ gêt têt Anötö, dec oc akôc ñandô, anjalê in ti ndê lêt, ma oc atap sa, ma amati gatam, dec oc lêt su têt mac. ¹⁰ Bu Anötö kêñ gêt têt lau hon nan sêndac in, ma lau hon nan sêñsalê in ti ndê lêt, nan oc sêtap sa, ma ñac nan sêmati gatam, nan oc lêt su têt ñac.

¹¹ “Damba dan, bu atunçac teñ i, dec oc kêñ mboc wêm dan têt in dom. ¹² Ma atunçac bu ndac mbac ñ agulu, goc damba oc kêñ gapinçap têt in dom. ¹³ Mac lau sac, tigen atoc nem balêkoc sa ña gêt ñayham-ñayham. Magoc Damam nan mbo undambê in gitên en, ma oc kêñ Nalau Dabun têt lau nan sêteñ in.”

Yisu ndê ñaclai ñahu

(Mat 12:22-32; Mak 3:23-27)

¹⁴ Têt ndoc dan Yisu soc ñalau sac awha mba dan su yêc ñac dan. Têt têt ñalau sac

hu ñac awha mba dau sin, nan ñac dau gic hu sôm yom asê, ma lau ton atu nan sêlic, nan sêhêdaê.

¹⁵⁻¹⁶ Lau ñatô bu sêñsahê Yisu, dec sêndac in bu kôm gêt dalô dan bu tôc asê bu in kôc ñaclai yêc Anötö ndê. Ma lau ñatô sêsôm, “Ñalau sac si ñadau †Belsebal kêñ ñaclai têt Yisu, ma bocdinañ in soc ñalau sac su.”

¹⁷ Yisu kêyalê ñac si gauc, ma sôm, “Lau gameñ dan bu sêwhê dau kôc, dec ñac si ñacyo oc sêseñ ñac su. Ma gôlôwac dan bu sêwhê dau kôc, dec ñac oc sêlhac ñançga dom, ma ñac si ñacyo oc sêku ñac dulu. ¹⁸ Ma Sadañ boc-dinañ. In bu kêñ kisa in ndê ñalau sac, dec in ndê gôlin oc ninçga. Bocke dec mac asôm bu aö gasoc ñalau sac su ña Belsebal ndê ñaclai. ¹⁹ Mac asôm bu aö gakôc ñaclai yêc Belsebal, dec gasoc ñalau sac su. Ma bocke? Mac nem sênomi nan sem gwelen sêsoc ñalau sac-nga sêwhin, nan mac ançgôlin yom dau pi ñac whin, a? ñac oc sêlic mac nem yom bu so ma sêmatôc mac! ²⁰ Aö gasoc ñalau sac ña Anötö ndê ñaclai, bocdinañ anyalê bu Anötö ndê ñaclai bu nem gôlin gêt hon, nan hôc asê mac su.

²¹ “Sadañ in gitôm ñac ti licwalô atu nan kôc in ndê wapa sin-nga, ma yob in ndê andu. Oc tôm dom bu lau sêñgaho ñac kain dinañ ndê gêt dan. ²² Tigen ñac ti licwalô atu nan hôc gêlêc in ndê bu ndic sin têt in ma ku in dulu, dec in oc kôc in ndê wapa sin-nga su, ma whê in ndê wapa hon kôc.

²³ “Asa nan kalhac whin aö dom, nan ti aneñ ñacyo. Ma asa nan gic lau sa sêtêt aö sêmeñ dom, nan soc ñac su yêc aö.”

Ñalau sac sêñsalê mala nan yêc ñambwa
(Mat 12:43-45)

²⁴ “Têt ndoc ñalau sac dan sa yêc ñamalac dan, nan gitôm in kêgihî mbo gameñ sawa ma kêsalê mala êñwhañ dau-nga. Tigen têt ndoc in tap sa dom, nan in oc sôm têt dau, ‘Aö wambu wandi wasôc andu nan aö gahu sin su.’ ²⁵ Ma in oc mbu ndi, ma tap sa bu ñamalac dau ndê ñalôm yêc ñambwa, gitôm andu sawa nan sêmasañ ñawasi sa. ²⁶ Dec in oc sa ndi, kôc ñalau sac 7 nan sac sambuc sêhêc gêlêc in su, nan sêmeñ, ma ñac hon oc sêsôc andu dinañ sêndi ma sêmbô dinañ. Bocdinañ ñawapac nan tap ñamalac dau sa, nan hôc gêlêc ñawapac ñamata-nga-nga su.”

²⁷ Yisu sôm yom dinan, ma awhê dan yêc lau ton atu ñalôm ta yom ma sôm, “Am dinam nan kôc am ma kêñ su am, nan tap Anötö ndê mwasiñ sa su.” ²⁸ Ma Yisu sôm, “Lau nan sêngô Anötö ndê yom ma sêkôc sa ti danğa wambu, nan oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa hóc gêlêc su.”

Lau sêndac Yisu bu kôm gêñ dalô
(Mat 12:38-42)

²⁹ Lau daêsam nan sêmbo sêwhiñ Yisu, nan si ton kêsôwec ñapan. Ma in sôm, “Lau têt dindec-nga ñac lau sac. Sêndac gêñ dalô, magoc Anötö oc tôc gêñ dalô tigen têt ñac, tôc gêñ dalô nan in kôm pi Jona. ³⁰ Anötö kêkiñ Jona têt lau Ninewa gitôm gêñ dalô dan, ma ñalêñ tigen gêñ nan oc hóc asê Ñamalac ndê Atu, nan oc ti lau têt dindec-nga si gêñ dalô.

³¹ “Muñ-nga, Kwin Siba-nga* kêsêlêñ sen baliñ, bu ngô Kiñ Solomon ndê yom ti gauc atu-tu. Ma kwahic dec ñac nan hóc gêlêc Solomon su mbo dec, tigen lau têt dindec-nga sêpu in ndê yom. Tu dinan-nga, kwin dau oc tisa akêñ lau batê têt ndoc Anötö oc êmatôc lau, ma in oc hoc lau têt dindec-nga si sac asê. ³² Ma ñalêñ tigen, têt bêt ñambu-nga lau Ninewa oc sêtisa sêwhiñ lau têt kwahic dec-nga, ma ñac oc sêhoc lau dindec si sac asê. Ñahu bu lau Ninewa sêngô Jona ndê yom ma sem si ñalôm kwi. Ma kwahic dec, ñac nan hóc gêlêc Jona su mbo dec, tigen lau kwahic dec-nga sem dau kwi dom.”

Ñamalac si tandô gitôm ya ñawê
(Mat 6:22-23)

³³ “Yac datun lam asê tu bu dasiñ kwi me tanğatôc ña suc ahuc dom. Mba! Dakêñ êñgalêñ lhu, bu lau nan sêsôc sêmey nan sêlic ñawê.

³⁴ “Am nem tanôm gitôm ya ñawê nan tôc sen têt am. Bocdinañ am nem tanôm bu wê am sa lêt ñayham, dec am oc gacgen mbo ñawê ñalôm. Magoc tanôm bu wê am sa lêt sac-nga, dec am gacgen mbo ñasec ñalôm. ³⁵ Tu dinan-nga dec yob daôm ñapep bu ñawê nan yêc nem ñalôm, nan mbac e ñasec sa dom. ³⁶ Ma am bu sap lêt ñawê-nga dôn ñapan, ma ndic ahê lêt ñasec-nga, dec

ñawê oc nem am nem ñalôm sambuc ahuc, tôc lam dan pô am.”

Yisu pu lau Palêsai ti lau yomsu-nga

³⁷ Yisu gic bata yom dinan su, goc Palêsai dan kêgalêm in bu neñ gêñ whiñ in. Yisu sôc ñac dau ndê andu gi ma ndôc sic ndôc tebo. ³⁸ Ma Palêsai dau hêdaê bu Yisu gêñ gêñ magoc kêgwasin amba muñ su dom. ³⁹ Goc Pômdau sôm têt in, “Mac lau Palêsai atôm laclhu ti pele nan sêngwasin ñadômbwê-nga ñawasi sa, magoc ñalôm ñadômbwi yêc dôn yêc. Bu mêtê tam-gatu gêñ ma mêtê sac hóc mac nem ñalôm ahuc. ⁴⁰ Mac lau gauc mbasi-nga. Anötö nan kêmasan ñamalac ñamlic ti gêñ awê-nga nan kêmasan ñalôm-nga whiñ. ⁴¹ Tamwalô lau ñalôm sawa, ma akêñ nem ñalôm sambuc tu anem ñac sa-nga, ma bocdinañ dec mac nem ñamlic ti ñalôm whiñ oc ñawasi sa yêc Anötö anğô-nga.

⁴² “Oyaê. Mac lau Palêsai awhê nem gêñ ôm-nga sauñ-sauñ hon kôc ti ton amanlu, ma akêñ ton tigen ti da têt Anötö. Mac akôm gêñ sauñ dinan, tigen mac ahu gêñ atu siñ. Mac amatôc lau si yom ñapep dom, ma atac whiñ Anötö su dom. Gêñ sauñ nan mac akôm, in ñayham, magoc akôm yêc gêñ atu-tu whiñ bocdinañ. ⁴³ Oyaê. Mac lau Palêsai atac whiñ bu andôc lau tiwaê si pôn yêc lôm wê-nga, ma atac whiñ bu lau sêtoc mac sa atôm lau tiwaê yêc malac lôm. ⁴⁴ Oyaê. Tu mêtê sac nan hóc mac nem ñalôm ahuc, dec mac atôm nom nan sêñsuhun ñac batê dan yêc ñalôm, ma lau sêñyalê dom ma sêñsêlêñ sêmbo ñahô.”

⁴⁵ Gwalam akwa yomsu-nga dan ngô Yisu ndê yom dinan ma sôm, “Kêdôhônwaga, am sôm yom dinan pi lau Palêsai, ma am pu yac lau yomsu-nga whiñ.” ⁴⁶ Ma Yisu sôm, “Oyaê. Mac lau yomsu-nga akêñ yomsu daêsam têt lau nan kêñ wapac ñac ñandô, tigen mac daôm akôm gêñ dan bu anem ñac sa tu sêhóc ñawapac dinan-nga dom.

⁴⁷ “Oyaê. Mac amasan sêhô bu atoc propet akwa-kwa sa, magoc mac daôm apami sic propet dau ndu. ⁴⁸ Bocdinañ mac atôc asê bu mac alic gêñ nan apami sêkôm, nan bu ñayham. ⁴⁹ Anötö kêyalê

* 11:31: Kwahic dec dasam gamen Siba-nga bu ‘Arabia.’ Min pi Kwin Siba-nga sêto yêc 1 Kiñ 10:1-13.

gêñ honj, dec hoc yom asê gwanaj pi mac apami bocdec bu, ‘Aö wanjij lau propet ma lau aposel sêtêñ nac sêndi, magoc nac oc sêndic propet natô ndu, ma sêkôm métê sac têtj natô.’⁵⁰ Bocdinañ mac lau têtj dindec-nga oc awêkaiñ ñagêyô awhiñ apami, tu propet honj si dac nañ sêkêc siñ-nga, têtj têtj ñamata-nga andô e meñ.⁵¹ Aêc, Abel in ñgac ñamata-nga, ma Sekaria in ñgac ñambu-nga, propet nañ nac sic ndu yêc lôm dabuñ, ma alta nañ kalhac lôm dabuñ ñsactô, nañ ñalhu. Aêc, aö wasôm têtj mac, lau têtj kwahic dec-nga oc sêtap matôc sa pi lau honj dinañ si dac.

⁵² “Oyaê. Lau daêsam takwê mac gwalam akwa yomsu-nga bu awhê Anötö ti ndê lêtj sa têtj nac, magoc mac am nac sa ñapep dom. Mac atôm lau nañ sêyob ki gatam-nga, ma sêtec bu sêkac sa têtj lau nañ bu sêsôc sêndi. Mac daôm aňyalê Anötö ti asôc in ñapu dom, ma mac alhac lau nañ bu sêñyalê in ti sêsôc in ñapu, nañ ahuc.”

⁵³ Yisu gic bata yom dinañ ma hu andu dau siñ. Ma lau Palêsai ti lau nañ sêndôhônj yomsu, nañ sic hu sêkêñ kisa in ñandô. Ñac sêndac in pi gêtj daêsam,⁵⁴ sêñsahê bu sêtim in bu sôm yom giso, dec oc tôm bu sêmatôc in.

12

Yisu ndê yom natô (Mat 10:26-33)

¹ Têtj têtj dinañ lau daêsam andô, tausen ma t ausen, sêkôm mwasac bu sêtigasuc Yisu e sêñgapiñ dau sa. Ma Yisu sôm yom têtj in ndê ñgacsêñomi bocdec bu, “Ayob daôm ñapep bu lau Palêsai si métê sac lom mac dom. Ñac sêsôm yom ñayham magoc nac dau sêkôm ñandô sa dom. Métê dau gitôm yist nañ tôm bu nem bolom ahuc ñagahô eñ.

² Gêtj honj nañ lau sem ahuc, ma gêtj honj nañ yêc siñ dau, nañ oc meñ sa tiawê.³ Yom bocke nañ mac asôm têtj daôm têtj ôbwêc, nañ lau oc sêñgô têtj acsalô. Ma yom nañ mac asôm malô têtj daôm yêc andu ñalôm, nañ oc sêsôm asê yêc malac lôm.⁴ Aneñ lau mac aňgô. Atôc lau nañ bu sêndic mac ndu-nga dom, bu tiñambu nac sêtôm dom bu sêkôm gêtj dañ tiyham têtj mac.⁵ Tigeñ aö

wasôm têtj mac bu atôc Anötö, ma asôc in ñapu. Bu têtj ndoc mac ambac ndu su, in ndê ñaclai yêc bu tuc mac asip lambwam andi. Aêc, aö wasôm têtj mac, atôc in!

⁶ “Akôc gauc pi mbac kecsoc nañ lau sêlic bu gêtj ñambwa. Tigeñ Anötö oc êñlhiñ nac si dañ siñ dom.⁷ Ma Anötö tac whiñ mac hôc gêlêc mbac saun-saun daêsam su. Yomandô! Anötö kêyalê mac e pi sa, gitôm in sê mac nem kêclauñ honj sa timala. Bocdinañ atôc daôm dom.

⁸ “Aö wasôm têtj mac bu asa nañ sôm asê yêc lau aňgô-nga bu in kêtj whiñ aö, nañ Ñamalac ndê Atu oc sôm ñamalac dau ndê ñaê asê yêc Anötö ndê aňela aňgô-nga.⁹ Tigeñ asa nañ sêc in ndê kêtj whiñ aö-nga ahuc yêc lau aňgô-nga, nañ Ñamalac ndê Atu oc sêc in ahuc yêc Anötö ndê aňela aňgô-nga bocdinañ.¹⁰ Asa nañ bu sôm yom sac pi Ñamalac ndê Atu, tigeñ tiñambu kac ndê ñalôm kwi, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi. Tigeñ asa nañ sôm yom sac sambuc pi Ñalau Dabuñ, nañ Anötö oc suc in ndê sac kwi dom.

¹¹ “Tiñambu lau oc sêkôc mac dônj tu mac akêtj whiñ aö-nga. Ñac oc sêwê mac atêtj lau bata Israel-nga andi, bu sêmatôc mac yêc nac si lôm wê-nga. Ma nac oc sêkêñ mac alhac gôliñwaga ma lau ti ñaclai aňgô-nga bocdinañ. Têtj ndoc dinañ, ahêgo daôm tu yom asôm ma aö têtj nac-nga dom.¹² Bu Ñalau Dabuñ oc êndôhônj mac ma kêtj yom têtj mac tu asôm-nga têtj ndoc dinañ.”

Yom gôliñ pi ñgac ti lêlôm

¹³ Ñgac dañ yêc lau toñ atu dinañ ñalôm ndac Yisu bocdec bu, “Kêdôhônjwaga, sôm têtj aö dôwanj bu whê damañ ndê wapa lêñsêm kôc ma kêtj natô têtj aö.”¹⁴ Magoc Yisu sôm, “Am ñgô su nañ. Anötö kêyalin aö sa ti am nem ñgac êmatôc yom-nga me ñgac whê wapa kôc-nga dom.”¹⁵ Goc in sôm têtj lau honj, “Ayob daôm ñapep bu tamgatu wapa nom-nga dom. Bu ñamalac si ñahu sêmbo tali-nga sip awa ti wapa daêsam nañ sic sa-nga, nañ dom.”

¹⁶ Ma in sôm yom gôliñ dañ têtj nac bocdec bu, “Ñgac ti lêlôm dañ mbo, ma gêtj nañ in sô yêc ndê nom gêm ñandô daêsam andô.¹⁷ Dec in gauc gêm têtj dau, ‘Aö wakôm sake? Aneñ andu wakêtj gêtj ñandô

sôc-nga oc nditôm dom.’ ¹⁸ Bocdinaŋ dec iŋ sôm, ‘Aö wakôm gêŋ bocdec. Aö wasen andu akwa-kwa hoŋ su, ma wakwê andu wakuc ŋatô naŋ atu andô. Ma yêc dinaŋ, aö wandic aneŋ gêŋ ŋandô ti wapa hoŋ sa. ¹⁹ Ma aö wasôm têtŋ dauŋ, “Aö gac gêŋ ŋayham daêsam sa, gitôm bu oc wambo yala daêsam. Aö waŋwhaŋ dauŋ, ma waneŋ ti wanôm gêŋ ma watisambuc.” ’ ²⁰ Magoc Anötö sôm têtŋ iŋ, ‘Am ŋgac gauc mbasi-nga! Ôbwêc dec am oc mbwac ndu. Ma wapa naŋ am gic sa tu daôm-nga, naŋ oc ti asa ndê?” ²¹ Goc Yisu sôm, “Lau hoŋ naŋ sic wapa daêsam sa tu dau-nga, magoc sêmbo sêtôm lau ŋalôm sawa tu sênnyalê Anötö ti ndê mêtê dom-nga, naŋ lau gauc mbasi-nga bocdinaŋ.”

Dahêgo dauŋ dom
(Mat 6:25-34)

²² Ma Yisu sôm têtŋ iŋ ndê ŋgacsênomi, “Bocdinaŋ dec aö wasôm têtŋ mac, ahêgo daôm tu gêŋ aneŋ-nga, me tu ŋakwê asôc-nga dom. ²³ Bu Anötö kêŋ mac ambo tamli, ma gêŋ dinaŋ iŋ gêŋ atu. Gêŋ daneŋ-nga iŋ gêŋ atu dom. Ma Anötö kêŋ mac nem ŋamlic ŋagêŋ hoŋ. Dinaŋ iŋ gêŋ atu, ma ŋakwê asôc-nga iŋ gêŋ atu dom.

²⁴ “Akôc gauc pi mbac ko. Ŋac sêsô gêŋ dom, ma sic gêŋ ŋandô sa dom. Ŋac si andu gêŋ ŋandô-nga mbasi, tigeŋ Anötö gôlôm ŋac. Ma Anötö tac whiŋ mac ŋamalac hôc gêlêc mbac hoŋ su. ²⁵ Ma mac nem asa, bu hêgo dau dec oc tôm bu ndic têku ndê têm mbo tali-nga? ²⁶ Mac atôm dom bu akôm gêŋ sauŋ andô dinaŋ, bocdinaŋ tu sake-nga mac ahêgo daôm pi gêŋ ŋatô?

²⁷ “Ma akôc gauc pi ŋaola ŋayham naŋ sêpo sêlhac kwan ŋalôm. Sêkôm gwelen dom, ma sêmasaŋ ŋakwê dom, tigeŋ aö wasôm têtŋ mac, bu Kiŋ Solomon iŋ sôc ŋakwê ŋayham andô, magoc iŋ ndê gôlônŋ ti ŋawasi hôc gêlêc ŋaola dinaŋ dan su dom. ²⁸ O mac lau naŋ akêŋ whiŋ gwalec, aŋgô! Kwan ti ŋaola nom-nga sêlhac bêc daêsam dom, ma lau oc sêkêŋ ya neŋ su, magoc Anötö kêŋ gêŋ dau ti ŋadalô ŋayham ma yob ŋapep. Ma bocdinaŋ, aŋyalê bu yom ŋandô, Anötö oc yob mac ma kêŋ ŋakwê têtŋ mac whiŋ. ²⁹ Ahêgo daôm pi gêŋ aneŋ ti anôm-nga dom, ma

ambo ti ŋalôm ŋawapac dom. ³⁰ Lau sambuc naŋ sênnyalê Anötö dom, naŋ sêhêgo dau pi gêŋ kaiŋ dinaŋ ŋapaŋ, magoc Damam undambê-nga kêyalê su bu mac apônda gêŋ dau. ³¹ Ahêgo daôm tu gêŋ dinaŋ-nga dom, magoc akôm ŋaŋga bu atap malam sa yêc Anötö ndê gôliŋ ŋapu. Ma iŋ oc yob mac tu gêŋ nom-nga-nga whiŋ. ³² O aneŋ lau, atôc daôm dom. Bu mac nem Damam undambê-nga tac whiŋ bu ti mac nem Kiŋ ma kôc mac sa andôc iŋ ndê gôliŋ ŋapu.”

Taŋsalê awa ŋandô undambê-nga
(Mat 6:19-21)

³³⁻³⁴ “Aö wasôm têtŋ mac, bu gameŋ bocke naŋ mac nem awa yêc, naŋ mac oc ahê gauc pi ma atac whiŋ ŋapaŋ. Bocdinaŋ akêŋ nem wapa nom-nga têtŋ lau sênemlihi, ma akêŋ nem awa tu anem lau ŋalôm sawa sa-nga. Ma apo gêŋ undambê-nga sa ti nem awa ŋandô, naŋ oc yêc ŋayham ŋapaŋ. Lau kaŋ oc sêtôm dom bu sênem kaŋ, ma gêŋ dan oc kôm tisac dom.”

Tamasaŋ dauŋ tu Pômdau mbu meŋ-nga
(Mat 24:42-51)

³⁵⁻³⁶ “Amasaŋ daôm ŋapep. Ambo atôm lau akiŋ naŋ sêsôc ŋakwê gwelen-nga sa, ma sêtunŋ si lam asê ma sêhônŋ si ŋadau bu mbu meŋ akêŋ mwasinŋ nem awhê-nga. Têtŋ ndoc ŋac si ŋadau mbu meŋ ma êmati gatam, naŋ ŋac oc sêkac gatam sa têtŋ iŋ ŋagahô. ³⁷ Ŋadau bu mbu meŋ ma tap lau akiŋ sa, naŋ sêmasaŋ dau gwanaŋ ma sêhônŋ iŋ sêmbo, dec ŋac oc sêtap mwasinŋ atu sa yêc iŋ. Aö wasôm yomandô, ŋadau dau oc meŋ, sôc ŋakwê tôm lau akiŋ sêsôc, kêŋ ŋac sêndôc tebo, ma nem akiŋ ŋac. ³⁸ Ŋadau bu meŋ têtŋ timaniŋhu me têtŋ ôbwêc lôm, ma tap ŋac sa sem ali ma sêhônŋ iŋ sêmbo, dec iŋ oc êmwasiŋ ŋac êŋlêc. ³⁹ Tigeŋ aŋgô su naŋ! Lau kaŋ sêkêŋ puc pi ndoc sêmeneŋ-nga dom. Andu ŋadau dan, bu ênyalê ndoc naŋ ŋgac kaŋ dan oc meŋ, dec iŋ oc yob iŋ ndê andu ŋapep bu ŋgac kaŋ dinaŋ sôc meŋ dom. ⁴⁰ Ma mac bocdinaŋ, amasaŋ daôm ŋapep ma anem ali ŋapaŋ, bu ŋamalac ndê Atu oc mbu meŋ têtŋ ndoc naŋ mac akêŋ batam, naŋ dom.”

⁴¹ Têtŋ dinaŋ Pita sôm, “Pômdau, am sôm yom gôliŋ dinaŋ bu yac ŋgacsênomi aŋgô,

me bu lau honj sêngô?” ⁴² Ma Pômdau ô yom ma sôm, “Mac nem asa inj gitôm ngac akinj nayham ma ti gauc? Ngac akinj kainj dinanj ndê nâdau bu lhö têtj gamej danj ndi, goc inj oc kêtj inj yob lau akinj natô ma kêtj gêtj danenj-nga têtj nac tôm nandoc. ⁴³ Ma têtj ndoc nâdau mbu menj ma tap inj sa kôm inj ndê gwelenj napep mbo, nanj inj oc lic inj nayham ma kôm nayham têtj inj. ⁴⁴ Yomandô! Nâdau oc kêtj inj yob inj ndê wapa honj. ⁴⁵ Magoc ngac akinj sac oc sôm têtj dau, ‘Anej nâdau oc mbu menj ngahô dom.’ Goc inj oc ndic lau akinj natô, ma nenj gêtj nawahô ti nôm wain e ênj inj. ⁴⁶ Nâdau oc mbu menj hôc asê têtj bêc ti acgatu nanj ngac akinj dau kêtj bata, nanj dom. Ma inj oc kêtj ngagêyô sac sambuc têtj inj, ma soc inj su ndi bu mbo whinj lau nanj dangapêc ma sêkêtj whinj dom.

⁴⁷ “Ngac akinj nanj kêyalê gêtj nanj inj ndê nâdau tac whinj bu inj kôm, tigenj tec bu kôm ma kêmasanj dau dom, nanj oc tap ngagêyô atu sa. ⁴⁸ Magoc ngac akinj nanj kêyalê gêtj nanj nâdau tac whinj bu inj kôm, nanj dom, dec kôm mêtê sac nanj gic waê bu inj tap ngagêyô sa, nanj oc kôc ngagêyô saunj. Lau honj nanj sêtap mwasinj sa yêc Anötö, nanj inj takwê nac bu sêkôm gwelenj na mwasinj dinanj e nem nandô. Ma nac nanj sêtap mwasinj atu sa, nanj inj takwê nandô daêsam.”

Lau oc sêwhê dau kôc tu Yisu-nga (Mat 10:34-36)

⁴⁹ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Aö gasip nom gamej bu wakêtj ya ênsahê lau nom-nga, ma aö atac whinj bu ya dau lom asê ngahô. ⁵⁰ Aö daunj oc wahôc nawapac ti nandê atu, nanj gitôm busanjgu kainj danj tu wali-nga. Ma aö wapô sim daunj nandô e gêtj dau nandô sa. ⁵¹ Goc nem bu aö gamej bu wahê wamba lau dom. Mba! Tu aö-nga dec lau oc sêwhê dau kôc. ⁵² Têtj kwahic dec ma ndi, lau nanj sêmbu andu danj, nanj oc sêwhê dau kôc tu aö-nga. Lau amanjanj bu sêmbu, goc lu oc sêkêtj kisa tö, ma tö oc sêkêtj kisa lu. ⁵³ Tu aö-nga dec nac oc sêwhê dau kôc. Damba lu atungac oc sêkêtj kisa dau, ma dinda lu atuwê oc sêkêtj kisa dau. Ma lawawê akwa lu lawawê wakuc oc sêkêtj kisa dau bocdinaj.”

Tanjyalê ndoc

⁵⁴ Ma Yisu sôm têtj lau tonj atu, “Mac bu alic dao yec sambuc danj puc pi menj, dec mac asôm bu u oc ndic, ma u gic. ⁵⁵ Ma muasa bu ênsêlêj, dec mac asôm bu gamej oc nandê sa, ma gamej nandê sa. ⁵⁶ Mac lau atim yom lau-nga! Mac alic gêtj dalô nom-nga ti umbon-nga ma mac atôm bu anyalê ndoc. Ma bocke dec mac alic gêtj honj nanj aö gakôm yêc nom, magoc mac nem gauc sa pi aö nenj njahu lec dom.

⁵⁷ “Oc tôm bu mac anjahê gêtj honj tu bu anyalê lêtj bocke inj lêtj gitêtj, magoc tu sake-nga mac akôm dom? ⁵⁸ Anjô! Am asa nanj nem têtj bu yêc njamalac danj, ma inj bu wê am têtj ngac êmatôc yom-nga, nanj goc êmsahê bu êmasanj yom whinj inj têtj ndoc amlu anjêlêj ambo senj. Ma bocdinaj ngac dau oc kêtj am têtj ngac êmatôc yom-nga dom. Bu mba, mboe ngac êmatôc yom-nga oc kêtj am têtj ngac yob gapocwalô-nga, ma inj oc kêtj am sôc gapoc-walô ndi. ⁵⁹ Aö wasôm têtj am bu am oc ndöc gapocwalô njapanj e am ndic nem têtj honj pacndê.”

13

Danem daunj kwi bu dandinanj dom

¹ Têtj ndoc dinanj lau natô sêmbu sêwhinj Yisu, ma nac sic minj yom pi lau Galili-nga natô. Lau dinanj sic domba ndu bu sêkêtj ti da, ma gôlinjwaga Pailot ndê lau sêmenj ma sic nac ndu ma sêngalunj nac si dac whinj domba si dac. ² Yisu ngô nac si yom dau, goc ndac, “Mac gauc gêm bocke? Lau Galili-nga dinanj si sac hôc gêlêc lau Galili-nga natô si sac su, ma bocdinaj nawapac dinanj hôc asê nac, a? ³ Aö wasôm, mba! Tigenj mac bu anem nem njalôm kwi dom, dec mac oc andinanj. ⁴ Goc nem andu balinj nanj lau sêkwê yêc Siloam, nanj ku sa ma sec lau 18. M ac gauc gêm bocke? Lau 18 dinanj si sac hôc gêlêc lau Jerusalem-nga si sac, a? ⁵ Aö wasôm têtj mac, mba! Tigenj mac bu anem nem njalôm kwi dom, dec mac honj oc andinanj.”

⁶ Goc Yisu sôm yom gôlinj danj bocdec bu, “Yêc ngac danj ndê ôm wain-nga, a kinj danj kalhac. Ma ngac dau gi kêsalê a kinj nandô, magoc tap sa dom. ⁷ Dec inj sôm têtj ngac nanj yob inj ndê ôm, ‘Tôm yala tö aö gamej

kasalê nandô yêc a kin dindêc, ma gatap sa dom. Lêñ dulu, bu a dau pôc gameñ ahuc ma gêm nandô dom.’⁸ Tigeñ ngac yob ôm-nga sôm, ‘Aneñ nãdau, hu siñ lhac yala dañ tiyham. Aô wandic gwelec ma wahôc nom pi nãhu.’⁹ In bu nem nandô têt yala wakuc, dec oc nãyham. Ma bu nem nandô dom, nañ goc am lêt dulu.’ ”

Yisu kôm awê bôliñ dañ nãyham sa têt bêc Sabat-nga

¹⁰ Têt bêc Sabat-nga dañ, Yisu kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga dañ. ¹¹ Ma awê dañ mbo, nañ nãlau sac kôm in ndôc bôliñ tôm yala 18. In kêsêlêt kêtñkôn ma gitôm dom bu in lhac solop. ¹² Yisu gêlic in ma ta in meñ, goc sôm, “O awê daôm, aô bu wasen gêt nañ sô am dôn, nañ su.” ¹³ Goc Yisu kêt amba sac in, ma nãgahô in kalhac tisolop, ma kêt in Anôtô.

¹⁴ Tigeñ ngac bata nañ yob lôm wê-nga dinañ, in tac nandê bu Yisu kôm awê dinañ nãyham sa têt bêc Sabat-nga. Dec in sôm têt lau, “Bêc 6 yêc bu danem gwelen. Mac bu atac whiñ bu nãyham sa, dec amen têt bêc Sabat-nga dom. Amen têt bêc 6 dinañ nãdañ.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô in ndê yom ma sôm, “Mac lau atim yom lau-nga. Mac hoñ akôm gwelen têt bêc Sabat-nga têt ndoc mac ambwala nem donki ti makao su, ma awê nac sêsa si bu sênôm bu. ¹⁶ Awê dindêc in Abraham ndê apawê dañ, ma Sadañ sô in dôn tôm yala 18 su. Tu sake-nga dec tambwala in su têt bêc Sabat-nga dom?” ¹⁷ Yisu ndê yom dau kôm in ndê nãcyo hoñ maya atu. Tigeñ lau daêsam atac nãyham pi gêt nãyham hoñ nañ in kôm.

*Yom gôliñ pi gêt nãwê saun
(Mat 13:31-32; Mak 4:30-32)*

¹⁸ Ma Yisu ndac lau dinañ, “Anôtô ndê gôliñ kêsôwec nãlêt bocke? Aô wanem dôhôn pi gêt sake bu wawê sa? ¹⁹ Anôtô ndê gôliñ gitôm nãwê saun andô dañ, gitôm a soc nãwê. Ngac dañ kôc sa gi ma sô yêc ndê ôm, ma tiñambu gêt dau po ti a atu, ma mbac lólôc-nga sêmên sêhê si nãic yêc nãsañgac.”

*Yom gôliñ pi yist
(Mat 13:33)*

²⁰ Ma in sôm yom gôliñ dañ tiyham bocdec bu, “Aô wanem dôhôn Anôtô ndê gôliñ pi gêt sake bu wawê sa? ²¹ Aô wanem dôhôn pi yist, nañ awê dañ kêt sip plawa lôñ atu dañ ma kêtgaluñ. Ma nãsawa saun en yist dinañ kôm plawa hoñ suñ.”

Gatam undambê-nga saun andô

²² Tiñambu Yisu kêsêlêt hêganôn Jerusalem gi. In golom-golom malac atu ti saun-saun hoñ, ma kêdôhôn lau. ²³ Ma nãmalac dañ ndac in, “Pômdau, Anôtô oc kôc lau tigeñ-tigeñ sa sêndôc undambê, me lau daêsam?” Ma Yisu ô yom ma sôm têt lau, ²⁴ “Lau daêsam oc sênsahê bu sêsôc gatam sêndi, magoc nac oc sêtôm dom, bu gatam dau saun andô. Bocdinañ akôm nãnga bu asôc gatam dau andi. ²⁵ Andu nãdau bu tisa ma ndic gatam ahuc, dec mac oc alhac awê, amati gatam ma asôm, ‘Pômdau, lêt gatam su têt yac.’ Magoc in oc sôm têt mac bu, ‘Mac lau dinañ amen akêt nde? Aô kayalê mac dom.’ ²⁶ Ma mac oc asôm, ‘Yac an gêt ti anôm gêt awhiñ am, ma am kêdôhôn lau yêc yac mba malac lôm.’ ²⁷ Tigeñ in oc sôm, ‘Mac lau dinañ amen akêt nde? Aô kayalê mac dom. Alhê su yêc aô, mac lau akôm sac-nga!’ ²⁸⁻²⁹ Têt têt nambu-nga, mac oc alic Abraham, Aisak ma Jakob ti p ropet akwa-kwa hoñ sêndôc Anôtô ndê gameñ undambê-nga. Ma lau oc sêmên akêt nom nãbat in hoñ, ma sêmên mwasiñ atu yêc undambê. Magoc Anôtô oc êmasuc mac su andi ambo gameñ ahôc nandê-nga, ma yêc dinañ mac oc atan, ma mac nem lhôm êñsiñ pi dau. ³⁰ Anghô su nañ! Lau natô nañ kwahic dec sêti lau nambu-nga, nañ oc sêti lau nãmata-nga, ma lau nãmata-nga oc sêti lau nambu-nga.”

Yisu tañ pi lau Jerusalem-nga

³¹ Têt ndoc dinañ lau Palêsai natô sêtên Yisu sêmên ma sêsôm, “Hu gameñ dindêc siñ ma lhê ndi, bu Herod tac whiñ bu ndic am ndu.” ³² Magoc Yisu sôm têt nac, “Mac andi asôm têt Herod, giam pôm dinañ, ‘Acsalô lec ma lañsê aô oc wasoc nãlau sac su, ma wakôm lau gêm bac nãyham sa. Ma têt bêc titô-nga aô oc wandic dabiñ anen gwelen.’ ³³ Aô oc wakôm anen gwelen tôm bêc natô, ma tiñambu aô watên

Jerusalem wandi. Mac lau Israel-nga ac propet daêsam ndu su yêc Jerusalem, ma bocdinañ dec aö gac waê bu wapi wandi wawhiñ.

³⁴ “O Jerusalem, Jerusalem. Mac ac Anötö ndê lau propet ndu, ma lau gitêñ nañ in kêkiñ têt mac, nañ mac atuc ña hoc ndu. Ndoc daêsam aö tac whiñ bu wandic mac lau sa asôc Anötö ndê gôliñ ñapu tiyham, gitôm mbac dalec dinda gic ñatu sa sôc ñamakê ñapu. Tigenñ mac atec. ³⁵ Bocdinañ Anötö oc hu mac ti nem andu siñ. Ma aö wasôm têt mac bu mac oc alic aö tiyham dom e mac asôm, ‘Tampiñ Mesaya nañ menñ gêm Pômdau añgô.’”

14

Yisu gêm ñgac ñamlic sunñ danñ sa

¹ Têt bêt Sabat-nga danñ, Yisu sôc ñgac bata danñ ndê andu gi bu neñ gêt. Ñgac bata dau inñ lau Palêsai si danñ, ma ñac si lau ñatô tatiñ Yisu sêmbo. ² Yisu gêlic ñgac gêm bac danñ ndöc, nañ amba ti gahi sunñ. ³ Goc inñ ndac lau Palêsai ti gwalam akwa yomsu-nga bocdec bu, “Yac bu dakôm lau ñayham sa têt bêt Sabat-nga, dec oc tanñgîli yomsu Sabat-nga, me mba?” ⁴ Ñac sem dôñ ma sêo yom danñ dom, goc inñ kêmasac ñgac ti gêm bac dinañ, kôm inñ ñayham sa, ma kêt inñ kôlhö gi. ⁵ Ma inñ ndac ñac, “Mac nem balê danñ me donñki danñ bu peñ sip sê ñalôm têt bêt Sabat-nga, dec mac oc akôm sake? Mac oc ahê inñ sa pi menñ, me ahu inñ siñ yêc?” ⁶ Ma ñac sêtôm dom bu sêo inñ ndê yom.

Datoc daunñ sa dom

⁷ Yisu gêlic bu lau nañ ñgac bata dau kêgalêm ñac sa bu sêneñ gêt sêwhiñ inñ, nañ atac whiñ bu sêndöc pôn nañ gic lau tiwaê ñawaê. Dec inñ sôm yom gôliñ danñ têt ñac bocdec bu, ⁸ “Lau bu sêkêt aheñ am bu neñ mwasiñ nem awhê-nga, nañ ndi ndöc lau tiwaê si pôn dom. Mboe mwasiñ ñadau kêgalêm ñgac tiwaê danñ nañ hóc gêlêc am su. ⁹ Bu bocdinañ dec inñ oc têt am menñ ma sôm, ‘Kêt pôn ñayham dindec têt ñgac atu dindec.’ Ma am oc tisa ti mayam, ma ndi ndöc pôn ñambwa. ¹⁰ Boc-dinañ lau bu sêkêt aheñ am bu neñ mwasiñ, nañ ndi ma ndöc pôn ñambwa. Ma mboe ñadau oc

menñ ma sôm têt am, ‘Aneñ silip, tisa ma mweñ ndöc pôn ñayham.’ Ma bocdinañ inñ oc po am nem waêm sa yêc ñacleñ honñ añgô-nga. ¹¹ Ñalêt tigenñ, lau nañ sêtoc dau sa, nañ Anötö oc êngwiniñ ñac. Ma lau nañ sêngwiniñ dau, nañ Anötö oc toc ñac sa.”

Tamwasiñ lau ñalôm sawa

¹² Ma Yisu sôm têt ñgac bata dau, “Am bu ndê mwasiñ bu lau sêneñ sêwhiñ am, nañ kêt aheñ nem silip ti asidôwai, me lau ti lêlôm nañ sêndöc am nem malac, nañ dom. Am bu kôm bocdinañ, dec tiñambu ñac oc sêkêt aheñ am bu neñ gêt whiñ ñac, ma mwasiñ dau ti am nem ñagêyô. ¹³ Têt têt am ndê mwasiñ danñ, nañ kêt aheñ lau ñalôm sawa ti lau bôliñ ma lau tapec. ¹⁴ Ma bocdinañ am oc tap Anötö ndê mwasiñ sa. Ñahu bu lau dinañ sêtôm dom bu sêkêt gêt danñ ô nem mwasiñ têt kwahic dec. Magoc têt ndoc lau gitêñ sêtisa akêt lau batê-nga, nañ Anötö oc kêt ñagêyô ñayham têt am.”

Yom gôliñ pi mwasiñ atu (Mat 22:1-14)

¹⁵ Lau nañ señ gêt sêwhiñ Yisu, nañ si ñgac danñ ñgô Yisu ndê yom dinañ ma sôm têt inñ, “Lau nañ bu sêneñ mwasiñ atu yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga, nañ oc atac ñayham hóc gêlêc.” ¹⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ñgac danñ kêmasañ mwasiñ atu danñ, ma kêt aheñ lau daêsam. ¹⁷ Têt mwasiñ dau ñabêc inñ kêkiñ ñgac akiñ danñ bu sôm têt lau nañ inñ kêgalêm ñac sa bu, ‘Ameñ, bu aö kamasañ gêt honñ su.’ ¹⁸ Tigenñ ñac honñ sêtec bu sêmeñ, dec sêmasañ yom têt inñ. Ñgac danñ sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö gamlhi nom danñ su, ma kwahic dec aö bu wasa wandi walic. Aö wateñ am bu hu aö siñ.’ ¹⁹ Ma danñ sôm, ‘Aö waloc dom, bu aö gamlhi makao amanñlu, ma kwahic dec aö bu wasa wandi ma wañsahê ñac tu sêkôm gwelen-nga. Wateñ am bu hu aö siñ.’ ²⁰ Ma danñ tiyham sôm, ‘Kwahic dec aö gam awhê sa, bocdinañ gitôm dom bu waloc.’ ²¹ Bocdinañ ñgac akiñ dau mbu gi ma gic miñ yom dinañ têt inñ ndê ñadau. Ma yom dau kôm ñadau tac ñandê, dec inñ kêkiñ ndê ñgac akiñ tiyham ma sôm, ‘Ñagahô sôc malac atu ndi, ma kôc lau ñalôm sawa ti lau bôliñ ma lau tapec sa sêmeñ bu sêneñ

aö neŋ mwasiŋ.’ ²² Ma ŋgac akiŋ kôm bocdinaŋ, goc mbu meŋ ma sôm, ‘Aneŋ ŋadau, aö gakôm gitôm am sôm, ma ŋasawa yêc dôŋ yêc.’ ²³ Dec ŋadau sôm têtŋ iŋ, ‘Sa seŋ ma gameŋ ŋamakê-ŋga ndi, ma kac lau bu sêsôc sêmeŋ. Aö tac whiŋ bu aneŋ andu meŋhu. ²⁴ Yomandô aö wasôm têtŋ mac, bu lau naŋ aö gakêŋ aheŋ têtŋ ŋamata-ŋga, naŋ si danŋ oc neŋ aneŋ mwasiŋ dom.’ ”

Lêŋ tanjuk Yisu-ŋga

²⁵ Lau daêsam sêŋsêlêŋ sêwhiŋ Yisu, ma iŋ kac dau kwi ma sôm têtŋ ŋac, ²⁶ “Asa naŋ têtŋ aö meŋ ma bu êŋkuc aö, naŋ atac whiŋ aö hôc gêlêc gêŋ hoŋ ndic ŋawaê. Iŋ bu atac whiŋ damba me dinda, me iŋ nawhê ma balêkoc, me asidôwai ti lhuwêi, me iŋ dau ndê lêŋ mbo-ŋga hôc gêlêc iŋ ndê atac whiŋ aö, dec oc tôm dom bu iŋ ti aneŋ danŋ ma êŋkuc aö. ²⁷ Asa naŋ bu êŋkuc aö, magoc tec bu hôc ndê a gicso dau, naŋ gitôm dom bu êŋkuc aö.

²⁸ “Mac nem danŋ bu kwê andu atu danŋ, naŋ gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic ma kôc gauc pi iŋ ndê mone ti gêŋ bu oc nditôm bu kwê andu dau sa, me mba. ²⁹ Iŋ bu kêŋ alhö sip nom ndi, magoc ndic dabiŋ andu dom, dec lau naŋ sêlic, naŋ oc sêsu iŋ susu, ³⁰ ma sêsôm, ‘Ŋgac dindê gic hu kwê andu, magoc gitôm dom bu ndic dabiŋ.’

³¹ “Ma kiŋ danŋ bu sa ndi bu ndic siŋ têtŋ kiŋ danŋ, dec gêŋ ŋamata-ŋga iŋ oc ndöc sic ma kôc gauc pi iŋ ndê lau siŋ-ŋga 10,000, bu oc sêtôm bu sêhôc gêlêc kiŋ dinaŋ ndê lau siŋ-ŋga 20,000, me mba. ³² Iŋ bu lic bu ŋac sêtôm dom, dec iŋ oc êŋkiŋ lau wamba-ŋga sêtêŋ kiŋ dinaŋ têtŋ ndoc iŋ mbo ahê, bu sêsôm yom wamba-ŋga.

³³ “Bocdinaŋ akôc gauc ŋapep muŋ su, goc amêŋ aŋkuc aö. Asa naŋ tec bu hu iŋ ndê gêŋ hoŋ siŋ tu aö-ŋga, naŋ oc nditôm dom bu ti aö neŋ danŋ.

³⁴ “Gwêc so iŋ gêŋ ŋayham, tigeŋ ŋamakic bu niŋga, oc dakôm ŋamakic sa tiyham ŋalêŋ nde? ³⁵ Gwêc so dau tisac su, ma boc-dinaŋ tambaliŋ siŋ niŋga. Mac danŋamsuŋ bu yêc, naŋ aŋgô aneŋ yom.”

15

Yom gôliŋ pi domba danŋ naŋ giŋga (Mat 18:12-14)

¹ Lau sêkôc takis-ŋga ma lau ŋatô naŋ lau Palêsai sêsam ŋac bu lau sac, naŋ daêsam sêtêŋ Yisu si bu sêŋgô iŋ ndê yom. ² Ma lau Palêsai ti lau naŋ sêndôhônŋ yomsu, naŋ sêtucdiŋ Yisu ma sêsôm, “Ŋgac dau kôc lau sac sa, ma gêŋ gêŋ whiŋ ŋac.” ³ Dec Yisu sôm yom gôliŋ danŋ têtŋ ŋac bocdec bu, ⁴ “Mac nem ŋgac danŋ bu yob domba 100, ma iŋ ndê domba danŋ bu niŋga, dec iŋ oc kôm sake? Iŋ oc hu 99 siŋ sêmbu gameŋ gaponŋ, ma êŋsalê domba naŋ giŋga su e iŋ tap sa. ⁵ Ma têtŋ ndoc iŋ tap sa, naŋ iŋ oc hu sac bakêyac ti atac ŋayham atu. ⁶ Ma iŋ oc mbu têtŋ ndê andu ndi, ma êŋgalêm iŋ ndê lau meŋpaŋ iŋ-ŋga ti ndê silip, ma sôm têtŋ ŋac, ‘Mac atac ŋayham awhiŋ aö, bu aö gatap aneŋ domba naŋ giŋga su, naŋ sa.’ ⁷ Aö wasôm têtŋ mac, bu ŋalêŋ tigeŋ dinaŋ Anötö ti aŋela undambê-ŋga oc atac ŋayham atu tu ŋamalac sac danŋ naŋ gêm ndê ŋalôm kwi, hôc gêlêc atac ŋayham tu lau gitêŋ 99 naŋ si yom me giso tu sênem dau kwi pi-ŋga mbasi.”

Yom gôliŋ pi mone naŋ giŋga

⁸ Ma Yisu sôm, “Ma akôc gauc pi awhê danŋ, naŋ ndê mone silba amanlu sêndöc. Mone danŋ bu niŋga, dec iŋ oc tuŋ lam asê ma sê andu ŋa-basac sa, goc êŋsalê ŋapep e iŋ tap mone dau sa. ⁹ Têtŋ ndoc iŋ tap sa su, naŋ iŋ oc êŋgalêm iŋ ndê silip ti lau meŋpaŋ iŋ-ŋga sêmeŋ sêpitigeŋ ma sôm, ‘Mac atac ŋayham awhiŋ aö, bu aö gatap mone naŋ giŋga su, naŋ sa.’ ¹⁰ Aö wasôm têtŋ mac bu ŋalêŋ tigeŋ, Anötö ti aŋela undambê-ŋga oc atac ŋayham atu, têtŋ ndoc ŋamalac kôm sac-ŋga danŋ gêm ndê ŋalôm kwi.”

Yom gôliŋ pi balê naŋ giŋga

¹¹ Ma Yisu gic têku yom ma sôm, “Ŋgac danŋ mbo ma iŋ ndê atuŋgac lu. ¹² Ma balê sauŋ sôm têtŋ damba, ‘Damaŋ, wapa lêŋsêm naŋ gic aö ŋawaê, naŋ kêŋ têtŋ aö.’ Goc damba whê ndê wapa ti gêŋ hoŋ kôc tu iŋlu-ŋga, ma kêŋ têtŋ balê sauŋ tôm iŋ ndac. ¹³ Ŋasawa sauŋ ma balê sauŋ dau gic iŋ ndê gêŋ hoŋ sa, ma kôlhô têtŋ gameŋ baliŋ danŋ gi. Ma yêc dindê iŋ kôm gêŋ hoŋ tôm iŋ ndê atac whiŋ, ma kêyainŋ ndê awa ti gêŋ

hoj. ¹⁴ Têj ndoc in ndê mone hoj pacndê, nanj tóbôm atu gêm gamej dinanj ahuc ma inj pônnda dau. ¹⁵ Goc inj têj ngac atu danj yêc gamej dinanj gi, ma kêsalê gwelenj. Ma ngac dau kêj inj gôlôm inj ndê bôc. ¹⁶ Gêj yô inj njandô, tigenj lau sêkêj gêj danj têj inj tu nejj-nga dom, ma boc-dinanj inj gauc gêm bu nejj gêj nanj bôc sejj. ¹⁷ Tinambu inj ndê gauc sa, ma inj sôm têj dau, 'Damanj ndê lau akinj sêpônnda gêj danenj-nga dom. Tigenj gêj yô aö ndu tôm bu wambac ndu-nga. ¹⁸ Aö walhö wambu watêj damanj wandi, ma wasôm, "Damanj, aö gakôm mêtê sac têj Anötö ma têj am. ¹⁹ Aö ngac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atômngac tiyham. Lic aö gitôm am nem ngac akinj danj." ²⁰ Goc inj tisa ma mbu têj damba gi.

"Inj kêselêj mbo sejj, ma damba gêlic inj yêc ahê ma tawalô inj njandô, dec kêtî têj inj gi, gôlô inj dôj ma ngutô inj. ²¹ Magoc atungac sôm têj inj, 'Damanj, aö gakôm mêtê sac têj Anötö ma têj am. Aö ngac sac, dec gitôm dom bu am sam aö bu am atômngac tiyham.' ²² Tigenj damba sôm têj inj ndê lau akinj, 'Nagahô, akôc njakwê njayham ti atapa bu inj sôc, ma akêj gôlônj amanjatu-nga sôc inj amba-atu. ²³ Ma akôc makao njatu töp njayham danj, ma andic ndu. Yac oc dandê mwasinj atu ti atac njayham, ²⁴ bu yac gauc gêm bu anej atungac dindêc mbac ndu su, magoc kwahic dec dalic bu inj mbo tali. Inj ginja su, ma datap inj sa tiyham.' Ma njac hoj atac njayham.

²⁵ "Têj ndoc dinanj balê dau dôwa kôm gwelenj mbo ôm, ma têj ndoc inj mbu mejj sa andu, nanj inj ngô lau sêtê wê ti sêkôm atac njayham atu. ²⁶ Goc inj mbwêc njac akinj danj mejj ma ndac inj bu, 'Lau lê sêkôm njanta ti atac njayham tu sake-nga?' ²⁷ Ma inj sôm, 'Am asim mejj su ma inj mbo njayham, ma bocdinanj dec damam gic makao töp njayham danj ndu, ma ndê mwasinj atu.' ²⁸ Yom dau kôm dôwa tac njandê atu, ma inj tec bu sôc balanj njalôm ndi. Goc damba sa gi ma kêmwanejj inj bu sôc ndi. ²⁹ Tigenj inj sôm têj damba, 'Yala nejj su aö gam akinj ti dananj wambu am. Tigenj am kêj naninj njatu me gêj saunj danj têj aö bu wandê

mwasinj tu anej silip-nga dom. ³⁰ Kwahic dec am nem atômngac dinanj, nanj kêyainj am nem awa ti wapa whinj lauwhê sejj-nga, nanj mbu mejj ma am gic makao tu inj-nga.' ³¹ Magoc damba sôm, 'Anej balê, am mbo whinj aö njapanj, ma anej gêj hoj ti am nem. ³² Tigenj am asim dindêc nanj yac gauc gêm bu inj mbac ndu su, nanj mbo tali. Inj ginja su, ma datap inj sa tiyham. Bocdinanj inj lêj solop bu yac atac njayham atu ma dandê mwasinj tu inj-nga.' "

16

Yom gôlinj pi njac yob wapa-nga

¹ Ma Yisu sôm yom gôlinj danj têj ndê ngacsênomi bocdec bu, "Njac ti lêlôm danj mbo, ma lau sic minj têj inj bu njac nanj yob inj ndê gêj, nanj kêyainj inj ndê wapa daêsam. ² Dec inj ta njac dau mejj, ma sôm têj inj, 'Yom bocke dec gangô pi am lec. Kwahic dec am sa ndi ma sê gêj hoj sa ma êmasanj bapia wapa-nga bu kêj têj aö. Bu aö oc watinj am su yêc gwelenj yob anej wapa-nga.' ³ Dec njac yob wapa-nga sôm têj dau, 'Aö wakôm bocke? Aö nejj njadau oc soc aö su yêc anej gwelenj. Anej licwalô gitôm dom bu wakôm gwelenj ôm-nga, ma aö mayanj bu waterj gêj. ⁴ Aö kayalê gêj nanj bu wakôm-nga, ma têj ndoc njadau tinj aö su yêc anej gwelenj, dec lau oc sêkôc aö sa ma sênem yaom aö yêc njac si andu.' ⁵ Bocdinanj inj mbwêc lau nanj si töp yêc inj ndê njadau, nanj tigenj-tigenj sêtêj inj sêmejj. Goc inj ndac njac njamata-nga bocdec bu, 'Am nem töp bocke yêc aö nejj njadau?' ⁶ Ma njac dau sôm, 'Anej töp gitôm olib njakwi sip lônj* 100.' Goc njac yob wapa-nga sôm têj inj, 'Am nem bapia töp-nga kelec. Kôc sa, ndôc sic njagahô, ma to bu am nem töp gitôm olib njakwi sip lônj 50.' ⁷ Goc inj sôm têj njac tilu-nga, 'Am nem töp bocke yêc?' Ma njac dau sôm têj inj, 'Anej töp gitôm bolom wit sip dalu atu-tu 100.' Goc njac yob wapa-nga sôm, 'Kôc nem bapia töp-nga, ma to bu am nem töp gitôm dalu 80.'

⁸ "Goc njadau kêpinj njac yob wapa-nga sac dinanj, bu inj kôm gêj ti gauc. Lau sambuc sêkôc awa nom-nga ma sêhê silip njac si lau.

* 16:6: Lônj dinanj lônj atu - tigenj-tigenj gitôm 35-40 lita.

Njalên dinañ ñac sêkôm gêñ ti gauc sêhóc gêlêc Anötö ndê lau. ⁹ Awa nom dindec-ñga hê lau daêsam si gauc tu sêkôm mêtê sac-ñga. Magoc aö wasôm têt mac bu akôc nem awa nom-ñga ma anem lau sa, ma ñalên dinañ ahê silip têt daôm. Tiñambu awa dau oc niñga, magoc ñac oc sêkôc mac sa ti atac ñayham têt ndoc mac andöc undambê.”

¹⁰ Ma Yisu gic têt ku yom ma sôm, “Asa nañ yob gêñ saun ñapep, nañ oc yob gêñ atu ñapep bocdinañ. Ma asa nañ yob gêñ saun ñapep dom, nañ oc yob gêñ atu ñapep dom. ¹¹ Bocdinañ mac bu ayob awa nom-ñga ñapep dom, dec Anötö oc kêt awa ñandô têt mac tu ayob-ñga dom! ¹² Ma mac bu ayob lau ñatô si gêñ ñapep dom, dec Anötö oc kêt gêñ danñ ti mac nem gêñ dom!”

¹³ “Ñamalac danñ gitôm dom bu nem akiñ ñadau lu, bu inñ oc tec danñ, ma atac whiñ danñ, me oc sap danñ dôñ ma pu danñ. Ma mac boc-dinañ, gitôm dom bu atoc Anötö ma awa nom-ñga lu-lu sa ti mac nem ñadau.”

¹⁴ Yisu sôm yom dinañ, ma lau Palêsai ñatô nañ sêngô, nañ sem tô inñ. Nahu bu ñac lau atac whiñ mone-ñga. ¹⁵ Tigen Yisu sôm têt ñac, “Yêc ñamalac anjô-ñga, mac lau dinañ atoc daôm sa bu mac lau gitên, magoc Anötö kêyalê mac nem ñalôm su. Gêñ nañ mac lau nom-ñga atoc sa bu gêñ ñayham kêlêc, nañ Anötö gêlic gitôm gêñ sac sambuc.”

Yisu puc Anötö ndê yomsu dôñ

¹⁶ Ma Yisu sôm, “Anötö kêt Moses ndê yomsu ti propet si yom bu lau sêñkuc e Jon, Ngac Kêku Lau-ñga hóc asê. Têt Jon ndê têt ma menñ, nañ lau sêhoc ñawaê asê pi Anötö ndê gôlinñ. Ma lau daêsam sêkôm mwasac bu sêsôc Anötö ndê gôlinñ ñapu. ¹⁷ Gitôm bu undambê ti nom oc niñga, tigen gitôm dom bu Moses ndê yomsu ñalhô atêc danñ niñga. ¹⁸ Ngac danñ bu hu nawhê siñ ma nem awhê wakuc, nañ kôm mêtê mockain-ñga yêc Anötö anjô-ñga. Ma ñac nañ gêm awhê nañ hu ndê akweñ siñ, nañ kôm mêtê mockain-ñga bocdinañ.”

Ngac ti lêtôm lu Lasarus

¹⁹ Ma Yisu sôm, “Ngac ti lêtôm danñ mbo, nañ sôc ñakwê ñayham ma po dau sa ña gêñ ñayham-ñayham tôm bêt hoñ. ²⁰ Ma

yêc inñ ndê andu ñamakê, ñac ñalôm sawa danñ ndöc, nañ ndê ñaê Lasarus. Gamboc daêsam sem inñ ñamlic ahuc, ²¹ ma giam sêmenñ ma sêndambwê gamboc dau. Inñ gêñ yô inñ, dec inñ takwê bu neñ gêñ ñapopoc nañ peñ akêt ñac ti lêtôm ndê tebo, magoc mba. ²² Têt bêt danñ ñac ñalôm sawa dinañ mbac ndu, ma anjela sêkôc inñ sa gi ndöc undambê whiñ Abraham. Ma ñac ti lêtôm mbac ndu bocdinañ, ma lau sêñsuhun inñ. ²³ Inñ sip lambwam gi ma kêsahê ñandê atu, dec hóc tandô sa pi undambê, ma gêlic Abraham yêc ahê, ma Lasarus ndöc whiñ inñ. ²⁴ Goc inñ ta yom têt inñ ma sôm, ‘Abañ Abraham, tamwalô aö! Êmkiñ Lasarus bu kêt amba-atu sip bu ndi, ma menñ kêt pi aö êmbalanñ. Ya dindec kôm aö ñamlic ñandê atu.’ ²⁵ Tigen Abraham ô yom ma sôm, ‘Aneñ balê, gauc nem ndoc am mbo tamli, nañ am tap gêñ ñayham-ñayham daêsam sa, magoc Lasarus mbo sac ñapanñ. Kwahic dec inñ mbo ñayham, ma am tap ñandê atu sa. ²⁶ Ma gêñ danñ tiyham. Yêc hêclu ñalhu, Anötö kêt ñasawa atu danñ, dec oc tôm dom bu lau sêtêt am sêloc. Ma gitôm dom bu mac nem danñ lom têt yac menñ.’ ²⁷ Goc ñac dau sôm, ‘Bocdinañ aö wateñ am abañ, êmkiñ Lasarus têt aö damañ ndê andu ndi, ²⁸ ma kêt puc aneñ asidôwai amanñ danñ, bu sênem dau kwi tu bu sêmenñ ma sêhóc ñandê yêc gameñ dindec dom.’ ²⁹ Magoc Abraham sôm, ‘Moses ma Propet si yom yêc bu kêt puc ñac. Am nem asidôwai bu sêkêt danñga ñac si yom, dec oc tôm bu sênem dau kwi.’ ³⁰ Ma ñac dau sôm, ‘Mba, abañ Abraham! Lau batê si ñac danñ bu mbu têt ñac ndi, dec ñac oc sêkac si ñalôm kwi.’ ³¹ Ma Abraham sôm, ‘Ñac bu sêkêt whiñ yom nañ Moses ma lau propet sêto, nañ dom, dec ñac oc sêkêt whiñ ñac nañ tisa akêt lau batê-ñga, nañ dom.’ ”

17

Yisu ndê yom ñatô

(Mat 18:6-7; Mak 9:42-48)

¹ Yisu sôm têt inñ ndê ñgacsêñomi, “Gêñ lêtôm-ñga oc sêmenñ sêhóc asê. Tigen ñamalac asa nañ bu kôc gêñ lêtôm-ñga danñ menñ, nañ oc tap Anötö ndê matôc sa. Oyaê. ² Oc ñayham bu dasô hoc atu danñ pi inñ

kachu, ma tambaliŋ in sip gwêc ndi. Ma bocdinaŋ oc tòm dom bu in êntòm aneŋ lau sauŋ si daŋ bu kôm mêtê sac, ma tiŋambu tap Anötö ndê matôc sa.

³ “Bocdinaŋ ayob daôm ñapep! Am nem asidôwa daŋ bu kôm sac, naŋ goc hec yom in. Ma in bu nem dau kwi, goc suc in ndê sac kwi. ⁴ In bu kôm sac têt am tidim ⁷ têt aacsalô tigeŋ, magoc tiŋambu kac ndê ñalôm kwi ma ndac am bu suc in ndê sac kwi, naŋ dec am suc in ndê sac kwi maŋ.”

⁵ Ma lau aposel sêsôm têt Pômdau, “Nem yac sa bu akêt whiŋ ñaŋga.” ⁶ Goc in ô yom ma sôm, “Mac nem akêt whiŋ bu gêt sauŋ andô nditôm soc ñamatu sauŋ daŋ, dec oc tòm bu mac asôm têt a atu dindéc bu, ‘Puc daôm sa, ma sa ndi lhac gwêc ñagapon,’ ma a dau oc daŋga wambu mac.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Akôc gauc pi ñgac akiŋ naŋ gic nom me yob domba, ma mbu têt ñadau ndê andu têt telha. In ndê ñadau oc sôm têt in bu, ‘Mweŋ ñagahô, ndôc sic ma neŋ gêt,’ a? ⁸ Mba, in oc sôm, ‘Sôc ñakwê sakiŋ-ŋga sa, ma êmasaŋ gêt bu waneŋ, ma nem akiŋ aô e aô waneŋ ti wanôm gêt pacndê. Goc tiŋambu am daôm neŋ ti nôm gêt.’ ⁹ Ma ñadau oc nem danŋe ñgac akiŋ dau bu in daŋga wambu in ndê yom, a? Mba! ¹⁰ Ma mac bocdinaŋ, têt ndoc mac akôm gêt hoŋ naŋ Anötö gic atu mac, naŋ asôm, ‘Yac lau akiŋ ñambwa. Yac akôm gêt naŋ gic yac ñawaê eŋ.’ ”

Yisu kôm lau 10 ti gêmbac leprasi ñayham sa

¹¹ Yisu kêsêlêŋ hêganôn malac Jerusalem gi, ma mbo seŋ naŋ yêc gameŋ Samaria ti Galili-ŋga ñabatiŋ. ¹² In hôc asê malac daŋ, ma tap launŋac 10 ti gêmbac leprasi sa yêc malac dau ñamakê. Ñac sêlhac ahê, ¹³ ma sêta in ña awha atu bocdec bu, “Ñadau Yisu, tamwalô yac!” ¹⁴ Yisu tahê ñac ma sôm, “Andi, ma atôc daôm têt lau dabuŋsiga.” Ma têt ndoc ñac sêlhô s i, naŋ sêlic bu ñac si ñamlic ñawasi sa. ¹⁵ Ñac si daŋ gêlic bu in ñayham sa su, dec gic hu kêpiŋ Anötö ña awha atu, ma kac dau kwi ma mbu têt Yisu gi. ¹⁶ Ñgac dau in ñgac gameŋ Samaria-ŋga, ma in hu dau sip nom yêc Yisu gahi-ŋga, ma gêm danŋe in. ¹⁷ Ma Yisu sôm, “Bocke? Mac lau 10 hoŋ ñamlic ñayham sa, me? Bocdinaŋ

dec lau 9 sêmbô nde? ¹⁸ Am ñgac Israel-ŋga dom, magoc am ñgac tigeŋ dec mbu mweŋ ma kêpiŋ Anötö.” ¹⁹ Ma Yisu sôm têt in, “Tisa, ma lhô ndi. Am nem kêt whiŋ kôm am ñayham sa.”

Anötö ndê gôliŋ ñapuc

²⁰ Têt bêt daŋ lau Palêsai sêndac Yisu pi ndoc bocke Anötö ndê gôliŋ oc meŋ sa tiawê yêc nom. Ma Yisu sôm, “Têt ndoc Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê, naŋ oc tòm dom bu mac alic gêt daŋ tu kêt puc mac-ŋga. ²¹ Ma oc tòm dom bu lau sêsôm, ‘Alic gêt dau kelec,’ me ‘Gêt dau kêtê.’ Mba! Anötö ndê gôliŋ meŋ sa su, ma yêc mac ñalôm.”

Yisu ndê bêt mbu meŋ-ŋga (Mat 24:37-44)

²² Ma in sôm têt in ndê ñgac-sêjomi, “Têt oc meŋ sa, naŋ mac tamkwê bu alic Ñamalac ndê Atu mbu meŋ ma mbo whiŋ mac tiyham, magoc mac oc alic in dom. ²³ Lau oc sêŋsau bu in mbu meŋ su, ma sêsôm in mbo gameŋ bocdê, me gameŋ bocdec. Magoc aŋgô ñac si yom dau dom, ma aŋkuc ñac dom. ²⁴ Bu têt ndoc Ñamalac ndê Atu mbu meŋ, naŋ in oc hôc asê ñagahô gitôm sickac hep tigeŋ ma umbon ñasawa sambuc ñawê sa. ²⁵ Tigeŋ gêt ñamata-ŋga in oc hôc ñandê atu ma lau têt dindéc-ŋga oc sêtec in.

²⁶ “Têt naŋ Ñamalac ndê Atu oc mbu meŋ, naŋ lau oc sêmbô tòm sêmbô têt Noa ndê têt. ²⁷ Têt ndoc dinaŋ lau seŋ gêt ti sênom gêt, ma launŋac ti lauwhê sem dau e Noa sôc waŋ gi. Goc bu atu suŋ ma seŋ ñac hoŋ su siŋga. ²⁸ Ma oc kaiŋ tigeŋ tòm Lot ndê têt, naŋ lau seŋ ti sênom gêt, semlhi gêt ti sêkêt gêt bu lau semlhi, sêsô gêt ñawhê ma sêkwê andu. ²⁹ Magoc têt bêt Lot hu malac Sodom siŋ, naŋ ya ti tsolpa peŋ sip akêt undambê ma seŋ lau Sodom-ŋga hoŋ su. ³⁰ Ma lau oc sêmbô ñalêt tigeŋ dinaŋ têt bêt naŋ Ñamalac ndê Atu mbu meŋ ma hoc dau asê. ³¹ Têt bêt dinaŋ, oc tòm dom bu lau naŋ sêndôc andu ñasactô, naŋ sêsôc andu ñalôm sêndi bu sêkôc gêt daŋ. Ma ñalêt tigeŋ, oc tòm dom bu lau naŋ sêmbô ôm, naŋ sêkac dau kwi bu sêkôc si gêt daŋ. ³² Gauc nem gêt naŋ hôc asê

Lot ndê awhê! ³³ Asa nan tac whin bu sap gêñ nom-nga dôn napan tu mbo tali-nga, nan oc ninnga. Magoc asa nan hu sin tu êñkuc aõ-nga, nan oc ninnga dom. ³⁴ Aõ wasôm têt mac, têt bêc nan Namalac ndê Atu mbu men, nan nmalac lu oc sêyêc andu dan, ma Anötö oc kôc inlu si dan, ma hu dan sin. ³⁵⁻³⁶ Ma awhê lu oc sêndê gêt sêmbô, ma Anötö oc kôc dan, ma hu dan sin.” ³⁷ Yisu ndê ngacsênomi sêngô yom dau su, goc sêndac in, “Pômdau, gêt dinan oc hôc asê yêc nde?” Ma Yisu sôm, “Yac bu dalic macmpon sêngihi sêmbô, nan tanjalê bu gêt mbôp dan yêc.”

18

Yom gôlin pi lêt daten mbec-nga

¹ Ma Yisu sôm yom gôlin dan têt in ndê ngac-sênomi, ma kêdôhôn nac bu sêten mbec tôm bêc hon, ma takwê bu sêtap nandô sa ma sêhu sin dom. ² In sôm, “Ngac êmatôc yom-nga dan mbo malac atu dan. In töt Anötö dom, ma toc nmalac dan sa dom. ³ Ma awhê sawa dan ndöc malac dinan, ma in têt ngac êmatôc yom-nga dau gi napan, ma sôm, ‘Nmalac dan kêt nwapac têt aõ. Nem aõ sa ma êmatôc alu mba yom.’ ⁴ In ndac tidim daêsam magoc ngac dau tec bu nem in sa e tinambu in sôm têt dau, ‘Aõ gatôc Anötö dom, ma gatoc nmalac sa dom, ⁵ tigen awhê sawa dindac aõ napan, ma bocdinan aõ wanem in sa ma wamatôc in ndê yom. Aõ bu wakôm dom, dec in oc men napan e kôm aõ lic kam sa.’ ”

⁶ Ma Pômdau sôm têt ndê ngac-sênomi, “Ngac êmatôc yom-nga dau in ngac gitên dom, magoc in sôm bu nem awhê sawa dinan sa. ⁷ Mac lau nan Anötö kêyalin mac sa ati in ndê, nan aten mbec têt in acsalô ti ôbwêc, mac gauc gêm sake? Anötö oc tec bu ngô mac nem mbec ma nem mac sa, a? ⁸ Mba! Aõ wasôm têt mac bu in oc nem mac sa ngahô. Tigen, têt ndoc Nmalac ndê Atu mbu men, nan in oc tap lau natô sa, nan sêsap si sêkêt whin in-nga dôn sêmbô, me mba?”

Yom gôlin pi Palêsai ma ngac kôc takis-nga dan

⁹ Yisu kêyalê bu lau natô nan sêkêt danja in, nan sêtoc dau sa bu lau gitên ma sêpu

lau natô. Bocdinan in sôm yom gôlin dan bocdec bu. ¹⁰ “Ngac lu sêtên lôm dabun si, bu sêten mbec. Inlu si dan in Palêsai, ma ngac dan in ngac kôc takis-nga. ¹¹ Palêsai dau tisa kalhac, ma ten mbec tu dau-nga bocdec bu, ‘Anötö, aõ wanem danje am bu aõ gatôm lau natô nan lau sac, nan dom. Aõ gatôm lau kan dom, me lau nan sêkôm mêtê sac me mêtê mockain-nga dom. Ma yomandô, aõ gatôm ngac kôc takis-nga dindê dom. ¹² Yêc wake hon nalôm aõ gahu gêt danen-nga sin tidim lu tu gauc nem am-nga. Aõ gawhê nen awa ti wapa hon kôc gi ton amanlu, ma gakêt ton dan ti da têt am.’ ¹³ Palêsai ten mbec bocdinan, tigen ngac kôc takis-nga kalhac ahê. In hôc tandô sa têt undambê dom, magoc wec ti nalôm nwapac ma ten mbec bocdec bu, ‘Anötö, tamwalô aõ ngac sac dec.’ ” ¹⁴ Goc Yisu sôm, “Aõ wasôm têt mac bu Anötö gêlic ngac kôc takis-nga dinan ti ngac gitên, ma Palêsai dinan mba. Nahu bu asa nan po dau ndê waê sa, nan Anötö oc êngwinin in, ma asa nan kêgwinin dau, nan Anötö oc toc in sa.”

Yisu gêm mbec balêkoc saun

(Mat 19:13-15; Mak 10:13-16)

¹⁵ Têt bêc dan lau sêkôc si balêkoc saun sêtên Yisu sêmen, bu in kêt amba sac nac. In ndê ngac-sênomi sêlic e sêsôm dinda ti dambai. ¹⁶ Tigen Yisu mbwêc nac sêmen ma sôm, “Atec balêkoc dinan sêtên aõ sêmen, ma ahac nac ahuc dom. Bu Anötö ndê gôlin gic lau nan sêtôm balêkoc saun-saun dindac, nan njawê. ¹⁷ Aõ wasôm yom nandô têt mac, bu asa nan bu sôc Anötö ndê gôlin napan nditôm balêkoc saun dan dom, nan oc nditôm dom bu sôc ndi.”

Ngac bata ti lêtôm

(Mat 19:16-22; Mak 10:17-22)

¹⁸ Ma ngac bata Israel-nga dan ndac Yisu, “Kêdôhônwaga njayham, aõ wakôm sake, dec tinambu Anötö oc kôc aõ sa wambo tanli yêc undambê?” ¹⁹ Ma Yisu sôm, “Tu sake-nga am sam aõ bu njayham? Anötö tawasê in njayham. ²⁰ Am kêyalê Moses ndê yomsu, ‘Kôm gêt mockain-nga dom. Ndic nmalac ndu dom. Nem kan gêt dom. Sôm yom tasan pi lau dom,’ ma ‘Toc damam lu dinam

sa.' ” ²¹ Ma ngac dau sôm, “Aö kakuc yomsu honj dinañ têtj ndoc aö gambo balê napanj e kwahic dec.” ²² Yisu ngô yom dinañ ma sôm têtj inj, “Am pônâda gêtj tigenj. Kêtj am nem wapa honj têtj lau sênemlihi, ma ndic sam ña-awa têtj lau ñalôm sawa. Ma bocdinañ am nem awa ñandô oc yêc undambê. Ma tinjambu mwenj ma êmkuc aö.” ²³ Magoc ngac dau ngô Yisu ndê yom e ñalôm ñawapac, ñahu bu inj ngac ti wapa daêsam.

*Puc pi awa ti wapa
(Mat 19:23-30; Mak 10:23-31)*

²⁴ Yisu tahê inj ma sôm, “Lau ti lêtôm si awa ti wapa kalhac ñac ahuc e gitôm dom bu sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu ñagahô. ²⁵ Bôc atu danj gitôm kamel, oc tôm bu sôc so ñalasê ñagahô hóc gêlêc ngac ti lêtôm danj bu sôc Anötö ndê gôlinj ñapu su.” ²⁶ Lau nanj sêngô yom dau sêsôm, “Bu bocdinañ dec asa oc tôm bu tap Anötö ndê mwasiñ nem lau si-ñga sa? Oc ñawapac atu!” ²⁷ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Gêñ nanj ñamalac sêtôm dom bu sêkôm, nanj Anötö gitôm bu kôm.”

²⁸ Ma Pita sôm têtj inj, “Yac oc bocke? Yac ahu mba andu ti gêtj honj sinj tu anjuc am-ñga.” ²⁹ Ma Yisu sôm têtj inj, “Aö wasôm yom ñandô têtj mac bu asa nanj bu hu andu, me awê, me asidôwai, me damba lu dinda, me balêkoc sinj tu êñkuc aö-ñga, ³⁰ nanj Anötö oc kêtj gêtj kainj dinañ daêsam têtj inj ô, têtj têtj inj mbo nom. Ma têtj têtj ñambu-ñga, Anötö oc kôc inj sa ma kêtj inj ndôc tali napanj yêc undambê.”

*Yisu sôm tiyham bu inj oc mbac ndu
(Mat 20:17-19; Mak 10:32-34)*

³¹ Yisu kôc ngacsênomi 12 sa sêsa si sêmbo dau-ñga, ma sôm têtj ñac bu, “Kwahic dec yac bu dapi Jerusalem dandi, ma gêtj honj nanj lau propet sêto pi ñamalac ndê Atu, nanj oc ñandô sa. ³² Lau oc sêkêtj inj sip lau Rom-ñga amba, ma ñac oc sêsu inj susu, sêkôm inj ñayom, sêhê gasôp pi inj, sêtap inj, ma sêndic inj ndu. ³³ Magoc inj oc tisa tiyham têtj bêc titö-ñga.” ³⁴ Tigenj ñac sênjalê yom dau ñahu dom. Ñahu yêc sinj dau têtj ñac, ma ñac si gauc sa pi Yisu ndê yom dau dom.

*Yisu kôm ngac tapec tandô po asê
(Mat 20:29-34; Mak 10:46-52)*

³⁵ Yisu ma lau nanj sêñkuc inj sêñsêlêñ e sêsuj sa malac Jeriko. Ma yêc senj ñamakê ngac tapec danj ndôc ma tenj gêtj. ³⁶ Ngac dau ngô bu lau daêsam sêñsêlêñ sêmbo senj, goc ndac gêtj dau ñahu. ³⁷ Ma lau sêsôm têtj inj bu Yisu Nasaret-ñga kêsêlêñ mbo senj menj. ³⁸ Goc inj mbwêc, “Yisu, †Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ³⁹ Lau nanj sêñsêlêñ sêmuj Yisu sêhec yom ngac tapec dau, ma sêsôm têtj inj bu nem dôñ. Magoc inj mbwêc ti ñannga, “Dawid ndê Atu, tamwalô aö!” ⁴⁰ Yisu kwê dôñ kalhac, ma sôm têtj lau bu sêkôc ngac dau sêtêtj inj sêmênj. Ma têtj ndoc inj tigasuc Yisu, nanj Yisu ndac inj, ⁴¹ “Am tac whinj bu aö wakôm sake têtj am?” Ma inj sôm, “Pômdau, aö tac whinj bu tanôtj ñayham sa.” ⁴² Goc Yisu sôm têtj inj, “Tanôm ñayham sa! Am nem kêtj whinj kôm am ñayham sa.” ⁴³ Ma ñagahô enj inj tandô ñayham sa, ma inj kêtjuc Yisu ma kêtj inj Anötö. Ma lau honj nanj sêlic gêtj dinañ, nanj sêmpinj Anötö bocdinañ.

19

Yisu lu Sakias

¹ Yisu sôc malac Jeriko gi, ma bu êñsêlêñ gacgenj sa ndi. ² Ma ngac danj mbo, nanj sêsam inj ndê ñaê bu Sakias. Inj ngac bata kôc takis-ñga, ma inj dau ndê mone daêsam. ³ Inj tac whinj bu lic Yisu pi ñandô, magoc inj gitôm dom, bu inj ngac apê, ma lau daêsam sêñgihi Yisu ahuc. ⁴ Tu dinañ-ñga inj kêtj muñ gi, ma pi a kinj danj, bu lic Yisu nanj kêsêlêñ mbo senj menj. ⁵ Têtj ndoc Yisu hóc asê a dinañ ñapu, nanj tatic ma sôm têtj inj, “Sakias, sip mwenj ñagahô! Acsalô dec aö wambo am nem andu wawhinj am.” ⁶ Goc ñagahô Sakias sip nom ma kôc Yisu sa ti atac ñayham, ma sêtêtj inj ndê andu si. ⁷ Magoc lau honj nanj sêlic gêtj dau sêtucdinj ma sêsôm, “Yisu bu ndic ngac sac danj kêsî!”

⁸ Têtj ndoc sêmbo Sakias ndê andu, nanj ngac dau tisa ma sôm têtj Yisu, “Pômdau lic! Kwahic dec aö wawê anenj wapa honj kôc ndi tonj lu, ma wakêtj tonj danj têtj lau ñalôm sawa. Ma lau nanj aö kasau ñac ma gakôc ñac si mone, nanj aö waô mone dau tidim hale têtj ñac.” ⁹ Dec Yisu sôm, “Acsalô lec Anötö ndê mwasiñ nem lau si-ñga menj pi lau andu dindêc-ñga. Bu ngac

dindéc in Abraham ndê apanğac dan whin.
 10 Namalac ndê Atu meñ bu êñsalê lau nan sinğa su, ma bu nem ñac si.”

*Yom gôlin pi mone gol
 (Mat 25:14-30)*

11 Lau nan sêngô Yisu ndê yom dinan, nan sêlic bu in sun sa têt Jerusalem, ma sêkêt bata bu têt ndoc in hôt asê, nan Anötö ndê gôlin oc meñ sa tiawê, ma Yisu oc ti lau Israel-nga si kin. Bocdinan Yisu gic hu sôm yom gôlin dan têt ñac. 12 In sôm, “Ñgac ti waê atu dan kêmasan dau bu têt gameñ balin dan ndi, bu yêc dindê kin atu oc kêt ñac lai têt in bu nem gôlin lau yêc in dau ndê gameñ. Ma tinambu in oc mbu meñ. 13 Boc-dinan in kêgalêm in ndê lau akin amanlu sa, ma kêt mone gol dan nan sêsam bu ‘maina’ têt ñac tôm gi.* Ma in sôm têt ñac, ‘Akôt mone dec sa, ma akôm gwelen pi e nditôm aô wambu wameñ.’ 14 Magoc in ndê lau sêtec in, ma sêkêt lau aheñ-nga ñatô sêñkuc in bu sêsôm têt kin atu bu, ‘Yac atec ñgac dec bu nem gôlin yac.’ 15 Magoc kin atu ngô ñac si yom dom ma kêt ñac lai têt ñgac dau bu nem gôlin lau, goc in mbu têt in ndê gameñ gi. In hôt asê su, goc kêt yom bu in ndê lau akin nan in kêt mone têt ñac, nan sêtêt in sêndi. In bu lic ñac sêkôm gwelen bocke pi mone dau.

16 “Ñgac akin ñamata-nga meñ ma sôm, ‘Aneñ ñadau, aô gakôm gwelen pi am nem mone tigeñ, ma gatap mone amanlu tiyham sa.’ 17 Ma ñadau sôm, ‘Aneñ ñgac akin, am kôm ñayham! Am yob gêt saun dindéc ñapep, ma kwahic dec aô wakêt am nem gôlin malac amanlu.’

18 “Ma ñgac tilu-nga meñ ma sôm, ‘Ñadau, aô gakôm gwelen pi am nem mone tigeñ, ma gatap mone aman dan tiyham sa.’ 19 Ma ñadau sôm têt in, ‘Kwahic dec aô wakêt am nem gôlin malac aman dan.’

20 “Ma lau akin dau si dan meñ ma sôm, ‘Ñadau, am nem mone gol tigeñ kelec. Aô kapan si ñapep. 21 Aô gatôc am, bu am ñgac lêtê-nga dom. Am kêt batam bu kôt gêt ñandô yêc lau nan am kêt gêt têt ñac dom. Ma am gic gêt ñandô sa yêc gameñ nan am sô gêt ñawhê dom.’ 22 Goc ñadau sôm têt in,

‘Am ñgac akin sac! Aô wamatôt am wan kuc yom nan am daôm sôm. Am kêyalê bu aô ñgac lêtê-nga dom, ma bu aô gakêt batan bu wakôt gêt yêc lau nan aô gakêt gêt têt ñac dom, ma bu wandic gêt ñandô sa yêc gameñ nan gasô gêt dom. 23 Tu sake-nga am kôm gwelen pi aneñ mone dom? Oc tôm bu am kêt aneñ mone têt lau sêyob mone-nga bu sêyob e aô wambu wameñ, dec oc tôm bu sêkêt mone ñagec sac mone dau ñahô ma aô wakôt hoñ sa.’

24 “Ma in sôm têt lau nan sêlhac sêmpin, ‘Akôt in ndê mone tigeñ dinan su, ma akêt têt ñgac akin nan kôt mone amanlu.’ 25 Magoc ñac sêsôm, ‘Ñadau, in kôt mone amanlu su!’ 26 Goc ñadau sôm, ‘Aô wasôm têt mac bu asa nan yob gêt nan aô gakêt sip in amba, nan ñapep, nan wakêt gêt ñatô tiyham têt in whin. Tigeñ asa nan yob ndê gêt ñapep dom, nan aô wakôt in ndê gêt hoñ su. 27 Ma anğô! Aneñ ñacyo nan sêtec bu aô wanem gôlin ñac, nan akôt ñac sêmeñ, ma andic ñac ndu yêc aô anğôñ-nga.’ ”

Yisu hôt asê Jerusalem

(Mat 21:1-9; Mak 11:1-10; Jon 12:12-15)

28 Yisu sôm yom dinan su, ma kêselên hêganôn Jerusalem gi, ma in ndê sênomi sêñkuc in. 29 In kêselên gi e kêpin malac lu nan sêsam bu Betpagi ma Betani, malac lu nan sêyêc Lôc Olib. Ma in kêkin ndê ñgacsênom lu 30 ma sôm têt inlu, “Asôt malac dindê andi, ma amlu oc atap donki dan sa, nan sêsô dôn kalhac. In donki ñatu wakuc, nan ñamalac dan ndôc ñahô mun su dom. Anğapwêc su ma akôt sa ameñ. 31 Ma lau bu sêndac amlu bu bocke ma amlu bu anğapwêc in su, goc asôm têt ñac bu, ‘Pômdau tac whin bu donki dindéc nem in sa.’ ” 32 Boc-dinan ñgac lu dinan sêsôt malac dau si, ma sêtap donki dau sa tôm Yisu sôm. 33 Sêngapwêc donki sêmbô, ma ñadaui sêndac inlu bu, “Amlu anğapwêc in tu sake-nga?” 34 Ma sêsôm, “Pômdau tac whin bu donki dindéc nem in sa.”

35 Inlu sêwê donki dau sêtêt Yisu si, ma sêkêt ñac si ñakwê awê-nga sac donki, ma sêkêt in pi gi ndôc ñahô. 36 Yisu ndôc donki ma kêselên gi, ma lau sêhê si ñakwê yêc

* 19:13: Maina tigeñ gitôm ñdenarii 100, nan gitôm ñaôli gwelen bêc 100-nga.

senj. ³⁷ Inj kêsêlêñ gi e hôc asê gameñ nan senj sip akêñ Lôc Olib, goc sêñomi toñ atu nan sêñkuc inj, nan sêmbwêc ti atac ñayham atu, ma sêmpinñ Anötö pi gêñ dalô nan sêlic. ³⁸ Sêsôm, “Anötö nem mbec kin nan meñ gêm Pômdau anğô. Yom malô yêc undambê, ma Anötö ndê waê sa yêc lôlôc!”

³⁹ Palêsai ñatô sêmbo sêwhinñ lau daêsam dinan, ma sêsôm têtñ Yisu, “Kêdôhônwaga, hec yom am nem sêñomi, bu ñac si yom so.”

⁴⁰ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Anğô! Sêñomi bu sênem dôn, goc hoc dindéc oc sêmbwêc asê!”

⁴¹ Yisu kêsêlêñ gi e hôc tandô sa pi malac atu Jerusalem, dec tanñ pi malac dau. ⁴² Inj sôm, “Tôm ñasawa baliñ su e meñ têtñ acsalô lec aô tac whinñ bu mac lau Jerusalem-nga anyalê lêtñ nan oc tôm bu kêtñ mac ambo ti atac malô. Tigenñ mac nem ñalôm ñadandi ma kwahic dec lêtñ dau yêc sinñ dau têtñ mac.

⁴³ Têm oc meñ sa, nan nem ñacyo oc sêñgihi mac ahuc ma sêñgili tunbôm ma sêsôc nem malac sêloc. ⁴⁴ Ñac oc sêndic mac ti nem balêkoc honñ ndu, ma sêsenñ malac dindéc su e hoc danñ ndöc hoc danñ ñahô tiyham dom. Ñac oc sêkôm bocdinanñ, ñahu bu Anötö têtñ mac meñ bu nem mac sa, magoc mac anyalê dom.”

*Yisu soc lau su yêc lôm dabuñ
(Mat 21:12-17; Mak 11:15-17)*

⁴⁵ Têtñ ndoc Yisu hôc asê Jerusalem, nan inj kêsêlêñ gi e sôc lôm dabuñ ñabatêmndô gi. Ma inj soc lau nan sêkêñ gêtñ bu lau sênemlhi, nan sêsa awê. ⁴⁶ Inj sôm têtñ ñac, “Sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu, ‘Aneñ andu gic waê bu lau sêteñ mbec sêmbo-nga,’ magoc mac akôm Anötö ndê andu ti lau kanñ si gameñ.”

⁴⁷ Tôm bêc honñ inj kêtñ lau mbo lôm dabuñ ñabatêmndô. Ma dabuñsiga atu-tu ti lau †Skraib nan sêndôhônñ yomsu, ma lau bata Israel-nga sêñsalê lêtñ bu sêndic inj ndu. ⁴⁸ Magoc sêtap lêtñ danñ sa dom, bu lau honñ atac whinñ bu sêñgô inj ndê yom, ma sêsap inj dôn ñapanñ.

20

*Gêndac pi Yisu ndê ñaclai ñahu
(Mat 21:23-27; Mak 11:27-33)*

¹ Têtñ têtñ dinanñ Yisu kêtñ lau, ma gêm mêtê pi ñawaê ñayham mbo lôm dabuñ. Ma dabuñsiga atu-tu ti lau Skraib ma lau bata Israel-nga sêtêñ inj si, ² ma sêsôm, “Sôm têtñ yac. Am kôc ñaclai yêc nde, bu kôm gêtñ honñ nan am kôm? Asa kêtñ têtñ am?” ³ Ma inj sôm, “Gêtñ ñamata-nga aô bu wakêtñ gêndac danñ têtñ mac. Asôm têtñ aô, ⁴ asa kêtñ ñaclai têtñ Jon dec inj kêtñ lau? Anötö kêtñ ñaclai têtñ inj, me mba?”

⁵ Ñac sem yomgalôm têtñ dau pi Yisu ndê gêndac ma sêsôm, “Yac bu dasôm bu, ‘Anötö kêtñ ñaclai têtñ Jon,’ dec inj oc ndac yac, ‘Tu sake-nga mac akêtñ whinñ Jon dom?’ ⁶ Magoc yac bu dasôm bu Jon kêtñ lau kêtñ ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, dec lau honñ oc sêtuc yac ña hoc dambac ndu, bu ñac sêlic Jon bu Anötö ndê propet danñ.” ⁷ Bocdinanñ sêsôm têtñ Yisu bu sêñyalê Jon ndê ñaclai ñahu dom. ⁸ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Ma bocdinanñ aô wasôm aneñ ñaclai ñahu asê têtñ mac dom.”

*Yom gôlinñ pi lau sêyob ôm wain-nga
(Mat 21:33-46; Mak 12:1-12)*

⁹ Ma Yisu sôm yom gôlinñ danñ têtñ lau dau bocdec bu, “Ngac danñ sô ôm wain-nga danñ, ma kêtñ têtñ lau ñatô bu sêyob. Goc inj têtñ gameñ danñ gi ma mbo ñasawa baliñ. ¹⁰ Têtñ ndoc sêhonñ wain ñandô sa-nga, inj kêtñ ñgac akiñ danñ têtñ lau nan sêyob inj ndê ôm, nan gi, bu sêkêñ wain ñandô ñatô têtñ inj. Tigenñ ñac sic inj, ma sêkêñ inj kôlhô amba sawa gi. ¹¹ Goc ñadau kêtñ ñgac akiñ danñ tiyham, magoc ñac sic inj ma sêkôm mêtê sac têtñ inj, ma sêkêñ inj kôlhô amba sawa gi. ¹² Ma inj kêtñ ñgac titô-nga têtñ ñac gi, magoc ñac sic inj basô, ma sêmasuc inj sa awê gi. ¹³ Goc ôm wain-nga ñadau sôm, ‘Aô wakôm sake? Aô wanñinñ aneñ balê, nan aô atac whinñ inj ndu andô. Mboe ñac oc sêtoc inj sa.’ ¹⁴ Tigenñ têtñ têtñ lau sêyob ôm-nga sêlic ñadau ndê atu kêsêlêñ meñ, nan sêsôm têtñ dandi, ‘Ñadau ndê atunğac dê oc wêkainñ ôm dindéc. Dandic inj ndu ma dakôc ôm dindéc su ti yac neñ.’ ¹⁵ Ma sêmasuc inj yêc ôm wain-nga, ma sic inj ndu.”

Ma Yisu ndac, “Mac gauc gêm bu ôm ñadau oc kôm sake têtñ ñac? ¹⁶ Inj oc meñ ma ndic lau sêyob ôm-nga ndu, ma kêtñ ndê ôm têtñ lau ñatô sêyob.” Lau nan sêñgô

yom dinañ sêsôm, “Mba! Bocdinañ dom!”
 17 Magoc Yisu tahê ñac ma sôm, “Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu, ‘Hoc nañ lau sêkwê andu-nga sêtec, nañ kwahic ti hoc ñamata-nga yêc andu dau.’ Mac anyalê yom dau ñahu, me mba? 18 Lau hon nañ sêtiñ gahi pi hoc dinañ e sêpen, nañ oc sêniñga, ma hoc dau bu pen pi ñamalac dan, dec oc sec in popoc.”

19 Lau Skraib ti dabuñsiga atu-tu sênyalê bu Yisu ndê yom gôliñ dinañ hêganôn ñac, dec ñac atac whiñ bu sêkôc in dôñ ñagahô en. Magoc ñac sêtôc lau nañ sêmbo sêwhiñ in, dec sêkôm dom.

*Lau bu sêtim Yisu pi yom takis-nga
 (Mat 22:15-22; Mak 12:13-17)*

20 Ma lau bata Israel-nga dinañ tatiñ Yisu ñapep, ma sêkên lau ñatô bu sêtip in. Lau sêtip Yisu-nga dinañ sêñsau bu ñac tac whiñ bu sêngô in ndê yom. Tigen sêkên danğa bu mboe sêngô in sôm yom so dan, dec ñac oc sêkên in sip gôliñwaga Rom-nga ndê amba, bu êmatôc in. 21 Ma ñac sêsôm têt in bu, “Kêdôhônwaga, yac anyalê bu am sôm yom ma kêdôhôn lau ñalên gitên. Am toc lau hon sa ñalên tigen, ma kêdôhôn Anötô ndê lên têt lau kêkuc yom ñandô. 22 Kwahic dec yac bu andac am bu in sopol bu yac dakên takis têt Sisa, me mba?”

23 Yisu kêyalê bu ñac gauc gêm bu sêtim in, dec sôm têt ñac, 24 “Atôc mone silba dan têt aô.” Ma in ndac, “Asa ndê ñagatu ti ñaê yêc mone dindec?” 25 Ma ñac sêsôm, “Sisa ndê.” Goc Yisu sôm têt ñac, “Bocdinañ atoc Sisa sa ña gên nañ gic in ñawaê, ma atoc Anötô sa ña gên nañ gic in ñawaê.”

26 Ñalên dinañ ñac sêñsahê bu sêtim in bu sôm yom so dan yêc lau hon anğô-nga, magoc sêtôm dom. Sêhêdaê tu in ndê yom ti gauc-nga, ma ñac si yom mba bu sêsôm ô.

*Lau Sadiusi bu sêtim Yisu pi yom datisa akên lau batê-nga
 (Mat 22:23-33; Mak 12:18-27)*

27 Têt dinañ lau †Sadiusi ñatô sêtên Yisu si. Ñac lau Israel-nga si ton dan, nañ sêkên whiñ bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. Ma ñac sêkên gêndac dan têt Yisu bocdec bu, 28 “Kêdôhônwaga, Moses to yac neñ yomsu dan bocdec bu. Ñgac dan bu ndê dôwa

nem awhê sa ma bu mbac ndu ma balêkoc mbasi, nañ ñgac dau oc nem dôwa ndê awhê sawa, ma kwê balêkoc asê tu dôwa-nga. 29 Têt têt dan, asidôwai 7 sêmbo. Ñgac ñamata-nga gêm awhê sa, magoc in mbac ndu ma in ndê balêkoc mba. 30-31 Ma ñgac tilu-nga gêm awhê sawa dau, tigen mbac ndu ma balêkoc mba. Ñalên tigen ñgac titô-nga e têt ñgac ti-7-nga hon sem awhê sawa dau magoc sêmbac ndu ma balêkoc mba. 32 Ma tiñambu awhê dau mbac ndu. 33 Kwahic dec yac bu andac am bocdec bu. Lau batê bu sêtisa tôm lau ñatô sêsôm, dec awhê dau oc ti asa ndê awhê? Bu asidôwai 7 dinañ hon sem in su têt ndoc sêmbo tali.”

34 Ma Yisu ô yom ma sôm têt ñac, “Lau têt dindec-nga sem dau, 35 tigen têt têt ñambu-nga, lau nañ Anötô oc lic bu lau gitên ma uñ ñac sa bu sêndôc tali yêc undambê, nañ oc sênem dau dom. 36 Ma oc tôm dom bu ñac sêmbac ndu tiyham, bu ñac oc sêmbo sêtôm anela. Lau nañ Anötô uñ sa sêndôc undambê, nañ oc sêti in ndê balêkoc. 37 Ma Moses dau têt asê bu lau batê oc sêtisa. Gauc nem yom nañ in to pi ndoc in gêlic ya golom sa a dan. Têt ndoc dinañ in sam Pômdau bu Abraham ndê Anötô, Aisak ndê Anötô, ma Jakob ndê Anötô. 38 Lau batê bu sêtisa dom, dec tu sake-nga Anötô sam dau bu lau têt dinañ si Anötô? Anötô in lau batê si Anötô dom, in lau tali si Anötô, bu lau hon si ñahu sêmbo tali-nga yêc Anötô.”

39 Lau †Skraib ñatô sêngô Yisu ndê yom dau ma sêsôm, “Kêdôhôn-waga, am nem yom ñayham!” 40 Ma tiñambu lau sêtôc dau bu sêkên gêndac têt Yisu tiyham.

*Yisu kêsahê lau si gauc pi Mesaya
 (Mat 22:41-46; Mak 12:35-37)*

41 Ma Yisu sôm têt ñac, “Bocke ma lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu? 42 Dawid dau to yom yêc Buku Wê-nga bocdec bu, ‘Anötô sôm têt aneñ Pômdau, ‘Am ndôc aô aman andô-nga, 43 e nditôm aô wakên nem ñacyo sêsôc am gahim ñapu.’ 44 Bocdinañ Dawid dau sam Mesaya bu Pômdau, ma bocke dec lau sêsôm bu Mesaya in Dawid ndê Atu?”

*Yisu ndê puc pi lau Skraib si mêtê sac
 (Mat 23:1-7; Mak 12:38-40)*

⁴⁵ Ma yêc lau honj dinañ si anjô-nga, Yisu sôm têtj inj ndê ngacsêñomi, ⁴⁶ “Ayob daôm ñapep bu anjuc lau Skraib si gêbôm dom. Ñac sêsôc ñakwê baliñ ma sêñsêlêñ sêmbo malac lôm, bu ñac atac whiñ bu lau sêtoc ñac sa ma sêhê mwalêc ñac. Ñac atac whiñ bu sêndôc mala ñamata-nga yêc lôm wê-nga, ma lau tiwaê si mala têtj ndoc sêneñ mwasiñ-nga. ⁴⁷ Yêc lau honj anjô-nga, sêteñ mbec baliñ, magoc têtj ndoc lau sêlic ñac dom, nañ sêñsau lauwhê sawa bu sêngaho ñac si andu su. Anötö oc êmatôc ñac ma kêtj ñagêyô sac andô têtj ñac.”

21

Awhê tuc dañ kêtj da danje (Mak 12:41-44)

¹ Yisu hôc tandô sa ma gêlic lau ti lêlôm sêkêñ si da sip apa da-nga nañ kalhac lôm dabuñ ñamakê. ² Ma inj gêlic awhê tuc ñalôm sawa dañ kêtj awa sauñ lu gitôm wan toea lu sip apa da-nga. ³ Ma inj sôm, “Aô wasôm yomandô têtj mac, bu yêc Anötö anjô-nga awhê tuc ñalôm sawa dindêc kêtj da hôc gêlêc lau honj si da su. ⁴ Ñahu bu lau ti lêlôm sêkêñ si da, magoc ñac si awa daêsam gacgeñ yêc ñac-nga. Tigeñ awhê dindêc inj awhê ñalôm sawa, ma inj kêtj inj ndê gêtj honj ti da.”

Yisu sôm yom pi lôm dabuñ Jerusalem-nga (Mat 24:1-2; Mak 13:1-2)

⁵ Yisu ndê ngacsêñomi ñatô sêsôm yom pi hoc ñayham-ñayham ma gôlôn ñayham nañ lau ñatô sêkêñ bu sêngôlôn lôm dabuñ. Magoc Yisu sôm, ⁶ “Ndoc oc meñ sa, nañ gêtj ñayham honj nañ kwahic dec mac alic yêc gameñ dindêc, nañ oc ñinga. Ñacyo oc sêseñ hoc honj su, ma hoc dañ oc ndôc hoc dañ ñahô tiyham dom.”

Gêtj wapac têtj ñambu-nga-nga (Mat 24:3-14; 10:17-22; Mak 13:3-13)

⁷ Ma Yisu ndê ngacsêñomi sêndac inj, “Kêdôhônjwaga, ñawapac nañ am sôm yom pi, nañ oc hôc asê Jerusalem têtj têtj bocke? Ma gêtj sake oc kêtj puc yac bu têtj dau meñ kêtj inj?” ⁸ Ma Yisu sôm, “Ayob daôm ñapep bu lau sêñsau mac dom. Lau daêsam oc sêmeñ sênem aô anjôn ma sêsôm, ‘Aô Mesaya dau,’ ma ‘Têtj dau meñ kêtj inj.’ Anjuc ñac

dom! ⁹ Ma têtj têtj mac anjô ñawaê bu lau sic siñ têtj dau, me lau sêli dau sa, nañ atôc daôm dom. Bu gêtj honj dinañ gic waê bu meñ sa muñ, magoc têtj ñambu-nga yêc dôñ yêc.” ¹⁰ Ma Yisu gic têtj yom ma sôm, “Kiñ nom-nga oc sêkêñ kisa dau, ma lau akêñ gameñ dañ oc sêndic siñ têtj lau akêñ gameñ dañ. ¹¹ Tiyhôn oc nem atu, ma tôbôm ti gêmbac atu-tu oc sêhôn asê gameñ ñatô. Lau oc sêlic gêtj dalô atu-tu yêc umbonj, ma gêtj atu-tu nañ oc kôm ñac sêtoc dau atu.

¹² “Gêtj ñamata-nga, lau oc sêkêñ kisa mac, ma sêkôc mac dôñ. Tu mac akêñ whiñ aô-nga, dec lau oc sêmatôc mac yêc lôm wê-nga, ma sêkêñ mac andôc gapocwalô. Ma ñac oc sêkêñ mac alhac kiñ ti gôliñwaga anjô-nga bu sêmatôc mac. ¹³ Ndoc dinañ inj mac nem têtj bu asôm yom asê pi aô. ¹⁴ Ahêgo daôm tu yom asôm-nga dom, ¹⁵ bu aô dauñ oc wanem mac sa, ma wakêñ yom ti gac têtj mac. Ma mac nem ñacyo oc sêtôm dom bu sêo mac nem yom me sêseñ mac nem yom. ¹⁶ Dinami ti damami, ma asidôwai ma silip nañ sêkêñ whiñ dom, nañ oc sêhoc mac nem lau ñatô asê, ma sêndic ñatô ndu. ¹⁷ Tu aô-nga dec lau honj oc sêtec mac. ¹⁸ Tigeñ Anötö oc yob mac e nem kêclauñ ñandô dañ ñinga dom. ¹⁹ Magoc alhac ñanga ma ahu aô siñ dom, ma Anötö oc kôc mac sa andôc tamli ñapañ yêc undambê.”

Ñawapac gameñ Judia-nga (Mat 24:15-28; Mak 13:14-23)

²⁰ “Têtj ndoc mac alic lau siñ-nga sêñgihi Jerusalem ahuc, nañ dec anjalê bu ñasawa sauñ ma ñac oc sêseñ malac atu dau su. ²¹ Têtj ndoc dinañ, mac lau nañ ambo gameñ Judia-nga nañ alhôn ñagahô api gameñ lôc-nga andi. Lau nañ sêmbo Jerusalem, nañ sêhu malac dau siñ, ma lau nañ sêmbo gameñ ñamakê-nga nañ sêsôc malac atu dau tiyham dom. ²² Yom honj nañ lau propet sêhoc asê gwanaj pi ñagêyô nañ oc tap lau nom-nga sa, nañ oc ñandô sa têtj têtj dinañ. ²³ Oyaê. Lauwhê nañ daê ma lauwhê nañ sêkêñ su têtj balêkoc, nañ oc sêtap ñawapac atu sa têtj têtj dinañ. Ñawapac atu oc hôc asê nom, ma lau Israel-nga oc sêñsahê ñacyo si atac ñandê. ²⁴ Lau gameñ apa-nga oc sêndic lau Israel-nga ñatô ndu

na bien baliŋ, ma sêngaho ŋatô su ma sêwê ŋac sêtêŋ lau apa si gameŋ sêndi sêtôm lau gapocwalô-ŋga. Anötö kêmatiŋ têm bu lau gameŋ apa-ŋga sêŋgwiniŋ lau Jerusalem-ŋga, ma ŋac oc sêkôm e têm dau pacndê.”

*Ŋamalac ndê Atu ndê bêc mbu meŋ-ŋga
(Mat 24:29-36; Mak 13:24-31)*

²⁵ “Lau oc sêlic gêŋ dalô ac-ŋga ti ayô-ŋga ma tata-ŋga. Ma yêc nom, gwêc oc li dau sa atu, ma kôm lau si gauc êŋsôŋ ma ŋalôm ŋawapac atu. ²⁶ Gêŋ ti ŋaclai naŋ sêlhac umbon oc wiwic sa, ma tu dinaŋ-ŋga lau oc sêtöc dau e ŋac tagôlô ma sêhêgo dau tu gêŋ bocke naŋ oc hêc asê nom-ŋga. ²⁷ Têŋ ndoc dinaŋ lau oc sêlic Ŋamalac ndê Atu mbu meŋ ndöc dao ŋahô ti ŋaclai ma ŋawasi atu. ²⁸ Têŋ ndoc gêŋ kaiŋ dinaŋ bu meŋ sa, naŋ atisa ma tamtac, bu mac nem ndoc bu atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ meŋ kêpiŋ.”

²⁹ Ma Yisu sôm yom gôliŋ daŋ bocdec, “Gauc nem a laŋ ma a ŋatô. ³⁰ Têŋ ndoc mac alic ŋalaun wakuc bu lêc, naŋ mac aŋyalê bu ndoc ac-ŋga meŋ kêpiŋ. ³¹ Ma bocdinaŋ têŋ ndoc mac alic gêŋ naŋ aô gasôm yom pi, naŋ hêc asê, dec aŋyalê bu ndoc meŋ kêpiŋ bu Anötö ndê gôliŋ meŋ sa tiawê. ³² Yomandô! Lau têm dinaŋ-ŋga oc sêmbac ndu dom e gêŋ hoŋ dinaŋ hêc asê. ³³ Undambê ti nom oc niŋga, tigeŋ aneŋ yom daŋ oc niŋga dom.”

Danem ali

³⁴⁻³⁵ Ma Yisu sôm, “Oc tôm dom bu ŋamalac daŋ êŋlêc bêc ŋambu-ŋga dau. Bocdinaŋ dec amasaŋ daôm ŋapep ma anem ali. Ayob bu anôm gêŋ êŋiŋ mac-ŋga ma aneŋ gêŋ ŋawahô me apô sim daôm tu ŋawapac nom-ŋga êŋlêc dom, bu mboe gêŋ dau oc hêc nem gauc dôŋ têŋ têm bêc ŋambu-ŋga dau meŋ sa. Bu bêc dau oc hêc asê mac ŋagahô, tôm bôc daŋ sip akô sep eŋ. ³⁶ Anem ali ma atêŋ mbec bu Anötö kêŋ licwalô têŋ mac bu ŋawapac hoŋ naŋ oc sêhêc asê, naŋ ku mac dulu dom, ma bu mac oc atôm bu alhac Ŋamalac ndê Atu aŋgô-ŋga ti mayam pac.”

³⁷ Têŋ ŋasawa dinaŋ Yisu kêdôhôn lau mbo lôm dabuŋ ŋabatêmdö têŋ acsalô, ma iŋ sa gi yêc Lôc Olib têŋ ôbwêc. ³⁸ Tôm bêc hoŋ lau daêsam sêtêŋ lôm dabuŋ si têŋ

bêbêc ganduc, bu ŋac atac whiŋ bu sêŋgô Yisu ndê yom.

22

*Judas sôm tidôn bu hoc Yisu asê
(Mat 26:14-16; Mak 14:10-11)*

¹ Lau Israel si †Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga naŋ lau sêsam bu Mwasiŋ Pasowa-ŋga, naŋ meŋ kêpiŋ. ² Ma dabuŋsiga atu-tu ti kêdôhônwaga yomsu-ŋga sêŋsalê lêŋ bu sêndic Yisu ndu gelec, ŋahu bu sêtöc lau. ³ Têŋ ndoc dinaŋ Sadaŋ sip Judas ndê ŋalôm. Iŋ ŋac naŋ sêsam bu Iskeriot, ma iŋ ŋgacsêŋomi 12 si daŋ. ⁴ Iŋ têŋ dabuŋsiga atu-tu ti lau siŋ-ŋga naŋ sêyob lôm dabuŋ, naŋ gi, ma ŋac sem yomgalôm pi lêŋ tu Judas hoc Yisu asê têŋ ŋac-ŋga. ⁵ Goc ŋac atac ŋayham, ma sêsôm tidôn bu sênemli iŋ ŋa mone. ⁶ Judas gôlôc ma kêsalê ndoc bocke naŋ lau daêsam oc sêmba sêwhiŋ Yisu dom, dec oc tôm bu iŋ hoc Yisu asê.

*Yisu ndê ŋgacsêŋomi sêmasaŋ Mwasiŋ
Pasowa-ŋga
(Mat 26:17-19; Mak 14:12-16)*

⁷ Mwasiŋ Bolom Yist Mba-ŋga ŋabêc naŋ lau Israel sic domba Pasowa-ŋga ndu, naŋ meŋ hêc asê. ⁸ Ma Yisu kêkiŋ Pita lu Jon ma sôm, “Amlu andi ma amasaŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga bu danêŋ.” ⁹ Ma sêndac iŋ, “Am tac whiŋ bu alu amasaŋ Pasowa yêc nde?” ¹⁰ Ma Yisu sôm têŋ iŋlu, “Asôc Jerusalem andi, ma amlu oc atap ŋac daŋ sa, naŋ hêc bu lôŋ daŋ. Aŋkuc iŋ atêŋ iŋ ndê ŋadau ndê andu andi, ¹¹ ma asôm têŋ andu ŋadau, ‘Alu mba kêdôhônwaga ndac am pi ŋalôm ŋacleŋ-ŋga, bu iŋ ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc am nem andu.’ ¹² Ma iŋ oc tôc ŋalôm atu daŋ yêc andu dau ŋahô-ŋga têŋ amlu. Tebo ti gêŋ hoŋ tu yac danêŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga yêc ŋalôm dinaŋ, goc amlu amasaŋ gêŋ yêc ŋalôm dinaŋ.” ¹³ Goc iŋlu sêsôc Jerusalem si ma sêtap gêŋ hoŋ sa gitôm Yisu sôm têŋ iŋlu, ma sêmasaŋ mwasiŋ Pasowa-ŋga.

*Yisu gic hu Mwasiŋ Dabuŋ
(Mat 26:26-29; Mak 14:22-26)*

¹⁴ Têŋ ôbwêc dinaŋ, Yisu ndöc tebo whiŋ lau aposel bu sêneŋ Mwasiŋ Pasowa-ŋga. ¹⁵ Ma iŋ sôm têŋ ŋac, “Ŋasawa saun aô oc

wahôc nandê atu, magoc aö atac whin bu wanen Mwasin Pasowa-nga dindéc wawhin mac mun. ¹⁶ Bu aö wasôm têt mac, aö wanen Mwasin Pasowa-nga tiyham dom e Anötö ndê gôlin meñ sa tiawê, ma Pasowa dau ña-ñandô meñ sa.” ¹⁷ Goc in kôc laclhu wain-nga dan, gêm danje ma sôm, “Akôc ma akên lom têt daôm. ¹⁸ Aö wasôm têt mac bu aö oc wanôm wain tiyham dom e Anötö ndê gôlin meñ sa tiawê.” ¹⁹ Ma in kôc bolom, gêm danje ma pô kôc, goc gic sam têt ñac ma sôm, “Aö neñ ñandô dau dec, nañ gakên tu mac-nga. Aneñ gêt dindéc tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁰ Ñac señ gêt pacndê, goc ñalên tigen in kôc laclhu wain-nga dan ma sôm, “Laclhu dindéc ti dôhôn pwac wakuc aneñ dac-nga, nañ wakêc sin tu mac-nga. ²¹ Tigen anğô! Ngac nañ bu hoc aö asê, nañ gêt gêt ndôc tebo whin aö. ²² Bu gêt nañ oc hôc asê Ñamalac ndê Atu, nañ kêtuc lêt nañ Anötö kêmasañ gwanañ su, tigen ngac nañ hoc aö asê, nañ oc tap ngâyô atu sa. Oyaê!” ²³ Goc ñac hoñ sêndac dandi pi ñac si asa oc kôm gêt dau.

*Asa ti ngac ñamata-nga
(Mat 20:25-28; 19:28; Mak 10:42-45)*

²⁴ Ma têt ndoc dinañ ngac-sêñomi sêseñ dau bu ñac si asa ti ngac ñamata-nga. ²⁵ Goc Yisu sôm têt ñac, “Lau sambuc si kin sêtoc dau sa têt ñac si lau, ma lau nañ sem gôlin lau, nañ sêsam dau bu lau ñamata-nga. ²⁶ Magoc mac anğuc mêtê kain dinañ dom. Mac nem asa in ngac tiwaê, nañ êngwinin dau ti ngac waêmba. Ma asa in ngac ñamata-nga, nañ ti ngac akin ñambwa. ²⁷ Mac gauc gêm bocke? Ngac nañ ndôc tebo, ma ngac nañ gêm akin in, nañ inlu si asa ti ngac ñamata-nga? Yêc ñamalac anğô-nga, ngac nañ ndôc tebo in ngac ñamata-nga. Tigen aö gambo gawhin mac gitôm ngac akin.

²⁸ “Ndoc bocke nañ ñawapac me kisa tap aö sa su, nañ mac ahu aö sin dom. ²⁹ Bocdinañ tiñambu aö wakên mac anem gôlin lau, gitôm Damañ kêt ñaclai tu wanem gôlin-nga sip aö dauñ aman. ³⁰ Ma mac oc aneñ ti anôm gêt awhin aö yêc gameñ undambê-nga, ma mac oc andôc pôn atu ma amatôc Israel si lau ñaton 12.”

*Yisu sôm bu Pita oc sêc in ahuc
(Mat 26:31-35; Mak 14:27-31)*

³¹ Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Saimon, Saimon, Sadañ ndac bu êñsahê mac nem akên whin bu gêt nandô me mba, gitôm lau sêwhê wit ñapa ti ñandô kôc. ³² Tigen aö gateñ mbec tu am-nga Saimon, bu am oc hu nem kêt whin sin dom. Ma tiñambu têt têt am nem daôm kwi, nañ puc nem asidôwai dôn.” ³³ Dec Pita sôm, “Pômdau, têt ñac sêkên hêclu dasôc gapocwalô, me sêndic hêclu ndu, aö wahu am sin dom.” ³⁴ Ma Yisu sôm, “Pita, aö wasôm têt am, ôbwêc dec am oc sêc aö ahuc tidim tö, ma tiñambu dalec oc tañ.”

Ngacsêñomi oc sêtap kisa sa

³⁵ Goc Yisu ndac ñac, “Têt ndoc aö kakin mac asa a bu anem mêtê lau, nañ mac akôc talhi mone-nga, ti gata, ma atapa dom. Têt ndoc dinañ mac apônda daôm, me mba?” Ma ñac sêsôm, “Mba.” ³⁶ Goc Yisu sôm, “Kwahic dec ma ndi, mac nem talhi mone-nga me gata bu yêc, nañ akôc sa. Ma mac nem bien baliñ bu mbasi, dec akên nem ñakwê awê-nga têt lau sênemlihi, goc akôc ña-awa ma anemlihi bien baliñ dan. ³⁷ Bu sêto yom dan yêc bocdec bu, ‘*Sêlic in gitôm lau sac si dan.*’ Yom dau hêganôn aö, ma gic waê bu ñandô sa. Yomandô, yom nañ sêto pi aö, nañ oc ñandô sa.” ³⁸ Ma ngacsêñomi sêsôm, “Pômdau lic! Bien baliñ lu dec sêyêc.” Ma Yisu sôm, “Gitôm.”

*Yisu teñ mbec yêc Lôc Olib
(Mat 26:36-46; Mak 14:32-42)*

³⁹ Yisu ti ndê ngacsêñomi sêhu malac Jerusalem sin, ma sêsa sêtêt Lôc Olib si. Têt daêsam su sêkac sa sêmbo gameñ dinañ. ⁴⁰ In hôc asê ma sôm têt ñac, “Ateñ mbec bu lêtôm tap mac sa dom.” ⁴¹ Goc in hu ñac sin ma sa ñasawa sauñ gi, pôn haduc ma teñ mbec bocdec bu, ⁴² “Damañ, am bu tac whin, dec kôc laclhu ñawapac-nga dindéc su yêc aö. Tigen êmkuc aneñ tac whin dom, kôm têt am daôm nem atac whin bu kôm.” ⁴³ Ma anela undambê-nga dan hoc dau asê têt in, ma kôm in licwalô sa. ⁴⁴ Yisu pô sim dau ñandô, ma teñ mbec ñanga, ma in ndê wahen kêt sip nom gitôm dac.

⁴⁵ Inj tenj mbec su, goc tisa ma mbu têtj inj ndê ngacsênjomi gi, ma gêlic bu ñac sêyêc bêc sêyêc. Ñac si ñalôm ñawapac kôm ñac kwapac. ⁴⁶ Ma inj unj ñac sa goc ndac ñac, “Tu sake-nga mac ayêc bêc ayêc? Atisa mac atenj mbec bu lêtôm tap mac sa dom.”

Sêkôc Yisu dônj

(Mat 26:47-56; Mak 14:43-52; Jon 18:1-11)

⁴⁷ Yisu sôm yom dau mbo, ma ngacsênjomi 12 si danj, nanj sêsam bu Judas, nanj hôc asê ma wê lau toj atu sêwhinj inj. Inj kêsêlênj têtj Yisu bu ngutô inj, ⁴⁸ magoc Yisu ndac inj, “Judas, bocke? Am bu ngutô Ñamalac ndê Atu tu bu hoc inj asê, a?” ⁴⁹ Lau nanj sêmbo sêwhinj Yisu, nanj sêlic gênj nanj bu hôc asê ma sêndac, “Pômdau, yac andic ñac ña bienj, a?” ⁵⁰ Ma ñac si danj puc ndê bienj sa ma pa dabunj-siga ñamata-nga ndê ngac akinj ndê danjalauj andô-nga su. ⁵¹ Magoc Yisu sôm, “Akôm bocdinaj dom!” Ma inj kêmasec ngac dau ndê danjalauj, ma kôm inj ñayham sa. ⁵² Goc Yisu sôm têtj dabunjsiga atu-tu ti lau bata, ma lau sinj sêyob lôm dabunj-nga, nanj sêmej bu sêkôc inj dônj, “Bocke dec mac akôc bienj ti gênj sinj-nga ma asa amenj bu akôc aô dônj gitôm ngac kanj danj? ⁵³ Tôm bêc honj aô gambo gawhinj mac yêc lôm dabunj ñagamenj, ma mac akôc aô dônj dom. Tigenj kwahic dec ti mac nem ndoc, ma ñaclai ñasec-nga gêm gôlinj mac.”

Pita sêc Yisu ahuc

(Mat 26:69-75; Mak 14:66-72; Jon 18:15-18, 25-27)

⁵⁴ Ñac sêkôc Yisu dônj, ma sêwê inj sêtênj dabunjsiga ñamata-nga ndê andu si. Ma Pita kêkuc ñac mbo ahê. ⁵⁵ Yêc dabunjsiga dau ndê andu ñatunlôm, lau ñatô sêkôm ya golom asê, goc sêndöc sêwhinj dau ma sênsulu. Ma Pita gi ndöc sic whinj ñac. ⁵⁶ Awhê akinj danj gêlic Pita ndöc ya ñawê, goc tahê inj ma sôm, “Inj ngac dindec inj kêkuc Yisu whinj.” ⁵⁷ Tig enj Pita pa dau ma sôm, “Awhê! Aô kayalê inj dom!”

⁵⁸ Ñasawa saunj ma ñamalac danj gêlic inj ma sôm, “Am lau nanj sênkuc inj, nanj si ngac danj!” Ma Pita ô yom ma sôm, “Am ngac, mba!”

⁵⁹ Acgatu ñasawa danj menj gi su, ma ñamalac danj tiyham sôm ti ñanja, “Ngac

dindec inj kêkuc Yisu whinj! Yomandô! Bu inj ngac Galili-nga.” ⁶⁰ Magoc Pita sôm, “O ngac daôm! Aô kayalê yom nanj am sôm, nanj ñahu dom!” Inj sôm yom dinaj mbo, ma mbac dalec tanj. ⁶¹ Ma Pômdau kac dau kwi ma tahê Pita, ma Pita gauc gêm yom nanj Pômdau sôm têtj inj bocdec bu, “Ôbwêc dindec am oc sêc aô ahuc tidim tō, ma tinjambu mbac dalec oc tanj.” ⁶² Goc inj sa awê gi, ma tanj dau ndu.

Lau sinj-nga sêsu Yisu susu

(Mat 26:67-68; Mak 14:65)

⁶³⁻⁶⁴ Lau sinj-nga nanj sêkôc Yisu dônj, nanj sic hu sêsu inj susu. Sêkic inj tandô ahuc ña po, goc sêtap inj ma sêndac, “Am bu propet, dec sôm asê bu asa dec tap am?” ⁶⁵ Ma sêpu inj ti sêngwininj inj ña yom sac daêsam.

Lau bata Israel-nga sêmatôc Yisu

(Mat 26:63-68; Mak 14:61-65)

⁶⁶ Têtj bêbêc ganduc lau bata Israel-nga, ma dabunjsiga atu-tu ti lau Skraib sêkac sa sêpitigenj, ma sêkênj Yisu kalhac ñac anjô-nga. Ñac sêsôm têtj inj, ⁶⁷ “Am bu Mesaya dau, dec sôm têtj yac!” Ma Yisu sôm têtj ñac, “Aô bu wasôm, dec mac oc akênj whinj aô dom, ⁶⁸ ma aô bu wakênj gêndac danj têtj mac, dec mac oc aô anenj yom dom. ⁶⁹ Tigenj, têtj kwahic dec ma ndi, Ñamalac ndê Atu oc ndöc Anötö Ñaclai Ñadau ndê amba andô-nga.” ⁷⁰ Ma ñac honj sêsôm, “Bocdinaj, am sôm bu am Anötö ndê Atu, a?” Ma Yisu sôm, “Mac asôm solop bu aô dauj dindec.” ⁷¹ Goc sêsôm têtj dandi, “Yac danjô yom nanj inj dau sôm su. Dapônda yom danj tu tanjôlinj pi inj-nga dom.”

23

Pailot kêsu Yisu

(Mat 27:11-26; Mak 15:2-15; Jon 18:29-19:16)

¹ Goc lau honj dinaj sêtisa ma sêwê Yisu sêtênj Pailot si. ² Ma ñac sêngôlinj yom pi inj, ma sêsôm, “Ngac dindec gêli lau Israel-nga ñalôm sa. Inj sôm bu lau sêkênj takis têtj Sisa dom, ma inj toc dau sa ma sam dau bu Mesaya, kinj nanj lau Israel-nga sêkênj bata.”

³ Goc Pailot ndac Yisu bocdec bu, “Am lau Israel-nga si kinj, a?” Ma Yisu sôm, “Tôm nanj am daôm sôm.” ⁴ Dec Pailot sôm asê têtj

dabujsiga atu-tu ti lau hon, “Aö gatap ngac dindec ndê giso dan sa dom, bu tamatôc in pi-nga.”⁵ Tigen nac sêsôm ti nanga, “In kédôhôn lau ma gêli nac si nalôm sa yêc gameñ Judia-nga hon. In gic hu yêc gameñ Galili-nga ma kôm napan e meñ têt gameñ dindec.”

Pailot kêkin Yisu têt Herod Antipas

⁶ Têt ndoc Pailot ngô yom dinan, nan in ndac nac bu Yisu in ngac Galili-nga, me mba. ⁷ Ma in tap sa bu in ngac Galili-nga, dec kêkin in têt Herod gi. Herod in ngac nan gêm gôlin gameñ Galili-nga, ma in mbo malac Jerusalem têt têt dinan. ⁸ Têt têt Herod gêlic Yisu, nan in tac nayham atu, bu nasawa baliñ su in tac whin bu lic in. In ngô njawaê pi Yisu su, ma kêkin bata bu lic in kôm gêt dalô dan. ⁹ In kêkin gêndac daêsam têt Yisu, magoc Yisu ô yom dom.

¹⁰ Têt dinan dabujsiga atu-tu ti lau Skraib sêtisa ma sêngôlin yom pi in ti nanga. ¹¹ Goc Herod ti lau sin-nga sêsu Yisu susu ma sêngwin in. Sêkên in sôc njakwê baliñ gitôm kin sêsôc, ma sêkin in mbu têt Pailot gi. ¹² Mun-nga Herod lu Pailot sêkên kisa dau, magoc acsalô dinan inlu sêhê silip dandi.

Pailot bu êngapwêc Yisu

¹³ Pailot mbwêc dabujsiga atu-tu ti lau bata ma lau Israel-nga natô sêpitigen, ¹⁴ ma sôm têt nac, “Mac akôc ngac dau atêt aö amên, ma asôm bu in gêli lau nalôm sa. Aö kasahê in yêc mac anôm-nga, ma gatap sa bu yom nan mac anôlin pi in, nan nahu mba. ¹⁵ Ma Herod bocdinan, bu in kêkin in mbu têt yac meñ. Bocdinan wasôm têt mac bu ngac dau kôm giso dan dom bu dandic in ndu. ¹⁶⁻¹⁷ Tu dinan-nga aö wakên anen lau sêhi in na sô, ma sêhu in sin lhô ndi.” ¹⁸ Magoc nac sêmbwêc atu sêwhin dau bu, “Kôc in sa ma ndic in ndu! Ma hu Barabas sin têt yac.” ¹⁹ Barabas in ngac nan ndôc gapocwalô têt ndoc dinan, bu in kêtigil lau bu sêndic sin, ma in gic lau natô ndu. ²⁰ Magoc Pailot tac whin bu êngapwêc Yisu su, dec sôm yom nanga tiyham bu nem nac si nalôm kwi. ²¹ Magoc nac sêmbwêc yom napan, “Ndic in pi a gicso dau! Ndic in pi

a!” ²² Goc Pailot sôm têt nac tidim tö-nga, “Tu sake-nga? In kôm giso bocke? Aö gatap yom dan sa pi in dom, bu dandic in ndu. Bocdinan aö wakên anen lau sin-nga sêndic in namlic nandê, ma wahu in sin.” ²³ Tigen nac sêmbwêc hóc ahuc napan, bu sêndic in pi a gicso dau. Ma sêmbwêc yom dau e Pailot sôc napan. ²⁴ In gôlôc ma sôm têt lau sin-nga bu sêkôm gitôm lau dau si yom. ²⁵ Barabas, ngac sinjêlêc nan ndôc gapocwalô tu in gic lau ndu-nga, nan sêngapwêc in su tôm lau sêndac. Magoc Yisu, nan sêtec, nan Pailot kêkin in têt lau sin-nga bu sêndic in ndu.

Sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Jon 19:17-27)

²⁶ Nac sêwê Yisu sêsa si, ma yêc sen sêtap ngac dan naê Saimon sa. In ngac malac Sairin-nga,* ma in kêsêlên mbo sen akên gameñ namakê-nga bu têt Jerusalem ndi. Lau sin-nga sêkôc Saimon ma sêkên in kêbalañ a gicso dau kêkuc Yisu.

²⁷ Lau daêsam sênkuc Yisu si, ma lauwhê natô sêwhin nac, sêhu dangibo asê pi in ma sêtan. ²⁸ Goc Yisu kac dau kwi ma sôm têt nac, “Mac lauwhê Jerusalem-nga, atan aö dom! Tigen atan tu daôm-nga, ma tu mac nem balêkoc-nga. ²⁹ Bu ndoc njawapac-nga oc meñ sa, nan mac oc asôm bu in gêt nayham bu lauwhê natô nac lauwhê gapoc ma sêkôc balêkoc me sêkên su têt balêkoc dom. ³⁰ Têt ndoc dinan, lau oc tac whin bu lôc dan tip meñ ma êngatôc nac si. ³¹ Gêt nan kwahic dec sêkôm têt aö, nan gitôm sêkên ya gêt a batac. Bocdinan ahêgo daôm pi gêt nac oc sêkôm tinambu-nga, oc nditôm sêkên ya nen a basô.”

³² Lau sin-nga sêwê ngac sac lu sêwhin Yisu, bu sêndic inlu ndu sêwhin in. ³³ Nac sêsa si e sêhóc asê gameñ nan sêsam bu Nakêcyha, ma yêc dinde nac sic Yisu pi a gicso dau. Ma sic ngac sac lu sêpi a gicso sêwhin Yisu, dan kêtigil andô-nga, ma dan kêtigil gasê-nga. ³⁴ Têt dinan Yisu ten mbec ma sôm, “Daman, suc anen nacyo si sac kwi, bu nac sênyalê gêt nan sêkôm, nan dom.” Tinambu lau sin-nga sêpuc gapoc bu sêlic nac si asa oc kôc Yisu ndê njakwê.

* 23:26: Sairin - malac dan nan yêc Not (North) Afrika.

³⁵ Lau daêsam sêlhac ma tahê Yisu, ma lau bata Israel-nga bocdinañ. Sêlhac ti sem tô in ma sêsôm, “In gêm lau ñatô sa. In bu Mesaya nañ Anötö kêyalin sa, nañ nem dau si mañ.” ³⁶ Ma lau sin-nga sêtigasuc ma sêsu in susu boc-dinañ. Sêkêñ wain ñamakic têt in, ³⁷ ma sêsôm, “Am bu lau Israel-nga si kin, nañ goc nem daôm si.” ³⁸ Ñac sêto yom kalhac in ndê a gicso dau ñahô, nañ sôm, ‘Lau Israel-nga si Kin dindec.’

³⁹ Ñgac sac dañ nañ kêgalêñ a gicso dau kêpin Yisu, nañ su in susu ma sôm, “Am Mesaya dau, a? Bocdinañ dec nem daôm si, ma nem alu si awhin!” ⁴⁰ Tigeñ ñgac sac tilu-nga hec yom in, ma ndac, “Am töc Anötö, me mba? Yac lau tö dakôc ñagêyô tigeñ. ⁴¹ Hêclu dakôc ñagêyô solop, bu hêclu dakôm sac. Magoc ñgac dindec kôm giso dañ dom.” ⁴² Goc in sôm têt Yisu, “Yisu, têt ndoc am ndôc nem pôn kin-nga, nañ gauc nem aö.” ⁴³ Ma Yisu ô yom ma sôm têt in, “Aö wasôm yomandô têt am bu acsalô lec am oc ndôc †Paradais whin aö.”

Yisu mbac ndu

(Mat 27:45-56; Mak 15:33-39; Jon 19:28-30)

⁴⁴ Têt ac kalhac lhu, ñasec gêm gameñ sambuc ahuc e acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, ⁴⁵ bu ac gêm ganduc. Ma po baliñ nañ kêgalêñ lôm dabuñ ñalôm, nañ dau kic gi lu. ⁴⁶ Têt ndoc dinañ Yisu mbwêc awha atu ma sôm, “Damañ, aö gakêñ aneñ gatuñ sip am amam!” In sôm yom dinañ su, goc mbac ndu.

⁴⁷ Ñgac bata sin-nga gêlic gêt hon dinañ, ma kêpin Anötö ma sôm, “Yomandô! Ñgac dindec in ñgac gitêt!” ⁴⁸ Ma lau daêsam nañ sêkac sa su bu sêlic lau sin-nga sic Yisu pi a gicso dau, nañ sêlic gêt hon dinañ e kôm ñac si ñalôm ñawapac, dec sêndahin ñasu ma sêlhô si. ⁴⁹ Ma lau hon nañ sênyalê Yisu, ma lauwhê nañ sêñkuc in akêñ gameñ Galili-nga, nañ sêlhac ahê ma sêlic gêt dinañ.

Josep kêñ Yisu ndê ñamlañ yêc hoc ñasun

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Jon 19:38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Ñgac dañ mbo, nañ ndê ñaê Josep. In ndê malac Arimatiya yêc gameñ Judia-nga, ma in ñgac ñayham ma gitêt nañ kêñ bata Anötö ndê gôlin bu meñ sa tiawê. In lau

†Sanedrin-nga si dañ, tigeñ in ñalôm whin yom nañ ñac sêkic pi Yisu bu sêndic in ndu, ti gêt nañ sêkôm têt in, nañ dom. ⁵² Têt telha dinañ in têt Pailot gi, ma ndac Yisu ndê ñamlañ. ⁵³ Goc in kôc in su yêc a gicso dau, kêpañ in ña po ñayham dañ, ma kêñ in yêc sêhô dañ. Lau sêlêñ sêhô dinañ gwanan su yêc hoc dañ ñalôm, ma sêkêñ ñgac batê dañ yêc sêhô dau muñ su dom.

⁵⁴⁻⁵⁵ Lauwhê nañ muñ-nga sêñsêlêñ sêwhin Yisu têt ndoc in meñ akêñ gameñ Galili-nga, nañ sêñkuc Josep si, ma sêlic sêhô dinañ ti gameñ nañ Josep kêñ Yisu ndê ñamlañ yêc nañ. Tigeñ bêc dinañ in lau Israel si bêc sêmasañ dau tu sêlic om-nga, ma ndoc Sabat-nga meñ kêpin. ⁵⁶ Bocdinañ lauwhê dinañ sêmbu sêtêt si andu si, ma sêmasañ bu ñamalu ti gêt ñatô bu sênem oso Yisu. Ma têt bêc Sabat-nga, ñac sêñwhañ dau tôm yomsu Sabat-nga sôm.

24

Yisu tisa

(Mat 28:1-10; Mak 16:1-13)

¹ Sabat meñ gi su, ma têt wake ñabêc ñamata-nga, goc lauwhê dinañ sêti têt bêbêc ganduc. Sêkôc gêt ñamalu nañ sêmasañ su, ma sêsa sêtêt sêhô dau si. ² Ma sêlic bu hoc atu nañ Josep kêpi gi tin sê awha, nañ ndôc ñamala dom. ³ Dec sêsôc si, magoc sêtap Pômdau Yisu ndê ñamlañ sa dom. ⁴ Sêlhac ma sêhêdaê, ma ñgac lu ti ñakwê ñawasi atu, sêhoc dau asê ma sêlhac sêwhin ñac. ⁵ Dec lauwhê sêtôc dau, ma sêwec angô andô têt nom. Ma ñgac lu sêsôm têt ñac, “Tu sake-nga mac añsalê in nañ mbo tali, yêc lau batê si mala?” ⁶ In mbo lec dom, in tisa su. Gauc nem yom nañ in sôm têt mac muñ su, têt têt in mbo gameñ Galili-nga. ⁷ In sôm bu lau oc sêhoc ñamalac ndê Atu asê ma sêkêñ in sip lau sac si amba, ma ñac oc sêndic in pi a gicso dau, ma têt bêc titô-nga in oc tisa tiyham.” ⁸ Goc lauwhê dinañ gauc gêm yom nañ Yisu sôm muñ su. ⁹ Ma ñac sêhu sêhô dau sin ma sêmbu sêtêt Jerusalem si, ma sic miñ yom hon dinañ têt ñgacsêñomi 11, ma têt lau hon nañ muñ-nga sêñkuc Yisu.

¹⁰ Lauwhê dau si ñaê bocdec. Maria Magadala, Joana, ma Jems dinda Maria,

ma lauwê natô sêwhiñ. Nac sic miñ têt lau aposel, ¹¹ magoc aposel sêngô yom dau gitôm yom nambwa, ma sêkêñ whiñ dom. ¹² Goc Pita tisa ma kêtî têt sêhô gi. In wec bu tôc gwaniñ sêhô ñalôm, dec in gêlic po nambwa nan yêc. Goc in kôlhô gi ma gauc gêm yom daêsam pi gêt hon dinan.

Yisu hoc dau asê têt ngacsênom lu

¹³ Têt bêc tigen dinan ngac-sênom lu sêñsêlêñ sêmbo señ bu sêtêt malac Emeyas sêndi. Señ akêñ Jerusalem têt Emeyas, nan ñasawa gitôm kilometa 11. ¹⁴ Inlu sem yomgalôm têt dandi, pi gêt hon nan hóc asê têt têt dinan. ¹⁵ Sêñsêlêñ ti sem yomgalôm sêmbo, ma Yisu dau meñ kêsêlêñ whiñ inlu. ¹⁶ Tigen Anötö kôm inlu tandô ñalêñ kain dan sa, dec sêñyalê in dom. ¹⁷ Ma in sôm têt inlu, “Yom bocke dec amlu asôm têt daôm ma añsêlêñ ambo señ?” Goc inlu sêkwê dôñ sêlhac, ma sêwec. ¹⁸ Ma inlu si dan nan sêsam bu Kliopas ô yom ma sôm, “Ñacñ hon nan sêmbo Jerusalem têt têt dindêc, nan sêñyalê gêt nan hóc asê. Bocke dec am kêtâlê dom?” ¹⁹ Ma Yisu ndac, “Gêt sake?” Ma sêsôm têt in, “Gêt nan hóc asê Yisu Nasaret-nga. Ngac dau in propêt dan, ma in kôm gêt ma sôm yom ti ñac lai atu yêc Anötö ma ñamalac hon angô-nga. ²⁰⁻²¹ Ma yac akêñ batan su, bu mboe in Mesaya nan Anötö oc êñkiñ bu êngaho lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga amba. Tigen yac mba dabuñ-siga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêkêñ in têt lau Rom-nga bu sêmatôc in, ma ñac sêkic yom bu in mbac ndu, ma sic in pi a gicso dau. Gêt hon dinan hóc asê in, ma kwahic dec bêc tô giñga su. ²² Ma bêbêc lec yac mba lauwê natô sêsôm yom nan kôm yac hon asö. Têt bêbêc ganduc, ñac sêtêt sêhô si, ²³ magoc sêtap in ndê ñamlan sa dom. Sêmbu sêmeñ, ma sêsôm bu añela sêhoc dau asê têt ñac, ma sêsôm têt ñac bu Yisu mbo tali. ²⁴ Lau natô nan sêmbo sêwhiñ yac, nan sêsa sêtêt sêhô si, ma sêtap gêt hon sa tôc lauwê dau sêsôm, magoc sêlic Yisu dom.”

²⁵ Goc Yisu sôm têt inlu, “O mac lau! Mac nem gauc sa dom. Lau propêt sêhoc yom asê pi gêt hon dinan gwanañ su, magoc mac akêñ whiñ gwalec! ²⁶ Sêhoc yom asê ma sêsôm bu Mesaya gic waê bu hóc

ñawapac hon dinan, ma tiñambu tap in ndê ñawasi sa.” ²⁷ Ma Yisu whê inlu si gauc sa pi yom hon nan Moses ti lau propêt sêto hêganôn in, e in whê Anötö ndê yom hon nan sêto gwanañ pi in, nan sa têt inlu.

²⁸ Nac sêsun sa malac Emeyas, ma Yisu kôm bu hu inlu siñ, ma êñsêlêñ gacgeñ ndi. ²⁹ Magoc sêtet in ti ñanga, ma sêsôm, “Mbo whiñ alu, bu ac pacndê ma saun oc ôbwêc sa.” ³⁰ Dec Yisu sôc malac dau gi, bu mbo whiñ inlu. Ma têt ndoc sêndôc sic bu sêneñ gêt, nan Yisu kôc bolom sa, gêm danje ma pô kôc, goc kêt têt inlu. ³¹ Ma inlu si tandô ñawa sa, dec sêñyalê in. Ma ñagahô en Yisu angô mba. ³² Ma inlu sêsôm têt dandi, “Yomandô. Têt ndoc in sôm yom têt hêclu yêc señ, ma whê Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan sa, dec kôm hêclu neñ ñalôm kac hêclu ñandô.” ³³ Goc inlu sêtisa ñagahô, ma sêlhô sêmbu sêtêt Jerusalem si. Ma sêtap ngacsênomi 11 sa, ti lau natô nan sêmbo sêwhiñ ñac. ³⁴ Ma ngacsênomi sêsôm têt inlu, “Pômdau tisa yomandô, ma in hoc dau asê têt Saimon!” ³⁵ Goc inlu sic miñ yom pi gêt nan hóc asê yêc señ, ma bu inlu sêñyalê Yisu têt ndoc in pô bolom kôc.

Yisu hoc dau asê têt sênomi hon

³⁶ Sêsôm yom dinan sêmbo, ma Yisu hoc dau asê ma kalhac ñac angô-nga, ma sôm têt ñac, “Yom malô whiñ mac.” ³⁷ Nac sêsö ti sêtôc dandi ñandô, bu ñac gauc gêm bu sêlic ñalau dan. ³⁸ Ma in sôm têt ñac, “Tu sake-nga mac nem ñalôm ñawapac, ma gauc gêm yom daêsam? ³⁹ Alic aman ti gahiñapa, bu aö dauñ dindêc. Amasec aö, ma alic. Ñalau si ñamsôm ti ñakwa mbasi, magoc alic aö neñ.” ⁴⁰ In sôm yom dinan, goc tôc amba ti gahiapa têt ñac.

⁴¹ Nac atac ñayham babalec, magoc ñac gauc gêm yom daêsam, ma atac lu-lu bu gêt nan hóc asê, nan gêt ñandô, me mba. Goc in ndac ñac, “Mac nem gêt danen-nga ndôc?” ⁴² Ma sêkêñ i tô dan nan sêpec su, nan têt in. ⁴³ Ma in kôc su, ma gêt yêc ñac si angô-nga. ⁴⁴ Goc in sôm têt ñac, “Gauc nem bu aö gasôm yom têt mac muñ su, pi gêt nan kwahic dec ñandô sa. Têt ndoc aö gambo gawhiñ mac, nan gawhê sa bu gêt hon nan sêto pi aö yêc Moses ma lau propêt si bapia

tilhun, ma yêc Buku Wê-nga, nan gic waê bu nandô sa.”⁴⁵ Ma in whê nac si gauc sa pi Anötö ndê yom hon nan sêto yêc.⁴⁶ In sôm têt nac, “Sêto yom pi Mesaya bu in oc hôc nandê atu ma mbac ndu, ma têt bêt titö-nga in oc tisa ma mbo tali tiyham.⁴⁷ Ma sêto bu lau oc sênem mêtê tu in ndê nê-nga, ma sêsôm têt lau bu sêkac si nalôm kwi, dec Anötö oc suc nac si sac kwi. Nac oc sêndic hu sênem mêtê dau yêc malac Jerusalem, ma tinambu mêtê dau oc sa têt lau gameŋ apa-nga hon.⁴⁸ Gêt hon dindêc mac alic gatô su, dec oc ahoc yom nandô asê pi gêt dau awhin.⁴⁹ Ma alic! Aö oc wakêt gêt nan aneŋ Damaŋ gic bata su, nan têt mac. Bocdinaŋ ambo malac dindêc e Anötö kêt in ndê nêclai nem mac ahuc.”

Yisu pi undambê gi

⁵⁰ Tinambu Yisu wê nac sêsa sêtêt gameŋ nan yêc kêtin malac Betani si. Yêc dinaŋ in hôc amba sa, ma gêm mbec nac.⁵¹ Ma têt têt in gêm mbec nac mbo, nan in hu nac sin, ma Anötö kêt in sa pi undambê gi.⁵² Dec nac sêpôn haduc ma sêmpin in. Ma sêlhö sêmbu sêtêt Jerusalem si ti atac ŋayham atu.⁵³ Ma têt bêt hon, sêkac sa sêmbu lôm dabun ŋabatêmdö, ma sêhoc Anötö ndê waê asê.

Jon ndê ñawaê ñayham Yom whê ñawaê ñayham dindec sa-nga

Jon in Yisu ndê ñgacsêñomi 12 si dan, nan kêsêlêñ whin Yisu ma mbo whin in tòm in ndê bêc mbo nom-nga hon, ma bocdinañ dec ngô yom hon nan in kêdôhôn ma gêlic gwelêñ nan in kôm. Yêc 13:24, 19:26, 20:2 ma 21:7, Jon to yom pi ñgacsêñom dan, nan Yisu atac whin ñandô. Lau daêsam sêñyalê bu yom dau hêganôn Jon dau, magoc in tec bu tôc dau tiawê.

Lau ñatô sêsam Jon ndê bapia bu 'Buku Gêñ Dalô-nga,' bu in to yom pi gêñ dalô atu nan Yisu kôm. In to yom pi gêñ dalô hon nan Yisu kôm, nan dom. In to yom pi gêñ nan bu whê Yisu sa bu Mesaya nan Anötö gic bata bu êñkin têt in ndê lau Israel-nga. Jon dau whê ndê bapia ñahu sa bocdec bu: Yom pi gêñ dalô dindec, nan yêc tu bu mac asam ma akêñ whin bu Yisu in Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêñ whin in ndê ñaê-nga, dec mac oc atap señ ambo tamli-nga sa. (20:31)

Jon sam Yisu bu Anötö ndê Yom Dau nan mbo titêm-titêm, nan men ti ñamalac. In mbo whin Damba Anötö têt ñamata-nga, ma in Anötö dau (1:1). Bocdinañ lau nan sêñyalê Yisu tidôn, nan gitôm sêñyalê ti sêlic in Damba dau whin (1:18; 8:19; 14:7). Jon tac whin bu lau nan sêsam in ndê bapia sêtap señ dandöc tanli-nga sa. Ma señ dau datap sa yêc Yisu tawasê, tòm yom nan Yisu sôm pi dau, ma Jon to yêc (14:6) bocdec bu: Aö tanwasêñ gati señ bu ñamalac sêtêñ Damañ sêndi, ma señ dan yêc dom.

Yisu Kilisi Nahu

¹Têt têt ñamata-nga nom sambuc dindec mbasi, nan Yisu nan dasam bu Yom Dau, in mbo. In mbo whin Anötö, ma in Anötö dau. ²In mbo whin Anötö têt têt ñamata-nga. ³Gêñ hon nan yêc, nan in dau kêt, ma gêñ dan hóc asê ña lêt dan dom. ⁴Yac neñ dambo tanli ñahu in dau, ma in dau ti

ñamalac nom-nga si ñawê. ⁵Ñawê dau pô gameñ ñasec, ma ñasec gitôm dom bu kôm ñawê dau ahuc.

⁶Anötö kêt in ñgac ahen-nga dan men, nan ndê ñaê Jon. ⁷In men bu hoc yom ñandô asê pi ñawê dau, tu bu lau hon nan sêngô in ndê yom, nan sêkêt whin ñawê dau. ⁸⁻⁹Jon in ñawê dau dom, tigen in men bu hoc yom asê pi ñawê ñandô dau, nan oc men êñkuc in bu pô ñamalac hon.

¹⁰Nom sambuc dindec Anötö kêt ña in, tigen têt ndoc in hóc asê, nan lau nom-nga sêñyalê in dom. ¹¹In ti nom sambuc dindec ñadau, magoc têt ndoc in men, nan in ndê lau Israel-nga sêkôc in sa dom. ¹²Magoc lau hon nan sêkôc in sa, ma sêkêt whin in, nan Anötö gêlic ñayham ma kôc ñac sa sêti in ndê balêkoc. ¹³Sêti in ndê balêkoc ña lêt tòm lau nom-nga si lêt sêkwê balêkoc asê-nga dom, me tu ñamalac dau si gauc gêm me atac whin-nga dom. Mba! Anötö dau kôm ñac sêtiwakuc dec sêti in ndê balêkoc.

¹⁴In nan dasam bu Yom Dau sip nom men ti ñamalac, ma mbo whin yac. In men akêt Damba Anötö, ma Damba ndê mwasiñ ti yom ñandô gêm in ahuc. In Anötö ndê Atu tigen, dec wêkain ñaclai ti ñawasi atu, ma yac alic in ndê ñaclai ti ñawasi dau, nan su. ¹⁵Jon hoc yom asê pi in gwanan su bocdec bu, "Ñgac dan oc êñkuc aö, nan hóc gêlêc aö su, ñahu bu in mbo wandêc su mbo." Ma têt ndoc in hóc asê, nan Jon sôm bu, "In ñgac dau dinañ dec gahoc yom asê pi in gwanan su."

¹⁶⁻¹⁷Muñ-nga Anötö kêt mwasiñ lau Israel-nga ña yomsu nan in kêt têt Moses. Magoc kwahic dec Yisu Kilisi men, ma Anötö ndê mwasiñ gêm in ahuc sambuc, dec yac hon datap mwasiñ ti yom ñandô sa hóc gêlêc su, yêc Yisu. ¹⁸Ñamalac dan gêlic Anötö su dom. Magoc in ndê Atu tigen Yisu †Kilisi, nan mbo kêt in Anötö dau, in dau in Anötö, nan sip nom men ti ñamalac, ma whê Damba Anötö sa têt yac, dec tanyalê in.

Lau sêndac bata Jon, Ngac Kêku Lau-nga

¹⁹⁻²⁰Têt ndoc Jon kêt lau mbo, nan lau bata Israel-nga sêñkin †dabuñsiga ñatô ti lau †Liwai ñatô akêt Jerusalem sêtêñ in si, ma sêndac in bu, "Am asa?" Jon sêc yom dan

ahuc dom, in sôm yom yêc awê bu, “Aö †Mesaya dom.” ²¹ Dec ñac sêndac in, “Bocdinañ dec am asa? Am Elaija, a?” Ma in sôm, “Mba!” Goc sêndac, “Am propet gitôm Moses nañ Anötö gic bata bu êñkinj menj, a?” Ma in sôm, “Mba!” ²² Bocdinañ sêsôm têtj in, “Dec sôm daôm asê têtj yac bu am asa. Yac bu akêtj ñawaê têtj lau nañ sêtjkinj yac amenj nañ.” ²³ Jon ô ñac si gêndac ña propet Aisaya ndê yom danj, ma sôm, “*Ñamalac nañ ta yom yêc gameñ sawa bu, ‘Amasanj Pômdau ndê senj tisolop,’* nañ aö dauñ dec.”

²⁴ Lau Palêsai ñatô sêmbo sêwhinj lau nañ lau bata sêtjkinj sêtêtj Jon si. ²⁵ Sêngô Jon ndê yom dau, dec sêndac in bocdec bu, “Am daôm sôm bu am Mesaya dom, ma bu am Elaija dom, ma propet atu dau dom. Ma bocke dec am kêku lau mbo?” ²⁶⁻²⁷ Ma Jon sôm, “Aö dec kaku lau ña bu, magoc ñgac danj oc êñkuc aö, nañ hóc gêlêc aö su. Aö dec ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati in ndê ñgac akinj bu wanjgapwêc in ndê atapa ñawalô. Ñgac dau kwahic dec mbo mac ñalhu, magoc mac anyalê in dom.”

²⁸ Jon kêku lau mbo malac danj ñaê Betani, nañ yêc Bu Jordan ñadanga mbu têtj ac pi-ñga. Ma gêtj honj dinañ hóc asê yêc gameñ dinañ.

Yisu in Anötö ndê Domba

²⁹ Bêc danj tiyham ma Jon gêlic Yisu kêsêlêñ têtj in menj, ma sôm, “Alic ñgac dê! In †Anötö ndê Domba, nañ Anötö kêtj bu kóc ñamalac si sac su. ³⁰ In ñgac dau nañ aö gasôm yom pi in muñ su, bu ñgac danj oc êñkuc aö menj, nañ hóc gêlêc aö su, bu in mbo wandêc su mbo. ³¹ Muñ-ñga aö dauñ neñ gauc sa pi in dom, tigenj kwahic dec aö gameñ kaku lau ña bu, tu bu watôc in asê têtj lau Israel-ñga.” ³²⁻³³ Jon sôm yom dinañ su, goc gic têtj yom ma whê yom sa bocdec bu, “Yomandô. Muñ-ñga aö dauñ neñ gauc sa pi in dom, tigenj Anötö nañ kêtj aö bu wanjku lau ña bu, nañ sôm têtj aö bu, ‘Am oc lic Ñalau Dabuñ sip têtj ñgac danj menj. Ma ñgac dau dinañ oc êñku lau ña Ñalau Dabuñ.’ Tinambu aö galic Ñalau Dabuñ gêm balusi anjô ma sip akêtj undambê têtj ñgac dindêc menj ma mbo whinj in. ³⁴ Aö tanônj galic gêtj

dinañ hóc asê ñgac dau su, ma tu dinañ-ñga kwahic dec gahoc yom asê pi in, ma gasôm asê têtj mac bu in Anötö ndê Atu.”

Yisu ndê ñgacsêñomi ñamata-ñga

³⁵ Ñagalañsê Jon mbo bu dau ñadali ma in ndê †ñgacsêñom lu sêmbo sêwhinj in. ³⁶ Yisu kêsêlêñ menj, ma Jon tahê in ma sôm, “Kec, Anötö ndê Domba dê.” ³⁷ Têtj ndoc ñgacsêñom lu sêngô Jon ndê yom dinañ, nañ sêhu in sinj ma sêtjkinj Yisu. ³⁸ Yisu kac dau kwi ma gêlic bu inlu sêtjkinj in, dec ndac, “Bocke dec amlu anjuc aö?” Goc inlu sêsôm, “Rabai, am yêc nde?” (Ñaê †Rabai danem kwi bu ‘Kêdôhônj-waga.’) ³⁹ Ma in sôm, “Amenj ma alic.” Goc inlu sêñsêlêñ sêwhinj in si, ma sêlic gameñ nañ in yêc. Sêhóc asê têtj telha, acgatu gitôm 4 kilok, ma bocdinañ dec sêmbo sêwhinj in.

⁴⁰ Ñgac lu nañ sêngô Jon ndê yom ma sêtjkinj Yisu, nañ si danj in Andru, Saimon Pita ndê asi. ⁴¹ Ñagahô in gi tap dôwa Saimon sa, ma sôm têtj in, “Yac atap †Mesaya sa su.” (Yom Mesaya dau danem kwi bu Kilisi.) ⁴² Goc in wê Saimon s a têtj Yisu gi. Yisu tahê in ma sôm, “Am Saimon, Jon ndê atu. Kwahic dec aö wasam am bu Kepas.” (Ñaê dau* sem kwi sip Yom Grik bu Pita.)

Yisu kêtjgalêm Pilip lu Natanael sa

⁴³⁻⁴⁴ Têtj ñagalañsê Yisu tisa ma gi tap ñgac danj ñaê Pilip sa. Pilip in ñgac akêtj malac Betsaida yêc gameñ Galili-ñga. Malac dau Pita lu Andru si malachu whinj. Yisu gauc gêm bu têtj Galili ndi, dec sôm têtj Pilip, “Mwenj êmkuc aö.” ⁴⁵ Goc Pilip gi tap ñgac danj ñaê Natanael sa, ma sôm têtj in bu, “Mesaya nañ Moses ti lau propet sêto yom pi in muñ su, nañ yac atap in sa su. In Josep ndê atu Yisu akêtj malac Nasaret.” ⁴⁶ Natanael ngô su goc ndac, “Nasaret? Gêtj ñayham bocke oc menj akêtj malac ñambwa dinañ?” Dec Pilip sôm, “Mwenj ma lic.”

⁴⁷ Yisu gêlic Natanael têtj in menj, ma sôm yom pi in bocdec bu, “Yomandô! In ñgac Israel-ñga nañ yom tasanj danj yêc in ndê ñalôm dom.” ⁴⁸ Dec Natanael ndac in, “Am kêtjalê aö ñalêñ bocke?” Ma Yisu sôm têtj in, “Pilip mbwêc am dom eñ, ma aö galic am

* **1:42:** Ñaê ‘Kepas’ nañ Yisu kêtj têtj Pita, in Yom †Hibru danj, nañ danem kwi bu ‘hoc.’ Alic Yisu ndê yom yêc Mat 16:18.

ndöc a atu danŋ ŋahu.”⁴⁹ Natanael ô yom ma sôm, “Kêdôhônwaga, am Anötö ndê Atu. Am yac lau Israel-ŋga mba Kiŋ.”⁵⁰ Ma Yisu ô yom ma sôm têtŋ iŋ, “Aö gasôm bu galic am yêc a danŋ ŋahu ma tu dinanŋ-ŋga dec am kêŋ whiŋ. Am oc lic gêtŋ atu-tu hôc gêlêc iŋ dinanŋ su.”⁵¹ Ma iŋ gic têtŋ yom ma sôm, “Yom ŋandô aö wasôm têtŋ mac. Tiŋambu mac oc alic undambê kac sa, ma †Ŋamalac ndê Atu oc ti seŋ bu Anötö ndê aŋela sêsip sêpi-ŋga.”

2

Yisu gêm bu kwi ti wain

¹ Bêc lu gi su ma lau yêc malac Kana nanŋ yêc gameŋ Galili-ŋga sêndê mwasiŋ tu ŋgac danŋ bu nem awhê-ŋga. Yisu dinda mbo whiŋ ŋac, ma² sêkêŋ aheŋ Yisu ti ndê ŋgacsêŋomi bu sêneŋ mwasiŋ dau sêwhiŋ.³ Ma lau seŋ ti sênôm gêtŋ sêmbo e wain pacndê. Dec Yisu dinda sôm têtŋ iŋ bu, “Ŋac si wain pacndê su.”⁴ Goc Yisu sôm têtŋ iŋ, “O awhê! Tu sake-ŋga am sôm têtŋ aö? Aneŋ ndoc meŋ sa su dom.”⁵ Tigeŋ Yisu dinda sôm têtŋ lau akiŋ bu, “Gêtŋ bocke nanŋ iŋ bu sôm têtŋ mac, nanŋ akôm.”

⁶ Yêc mwasiŋ dau ŋamala, lôŋ bu-ŋga 6 sêlhac. Lôŋ dinanŋ atu andô, tigeŋ-tigeŋ gitôm 100 lita, ma sic waê lau Israel-ŋga si mêtê sêŋgwasinŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga.⁷ Ma Yisu sôm têtŋ lau akiŋ, “Akêŋ bu sip lôŋ hoŋ dinanŋ e meŋhu.”⁸ Sêtac bu sip e meŋhu su, goc iŋ sôm têtŋ ŋac, “Aŋgati sa ma akêŋ têtŋ mwasiŋ ŋadau êŋsahê.” Ma sêkôm gitôm iŋ sôm.⁹ Mwasiŋ ŋadau kêsahê bu nanŋ Yisu gêm kwi ti wain, ma kêyalê dom bu meŋ akêŋ nde. Tigeŋ lau akiŋ nanŋ sêtac bu sip lôŋ, nanŋ dec sêŋyalê. Mwasiŋ ŋadau kêsahê su, goc mbwêc ŋgac gêm awhê-ŋga meŋ, ma sôm têtŋ iŋ,¹⁰ “Lau hoŋ sêkêŋ wain ŋayham têtŋ lau sênôm muŋ e tac ŋayham sa, goc sêkêŋ wain ŋambwa kêkuc. Tu sake-ŋga am kêgamiŋ wain ŋayham kalhac e tiŋambu?”

¹¹ Yisu kôm gêtŋ dalô ŋamata-ŋga dinanŋ yêc malac Kana, nanŋ yêc gameŋ Galili-ŋga. Gêtŋ dau tôc iŋ ndê ŋawasi ti ŋaclai asê, ma iŋ ndê ŋgacsêŋomi sêkêŋ whiŋ iŋ.¹² Ma tiŋambu Yisu lu dinda ma asii ti ŋgacsêŋomi

sêsip malac Kapenaom si, ma sêmbo bêc ŋatô.

Yisu soc lau su yêc lôm dabuŋ (Mak 11:15-17; Luk 19:45-46)

¹³ Têtŋ têtŋ dinanŋ lau Israel-ŋga si om atu †Mwasiŋ Pasowa-ŋga meŋ kêpiŋ. Tu dinanŋ-ŋga Yisu pi Jerusalem gi.¹⁴ Iŋ hôc asê su, ma yêc lôm dabuŋ ŋabatêmdö, iŋ gêlic lau sêhoŋ makao ti domba ma balusi bu lau sênemlhi, ma lau ŋatô sêndöc tebo bu sêo lau apa si mone ŋa lau Israel-ŋga si mone.¹⁵ Dec iŋ gêm bocbiŋ wac ti po ma kêbulu ŋac sêsa awê si, ma kêbulu makao ti domba sêwhiŋ. Ma iŋ tac lau sêo mone-ŋga si tebo sa, ma kêbalip ŋac si mone babalip.¹⁶ Goc iŋ hec yom lau balusi-ŋga ma sôm têtŋ ŋac, “Akôm nem balusi dinanŋ asa awê andi! Damaŋ ndê andu yêc bu lau sênemlhi gêtŋ sêmbo-ŋga dom. Mac akôm sac sambuc!”¹⁷ Têtŋ dinanŋ iŋ ndê ŋgacsêŋomi gauc gêm Anötö ndê yom danŋ nanŋ sêto yêc bocdec bu:

Aö neŋ atac whiŋ tu am nem andu-ŋga, mbô aö neŋ ŋalôm sa ŋapaŋ. [BW 69:9]

¹⁸ Ma lau bata Israel-ŋga sêndac Yisu ma sêsôm, “Asa kêŋ ŋaclai têtŋ am bu kôm gêtŋ dinanŋ? Kôm gêtŋ dalô danŋ bu tôc am nem ŋaclai ŋahu asê têtŋ yac.”¹⁹ Yisu ô ŋac si awha ma sôm, “Aseŋ lôm dabuŋ dindec su, ma aö oc wakwê sa tiyham nditôm bêc tö.”²⁰ Goc sêsôm, “Muŋ-ŋga lau sêkôm gwelenŋ sêkwê lôm dabuŋ dindec-ŋga gitôm yala 46. Ma bocke dec am gauc gêm bu am gitôm bu kwê sa tôc bêc tö?”²¹ Sêsôm yom dinanŋ bu ŋac sêŋyalê dom bu lôm dabuŋ nanŋ iŋ sôm yom pi, nanŋ iŋ dau.²² T iŋambu, têtŋ ndoc Yisu tisa akêŋ lau batê-ŋga, nanŋ iŋ ndê sêŋomi gauc gêm iŋ ndê yom dinanŋ. Ma têtŋ dinanŋ sêkêŋ whiŋ yom nanŋ iŋ sôm, ma sêkêŋ whiŋ Anötö ndê yom nanŋ sêto yêc muŋ su, pi iŋ ndê mbac ndu ma tisa-ŋga.

²³ Yisu mbo Jerusalem têtŋ Om Pasowa-ŋga, ma lau daêsam sêlic gêtŋ dalô hoŋ nanŋ iŋ kôm, dec sêkêŋ whiŋ iŋ.²⁴⁻²⁵ Tigeŋ Yisu kêyalê ŋamalac si gauc ti yom hoŋ nanŋ yêc ŋac si ŋalôm. Iŋ pônâ ŋamalac si yom pi dau dom. Ma tu dinanŋ-ŋga iŋ whê dau sa sambuc têtŋ ŋamalac danŋ dom.

3

Yisu lu Nikodemas

¹ Lau Israel si ngac bata dan mbo Jerusalem, nan ndê ñaê Nikodemas. In mbo lau †Palêsai si ton, ma in lau bata †Sanedrin-nga si dan whin. ² Têñ ôbwêc dan, Nikodemas têt Yisu gi, ma sôm têt in, “O Kêdôhônwaga. Yac alic gêt dalô hon nan am kôm, dec anyalê bu am kêdôhônwaga dan nan Anötö kêkin men. Nahu bu Anötö bu mbo whin ñamalac dan dom, dec oc tôm dom bu ñamalac dau kôm gêt dalô gitôm nan am kôm.”

³ Ma Yisu ô in ndê yom ma sôm, “Yom ñandô aô wasôm têt am. Ñamalac dan bu tiwakuc tiyham dom, dec oc tôm dom bu in mbo †Anötö ndê gôlin ñapu.” ⁴ Goc Nikodemas sôm têt in, “Ñamalac andô dan oc tiwakuc ñalên bocke? Oc tôm bu sip dinda atac ñalôm ma dinda kôc in tiyham, me?” ⁵ Ma Yisu sôm, “Aô wasôm yom ñandô têt am. Ñamalac dan bu tiwakuc ña bu ma ña Ñalau Dabuñ dom, dec oc nditôm dom bu mbo Anötö ndê gôlin ñapu. ⁶ Ñamalac sêkwê ñamalac asê, magoc Ñalau tigen g itôm bu kôm ñamalac dan tiwakuc ma kêñ ñalôm wakuc têt in. ⁷ Aô gasôm têt am bu mac atiwakuc tiyham ña ñac lai undambê-nga man. Am sô tu yom dinañ-nga dom. ⁸ Mbu kêsêlên kêkuc Anötö ndê atac whin. Am gitôm bu ngô ñakêcsia, tigen am kêyalê mbu nahu me mbu ñapwê dom. Ma Ñalau Dabuñ ndê gwelen kôm lau sêtiwakuc-nga, nan kain tigen.”

⁹ Nikodemas ngô yom dinañ, dec ndac Yisu, “Aluê! Yom dinañ oc ñandô sa ñalên bocke?” ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Am lau Israel si kêdôhôn-waga mêtê-nga dan, ma bocke dec am kêyalê yom dindêc nahu dom? ¹¹ Aô wasôm yom ñandô têt am. Gêt nan aô ti lau nan sênkuc aô nan anyalê, dec yac asôm asê. Ma yac ahoc yom ñandô asê pi gêt nan yac alic su. Magoc mac akôc yac mba yom sa dom. ¹² Aô gasôm yom têt mac pi gêt nom-nga, magoc mac akên whin dom. Ma aô bu wasôm yom têt mac pi gêt undambê-nga, dec oc akên whin ñalên bocke? ¹³ Ñamalac

dan pi undambê gi bu ênyalê gêt undambê-nga dom, tigen Ñamalac ndê Atu, nan sip akên undambê men, nan kêyalê. ¹⁴ Muñ-nga, têt ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ sawa, nan Moses gic mboc ñagatu* pi a, ma hóc sa pi lôlôc gi. Ma ñalên tigen, lau oc sêndic Ñamalac ndê Atu pi a, ma sêhóc in sa pi lôlôc ndi. Lêt dinañ gic in ñawaê, ¹⁵ tu bu lau hon nan sêkên whin in, nan oc sêtap sen sêndôc tali ñapan-nga sa.

¹⁶ “Bu Anötö atac whin lau nom-nga ndu andô, dec kêñ ndê Atu tigen mbac ndu tu ñac-nga, bu lau hon nan sêkên whin in, nan oc sêninnga dom, magoc sêtap sen sêndôc tali-nga sa. ¹⁷ Anötö kêñ ndê Atu sip nom men bu êmatôc lau dom, magoc kêñ in men bu ti lêt nem lau si-nga. ¹⁸ Lau nan sêkên whin in, nan oc sêtap Anötö ndê matôc sa dom. Magoc lau nan sêkên whin dom, nan gitôm sêmatin dau si yom tidôn su bu oc sêtap Anötö ndê matôc sa, nahu bu ñac sêkên whin Anötö ndê Atu tigen dom. ¹⁹ Ma ñac si matôc dau nahu bocdec bu. Ñawê ñandô sip nom men, tigen sêtec ñawê dau ma atac whin lêt ñasec-nga, ma sêsap mêtê sac dôn ñapan. ²⁰ Lau hon nan sêkôm mêtê sac, nan sêtec bu ñawê dau pô ñac si mêtê sac e yêc awê, ma tu dinañ-nga sêtigasuc ñawê dau dom. ²¹ Magoc lau nan sênkuc yom ñandô, nan sêtên ñawê sêmen ma gacgen sêmbo dinañ. Ma tu dinañ-nga lau hon sêlic yêc awê bu ñac sêkôm mêtê ñayham tôm Anötö kêñ ñac lai têt ñac.”

Jon sôm yom pi Yisu

²² Dinañ su, goc Yisu ti in ndê ngacsênomi sêhu Jerusalem sin, ma sêsa si sêmbo gameñ ñamakê-nga yêc gameñ Judia-nga. Ma yêc dindê in mbo whin ñac ma sênku lau. ²³ Têt ndoc dinañ Jon mbo malac Aenon, nan yêc sun sa têt Salim. Bu ñagapon ñayham poc gameñ dinañ, ma tu dinañ-nga Jon mbo dinañ, ma kêku lau nan sêtên in si. ²⁴ Têt ndoc dinañ Jon mbo awê, sêkên in ndôc gapocwalô su dom.

²⁵ Ma Jon ndê sênomi ñatô ma ngac bata Israel-nga dan sêsen dau pi lêt lau sênngwasin dau ñawasi sa yêc Anötö ango-nga. ²⁶ Dec sêtên Jon si, ma sêsôm, “Kêdôhônwaga,

* 3:14: Yom pi mboc ñagatu nan Moses kêñ pi a dan, nan asam yêc Nam 21:4-9.

mun-nga am hoc yom asê pi Yisu, têt ndoc in hóc asê am yêc Bu Jordan nãdanã. Kwahic dec yac angô bu lau hon sêtêt in si, bu in ênku nac.”²⁷ Jon ô nac si yom ma sôm, “Ahêgo daôm dom! Alu Yisu lu akôm mba gwelen gitôm Anötö dau kêt sip alu aman.”²⁸ Mac anjalê yom hon nan aô gasôm têt mac su. Aô gasôm bu aô dau Mesaya dom, magoc Anötö kêkin aô gamun in gamej. ²⁹ Lau hon bu sêtêt Yisu sêndi, dec oc solop. Bu nac gitôm awhê nan sêmatin in ndê yom bu nem ngac, ma Yisu in gitôm ngac nem awhê-nga dau. Aô gitôm ngac dau ndê silip, nan atac nayham kêtêc têt ndoc ngac nem awhê-nga hóc asê bu nem ndê awhê sa. Ma bocdinaj kwahic dec aô neñ atac nayham tu Yisu-nga gêm aô ahuc sambuc. ³⁰ Ma in solop bu kwahic dec Yisu ndê waê tiatu, ma aneñ waên tisaun. ³¹ In sip akêt undambê meñ, dec hóc gêtêc lau hon su. Aô dec, aô ñamalac nom-nga ma aô neñ ñahu yêc nom, ma bocdinaj gasôm yom tôm ñamalac nom-nga. Magoc in sip akêt undambê meñ, ³² ma sôm yom ñandô pi gêt nan in gêtêc ti ngô su yêc undambê. Magoc lau daêsam sêkôc in ndê yom sa dom. ³³ Ñamalac bocke nan kôc in ndê yom sa, nan têt asê bu in gêtêc Anötö ndê yom bu yom ñandô eñ. ³⁴ Ñahu bu in nan Anötö kêkin sip nom meñ, nan sôm Anötö dau ndê yom asê. Ma Anötö kêtamin in ndê Ñalau têt in dom. ³⁵ Damba tac whin in ndê Atu kêtêc, dec kêt gêt hon sip in amba. ³⁶ Ma asa nan kêt whin Atu, nan Anötö gic bata su, bu in oc mbo tali ñapan. Tigeñ asa nan kôc in sa dom, nan Anötö ndê atac ñandê yêc in dôt yêc, dec in oc lic undambê dom.”

4

Yisu lu awhê Samaria-nga dan

¹⁻² Têt ndoc dinañ Yisu mbo whin in ndê ngacsênomi, ma nac sênku lau. In dau kêtêc lau dan dom. Magoc lau Palêsai sênngô ñawaê bu Yisu kêtêc lau daêsam, ma bu lau daêsam nan êlêmê sênkuc in, nan sêhóc gêtêc Jon ndê sênomi su. Yisu kêtêc bu lau Palêsai sênngô ñawaê dinañ, ma bu sêkêt kisa in, ³ ma bocdinañ dec in hu gameñ Judia-nga sin, bu mbu têt Galili ndi. ⁴ Yisu gauc

gêm tidôt bu ho sên nan gic lau †Samaria-nga si gameñ kôc, dec in ti ndê ngac-sênomi sênslên sêmbo sên dinañ. ⁵ Nac sênslên e sêsun sa lau Samaria si malac atu dan ñaê Sika. Malac dau yêc kêtin nom ñasawa dan nan mun-nga andô, Jakob kêt têt in ndê atu Josep. ⁶ Ma sê nan Jakob kwê tu sêtap bu sa-nga, nan yêc malac dau ñamakê. Yisu ti ndê ngacsênomi sêhóc asê sê bu-nga dau têt ac kac lhu, ma sênslên sên balin su e Yisu kwapac sa, dec in ndôc sic ndôc dinañ. ⁷⁻⁸ Ma in ndê ngacsênomi sêhu in sin ma sêsôc malac dau si, bu sênslê gêt sênên-nga.

Malô goc awhê Samaria-nga dan sa meñ bu têt bu. Ma Yisu sôm têt in, “Gitôm bu am kêt bu têt aô wanôm?” ⁹ Goc awhê dau ô yom bocdec bu, “Bocke dec am ngac Israel-nga ndac aô awhê Samaria-nga bu wakêt bu têt am nôc?” (In sôm yom dinañ, ñahu bu lau Israel m a lau Samaria-nga sêtêc dandi ma sêmbo ahê dau.) ¹⁰ Ma Yisu sôm, “Kwahic dec aô gandac bu têt am. Am bu êmyalê aô neñ ñahu, ma mwasiñ nan Anötö kêt ñambwa, dec am oc ndac bu têt aô, ma aô wakêt bu nan oc kêt ñamalac sêndôc tali, nan têt am.” ¹¹ Awhê dau ngô yom dinañ, goc sôm, “O ñadau. Bu tali-nga nan am sôm yom pi, nan am oc kôc yêc nde? Bu am nem laclhu êmgati bu sa-nga mba, ma sê bu-nga dindec balin andô. ¹² Aban Jakob ti ndê atui, ma in ndê makao ti domba hon sênôm bu yêc dec. Ma bocke? Am nem bu bocke yêc, nan hóc gêtêc in dindec nan Jakob kêt têt yac, nan su?”

¹³ Dec Yisu sôm têt in, “Lau hon nan sênôm bu nom-nga, nan bu oc yô nac tiyham. ¹⁴ Magoc lau nan sênôm bu nan aô wakêt têt nac, nan bu oc yô nac tiyham dom. Mba. Bu nan aô wakêt têt nac, nan oc ti bubata nan êmbulup pi nac si ñalôm, ma nac oc sêndôc tali ñapan.” ¹⁵ Têt dinañ awhê dau sôm, “O ñadau, kêt bu dinañ têt aô. Ma bocdinañ dec bu oc yô aô tiyham dom, ma wasa wameñ tôm bêt hon bu watê bu yêc sê bu-nga dindec tiyham dom.”

¹⁶ Goc Yisu sôm têt in, “Am mbu ndi ma ta nem akweñ, ma amlu ambu ameneñ.” ¹⁷ Ma awhê dau sôm, “Aneñ akweñ mba.” Goc Yisu ô yom ma sôm, “Am sôm solop bu

am nem akwen mba. ¹⁸ Bu am gêm ngac amanđan su, magoc sêhu am siñ. Ma ngac nañ kwahic dec am mbo whiñ in, nañ ti am nem akwen dom. Am sôm yom ñandô.”

¹⁹ Têñ dinañ awhê dau sôm, “Ñadau, aö g alic bu am propet danñ. ²⁰ Muñ-nga yac lau Samaria-nga mba abañi sem akiñ Anötö yêc lôc dindec. Tigenñ mac lau Israel-nga asôm bu gameñ tigenñ yêc tu lau sênem akiñ Anötö-nga, nañ yêc Jerusalem.” ²¹ Goc Yisu sôm, “O awhê! Aö wasôm yom ñandô têt am. Ndoc oc meñ sa, nañ lau nañ sem akiñ Anötö oc sêhêgo dau dom bu sênem akiñ in sêmbo lôc dindec, me bu sêmbo Jerusalem.

²² Mac lau S amaria-nga am akiñ Anötö, magoc mac anyalê in dom. A nötö gic bata bu Mesaya oc sa yêc yac lau Israel-nga, ma tu dinañ-nga yac anyalê in nañ yac am akiñ.

²³ Yomandô! Ndoc nañ bu meñ sa, nañ kwahic dec meñ su, dec lau nañ sem akiñ Anötö ñalêñ solop, nañ oc sênem akiñ in ti Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ti lêtñ yom ñandô-nga. Damañ Anötö dau kêsâlê lau nañ sem akiñ in ñalêñ bocdinañ. ²⁴ Inñ dau inñ ñalau, dec ñalêñ tigenñ yêc bu lau sênem akiñ in, nañ sênem akiñ inñ ti Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ti lêtñ yom ñandô-nga.”

²⁵ Goc awhê dau sôm, “Aö kayalê bu Mesaya nañ sêsam bu Kilisi oc meñ. Ma têtñ ndoc in meñ, nañ inñ oc whê gêtñ hoñ sa têtñ yac.” ²⁶ Ma Yisu sôm, “Aö Mesaya dauñ gasôm yom têtñ am.”

²⁷ Têtñ dinañ Yisu ndê ngac-sêñomi sêmbu sêmeñ, ma sêlic bu inñ sôm yom whiñ awhê danñ, dec sêhê gauc ñambwa. Magoc ñac si danñ sôm yom dom. Sêndac inñ bu bocke ma inñ sôm yom têtñ awhê dau lec dom. Ma sêndac awhê dau bu inñ tac whiñ gêtñ sake lec dom. ²⁸ Awhê dau hu inñ ndê lôn bu-nga siñ kalhac, ma mbu sôc malac gi. Ma inñ sôm têtñ inñ ndê lau, ²⁹ “Ameñ ma alic ngac danñ! Inñ kêtalê gêtñ hoñ nañ aö gakôm, ma sôm asê têtñ aö. Oc mboe inñ Mesaya dau?” ³⁰ Goc ñac sêhu malac dau siñ ma sêsa si bu sêlic Yisu.

³¹ Têtñ ndoc awhê dau mbu sôc malac gi, nañ ngacsêñomi sêsôm têtñ Yisu, “Kêdôhônwaga, yac akôc gêtñ tu am neñ-nga.”

³² Magoc inñ sôm têtñ ñac, “Aö neñ gêtñ danenñ-nga yêc, nañ mac anyalê dom.” ³³ Goc sêndac

dandi bu, “Mboe lau danñ sêkêtñ gêtñ danenñ-nga têtñ inñ su, me?” ³⁴ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Aö danañ wambu inñ nañ kêtinñ aö gameñ, ma wandic dabinñ inñ ndê gwelenñ. Anenñ gêtñ danenñ-nga dau dinañ. ³⁵ Anğô su nañ. Têtñ ndoc mac asô gêtñ ñawhê sip ôm, nañ mac asôm bu, ‘Ayô hale su goc yac oc dandic gêtñ ñandô sa.’ Tigenñ aö wasôm têtñ mac, bu ahôc nem tanôm sa, ma alic bu gêtñ ñandô ôm-nga mbêc su. ³⁶ Ma kwahic dec ngac gic gêtñ ñandô sa-nga kôm inñ ndê gwelenñ mbo. Ma gêtñ ñandô nañ inñ gic sa, nañ lau nañ sêkêtñ whiñ ma sêtap señ sêmbo tali-nga sa. Tu dinañ-nga inñ nañ sô gêtñ ñawhê, lu inñ nañ gic ñandô sa, nañ lu-lu atac ñayham sa sêwhiñ dau. ³⁷ Yom gôlinñ danñ yêc bocdec, ‘Ñamalac danñ sô gêtñ ñawhê, ma danñ tiyham gic gêtñ ñandô sa.’ Yom dau inñ yom ñandô, ma hêganônñ gwelenñ ñawaê ñayham-nga whiñ. ³⁸ Bu aö kakiñ mac bu andic gêtñ ñandô sa yêc ôm nañ mac asô dom. Lau ñatô sêkôm gwelenñ atu tu sêsô gêtñ-nga, dec mac atap ñac si gwelenñ ña-ñandô sa.”

Lau Samaria-nga daêsam sêkêtñ whiñ Yisu

³⁹ Têtñ ndoc awhê Samaria-nga dinañ sôm yom asê pi Yisu têtñ lau malac-nga bu, “Inñ sôm gêtñ hoñ nañ aö gakôm su, nañ asê têtñ aö,” nañ lau Samaria-nga daêsam sêkêtñ whiñ Yisu. ⁴⁰ Ma têtñ ndoc sêsa sêtêtñ inñ si, nañ sêteñ inñ ñapanñ bu mbo whiñ ñac. Dec inñ mbo whiñ ñac gitôm bêc lu. ⁴¹ Inñ sôm yom whiñ lau malac-nga ma lau daêsam tiyham sêkêtñ whiñ inñ. ⁴² Ma sêsôm têtñ awhê dinañ, “Têtñ ñamata-nga yac anğô yom nañ am sôm pi inñ, dec akêtñ whiñ inñ. Magoc kwahic dec yac anğô inñ dau ndê yom, ma yac anyalê pi ñandô, bu inñ ñac nañ Anötö kêtinñ bu nem lau nom-nga si.”

Yisu hóc asê gameñ Galili-nga

⁴³ Bêc lu dinañ pacndê su, goc Yisu tisa ma kêsêlêñ gi e hóc asê gameñ Galili-nga. ⁴⁴ Muñ-nga inñ sôm asê bu yêc propet danñ ndê gameñ, inñ ndê lau oc sêtoc inñ sa dom. ⁴⁵ Magoc têtñ ndoc inñ hóc asê Galili, nañ lau dinañ sêkôc inñ sa ti atac ñayham. Ñahu bu ñac sêmbo Jerusalem têtñ ndoc Pasowa-nga, ma sêlic gêtñ hoñ nañ inñ kôm yêc dindê.

*Yisu kôm balê danñ ñayham sa
(Mat 8:5-13; Luk 7:1-10)*

⁴⁶ Têñ tēm Yisu mbo gameñ Galili-nga, nañ in sôc malac Kana gi tiyham, malac nañ muñ-nga in gêm bu kwi ti wain. Têñ ndoc dinañ ngac bata Rom-nga dañ mbo malac Kapenaom, ma in ndê atuñgac gêmbac yêc. ⁴⁷ Balê dau gêmbac atu e kêpiñ bu mbac ndu. Ma ngac bata dau ngô ñawaê bu Yisu meñ akêñ gameñ Judia-nga ma hóc asê Galili. Tu dinañ-nga dec in têt in gi, ma ndac in bu têt malac Kapenaom ndi, ma kôm balê dau ñayham sa. ⁴⁸ Dec Yisu sôm, “O mac lau! Mac bu alic gêt dalô atu-tu dom, dec oc akêñ whiñ dom.” ⁴⁹ Magoc ngac bata dau teñ in tiyham ma sôm, “O ñadau, mwen ñagahô! Bu mba, aneñ balê oc mbac ndu.” ⁵⁰ Goc Yisu sôm têt in, “Am ndi, am atôm oc mbo tali.” Ma ngac dau kêt whiñ Yisu ndê yom, ma kôlhô gi.

⁵¹ Têt tēm in kêsêlêt mbo señ, nañ in ndê lau akiñ ñatô sêsa akêñ Kapenaom sêmen ma sêtap in sa. Ma sêsôm têt in bu, “Am nem balê ñayham sa su.” ⁵² Dec in ndac ñac bu, “Acgatu ñasawa bocke ma balê dau ñayham sa?” Ma ñac sêsôm têt in, “Alhabêc, têt ac ho dau, nañ gêmbac hu in siñ ma in ñamlic ñalhuc sa.” ⁵³ Têt dinañ damba ndê gauc sa bu acgatu ñasawa dinañ eñ, dec Yisu sôm têt in bu, “Am atôm oc mbo tali.” Ma in ti in ndê lau hoñ nañ sêndöc sêwhiñ in, nañ sêkêt whiñ bu Yisu in Mesaya dau.

⁵⁴ Gêt dalô tilu-nga nañ Yisu kôm yêc malac Kana, nañ ñamiñ dau dinañ. Yisu kôm gêt dau têt tēm in hu gameñ Judia-nga siñ, ma mbu têt gameñ Galili-nga gi.

5

Yisu gêm ngac bôliñ dañ sa

¹ Tiñambu lau Israel-nga si mwasiñ atu dañ ñabêc hóc asê, ma Yisu mbu pi Jerusalem gi. ² Yêc Jerusalem, bu ñatoñ atêc dañ, nañ sêwhê ña hoc ahuc, nañ poc kêpiñ malac dau ñagatam nañ sêsam bu Gatam Domba-nga. Sêsam bu ñatoñ dau ñaê yêc Yom †Hibru bu Betesda, ma andu selep aman dañ sêlhac ñamakê. ³ Ma yêc dinañ lau gêmbac daêsam sêyêc, lau tapec, lau bôliñ ma lau ñasac ñatô. [⁴ Tôm tēm ñatô Pômdau ndê añela dañ oc sip meñ ma kôm bu dau li sa. Lau gêmbac sêhôn tēm dinañ, ma asa nañ sip bu dau tiñamata, nañ oc ñayham sa.]

⁵ Ñac si dañ in ngac bôliñ nañ gêmbac gitôm yala 38.

⁶ Têt ndoc Yisu kêsêlêt mbo gameñ dinañ, in gêlic ngac bôliñ dau, ma kêyalê bu in gêmbac yêc ñasawa hic baliñ su, goc ndac in, “Am tac whiñ bu am ñayham sa, me?”

⁷ Ma ngac bôliñ dau sôm, “O ñadau! Aô gahôn tēm nañ bu dindêc ñali sa, magoc ñamalac dañ mba bu nem aô sa. Ma aô bu wasip bu wandi, tigeñ ñamalac dañ êlêmê hóc gêlêc aô su.” ⁸ Goc Yisu sôm têt in, “Tisa! Ma hóc nem mbô sa, ma êmsêlêt.” ⁹ Ma ñagahô ngac dau ñayham sa, goc hóc ndê mbô sa ma kêsêlêt gi.

Yisu kôm gêt dinañ têt bêt †Sabat-nga dañ. ¹⁰ Ma tu dinañ-nga lau bata Israel-nga sêsôm têt ngac nañ Yisu kôm ñayham sa bu, “Acsalô lec in bêt Sabat-nga. Yac neñ yomsu gic yao yac bu dakôm gwelen têt bêt Sabat-nga dom, ma bocke dec am kóc nem mbô ma kêsêlêt.” ¹¹ Magoc in sôm, “Ngac nañ kôm aô ñayham sa, nañ sôm têt aô bu, ‘Hóc nem mbô sa, ma êmsêlêt.’” ¹² Ma sêndac in, “Ngac nañ sôm têt am bu am hóc nem mbô sa ma êmsêlêt, nañ asa?” ¹³ Tigeñ ngac dau kêyalê dom. Ñahu bu têt ndoc Yisu kôm in ñayham sa, nañ lau daêsam sêmbô, ma Yisu kêdahin dau su sip ñac ñalôm ma kôlhô gi.

¹⁴ T inambu Yisu tap in sa tiyham mbo lôm dabuñ, ma sôm têt in, “Am ngô su nañ! Am ñayham sa su. Dec yob daôm bu kôm sac tiyham dom, mboe ñawapac atu dañ nañ hóc gêlêc in dinañ su, nañ tap am sa tiñambu.” ¹⁵ Ma têt dinañ ngac dau sa gi ma kêt ñawaê têt lau bata Israel-nga, bu ngac nañ kôm in ñayham sa, nañ Yisu.

Lau bata Israel-nga sêkêt kisa Yisu

¹⁶ Lau bata Israel-nga sêlic bu Yisu kôm gêt kaiñ dinañ têt bêt Sabat-nga ñatô, ma tu dinañ-nga sic hu sêkêt kisa in. ¹⁷ Dec in sôm têt ñac, “Damañ kôm in ndê gwelen ñapañ, têt tēm ñamata-nga e meñ têt kwahic dec. Bocdinañ aô oc wanem gwelen.” ¹⁸ Têt ñamata-nga lau bata Israel-nga sêkêt kisa Yisu bu in sôc yomsu Sabat-nga ñapu dom. Ma têt ndoc sêngô in ndê yom dinañ, nañ sêkôm ñañga bu sêndic in ndu. Sêsôm, “In

sam Anötö bu in Damba ma bocdinañ in bu po dau ndê waê sa nditôm Anötö dau.”

Anötö kêñ ñaclai têt in ndê Atu

¹⁹ Goc Yisu sôm têt ñac, “Aö wasôm yom ñandô têt mac. Oc tôm dom bu Anötö ndê Atu kôm gêt dañ êñkuc dau ndê atac whiñ. Mba! Gêt bocke nañ Atu gêlic Damba kôm, nañ dec in kôm. Bu Atu kôm gêt hoñ gitôm Damba kôm. ²⁰ Damba atac whiñ Atu kêlêc, ma têt gêt hoñ nañ in dau kôm, nañ asê têt in. Ma aö wasôm têt mac bu Damba oc hoc gêt atu-tu asê têt Atu bu kôm, nañ hôt gêlêc gêt nañ in kôm, nañ su. Ma têt têt mac alic gêt dau, nañ mac oc asö. ²¹ Tôm Damba uñ lau batê sa ma kêñ ñac sêmbo tali, nañ in ndê Atu dec kêñ lau nañ in atac whiñ ñac, nañ sêmbo tali boc-dinañ. ²² Ma gêt dañ tiyham. Damba oc êñsahê lau dañ dom. In kêñ ñaclai têt in ndê Atu bu êñsahê lau pi ñac si mêtê. ²³ Ma tu dinañ-nga lau hoñ nañ sêtoc Atu ndê waê sa, nañ sêtoc Damba ndê waê sa bocdinañ. Magoc asa nañ toc Atu sa dom, nañ toc Damba nañ kêkin in meñ, nañ sa dom.

²⁴ “Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu asa nañ kôt aneñ yom sa, ma kêñ whiñ in nañ kêkin aö gameñ, nañ oc tap matôt sa dom. In hu señ mbac ndu-nga siñ su, ma tap señ mbo tali ñapañ-nga sa. ²⁵ Yomandô dec wasôm têt mac. Têt nañ Anötö gic bata, nañ kwahic dec meñ su, dec lau nañ sêmbo señ sêmbac ndu-nga, nañ oc sêngô Anötö ndê Atu awha. Ma ñac nañ sêngô ma dañga wambu, nañ oc sêmbo tali. ²⁶ Tali ñahu yêc Damba dau, ma in kêñ tali ñahu têt in ndê Atu whiñ. ²⁷ Ma in kêñ ñaclai têt in bu êñsahê ñamalac, bu in ñamalac ndê Atu. ²⁸ Asö tu yom dindêc-nga dom. Ndoc oc meñ, nañ lau hoñ nañ sêmbac ndu su, nañ oc sêngô Atu ndê awha, ²⁹ ma sêtisa akêt lau batê-nga. Lau nañ sêkôm ñayham, nañ oc sêtisa ma sêtap Anötö ndê gameñ sêndôc tali ñapañ-nga sa. Magoc lau nañ sêkôm sac, nañ oc sêtisa ma sêtap matôt sa.

³⁰ “Oc tôm dom bu aö wakôm gêt dañ tañwasêñ. Ma aö oc wañsahê ma wamatôt lau wañkuc aö dauñ neñ gauc dom. Mba! Aö wamatôt lau wañkuc yom nañ Damañ, nañ kêkin aö gameñ, nañ sôm têt aö. Ma aö oc wakôm gêt dau wañkuc lêt gitêt, ñahu

bu aö gakôm gêt dañ tu aneñ atac whiñ-nga dom, aö gakôm gêt hoñ kakuc Damañ ndê atac whiñ.”

Gêt nañ whê Yisu ndê ñahu sa

³¹ “Aö bu wahoc yom asê pi dauñ, dec mac oc asôm bu aneñ yom ñandô mba, ma akêt whiñ dom. ³² Magoc Damañ hoc yom asê bu whê aneñ ñahu sa, ma aö kayalê bu in ndê yom in yom ñandô.

³³ “Jon, Ngac Kêku Lau-nga sôm yom ñandô asê pi aö whiñ, têt têt mac añkin lau sêtêt in si. ³⁴ Aö gapônda yom nañ ñamalac sêhoc asê pi aö, nañ dom. Tigeñ kwahic dec aö gasôm yom pi Jon, bu mboe mac akêt whiñ yom nañ in sôm pi aö, dec atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa. ³⁵ Jon mbo gitôm ya ñawê nañ pô gameñ, ma gitôm ñasawa apê mac atisambuc in ndê ñawê.

³⁶ “Magoc gêt ñatô sêpuñ yom ñandô pi aö dêt, nañ hôt gêlêc Jon ndê yom pi aö. Alic gwelêñ nañ aö gakôm gambo. Damañ dau kêñ gwelêñ dinañ sip aö aman tu bu wandic dabiñ, ma gwelêñ dau têt asê bu in kêkin aö gameñ. ³⁷ Ma Damañ dau, nañ kêkin aö gameñ, nañ hoc yom asê pi aö. Magoc mac lau daôm angô in ndê awha dom, ma mac alic in angô su dom. ³⁸ Ma in ndê yom yêc mac nem ñalôm dom, ñahu bu in kêkin aö gameñ, magoc mac akêt whiñ aö dom. ³⁹ Mac asam Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ ñapañ, tu bu akip yom hoñ ñahu sa. ñahu bu mac gauc gêm bu mac oc atap señ andôc tamli-nga sa yêc yom dau ñalôm. Yom dau dinañ hêganêt aö, ma whê aneñ ñahu sa, ⁴⁰ tigeñ mac atec bu atêt aö amêñ, ma atap señ andôc tamli-nga dau sa.

⁴¹ “Aö gameñ bu ñamalac sêpo aö neñ waêt sa dom. ⁴² Magoc aö kayalê mac su, dec galic bu Anötö ndê atac whiñ yêc mac nem ñalôm dom. ⁴³ Aö gameñ gam Damañ angô, tigeñ mac akôt aö sa dom. Magoc ñamalac dañ nañ meñ tu dau-nga, nañ mac akôt in sa ñagahô eñ. ⁴⁴ Mac atac whiñ bu atap waêm sa yêc mac daôm nem lau, magoc akôm bu atap waêm sa yêc Anötö tigeñ ndê dom. Ma bocdinañ, mac oc akêt whiñ aö ñalêt bocke? ⁴⁵ Gauc nem bu aö dauñ oc wasôm mac nem giso asê yêc Damañ angô-nga dom. Mba! Mac akêt

batam bu yomsu nan Moses to, nan oc ti mac nem sen andoc tamli napan-nga, tigen yomsu dau oc toc nem giso asê. ⁴⁶ Nahu bu Moses dau to yom pi aö, ma mac bu akêñ whin in, dec oc akêñ whin aö. ⁴⁷ Tigen mac akêñ whin yom nan in to, nan dom, ma bocdinañ mac oc akêñ whin aneñ yom nalêñ nde? Oc tom dom!"

6

Yisu gölôm lau 5,000

(Mat 14:13-21; Mak 6:30-44; Luk 9:10-17)

¹ Tinambu Yisu koc ndê ngac-sênomi sa ma sic Bugicton Galili-nga kic ma sêpi danğa si. (Bugicton dau sêsam naê dan bu Taibirias.) ² Ma lau daêsam sênkuc in si, nahu bu nac sêlic gên dalô nan in kôm têt ndoc in kôm lau gêmbac nayham sa. ³⁻⁴ Têt têt dinañ lau Israel si om atu Mwasin Pasowa-nga men kêpin tiyham. Yêc bugicton nadanğa, Yisu pi lôc dan gi ma ndoc sic whin in ndê ngacsênomi. ⁵ Ma in hóc tandô sa ma gêlic lau daêsam nan sêwê sêmen, goc sôm têt Pilip, "Danemlhi gên daneñ-nga yêc nde, bu dakêt têt lau daêsam dindec sêneñ?" ⁶ In dau kêyalê gên nan in bu kôm, nan su, magoc sôm yom dinañ bu êñsahê Pilip. ⁷ Ma Pilip ô yom ma sôm, "Oc tom dom andô! Mone atu gitôm tdenarii 200 bu ndoc, ma dakoc mone dau ma danemlhi gên daneñ-nga, tigen oc tom dom bu lau daêsam dindec sêneñ nagec-nagec." ⁸ Têt dinañ Yisu ndê ngacsênom dan, Saimon Pita ndê asi Andru, sôm têt Yisu, ⁹ "Balê dan mbo, nan koc bolom amanđan ma i lu. Tigen gên dinañ oc nditôm lau hon dindec dom andô!" ¹⁰ Goc Yisu sôm, "Mac asôm têt lau bu sêndoc sic." Kwan daêsam yêc gameñ dinañ, ma lau hon sêndoc sic sêndoc kwan. Lau ton dinañ si laungac gitôm 5,000.

¹¹ Ma Yisu koc bolom ma gêm danđe, goc kêñ têt lau nan sêndoc dinañ, bu sêndic sam têt dandi. Ma in gêm mbec i lu ma kêñ têt nac bocdinañ, ma nac sen tom si atac whin. ¹² Nac sen e hóc nac dôn, goc in sôm têt ngacsênomi, "Mac andic nadêlê hon sa, bu tanyain gên dan dom." ¹³ Bolom amanđan ma i lu dinañ, lau sen e gitôm,

ma ngacsênomi sic nadêlê sa sip gatop 12 e menhu.

¹⁴ Lau sêlic gên dalô atu nan Yisu kôm, goc sêsôm têt dau, "Yomandô! Propet atu nan dakêt batan bu sip nom men, nan ngac dau dindec, me?" ¹⁵ Têt dinañ Yisu kêyalê bu nac gauc gêm bu sêkôm nanga bu sêkoc in sa ma sêkên in ti nac si kin. Dec in kêdahiñ dau su, ma kôlhö tawasê pi lôc dan gi.

Yisu kêsêlêñ mbo bu nahô

(Mat 14:22-33; Mak 6:47-51)

¹⁶ Têt ac gi sip, Yisu ndê ngacsênomi sêmbu sêtêñ bugicton si. ¹⁷ Nac bu sêndic bu kic ma sêmbu sêtêñ malac Kapenaom sêndi, dec sêpi wan dan ma sêsa si. Nases sa su, magoc Yisu men hóc asê nac su dom. ¹⁸⁻¹⁹ Nac sêhêc wan sêsa nasawa baliñ gitôm 5 kilometa, ma mbu puc nadinda e gêli bu jampon sa. Têt dinañ sêlic Yisu kêsêlêñ mbo bu nahô men kêpin wan, dec sêtoc dau atu. ²⁰ Magoc in sôm têt nac, "Atoc daôm dom! Bu aö dan dindec." ²¹ Goc sêkoc in pi wan ti atac nayham, ma nahahô sêhóc asê baö yêc Kapenaom.

²²⁻²³ Têt ngalanşê, lau daêsam nan sêmbu sêwhin Pômdau têt ndoc in gêm danđe bolom ma kêñ têt nac sen, nan gacgen sêmbu bugicton nadanğa. Nac sênjalê bu wan tigen dinañ ngacsênomi sêpi ma sêlhö si, ma bu Yisu pi wan dau whin nac dom. Malô goc wan natô akêt malac Taibirias sêmen sêsoc baö yêc dinañ. ²⁴ Nac sêlic su bu Yisu ti in ndê ngacsênomi sêmbu dom, dec sêpi wan dau, ma sêtêñ malac Kapenaom si bu sênjalê Yisu.

Yisu in bolom kêñ namalac sêndoc tali-nga

²⁵ Nac sic bugicton kic, ma sêtap Yisu sa, goc sêsôm, "Kêdôhônwaga, am mwen têt nde?" ²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, "Yom nandô aö wasôm têt mac. Aö gakôm gên dalô nan tom bu whê mac nem gauc sa pi aö neñ nahu. Magoc mac anşalê aö ma atac whin bu ambo awhin aö tu gên dinañ-nga dom. Mba. Mac atac whin bu ambo awhin aö, nahu bu aö gakêt bolom têt mac an e hóc mac dôn. ²⁷ Akôm mwasac bu atap gên daneñ-nga nan gic waê bu ninga, nan sa lec dom. Mba! Akôm mwasac tu bu atap gên daneñ-nga nan oc kêñ mac ambo tamli

napañ, nañ sa. Ma gêñ dau Nmalac ndê Atu oc kêñ têt mac, bu Damba Anötö kêyalin in sa su, ma kêñ ñaclai têt in bu kôm gêt dau.”

²⁸ Goc ñac sêndac in, “Gitôm bu am whê sa têt yac, gêt nañ Anötö atac whin bu yac akôm?” ²⁹ Ma Yisu sôm, “Anötö ndê atac whin ñandô bu mac akôm gêt bocdec. Akêt whin ñgac nañ in kêkin in meñ.” ³⁰⁻³¹ Goc ñac sêsôm, “Muñ-nga yac mba abañi sêmbo gameñ sawa ma señ mana ti ñac si gêt danen-nga, tôm yom nañ sêto yêc bocdec, ‘In kêñ bolom undambê-nga têt ñac señ.’ Kwahic dec yac bu andac am bu kôm gêt dalô kain tigen. Yac bu alic, dec yac oc akêt whin am.” ³² Goc Yisu sôm, “Mac gauc gêm bu Moses kêñ bolom undambê-nga têt mac. Magoc aô wasôm yom ñandô têt mac bu aneñ Damañ oc kêñ bolom ñandô undambê-nga têt mac. ³³ Ma Anötö ndê bolom dau dec, in nañ sip akêt undambê meñ ma kêñ lau nom-nga sêndöc tali napan.” ³⁴ Lau sêngô Yisu ndê yom dau, goc sêsôm têt in, “Pômdau, kwahic dec ma ndi, yac atac whin bu am kêñ bolom dau dinañ têt yac.”

³⁵ Goc Yisu sôm, “Bolom nañ kêñ ñamalac sêndöc tali, nañ aô dauñ dec. Lau nañ sêtêt aô sêmeñ, nañ gêt oc yô ñac tiyham dom. Ma lau nañ sêkêt whin aô, nañ bu oc yô ñac tiyham dom. ³⁶ Tigen tôm aô gasôm têt mac su, mac alic aô su, magoc akêt whin aô dom. ³⁷ Lau bocke nañ Damañ kêñ têt aô, nañ hoñ oc sêtêt aô sêmeñ. Ma lau nañ sêtêt aô sêmeñ, nañ oc tôm dom bu wasoc ñac si dañ su. ³⁸ Aô gasip akêt undambê gameñ, bu wakôm gêt tôm aô dauñ neñ atac whin dom. Mba! Aô gasip gameñ, bu wakôm gêt tôm Damañ nañ kêkin aô gameñ, nañ ndê atac whin. ³⁹ Ma Damañ atac whin bu aô wayob ñamalac hoñ nañ in kêñ têt aô, bu ñac si dañ ñinga dom. Aô waun ñac hoñ sa têt bêt ñambu-nga. ⁴⁰ Damañ ndê atac whin bocdec bu, lau hoñ nañ sênyalê in ndê Atu, ma sêkêt whin in,

nañ oc sêtap señ sêndöc tali-nga sa, ma aô waun ñac sa têt bêt ñambu-nga.”

⁴¹ Têt ndoc nañ lau bata Israel-nga sêngô Yisu sôm bu in bolom nañ sip akêt undambê meñ, nañ sêli awha sa pi in. ⁴² ñac sêsôm têt dandi, “Ñgac dindec in Yisu, Josep ndê atuñgac. Yac tanyalê in dinda lu damba. Bocke ma kwahic dec in sôm têt yac bu in sip akêt undambê meñ?” ⁴³ Dec Yisu sôm, “Ali awham sa têt daôm dom! ⁴⁴ Lau dañ gitôm dom bu sêtêt aô sêmeñ ñambwa. Damañ nañ kêkin aô gameñ, nañ bu kac ñac si gauc kwi, dec oc tôm bu sêtêt aô sêmeñ. Ma aô oc waun ñac sêtisa têt bêt ñambu-nga. ⁴⁵ Sêto propet akwa dañ ndê yom yêc bocdec bu, ‘Anötö oc êndôhôn ñamalac hoñ.’ Bocdinañ dec añgô. Lau hoñ nañ sêkêt dañga Damañ ndê yom ma in kêdôhôn ñac, nañ oc sêtêt aô sêmeñ. ⁴⁶ Yom dau sôm bu Anötö oc êndôhôn lau, magoc ñamalac dañ gêlic Damañ su dom. Anötö ndê Atu nañ mbo whin in ma sip nom meñ, in tigen gêlic in. ⁴⁷ Ma aô wasôm yom ñandô. Asa nañ kêñ whin Atu, nañ tap señ ndöc tali napan-nga sa su. ⁴⁸ Bolom kêñ ñamalac sêndöc tali-nga, nañ aô dauñ dindec. ⁴⁹ Mac nem apami señ mana yêc gameñ sawa, magoc tiñambu ñac hoñ sêmbac ndu. ⁵⁰ Tigen bolom nañ sip akêt undambê meñ, in bolom kain dañ. Ñamalac dañ bu neñ, dec oc ñinga dom. ⁵¹ Ma bolom tali-nga nañ sip akêt undambê meñ, nañ aô dauñ dec. Ñamalac dañ bu neñ bolom dindec, dec oc ndöc tali napan. Ma bolom dau dinañ aô neñ ñamsôm, nañ aô oc wakêt bu lau hoñ nañ sêkêt whin aô, nañ oc sêndöc tali napan.”

⁵² Têt dinañ lau bata Israel-nga sêsen dandi ñandô, ma sêsôm têt dau, “Bocke ma ñgac dindec sôm bu kêñ in ndê ñamsôm têt yac danen?” ⁵³ Ma Yisu sôm têt ñac, “Yomandô aô wasôm têt mac. Mac bu aneñ Ñamalac ndê Atu ndê ñamsôm ti anôm in ndê dac dom, dec oc tôm dom bu mac atap señ andöc tamli-nga sa. ⁵⁴ Asa nañ bu neñ aô

* **6:54:** Lau ñatô gauc gêm bu yom pi Yisu ndê ñamsôm ti dac hêganôn Mwasin Dabuñ. Tigen ñabat in 53 whê sa bu asa nañ neñ Yisu ndê ñamsôm ma nôm in ndê dac dom, nañ oc tôm dom bu tap señ ndöc tali-nga sa. Bocdinañ yom dau bu hêganôn Mwasin Dabuñ, dec lau nañ señ dom, nañ oc sêtôm dom bu sêtap Anötö ndê mwasin sêndöc tali-nga sa bocdinañ. Gauc dinañ in so. Pômdau kêñ in ndê Mwasin Dabuñ bu puc yac dôn, ma ti señ datap undambê sa-nga dom. Ñamalac nañ gêt Mwasin Dabuñ dom, magoc kêñ whin Yisu, nañ oc ndöc tali. Ñalên tigen yêc bu datap señ dambo tanli napan-nga sa, nañ dakêt whin Yisu.

nej namsôm, ma nô m anej dac, nan tap sen ndöc tali napan-nga sa su.* Ma aö oc waun in sa têt béc nambu-nga. ⁵⁵ Bu aö nej namsôm ti gêt anej-nga nandô, ma aö nej dac ti gêt anôm-nga nandô. ⁵⁶ Asa nan bu nej aö nej namsôm, ma nô m aö nej dac, nan gêt dau oc pin alu dô anem damin dau. In oc mbo aö nalôm, ma aö wambo in ndê nalôm. ⁵⁷ Tali nahu yêc Daman nan kêtin aö gamej, ma aö dauj gambo tanli tu in-nga. Bocdinaj asa nan kôc aö sa ti in ndê gêt danej-nga nandô, nan oc mbo tali tu aö-nga. ⁵⁸ Mac damami sen mana, magoc tinambu sêmbac ndu. Bolom nan sip akêt u ndambê mej, nan aö dauj dindec. Ma asa nan bu nej bolom dindec, nan oc mbo tali napan.” ⁵⁹ Yisu sôm yom hon dinaj têt ndoc in kêdôhôn lau mbo lôm wê-nga yêc malac Kapenaom.

Yisu ndê sêjomi natô sêhu in sin

⁶⁰ Têt ndoc sêjgô Yisu ndê yom dinaj, goc in ndê tsêjomi daêsam sêsôm, “Aluê! Yom dinaj nawapac nandô! Asa gitôm bu oc kôc sa ma ênyalê?” ⁶¹ Yisu kêtalê bu in ndê sêjomi sêtucdin tu in ndê yom-nga, dec sôm, “Yom dindec kêt wapac mac, a? ⁶² Bocdinaj, têt ndoc mac alic Namalac ndê Atu mbu pi gamej nan in mbo têt namata-nga ndi, nan mac oc akêt whin, me oc kêt wapac mac ênjêc? ⁶³ Namalac si gauc me licwalô oc tôm dom bu kêt nac sêndöc tali. Nalau tigen kêt namalac sêndöc tali napan. Ma yom nan aö gasôm têt mac, nan Nalau tigen oc whê mac nem gauc sa e anyalê, ma bocdinaj atap sen andöc tamli napan-nga sa. ⁶⁴ Magoc mac nem lau natô sêkêt whin aö dom.” (Yisu sôm yom dinaj bu in kêtalê gwanaj lau natô nan sêkêt whin in dom, ma ngac nan oc hoc in asê.) ⁶⁵ Ma in gic têt yom ma sôm, “Tu dinaj-nga dec aö gasôm bu lau dan sêtôm dom bu sêtêt aö sêmenj nambwa. Daman bu kêt najlai têt nac, dec oc tôm.”

⁶⁶ Têt dinaj Yisu ndê sêjomi daêsam sêhu in sin ma sêjkuc in tiyham dom. ⁶⁷ Goc in ndac in ndê ngacsêjomi 12 bu, “Ma bocke? Mac bu ahu aö sin awhin, a?” ⁶⁸ Ma Saimon Pita sôm, “Pômdau, yac oc atêt asa andi? Am tamwasêm sôm yom nan tôm bu kêt

yac andöc tanli napan. ⁶⁹ Yac anyalê ma akêt whin bu am Anötö ndê ngac dabun am.” ⁷⁰ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauj kayalinj mac lau 12 sa. Magoc aö kayalê bu bu mac nem ngac dan ti Sada nê su.” ⁷¹ In sôm yom dinaj pi Judas, Saimon Iskeriot ndê atungac. Bu Judas in ngacsêjomi 12 si dan, nan tinambu hoc Yisu asê.

7

Yisu ndê asii sêkêt whin in dom

¹ Tinambu Yisu kêsêlêt golom-golom malac nan sêyêc gamej Galili-nga. In mbo ahê gamej Judia-nga, bu in kêtalê bu lau bata Israel-nga nan sêmba gamej dinaj, nan atac whin bu sêndic in ndu. ² Têt ndoc lau Israel si †Mwasin atu Lôm Bac-nga mej kêtin, nan ³ Yisu ndê asii sêsôm, “Yac gauc gêm bu najham bu am sip têt gamej Judia-nga ndi. Bu am nem sêjomi natô sêmba dindê, dec kôm gêt dalô bu nac sêlic. ⁴ Namalac dan bu kôm dau ti ngac tiwaê, nan sin dau dom. Am kôm gêt dalô daêsam, bocdinaj têt daôm asê têt namalac hon.” ⁵ Yisu ndê asii sêsôm yom dinaj, nahu bu sêkêt whin in dom.

⁶⁻⁸ Dec Yisu sôm têt in ndê asii, “Aö oc wasip gamej Judia-nga wandi dom, bu anej ndoc yêc dô yêc. Lau sac nom-nga sêtec aö, bu aö êlêmê gahoc yom asê pi gêt giso hon nan nac sêkôm. Magoc lau nom-nga sêtec mac dom, ma bocdinaj mac api Jerusalem andi, tu Mwasin dinaj-nga. Mac atôm bu akôm gêt têt têt bocke nan mac atac whin, magoc anej têt hêc asê su dom.”

⁹ Yisu sôm yom dinaj su, ma gacgen mbo Galili. ¹⁰ Tigen têt ndoc in ndê asii sêpi Jerusalem si bu sêlic om atu Lôm Bac-nga, nan in kêtuc nac gi. Magoc in sin dau bu lau sêlic in dom. ¹¹ Lau bata Israel-nga nan sêmba Jerusalem tu Mwasin dinaj-nga, nan taso in ma sêndac, “Ngac dinaj mbo nde?” ¹² Ma lau daêsam nan sêmba malac dinaj, nan sic yom sec têt dandi pi Yisu. Natô sêsôm, “In ngac najham.” Ma natô sêsôm, “Mba! In kêsau lau.” ¹³ Magoc namalac dan sôm yom pi Yisu yêc awê dom, bu sêtöc lau bata Israel-nga.

Yisu kédôhôn lau

¹⁴ Bêc ñatô giŋga su ma Mwasin Lôm Bac-nga gi sa ñalhu. Ma têt dinan, Yisu sôc lôm dabun ñabatêmdö gi, ma gic hu kédôhôn lau. ¹⁵ In ñdê yom kôm lau bata Israel-nga sêhêdaê ma sêsôm, “Ngac dindêc sôc lôm dom, ma bocke dec in kédôhôn lau ña yom ti gauc atu-tu?” ¹⁶ Ma Yisu sôm, “Aö kadôhôn aö daun neñ yom dom, magoc in nañ kêkin aö gameñ, nañ ñdê yom. ¹⁷ Lau nañ atac whin bu danğa wambu Anötö, nañ oc sênjalê bu yom hon nañ aö kadôhôn, nañ meñ akên Anötö ñdê, ma aö neñ yom dom. ¹⁸ Asa nañ sôm dau ñdê yom, nañ bu po dau ñdê waê sa. Magoc aö bu wapo in nañ kêkin aö gameñ, nañ ñdê waê sa. Aö kasau dom, aö gasôm yom ñandö. ¹⁹ Moses kêñ yomsu têt mac, magoc mac ne m danğa wambu ñapep dom. Tu sake-nga mac asôm bu aö kagili yomsu, dec atac whin bu andic aö ndu?”

²⁰ Goc lau ñatô sêsôm, “Asa tac whin bu ndic am ndu? Ñalau sac dan oc sip am nem ñalôm su!” ²¹ Ma Yisu sôm têt ñac, “Aö gakôm gêt dalö dan têt bêc Sabat-nga, ma mac hon asö. ²² Mac anğolin yom pi aö ma asôm bu aö kagili y omsu Sabat-nga, magoc mac daôm akôm gwelen têt bêc Sabat-nga. Mac anğuc ñpwac asê balêi si ñamlic ñatô su-nga, tôm Moses to ma gic dulu têt mac. (Pwac dau Anötö kêñ têt Moses dom, magoc kêmwatın têt abanı mun su.) Mac asê balêi si ñamlic têt ñac si bêc ti-8-nga, ma bocdınan balêi ñatô mac asê ñac têt bêc Sabat-nga. ²³ Mac alic ñayham bu akôm gêt dau têt Sabat tu bu anğili Moses ñdê yomsu dom. Aö dec gakôm ñamalac dan ñdê ñamlic sambuc ñayham sa têt bêc Sabat-nga, ma bocdınan tu sake-nga mac atac ñandê têt aö? ²⁴ Alic gêt awê-nga ñambwa tu amatôc yom-nga dom! Akôm gauc ñapep pi gêt ñalôm-nga whin.”

Lau sêndac bata Yisu

²⁵ Têt ndoc dinan lau Jerusalem-nga ñatô sêsôm, “Ngac dindêc in ñac nañ lau bata sênjalê lêt tu bu sêndic in ndu-nga. ²⁶ Tigen alic! In sôm yom mbo awê, magoc lau bata sêsôm yom dan têt in dom. Bocke? M boe ñac sêkên whin bu in Mesaya dau, me? ²⁷ Tigen yac anjalê ñac dindêc ñdê

malachu. Ma têt ndoc Mesaya oc meñ, nañ lau dan oc sênjalê gameñ nañ in meñ akên, nañ dom.” ²⁸ Yisu kédôhôn lau mbo lôm dabun ñabatêmdö têt têt dinan, ma in ta yom bocdec bu, “Mac lau dinan gauc gêm bu mac anjalê aö, ma bu mac anjalê a ö neñ malachu, a? Aö gameñ ña aö daun neñ ñac lai dom. Aö Daman kêkin aö gameñ, ma in Anötö ñandö, magoc mac anjalê in dom. ²⁹ Aö dec kayalê in, bu mun-nga aö gambo gawhin in, ma kwahic dec in kêkin aö gameñ.”

³⁰ Têt dinan ñac sênjalê bu sêkôc in dôn, tigen in ñdê ndoc yêc dôn yêc, dec lau dan gitôm dom bu sêkên amba pi in. ³¹ Magoc lau daêsam yêc ton atu dinan sêkên whin in ma sêsôm, “Yac akên batan Mesaya, ma akên whin bu têt ndoc in meñ, nañ in oc kôm gêt dalö daêsam. Tigen asa gitôm bu kôm gêt dalö atu-tu nañ sêhêc gêtêc gêt dalö daêsam nañ ñac dindêc kôm, nañ su?”

Lau Palêsai ti dabunsga atu-tu sêkôm bu sêkôc Yisu dôn

³² Lau Palêsai sênğö bu lau sem yomgalôm pi Yisu ma sêkôc gauc kain dinan pi in. Goc ñdabunsga atu-tu ti lau Palêsai sênkin lau sin-nga ñatô nañ sêyob lôm dabun, bu sêkôc in dôn. ³³ Têt dinan Yisu sôm, “Aö wambo wawhin mac ñasawa sauñ, goc walhö wambu watên in nañ kêkin aö gameñ, nañ wandi. ³⁴ Mac oc anjalê aö, magoc oc atap aö sa dom, ma mac atôm dom bu anğuc aö atên gameñ nañ aö oc wambo.” ³⁵ Goc lau Israel-nga sêsôm têt dandi, “Ngac dindêc oc mbo ñdê, dec yac oc datôm dom bu datap in sa? Mboe in oc ndi mbo whin yac neñ lau Israel-nga ñatô, nañ sêndöc lau Grik si gameñ ma êndôhôn lau Grik yêc dindê? ³⁶ In sôm bu yac oc tanjalê in, magoc oc datap in sa dom, ma bu yac datôm dom bu datên gameñ nañ in oc mbo, nañ dandi. Yom dau ñahu bocke?”

Yisu sôm yom pi Nalau Dabun

³⁷ Têt Mwasin Lôm Bac-nga ñabêc atu ñambu-nga, nañ Yisu tisa kalhac ma mbwêc awha atu bocdec bu, “Am asa nañ bu yô am, nañ têt aö mwen, ma nôm. ³⁸ Tôm Anötö ñdê yom nañ sêto yêc, nañ sôm, asa

nañ kên whiñ aö, nañ bu tali-nga oc êmbulup pi in ndê ñalôm.”³⁹ Yisu ndê yom dinañ hêganôn Ñalau Dabuñ, nañ tiñambu Anötö oc kên têt lau nañ sêkên whiñ Yisu. (Têt têt dinañ, Anötö kên Ñalau Dabuñ têt lau su dom, ñahu bu Yisu ndê têt tu tap in ndê ñawasi sa-nga yêc dôñ yêc.)

Lau sêseñ dau pi Yisu

⁴⁰ Têt ndoc Yisu sôm yom dau, nañ lau ñatô sêsôm, “Yomandô! Ngac dindec in propet atu gitôm Moses, nañ Anötö gic bata bu êñkin meñ.”⁴¹ Ma ñatô sêsôm, “Mba! In Mesaya dau!” Magoc lau ñatô sêsôm, “Mba! Bu Mesaya oc meñ akên gameñ Galili-nga dom.”⁴² Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sôm bu Mesaya oc meñ sa yêc Kiñ Dawid ndê wakuc, ma yêc Dawid ndê malac Betlehem.”⁴³ Bocdinañ lau sêseñ dau pi Yisu.⁴⁴ Lau ñatô tac whiñ bu sêkôc in dôñ, magoc ñamalac dan gitôm dom bu kên amba pi in.

Lau bata Israel-nga sêkên whiñ Yisu dom

⁴⁵ Tiñambu lau siñ lôm dabuñ-nga sêmbu sêtêt dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai si. Ma ñac sêndac lau siñ-nga dau bocdec bu, “Bocke ma mac akôc Yisu dôñ dom?”⁴⁶ Goc lau siñ-nga sêto yom ma sêsôm, “Ñamalac nañ sôm yom gitôm ngac dinañ, nañ yac añgô dan su dom.”⁴⁷ Goc lau Palêsai sêsôm, “Mboe in kêsau mac awhiñ, a?”⁴⁸ Alic bu yac lau Palêsai ma lau bata mba dan kên whiñ bu in Mesaya dau dom. Mba andô!⁴⁹ Tigen lau ñambwa-ñambwa, nañ si gauc sa dom pi Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sêkên whiñ in. Anötö ndê atac ñandê pi ñac!”

⁵⁰ Lau bata dinañ si dan in Nikodemas, ngac nañ muñ-nga gi gêlic Yisu. Têt ndoc in ñgô ñac si yom dinañ, dec sôm têt ñac bu,⁵¹ “Yac neñ yomsu gic yao bu dakic yom tu tamatôc ñamalac dan-nga ñambwa dom! Gêñ ñamata-nga dan gô in dau ndê yom, ma dakip yom sa pi gêñ nañ in kôm.”⁵² Magoc ñac sêsôm, “Mboe am bu ti in ndê ngacsêñom dan whiñ ñac lau Galili-nga dinañ, a? Am ndi ma kip ñahu sa yêc Anötö ndê yom, ma am oc tap sa bu propet dan oc meñ akên gameñ Galili-nga dom.”

*[Yisu tawalô awhê sac dan]**

⁵³ Dinañ su, ma lau hon sêlhö têtêt ma sêmbu sêtêt ñac si andu si.

8

¹ Goc Yisu hu malac Jerusalem siñ ma sa gi mbo Lôc Olib. ² Têt ñagalañsê bêtêc, in mbu sôc Jerusalem gi, ma mbo lôm dabuñ ñabatêmdö. Ma lau daêsam sêwê sêtêt in sêmen, dec in ndöc sic ma kêdôhôn ñac. ³ Ma lau nañ sêndôhôn yomsu ti lau Palêsai sêwê awhê dan sêtêt in sêmen, nañ sêtap in sa têt ndoc in kôm mêtê mockain-nga. Ma sêkên a whê dau kalhac lau hon añgô-nga. ⁴ Ma sêsôm têt Yisu, “Kêdôhônwaga, sêtap awhê dindec sa kôm mêtê mockain-nga.”⁵ Moses to yomsu bu datuc lauwhê kain dindec ña hoc ndu. Bocdinañ sôm bu yac oc dakôm sake?”⁶ ñac bu sêtim in ña gêndac dinañ, sêñsalê yom dan bu sêñgôlin pi in. Magoc Yisu pôn sic gi ndöc, ma gic hu to yom yêc nom ña amba-atu. ⁷ Goc ñac sêñsu in e in tisa ma sôm têt ñac, “Mac nem asa bu ndê sac mbasi, nañ ti ngac ñamata-nga bu kôc hoc ma tuc pi awhê dindec.”⁸ Goc in pôn sic tiyham ma to yom yêc nom. ⁹ Têt dinañ lau nañ sêngô Yisu ndê yom sic hu sêlhö tigen-tigen. Lau atu-tu sêlhö sêmun, goc lau ñatô sêñkuc e Yisu tawasê mbo, ma awhê dau kalhac in añgô-nga. ¹⁰ Dec Yisu tisa ma ndac in, “O awhê! Ma lau dau nde? Asa dec mbo bu êñgôlin yom pi am ma êmatôc am?”¹¹ Ma in sôm, “O ñadau, lau mba!” Goc Yisu sôm, “Ma bocdinañ aö wamatôc am dom whiñ. Magoc am lhö ndi, ma hu nem mêtê sac siñ.”]

Yisu in Nawê Nom-nga

¹² Tiñambu Yisu sôm yom têt lau bocdec bu, “Aö ñawê nom-nga. Asa nañ bu êñkuc aö, nañ oc sa señ ñasec-nga tiyham dom. In oc êñsêlên mbo ñawê nañ tôc señ ndöc tali-nga asê.”

¹³ Magoc lau Palêsai sêsôm têt in, “Am tamwasêm hoc yom asê pi daôm. Tu dinañ-nga dec yac oc akôc am nem yom sa dom.”

¹⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wahoc dauñ neñ yom asê, dec aneñ yom dau in yom ñandô. ñahu bu aö kayalê gameñ nañ aö gameñ akên nañ, ma gameñ nde nañ

* 7:52: Yom nañ yêc 7:53-8:11 nañ yêc bapia akwa ñatô dom.

wambu wandi. Tigen mac anjalê gameŋ dinaŋ dom. ¹⁵ Mac anjahê ti amatôc lau anjuk namalac si gauc. Magoc aö dec wamatôc namalac dan gitôm mac akôm, nan dom. ¹⁶ Aö bu wamatôc lau, dec aneŋ yom hoŋ in yom nandô, nahu bu aö tanwasêŋ dom. Damaŋ nan kêkin aö, nan mbo whin aö. ¹⁷ Mac daôm nem yomsu sôm bu ngac lu bu sêpuc si yom dôn bu yom nandô, dec mac oc akôc yom dau sa. ¹⁸ Kwahic dec aö gahoc yom asê tu daun-nga, ma Damaŋ nan kêkin aö, nan dec puc aneŋ yom dôn. Bocdinaŋ tu sake-nga mac akôc aneŋ yom sa dom?” ¹⁹ Goc sêndac in, “Am Damam nde?” Ma Yisu sôm, “Mac anjalê aö dom, ma mac anjalê Damaŋ dom bocdinaŋ. Mac bu anjalê aö, dec oc tôm bu mac anjalê Damaŋ whin.”

²⁰ Yisu sôm yom dinaŋ têt ndoc in kêdôhôn lau mbo kêpin apa nan lau sêkêŋ si da sip-nga yêc lôm dabuŋ namakê. Magoc lau dan sêkôc in dôn dom, bu in ndê ndoc hôc asê su dom.

Yisu ndê nahu yêc nom dom

²¹ Ma Yisu sôm tiyham têt lau Palêsai, “Aö oc wahu mac sin, ma mac oc anjalê aö. Magoc gameŋ nan aö bu wandi, nan mac atôm dom bu andi. Mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn.” ²² Goc lau bata dinaŋ sêsôm têt dandi, “In dau sôm bu gameŋ nan in oc ndi, nan yac datôm dom bu dandi. Bocke? In oc ndic dau ndu, a?” ²³ Ma Yisu gic têt yom ma sôm, “Aneŋ nahu yêc lôlôc. Mac lau nom dindec-nga, magoc aö neŋ nahu yêc nom dindec dom. ²⁴ Aö gasôm têt mac su, bu mac oc ambac ndu ti nem sac tôhôn. Aö wasôm yom nandô têt mac, bu mac bu akêŋ whin yom nan aö gawhê sa pi daun, nan dom, dec mac oc ambac ndu ti mac nem sac.” ²⁵ Goc nac sêndac, “Am asa?” Ma in sôm, “Oc tôm bu mac anjalê su, bu têt namata-nga e meŋ, aö gawhê daun sa têt mac. ²⁶ Yom daêsam yêc bu wasôm pi mac bu watôc nem giso asê. Magoc yom hoŋ nan aö ganŋô yêc in nan kêkin aö gameŋ, nan dec wasôm asê têt lau nom-nga. Ma in ndê yom in yom nandô eŋ.”

²⁷ Nac sênyalê dom bu in sôm yom dau pi in Damba. ²⁸ Goc in sôm, “Têt ndoc mac asuŋ Namalac ndê Atu sa yêc nom, nan

mac oc anjalê bu aö daun dec Mesaya dau, ma aö gakôm gêt dan kakuc aö tanwasêŋ neŋ gauc dom. Mba. Yom hoŋ nan aö gasôm, nan Damaŋ dau kêŋ têt aö. ²⁹ In dau kêkin aö gameŋ, ma in oc tec aö bu wambo tanwasêŋ dom. In mbo whin aö napan. Nahu bu aö gakôm gêt hoŋ tôm in atac whin.” ³⁰ Yisu sôm yom dinaŋ, ma lau daêsam nan sêŋô, nan sêkêŋ whin in.

Yom nandô oc êngapwêc yac su

³¹ Ma Yisu sôm têt lau Israel-nga nan sêkêŋ whin in, “Mac bu asap aneŋ yom dôn ma danam wambu, dec mac ati aneŋ sêyomi nandô. ³² Ma mac oc anjalê yom nandô, ma yom nandô dau oc êngapwêc mac su bu ambo atôm lau akin nambwa tiyham dom.” ³³ Goc nac sêsôm, “Abraham ndê wakuc yac. Ma yac am akin lau dan dom. Bocdinaŋ am sôm bu êngapwêc yac su yêc sakin bocke?” ³⁴ Goc Yisu ô yom bocdec bu, “Aö wasôm yom nandô. Asa nan sap mêtê sac dôn, nan ngac me awhê akin mêtê sac-nga. ³⁵ Ma ngac akin nambwa oc wêkain natau ndê gêt dan, me mbo in ndê andu napan dom. Mba! Natau ndê atu solop oc wêkain gêt ma mbo napan. ³⁶ Magoc Anötö ndê Atu bu êngapwêc mac su, dec mac oc ambo atôm lau akin nambwa tiyham dom andô.

³⁷ “Aö kayalê su, bu Abraham ndê wakuc mac. Tigen mac akôm bu andic aö ndu, nahu bu mac akôc aneŋ yom sa sip nem nalôm su dom. ³⁸ Aö gasôm yom asê pi gêt nan Damaŋ tôc asê têt aö, magoc mac akôm mêtê anjuk yom nan mac daôm damam sôm têt mac.” ³⁹ Ma nac sêsôm tiyham, “Yac damaŋ in Abraham.” Magoc Yisu sôm, “Mac bu Abraham atui mac, dec mac oc asa lêt gitêt gitôm in dau ndê. ⁴⁰ Tigen aö gasôm yom nandô gitôm aö ganŋô yêc Anötö, ma mac akôm bu andic aö ndu. Abraham oc kôm gêt kain dinaŋ dom. ⁴¹ Mac anjuk Abraham ndê lêt dom, dec tôc asê bu mac nem damam in ngac dan dau-nga dan.” Magoc nac sêsôm, “Yac lau nasawa-nga dom. Yac mba damaŋ tigen in Anötö dau.”

⁴² Têt dinaŋ Yisu sôm, “Anötö bu ti mac nem damam, dec mac oc atac whin aö. Nahu bu aö gameŋ akêŋ Anötö, dec gambo lec. Aö gameŋ tu daun-nga dom, magoc

Anötö dau kêkinj aö gamej. ⁴³ Mac atôm dom bu anğô anej yom, ma bocdinaj mac anjalê anej yom njahu dom. ⁴⁴ Mac nem damam inj Sadañ, ma mac akôm tôm inj atac whinj. Têñ têm njamata-nga e meñ, inj sa lêtñ ndic njamalac ndu-nga. Inj sap yom njandô dôñ dom, bu yom njandô dañ yêc inj ndê njalôm dom. Inj tasanj-nda, ma yom tasanj njadamba inj. Inj sôm yom kêkuc inj dau ndê awaha solop, ma yom hoñ nanj inj sôm, nanj yom tasanj. ⁴⁵ Tigeñ aö dec gasôm yom njandô eñ, ma tu dinañ-nga mac akêñ whinj anej yom dom. ⁴⁶ Mac nem asa gitôm bu tôte anej giso dañ asê? Aö gasôm yom njandô, ma tu sake-nga mac akêñ whinj aö dom? ⁴⁷ Anötö ndê atui njandô sêngô inj ndê yom ma dañga wambu. Magoc mac anğô inj ndê yom dom, dec tôte asê bu mac ati inj ndê atui njandô dom.”

Yisu sôm yom asê pi dau

⁴⁸ Têñ dinañ lau bata Israel-nga sêsôm, “Yac asôm solop bu am gitôm lau Samaria-nga nanj si gauc sa pi Anötö dom, ma bu njalau sac dañ mbo am nem njalôm.” ⁴⁹ Magoc Yisu sôm, “Mba! Njalau sac mbo aö neñ njalôm dom. Mac atoc anej waêñ sa dom, magoc aö bu wapo Damañ ndê waê sa. ⁵⁰ Aö kasalê dauñ neñ waêñ dom, magoc Anötö oc po anej waêñ sa. Ma inj oc êmatôtê gêñ hoñ. ⁵¹ Aö wasôm yom njandô têtñ mac, bu asa nanj ngô anej yom ma dañga wambu, nanj oc niñga dom, magoc inj oc mbo tali njapañ.”

⁵² Goc lau bata Israel-nga sêsôm têtñ inj, “Kwahic dec yac anjalê pi njandô bu njalau sac dañ mbo am nem njalôm. Abraham ma lau propet sêmbac ndu, tigeñ am sôm bu asa nanj ngô am nem yom ma dañga wambu, nanj oc niñga dom. ⁵³ Am asa dec toc daôm sa? Am gauc gêm bu am hôte gêlêc damañ Abraham su, a? Yac anjalê bu inj mbac ndu su, ma lau propet boc-dinañ.” ⁵⁴ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö dauñ bu wapo dauñ neñ waêñ sa, dec waêñ dau ti gêtñ njambwa-nga. Magoc aö Damañ, nanj mac asam bu mac nem Anötö, nanj po anej waêñ sa. ⁵⁵ Magoc mac anjalê inj dom. Aö dec kayalê inj, ma dañgañ wambu inj ndê yom. Aö bu wasôm bu kayalê inj dom, dec aö njac tasanj

gitôm mac lau tasanj. ⁵⁶ Mac nem damam Abraham atac njayham sa kêtêc, bu inj kêtñ bata bu lic anej bêt wahôte asê-nga. Ma inj gêtêc su ma tisambuc.”

⁵⁷ Goc lau bata Israel-nga sêsôm têtñ inj, “Am nem yala tap 50 sa su dom. Ma bocke dec am sôm bu am gêtêc Abraham su?” ⁵⁸ Ma Yisu sôm, “Yomandô! Ndoc nanj Abraham dinda kôte inj su dom, nanj aö gambo.” ⁵⁹ Têñ têm njac sêngô yom d inañ, goc sêkôte hoc sa bu sêtuc inj, magoc Yisu sinj dau, ma kêtahinj dau su yêc lôm dabun njagameñ.

9

Yisu kôm njac tapec dañ tandô po asê

¹ Yisu kêtêlêtñ gi, ma gêtêc njac tapec dañ. Njac dau inj tandô pec têtñ ndoc inj dinda kôte inj ma meñ. ² Ma Yisu ndê njacsêñomi sêndac inj bocdec bu, “Kêdôhôn-waga, njac dinañ tapec tu inj dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga?” ³ Goc Yisu sôm, “Inj tapec tu inj dau ndê sac-nga, me tu dinda lu damba si sac-nga dom. Magoc dinda kôte inj ti tapec tu bu kwahic dec lau sêlic Anötö ndê gwelenj ti njac lai nem inj sa-nga. ⁴⁻⁵ Aö gambo nom gatôm lau nom-nga si njawê, ma kwahic dec ti têm njawê-nga. Ma bocdinañ kwahic dec yac oc dakôm Anötö nanj kêkinj aö gameñ, nanj ndê gwelenj. Têm njasec-nga oc meñ hôte asê, ma têtñ dinañ lau dañ oc sêtôm dom bu sêkôm gwelenj.”

⁶ Inj sôm yom dinañ su, goc hê gasôp sip nom, kêyalinj whinj nom, ma sê pi njac tapec tandô. ⁷ Ma inj sôm têtñ inj, “Am ndi êmgwasinj anôm sip bu gaponj Siloam.” (Njê Siloam dau danem kwi bu ‘Kêkinj.’) Goc inj kôlhô gi kêgwasinj anğô, ma inj tandô njayham sa. Ma inj mbu têtñ ndê andu gi. ⁸ Ma inj ndê lau meñpañ inj-nga, ti lau nanj sêñyalê bu muñ-nga inj njac teñ gêtñ-nga, n anj sêsô ma sêndac dandi, “Inj njac nanj muñ-nga ndôte ma teñ gêtñ, a?” ⁹ Ma lau njatô sêsôm, “Inj njac dau dinañ.” Magoc njatô sêsôm, “Mba! Inj njac dañ dau-nga, nanj anğô gi tap njac teñ gêtñ-nga dinañ ndê anğô sa.” Magoc njac dau sôm, “Aö njac dauñ dec.” ¹⁰ Goc sêndac inj, “Ma bocke dec am nem tanôm njayham sa?” ¹¹ Ma inj sôm, “Njac nanj sêsam inj bu Yisu, nanj kêyalinj sachalê, ma kêtñ pi aö tanôn,

goc kêkinj aö bu wanɣwasinj anôñ andô sip bu Siloam. Bocdinañ aö ga kagwasinj daun, dec tanôñ ñayham sa.”¹² Ma sêndac, “Nɣac dinañ mbo nde?” Goc inj sôm, “Aö kayalê dom.”

Lau Palêsai sêkip yom sa pi nɣac nañ tandô po asê

¹³⁻¹⁴ Yisu kêyalinj sacbalê ma kôm nɣac tapec dinañ tandô po asê têtj bêc Sabat-nga dañ. Ma tinambu l au sêwê nɣac dau sêtêtj lau Palêsai si. ¹⁵ Têtj ndoc lau Palêsai sêlic inj, nañ sêndac inj bu, “Am tanôm po asê ñalêtj bocke?” Ma inj ô yom ma sôm, “Nɣac dinañ kêñ sacbalê pi aö tanôñ, ma aö kagwasinj dec tanôñ po asê.” ¹⁶ Goc Palêsai ñatô sêsôm yom pi Yisu bocdec bu, “Nɣac dinañ kêgili yomsu Sabat-nga, dec tanjalê bu inj meñ akêtj Anötö dom.” Magoc Palêsai ñatô sêsôm, “Nɣac sac oc tôm dom bu kôm gêtj dalô kainj dinañ.” ¹⁷ Boc-dinañ ñac si yom so dau, ma sêndac nɣac dau tiyham, “Am nɣac daôm, am nɣac nañ inj kôm am nem tanôm po asê, ma bocdinañ am sôm sake pi inj?” Ma inj sôm, “Inj propet dañ.”

¹⁸ Magoc lau bata Israel-nga dinañ sêkêtj whinj dom bu muñ-nga inj tapec ma kwahic dec tandô ñayham sa. Bocdinañ sêkêtj yom têtj inj dinda lu damba bu sêmeñ. ¹⁹ Ma sêndac injlu, “Nɣac dindec inj amlu atôm nɣac nañ amlu asôm bu dinda kôc inj ti tapec, a? Bocke ma kwahic dec inj tandô ñayham sa?” ²⁰ Ma injlu sêsôm, “Aêc! Alu anjalê bu inj alu mba balê, ma bu alu akôc inj ti tapec. ²¹ Magoc inj tandô po asê ñalêtj bocke ma asa kôm inj tandô ñayham sa, nañ alu anjalê dom. Mac andac inj dau. Inj ti nɣac atu su, ma gitôm bu sôm dau ndê yom.” ²² Injlu sêñjalê bu lau bata Israel-nga sêkic yom bu ñac oc sêtinj lau nañ sêkêtj whinj bu Yisu inj Mesaya, nañ su yêc gôlôwac Israel-nga, ma bocdinañ injlu sêtöc ñac. ²³ Tu dinañ-nga sêsôm yom bocdec, “Inj ti nɣac atu su. Mac andac inj dau!”

²⁴ Goc ñac sêmbwêc nɣac dau tiyham, ma sêsôm, “Toc Anötö sa ma sôm yom ñandô. Yac anjalê bu nɣac dinañ inj nɣac sac.” ²⁵ Ma inj ô yom bocdec bu, “Inj bu nɣac sac me inj nɣac gitêtj, aö kayalê dom. Gêtj tigenj aö kayalê. Muñ-nga aö nɣac tapec, ma kwahic dec aö tanôñ po asê.” ²⁶ Goc sêndac inj, “Inj

kôm gêtj sake têtj am? Inj kôm am tanôm ñayham sa ñalêtj bocke? Sôm asê têtj yac.” ²⁷ Ma inj sôm, “Aö gasôm têtj mac su, magoc mac akôc anej yom sa dom. Tu sake-nga mac bu anɣô tiyham? Mboe mac atac whinj bu ati inj ndê sêñomi awhinj, a?” ²⁸ Têtj dinañ sêpu inj ma sêsôm, “Mba! Am daôm ti nɣac dinañ ndê nɣacsêñom! Moses ndê sêñomi yac. ²⁹ Yac anjalê bu Anötö kêñ inj ndê yom têtj Moses, magoc nɣac dinañ ti inj ndê ñahu, yac anjalê dom.” ³⁰ Goc nɣac dau sôm, “Gêtj kainj dañ solop! Mac asôm bu mac anjalê inj ndê ñahu dom. Tigenj alic su nañ! Inj kôm aö tanôñ po asê. ³¹ Yac tanjalê bu Anötö oc kêñ dañga têtj lau sac dom. Mba! Inj kêñ dañga lau gitêtj nañ sêñkuc inj ndê yom. ³² Yac dañgô dañ muñ su dom, bu ñamalac dañ kôm nɣac nañ dinda kôc inj ti tapec, nañ tandô po asê. Mba sambuc! ³³ Nɣac dinañ bu meñ akêtj Anötö dom, dec oc tôm dom bu inj kôm gêtj dañ.”

³⁴ Nɣac sêñgô inj ndê yom dinañ, dec gêli ñac si ñalôm sa ñandô. Ma sêsôm, “Am bu êmdôhônj yac, a? Sac gêm am ahuc têtj ndoc dinam kôc am!” Goc sêtinj inj sa awê gi.

Lau nañ sêkêtj whinj Yisu dom, nañ sêtôm lau tapec

³⁵ Têtj ndoc Yisu nɣô ñawaê bu lau Palêsai sêtinj nɣac dau su, nañ inj kêsâlê inj e tap inj sa, ma ndac inj, “Am kêñ whinj ñamalac ndê Atu, me mba?” ³⁶ Ma inj ô yom ma sôm, “O ñadau! ñamalac ndê Atu inj asa? Sôm têtj aö, goc aö wakêtj whinj inj.” ³⁷ Goc Yisu sôm, “Am gêlic inj su. Aö nɣac dauñ dec, nañ gasôm yom têtj am.” ³⁸ Ma inj sôm, “Pômdau, aö gakêtj whinj am.” Goc inj pônj haduc têtj Yisu. ³⁹ Ma Yisu sôm, “Aö gasip nom gameñ ma lau oc sêtap matôc sa tu aö-nga. Lau tapec oc sêti lau tandô ñayham, ma lau nañ gauc gêm bu ñac lau tandô ñayham, nañ oc sêtôm lau tapec.” ⁴⁰ Lau Palêsai ñatô sêmbu sêwhinj, ma sêñgô Yisu ndê yom dinañ ma sêndac, “Bocke? Am sôm bu yac tanpec awhinj, a?” ⁴¹ Ma inj sôm, “Mac bu lau tampec, dec mac nem giso mba. Mac asôm bu mac lau tanôm ñayham, magoc mac akêtj whinj aö dom. Tu dinañ-nga dec mac nem giso gacgeñ yêc mac-nga.”

10

Yom gôlinj pi ngac yob domba-nga

¹ Ma Yisu sôm, “Yom nandô aö wasôm têtj mac, bu ngac nanj sôc domba si tunjôm yêc gatam dom, magoc kêngili tunj bambalinj bu sôc ndi, nanj ngac kanj-nda. ² Magoc ngac nanj sôc domba si tunjôm yêc gatam solop, nanj ngac yob domba-nga nandô. ³ Ngac nanj yob gatam oc léc gatam su têtj inj, ma domba sênjalê inj awha. Inj oc ta domba tigenj-tigenj si njaê, ma wê ngac sêsa sêndi. ⁴ Têtj ndoc inj kôc inj ndê domba honj sêsa si, nanj inj kêsêlênj munj ma ngac sênjukuc inj, bu ngac sênjalê inj awha. ⁵ Tigenj ngac oc sênjukuc ngac apa danj dom. Mba! Ngac oc sêlhô bambalinj yêc inj, bu sênjalê inj awha dom!” ⁶ Yisu sôm yom gôlinj dinanj, magoc ngac sênjalê inj ndê yom njahu dom.

Yisu inj gatam domba-nga

⁷ Bocdinañ Yisu sôm tiyham, “Yom nandô aö wasôm têtj mac! Aö gatôm gatam tu domba sêsôc si tunjôm sêndi-nga. ⁸ Kêdôhônjwaga tasanj honj nanj sêhóc asê sêmunj aö, nanj lau kanj. Magoc domba sêkênj danja ngac dom. ⁹ Aö gatam, ma domba nanj sêsôc yêc aö, nanj oc sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ngac si-nga sa. Ngac oc sêsôc sêsa, ma sêtap gêñ sênenj-nga njayham sa. ¹⁰ Ngac kanj meñ bu nem kanj ti ndic ndu ma señj popoc. Inj ndê gwelenj dau dinanj. Tigenj aö gameñ bu wamasanj lêtj bu lau sêtap Anötö ndê mwasiñ sêndöc tali-nga sa, ma mwasiñ dau oc êñsalê ngac ahuc.”

Yisu inj Nadau yob domba-nga njayham

¹¹ “Aö ngac wayob domba-nga njayham. Ngac yob domba-nga njayham oc kêtj dau sambuc e nditôm inj mbac ndu bu nem inj ndê domba sa. ¹² Magoc ngac nanj yob domba tu tap njaöli sa-nga, nanj gitôm ngac nanj yob dau ndê domba, nanj dom. Inj bu lic giam sac danj meñ, dec inj oc hu domba sinj ma lhö ndi. Goc giam sac oc señj domba ma sêlhô bambalinj. ¹³ Ngac dinanj oc lhö ndi, bu inj gêñ gwelenj tu awa-nga njambwa, ma hêgo dau tu domba-nga dom.

¹⁴⁻¹⁵ “Aö ngac wayob domba-nga njayham. Gitôm Damanj kêyalê aö, ma aö kayalê Damanj, bocdinañ aö kayalê anenj domba, ma anenj domba sênjalê aö. Ma wakêtj

dauñ sambuc e nditôm wambac ndu bu wanem ngac sa. ¹⁶ Ma anenj domba njatô sêmbo, nanj sêmbo sêwhinj domba tonj dindec dom. Aö wandic ngac sa sêmenj sêmbo sêwhinj domba dindec, ma ngac oc sêti tonj tigenj. Ngac si njadau tigenj aö dec wayob ngac, ma ngac honj oc sêkênj danja aö awhanj.

¹⁷ “Damanj tac whinj aö, bu aö wakêtj dauñ gacgeñ wambac ndu, ma tinjambu aö watisa tiyham. ¹⁸ Njamalac danj oc kôc tanjli njahu su yêc aö dom. Aö dauñ oc wahu tanjli njahu sinj tôm aö dauñ atac whinj. Anötö kêtj njaclai têtj aö bu aö dauñ wahu sinj, ma bu aö dauñ wakôc sa tiyham. Damanj gic atu yom dau dinanj.”

¹⁹ Lau bata Israel-nga sênjgô yom dinanj ma sêwhê dau kôc ti sêseñ dandi tiyham. ²⁰ Lau daêsam sêsôm, “Nalau sac danj mbo inj ndê njalôm ma kôm inj ndê gauc timboloc. Anjgô inj ndê yom dom!” ²¹ Magoc lau njatô sêsôm, “Ngac ti njalau sac oc sôm yom kainj dinanj dom. Ma njalau sac oc kôm ngac tapec tandô po asê dom!”

Lau bata Israel-nga sêtinj Yisu su

²² Têtj ndoc uhô-nga, lau Israel-nga si †Mwasiñ Sic Gawi Lôm-nga hóc asê Jerusalem. ²³ Yisu kêsêlênj mbo lôm dabunj njabatêmdö, mbo gameñ nanj sêsam bu Solomon ndê Batêm. ²⁴ Ma lau bata Israel-nga sêkac sa sênjihi inj ahuc, ma sêsôm, “Nasawa balinj lec yac atac lu-lu tu am-nga. Bocdinañ dec sôm yom yêc awê têtj yac. Am Mesaya dau, me mba?” ²⁵ Ma Yisu sôm, “Aö gasôm têtj mac su, magoc mac akêtj whinj aö dom. Ma aö gakôm gêñ dalô gam Damanj anjgô. Gêñ dau punj yom nandô pi aö dôñ, ma whê anenj njahu sa tiawê. ²⁶ Magoc mac akêtj whinj aö dom, njahu bu mac ati aö neñj domba dom. ²⁷ Anenj domba sêkênj danja aö awhanj. Aö kayalê ngac, ma ngac sênjukuc aö. ²⁸ Aö oc wakêtj ngac sêndöc tali njapanj ma oc tôm dom bu ngac sêninga têtj têm njambu-nga dom. Ma lau danj sêtôm dom bu sênjgaho ngac su yêc aö amanj. ²⁹ Damanj kêtj anenj domba têtj aö, ma gêñ danj hóc gêlêc inj su dom. Bocdinañ lau danj sêtôm dom bu sênjgaho ngac su yêc Damanj amba. ³⁰ Alu Damanj ati gêñ tigenj.”

³¹ Têtj dinanj lau bata sêkôc hoc sa tiyham bu sêtuc inj. ³² Magoc inj sôm têtj ngac, “Mac

bu atuc aö ña hoc tu gêñ dalô bocke-ñga? Bu aö gatôc gêñ ñayham daêsam têtñ mac, tòm nañ Damañ kêtñ têtñ aö.” ³³ Ma ñac sêô yom ma sêsôm, “Yac bu atuc am tu gêñ dañ nañ am kôm-ñga dom. Mba! Am ñamalac dañ, magoc toc daôm sa bu nditôm Anötö dau. Am nem yom dinañ sac sambuc, ma tu dinañ-ñga yac bu atuc am ña hoc.”

³⁴ Goc Yisu ô yom ma sôm, “Mac anyalê yom nañ Anötö dau sôm pi lau bata Israel-ñga ñatô, nañ sêto yêc mac nem Buku Yomsu-ñga* bocdec bu, ‘Aö gasam mac bu anötöi.’ ³⁵ Añgô su nañ! Anötö kêtñ inñ ndê yom têtñ lau nom-ñga dinañ, ma sam ñac bu anötöi. Ma gitôm dom bu dasenñ Anötö ndê yom dañ su. ³⁶ Ma aö bocke? Damañ dau kêtñ aö sa ma kêtñ aö gasip nom gameñ. Bocdinañ tu sake-ñga mac asôm bu aneñ yom sac sambuc, têtñ ndoc aö gasôm bu aö Anötö ndê Atu? ³⁷ Aö bu wakôm Damañ ndê gwelenñ nañ kêtñ sip aö amanñ, nañ dom, nañ akêtñ whinñ aö dom. ³⁸ Tigenñ aö gakôm Damañ ndê gwelenñ, ma bocdinañ dec mac bu akêtñ whinñ aneñ yom dom, tigenñ akêtñ whinñ tu gêñ nañ aö gakôm-ñga. Ma bocdinañ mac oc anyalê pi ñandô bu Damañ mbo aö ñalôm, ma aö gambo inñ ñalôm.”

³⁹ Têtñ dinañ sêñsahê tiyham bu sêkôc inñ dôñ, magoc ñac gitôm dom, ma inñ kölhö gi. ⁴⁰ Ma inñ pi Bu Jordan ñadañga gi, ma mbo gameñ nañ muñ-ñga Jon kêtñ lau mbo. ⁴¹ Lau daêsam sêsa sêtêtñ inñ si, ma sêsôm têtñ dau, “Jon kôm gêñ dalô dañ dom. Magoc yom hoñ nañ inñ sôm pi ñgac dindec, nañ yom ñandô.” ⁴² Ma lau daêsam sêkêtñ whinñ Yisu yêc gameñ dinañ.

11

Lasarus mbac ndu

¹⁻² ñgac dañ ñaê Lasarus mbo malac Betani. Ma inñ ndê lhuwê lu sêmbo, dañ ndê ñaê Mata, ma dañ ñaê Maria, awhê nañ tinjambu tac bu ñamalu ñayham pi Pômdau gahi, ma puñ ña inñ kêtñ clauñ. Têtñ bêtñ dañ Lasarus gêm bac. ³ Goc Maria lu Mata sêkêtñ yom têtñ Yisu bocdec bu, “Pômdau, ñgac nañ am atac whinñ dec gêm bac.” ⁴ Yisu ñgô yom

dau ma sôm, “Inñ gêm bac tu bu mbac ndu ñambwa-ñga dom. Inñ gêm bac bu têtñ Anötö ndê ñaclai ti waê asê, ma bu Anötö ndê Atu tap waê sa whinñ.”

⁵ Yisu tac whinñ Maria lu Mata ma Lasarus. ⁶ Tigenñ têtñ ndoc inñ ñgô ñawaê bu Lasarus gêm bac, nañ inñ têtñ inñ gi ñagahô dom. Inñ gacgeñ mbo gameñ dinañ gitôm bêtñ lu. ⁷ Goc inñ sôm têtñ inñ ndê ñgacsêñomi, “Dalhô dambu datêtñ gameñ Judia-ñga dandi.” ⁸ Magoc ñac sêsôm, “Kêdôhônwaga, mba! ñasawa apê lec lau bata Israel-ñga nañ sêmbo dindê, nañ tac whinñ bu sêtuc am ña hoc. Bocke dec am bu mbu ndi tiyham?” ⁹ Ma Yisu ô yom ña yom gôlinñ dañ, ma sôm, “Têtñ bêtñ hoñ ac pôt gameñ gitôm acgatu ñasawa 12, ma tinjambu ñasac sa. ñamalac dañ bu êñsêlêtñ têtñ ndoc ac-ñga, dec inñ oc tinñ gahi dom, bu inñ gêlic ñawê nom dindec-ñga. ¹⁰ Magoc inñ bu êñsêlêtñ têtñ ôbwêc, dec inñ oc tinñ gahi, bu inñ ndê ñawê mba.” ¹¹ Goc Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Yac neñ silip Lasarus yêc bêtñ. Aö watêtñ inñ wandi bu waunñ inñ sa.” ¹² Ma ñgacsêñomi sêsôm, “Pômdau, inñ bu yêc bêtñ yêc, dec inñ dau oc ñayham sa.” ¹³ ñac gauc gêm bu Yisu sôm bu Lasarus mbo tali ma yêc bêtñ, magoc inñ ndê yom dau ñahu bu Lasarus mbac ndu su. ¹⁴ Goc Yisu sôm yom yêc awê têtñ ñac bu, “Lasarus mbac ndu. ¹⁵ Tu mac-ñga dec aö atac ñayham bu aö gambo g awhinñ inñ dom, bu kwahic dec mac oc akêtñ whinñ tu gêñ nañ aö bu wakôm-ñga. Bocdinañ yac datêtñ inñ dandi.” ¹⁶ Ma Tomas, ñgacsêñom nañ sêsam bu Lôcmpônñ, nañ sôm têtñ ñgacsêñomi ñatô, “Ayôc! Dawhinñ inñ dandi, ma dambac ndu dawhinñ inñ.”

Yisu inñ yac neñ datisa ti dambo tanli ñahu

¹⁷ Yisu hôc asê gameñ Judia-ñga ma tap sa bu sêkêtñ Lasarus ndê ñamlañ yêc hocsunñ dañ gitôm bêtñ hale su. ¹⁸ Malac Betani yêc sunñ sa têtñ Jerusalem, señ ñasawa gitôm kilo-meta tö. ¹⁹ Ma lau Israel-ñga daêsam sêsa akêtñ Jerusalem sêmey, ma sêndôc sêwhinñ Mata lu Maria, bu sênem malô inñ lu tu lhunñgac hu inñ lu sinñ-ñga. ²⁰ Mata ñgô bu Yisu kêsêlêtñ meñ, goc sa gi bu lic inñ, magoc

* **10:34:** Yom dau yêc Buku Wê-ñga 82:6 (alic footnote yêc Jon 15:25). Anötö dau kêtñ ñaclai têtñ kinñ ti gôlinñwaga bu sênem gôlinñ sêmbo nom, ma bocdinañ inñ sam ñac bu anötöi. Ma têtñ ñatô inñ sam ñac bu Anötö atui - alic BW 2:7 ma 82:6.

Maria ndöc andu. ²¹ Têñ ndoc Mata hôc asê Yisu, nan in sôm têñ in, “O Pômdau, am bu mbo, dec aô lhuñgac oc mbac ndu dom. ²² Magoc kwahic dec am mwenj hôc asê su, ma aô kayalê bu gêñ bocke nan am bu ndac têñ Anötö, nan in oc kôm.” ²³ Ma Yisu sôm, “Am lhômñgac oc tisa ma mbo tali tiyham.” ²⁴ Dec Mata ô yom ma sôm, “Aêc! Aô kayalê bu in oc tisa têñ bêc nambu-nga nan lau batê honj oc sêtisa.” ²⁵ Goc Yisu sôm, “Namalac si sêtisa ma sêmbo tali nhahu, nan aô dauñ. Asa nan kênj whinj aô ma mbac ndu su, nan oc mbo tali tiyham. ²⁶ Ma asa nan mbo tali ma kênj whinj aô, nan oc niñga têñ têm nambu-nga dom, in oc gacgeñ mbo tali. Am kênj whinj yom dindec, me mba?” ²⁷ Ma Mata sôm, “Aêc Pômdau! Aô gakênj whinj bu am Mesaya, ma Anötö ndê Atu nan in gic bata bu êñkiñ sip nom meñ.”

²⁸ Mata sôm yom dinañ su, goc mbu gi ma ta Maria têñ in meñ. Ma in sôm têñ in, “Kêdôhônwaga meñ su, ma in ndac am.” ²⁹ Maria ngô su, goc tisa ñagahô bu sa têñ Yisu ndi. ³⁰ Têñ ndoc dinañ Yisu hôc asê Betani su dom, in gacgeñ mbo gameñ nan Mata hôc pi in. ³¹ Lau Israel-nga nan sêmbo andu sêwhinj Maria tu bu sênem malô in, nan sêlic in tisa ñagahô ma kölhô gi. Nac gauc gêm bu in oc têñ sêhôn di bu tan lhuñgac mbo dindê, ma bocdinañ sêsa si ma sêñkuc in.

³² Têñ ndoc Maria hôc asê gameñ nan Yisu mbo ma gêlic in, nan in hu dau sip nom yêc in gahi-nga, ma sôm, “O Pômdau, am bu mbo, dec aô lhuñgac oc mbac ndu dom.” ³³ Yisu gêlic Maria tan, ma gêlic lau Israel-nga nan sêwhinj in, nan sêtanj bocdinañ, dec kêsahê ñawapac atu yêc ndê ñalôm. ³⁴ Ma in ndac, “Mac anjhuñ in yêc nde?” Ma sêsôm, “Mwenj Pômdau, ma lic.” ³⁵ Têñ dinañ Yisu tasulu sa. ³⁶ Ma lau Israel-nga dinañ sêsôm, “Alic, in atac whinj Lasarus ndu andô.” ³⁷ Magoc ñatô sêsôm, “In kôm ngac tapec tandô po asê. Bocke dec in kôm Lasarus ñayham sa dom, ma in mbac ndu?”

Yisu uñ Lasarus sa

³⁸ Têñ dinañ Yisu ndê ñalôm ñawapac atu tiyham, ma in kêsêlêñ têñ sêhôn gi. Nac sêkênj ngac batê dau ndê ñamlan yêc hocsuñ

dan, ma sêmpi hoc dan gi ndöc sê awha ahuc. ³⁹ Têñ ndoc Yisu hôc asê, nan in sôm têñ lau nan sêwhinj in bu, “Mac ampi hoc dau sa.” Magoc ngac batê ndê lhuwê Mata sôm, “Pômdau! In yêc gitôm bêc hale su. Oc ñamaniñ sa su.” ⁴⁰ Dec Yisu sôm, “Aô gasôm têñ am su, bu kênj whinj, dec am oc lic Anötö ndê ñaclai ti ñawasi.” ⁴¹ In sôm yom dinañ su, goc lau sêmpi hoc dau sa. Ma Yisu tatac undambê ma sôm, “Damanj, aô wanem danje am, bu am ngô aneñ yom. ⁴² Aô kayalê bu am kênj danam aô ñapanj, magoc kwahic dec aô bu wanem danje am, bu lau nan sêlhac dec oc sêngô aneñ yom, ma sêkênj whinj bu am kêkiñ aô gameñ.” ⁴³ Goc in mbwêc awha atu, “Lasarus! Sa mwenj!” ⁴⁴ Dec Lasarus sa meñ, ma po nan sêmpanj in gahi ti amba, ma po dan nan sêhi pi in ñagôlônj, nan gacgeñ sêyêc in. Ma Yisu sôm têñ ñac, “Akôc po su yêc in, ma akênj in lhô ndi.”

Lau bata sêlic yom bu sêndic Yisu ndu

⁴⁵ Tu gêñ atu dinañ-nga dec lau Israel-nga daêsam nan sêmbo sêwhinj Maria ma sêlic gêñ nan Yisu kôm, nan sêkênj whinj in. ⁴⁶ Magoc ñatô sêtênj lau Palêsai si, ma sic miñ pi gêñ nan Yisu kôm. ⁴⁷ Goc dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêmbwêc lau †Sanedrin-nga sêpitigenj, ma sêndac ñac, “Yac oc dakôm gêñ sake? Ngac dinañ kôm gêñ dalô daêsam. ⁴⁸ Yac bu dalhac in ahuc dom, dec lau honj oc sêkênj whinj bu in Mesaya dau. Ma lau Rom-nga oc sêmeñ ma sêseñ yac neñ gameñ danem akiñ Anötö-nga ti yac lau Israel-nga honj su.”

⁴⁹ Têñ yala dinañ Kayapas in †dabuñsiga ñamata-nga. Ma in sôm têñ lau Sanedrin-nga, “Mac nem gauc sa dom! ⁵⁰ In mbac ndu manj! Yham dom bu lau Israel-nga honj sêniñga. Ngac tigenj bu mbac ndu ô lau honj, nan oc ñayham hôc gêlêc su.” ⁵¹ Kayapas sôm yom dinañ ña in dau ndê gauc dom. Magoc têñ yala dinañ in dabuñsiga ñamata-nga, dec in sôm yom dau gitôm propet danj. Ma yom dau nhahu bocdec bu. Yisu oc mbac ndu tu lau Israel-nga honj. ⁵² Ma tu ñac tawasê-nga dom. In oc mbac ndu tu Anötö ndê lau honj nan sêmbo gameñ nom-nga tidau-tidau, tu bu ndic ñac honj sa sêpitigenj.

⁵³ Bocdinañ têtj bêc dinañ lau bata Israel-nga dinañ sic hu sêñsalê lêtj bu sêndic Yisu ndu. ⁵⁴ Ma tu dinañ-nga Yisu kêsêlêtj mbo awê yêc lau Israel-nga ñalôm dom. Inj kôlhô gi mbo malac Eprayim, nañ yêc gameñ sawa ñamakê. Ma inj ndê ñgacsêñjomi sêmbô gameñ dinañ sêwhiñ inj.

⁵⁵ Têtj ndoc lau Israel si om atu Mwasinj Pasowa-nga meñ kêpiñ, n añ lau daêsam yêc gameñ ñamakê-nga sêpi Jerusalem si. Nac bu sêñkuc lau Israel si lêtj sêmasañ dau ñawasi sa yêc Anötö anğô-nga muñ su nañ goc Pasowa ñabêc hôc asê. ⁵⁶ Ma ñac sêñsalê Yisu ñapañ. Têtj ndoc sêkac sa sêmbô lôm dabuñ, nañ sêndac dandi, “Mac gauc gêm bocke? Inj oc meñ tu Mwasinj Pasowa-nga, me mba?” ⁵⁷ Tigenj dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sic atu lau bu asa bu tap gameñ nañ Yisu mbo, nañ sa, nañ kêñ ñawaê têtj ñac, ma ñac oc sêkôc inj dôñ.

12

Maria gêm oso Yisu

(Mat 26:6-13; Mak 14:3-9; Luk 7:37-38)

¹ Bêc 6 yêc dôñ yêc bu Mwasinj Pasowa-nga hôc asê, ma Yisu têtj malac Betani gi. Lasarus, ñgac nañ inj uñ sa akêtj lau batê-nga, nañ mbo malac dinañ. ² Ma yêc Lasarus ndê andu, ñac sêndê mwasiñ tu Yisu-nga. Lasarus ti lau ñatô señ gêtj sêndôc sêwhiñ inj, ma Mata gêm akiñ ñac mbo. ³ Goc Maria meñ, kôc a ñakwi ñamalu ñayham nañ ñaôli atu sip kac danj, ma kêc pi Yisu gahi. Goc inj puñ inj gahi ña inj dau kêclauñ. Ma gêtj dau ñamalu hôñ dau sa ma gêm andu ñalôm ahuc.

⁴ Têtj dinañ Judas Iskeriot, ñgacsêñjom nañ tiñambu hoc Yisu asê, nañ sôm, ⁵ “Bu ñamalu ñayham dindêc ñaôli atu, gitôm denarii 300 nañ dakôc ti ñaôli tu gwelenj yala sambuc-nga. Tu sake-nga awhê dec kêyainj? Gitôm bu dakêtj têtj lau sênemlhi, ma dakêtj ña-awa tu danem lau ñalôm sawa sa-nga.” ⁶ Judas sôm yom dinañ, magoc inj gauc gêm lau ñalôm sawa dom. Inj sôm yom dinañ ñahu bu inj ñgac kañ-nda. Inj yob ñgac-sêñjomi si talhi mone-nga, ma gêm kañ mone ñatô bu nem dau sa. ⁷ Magoc Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “Mac alhac awhê dindêc ahuc dom. Inj yob gêtj dau ñapañ e kwahic dec, gic

waê bêc sêñsuhuj aô-nga. ⁸ Lau ñalôm sawa oc sêmbô sêwhiñ mac ñapañ. Tigenj aô oc wambo wawhiñ mac ñapañ dom.”

Lau dabuñsiga sêkic yom pi Lasarus

⁹ Têtj ndoc dinañ lau Jerusalem-nga daêsam sêngô ñawaê bu Yisu mbo malac Betani, dec sêsa si bu sêlic inj. Ma ñac bu sêlic Lasarus, ñgac nañ Yisu uñ sa yêc lau batê-nga, nañ whiñ. ¹⁰ Tu dinañ-nga dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêkic yom bu sêndic Lasarus ndu whiñ. ¹¹ Nahu bu lau Israel-nga daêsam sêhu ñac siñ ma sêkêtj whiñ Yisu tu Lasarus-nga.

Yisu sôm malac Jerusalem gi

(Mat 21:4-9; Mak 11:7-10; Luk 19:35-38)

¹² Têtj ñagalañsê lau daêsam nañ sêmbô Jerusalem tu Mwasinj Pasowa-nga sêngô ñawaê bu Yisu kêsêlêtj mbo señ bu têtj Jerusalem meñ. ¹³ Bocdinañ ñac sêsa si bu sêkôc inj sa. Sêhôt tôm tôm ñalauñ ma sêmbwêc, “Hosana! Tampiñ inj nañ meñ gêm Pômdau anğô. Tampiñ lau Israel-nga si Kiñ.” ¹⁴ Yisu kêsêlêtj meñ ndôc donki ñatu danj ñahô, ma ñalêtj dinañ propet akwa danj ndê yom ñandô sa. Yom dau yêc bocdec bu:

¹⁵ O mac lau †Sayon-nga, atôc daôm dom. Alic mac nem Kiñ têtj mac meñ, ndôc donki ñatu ñahô. *[Sek 9:9]*

¹⁶ Yisu ndê ñgacsêñjomi sêlic gêtj hoñ dinañ, magoc ñac sêñyalê ñahu dom. Tigenj tiñambu, têtj ndoc Yisu tisa ti ñawasi atu, nañ sêñyalê bu yom dau, nañ sêto muñ su, nañ hêganôñ Yisu, ma tu dinañ-nga lau sêkôm gêtj dinañ têtj inj.

¹⁷ L au daêsam nañ sêmbô sêwhiñ Yisu têtj ndoc inj mbwêc Lasarus ma uñ inj sa akêtj lau batê-nga, nañ sic miñ pi inj ñapañ. ¹⁸ Bocdinañ lau daêsam sêngô ñawaê bu Yisu kôm gêtj dalô atu dinañ, ma sêsa si bu sêlic inj têtj bêc dinañ. ¹⁹ Ma têtj têtj lau Palêsai sêlic gêtj dau, nañ sêsôm têtj dandi, “Alic, yac neñ yom hoñ ñandô mbasi. Yac oc dalhac inj ahuc ñalêtj bocke? Lau hoñ oc sêñkuc inj!”

Yisu sôm gwanaj bu inj oc mbac ndu

²⁰ Lau Grik ñatô sêmbô sêwhiñ lau nañ sêpi malac Jerusalem tu sênem akiñ Anötö-nga têtj om atu Pasowa-nga. ²¹ Lau Grik dinañ sêtêtj Pilip, ñgacsêñjom nañ meñ akêtj

malac Betsaida yêc gameŋ Galili-ŋga, ma sêsôm têtŋ in bu, “O ŋgac atu, yac bu alic Yisu.”²² Dec Pilip gi sôm yom dau têtŋ Andru, ma inlu si sêsôm têtŋ Yisu.²³ Yisu ŋgô yom dau goc sôm yom gôliŋ daŋ bocdec bu, “Ndoc meŋ sa bu Ŋamalac ndê Atu tap in ndê waê atu sa.²⁴ Aô wasôm yomandô têtŋ mac. Gêŋ ŋawhê daŋ bu sêsô sip nom ndi dom, dec gêŋ tigenŋ dau oc gacgeŋ yêc. Magoc gêŋ dau bu dasô sip nom ŋalôm ndi, dec oc tibalê ma niŋga, magoc tiŋambu oc po pi meŋ ma nem ŋandô daêsam tiyham.²⁵ Asa naŋ tac whiŋ bu sap gêŋ nom-ŋga dôŋ ŋapaŋ tu mbo tali-ŋga, naŋ oc niŋga. Magoc asa naŋ bu hu gêŋ nom dindec-ŋga siŋ tu êŋkuc aô-ŋga, naŋ tap seŋ ndôc tali têtŋ têtŋ ŋambu-ŋga-ŋga sa.²⁶ Asa naŋ gauc gêm bu nem akiŋ aô, naŋ meŋ êŋkuc aô. Ma gameŋ naŋ aô oc wambo, naŋ in naŋ gêm akiŋ aô, naŋ oc mbo bocdinaŋ. Lau hoŋ naŋ sem akiŋ aô, naŋ Damaŋ oc toc ŋac sa.

²⁷ “Kwahic dec aô neŋ ŋalôm kedehe aô ŋandô. Tigenŋ aô wandac Damaŋ bu êŋgaho aô su yêc ndoc ŋawapac-ŋga dindec dom. Mba! Tu gêŋ dau dindec-ŋga dec aô gameŋ.²⁸ Damaŋ, aô wasa lêtŋ dindec tu bu wapo nem waêm sa.”

Yisu sôm yom dinaŋ, ma awha daŋ sa akêtŋ undambê bocdec bu, “Aô gatap waêtŋ sa tu am-ŋga su, ma watap sa tiyham.”²⁹ Lau daêsam naŋ sêmbo gameŋ dinaŋ sêŋgô ŋakêcsia dau, ma ŋatô sêsôm bu wapap gic. Ma ŋatô sêsôm bu aŋela daŋ sôm yom têtŋ Yisu.³⁰ Magoc Yisu sôm, “Awha dinaŋ sa tu aô-ŋga dom, magoc sa tu mac-ŋga.³¹ Kwahic dec ti ndoc Anôtô êmatôc lau nom dindec-ŋga. Ma in oc êmasuc nom dindec ŋadau su.*³² Magoc têtŋ ndoc sêndic aô pi a ma sêsunŋ aô sa yêc nom, naŋ aô oc wahê ŋamalac akêtŋ gameŋ hoŋ sêtêtŋ aô sêmeŋ.”³³ Yisu sôm yom dinaŋ bu tôc ŋalêtŋ naŋ in oc mbac ndu, naŋ asê.

³⁴ Ma lau dinaŋ sêo in awha ma sêsôm, “Sêto yom yêc buku yomsu-ŋga, naŋ sôm bu

Mesaya oc mbo ŋapaŋ. Ma bocke dec am sôm bu ŋac oc sêsunŋ Ŋamalac ndê Atu sa? Ŋamalac ndê Atu dau in asa?”³⁵ Goc Yisu sôm, “Ya ŋawê oc mbo whiŋ mac ŋasawa sauŋ, ma boc-dinaŋ aŋsêlêtŋ ambo ŋawê dau ŋalôm, bu ŋasec nem mac ahuc dom. Lau naŋ sêŋsêlêtŋ sêmbo ŋasec ŋalôm, naŋ sem gauc gameŋ naŋ oc sêndi naŋ.³⁶ Akêtŋ whiŋ Ŋawê dau naŋ kwahic dec mbo whiŋ mac, ma mac oc ati lau ŋawê-ŋga.” Yisu sôm yom dau su, goc hu ŋac siŋ, ma siŋ dau têtŋ ŋac.

Lau daêsam sêkêtŋ whiŋ Yisu dom

³⁷ Yisu kôm gêŋ dalô daêsam yêc lau Israel aŋgô-ŋga, magoc daêsam sêkêtŋ whiŋ dom bu in Mesaya dau.³⁸ Ma bocdinaŋ yom naŋ propet Aisaya to muŋ su, naŋ ŋandô sa. Yom dau yêc bocdec:

Pômdu, ŋac si asa kêtŋ whiŋ yom naŋ yac ahoc asê?

Ma ŋac si asa ndê gauc sa pi am nem ŋaclai atu, naŋ am tôc tiawê? [*Ais 53:1*]

³⁹ Bocdinaŋ Anôtô ndê propet Aisaya tôc asê gwananŋ bu lau dinaŋ sêtôm dom bu sêkêtŋ whiŋ. Ma in to yom daŋ tiyham bocdec bu:

⁴⁰ Pômdu kôm ŋac si tandô tipec, ma ŋac si ŋalôm ŋadandi. Bocdinaŋ gitôm dom bu sêlic ŋa tandô, ma sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm. Ma gitôm dom bu ŋac sênem dau kwi, ma wakôm ŋac ŋayham sa tiyham. [*Ais 6:10*]

⁴¹ Aisaya to yom dau, ŋahu bu in gêlic Yisu ndê ŋawasi su, ma bocdinaŋ dec sôm yom asê pi in.

⁴² Yom dau yêc bocdinaŋ, magoc lau Israel-ŋga daêsam sêkêtŋ whiŋ Yisu, ma ŋac si lau bata ŋatô sêwhiŋ. Tigenŋ ŋac sêtôc si sêkêtŋ whiŋ in tiawê dom, ŋahu bu ŋac sêtôc bu lau Palêsai oc sêtinŋ ŋac su yêc gôlôwac Israel-ŋga.⁴³ Ŋac atac whiŋ bu ŋamalac sêlic ŋac ŋayham ma sêkeŋ waê têtŋ ŋac, hêc gêlêc bu sêtap waê sa yêc Anôtô.

⁴⁴ Ma Yisu sôm yom awha atu, “Asa naŋ kêtŋ whiŋ aô, naŋ kêtŋ whiŋ aô taŋwasêŋ

* **12:31:** Yisu sôm bu Anôtô oc êmasuc nom dindec ŋadau su. Têtŋ ndoc Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, in ku Sadaŋ ndê ŋaclai dulu-alic Jon 16:33; Kol 2:15; Hib 2:15; ma 1 Jon 3:8. Yisu ku in dulu su yomandô, magoc Anôtô kêtŋ ŋasawa têtŋ Sadaŋ ma in kôm in ndê gwelenŋ yêc nom - alic Epe 2:2; 2 Kor 4:4; ma 1 Jon 5:19. Bocdinaŋ lau naŋ sêkêtŋ whiŋ sic waê bu sêlhac ŋaŋga ma sêndic siŋ têtŋ Sadaŋ, (Jon 17:15; Epe 6:10-18) ma Anôtô kêtŋ ŋaclai têtŋ ŋac bu sêku in dulu (Rom 16:20). Têtŋ bêc ŋambu-ŋga, Anôtô oc seŋ Sadaŋ ti in ndê aŋela ti lau sac su ma in ndê ŋaclai oc pacndê sambuc (Rev 20:2-3, 10).

dom. In kêñ whin in nan kêkin aö gameñ, nan whin. ⁴⁵ Ma asa nan gêlic aö, nan gêlic in nan kêkin aö gameñ, nan bocdinañ. ⁴⁶ Aö gahôc asê nom gitôm ya ñawê, bu lau hoñ nan sêkêñ whin aö, nan oc sêmbô ñasec dom. ⁴⁷ Asa nan ngô aneñ yom magoc danğa wambu dom, nan aö daun oc wamatôc in dom. Bu aö gameñ bu wamatôc lau nom-nga dom, magoc bu wanem ñac si. ⁴⁸ Lau hoñ nan sêkôc aö ti aneñ yom sa dom, nan oc sêtap matôc sa têt bêt ñambu-nga. Ma ñac si matôc ñahu sip ñac sêkôc aneñ yom sa dom. ⁴⁹ Bu aö gasôm daun neñ yom dom. Damañ nan kêkin aö gameñ, nan gic atu yom hoñ tu wasôm asê-nga. ⁵⁰ Ma aö kayalê bu yom nan in gic atu, nan ti ñamalac si señ sêndôc tali ñapañ-nga. Bocdinañ anjalê bu yom hoñ nan aö gasôm, nan kêkuc yom nan Damañ dau kêñ têt aö.”

13

Yisu kêgwasiñ ñgacsêñomi gahi

¹ Lau Israel-nga si om atu mwasiñ Pasowa-nga meñ kêpiñ, ma Yisu kêyalê bu ndoc meñ hôc asê su, bu in hu nom dindéc siñ ma mbu têt Damba ndi. In atac whin in dau ndê lau nan sêmbô nom, ma in bu tôc asê tiawê, ñalêñ nan in atac whin ñac ndu andô. ² In ti ndê ñgacsêñomi sêndôc sêwhin dau bu sêneñ gêt, ma Judas Iskeriot, Saimon ndê atungac, mbo whin ñac. Sadañ sip in ndê ñalôm muñ su, ma kêñ gauc têt in bu hoc Yisu asê. ³ Yisu kêyalê bu Damba kêñ gêt hoñ sip in amba, ma bu in meñ akêt Anötö, ma oc mbu têt in ndi. ⁴ Bocdinañ in tisa yêc tebo, kac in ndê ñakwê awê-nga su, ma kic po dapuñ daun-nga dan pi in ñampê. ⁵ Goc in tac bu sip suc dan, ma gic hu kêgwasiñ ñgacsêñomi gahi, ma puñ ña po nan in kic pi ñampêbalê. ⁶ In têt Saimon Pita meñ, ma Pita ndac, “Pômdau, am bu êmgwasiñ aö gahiñ whin, a?” ⁷ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Kwahic dec am nem gauc sa dom pi gêt nan aö gakôm gambo, tigeñ tiñambu am oc êmyalê.” ⁸ Magoc Pita sôm, “Mba! Am êmgwasiñ aö gahiñ dom andô!” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Aö bu wanğwasiñ am dom, dec am oc ti aneñ dan dom.” ⁹ Dec Pita sôm, “Bocdinañ Pômdau, êmgwasiñ aö gahiñ ñambwa dom, magoc

amañ ti ñagôlôn whin!” ¹⁰ Magoc Yisu ô yom ma sôm, “Ñamalac nan gêt in bu su, nan tiñambu êngwasiñ gahi ñambwa, dec in ndê ñamlic sambuc ñawasi sa. Aö wasôm têt mac lau dinañ bu mac ñawasi sa su, magoc mac hoñ dom.” ¹¹ Yisu kêyalê ñgac nan oc hoc in asê, ma tu dinañ-nga sôm bu ñac hoñ ñawasi dom.

¹² Yisu kêgwasiñ ñac hoñ gahi pacndê, dec sôc in ndê ñakwê awê-nga sa tiyham, ma mbu gi ndôc ndê mala. Ma in ndac, “Mac anjalê gêt nan aö gakôm têt mac, nan ñahu, me mba? ¹³ In solop bu mac asam aö bu ‘Kêdôhônğwaga,’ ma ‘Pômdau,’ bu aö daun dindéc. ¹⁴ Ma kwahic dec aö, mac nem kêdôhônğwaga ma Pômdau, kagwasiñ mac gahim. Ma aö wasôm têt mac, bu anğwasiñ nem asidôwai si gahi bocdinañ. ¹⁵ Aö gatôc ñadôn têt mac, bu mac alic ma akôm tôc aö gakôm têt mac. ¹⁶ Aö wasôm yom ñandô, bu ñgac akiñ dan hôc gêt in ndê ñadau dom, ma ñgac aheñ-nga hôc gêt in nan kêkin in, nan dom. ¹⁷ Kwahic dec aö gawhê gêt dindéc sa ma mac anjalê, ma mac bu akôm ñandô sa, dec oc atap Anötö ndê mwasiñ sa.”

Yisu sôm ñgac hoc in asê-nga asê

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Aö gasôm yom dindéc pi mac hoñ dom, bu aö kayalê lau nan aö kayaliñ ñac sa. Tigeñ yom dan nan sêto yêc, nan oc ñandô sa. Yom dau sêto yêc bocdec bu, ‘*Ñgac nan gêt gêt whin aö, nan kêñ kisa aö.*’ ¹⁹ Aö gasôm yom asê gwanañ pi gêt dau, bu têt têt gêt dau hôc asê, nan mac oc akêt whin bu aö Mesaya dau. ²⁰ Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu asa nan kôc ñamalac nan aö kakiñ in, nan sa, nan kôc aö daun sa. Ma asa nan kôc aö sa, nan kôc in nan kêkin aö gameñ, nan sa.”

²¹ Yisu sôm yom dinañ su, ma in ndê ñalôm ñawapac ñandô, dec sôm, “Yomandô aö wasôm têt mac, bu ñgac dan mbo dec, nan oc hoc aö asê.” ²² Yisu ndê ñgacsêñomi sêngô yom dinañ ma tahê dandi, bu ñac sem gauc bu ñgac nan in sôm yom pi, in asa. ²³ Ñgacsêñom nan Yisu tac whin ndu andô, nan ndôc gi pañ Yisu. ²⁴ Dec Saimon Pita gic amba têt in, ma sôm, “Am ndac in bu in sôm yom pi asa.” ²⁵ Goc ñgacsêñom dau têt sac Yisu, ma ndac, “Pômdau, asa?”

²⁶ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Ngac nanj aö wapuc bolom dindéc sip sulu ma wakêj têtj inj.” Goc inj puc bolom sip sulu ma kêtj têtj Judas Iskeriot, Saimon atunjac. ²⁷ Judas kôc bolom dau su, ma njagahô Sadanj sip inj ndê njalôm. Ma Yisu sôm têtj inj, “Sa ndi, ma gêtj nanj am gauc gêm bu kôm, nanj kôm njagahô.” ²⁸ Lau hoj nanj sêndöc tebo, nanj sêngô yom nanj Yisu sôm têtj Judas, magoc sênyalê njahu dom. ²⁹ Judas inj njac nanj yob njac si talhi mone-nja, ma bocdinaj dec njacsênyomi njatô gauc gêm bu Yisu kêtj inj sa gi bu nemlhi gêtj tu Mwasinj Pasowa-nja, me bu kêtj gêtj têtj lau njalôm sawa. ³⁰ Judas gêtj bolom nanj Yisu kêtj têtj inj, ma sa awê gi. Ma gamej njasec sa.

Yomsu wakuc

³¹ Judas sa gi su, ma Yisu sôm, “Kwahic dec Njamalac ndê Atu oc tap inj ndê waê sa, ma inj oc po Anötö ndê waê sa whinj. ³² Ma Anötö oc kêtj dau ndê njawasi têtj ndê Atunjac bu po Atu ndê waê sa. Ma inj oc po ndê waê sa njagahô enj.

³³ “O anej lau hac. Aö wambo wawhinj mac njasawa saunj enj. Tinjambu mac oc anjalê aö, tigenj tôm aö gasôm têtj lau bata Israel-nja su, dec wasôm têtj mac bu gamej nanj aö bu wandi, nanj mac atôm dom bu amenj. ³⁴ Kwahic dec aö wakêj yomsu wakuc têtj mac bocdec bu. Akêtj nem atac whinj lom daôm. Tôm aö atac whinj mac, dec mac atac whinj nem asidôwai bocdinaj. ³⁵ Ma têtj ndoc lau hoj sêlic mac nem mêtê atac whinj daôm-nja, dec njac oc sênyalê pi njandô bu anej njacsênyomi mac.”

Yisu sôm asê bu Pita oc sêc inj ahuc

(*Mat 26:31-35; Mak 14:27-31; Luk 22:31-34*)

³⁶ Goc Saimon Pita ndac inj bu, “Pômdau, am oc mbo nde?” Ma Yisu ô yom ma sôm, “Gamej nanj aö oc wandi, nanj am gitôm dom bu êmkuc aö kwahic dec. Magoc tinjambu am oc êmkuc aö mwej.” ³⁷ Goc Pita ndac, “Pômdau, tu sake-nja am sôm bu kwahic dec aö gatôm dom bu wanjuc am? Aö wakêj dauj sambuc e nditôm wambac ndu tu am-nja.” ³⁸ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am gauc gêm bu am gitôm bu mbwac ndu tu aö-nja, a? Aö wasôm yomandô têtj am,

bu ôbwêc dau dindéc am oc sêc aö ahuc tidim tö muj, goc dalec oc tanj.”

14

Yisu ti senj datêtj inj Damba-nja

¹ Ma Yisu sôm têtj ndê njacsênyomi, “Ambo ti nem njalôm njawapac dom. Akêtj whinj Anötö, ma akêtj whinj aö bocdinaj. ² Njalôm daêsam yêc Damanj ndê andu. Bu mba, oc wasôm yom dindéc asê têtj mac dom. Aö watêtj Damanj ndê andu dau wandi, bu wamasanj mac nem malam. ³ Aêc, aö oc wandi, ma wamasanj nem malam, ma tinjambu aö wambu wamej ma wakôc mac sa bu amenj andöc gamej dinaj awhinj aö. ⁴ Mac anjalê senj têtj gamej nanj aö oc wandi.” ⁵ Magoc Tomas sôm têtj inj, “Pômdau, yac am gauc gamej nanj am oc ndi, ma bocdinaj njalênj bocke dec yac oc anjalê senj bu atêtj gamej dau andi?” ⁶ Ma Yisu sôm, “Aö dauj gati senj, ma yom njandô ti mac andöc tamli njahu yêc aö. Aö tanjwasêj gati senj bu njamalac sêtêtj Damanj sêndi, ma senj danj yêc dom. ⁷ Mac bu anjalê aö njapep, dec oc anjalê Damanj whinj. Ma kwahic dec ma ndi, mac anjalê inj, ma mac alic inj su.” ⁸ Goc Pilip sôm, “Pômdau, têtj Damam têtj yac, nanj goc nditôm.” ⁹ Ma Yisu ô inj ndê yom ma sôm, “O Pilip, aö gambo gawhinj mac njasawa baliñ su, ma bocke am kêyalê aö dom? Tu sake-nja am sôm têtj aö bu watôt Damanj têtj mac? Aö wasôm têtj am, bu asa nanj gêlic aö su, nanj gêlic Damanj su bocdinaj. ¹⁰ Aö gasôm su, bu aö gambo Damanj njalôm, ma inj mbo aö njalôm. Mac akêtj whinj yom dau, me mba? Yom nanj aö gasôm, nanj aö tanjwasêj neñ yom dom. Damanj nanj mbo aö njalôm, nanj kôm inj ndê gwelenj ja aö. ¹¹ Aö gasôm bu aö gambo Damanj njalôm, ma inj mbo aö njalôm. Akêtj whinj anej yom dinaj. Magoc mac bu akêtj whinj anej yom dom, dec gauc nem gêtj atu-tu nanj aö gakôm ja Damanj ndê njac lai, ma akêtj whinj tu gêtj dinaj-nja. ¹² Aö wasôm yom njandô têtj mac, bu asa nanj kêtj whinj aö, nanj oc kôm gêtj atu-tu gitôm aö gakôm. Ma inj oc kôm gêtj atu-tu nanj hôc gêlêc inj dinaj su. Njahu bu kwahic dec aö watêtj Damanj wandi. ¹³ Ma aö wakôm gêtj bocke nanj mac atenj tu anej njê-nja, ma

nalên dinan aö wapo Daman ndê waê sa. ¹⁴ Ateñ gêñ tu aneñ ñaê-nga, ma aö wakôm gêñ dau ñandô sa.”

Yisu gic bata bu êñkiñ Njalau Dabuñ

¹⁵ Ma Yisu sôm, “Mac bu atac whiñ aö, dec dañam wambu aneñ yom. ¹⁶⁻¹⁷ Ma aö wandac Daman, ma inñ oc kêñ Njalau Yom Nandô-nga bu meñ mbo whiñ mac ñapañ eñ. Inñ oc puc mac dôñ ti nem mac awham ô aö. Lau sac nom-nga oc sêkôc inñ sa dom, bu ñac sêtôm dom bu sêlic inñ me sêñyalê inñ. Tigeñ mac añyalê inñ, bu inñ mbo whiñ mac, ma oc mbo mac nem ñalôm. ¹⁸ Aö wahu mac siñ bu ambo atôm mosibu dom. Mba! Aö dauñ watêñ mac waloc.

¹⁹ “Ñasawa saunñ ma lau nom-nga oc sêlic aö tiyham dom, tigeñ mac oc alic aö. Nahu bu aö oc watisa tiyham ma wambo tanli, ma tu dinan-nga dec oc nditôm bu mac ambo tamli ñapañ awhiñ. ²⁰ Têñ têm dinan, mac oc añyalê bu aö gambo Daman ñalôm, ma mac ambo aö ñalôm, ma aö gambo mac ñalôm. ²¹ Asa nañ kôc aneñ yomsu sa yêc inñ ndê ñalôm ma dañga wambu, nañ tôc asê bu inñ atac whiñ aö ñandô, ma Daman oc atac whiñ inñ bocdinañ. Ma aö dauñ oc atac whiñ inñ, ma watôc dauñ asê têtñ inñ.”

²² Goc ñgacsêñom dañ ñaê Judas sôm, “Pômdau, tu sake-nga am sôm bu tôc daôm asê têtñ yac, magoc têtñ lau nom-nga hoñ dom?” (Ñgacsêñom dinan inñ Judas Iskeriot dom.) ²³ Ma Yisu ô yom ma sôm, “Asa nañ atac whiñ aö, nañ oc dañga wambu aneñ yom. Ma Daman oc atac whiñ inñ ma alu oc atêñ inñ aloc ma ambo awhiñ inñ. ²⁴ Yom nañ aö gasôm asê têtñ mac, nañ aö dauñ neñ yom dom. Daman nañ kêkiñ aö gameñ, nañ ndê yom. Tigeñ lau nom-nga nañ atac whiñ aö dom, nañ dañga wambu aneñ yom dau dom.

²⁵ “K wahic dec aö gambo gawhiñ mac ma gasôm yom hoñ dindêc têtñ mac. ²⁶ Magoc tiñambu, Daman oc êñkiñ Njalau Dabuñ nem aö añôñ têtñ mac loc bu nem mac sa. Inñ oc êndôhôn mac pi gêñ hoñ, ma kêñ mac gauc nem yom hoñ nañ aö gasôm têtñ mac su. ²⁷ Aö wakêñ aneñ yom malô

têtñ mac bu yêc mac ñapañ, dec ambo ti atac malô. Bu yom malô nañ aö oc wakêñ têtñ mac, nañ hóc gêlêc lau nom-nga si su. Bocdinañ ahêgo daôm dom, ma atôc daôm dom.

²⁸ “Aö gasôm têtñ mac bu aö oc wahu mac siñ, ma tiñambu oc wambu wameñ tiyham. Ma mac bu atac whiñ aö, dec mac oc atac ñayham bu aö watêñ Daman wandi, bu Daman hóc gêlêc aö su. ²⁹ Kwahic dec aö gasôm yom dindêc têtñ mac gwananñ, bu tiñambu têtñ ndoc aneñ yom dau ñandô sa, nañ goc mac oc akêñ whiñ aö.

³⁰ “Ndoc tiapê, dec gitôm dom bu wasôm yom daêsam têtñ mac. Nahu bu nom dindêc ñadau kêpiñ bu meñ. Inñ dau ndê ñaclai mba bu kôm gêñ dañ têtñ aö. ³¹ Magoc aö wakôm gêñ hoñ nditôm Daman gic atu aö, ma ñalên dinan dec lau nom-nga oc sêñyalê bu aö atac whiñ Daman. Bocdinañ atisa ma dalhö.”

15

Yisu gêm dôhônñ dau pi a wain

¹ Ma Yisu sôm, “Aö a wain ñandô,* ma Daman ti ôm wain-nga ñadau. ² A wain ñasañgac hoñ nañ sêlhac wain nahu aö dauñ ma sem ñandô dom, nañ Daman oc so kic. Ma ñasañgac nañ sem ñandô, nañ inñ oc ndic sêli bu kôm ñawasi sa ma nem ñandô daêsam. ³ Ma ñalên tigeñ, yom nañ aö gasôm têtñ mac su, nañ kôm mac nem ñalôm ñawasi sa su. ⁴ Asap aö dôñ, ma aö wasap mac dôñ bocdinañ. A wain ñasañgac dañ bu sap ñahu dôñ dom, dec oc tôm dom bu nem ñandô yêc dau-nga. Ma mac bocdinañ. Mac bu asap aö dôñ dom, dec oc tôm dom bu mac anem ñandô. ⁵ Aö gatôm a w ain nahu, ma mac atôm ñasañgac. Asa nañ sap aö dôñ, ma aö wasap inñ dôñ, nañ oc nem ñandô daêsam. Mac bu asap aö dôñ dom, dec oc atôm bu akôm gêñ ñayham dañ dom. ⁶ Asa nañ sap aö dôñ dom, nañ gitôm ñasañgac nañ kegwelec sip nom ma tibasô. Ma ñasañgac kaiñ dinan oc sêhoñ sa ma sêkêñ pi ya ndi ma ya neñ su.

⁷ “Mac bu asap aö dôñ, ma bu akôc aneñ yom sa tidônñ yêc nem ñalôm, dec gêñ bocke

* **15:1:** Yêc Yom Lêñsêm Akwa Anötô gêm dôhônñ lau Israel-nga pi a wain - alic BW 80:8-16, Ais 5:1-7; ma Jer 2:21. Magoc ndoc daêsam lau Israel sêso Anötô ndê mêtê. Yisu gêm dôhônñ dau pi a wain, ma sôm bu inñ a wain ñandô.

nañ mac bu atac whiñ, nañ atej têtj Anötö, ma inñ oc kêtj têtj mac. ⁸ Asap aö dôñ ma anem ñandô daêsam, dec oc whê mac sa bu anej ñgacsêñomi ñandô, ma ñalêñ dinaj mac oc apo Damanj ndê waê sa. ⁹ Aö atac whiñ mac, gitôm Damanj atac whiñ aö. Kwahic dec ambo anej atac whiñ ñalôm. ¹⁰ Aö dañaj wambu yom hoñ nañ Damanj gic atu aö, ma aö gambo inñ ndê atac whiñ ñalôm. Ma mac bu dañam wambu yom nañ aö gac atu mac, dec mac oc ambo anej atac whiñ ñalôm.

¹¹ “Aö gasôm yom dindec têtj mac, tu bu anej atac ñayham nem mac nem ñalôm ahuc. Ma anej atac ñayham oc êñsalê mac ahuc. ¹² Anej yomsu dau dec, bu mac atac whiñ nem asidôwai, gitôm aö atac whiñ mac. ¹³ Ñamalac nañ kêtj dau sambuc ma mbac ndu ô inñ ndê asidôwa, nañ ndê mêtê atac whiñ-ñga hóc gêlêc lau hoñ si su.

¹⁴ “Mac bu añkuc aö neñ yomsu ma akêñ nem atac whiñ lom daôm, nañ mac ati anej lau atac whiñ-ñga. ¹⁵ Ñadau dañ oc sôm gêtj hoñ asê têtj inñ ndê lau akiñ dom. Magoc gêtj hoñ nañ aö ganğô yêc Damanj, nañ aö gawhê sa têtj mac su. Tu dinaj-ñga aö wasam mac bu lau akiñ tiyham dom, magoc aö wasam mac bu aö neñ lau atac whiñ-ñga. ¹⁶ Mac añkuc aö tu daôm nem gauc-ñga dom. Mba! Aö dauñ kayaliñ mac sa, ma kakiñ mac bu asa andi ma anem ñandô daêsam, nañ oc yêc ñapanj. Ma têtj ndoc dinaj, gêtj sake nañ mac atej têtj Damanj anem aö añôñ, nañ inñ oc kêtj têtj mac. ¹⁷ Aö neñ yomsu dau bocdec bu, atac whiñ mac nem asidôwai andic ñawaê.”

Lau nom-ñga atac tec Yisu ndê lau

¹⁸ Ma Yisu sôm, “Têtj ndoc lau sac nom-ñga atac tec mac, nañ gauc nem bu ñac sêtec aö muñ su. ¹⁹ Mac bu añkuc lau nom-ñga si mêtê, dec lau nom-ñga oc atac whiñ mac, ñahu bu ñac atac whiñ ñac dau silau. Magoc mac ambo atôm lau nom-ñga dom, bu aö kayaliñ mac sa su yêc ñac, ma tu dinaj-ñga dec ñac oc sêtec mac.

²⁰ Gauc nem yom nañ aö gasôm têtj mac bocdec bu, ‘Ñgac akiñ dañ oc hóc gêlêc inñ ndê ñadau dom.’ Lau nom-ñga sêkêtj kisa aö, ma oc sêkêtj kisa mac bocdinaj. Ñac sêkêc anej yom sa dom, ma bocdinaj ñac oc sêkêc mac nem yom sa dom. ²¹ Ñac oc sêkôm gêtj hoñ dinaj têtj mac tu mac akêñ whiñ aö-ñga, ñahu bu ñac sêñyalê inñ nañ kêtj aö gameñ, nañ dom.

²² “Aö bu wameñ ma wahoc neñ yom asê têtj ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêñgô anej yom hoñ su ma sêkêtj whiñ dom, dec ñalêñ mba bu sêmasañ yom têtj Anötö tu ñac si giso-ñga. ²³ Asa nañ atac tec aö, nañ atac tec Damanj whiñ. ²⁴ Aö gakôm gêtj dalô yêc ñac si añgô-ñga, nañ ñamalac dañ gitôm dom bu kôm. Aö bu watôc têtj ñac dom, dec ñac si giso mba. Magoc ñac sêlic su, ma sêkêtj whiñ aö dom. Mba! Ñac sêtec aö, ma sêtec Damanj whiñ. ²⁵ Ma bocdinaj Anötö ndê yom nañ sêto yêc ñac si buku yomsu-ñga,† nañ dec ñandô sa. Yom dau sôm bu, ‘Ñac atac tec aö ñambwa.’

²⁶ “Tiñambu, aö wanñkiñ Ñalau meñ bu puc mac dôñ ma nem mac awham sa. Inñ Ñalau nañ sa akêñ Damanj, ma sôm yom ñandô eñ. Ma têtj ndoc inñ meñ, nañ inñ oc hoc yom ñandô asê pi aö. ²⁷ Ma mac oc ahoc yom ñandô asê pi aö bocdinaj, bu mac ambo awhiñ aö têtj ñamata-ñga e meñ têtj dec.

16

¹ “Aö gasôm yom hoñ dindec têtj mac bu wapuc mac dôñ, bu ahu nem akêñ whiñ aö siñ dom têtj ndoc mac atap kisa sa. ² Lau Israel-ñga oc sêmasuc mac su yêc gôlôwac Israel-ñga. Ndoc oc meñ, nañ lau oc sêndic mac nem lau ñatô ndu, ma ñac oc gauc nem bu sêkôm gêtj ñayham tu sênem akiñ Anötö-ñga. ³ Ñac sêñyalê Damanj dom, ma sêñyalê aö dom, ma tu dinaj-ñga dec ñac oc sêkôm bocdinaj têtj mac. ⁴ Magoc kwahic dec aö gasôm yom dindec têtj mac, bu têtj ndoc gêtj dau hóc asê mac, nañ gauc nem bu aö gakêñ puc mac gwanaj su.”

Ñalau Dabuñ ndê gwelenj

† 15:25: Yom dau yêc BW 35:19, 69:4. Têm ñatô lau Israel sêsam Anötö ndê yom nañ kwahic dec dasam bu Yom Lêñsêm Akwa nañ bu ‘Buku Yomsu-ñga.’ Magoc ñaê ‘Buku Yomsu-ñga’ dau hêganônj buku amanñaj nañ Moses to (Genesis, Eksodas, Levitikas, Namba ma Diuteronomi).

“Aö gasôm yom dinañ asê têt mac muñ su dom, ñahu bu aö gambo gawhiñ mac. ⁵ Magoc kwahic dec aö oc wahu mac siñ, ma wambu watêt in nañ kêkiñ aö gameñ, nañ wandi. Ma bocke dec mac nem dañ ndac aö pi gameñ wandi-nga dom? ⁶ Tiger tu aö gasôm bu wahu mac siñ-nga, dec kayalê bu mac nem ñalôm ñawapac ñandô. ⁷ Aö wasôm yom ñandô têt mac, bu aö bu wahu mac siñ dec oc wanem mac sa. Aö bu wahu mac siñ dom, goc Ñalau Nem Mac Sa-nga oc têt mac meñ dom. Magoc aö bu wandi, dec aö wañkiñ in têt mac meñ. ⁸ Ma têt ndoc in meñ, nañ in oc tôc lau nom-nga si giso asê tiawê pi sac, ma pi lêt gitêt, ma pi Anötö ndê matôc. ⁹ In oc tôc ñac si sac ñahu asê, nañ sip ñac sêkêt whiñ aö dom. ¹⁰ Ma in oc tôc asê bu lau nom-nga sênyalê Anötö ndê lêt gitêt dom, bu aö oc watêt Damañ wandi, ma mac oc alic aö tiyham dom.* ¹¹ Ma in oc tôc asê bu Anötö oc êmatôc sac hoñ, tòm kwahic dec in oc êmatôc nom dindéc ñadau.

¹² “Yom daêsam yêc bu wasôm têt mac, magoc mac atôm dom bu akôc sa. ¹³ Magoc têt ndoc Ñalau Yom Ñandô-nga meñ su, nañ in oc nem mac sa bu añyalê yom ñandô hoñ. Ñahu bu in oc sôm dau ndê yom asê dom, magoc yom hoñ nañ in ngô yêc alu Damañ, nañ dec in oc hoc asê. Ma in oc kêñ puc mac pi gêt nañ oc hôc asê tiñambu. ¹⁴ Ñalau Dabuñ oc po aneñ waêt sa, ñahu bu in oc kôc aö dauñ neñ yom, ma hoc asê têt mac. ¹⁵ Damañ ndê gêt hoñ ti aö neñ, ma tu dinañ-nga dec gasôm têt mac bu gêt hoñ nañ Ñalau oc hoc asê têt mac, nañ meñ akêt aö neñ.”

Ñalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham

¹⁶ Goc Yisu sôm, “Ñasawa sauñ mac oc alic aö dom, ma ñasawa sauñ mac oc alic aö tiyham.” ¹⁷ Yisu sôm yom dinañ, goc in ndê ñgacsêñomi sem yomgalôm, ma ñatô sêsôm têt dandi, “Yom bocke dec in sôm bu ñasawa

sauñ yac oc dalic in dom, ma ñasawa sauñ yac oc dalic in tiyham? Ma in sôm bu in oc têt Damba ndi.” ¹⁸ Goc sêndac dandi ñapañ bu, “In ndê yom dinañ pi ñasawa sauñ, nañ ñahu bocke? Yac tanyalê in ndê yom ñahu dom.”

¹⁹ Yisu kêyalê bu ñac bu sêndac in pi yom dau, dec sôm têt ñac, “Aö gasôm bu ñasawa sauñ mac oc alic aö dom, ma ñasawa sauñ mac oc alic aö tiyham. Tu sake-nga mac am yomgalôm pi yom dau? ²⁰ Yomandô aö wasôm têt mac, bu têt ndoc aö wahu mac siñ, nañ mac oc ahu dañgibo asê ma atañ, magoc lau sac nom-nga oc atac ñayham sa. Mac oc ambo ti nem ñalôm ñawapac, magoc tiñambu mac nem ñalôm ñawapac oc nem dau kwi ti atac ñayham. ²¹ Oc nditôm awê tidaê nañ ndê ndoc meñ sa bu kôc balêkoc-nga. In ñalôm ñawapac bu in kêsahê ñandê atu. Tiger têt ndoc in kôc balêkoc dau su, nañ in oc gauc nem ñandê dau tiyham dom, bu in atac ñayham sa bu in ndê balêkoc hôc asê su. ²² Ma mac bocdinañ, kwahic dec mac ambo ti ñalôm ñawapac, magoc tiñambu aö walic mac tiyham, ma têt ndoc dinañ, mac oc atac ñayham atu. Ma lau dañ oc sêkôc atac ñayham su yêc mac dom. ²³ Têt têt dinañ mac oc andac aö pi gêt dañ tiyham dom. Yomandô aö wasôm têt mac, bu gêt sake nañ mac ateñ têt Damañ tu aneñ ñaê-nga, nañ in oc kêñ têt mac. ²⁴ Têt ñamata-nga e meñ têt kwahic dec, mac ateñ gêt dañ tu aneñ ñaê-nga dom. Kwahic dec ma ndi, nañ ateñ gêt tu aneñ ñaê-nga. Ma Anötö oc kêñ têt mac, ma mac oc atisambuc ñandô.”

Yisu ku ñaclai nom-nga dulu

²⁵ “Gêt hoñ dinañ aö gasôm têt mac ña yom gôliñ. Magoc têt oc meñ sa, nañ aö oc wasôm yom têt mac ña yom gôliñ dom. Aö oc wasôm yom yêc awê têt mac pi Damañ. ²⁶ Têt ndoc dinañ mac oc ateñ gêt tu aneñ ñaê-nga. Aö wasôm têt mac, bu aö dauñ oc wanem mac awham têt Damañ lec dom. Mac daôm ateñ nem mbec solop têt in,

* **16:10:** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec bu. Lau nom-nga sêtec Yisu ma sêkic yom bu sêndic in ndu. Ñac si gauc sa dom, ma sêlic in gitôm ñgac sac dañ. Magoc Anötö un in sa, ma kôc in sa pi undambê gi, dec tôc asê bu Yisu in ñgac gitêt. Bocdinañ Ñalau Dabuñ oc tôc asê bu lau nom-nga si gauc sa pi Yisu dom. Ma lau ñatô gauc gêm bu yom dau ñahu bocdec. Yisu oc pi undambê ndi ma gitôm dom bu êndôhôn lau nom-nga pi lêt gitêt tiyham, dec Ñalau oc meñ bu whê ñac si gauc sa pi mêtê sac ma mêtê gitêt.

27 bu in̄ atac whin̄ mac. Aêc! Daman̄ Anötö atac whin̄ mac, n̄ahu bu mac atac whin̄ aö, ma akên̄ whin̄ bu in̄ kêkin̄ aö gameñ. 28 Aö gambo gawhin̄ Daman̄ muñ su, dec gasip nom gameñ. Ma kwahic dec aö bu wahu nom sin̄ ma wambu watên̄ in̄ wandi.”

29 Têñ dinañ Yisu ndê ngac-sên̄jomi sêsôm têt̄ in̄, “Kwahic dec am sôm yom yêc awê, ma sôm n̄a yom gôlin̄ dom. 30 Ma kwahic dec yac anyalê bu am kêyalê gêt̄ hon̄. Ma lau sêkên̄ gêndac têt̄ am dom magoc am kêyalê n̄ac si gauc ti yom hon̄ muñ. Tu dinañ-nga dec yac akên̄ whin̄ bu am mwen̄ akên̄ Anötö ndê.” 31 Goc Yisu sôm têt̄ n̄ac, “Kwahic dec mac akên̄ whin̄, a? 32 Aö wasôm têt̄ mac, bu ndoc oc meñ sa, ma kwahic dec meñ kêpin̄ su, nañ mac hon̄ oc ahu aö sin̄ ma alhõ têt̄têt̄. Magoc aö oc wambo tan̄wasên̄ dom, bu Daman̄ oc mbo whin̄ aö. 33 Aö gasôm yom hon̄ dindac têt̄ mac bu wapuc mac dôñ bu ambo ti atac malô tu aö-nga. Yêc nom mac oc atap n̄awapac sa, magoc ambo ti nem n̄alôm pêt̄ dôñ, bu aö gaku n̄aclai nom-nga dulu su.”

17

Yisu têt̄ mbec tu in̄ dau-nga

1 Yisu sôm yom dinañ su, goc tatic undambê, ma têt̄ mbec bocdec bu, “Daman̄, aneñ ndoc hôc asê su. Po am Atôm, aö dec neñ waên̄ sa, ma n̄alên̄ dinañ aö oc wapo am nem waêm sa. 2 Am kêñ n̄aclai têt̄ aö pi n̄amalac hon̄, tu bu wakên̄ lau hon̄ nañ am kêñ têt̄ aö, nañ sêmbo tali n̄apan̄. 3 Ma n̄ac si n̄ahu sêmbo tali n̄apan̄-nga dau bocdec bu, sên̄yalê am Anötö n̄andô tigen̄, ma sên̄yalê aö, Yisu Kilisi nañ am kêkin̄ aö gameñ.

4 “Aö gac dabin̄ gwelen̄ nañ am kêñ sip aö aman̄, ma tu dinañ-nga dec aö gapo nem waêm sa yêc nom. 5 Têt̄ n̄amata-nga nom dindac mbasi, nañ aö dec gambo gawhin̄ am ma hêclu dawêkain̄ n̄awasi atu dawhin̄ dauñ. Kwahic dec Daman̄, aö wandac am bu kôc aö sa bu wambo wawhin̄ am tiyham ti n̄awasi atu dau.”

Yisu têt̄ mbec tu in̄ ndê ngacsên̄jomi-nga

6 Ma Yisu sôm, “O Daman̄, am kêyalin̄ am nem lau sa yêc nom, ma kêñ n̄ac sêsip aö aman̄. Aö gatôc am asê têt̄ n̄ac su, ma n̄ac

dauñga wambu am nem yom. 7 Ma kwahic dec n̄ac sên̄yalê bu gêt̄ hon̄ nañ aö gakôm, nañ n̄ahu am daôm, ma am kêñ sip aö aman̄ bu wakôm-nga. 8 Bu yom nañ am kêñ têt̄ aö, nañ aö gasôm asê têt̄ n̄ac, ma sêkôc sa. Ma n̄ac sên̄yalê pi n̄andô bu muñ-nga aö gambo gawhin̄ am, ma sêkên̄ whin̄ bu am daôm kêkin̄ aö gameñ. 9 Kwahic dec aö bu waten̄ mbec tu n̄ac-nga. Aö waten̄ tu lau nom-nga hon̄-nga dom, magoc aö waten̄ tu am nem lau hon̄, nañ am kêñ sip aö aman̄-nga. 10 Aneñ lau hon̄ sêti am nem, ma am nem lau hon̄ sêti aö neñ. Ma aö gatap waên̄ sa tu n̄ac-nga. 11 Aneñ têt̄ wambo nom-nga pacndê, ma malô aö oc watên̄ am waloc. Magoc n̄ac oc gacgen̄ sêmbo nom. O Daman̄ dabuñ, aö bu waten̄ am bu yob lau dinañ n̄a am nem n̄aê n̄a-n̄aclai atu nañ am gêlic n̄ayham bu kêñ têt̄ aö. Yob n̄ac bu sêpin̄ dau dôñ sêti gêt̄ tigen̄, gitôm hêclu dati gêt̄ tigen̄. 12 Têt̄ ndoc aö gambo gawhin̄ n̄ac, nañ aö gayob n̄ ac n̄apep n̄a am nem n̄aê n̄a-n̄aclai nañ am kêñ têt̄ aö. Ma bocdinañ n̄ac si dauñga dom. Ngac tigen̄ nañ gic waê bu peñ, nañ tawasê oc n̄inga, bu kôm yom nañ sêto yêc, nañ n̄andô sa.

13 “Malô aö oc watên̄ am waloc. Tigen̄ kwahic dec aö gambo nom ma gasôm yom hon̄ dinañ asê têt̄ aneñ lau, tu bu aneñ atac n̄ayham nem n̄ac ahuc, ma kôm n̄ac sêtisambuc. 14 Aö gakên̄ am nem yom têt̄ n̄ac, ma lau sac nom-nga atac tec n̄ac. Sêtec n̄ac n̄ahu bu n̄ac si mala n̄andô yêc nom dom, gitôm aö dauñ neñ malañ n̄andô yêc nom dom. 15 Aö waten̄ am bu kôc n̄ac su yêc nom dom, magoc aö waten̄ am bu yob n̄ac tu ngac sac Sadañ-nga. 16 N̄ac si mala n̄andô yêc nom dom, gitôm aö neñ malañ n̄andô yêc nom dom. 17 Daman̄, am nem yom in̄ yom n̄andô eñ. Kêñ nem yom n̄andô sip n̄ac si n̄alôm bu kôm n̄ac sêti lau dabuñ n̄andô. 18 Tôm am kêkin̄ aö gasip nom gameñ, dec aö wan̄kin̄ n̄ac sêsa sêndi sêmbo lau nom-nga n̄alôm. 19 Kwahic dec aö gam dabuñ dauñ bu wandic bata am nem lêt̄ nem lau si-nga, ma n̄alên̄ dau dinañ dec oc tôm bu n̄ac dau sêti am nem lau dabuñ.”

Yisu têt̄ mbec tu lau hon̄ nañ oc sêkên̄ whin̄ in̄-nga

²⁰ “Aö wateñ mbec tu lau nan kwahic dec sênyalê aö, nan tawasê-nga dom. Aö wateñ mbec tu lau hon nan sêngô yom nan nac oc sêhoc asê pi aö, ma sêkêñ whiñ aö-nga sêwhiñ. ²¹ Kêñ nac hon sêmbô ti ñalôm ma gauc tigen, gitôm hêclu dati gêñ tigen, am mbo aö ñalôm, ma aö gambo am ñalôm. Pwiñ nac hon dôñ sênem damiñ hêclu, ma bocdinañ têtñ ndoc lau nom-nga sêlic nac sêpiñ dau dôñ ti ñalôm tigen, dec nac hon oc sêkêñ whiñ bu am kêkiñ aö gameñ. ²² Am nem ñaclai ti ñawasi nan am kêñ têtñ aö, nan dec aö gakêñ têtñ nac, bu nac oc sêti gêñ tigen gitôm hêclu dati gêñ tigen. ²³ Am mbo aö ñalôm, ma aö wambo nac ñalôm, tu bu wapiñ nac dôñ bu sêmbô ti ñalôm ma gauc tigen. Ma bocdinañ lau nom-nga oc sênyalê bu am kêkiñ aö gameñ, ma bu am atac whiñ nac gitôm am atac whiñ aö.

²⁴ “Damañ, aö tac whiñ bu lau hon nan am kêñ nac sêsip aö amañ, nan sêwhiñ aö sêmeñ ma sêmbô gameñ nan aö oc wambo. Dec nac oc sêlic ñawasi atu nan am kêñ têtñ aö. Bu muñ-nga, nom dindéc mbasi, nan am atac whiñ aö ndu andô, dec kêñ ñawasi dau têtñ aö. ²⁵ O Damañ gitêtñ, lau nom-nga sênyalê am dom. Tigen aö kayalê am, ma lau dindéc sênyalê bu am kêkiñ aö gameñ. ²⁶ Aö gatôc am asê têtñ nac, ma watôc am asê ñapañ. Ma tu dinañ-nga dec am nem atac whiñ aö-nga oc yêc nac si ñalôm. Ma aö dauñ oc wambo nac si ñalôm wawhiñ.”

18

Sêkôc Yisu dôñ

(*Mat 26:47-56; Mak 14:43-50; Luk 22:47-53*)

¹ Yisu ten mbec dau pacndê, goc in ti ndê ngacsêñomi sêhu Jerusalem sin, ma sêpi Busuñ Kidron-nga ñadañga si. Ma sêsôc ôm ñolib-nga dan nan yêc dinañ. ² Judas, ngac nan hoc Yisu asê, nan kêyalê ôm dinañ, bu ndoc daêsam Yisu ti ngacsêñomi sêkac sa sêmbô dindê. ³ Bocdinañ têtñ ôbwêc dinañ in kêkuc nac, ma sa têtñ ôm dau gi. In wê lau sin Rom-nga ton dan ma lau sin-nga lôm dabuñ-nga ñatô nan dabuñsiga atu-tu ti lau Palêsai sêñkiñ. Nac sêñsêlêñ ti sêhoc dawen ti lam, ma wapa sin-nga, ma sêhoc asê ôm dinañ.

⁴ Yisu kêyalê gêñ hon nan oc hôc asê in, goc sa gi ma ndac nac bu, “Mac anşalê asa?”

⁵ Ma nac sêsôm, “Yac anşalê Yisu Nasaret-nga.” Dec Yisu sôm, “Aö dauñ dindéc.” (Têtñ ndoc dinañ, Judas, ngac hoc in asê-nga, kalhac whiñ lau dinañ.) ⁶ Têtñ ndoc nac sêngô Yisu ndê yom bu, “Aö dauñ dindéc,” goc nac hon sêyu dau su ma sêpeñ sêsip nom si. ⁷ Ma in ndac tiyham, “Mac anşalê asa?” Ma sêsôm, “Yisu Nasaret-nga.” ⁸ Goc in ô yom ma sôm, “Aö gasôm su, bu aö dauñ dindéc. Mac asôm bu mac anşalê aö, ma bocdinañ atec aneñ lau dindéc sêlhô sêndi.” ⁹ Yisu sôm yom dau tu bu nem in ndê ngacsêñomi si-nga. Ma tu dinañ-nga yom nan in sôm muñ su bocdec bu, “Aö oc wayob ñamalac hon nan Damañ kêñ têtñ aö, bu nac si dan niñga dom,” nan dec ñandô sa.

¹⁰ Saimon Pita kôc in ndê bien baliñ sa, ma pa dabuñsiga ñamata-nga ndê ngac akiñ ndê dangalauñ andô-nga su. Ngac akiñ dau ndê ñaê Malkus. ¹¹ Magoc Yisu sôm têtñ Pita, “Kêñ nem bien mbu sip ñapañ ndi. Damañ kêñ laclhu ñawapac-nga dindéc têtñ aö, ma aö gac waê bu wanôm.”

Sêwê Yisu sêtêtñ Anas si (*Mat 26:57*)

¹² Goc ngac bata sin-nga ti ndê lau sin, ma lau sin sêyob lôm dabuñ-nga nan lau bata Israel-nga sêñkiñ, nan sêkôc Yisu ma sêsô in amba dôñ. ¹³ Goc sêwê in sêtêtñ Kayapas lawa Anas ndê andu si. Kayapas, in lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga têtñ têtñ dinañ. ¹⁴ In ngac nan muñ-nga sôm asê têtñ lau bata Israel-nga, bu oc ñayham bu ngac tigen mbac ndu ô lau hon.

Pita sêc Yisu ahuc (*Mat 26:69-70; Mak 14:66-68; Luk 22:55-57*)

¹⁵ Sêwê Yisu sêtêtñ dabuñsiga ñamata-nga ndê andu, ma sêsôc tunlôm nan kêgihi andu dau, nan si. Ma Saimon Pita lu ngacsêñom dan sêñkuc. Ngacsêñom dau dabuñsiga ñamata-nga kêyalê in tidôn, ma bocdinañ dec in kêkuc Yisu ma gacgeñ sôc tunlôm dau gi. ¹⁶ Magoc Pita sôc gi dom, in kalhac awê kêpiñ gatam. Dec ngacsêñom nan dabuñsiga ñamata-nga kêyalê, nan mbu gi ma sôm yom pi Pita whiñ awhê akiñ nan yob gatam, goc kôc Pita sôc gi. ¹⁷ Ma awhê akiñ dinañ

ndac Pita bocdec, “Ma bocke? Am Yisu ndê ngacsênom dan whiñ, a?” Magoc Pita pa dau ma sôm, “Mba! Aö dom!”

¹⁸ Têñ ôbwêc dinañ gameñ ñalhuc sa, dec lau akiñ ti lau siñ lôm dabuñ-nga sêkôm ya golom asê goc sêlhac sêñgihi ma sêñsulu. Ma Pita gi kalhac whiñ ñac ma kêsulu ya.

Dabuñsiga Anas kêsü Yisu

(*Mat 26:59-68; Mak 14:55-65; Luk 22:63-71*)

¹⁹ T êñ dinañ, dabuñsiga ñamata-nga Anas* kêsü Yisu pi iñ ndê sêñomi, ma pi yom nañ iñ kêdôhônj têñ lau. ²⁰ Ma Yisu sôm, “Aö gasôm aneñ yom honj yêc awê. Aö kadôhônj lau gambo ñac si lôm wê-nga ma yêc lôm dabuñ Jerusalem-nga, gameñ nañ lau Israel-nga honj êlêmé sêkac dau sa sêmbonañ. Ma aö gasêc yom dan ahuc dom. ²¹ Bocdinañ tu sake-nga am kêsü aö? Ndac lau nañ sêñgô aneñ yom. Ñac honj sêñyalê yom nañ aö gasôm.” ²² Têñ ndoc Yisu sôm yom dinañ, goc ñgac siñ lôm dabuñ-nga nañ kalhac kêpiñ iñ, nañ tap iñ sip ali andô ma sôm, “Toc dabuñsiga atu sa, ma ô iñ ndê yom bocdinañ dom!” ²³ Dec Yisu sôm, “Yom nañ aö gasôm, nañ bu yom so, nañ goc sôm têñ aö. Magoc aö gasôm yom so dan dom, ma tu sake-nga dec am tap aö?” ²⁴ Têñ dinañ Anas kêkiñ Yisu têñ dabuñsiga ñamata-nga Kayapas gi. Ma wac nañ sêsô iñ amba dôñ, nañ gacgeñ yêc.

Pita sêc Yisu ahuc tiyham

(*Mat 26:71-75; Mak 14:69-72; Luk 22:58-62*)

²⁵ Saimon Pita kêsulu ya mbo, ma ñamalac dan ndac iñ, “Am ñgac dau ndê ngacsênom dan, me?” Ma Pita pa dau ma sôm, “Mba!” ²⁶ Dabuñsiga ñamata-nga ndê ñgac akiñ dan mbo gameñ dinañ. Iñ ñgac nañ Pita pa iñ ndê dangalaun su, nañ ndê têñgac. Ma iñ sôm têñ Pita, “Ma bocke? Aö galic am kalhac whiñ ñgac dinañ yêc ôm olib-nga.

Yomandô, me?” ²⁷ Magoc Pita pa dau tiyham, ma ñgahô eñ dalec dan gic hu tañ.

Pailot kêsahê Yisu

(*Mat 27:11-18, 20-23; Mak 15:2-15; Luk 23:2, 3, 18-25*)

²⁸ Ôbwêc pacndê, ma têñ bêbêc ganduc lau bata Israel-nga sêhu Kayapas ndê andu siñ ma sêwê Yisu sêtêñ gôliñwaga Rom-nga ndê andu si. Lau bata Israel-nga dinañ sêsôc andu dau dom, sêtôc dau ma gauc gêm bu oc kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga, dec oc tôm dom bu sêneñ Mwasin Pasowa-nga.† ²⁹ Bocdinañ Pailot, ñgac nañ gêm gôliñ gameñ Judia-nga sa têñ ñac gi, ma ndac ñac, “Mac asôm bu ñgac dindec kôm giso bocke?” ³⁰ Ma sêo yom ma sêsôm, “Iñ bu ndê giso mbasi, dec yac oc akôc iñ atêñ am ameñ lec dom.” ³¹ Dec Pailot sôm, “Mac daôm akôc iñ sa andi, ma amatôc iñ êñkuc mac daôm nem yomsu.” Magoc ñac sêsôm, “Mba! Bu mac lau Rom-nga akêñ yao bu yac lau Israel-nga andic ñamalac dan ndu dom.” ³² Ñalêñ dinañ dec Yisu ndê yom pi lêñ nañ iñ oc mbac ndu,‡ nañ ñandô sa.

³³ Têñ dinañ Pailot hu ñac siñ ma sôc andu gi, goc ta Yisu sôc gi ma ndac iñ, “Am lau Israel-nga si kiñ, a?” ³⁴ Ma Yisu ô yom bocdec bu, “Am sôm yom dinañ tôm am daôm nem gauc, me lau ñatô sêsôm yom dau pi aö?” ³⁵ Ma Pailot sôm, “Aö ñgac Israel-nga dom! Am daôm nem lau ti dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêkêñ am têñ aö mweñ. Am kôm gêñ giso bocke?” ³⁶ Dec Yisu sôm, “Aneñ gôliñ kiñ-nga gitôm kiñ nom dindec-nga si gôliñ dom. Aö bu wanem gôliñ gameñ nom-nga dan, dec oc tôm bu aneñ lau akiñ sêyob aö ma sêndic siñ bu lau bata Israel-nga sêkôc aö dôñ dom. Magoc aö neñ gôliñ ñahu yêc nom dindec dom.” ³⁷ Goc Pailot sôm, “Bocdinañ, am sôm bu am kiñ dan, a?” Ma Yisu sôm, “Am daôm sôm bu aö kiñ dan. Aneñ dinañ kôc

* **18:19:** Anas - Muñ-nga lau Israel-nga sêñyalin Anas sa ti ñac si dabuñsiga ñamata-nga. Têñ yala AD15 lau Rom-nga sêkôc iñ su yêc gwelenj dau. Tinambu Kayapas iñ lau Israel si dabuñsiga ñamata-nga, magoc lau Israel daêsam êlêmé sêsam Anas bu dabuñsiga ñamata-nga whiñ. † **18:28:** Lau Israel-nga si yomsu dan sôm bu ñac bu sênem dabuñ dau, dec ñac sêmbonañ ahê têñ flau gameñ apa-nga. Ñahu bu lau gameñ apa-nga sêñkuc Anötö ndê yomsu dom, ma lau Israel-nga bu sêmbonañ sêmpin ñac, dec oc kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anğô-nga. Pailot iñ ñgac Rom-nga dan, ma lau gameñ apa-nga daêsam sêmbonañ iñ ndê andu, ma tu dinañ-nga lau bata Israel-nga sêtec bu sêsôc iñ ndê andu. ‡ **18:32:** Yisu sôm bu lau oc sêsun iñ sa yêc nom - alic Jon 12:32-33; 3:14; ma 8:28. Lau Israel-nga sêtec lau sac ña hoc ndu, magoc lau Rom-nga sêndic lau sac pi a gicso dau ma tu dinañ-nga Yisu sôm bu ñac oc sêsun iñ sa akêñ nom.

aö, ma aö gahôc asê nom tu gêñ tigen-nga, nañ tu wahoc yom ñandô asê-nga. Ma lau hoñ nañ atac whiñ yom ñandô, nañ sêkôc aneñ yom sa.” ³⁸ Pailot ñgô yom dau goc ndac, “Ma yom bocke iñ yom ñandô?”

Iñ sôm yom dinañ su, goc sa têtñ lau bata Israel-nga gi, ma sôm tiyham têtñ ñac, “Aö gatap yom dañ bu tamatôc iñ pi-nga, nañ sa dom. ³⁹ Magoc mac nem mêtê dañ yêc, bu wahu gapocwalô dañ siñ têtñ mac têtñ Mwasinñ Pasowa-nga ñandoc. Mac atac whiñ bu aö wahu ñgac dindec, nañ sêsam bu Kiñ Israel-nga, nañ siñ têtñ mac, me mba?” ⁴⁰ Magoc sêmbwêc, “Mba! Iñ dom! Hu Barabas siñ têtñ yac.” Barabas iñ lau nañ sêñgilí siñ têtñ lau Rom-nga, nañ si dañ.

19

Sêsôm tidôn bu sêndic Yisu ndu

(Mat 27:15-31; Mak 15:6-20; Luk 23:13-25)

¹ Goc Pailot kêñ Yisu têtñ lau siñ-nga bu sêhi iñ ña sô. ² Ma sêñsau bu sêtoc iñ sa. Sêwhê wac kêma ma sêkêñ iñ uñ gitôm sunsun, ma sêkêñ iñ sôc ñakwê kokoc gitôm kiñ si ñakwê. ³ Goc sêsôc sêsa sêlhac iñ anğô-nga ma sêmbwêc, “Ei! Datoc lau Israel si Kiñ dindec sa mañ!” Ma sêtap iñ sip ali andô.

⁴ Ma Pailot sa meñ tiyham ma sôm têtñ lau bata bu, “Anğô su nañ! Aö neñ lau siñ-nga oc sêkôc iñ sa têtñ mac meñ. Ma bocdinañ dec añyalê bu aö gatap yom dañ sa pi iñ dom.” ⁵ Goc sêkôc Yisu sa meñ, ti sunsun wac kêma ma ñakwê kokoc. Ma Pailot sôm, “Alic ñgac dau dec.” ⁶ Têtñ ndoc dabuñsiga atu-tu ma lau siñ lôm dabuñ-nga sêlic iñ, nañ sêmbwêc, “Ndic iñ pi a gicso dau! Ndic iñ pi a!” Magoc Pailot sôm, “Mba! Aö gatap yom dañ sa pi iñ dom. Mac daôm akôc iñ sa andi ma andic iñ pi a.” ⁷ Ma lau bata Israel-nga sêsôm, “Iñ toc dau sa ma sam dau bu Anötö ndê Atu! Ma tu yom sac dinañ-nga, yac mba yomsu sôm bu iñ mbac ndu mañ.”

⁸ Pailot ñgô yom dinañ ma töc dau ñandô. ⁹ Goc iñ kôc Yisu mbu sôc andu ñalôm gi, ma ndac iñ, “Am mweñ akêñ nde?” Magoc Yisu gêm dôn. ¹⁰ Ma Pailot sôm têtñ iñ, “Bocke am ô aneñ yom dom? Aneñ ñaclai yêc bu wanğapwêc am su, me bu wandic am pi a gicso dau ndi. Am kêyalê, a?” ¹¹ Dec Yisu

ô yom ma sôm, “Anötö bu kêñ têtñ am dom, dec am oc tôm dom bu kôm gêñ dañ têtñ aö. Bocdinañ dabuñsiga nañ kêñ aö gasip am amam, nañ kôm giso hóc gêlêc am nem su.”

¹² Pailot ñgô yom dinañ, dec kêsalê lêtñ bu hu Yisu siñ. Magoc lau bata Israel-nga sêmbwêc ñapan ma sêsôm, “Asa nañ toc dau sa bu iñ kiñ dañ, nañ kôm bu hóc gêlêc Sisa, lau Rom-nga si kiñ. Bocdinañ am bu hu ñgac dindec siñ, nañ am Sisa ndê silip dom.”

¹³⁻¹⁴ Bêc dinañ iñ bêc lau Israel-nga sêmasañ Mwasinñ Pasowa-nga, ma ac kalhac lhu su. Têtñ ndoc Pailot ñgô lau bata Israel-nga si yom dinañ, nañ dec iñ kôc Yisu sa awê têtñ gameñ nañ sêsam bu Señ Hoc nañ gi. (Yêc Yom †Hibru sêsam gameñ dau bu Gabata.) Yêc dinañ, Pailot ndöc sic ndöc iñ ndê pôn êmatôc yom-nga, ma sôm têtñ lau bata Israel-nga bu, “Alic mac nem kiñ dindec!” ¹⁵ Tigenñ ñac sêmbwêc, “Kôc iñ sa ndi! Kôc iñ sa ndi! Ndic iñ pi a gicso dau!” Dec Pailot ndac, “Mac atac whiñ bu aö wandic nem Kiñ pi a gicso dau ndi, a?” Ma dabuñsiga atu-tu sêo yom ma sêsôm, “Iñ yac mba kiñ dom! Sisa tigenñ iñ yac mba kiñ.” ¹⁶ Têtñ dinañ Pailot sôc ñac si yom ñapu, ma kêñ Yisu têtñ ñac bu lau siñ-nga sêndic iñ pi a gicso dau ndi.

Lau siñ-nga sic Yisu pi a gicso dau

(Mat 27:32-44; Mak 15:21-32; Luk 23:26-43)

¹⁷ Sêkêñ Yisu hóc dau ndê a gicso dau, ma sêwê iñ sêsa gameñ nañ sêsam bu Gameñ Nakêcyha-nga si. Yêc Yom Hibru sêsam gameñ dau bu Golgota. ¹⁸ Ma yêc dinañ, ñac sic iñ pi a gicso dau gi. Ma ñac sic ñgac lu sêpi a sêwhiñ, dañ kêgalêñ andô-nga ma dañ kêgalêñ gasê-nga.

¹⁹ Pailot sôm bu sêto yom pi bapia dañ ma sêndic pi a gicso dau ñahô-nga. Bapia dau sôm, “Yisu Nasaret-nga. Lau Israel-nga si Kiñ.” ²⁰ Sêto yom dau ña lau Israel, ti lau Rom-nga ma lau Grik-nga si awha. Gameñ dinañ yêc sun sa têtñ malac Jerusalem, dec lau Israel-nga daêsam sêlic bapia dau. ²¹ Boc-dinañ dabuñsiga atu-tu Israel-nga sêtuçdiñ ma sêsôm têtñ Pailot, “Am to, ‘Lau Israel-nga si Kiñ,’ ma yac alic yham dom! Am bu to, ‘Ñgac dindec sam

dau bu lau Israel-nga si kinj, dec oc solop.”
²² Magoc inj ô yom ma sôm, “Aö gato yom dinan, ma oc yêc bocdinan.”

²³ Têñ ndoc lau sinj-nga sic Yisu pi a gicso dau, nanj sêkôc inj ndê ñakwê su. Ñac lau hale, ma sêwhê ñakwê awê-nga kôc gi toñ hale, ma sêkôc sa tòm gi. Magoc ñac sic sam inj ndê ñakwê ñalôm-nga dom. Ñakwê dau ñayham andô, sêsê dom, sêwhê sambuc ti po baliñ yêc ñasu ma sip têtñ gahi. ²⁴ Bocdinan lau sinj-nga sêsôm têtñ dandi, “Dakêc po dau kic dom. Dapuc gapoc ma yac neñ danj kôc po sambuc.” Ñac sêkôm bocdinan, dec yom danj nanj sêto yêc, nanj ñandô sa. Yom dau bocdec bu:

Ñac sêwhê aneñ ñakwê kôc têtñ dandi, ma sêpuc gapoc tu aneñ ñakwê-nga. [BW 22:18]

²⁵ Têñ ndoc dinan Yisu dinda lu asiwê danj, ma Klopas ndê awhê Maria lu Maria Magadala sêlhac sêmpiñ a gicso dau. ²⁶ Ma Yisu gêlic inj dinda kalhac whiñ ñgac-sêñom nanj inj atac whiñ ñandô, dec inj sôm têtñ dinda, “O dinan. Lic nem atômñgac dinan.”
²⁷ Ma inj sôm têtñ ñgacsêñom dau bu, “Lic am dinam dinan.” Ma têtñ bêc dinan ma gi, ñgacsêñom dau kôc Yisu dinda sa ndöc inj ndê andu.

Yisu mbac ndu

(Mat 27:48, 50; Mak 15:36-37; Luk 23:36)

²⁸ Yisu kêyalê bu inj gic dabiñ gêtñ honj su. Ma tu yom danj nanj sêto yêc, nanj ñandô sa-nga, dec inj sôm, “Aö bu yô aö.” ²⁹ Lônj wain ñamakic-nga danj kalhac gameñ dinan, ma ñgac sinj-nga danj kôc sôwam danj ma kêtñ sip wain. Goc inj sô pi a baliñ danj, ma hóc sa pi têtñ Yisu whasuñ gi. ³⁰ Inj nôm su ma sôm, “Aö neñ gwelenj honj pacndê su.” Goc inj wec, ma mbac ndu.

³¹ Têñ bêc dinan lau Israel-nga sêmasañ dau tu bêc Sabat-nga, ma Sabat lañsê-nga inj ñac si om atu danj. Ñac sêtec bu lau batê sêñgalêñ a gicso dau têtñ bêc atu dinan, bocdinan dec lau bata sêndac Pailot bu lau sinj-nga sêtuc lau dau si gahi dulu tu bu sêmbac ndu ñagahô-nga, goc sêkôc ñac si ñamlan su ma sêñsuhunj. ³² Pailot gôlôc su, dec lau sinj-nga sêtêtñ ñgac danj nanj sic pi a gicso dau whiñ Yisu nanj si, ma sêtuc inj gahi dulu. Goc ñac sêtuc ñgac tilu-nga gahi dulu bocdinan.

³³ Tigenj têtñ têtñ sêtêtñ Yisu si, nanj sêlic bu inj mbac ndu su, dec sic inj gahi dulu dom.

³⁴ Magoc ñgac sinj-nga danj kôc inj ndê kêñ ma kuñ Yisu sip ñabi, ma ñagahô dac ti bu kêc sa meñ. ³⁵ (Ñgac nanj gêlic gêtñ honj dinan su, nanj dec sôm asê, ma inj ndê yom inj yom ñandô. Inj dau kêyalê bu inj ndê yom inj yom ñandô, ma inj sôm asê bu mac akêtñ whiñ bocdinan.) ³⁶ Gêtñ dinan hóc asê, dec yom lu nanj sêto yêc, nanj ñandô sa.

Yom danj yêc bocdec bu:

Ñac oc sêtuc inj ndê ñakwa danj dulu dom. [BW 34:20]

³⁷ Ma yom danj tiyham yêc bocdec:

Ñac oc sêlhac ma tahê ñgac nanj sêkuñ inj nanj. [Sek 12:10]

Sêkêtñ Yisu ndê ñamlan yêc hoc ñasuñ

(Mat 27:57-61; Mak 15:42-47; Luk 23:50-56)

³⁸ Ñgac danj mbo, nanj sêsam bu Josep, ma inj meñ akêtñ malac A rimatiya. Inj kêtñ whiñ Yisu, magoc sêc dau ahuc, bu inj tóc lau bata Israel-nga. Têtñ telha dinan inj têtñ Pailot gi ma ndac Yisu ndê ñamlan. Pailot gôlôc, dec Josep sa gi ma kôc Yisu ndê ñamlan su yêc a gicso dau. ³⁹ Ma Nikodemas gêm inj sa. Nikodemas inj ñgac bata Israel-nga nanj muñ-nga gi gêlic Yisu têtñ ôbwêc danj. Inj kôc a ñakwi ti gêtñ ñamalu nanj sêñgalunj whiñ dau su, nanj gitôm 30 kilogram, ma whiñ Josep gi. ⁴⁰ Injlu sêkôc Yisu ndê ñamlan, ma sem oso ña gêtñ ñamalu, goc sêhi ahuc ña po ñayham. Sêkôm gêtñ dau kêkuc lau Israel-nga si gêtôm sêñsuhunj lau batê-nga. ⁴¹ Ôm danj yêc suñ sa têtñ gameñ nanj lau sinj-nga sic Yisu pi a gicso dau. Ma sêhê danj yêc ôm dau ñalôm, nanj lau sêlêñ gwanan su yêc hoc ñalôm, ma sêkêtñ ñgac batê danj yêc hoc ñasuñ dau muñ su dom. ⁴² Bocdinan sêñsuhunj Yisu ñamlan yêc hocsuñ dinan, ñahu bu bêc dinan inj bêc lau Israel-nga sêmasañ dau tu Sabat-nga, ma hocsuñ dau yêc kêpiñ.

20

Yisu tisa

(Mat 28:1-8; Mak 16:1-8; Luk 24:1-10)

¹ Bêc Sabat-nga meñ gi su, ma têtñ wake ñabêc ñamata-nga Maria Magadala tisa têtñ bêbêc ganduc, ma sa têtñ sêhê gi. Inj gêlic

bu hoc atu nanj sêkêñ ndöc sê awha, nanj ndöc ñamala dom. ² Goc inj kêtî mbu têtñ Saimon Pita lu ñgacsêñom nanj Yisu atac whinñ ñandô, nanj gi, ma sôm têtñ inlu, “Oyaê! Ñac sêkôc Pômdau ndê ñamlanñ su yêc sêhô, ma yac am gauc gameñ nanj sêkêñ inj yêc.” ³ Goc Pita lu ñgacsêñom dinanñ sêti bu sêtêtñ sêhô sêndi. ⁴ Inlu sênti si, ma ñgacsêñom dinanñ hóc gêlêc Pita su ma hóc asê munñ. ⁵ Inj sôc gi dom, magoc inj wec ma tôc gwaniñ, ma gêlic po nanj sêhi pi Yisu ndê ñamlanñ, nanj yêc ñamala. ⁶ Saimon Pita kêkuc meñ hóc asê ma gacgeñ sôc hocsunñ dau ñalôm gi. Inj gêlic po nanj yêc, ⁷ ma po nanj sêhi pi Yisu ñagôlônñ. Po dinanñ yêc dau-ñga, magoc yêc bambalinñ dom, yêc gitôm sêtîp sa ñapep. ⁸ Goc ñgacsêñom nanj hóc asê sêhô munñ, nanj sôc gi whinñ. Inj gêlic po ñambwa, dec kêtñ whinñ bu Yisu tisa su yomandô. ⁹ (Munñ-ñga e meñ têtñ têtñ dinanñ, nanj ñac si gauc sa dom pi yom honñ nanj sêto yêc bu Yisu oc tisa akêtñ lau batê-ñga.)

Yisu hoc dau asê têtñ Maria Magadala

¹⁰ Dinanñ su ma ñgacsêñom lu dinanñ sêlhô sêmbu sêtêtñ si andu si. ¹¹ Magoc Maria Magadala nanj mbu meñ su, nanj gacgeñ kalhac sêhô ñamakê ma tañ. Inj wec bu tôc gwaniñ sêhô ñalôm, ¹² ma inj gêlic anjela lu ti ñakwê sêsêp sêndôc gameñ nanj munñ-ñga Yisu yêc, danñ ndöc ñagôlônñ-ñga, ma danñ ndöc gahi-ñga. ¹³ Ma sêndac inj, “O awhê! Am tañ tu sake-ñga?” Ma inj ô yom ma sôm, “Lau sêkôc aneñ Pômdau ndê ñamlanñ su, ma aô gam gauc gameñ nanj sêkêñ inj yêc nanñ.” ¹⁴ Inj sôm yom dinanñ su, dec tagêlic ma gêlic Yisu, magoc kêyalê dom bu inj Yisu. ¹⁵ Ma Yisu sôm, “Awhê! Am tañ tu sake-ñga? Am kêsâlê asa?” Maria gauc gêm bu inj ñgac nanj yob ôm dau, dec sôm, “O ñadau, am bu kôc inj ndê ñamlanñ su, goc sôm asê têtñ aô bu am kêtñ inj yêc gameñ bocke, ma yac oc andi akôc inj sa.” ¹⁶ Têtñ dinanñ Yisu sôm têtñ inj, “Maria.” Goc Maria kac dau kwi ma mbwêc ña Yom Hibru, “Raboni!” (Yom dau danem kwi bu ‘Kêdôhônwaga.’) ¹⁷ Inj kêtape Yisu dônñ ñanña, magoc inj sôm, “Am êmasec aô ñapanñ dom, bu aô gatêtñ Damanñ ga su dom. Magoc am mbu ndi, ma sôm têtñ aneñ asidôwai bu aô oc wambu watêtñ aneñ Damanñ, ma mac

nem Damam. Inj aô neñ Anötö, ma mac nem Anötö.”

¹⁸ G oc Maria Magadala kölhô têtñ Yisu ndê sêñomi gi, ma sôm têtñ ñac bu, “Pômdau tisa ma aô galic inj su!” Ma yom honñ nanj Yisu sôm têtñ inj, nanj inj gic miñ têtñ ñac.

Yisu hoc dau asê têtñ ndê sêñomi

¹⁹ Têtñ wake ñabêc ñamata-ñga dinanñ ñaôbwêc, sêñomi sêmbu andu danñ ñalôm sêwhinñ dau. Ñac sic gatam ahuc ñanña, bu sêtöc lau bata Israel-ñga. Sêmbu dinanñ, ma Yisu hoc dau asê kalhac ñac ñalhu, ma sôm, “Yom malô whinñ mac!” ²⁰ Inj sôm yom dinanñ su, goc tôc inj amba ma ñabi têtñ ñac sêlic. Ma ñac honñ atac ñayham atu tu sêlic Pômdau-ñga. ²¹ Ma inj sôm tiyham, “Yom malô whinñ mac! Tôm Damanñ kêtinñ aô gasip nom gameñ, nanj kwahic dec wanñinñ mac asa andi.” ²² Dec inj yu wayahô pi ñac ma sôm, “Akôc Ñalau Dabunñ sa loc. ²³ Aô wakêtñ ñaclai têtñ mac bu asuc ñamalac si sac kwi. Ñac nanñ mac asuc ñac si sac kwi, nanñ Anötö suc ñac si sac kwi bocdinanñ. Ma ñac nanñ mac asuc si sac kwi dom, nanñ si sac oc gacgeñ yêc ñac-ñga.”

Yisu hoc dau asê têtñ Tomas

²⁴ Têtñ ndoc ñamata-ñga nanj Yisu hoc dau asê têtñ inj ndê sêñomi, nanj Tomas mbo whinñ ñac dom. Inj ñgacsêñomi 12 si danñ nanñ sêsam bu Lôcmpônñ. ²⁵ Tinjambu sêñomi ñatô sêsôm têtñ inj bu, “Yac alic Pômdau su!” Magoc inj sôm, “Aô gakêtñ whinñ dom! Aô bu walic bôlêm ñamala yêc inj amba, ma wakêtñ aô amanñatu sip ñamala dau, ma sôm kêm ñamala yêc inj ñabi, dec aô oc wakêtñ whinñ.”

²⁶ Wake danñ ginña su, ma Yisu ndê sêñomi sêmbu andu dau tiyham, ma Tomas mbo whinñ ñac. Ñac sic gatam ahuc ñanña sa, magoc Yisu meñ kalhac ñac ñalhu. Ma inj sôm, “Yom malô whinñ mac!” ²⁷ Ma inj sôm têtñ Tomas, “Lic aô amanñ, ma kêtñ amam-atu sip dec, ma kêtñ amam-atu sôm aneñ ñabi. Hu nem atac lu-lu sinñ, ma kêtñ whinñ.” ²⁸ Dec Tomas sôm, “Aneñ Pômdau, ma aneñ Anötö am!” ²⁹ Goc Yisu sôm têtñ inj, “Am gêlic aô su, dec kêtñ whinñ. Aô awhanñ hóc lau nanñ sêlic pi tandô dom, magoc sêkêñ whinñ, bu ñac oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa.”

Jon ndê bapia ñahu

³⁰ Yisu kôm gêñ dalô daêsam yêc inñ ndê sêñomi anğô-nga, nañ ñaminñ yêc bapia dindec dom. ³¹ Magoc yom pi gêñ dalô nañ sêto sip bapia dindec, nañ yêc tu bu mac asam ma akêñ whiñ bu Yisu inñ Mesaya, Anötö ndê Atu. Ma tu mac akêñ whiñ inñ ndê ñaê-nga, dec mac oc atap señ ambo tamli-nga sa.

21

Ngacsêñomi sêhê i daêsam

¹ Tiñambu Yisu hoc dau asê têtñ ngacsêñomi tiyham, yêc Bugictonñ Taibirias* ñamakê. Ma ñaminñ dau dindec. ² Saimon Pita, ma Tomas nañ sêsam bu Lôcmpônñ, Natanael nañ meñ akêñ malac Kana yêc Galili, Sebedi ndê atu lu, ma ngacsêñom lu tiyham sêmbo sêwhiñ dau. ³ Ma Pita sôm têtñ ñac, “Aö bu wasa wandi wakôc i.” Ma ñac sêsôm, “Ayôc, yac awhiñ am daloc.” Bocdinañ ñac hoñ sêpi wañ danñ ma sêsa si bu sêkêñ wasañ. Magoc têtñ ôbwêc dinañ, sêkôc i danñ dom.

⁴ Têtñ bêbêc ganduc Yisu kalhac baö, tigenñ ñac sêñyalê dom bu inñ Yisu. ⁵ Ma inñ hê mwalêc ñac ma sôm, “Aê mac lau. Mac akôc i ñatô, me mba?” Ma sêsôm, “Mba!” ⁶ Dec inñ sôm têtñ ñac, “Akêñ wasañ sip andô-nga, ma mac oc atap i ñatô sa.” Bocdinañ ñac sêkêñ wasañ sip gi ma sêkôc i daêsam andô, dec gitôm dom bu sêhê sa. ⁷ Têtñ dinañ ngacsêñom nañ Yisu atac whiñ kêtêc, nañ sôm têtñ Pita bu, “Kec, Pômdau dau dê.” Saimon Pita ngô yom dau, goc ñagahô inñ kôc ndê ñakwê awê-nga sa, hi pi dau, ma pwê sip bu gi, ma bu têtñ Yisu ndi. ⁸ Wañ dau poc kêtñ baö, ñasawa gitôm 90 mita, ma ngacsêñomi ñatô sêhêc wañ ma sêhê wasañ ti i sêñkuc Pita.

⁹ Ñac sêhêc asê baö, ma sêlic i sa ya ñanda, ma bolom ñatô. ¹⁰ Ma Yisu sôm têtñ ñac, “Akôc i ñatô sa yêc wasañ amenñ.” ¹¹ Goc Saimon Pita têtñ wañ gi, kêtgapwêc wasañ su, goc sêhê pi baö gi. I atu-atu daêsam sêyêc wasañ, nañ sêsê sa gitôm 153, magoc wasañ dau kic dom. ¹² Ñac hoñ sêtôc bu sêndac inñ bu, “Am asa?” Magoc yêc ñac si ñalôm sêñyalê bu inñ Pômdau. Ma Yisu sôm, “Amenñ ma aneñ gêtñ bêbêc-nga.” ¹³ Dec inñ kêsêlêñ

gi ma kôc i ti bolom sa, ma kêtñ têtñ ñac. ¹⁴ Dinañ ti têtñ titô-nga nañ Yisu hoc dau asê têtñ ndê ngacsêñomi têtñ ndoc Anötö unñ inñ sa akêñ lau batê-nga.

Yisu ndê yom têtñ Pita

¹⁵ Ñac señ gêtñ pacndê, goc Yisu sôm têtñ Saimon Pita, “Saimon, Jon ndê atu. Am tac whiñ aö ñandô, hêc gêtêc lau dindec si atac whiñ aö su, me?” Ma inñ sôm, “Aêc Pômdau! Am kêtñyalê bu aö atac whiñ am.” Dec Yisu sôm, “Bocdinañ lôm aneñ domba.” ¹⁶ Ma Yisu ndac inñ tiyham bu, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aö ñandô, me?” Ma inñ ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, am kêtñyalê bu aö atac whiñ am.” Dec Yisu sôm, “Yob aneñ domba.” ¹⁷ Ma inñ ndac tidim titô-nga, “Saimon, Jon ndê atu, am tac whiñ aö ñandô, me?” Pita ndê ñalôm ñawapac bu Yisu ndac yom tigenñ dinañ têtñ inñ tidim tö, ma inñ sôm, “Pômdau, am kêtñyalê gêtñ hoñ. Am kêtñyalê bu aö atac whiñ am kêtêc.” Goc Yisu sôm, “Lôm aneñ domba. ¹⁸ Aö wasôm yom ñandô têtñ am. Têtñ ndoc am mbo balê, nañ am kêtmasañ daôm, ma kêsêlêñ têtñ gameñ bocke nañ am daôm atac whiñ bu ndi. Tigenñ tiñambu, têtñ ndoc am ti ñamalac andô, nañ am oc êmatôc amam, ma lau danñ oc sêsô am nem piñkap dônñ, ma sêwê am têtñ gameñ nañ am atac whiñ dom bu ndi-nga nañ.” ¹⁹ Yisu sôm yom dinañ gwanañ pi Pita ndê mbac ndu ñalêñ, nañ oc po Anötö ndê waê sa. Ma Yisu gic têtñ yom ma sôm, “Êmkuc aö!”

Yisu lu ngacsêñom nañ inñ atac whiñ

²⁰ Têtñ dinañ Pita kac dau kwi ma gêtlic ngacsêñom nañ Yisu atac whiñ inñ ñandô, nañ kêtñkuc inñlu. (Inñ ngac dinañ têtñ ndoc ñac señ Pasowa, nañ ndôc gi pañ Pômdau, ma ndac inñ bu asa oc hoc inñ asê.) ²¹ Têtñ ndoc Pita gêtlic inñ, nañ goc inñ ndac Yisu, “Pômdau, ngac dê oc bocke?” ²² Ma Yisu ô yom ma sôm, “Am êmkuc aö ma hêgo daôm pi inñ dom. Aö bu wakêñ inñ mbo tali e wambu wameñ, nañ aö neñ gêtñ.” ²³ Tiñambu sêñomi ñatô sêngô yom dau ñawaê, ma ñatô gauc gêm bu ngacsêñom dinañ oc mbac ndu dom. Magoc Yisu ndê yom hêganônñ ngacsêñom dau mbo tali-nga lec dom. Inñ sôm bu, “Aö bu

* **21:1:** Taibirias - Bugictonñ Galili-nga ndê ñaê danñ.

wakêṅ in mbo tali e wambu wameṅ, naṅ aö
neṅ gêṅ.”

Yom ndic bata-ṅga

²⁴ In ṅgacsêṅom dau dinaṅ dec hoc yom
hoṅ dindéc asê, ma to sip bapia dindéc. Ma
yac anyalê bu in ndê yom in yom ṅandô eṅ.

²⁵ Yisu kôm gêṅ daêsam ma daêsam andô
naṅ ṅaminṅ yêc bapia dindéc dom. Yac bu
aṅsahê bu ato yom sip bapia, pi gêṅ hoṅ
naṅ Yisu kôm, mboe yom dau oc nem bapia
nom-ṅga hoṅ ahuc.

Aposel si gwelen Yom whê bapia dindéc sa-nga

Luk to in ndê buku tilu-nga dindéc, ma gic têku yom nan in to yêc in ndê nawae nayham. Alic yom natô pi Luk yêc 'Yom whê Luk ndê nawae nayham sa-nga.'

Yêc buku dindéc, Luk to yom pi lêñ nan nawae nayham sa tiapa yêc gameñ nan lau Rom-nga sem gôlin. Sêsam buku dindéc bu 'Aposel si Gwelen,' magoc lau natô sêsôm bu 'Nalau Dabuñ ndê Gwelen.' Nahu bu gêñ hon nan aposel sêkôm, nan sêkôm na Nalau dau ndê naclai. Têñ ndoc Yisu bu hu nom dindéc sin ma mbu pi undambê ndi, nan sôm têñ in ndê lau bu sêhu malac Jerusalem sin dom, e sêtap mwasiñ nan Anötö gic bata têñ nac, nan sa. Yom dau hêganôn in ndê Nalau Dabuñ (1:4). Ma tiñambu in sôm têñ nac bu sêhoc yom nandô asê pi in yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga ma gameñ Samaria-nga, e yom dau sa têñ nom ñagameñ hon (1:8).

Luk whê sa bu lau aposel sêkôm gêñ dalô daêsam bu puc nac si yom dôn, tu bu lau sêlic ti sêngô, ma sêkin whiñ Yisu-nga. Ma in to yom daêsam pi Saul, nan tiñambu sêsam bu Pol, ma pi ñalên nan Anötö gêm in kwi, ma kêyalin in sa bu hoc nawae nayham asê têñ lau gameñ apa-nga nan lau Israel dom.

Yisu gic bata Nalau Dabuñ

¹ O Tiopilas, yêc aneñ buku namata-nga aô gato yom pi gêñ hon nan Yisu gic hu bu kôm ti kêdôhôn têñ lau. ²⁻³ Aneñ yom nan gato, nan meñ têñ bêc nan Anötö kôc in su pi undambê gi. In hóc nandê ma mbac ndu su, ma tiñambu tisa ma hoc dau asê têñ lau ñapotel nan in kêyalin nac sa su. Tôm bêc 40 in mbo whiñ nac ma tôc dau têñ nac sêlic, e sênyalê pi nandô bu in tisa ma mbo

tali tiyham yom nandô. Têñ nasawa dinan Yisu whê yom sa têñ nac pi ñAnötö ndê gôlin ma pi gwelen nan bu sêkôm-nga, ma Nalau Dabuñ puñ yom dau dôn yêc nac si ñalôm.

⁴ Têñ bêc dan in gêñ gêñ mbo whiñ nac, ma in kêñ yatu nac bocdec bu, "Mac ahu Jerusalem sin dom, magoc ahôn e atap mwasiñ nan Damañ gic bata bu kêñ meñ, nan sa. Aô gasôm yom pi mwasiñ dau muñ su. ⁵ Muñ-nga Jon kêku lau na bu, magoc bêc meñ kêpin bu Anötö êñku mac na Nalau Dabuñ."

⁶ Têñ têm dan Yisu mbo whiñ ndê aposel, ma sêndac in bocdec bu, "Pômdau, bocke? Kwahic dec am oc êmgaho yac lau Israel-nga su yêc lau Rom-nga si gôlin ñapu, ma ti kin ma nem gôlin yac, me mba?" ⁷ Ma in ô yom ma sôm, "Gêñ bocke nan bu hóc asê lau Israel-nga, ma natêm ti ñabêc, nan Damañ Anötö ti ñadau ma kêyalin sa su, ma in oc tôc asê têñ mac dom. ⁸ Magoc têñ ndoc Nalau Dabuñ meñ ma nem mac ahuc, dec oc kêñ naclai têñ mac, ma mac oc ahoc yom nandô asê pi aô yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-nga ma gameñ Samaria-nga, e yom dau tiapa nem nom ñagameñ hon ahuc."

Yisu pi undambê gi

⁹ Yisu sôm yom dinan su, goc Anötö kôc in sa pi lôlôc gi e sôc dao ñalôm, dec sêlic in apu. ¹⁰ In pi gi ma nac tatak umbon sêlhac, ma sep eñ ngac lu ti ñakwê sêsêp sêmeñ sêlhac sêwhiñ nac. ¹¹ Ma inlu sêsôm, "Mac laungac Galili-nga. Tu ake-nga dec alhac tamtac undambê? Kwahic dec Anötö kôc Yisu su yêc mac, ma tiñambu in oc mbu meñ tiyham ñalên tigenj tôm nan alic in pi gi."

Sênyalin Matias sa ti aposel ô Judas su

¹² Dinan su, goc sêhu Lôc Olib sin ma sêmbu sêtên Jerusalem si. Lôc dau kalhac kêpin Jerusalem, señ nasawa gitôm kilometa tigenj.* ¹³ Têñ ndoc sêhóc asê su, nan sêtên nac si andu sêmbo-nga si, ma sêpi ñalôm nahô-nga si. Lau dau si ñaê bocdec: Pita

* **1:12:** Yom nan Luk to, nan sôm bu señ nan yêc Lôc Olib ma malac Jerusalem nasawa, nan gitôm señ ñSabat-nga dan. Lau andô Israel-nga sêmasañ ñagôlin daêsam nan hêganôn yomsu bêc Sabat-nga, bu tôc asê gêñ nan lau Israel-nga gitôm bu sêkôm têñ bêc Sabat-nga, ma gêñ bocke nan sêlic bu gwelen. ñagôlin Sabat-nga dan sôm bu lau sêtôm bu sênyalên sêsa señ nasawa gitôm kilometa tigenj têñ bêc Sabat-nga. Lau bu sênyalên sêhóc gêlêc kilometa tigenj, dec nac oc sêsôm bu sêkôm gwelen, ma sêngilî yomsu Sabat-nga.

lu Jon, ma Jems lu Andru, Pilip lu Tomas, ma Batolomeas lu Matyu, Alpayas atungac nañ ndê ñaê Jems, ma Saimon (nañ sêsam bu 'Ngac †Selot'), ma Jems† atungac Judas. ¹⁴ Yisu dinda Maria, ti inñ ndê asii, ma lauwê ñatô sêmbo sêwhiñ ñac. Ñac hoñ sêpiñ dau dôn ti ñalôm tigen, ma sêten mbec sêwhiñ dandi tòm bêc hoñ.

¹⁵ Têñ bêc dañ lau sêkên whiñ-nga gitôm lau 120 sêkac sa sêmbo sêwhiñ dau. Ma Pita tisa kalhac ñalhu, ma sôm, ¹⁶⁻¹⁷ "O asidôwai hac. Mac anyalê Judas, ñgac nañ wê lau nañ sêkôc Yisu dôn. Inñ yac lau aposel 12 mba dañ, ma wêkain gwelen whiñ yac. Muñ-nga andô, Ñalau Dabuñ hoc yom asê sa akên Dawid whasun, nañ hêganôn Judas. Ma yom dau gic waê bu ñandô sa."

¹⁸ (Tu Judas ndê mêtê sac hoc Yisu asê-nga, dec lau semlhi inñ, ma inñ kôc ñaôli dau ma gi gêmlihi nom dañ. Yêc dinañ inñ peñ sip gi, e gambo hóc kôc ma ñatac wê. ¹⁹ Lau Jerusalem-nga sêngô ñawaê, ma sêsam nom dau yêc si awha-nga bu Akeldama, nañ danem kwi bu 'Nom ti Dac.')

²⁰ "Yom nañ Dawid hoc asê pi Judas, nañ sêto yêc Buku Wê-nga bocdec bu, '*Inñ ndê gameñ tiganan man, ma lau dañ oc sêmbo dom.*' Ma sêto dañ tiyham bocdec bu, '*Ñamalac dañ oc ti ñgac bata ma kôc inñ ndê gwelen ô inñ su.*' ²¹ Sêto yom dau yêc bocdinañ, dec aô gauc gêm bu yac tanjaliñ ñgac dañ sa ô Judas su. Gauc nem lau hoñ nañ sêmbo sêwhiñ yac tòm bêc hoñ nañ Pômdau Yisu mbo yac ñasawa. ²² Lau nañ sêmbo têtñ Jon, Ngac Kêku Lau-nga ndê têtñ e meñ têtñ ndoc Yisu pi undambê gi. Yac tanjaliñ ñac si dañ sa, bu hoc Yisu tisa ñawaê asê whiñ yac."

²³ Goc sênyaliñ ñgac lu sa, dañ ndê ñaê Matias, ma dañ ñaê Josep, nañ sêsam inñ ndê ñaê dañ bu Basabas, ma inñ ndê ñaê dañ tiyham bu Justus. ²⁴ Ma sêten mbec bocdec bu, "O Pômdau. Am kêyalê ñamalac hoñ si ñalôm. Tôc ñgac lu dau si asa nañ am kêyaliñ sa su, nañ asê têtñ yac. ²⁵ Inñ oc kôm gwelen nañ am kên sip lau aposel amba, nañ Judas hu siñ ma kôlhô têtñ gameñ nañ gic inñ ñawaê, nañ gi." ²⁶ Goc sêpuc gapoc e gi sip Matias.

Ma bocdinañ inñ ti aposel dañ whiñ ñac lau 11.

2

Ñalau Dabuñ sip meñ

¹ Têtñ Om †Pentikos ñac hoñ sêmbo sêwhiñ dau. ² Ma ñgahô eñ ñakêcsia gitôm mbu puc ñadinda meñ akên undambê, ma gêm andu nañ ñac sêndöc, nañ ahuc. ³ Ma sêlic gêtñ gitôm yawahô meñ ma whê dau kôc-kôc, goc gi sac ñac ñagôlôn têtñtêtñ gitôm ya ña-êmbala. ⁴ Ma Ñalau Dabuñ gêm ñac hoñ ahuc e sêsôm lau apa awha nañ sênyalê muñ su dom, tòm Ñalau Dabuñ hóc ñac awha sa.

⁵ Têtñ têtñ dinañ lau daêsam sêmbo Jerusalem, nañ sêmeñ akên nom ñagameñ hoñ. Ñac lau Israel-nga nañ sem akiñ Anötö ma sêtoc inñ sa. ⁶ Ñac sêngô lau nañ Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc, nañ sêsôm ñac awha têtñtêtñ, goc sêsö ñandô ma sêkac sa sêtigasuc. ⁷ Ñac sêhêdaê ñandô, ma sêsôm têtñ dandi, "Aluê! Ñac lau dê sêsôm yom sêmbo dê, nañ lau Galili-nga me? ⁸ Ma bocke dec dangô ñac sêsôm yac awhan têtñtêtñ, tòm dinañ sêkôc yac ma dasôm? ⁹ Yac lau nañ dambo dec, nañ amen a kên Pata, Midia ma Elam, ma akên Mesopotemia, Judia, Kapadosia, Pontus ma Esia, ¹⁰⁻¹¹ ma akên Prigia ti Pampilia, Isip ma Libia kêpiñ Sairin, ma akên Krit ma Arabia ma akên malac Rom. Yac lau Israel-nga, ma lau apa nañ sênkuc lau Israel-nga si sakiñ tu sênem akiñ Anötö-nga. Bocke ma kwahic dec dangô lau Galili-nga dindê sêsôm yom asê yêc yac dauñ awhan têtñtêtñ, pi gêtñ dalô nañ Anötö kôm!" ¹² Gêtñ dau kôm ñac sêhêdaê ti gauc gêm yom daêsam, ma sêndac dandi, "Gêtñ dindéc ñahu bocke?" ¹³ Magoc lau ñatô sêsu lau aposel susu ma sêsôm, "Mboe sênôm wain ma kêninñ ñac."

Pita whê Ñalau ndê gwelen sa

¹⁴ Têtñ dinañ Pita ti aposel 11 sêtisa ma inñ hóc awha sa ma sôm têtñ lau daêsam dinañ, "Mac lau Israel-nga ti mac hoñ nañ andöc Jerusalem. Akên dañam ñapep ma aô wawhê gêtñ dindéc ñahu sa têtñ mac. ¹⁵ Mac lau ñatô gauc gêm bu wain kêninñ lau dindéc, a? Aô wasôm têtñ mac bu mba!

† 1:13: Luk to ñaê Jems tidim tö, magoc ñaê dau ñgac tigen ndê dom, ñac lau tö.

Bu ac kwahic pi meŋ. ¹⁶ Magoc yom naŋ propet Joel to muŋ su, naŋ dec ŋandô sa. ¹⁷ Joel to Anötö ndê yom dau bocdec bu:

Tiŋambu aö wakêŋ aneŋ Ŋalau sip lau hoŋ si ŋalôm, e atômŋgaci ti atômwêi sêsôm yom asê sêtôm lau propet. Ŋalau oc kôm mac nem balêkoc wakuc tandô kainŋ daŋ sa e sêlic gêŋ ŋagatu, ma Ŋalau dau oc suŋ mbê têŋ lau andô. ¹⁸ Têŋ têm dinaŋ aö wakêŋ aneŋ Ŋalau têŋ aneŋ lau akiŋ awhê ma ŋgac hoŋ. Ma ŋac oc sêsôm yom asê sêtôm propet. ¹⁹ Aö wakôm gêŋ dalô yêc umbonŋ ma yêc nom bocdinaŋ, gêŋ dalô dac ti ya ma yawasu-ŋga. ²⁰ Ac oc nem ganduc, ma ayô oc tikoc nditôm dac. Ma tiŋambu bêc atu oc meŋ sa, naŋ Pômdau mbu meŋ ti ŋawasi atu. ²¹ Ma têŋ dinaŋ lau hoŋ naŋ sêta Pômdau ndê ŋaê, naŋ Anötö oc nem ŋac si.” *[Joel 2:28-32]*

²² Goc Pita sôm, “Mac lau Israel-ŋga, aŋgô aneŋ yom dindéc pi Yisu Nasaret-ŋga. Inŋ ŋgac naŋ Anötö whê sa têŋ mac ŋa gêŋ dalô tidau-tidau. Mac aŋyalê su, bu inŋ kôm gêŋ dau yêc mac aŋôm-ŋga. ²³ Ma tu lêŋ naŋ Anötö gauc gêm tidônŋ gwananŋ su-ŋga, dec Judas hoc Yisu asê ma kêŋ inŋ sip mac amam. Ma mac akêŋ inŋ têŋ lau Rom-ŋga naŋ sêsôc Anötö ndê yomsu ŋapu dom, bu sêndic inŋ pi a gicso dau, dec tôm mac daôm ac inŋ ndu. ²⁴ Tigenŋ gitôm dom bu ŋaclai dambac ndu-ŋga ku inŋ dulu. Anötö kôc inŋ ndê ŋandê mbac ndu-ŋga su yêc inŋ, ma uŋ inŋ sa akêŋ lau batê-ŋga. ²⁵ Dawid to yom pi Yisu bocdec bu:

Aö galic Pômdau kalhac aö aŋônŋ-ŋga ŋapanŋ. Aö oc wantitec dom, bu inŋ mbo aö amanŋ andô-ŋga. ²⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec aö atac ŋayham sa, ma gasôm yom ŋayham-ŋayham. Aö gauc gêm aneŋ ŋamlic, ma gakêŋ batanŋ ²⁷ bu am oc tec aö wayêc sêhô ŋapanŋ dom. Mba! Am oc tec am nem ŋgac dabuŋ e inŋ ŋamlic tibalê dom. ²⁸ Am tôle seŋ wandôc tanŋli-ŋga asê têŋ aö, ma oc kêŋ aö walhac am aŋôm-ŋga ti atac ŋayham atu. *[BW 16:8-11]*

²⁹ O asidôwai hac. Abanŋ Dawid sôm yom dinaŋ pi inŋ dau dom. Yac tanŋyalê bu inŋ mbac ndu su ma sêŋsuhunŋ inŋ. Ma inŋ ndê

sêhô yêc gameŋ dindéc e meŋ têŋ kwahic dec. ³⁰ Magoc Anötö gic bata têŋ inŋ bu kêŋ inŋ ndê wakuc daŋ ndôc inŋ ndê pônŋ kinŋ-ŋga. Dawid dau kêyalê yom dinaŋ tidônŋ, ŋahu bu inŋ propet daŋ. ³¹ Ma gêŋ naŋ oc hôc asê tiŋambu-ŋga, naŋ inŋ kêyalê gwananŋ su. Tu dinaŋ-ŋga inŋ sôm yom dinaŋ pi †Mesaya, ma sôm bu Anötö oc tec inŋ yêc sêhô dom, ma inŋ ndê ŋamlic oc tibalê dom. Mba! Mesaya tisa su. ³² Anötö uŋ Yisu sa mbo tali tiyham, ma inŋ ndê lau yac alic su dec asôm asê. ³³ Kwahic dec Anötö toc inŋ sa ndôc inŋ amba andô-ŋga, ma inŋ kêŋ Ŋalau Dabuŋ têŋ yac tôm Damba gic bata. Gêŋ naŋ mac alic ti aŋgô têŋ acsalô lec, naŋ Ŋalau dau ndê gwelenŋ ŋa-ŋandô.

³⁴ “Ma Dawid dau pi undambê gi dom, magoc inŋ to yom yêc bocdec bu, ‘Anötö sôm têŋ aneŋ Pômdau, “Am ndôc aö amanŋ andô-ŋga ³⁵ e nditôm aö wakêŋ nem ŋacyo sêsôc am gahim ŋapu.” ’ ³⁶ Inŋ to yom dau hêganônŋ Yisu. Bocdinaŋ mac lau Israel-ŋga hoŋ aŋgô. Aŋyalê pi ŋandô, bu Yisu naŋ mac ac inŋ ndu pi a gicso dau gi, naŋ Anötö toc inŋ sa ti Pômdau, ma tôle asê bu inŋ Mesaya dau.”

³⁷ Pita ndê yom hoŋ dinaŋ kuŋ lau dau si ŋalôm ŋandô, dec sêsôm têŋ inŋ ti lau aposel ŋatô bu, “O asidôwai, yac dec oc akôm bocke?” ³⁸ Ma Pita ô yom ma sôm, “Mac hoŋ anem nem ŋalôm kwi ma aliŋ sanŋgu tu Yisu Kilisi ndê ŋaê-ŋga, tu bu Anötö suc mac nem sac kwi-ŋga. Ma mac oc akôc mwasiŋ naŋ Anötö gic bata, naŋ Ŋalau Dabuŋ dau. ³⁹ Bu inŋ gic bata Ŋalau Dabuŋ gic waê lau hoŋ naŋ Pômdau yac neŋ Anötö kêgalêm ŋac sa. Gêŋ dau gic waê mac ti mac nem balêkoc, ma lau hoŋ naŋ kwahic dec sêmbô ahê ma tiŋambu oc sêkêŋ whiŋ Yisu naŋ.”

⁴⁰ Tiŋambu Pita sôm yom daêsam ti gêm la ŋac, ma kac ŋac bocdec bu, “Anem daôm kwi têŋ Anötö bu nem mac si, dec mac oc andiŋam awhiŋ lau sac naŋ kwahic dec sêmbô nom, naŋ dom.” ⁴¹ Ma têŋ bêc dau dinaŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ sêti daêsam, bu lau gitôm 3,000 sêkôc Pita ndê yom sa ma sêliŋ busanŋgu.

Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ

⁴² Tôm bêc hoŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêpiŋ dau dônŋ ti sêkêŋ daŋga yom naŋ aposel

sêndôhôn têtj ñac, ma ñac sêteñ mbec ti señ gêtj sêwhiñ dau. ⁴³ Aposel sêkôm gêtj atu-tu ti gêtj dalô daêsam, e lau Jerusalem-nga hoñ sêhêdaê. ⁴⁴ Lau hoñ nañ sêkêñ whiñ, nañ sêndôc tigen ma sêyob si gêtj hoñ sêwhiñ dau. ⁴⁵ Ñac si lau ñatô bu sêpônnda dau, dec asidôwai ñatô oc sêkêñ si wapa ñatô ti gêtj têtj lau semlhi, goc sic sam ña-awa bu sênem lau nañ sêpônnda dau, nañ sa. ⁴⁶ Tôm bêc hoñ sêkac dau sa sêmbô lôm dabuñ ñabatêmndô, ma yêc ñac si andu ñac señ gêtj sêwhiñ dau ti atac ñayham, ma sêsôc Anötö ñapu ti si ñalôm sambuc. ⁴⁷ Ñac sêmpin Anötö ma lau hoñ sêlic ñac ñayham dec sêtoc ñac sa. Ma tôm bêc hoñ Pômdau kôm lau wakuc sêkêñ whiñ, dec kôm gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga kêsôwec tiatu.

3

Pita kôm ñgac bôliñ ñayham sa

¹ Têtj bêc dañ Pita lu Jon sêñsêlêñ bu sêtêtj lôm dabuñ sêndi, têtj acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nañ lau Israel si têtj sêteñ mbec-nga dañ. ² Ma ñgac dañ mbo, nañ dinda kôc in tigahi tigolon. Tôm bêc hoñ lau sêmbalan in si, sêkêñ in ndôc lôm dabuñ ñagameñ kêpin gatam dañ nañ sêsam bu Gatam Ñayham, ma in teñ gêtj têtj lau nañ sêsôc sêsa. ³ Têtj ndoc in gêlic Pita lu Jon sêmeñ bu sêsôc sêndi, nañ in teñ mone têtj inlu. ⁴ Pita lu Jon tahê in, ma Pita sôm têtj in, “Tamhê alu.” ⁵ Dec ñgac dau tahê inlu, ma kêtj bata bu oc sêkêñ gêtj têtj in. ⁶ Goc Pita sôm têtj in, “Aô neñ awa silba me gol bu wakêñ têtj am-nga mbasi, magoc gêtj nañ yêc aô, nañ oc wakêñ. Tu Yisu Kilisi Nasaret-nga ndê ñaê-nga aô wasôm têtj am bu êmsêlêñ!” ⁷ Ma Pita kêm in têtj amba andô-nga, keñ in sa, ma ñagahô ñambwa in ndê hapa ti hagwam ñayham sa. ⁸ In pwê gi kalhac e kêsêlêñ, goc sôc lôm dabuñ ñabatêmndô whiñ inlu gi. Ma in kêsêlêñ ti pwê-pwê ma kêpin Anötö. ⁹ Lau hoñ nañ sêlic in kêsêlêñ ti kêpin Anötö, ¹⁰ nañ sêñyalê bu in ñgac teñ gêtj-nga nañ muñ-nga ndôc lôm dabuñ ñasactô yêc gatam nañ sêsam bu Gatam Ñayham. Ma sêhêdaê ti sêseñ amba ñandô tu in ñayham sa-nga.

Pita gêm mêtê mbo lôm dabuñ ñabatêmndô

¹¹ Pita lu Jon sêlhac lôm dabuñ ñabatêmndô yêc gameñ nañ sêsam bu Solomon ndê Batêm, ma ñgac teñ gêtj-nga dau sap inlu dôn ñapañ. Ma lau hoñ nañ sêlic gêtj dau sêsô, ma sênti sêtêtj inlu si. ¹² Pita tahê ñac ma sôm, “Mac lau Israel-nga! Tu sake-nga mac asô tu gêtj dindêc-nga ma tamhê alu ñanga? Mac gauc gêm bocke? Alu mba ñaclai ti mêtê gitêtj dec kôm in ñgac dinañ ñayham sa ma kêsêlêñ, a? Wasôm têtj mac, mba! ¹³ Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö, yac neñ abañi si Anötö, kôm gêtj dindêc tu bu po in ndê ñgac akiñ Yisu ndê waê sa. Mac daôm akêñ in sip lau Rom-nga amba bu sêndic in ndu. Pailot dau gauc gêm tidôn bu êngapwêc Yisu su, magoc mac atôc asê têtj Pailot bu mac atec Yisu. ¹⁴ In ñgac dabuñ ti gitêtj, magoc mac atec in, ma aten Pailot bu êngapwêc ñgac nañ gic ñamalac ndu, nañ su têtj mac. ¹⁵ Magoc ñgac nañ ti yac neñ dandôc tanli-nga ñahu, nañ mac ac in ndu. Tigen Anötö un in sa akêñ lau batê-nga. Yac alic in tisa su, dec asôm asê bu yomandô. ¹⁶ Alic ñgac dindêc. Mac anyalê bu muñ-nga in ñgac bôliñ. Kwahic dec in gahi ñayham sa tu Yisu ndê ñaê-nga, ñaê nañ yac akêñ whiñ. Yomandô! In ñayham sa sambuc tu Yisu ndê ñaê-nga ma tu yac akêñ whiñ Yisu-nga.

¹⁷ “O asidôwai hac! Aô kayalê su bu mac ti nem lau bata Israel-nga nem gauc sa pi Yisu ndê ñahu dom, dec mac ac in ndu. ¹⁸ Magoc lau propet hoñ sêhoc Anötö ndê yom asê gwanan su, bu in ndê Mesaya oc hôc ñandê. Ma kwahic dec ñac si yom dau ñandô sa pi gêtj nañ mac akôm. ¹⁹ Tu dinañ-nga dec wasôm têtj mac bu apu daôm ma anem daôm kwi. Ma bocdinañ dec Anötö oc suc mac nem sac kwi. ²⁰ Ma Pômdau ndê mwasin oc puc mac nem gatôm dôn. Ma Anötö oc kêtj Mesaya nañ in kêtjalin sa gwanan su, nañ Yisu dau, nañ mbu têtj mac meñ. ²¹ In oc mbo undambê e tôm Anötö kôm gêtj hoñ tiwakuc tiyham, tôm in hoc asê muñ-nga ña in ndê propet dabuñ hoñ whasuñ. ²² Bu Moses to yom bocdec bu, ‘Pômdau mac nem Anötö, oc êñyalin ñgac dañ sa yêc lau Israel-nga, bu ti mac nem propet nditôm aô dauñ. Ma yom hoñ nañ in sôm, nañ mac asôc ñapu mañ. ²³ Lau nañ sêkêñ

danğa propet dinan ndê yom dom, nan Anötö oc tinğac su yêc inğ ndê lau naton. ²⁴ Moses to yom dinan, ma Samuel ti propet hon nan sênkuc inğ, nan sêhoc yom asê gwanan su pi gên nan hôc asê têtêm dindec. ²⁵ Yom nan lau propet sêhoc asê têtê abani, nan mac atap nã-nãndô sa su. Ma pwac nan Anötö kêmatinğ whinğ abani, nan bocdinanğ. Bu Anötö sôm têtê Abraham bu, *'Lau nom-nğa honğ oc sêtap mbec nğamwasinğ sa yêc am nem wakuc.'* ²⁶ Ma kwahic dec Anötö kêğ ndê ngac akinğ-nğa meğ. Inğ têtê mac lau Israel-nğa munğ, bu nem mac kwi ma ahu nem mêtê sac sinğ. Ma mac bu akôm bocdinanğ, dec oc atap inğ ndê mbec nğamwasinğ sa."

4

Sêkênğ Pita lu Jon sêndöc gapocwalô

¹ Pita lu Jon sêsôm yom têtê lau sêmbo, ma lau †dabuñ-siga ti lau sinğ sêyob lôm dabuñ-nğa si ngac bata, ma lau †Sadiusi nãtô sêtêtê inğlu si. ² Nãc sênğô bu Pita lu Jon sêndôhônğ lau ma sêsôm têtê nãc bu Yisu tisa su, ma bu inğ ti lau si nãhu sêtisa akênğ lau batê-nğa. Ma inğlu si yom dau kôm nãc atac nãndê. ³ Tu dinanğ-nğa sêkôc inğlu dôğ, tigeğ nãsec sa su, dec sênğlahi inğlu ahuc bu sêndöc e bêtêc. ⁴ Magoc lau daêsam nanğ sênğô yom nanğ Pita lu Jon sêsôm, nanğ sêkênğ whinğ yom dau. Nãc lau dau si launğac nambwa si namba gitôm 5,000.

⁵ Galanğsê bêtêc lau bata ma lau andô ti lau nanğ sêndôhônğ yomsu sêkac sa yêc Jerusalem. ⁶ Ma †dabuñsiga nğamata-nğa Anas, ma Kayapas lu Jon ma Aleksanda ti lau nãtô yêc dabuñsiga nğamata-nğa ndê gôlôwac, nanğ sêmbo sêwhinğ nãc. ⁷ Sêkôc Pita lu Jon sêmêğ sêlhac nãc anğô-nğa, goc sênğsu inğlu bocdec bu, "Amlu akôm gênğ dindec am asa anğô, me akôc asa ndê nãclai dec akôm?" ⁸ Têtê dinanğ Nãlau Dabuñ gêm Pita ahuc, dec sôm têtê nãc bu, "O mac lau bata ti lau andô Israel-nğa! ⁹ Kwahic dec mac bu anğsu alu pi mwasinğ nanğ akôm têtê ngac bôlinğ dindec. Ma andac alu pi lêtê inğ nãyham sa-nğa. ¹⁰ Mac lau bata, ti mac lau Israel-nğa honğ anğô! Ngac dindec kalhac mac anğôm-nğa, nanğ nğamlic nãyham sa su tu Yisu Kilisi ndê nãê-nğa. Inğ ngac Nasaret-nğa nanğ mac ac inğ ndu pi a gicso dau. Magoc Anötö unğ

inğ sa akênğ lau batê-nğa ma mbo tali tiyham. ¹¹ Sêto yom pi Yisu nanğ yêc bocdec bu, *'Hoc nanğ mac lau akwê andu-nğa alic sac ma atec ndöc, nanğ kwahic dec ti hoc nğamata-nğa yêc andu dau.'* ¹² Anğô! Seğ tigeğ yêc bu yac lau nom-nğa datap Anötö ndê mwasinğ nem yac si-nğa sa, nanğ datap sa tu Yisu ndê nãê-nğ ga. Nãê danğ yêc nanğ gitôm bu nem yac si-nğa yêc dom. Mba andô!"

¹³ Lau bata sênğô yom dinanğ, ma sênğyalê bu Pita lu Jon sêsôc lôm mêtê-nğa danğ dom, magoc sênğyalê bu munğ-nğa inğlu sêmbo sêwhinğ Yisu nãpanğ. Ma nãc sêhêdaê bu inğlu sêo lau si yom ti atac pa su. ¹⁴ Magoc ngac bôlinğ nanğ nğamlic nãyham sa, nanğ kalhac whinğ inğlu, ma tu dinanğ-nğa nãc si yom mba bu sêsôm. ¹⁵ Bocdinanğ sic atu inğlu bu sêhu nãc lau †Sanedrin-nğa sinğ ma sêkênğ nãsawa têtê nãc bu sêsôm yom pi inğlu. ¹⁶ Goc sêsôm têtê dau bu, "Yac oc dakôm sake têtê ngac lu dindê? Lau Jerusalem-nğa honğ sêlic gênğ dalô atu nanğ inğlu sêkôm su, ma yac oc dasêc ahuc nditôm dom. ¹⁷ Lau honğ bu sênğô nãwaê pi gênğ dindec, dec oc yham dom. Bocdinanğ dakênğ yao nãnğa têtê inğlu, bu sêsôm yom pi Yisu ma sêsam inğ ndê nãê têtê lau tiyham dom."

¹⁸ Goc sêmhwêc inğlu sêmbo sêmêğ, ma sic yao inğlu bu sêsôm yom ti sêndôhônğ lau tu Yisu ndê nãê-nğa tiyham dom. ¹⁹ Magoc Pita lu Jon sêo nãc awha bocdec bu, "Mac gauc gêm bocke? Oc solop yêc Anötö anğô-nğa bu alu asôc mac nem yom nãpu, ma danğ wambu Anötö dom, a? ²⁰ Mba! Alu atôm dom bu anğapic whanğsunğ tu gênğ nanğ alic ti anğô-nğa."

²¹⁻²² Lau bata sic yomsu inğlu tiyham, goc sêkênğ inğlu sêsa si. Nãc sêtôm dom bu sêtap lêtê sêmatôc inğlu-nğa danğ sa. Nãhu bu lau honğ sêmpinğ Anötö tu inğ kôm ngac nanğ ndöc bôlinğ yala daêsam su, nanğ nãyham sa. Bu ngac dau ndöc bôlinğ nãpanğ e ndê yala gi tap 40 sa.

Lau sêkênğ whinğ-nğa sêteğ mbec

²³ Sênğapwêc Pita lu Jon su, ma inğlu sêmbo sêtêtê lau sêkênğ whinğ-nğ ga si, ma sic minğ yom nanğ †dabuñ-siga atu-tu ti lau bata sêsôm têtê inğlu. ²⁴ Sênğô su, goc nãc honğ sêteğ mbec têtê Anötö bocdec, "O Nãclai Nãdau Pômdau, am nanğ kêğ undambê ti

nom ma gwêc ti gêñ honñ nanñ sêmbo ñalôm. ²⁵ Am daôm kêñ Ñalau Dabuñ hóc abañ Dawid awha sa ma inñ sôm, ‘*Tu sake-nga lau nom-nga sêli dau sa ma sêkic yom nanñ ñandô mba?*’ ²⁶ *Ma kinñ ti gôliñwaga sêkac dau sa ma sêmatinñ yom pitigenñ bu sêseñ Pômdau lu Mesaya nanñ inñ kêyalinñ sa, nanñ su.*’ ²⁷ Dawid ndê yom dau ñandô sa yêc malac atu dindec. Bu †Herod lu Pontias Pailot, ma lau sinñ gameñ apa-nga, ma lau bata Israel-nga sêkêñ si gauc pitigenñ bu sêseñ am nem ñgac akiñ-nga dabuñ Yisu nanñ am kêyalinñ inñ sa ti Mesaya, nanñ su. ²⁸ Gêñ nanñ am, Ñaclai Ñadau gauc gêm tidônñ su, nanñ dec sêkôm ñandô sa. ²⁹ O Pômdau, lau dinanñ sêsôm yom daêsam bu sêlhac yac ahuc. Magoc yac atenñ am bu puc yac dôñ bu ahoc am nem mêtê asê ti atac pa su. ³⁰ Kêñ nem ñaclai têtñ yac bu akôm am nem gwelenñ ma akôm lau gêmbac ñayham sa, ma akôm gêñ dalô tidau-tidau tu am nem ñgac akiñ-nga dabuñ Yisu ndê ñaê-nga.”

³¹ Sêtenñ mbec dinanñ su, goc gameñ nanñ sêkac sa sêndôc nanñ kêwic dau. Ma Ñalau Dabuñ gêm ñac honñ ahuc, ma ñac sic hu sêsôm Anötö ndê mêtê asê ti atac pa su.

Lau sêkêñ whinñ-nga sêwêkainñ gêñ tonñ tigenñ

³² Lau sêkêñ whinñ-nga honñ sêkêñ si ñalôm ti gauc pitigenñ. Ma ñac si danñ gêlic ndê gêñ tòm inñ dau ndê dom. Honñ sêwêkainñ gêñ tonñ tigenñ. ³³ Lau aposel sêhoc Pômdau Yisu tisa ñawaê asê ti ñaclai eñ, ma Anötö ndê mwasinñ kêsalê ñac honñ ahuc sambuc. ³⁴ Ñac si danñ pônnda dau tu gêñ danñ-nga dom. Ñahu bu lau nanñ sêwêkainñ nom me andu, nanñ sêkêñ si gêñ têtñ lau semlhi. Goc sêkôc ña-awa sa si, ³⁵ ma sêkêñ têtñ aposel sêyob. Ma lau aposel sic sam gêñ dau têtñ lau sêpônnda dau-nga tòm gi.

³⁶ Ma ñgac danñ mbo, nanñ meñ akêñ nduc Saipras. Inñ †Liwai ndê wakuc danñ, ma inñ ndê ñaê Josep. Magoc aposel sêsam inñ bu Banabas, nanñ danem kwi bu ñgac puc lau dôñ-nga. ³⁷ Ñgac dau ndê nom danñ y êc, dec kêñ têtñ lau semlhi, ma kôc ña-awa meñ kêñ têtñ lau aposel.

5

Ananias lu Sapaira

¹ Ñgac danñ ñaê Ananias lu inñ nawhê Sapaira sêmbo, ma inñlu sêkêñ si nom danñ têtñ lau semlhi. ² Nom dau ña-awa danña Ananias kêgaminñ yêc inñ-nga, ma inñ nawhê Sapaira kêyalê. Ma ñadanga nanñ Ananias kêñ têtñ lau aposel, ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanñ. ³ Têtñ ndoc Pita gêlic awa dau, nanñ sôm têtñ inñ bu, “Ananias, bocke dec Sadanñ gêm am nem ñalôm ahuc e am gauc gêm bu êñsau Ñalau Dabuñ, ma kêgaminñ nom ña-awa ñatô yêc am-nga?” ⁴ Muñ-nga am daôm ti ñadau nem nom, ma têtñ ndoc am kêñ têtñ lau semlhi su, nanñ am ti ñadau ña-awa dau bocdinanñ. Magoc am kêñ ñadanga têtñ yac ma kêsau bu nom dau ñaôli sambuc dinanñ. Bocke dec am gauc gêm bu kôm gêñ boc-dinanñ? Am kêsau ñamalac dom, am kêsau Anötö goc.” ⁵ Têtñ têtñ Ananias ñgô yom dinanñ, dec inñ hu dau sip nom gi ma mbac ndu yêc. Ma lau honñ nanñ sêngô gêñ dau ñawaê, nanñ sêtôc dau ñandô. ⁶ Lau batac ñatô sêtênñ Ananias si, sêmpanñ inñ ndê ñamlanñ ahuc ma sêkôc sa si sêñsuhunñ.

⁷ Ñasawa gitôm acgatu tö ginnga su, goc ñgac dau nawhê meñ ma gêm gauc gêñ nanñ kôm inñ nakwenñ. ⁸ Ma Pita têtñ mone dau têtñ inñ, goc ndac, “Lau semlhi amlu nam akwenñ nem nom danñ, ma ñaôli dau dindec, me?” Ma awê dau sôm bu, “Aêc, gêñ dau dindec.” ⁹ Dec Pita sôm, “Bocke dec amlu nem ñalôm pitigenñ bu anñahê Pômdau ndê Ñalau? Lic su nanñ, lau nanñ sêñsuhunñ nam akwenñ dec kwahic sêlhac andu ñasactô, bu sêmbalanñ am sa ndi whinñ.” ¹⁰ Ma ñagahô ñambwa awê dau ku sa yêc Pita gahi-nga ma mbac ndu. Ma lau batac sêsôc si ma sêlic bu inñ mbac ndu su, dec sêkôc inñ sa si ma sêñsuhunñ inñ whinñ nakwenñ. ¹¹ Ma lau sêkêñ whinñ-nga honñ, ti lau ñatô nanñ sêngô gêñ dau ñawaê, nanñ honñ sêsô ma sêtôc dau ñandô.

Aposel sêkôm gêñ dalô daêsam

¹² Têtñ ñasawa dinanñ lau aposel sêkôm gêñ dalô ti gêñ atu-tu daêsam yêc lau sêkêñ whinñ-nga si tonñ ñalôm. Ma lau sêkêñ whinñ-nga êlêmê sêkac dau sa sêmbo lôm dabuñ yêc gameñ nanñ lau sêsam bu Solomon ndê Batêm. ¹³ Lau honñ sêlic ñac ñayham ma sêtôc ñac sa, tigenñ tu lau bata Israel-nga dec

sêtöc dau bu sêlhac sêwhiņ ņac. ¹⁴ Magoc launğac ti lauwhê daêsam sic hu sêkêņ whiņ Pômdau, dec lau sêkêņ whiņ-ņga si namba kêsôwec tiatu ņapaņ. ¹⁵ Tu gêņ atu-tu naņ lau aposel sêkôm-ņga, dec lau sêhoņ si lau gêmbac sêsa malac lôm sêmeņ ma sêkêņ ņac sêyêc sac ti mbô. Ñac sêkêņ bata bu Pita oc êņsêlêņ meņ ma êmasec lau gêmbac me mboe ac kêņ iņ ndê gatu nem ayuņ lau gêmbac ma kôm ņac ņayham sa. ¹⁶ Ma lau daêsam akêņ malac naņ sêyêc Jerusalem ņamakê, naņ sêhoņ lau gêmbac ti lau naņ ņalau sac sêkôm ņac sêtisac, naņ sêmeņ ma lau aposel sêkôm ņac hoņ ņayham sa.

Sêkêņ aposel sêndöc gapocwalô tiyham

¹⁷ Têņ dinaņ dabuņsiga ņamata-ņga ti iņ ndê lau hoņ akêņ Sadiusi si toņ sem lêmuņ lau aposel ņandô. ¹⁸ Tu dinaņ-ņga dec sêkôc ņac dôņ ma sêkêņ ņac sêndöc gapocwalô. ¹⁹ Tigeņ têņ ôbwêc Pômdau ndê aņela gêlêc andu gapocwalô-ņga ņagatam su ma wê ņac sêsa si. ²⁰ Ma iņ sôm têņ ņac bu, “Andi alhac lôm dabuņ ņabatêmdö, ma ahoc yom asê timala eņ têņ lau, pi lau sêkêņ whiņ-ņga si lêņ wakuc.” ²¹ Sêņgô aņela ndê yom dinaņ su, dec bêbêc ganduc sêtêņ lôm dabuņ si ma sic hu sêndôhôn lau.

Têņ ndoc dinaņ dabuņsiga ņamata-ņga ti iņ ndê lau sêmbwêc lau bata Sanedrin-ņga hoņ sa sêpitigeņ bu sêmatôc aposel si yom. Goc sêņkiņ lau ņatô sêtêņ gapocwalô si bu sêkôc lau aposel sa sêmeņ. ²² Magoc têņ ndoc lau dau sêhôn asê gapocwalô, naņ sêlic bu aposel aņgô mba. Goc sêmbu si ma sêsom bu, ²³ “Yac a alic bu sêņlahi gatam ahuc ņapep ma lau sêyob gatam sêlhac. Dec yac alêc gatam su magoc alic bu ņac sêndöc dom.” ²⁴ Lau siņ sêyob lôm dabuņ-ņga si ņgac bata, ma dabuņsiga atu-tu sêņgô yom dau e sêpônđa gauc. ²⁵ Sêhê gauc sêmbu ma ņgac daņ meņ ma sôm têņ ņac bu, “Alic su naņ! Lauņgac naņ mac akêņ ņac sêndöc gapocwalô, naņ kwahic dec sêlhac lôm dabuņ ņamakê ma sêndôhôn lau sêmbu.” ²⁶ Goc lau siņ-ņga naņ sêyob lôm dabuņ ti ņac si ņgac bata sêtêņ lôm dabuņ si, ma sêkôc aposel sa sêmeņ. Ñac sêwê ņac malô ma sêņsahic ņac dom, ņahu bu sêtöc dau bu lau naņ sêtoc aposel sa, naņ oc sêtuc ņac

ņac hoc. ²⁷ Sêwê aposel sêmeņ ma sêkêņ ņac sêlhac lau Sanedrin-ņga aņgô-ņga bu dabuņsiga ņamata-ņga êņsu ņac. ²⁸ Iņ sôm têņ ņac bu, “Y ac ac yao mac ņaņga bu andôhôn lau pi ņgac dinaņ ma asôm iņ ndê ņae asê tiyham dom. Magoc mac nem yom pi iņ gêm Jerusalem ahuc su. Mac bu ahê ņamalac dinaņ ndê dac meņ pi yac, a?”

²⁹ Dec Pita ti aposel sêo iņ awha ma sêsom bu, “Yac daņaņ wambu Anötö ndê yom hóc gêlêc ņamalac si yom su, ac ņawaê. ³⁰ Mac daôm ac Yisu ndu pi a, tigeņ abañi si Anötö uņ iņ sa mbo tali tiyham. ³¹ Ma Anötö toc iņ sa ma kêņ iņ ndöc iņ ndê andô-ņga ti Kiņ, ma ti Ñadau Nem Lau Si-ņga. Iņ kôm bocdinaņ, ņahu bu iņ bu kêņ ņasawa têņ lau Israel-ņga bu sêkac si ņalôm kwi, dec iņ oc suc ņac si sac kwi. ³² Yom dinaņ yac alic ņandô su, dec asôm asê. Ma Ñalau Dabuņ puņ yom dau dôņ bocdinaņ. Iņ Ñalau naņ Anötö kêņ têņ lau naņ daņga wambu iņ ņapep.”

³³ Lau bata Israel-ņga dinaņ sêņgô aposel si yom dau e gêli ņac ņalôm sa sac andô, ma ņac tac whiņ bu sêndic aposel ndu. ³⁴ Tigeņ lau Sanedrin-ņga si ņgac bata daņ tisa bu lhac ņac ahuc. Iņ Palêsai daņ ņae Gamaliel, naņ kêdôhôn yomsu, ma lau hoņ sêtoc iņ sa. Iņ gic atu yom bu sêkêņ aposel sêsa awê sêndi sêmbu ņasawa sauņ. ³⁵ Goc iņ sôm têņ lau bata hoņ, “Mac lau Israel-ņga, akôc gauc ņapep pi gêņ naņ mac bu akôm têņ lau dinaņ. ³⁶ Gauc nem Teudas, ņgac naņ ņasawa apê gi su toc dau sa bu ņgac tiwaê. Magoc lau siņ Rom-ņga sic iņ ndu, ma lau 400 naņ sêmbu sêwhiņ iņ, naņ sêmbulu ņac sêlhô têņtêņ si. Ma iņ ndê gwelen hoņ hê su. ³⁷ Ma têņ têm sêse lau sa tu bu sênemlhi takis-ņga, naņ ņgac Galili-ņga daņ ņae Judas tisa. Iņ gêli lau toņ daņ sa bu sêkêņ kisa lau Rom-ņga. Magoc iņ giņga bocdinaņ, ma iņ ndê lau hoņ sêlhô têņtêņ. ³⁸ Bocdinaņ kwahic dec aö b u wasôm aneņ ņalôm asê têņ mac. Ahu lau aposel dindê siņ ma akêņ ņac sêlhô sêndi. Ñac si gwelen bu meņ akêņ ņamalac ņambwa si, gitôm Teudas lu Judas si gwelen, dec oc tôm dom bu nem ņandô. ³⁹ Tigeņ ņac si gwelen bu meņ akêņ Anötö ndê, dec oc atôm dom bu alhac ņac ahuc. Ma mac bu akêņ kisa ņac, dec mac oc akêņ

kisa Anötö dau.”

⁴⁰ Lau bata honj sêngô inj ndê yom ma sêsôc napa. Nac sêmbwêc aposel sêsôc sêmen ma sêkênj lau sinj-nga sêhi nac na sô. Ma sêkênj yao bu sênem mêtê pi Yisu tiyham dom, goc sêkênj nac sêsa si. ⁴¹ Aposel sêhu lau bata Sanedrin-nga sinj, ma sêsa si ti atac nayham atu. Nahu bu Anötö kênj nac sêhóc nâwapac ti nandê tu Yisu ndê naê-nga, dec toc nac sa. ⁴² Ma tòm bêc honj sêndôhônj lau sêmbô lôm dabuj nâbatêmdô, ma sêndôhônj lau sêlom-sêlom andu. Ma sêhoc nâwaê nayham asê nâpanj ma sêsôm bu Yisu inj Mesaya dau.

6

Sênyalinj lau 7 sa bu sêndic sam gênj danenj-nga

¹ Lau sêkênj whinj Yisu-nga si tonj kêsôwec nâpanj. Magoc têtj têtj dinanj nâwapac danj hóc asê. Yêc tonj dau nâlôm lau Israel-nga nanj sêsôm lau Grik awaha, nanj sêtucdinj lau Israel-nga nanj sêsôm Yom †Hibru. Nahu bu tòm bêc honj lau sic sam gênj danenj-nga têtj lau nanj sêpônâ dau, magoc tandô tonj lauwhê sawa nanj sêsôm Yom Grik. ² Tu dinanj-nga aposel 12 sêmbwêc lau sêkênj whinj-nga honj sêpitigenj, ma sêsôm, “Yham dom bu yac ahu Anötö ndê gwelenj nâwaê nayham-nga sinj tu ayob gwelenj andic sam gênj-nga. ³ Bocdinanj asidôwai, anjyalinj laungac 7 sa yêc tonj dindec nâlôm, nanj lau tiguac ma Nalau Dabuj gêm nac ahuc. Ma lau dinanj yac oc dakênj nac sêyob gwelenj dindec. ⁴ Ma yac dauj oc akôm gwelenj anem mêtê ti atenj mbec-nga nâpanj.”

⁵ Lau honj sêngô nac si gauc dinanj ma sêlic nayham. Bocdinanj nac sênyalinj lau 7 sa, nanj si naê bocdec. Steven, inj ngac nanj Nalau Dabuj gêm inj ahuc ma kênj whinj nânga, ma Pilip, Prokoras, Nikanor, Timon, Pamenas, ma Nikolas nanj ndê malachu Antiok. Nikolas inj ngac Israel-nga dom, magoc muj-nga inj gêm dau kwi ma gêm akinj Anötö kêkuc lau Israel-nga si sakinj akwa. ⁶ Nac sêkênj lau 7 dau sêlhac aposel anjô-nga, ma aposel sêtenj mbec ma sêkênj amba sac nac.

⁷ Têtj nâsawa dinanj Anötö ndê mêtê tiapa, ma lau Jerusalem-nga daêsam sêkênj whinj

Yisu. Ma dabujsga Israel-nga daêsam sêkênj whinj bocdinanj.

Sêkôc Steven dônj

⁸ Steven inj ngac nanj Anötö ndê mwasiinj ti nâclai gêm inj ahuc, ma kôm gênj atu-atu ti gênj dalô mbo lau nâlôm. ⁹ Magoc lau akênj lau Israel-nga si tonj danj sic hu sêkênj kisa inj. Nac lau dinanj sêmenj akênj malac Sairin ti Aleksandria ma akênj gamenj Silisia ti Esia-nga. Muj-nga nac lau akinj nambwa, magoc tinjambu si nâdaui sêhu nac sinj yêc si sakinj, ma êlêmê sêkac sa sêmbô dau si lôm wê-nga danj. Nac sêpu Steven ti inj ndê yom. ¹⁰ Magoc tu Steven ndê gauc ti yom nanj Nalau Dabuj kênj têtj inj-nga, dec nac sêtôm dom bu sêku inj ndê yom dulu.

¹¹ Tu dinanj-nga nac sêkôc lau natô ma sêkic yom gelec sêwhinj nac, bu nac oc sêtisa ma sêngôlinj yom pi Steven bocdec bu, “Yac anjô Steven sôm yom sac-sac pi Moses ma pi Anötö.” ¹² Goc nac sêsôm yom dau e gêli lau honj si nâlôm sa, ma lau bata ti lau nanj sêndôhônj yomsu-nga sêwhinj. Goc sêkôc inj dônj ma sêwê inj e sêkênj inj kalhac lau Sanedrin-nga si anjô-nga. ¹³ Goc sêkênj lau tasanj natô sêtisa ma sêsôm, “Inj ngac dindec sôm yom nâpanj bu êngwiniinj yac neinj lôm dabuj ma Anötö ndê yomsu. ¹⁴ Yac anjô inj sôm bu Yisu Nasaret-nga oc seinj gamenj dindec su, ma kênj nâgôlinj wakuc ô mêtê nanj Moses gic dulu têtj yac.” ¹⁵ Têtj dinanj lau honj nanj sêndôc Sanedrin si tonj, nanj tahê Steven, ma sêlic bu inj ndê anjô andô nâwasi gitôm anjela danj ndê.

7

Steven sôm yom têtj lau Sanedrin-nga

¹ Ma dabujsga nâmata-nga ndac inj bu, “Yom dindec nanj sêngôlinj pi am, nanj yom nândô, me mba?” ² Ma Steven ô yom ma sôm, “Asidôwai ti damanj. Anjô su nanj! Muj-nga lê abanj Abraham ndôc Mesopotemia, inj têtj malac Haran gi su dom, ma Anötö Nâwê Nâdaui hoc dau asê têtj inj. ³ Ma sôm têtj inj, ‘Hu nem gamenj ti am nem lau sinj, ma têtj gamenj danj nanj aô bu watôc têtj am, nanj ndi.’ ⁴ Bocdinanj inj hu lau Saldî si gamenj sinj, ma sa gi ndôc Haran. Tinjambu inj damba mbac ndu su, goc

Anötö kêkin Abraham bu têt gamen dindec nan kwahic dec mac andöc, nan men. ⁵Tigen in kêt nom têt Abraham wêkain yêc gamen dindec dom. Mba, Abraham dau tap nom sau dan sa dom! Têt ndoc dinan Abraham ndê balêkoc mba, magoc Anötö kêmatin yom tidôn têt in, bu in ti in ndê lau wakuc oc sêwêkain gamen dau. ⁶Ma Anötö sôm têt in bu, 'Am nem wakuc oc sêhu gamen dindec sin ma sêndöc sêtôm lau apa yêc lau dan si gamen. Ma nac oc sênem akin lau dau, ma lau dau oc sêkôm nac nayom nditôm yala 400. ⁷Magoc tinambu aö oc wakêt nagêyô têt lau gamen dinan-nga nan sem akin nac, ma am nem wakuc oc sêhu gamen dinan sin ma sêmbu sêmen sênem akin aö yêc gamen dindec.' ⁸Ma Anötö kêt tpwac sêsê laungac si namlic natô su-nga têt Abraham. Tinambu Abraham kwê ndê atungac Aisak asê, ma sê in ndê namlic natô su têt in ndê bêc ti-8-nga. Aisak dau kwê Jakob asê, ma Jakob kwê yac nen aban 12 asê, nan sêti yac nen gôlôwac Israel-nga ton 12 si nahu. ⁹Josep in aban 12 si dan, magoc dôwai sem lêmun in, dec sêkêt in têt lau semlhi. Ma lau dau sêkôt in sa sêsip gamen Isip-nga si, ma in mbo gamen dinan tôm ngac akin nambwa dan. Magoc Anötö mbo whin Josep, ¹⁰dec gêm in si yêc nawapac bocke nan tap in sa. In kêt gauc nayham-nayham têt in dec lau Isip-nga si kin Parao gêlic in nayham, ma kêt in gêm gôlin gêt hon yêc in ndê andu kin-nga, ma gamen Isip-nga sambuc. ¹¹Tinambu têtôm gêm Isip ma Kanan ahuc e lau sêhôt nawapac atu, ma aban sêpôn da gêt sênen-nga. ¹²Jakob ngô nawae bu gêt danen-nga yêc Isip, dec kêkin ndê atui sêsip Isip si. Têt namata-nga dinan sêsip si ma semlhi gêt danen-nga, ma sêmbu sêmen. ¹³Tinambu in kêkin nac sêsip Isip si tiyham, ma têt dinan Josep sôm dau asê têt ndê asidôwai, ma Parao ngô nawae pi Josep ndê gôlôwac. ¹⁴Goc Josep kêkin yom têt in damba Jakob ti in ndê lau natô, bu nac hon sêsip Isip sêtên in sêndi. Nac lau dinan lau 75. ¹⁵Bocdinan Jakob ti yac nen aban sêsip Isip si, ma sêndöc e sêmbac ndu sêyêc gamen dinan. ¹⁶Ma tinambu nac si lau wakuc sêkôt nac si nakwa su yêc Isip bu sênsuhun nac yêc malac Sekem, sêyêc sêhôt

nan Abraham gêmli su yêc Hamo ndê atui.

¹⁷"Tinambu, ndoc men kêt in bu yom nan Anötö gic bata têt Abraham, nan nandô sa. Têt têt dinan lau Israel-nga nan sêndöc Isip, nan sêti daêsam nandô. ¹⁸Magoc kin wakuc dan gêm gôlin Isip, nan kêyalê Josep dom. ¹⁹In yob yac nen aban solop dom, ma kêt nawapac atu têt nac. In gic yomsu nac bu sêmbalin balêkoc wakuc hon sin sêninga. ²⁰Têt ndoc dinan Moses dinda kôt in, ma Anötö gêlic in nayham. Nac sêlôm in sêmba damba ndê andu gitôm ayô tô. ²¹Tinambu sêkôt in sa si ma sêsip in, ma malô goc Parao ndê atuwê tap in sa ma gôlôm in ti ndê balêkoc. ²²Ma bocdinan dec Moses sôt lôm bapia ma kêtônôn lau Isip-nga si gauc hon. Ma in ti ngac nanga tu sôm yom ma kôm gwelen-nga. ²³In mbo e in ndê yala ti 40 su, ma bêc dan in gauc gêm bu sa ndi lic ndê asidôwai Israel-nga. ²⁴Têt ndoc dinan in gêlic ngac Isip-nga dan kôm ngac Israel-nga dan nayom. Dec in gic ngac Isip-nga dinan ndu bu nem in ndê asidôwa dinan si. ²⁵In gauc gêm bu mboe in ndê asidôwai oc sênyalê bu Anötö kêyalin in sa bu nem nac sa, magoc mba. Nac sem gauc. ²⁶Nagalan sê in sa gi tiyham ma gêlic Israel lu sic dau sêmba. In bu nem malô inlu, dec sôm, 'Amlu asidôwa, ma tu sake-nga dec akêt kisa daôm?' ²⁷Magoc ngac lu dau si dan, nan bu kôm ndê asidôwa tisac, nan suc Moses sa gi, ma sôm, 'Asa kêt am bu nem gôlin ma êmatôt yac?' ²⁸Bocke? Am bu ndic aö ndu gitôm am gic ngac Isip-nga dan têt alhabêc, a?'

²⁹"Têt ndoc Moses ngô yom dinan, nan in kôlhô têt gamen Midian-nga gi, ma ndöc dinan gitôm ngac apa. Ma yêc dinan in gêm awhê sa ma kwê balêkoc ngac lu asê. ³⁰Yala 40 gin ga su, goc anela dan hoc dau asê têt in nalên bocdec. Moses mbo Lôc †Sainai yêc gamen sawa, ma gêlic ya nawahô golom sa a sau dan. ³¹Gêt dau kôm in sô ma gauc gêm yom daêsam. In tigasuc gi bu lic gêt dau, dec ngô Pômdau awha sa têt in men bocdec bu, ³²'Am apami Abraham lu Aisak ma Jakob si Anötö aö.' Moses ngô yom dau e kêtitec nandô ma töt dau bu hôt tandô sa ma lic tiyham. ³³Goc Pômdau sôm têt in, 'Kôt nem atapa su yêc gahim, bu gamen

nañ am kalhac, nañ gameñ dabuñ. ³⁴ Aö galic su bu aö neñ lau sêmbô sac yêc Isip. Aö gangô ñac si danji, madec gasip gameñ bu wanğaho ñac su yêc ñawapac dau. Bocdinañ kwahic dec aö oc wanjiñ am mbu têtñ Isip ndi.’ ”

³⁵ Steven gic miñ yom dinañ, goc sôm, “Aö wasôm têtñ mac, bu Moses inñ ñgac dau, nañ muñ-nga lau Israel-nga sêtec inñ ti sêsôm inñ bocdec bu, ‘Asa kêñ am bu nem gôlinñ ti êmatôc yac?’ Tigenñ Anötö dau ndê anjela hoc dau asê têtñ inñ yêc a sauñ dinañ, ma kêkinñ inñ bu nem gôlinñ lau Israel-nga ma kôc ñac su yêc gameñ Isip-nga. ³⁶ Bocdinañ inñ kôc ñac sêsa akêñ Isip sêmenñ. Têtñ ndoc dinañ inñ kôm gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu daêsam yêc gameñ Isip-nga, ma yêc gwêc nañ sêsam bu Gwêc Koc. Ma inñ kôm gêtñ dalô tidau-tidau yêc gameñ sawa tôm yala 40.

³⁷ “Inñ Moses dau dinañ goc sôm têtñ lau Israel-nga bu, ‘Anötö oc têtñ ñgac danñ yêc mac nem toñ ñalôm, ti propet nditôm aö dauñ.’ ³⁸ Moses mbo whiñ lau Israel-nga têtñ ndoc sêmbô gameñ sawa. Inñ kalhac anjela nañ sôm yom têtñ inñ yêc Lôt Sainai, ma yac neñ abanji ñalhu, bu kôc Pômdau ndê yom dandöc tanli-nga ma kêñ têtñ lau Israel-nga. Ma lau dau sic yom dau dulu e meñ têtñ yac. ³⁹ Magoc yac neñ abanji sêtec bu sêsôc inñ ñapu. Ñac sêpu inñ ma ñac si ñalôm gauc gêm gameñ Isip-nga ñapanñ, e ñac atac whiñ bu sêmbu sêndi. ⁴⁰ Têtñ ndoc Moses mbo Lôt Sainai ñasawa baliñ, nañ ñac sêsôm têtñ Aron bu, ‘Inñ ñgac Moses dinañ, kôc yac sa asa yêc Isip amenñ, ma kwahic dec yac am gauc gêtñ bocke hóc asê inñ. Bocdinañ êmasañ anötöi gwam bu sêwê yac.’ ⁴¹ Têtñ ndoc dinañ ñac sêmasañ makao ñagatu ti gwam, goc sêndê mwasinñ atu danñ tu bu sêtoc gêtñ dau sa-nga. Ñac sêkêñ da têtñ gwam dau, ma atac ñayham kêlêc pi gêtñ nañ ñac dau amba sêmasañ. ⁴² Tu dinañ-nga dec Anötö puc dômbwê ñac ma hu ñac siñ bu sênem akinñ tata ti gêtñ umbonñ-nga. Lau propet sêto yom pi ñac si mêtê dau bocdec bu:

O mac lau Israel-nga. Yala 40 dinañ mac ambo gameñ sawa, nañ mac akêñ nem gêtñ danñ ti da têtñ aö dom. Mba! ⁴³ Mac êlê mê ambalañ bac po danñ tu anem akinñ mac nem anötö tasanñ Molek-nga.

Ma mac am akinñ tata danñ ñaê Repa ti mac nem anötö, ma apônñ hamduc têtñ anötöi gwam daêsam nañ mac amasanñ. Tu dinañ-nga aö watiñ mac su andi andöc gameñ Babilon-nga ñadanga tôm lau gapocwalô-nga. [Amos 5:25-27]

⁴⁴ Yêc gameñ sawa, Anötö whê sa ti têtñ lêtñ têtñ Moses bu lau Israel-nga sêmasañ ñbac dabuñ danñ ti ñac si gameñ sênem akinñ inñ-nga, nañ sêkêñ ñapa yomsu-nga yêc ñalôm. Inñ kêmasañ gêtñ dau tôm Anötö têtñ asê têtñ inñ, ma abanji sêmbalañ gêtñ dau whiñ ñac, têtñ ndoc ñac sêñsêlêtñ si. ⁴⁵ Ñalêtñ dau dinañ Anötö kêñ ndê bac dabuñ têtñ lau Israel-nga yêc gameñ sawa. Tiñambu Anötö soc lau nañ sêndöc gameñ Kanan-nga su, bu kêñ gameñ dau têtñ ñac. Ma têtñ ndoc Josua wê ñac sêsôc gameñ Kanan-nga si, nañ sêmbalañ bac dabuñ dau whiñ ñac. Ma bac dau kalhac whiñ ñac e Dawid ndê têtñ. ⁴⁶ Anötö gêlic Dawid ñayham, ma Dawid tac whiñ bu kwê lôm danñ sa ti Jakob ndê Anötö ndê andu ñandô. ⁴⁷ Magoc Dawid kwê andu dau dom, inñ ndê atungac Solomon kwê andu dau sa. ⁴⁸ Tigenñ kwahic dec aö wasôm têtñ mac bu Anötö ñaclai ti ñawasi ñadau, inñ ndöc andu nañ ñamalac sêkwê, nañ dom. Tôm yom nañ propet Aisaya to bocdec bu:

⁴⁹ Pômdau sôm, ‘Undambê ti aneñ pônñ kiñ-nga, ma gameñ nom-nga ti gameñ gahinñ lhac-nga. Bocdinañ mac oc akwê andu kainñ bocke tu bu wandöc-nga? Me amasanñ gameñ bocke tu wanñwhañ dauñ-nga? ⁵⁰ Bu aö dauñ gakêñ gêtñ honñ dinañ.’ ” [Ais 66:1-2]

⁵¹ Têtñ dinañ Steven sôm têtñ ñac lau Sanedrin-nga bu, “Mac lau ñalôm ñadandi-nga. Mac am daôm kwi dom, ma mac nem danñamsuñ kwa ñanñga. Mac nem mêtê gitôm apami si. Mac êlê mê atec Ñalau Dabuñ ndê gwelenñ. ⁵² Mac nem apami sêkêñ kisa propet honñ nañ Anötö kêkinñ. Ma propet nañ sêhoc yom asê pi ñgac gitêtñ nem lau si-nga nañ Anötö oc êñkiñ meñ, nañ apami sic ñac ndu. Ñgac gitêtñ dau meñ su, magoc mac akêñ inñ sip lau Rom-nga amba ma ac inñ ndu. ⁵³ O mac lau daôm! Mac daôm akôc Anötö ndê yomsu nañ anjela sêkêñ têtñ abanji, nañ su, tigenñ asôc ñapu dom!”

Sêtuc Steven ña hoc mbac ndu

54 Têñ ndoc lau Sanedrin-nga sêngô Steven ndê yom dinan, nan ñac atac ñandê atu ma sêsen lhô tu in-nga. 55 Magoc Njalau Dabuñ gêm Steven dau ahuc, ma in tatic undambê ma gêlic Anötö ndê ñawasi, ma Yisu kalhac Anötö amba andô-nga. 56 Dec in sôm, “Alic su nan! Aö galic undambê kac sa ma †Ñamalac ndê Atu kalhac Anötö ndê amba andô-nga.” 57 Ñac sêngô yom dinan goc sêpôc dangasuñ ahuc, ma sêmbwêc atu pi gi. Ñac sênti sêtên in si, 58 ma sêtin in sa malac ñamakê gi, ma sic hu sêtuc in ña hoc. Lau nan sêngôlin yom pi Steven, nan sêkac si ñakwê bambalin su, ma sêkên têtñ ñgac wakuc dan ñaê Saul bu yob. 59 Ñac sêtuc hoc pi Steven sêmbo, ma in tetñ mbec têtñ Pômdau bocdec, “O Pômdau Yisu, kôc anetñ gatun sa loc.” 60 Goc in peñ ña haduc-nga sip gi ma mbwêc atu bu, “Pômdau, gauc nem sac nan lau sêkôm têtñ aö, nan dom.” In sôm su, goc mbac ndu.

8

1-2 Saul gêlic Steven mbac ndu ma atac ñayham tu gêtñ nan lau dau sêkôm têtñ in-nga. Ma tinambu lau sêkên whin ñannga-nga ñatô sêñsuhun Steven ma sêtan in.

Saul ma lau Israel-nga sêkên kisa lau nan sêkên whin Yisu

Têtñ bêc dau dinan lau sic hu sêkên kisa ñannga têtñ lau sêkên whin-nga nan sêmbo Jerusalem. Tu dinan-nga ñac si lau daêsam sêhu Jerusalem sin ma sêlhô têtñtêtñ sêtên gametñ Judia ti Samaria-nga si. Magoc lau aposel sêhu Jerusalem sin dom. 3 Ma Saul bocdinan gic hu bu sen lau sêkên whin Yisu-nga. In kêsâlê ñac tôm andu, goc hê ñac sêsa si ma kêtñ ñac sêndôc gapocwalô, laungac sêkên whin-nga, ma lauwhê bocdinan.

Pilip gêm mêtê mbo Samaria

4 Lau sêkên whin-nga nan sêhu Jerusalem sin ma sêlhô têtñtêtñ, nan sêhoc ñawaê ñayham pi Yisu asê, yêc malac hon nan sêhóc asê nan. 5 Pilip têtñ malac atu dan yêc gametñ Samaria-nga gi, ma gêm mêtê yêc dindê ma whê sa bu Yisu in Mesaya dau. 6 Lau daêsam sêngô Pilip ndê yom ti sêlic gêtñ dalô nan in kôm, dec sêkên danga in ndê yom ñapep. 7 Pilip soc ñalau sac daêsam su

sêsa yêc lau ti sêmbwêc atu. Ma in kôm lau bôlin daêsam ñayham sa. 8 Tu dinan-nga lau daêsam yêc malac atu dinan atac ñayham atu.

Saimon, ñgac balö

9 Ñgac dan mbo malac dinan, nan ndê ñaê Saimon. Tôm ñasawa balin in pec balö ti kôm gêtñ atu-tu e lau gametñ Samaria-nga hon sêhêdaê. In toc dau sa bu in ñgac tiwaê. 10 L au atu-tu ma lau ñambwa hon tatin Saimon ñapan. Ñac sêsôm, “Anötö ndê ñaclai nan dasam bu Ñannga Atu, nan puc ñgac dindêc dôtñ.” 11 Ma lau daêsam tatin in ñapan, bu sêhêdaê tu gêtñ atu-tu nan in kôm ñasawa hic su nan-nga. 12 Magoc sêhu sin têtñ ndoc sêngô ñawaê ñayham pi Anötö ndê gôlin ma pi Yisu Kilisi, nan Pilip hoc asê. Lauñgac ti lauwhê daêsam sêkên whin in ndê yom, ma sêlin sanju. 13 Ma Saimon dau kêtñ whin ma gêlin sanju whin. In gêlic gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu nan Pilip kôm, dec hêdaê ñandô ma kêkuc in ñapan.

14 Têtñ ndoc lau aposel nan sêmbo Jerusalem sêngô ñawaê bu lau Samaria-nga sêkôc Anötö ndê yom sa, nan sêñkin Pita lu Jon sêtên ñac si. 15 Inlu sêhóc asê ñac su, goc sêtetñ mbec bu Pômdau kêtñ ndê Njalau Dabuñ pi ñac hon. 16 Têtñ ndoc lau Samaria-nga dinan sêkên whin, nan sêlin sanju tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga, magoc Njalau Dabuñ sip meñ pi ñac si dan dom. Tu dinan-nga dec Pita lu Jon sêtetñ mbec pi ñac. 17 Sêtetñ mbec su ma sêkên amba sac ñac, goc Njalau Dabuñ meñ gêm ñac ahuc.

18 Saimon gêlic bu têtñ ndoc aposel lu sêkên amba sac lau dau, nan Njalau Dabuñ meñ pi ñac, dec gauc gêm bu nemlhi ñaclai dau yêc inlu. 19 In ndac inlu bocdec bu, “Akêtñ ñaclai dinan lom aö. Ma bocdinan asa nan bu wakêtñ aman sac in, nan oc kôc Njalau Dabuñ.” 20 Magoc Pita ô yom ma sôm, “Bocke? Am gauc gêm bu nemlhi Anötö ndê mwasiñ ña mone, a? Am oc ninjam, ti nem mone hon! 21 Am wêkain gwelen dindêc whin yac dom. Ñahu bu gauc nan yêc am nem ñalôm, nan Anötö gêlic bu solop dom. 22 Kac nem ñalôm kwi ma hu mêtê sac dinan sin. Ma tetñ mbec têtñ Pômdau bu suc am nem giso kwi pi gauc sac nan yêc nem ñalôm. 23 Aö galic su bu am gêm lêmun

Anötö ndê ñaclai e am ñalôm gêli sa, ma sac ña-ñaclai sô am dôn ñapañ.”²⁴ Saimon ñgô Pita ndê yom dinañ, goc sôm, “Gitôm bu am teñ mbec têt Pômdau tu aô-ñga, ma bocdinañ gêt nañ am sôm yom pi, nañ oc tap aô sa dom.”

²⁵ Pita lu Jon sêhoc Pômdau ndê yom asê ti sem mêtê lau su, goc sêlhö bu sêmbu sêtêt Jerusalem sêndi. Ma yêc señ ñasawa, nañ sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac daêsam nañ sêyêc gameñ Samaria-ñga.

Pilip lu ñgac Itiopia-ñga

²⁶ Têt ndoc dinañ Pômdau kêkin ndê añela dan têt Pilip gi, ma sôm têt in bu, “Êmasañ daôm, goc sa ndi ma êmsêlêñ êmkuc señ akêt Jerusalem nañ sip têt malac Gasa, señ nañ gic gameñ sawa kic.”²⁷ Bocdinañ Pilip tisa ma kêsêlêñ gi. Ma yêc señ dinañ in tap ñgac Itiopia-ñga dan sa, nañ bêc ñatô su mbo Jerusalem bu lic om, ma bu mbu têt ndê gameñ ndi. In ñgac tiwaê nañ yob lau Itiopia-ñga si Kwin Kandis ndê awa hon, nañ muñ-ñga sêsip in ndê ñamatu sa.*²⁸ Têt ndoc Pilip tap in sa yêc señ, nañ ñgac dau ndöc ndê kaleta, ma sam propet Aisaya ndê buku.²⁹ Dec ñalau Dabuñ sôm têt Pilip, “Am tigasuc kaleta ma êmkuc ñgac dindê.”³⁰ Goc Pilip kêt têt kaleta gi ma ñgô bu ñgac dau sam propet Aisaya ndê yom asê. Dec Pilip ndac in, “Am sam yom dinañ ma kêyalê ñahu, me mba?”³¹ Ma in sôm, “Ñamalac dan bu whê sa têt aô dom, dec oc wañyalê bocke?” Ma in ndac Pilip bu pi kaleta ma ndöc whin in.³² In ñgô bu ñgac dau sam Aisaya ndê yom bocdec bu:

Ñac sêwê in bu sêndic in ndu gitôm domba.

Ma in gêm dau dôn tôm domba nañ sêngapiñ ñamliclu, magoc tañ dom.

³³ Ñac sêngwiniñ in, ma sêmatôc in ndê yom gi solop dom.

Ñac sic in ndu, ma bocdinañ in ndê wakuc mba. *[Ais 53:7-8]*

³⁴ Ma ñgac dau ndac Pilip, “Gitôm bu am whê sa têt aô bu propet sôm yom dinañ pi in dau, me pi ñamalac dan?”³⁵ Goc Pilip whê yom hon sa têt in, gic hu yêc Aisaya

ndê yom dinañ e sôm ñawaê ñayham pi Yisu têt in. Ma ñgac dau kêt whin Yisu.³⁶⁻³⁷ Ñac si e sêhóc asê bu dan poc señ ñamakê. Ma ñgac dau sôm, “Lic bu dê poc. Gitôm bu aô waliñ busangu, me mba?”³⁸ Goc in sôm têt ñgac nañ gêm gôlin kaleta bu kêt kaleta lhac. Ma inlu Pilip sêsip bu si ma Pilip kêt in.³⁹ Têt ndoc nañ sêpi akêt bu sêmen, nañ Pômdau ndê ñalau kôc Pilip su sep tigen. Ma ñgac dau gêlic in tiyham dom, magoc kôlhö ti atac ñayham gi.⁴⁰ Ma ñalau kôc Pilip sa gi kêt in mbo malac Asotas. Ma in kêsêlêñ golom-golom malac, ma sôm ñawaê ñayham asê e hóc asê malac Sisaria.

9

Pômdau gêm Saul kwi

¹ Têt ñasawa dinañ Saul kêt kisa lau sêkêt whin Pômdau-ñga ñapañ. In sôm ñanga bu in oc kôm ñac ñayom ma ndic ñac ndu. In têt dabuñsiga ñamata-ñga gi,² ma ndac in bu to bapia puc in dôn-ñga, bu têt têt lau bata nañ sêyob lau Israel si lôm wê-ñga yêc malac Damaskas. Bapia dau kêt ñaclai têt Saul bu kôc laungac ti lauwhê Damaskas-ñga nañ sêkêt whin Yisu, nañ dôn, ma wê ñac sa sêtêt Jerusalem sêndi bu sêmatôc ñac.³ In kôc bapia dau su ma kêsêlêñ e gi kêpiñ Damaskas. Ma ñagahô ñambwa ñawê atu dan akêt undambê meñ pô gameñ nañ in mbo.⁴ In peñ sip nom ma ñgô awha dan ta in bocdec bu, “Saul, Saul, tu sake-ñga am kêt kisa aô?”⁵ Goc Saul ô yom ma ndac, “O ñadau, am asa?” Ma awha dau sôm, “Aô Yisu dauñ, dec am kêt kisa.”⁶ Am tisa ma sôc malac atu dê ndi. Ma gêt bocke nañ aô tac whin bu am kôm-ñga, nañ aô oc wañkin lau bu sêwhê sa têt am yêc dindê.”

⁷ Lau nañ sêmbu señ sêwhin Saul, nañ sêlhac ti sem dau dôn. Ñac sêngô ñakêcsia dau, magoc sêlic ñamalac dan dom.⁸ Têt ndoc Saul tisa kalhac, nañ kac tandô sa magoc gitôm dom bu lic gameñ. Bocdinañ lau dinañ sêkêm in sip amba, ma sêwê in sêsôc malac Damaskas si.⁹ Gitôm bêc tö in mbo tapec, ma gêt ti nôm gêt dan dom.

¹⁰ Ñgac kêt whin Yisu-ñga dan mbo Damaskas, nañ ndê ñaê Ananias. Ma

* **8:27:** Muñ-ñga lau si gêbôm dan yêc bu laungac akin nañ sêyob Kin si andu me wapa me lauwhê, nañ sêsip ñac ñamatu sa. Laungac kain dinañ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Eunuch’ (Yunok).

Pômdau hoc dau asê têtj inj ña mbê, ma ta inj bu, “Ananias!” Ma inj ô yom ma sôm, “Aêc Pômdau, bocke?” ¹¹ Goc Pômdau sôm têtj inj, “Am sa señ nanj sêsam bu Señ Solop ma têtj Judas ndê andu ndi, ma am oc tap ngac danj sa, nanj ndê ñaê Saul akêtj malac Tasis. Ngac dau teñ mbec mbo dinanj. ¹² Aô gatôc têtj inj su ña mbê bu ñamalac danj ñaê Ananias oc têtj inj ndi, kêtj amba sac inj, ma kôm inj tandô po asê tiyham.” ¹³ Ananias ngô yom dinanj ma sôm, “Pômdau. Aô ganjô ngac dinanj ñawaê su. Inj ngac nanj kêtj ñawapac atu têtj am nem lau dabuj nanj sêmbo Jerusalem. ¹⁴ Ma dabuj sîga atu-tu sêkêtj ñaclai têtj inj bu têtj malac dindéc meñ, ma kôc lau nanj sêtoc am nem ñaê sa, nanj dôtj.” ¹⁵ Magoc Pômdau ô Ananias ndê yom ma sôm, “Am ndi, ma hêgo daôm dom! Aô kayalij ngac dau sa su, bu hoc yom asê pi anej ñaê têtj lau gameñ apa-nga ti ñac si kinj, ma têtj lau Israel-nga sêwhinj. ¹⁶ Ma ñawapac ti ñandê nanj inj oc hôc tu anej ñaê-nga, nanj aô oc watôc têtj inj.”

¹⁷ Goc Ananias têtj andu dau gi. Inj sôc gi, goc kêtj amba sac Saul ma sôm, “Anej asidôwa Saul. Pômdau Yisu nanj hoc dau asê têtj am yêc señ têtj malac dindéc, nanj kêkinj aô gatêtj am gameñ. Inj kêkinj aô bu wakôm nem tanôm po asê, ma bu ñalau Dabuj nem am ahuc.” ¹⁸ Ma ñagahô gêtj gitôm i ñagala peñ akêtj Saul tandô, ma inj gêlic gameñ tiyham. Inj tisa ma Ananias kêku inj. ¹⁹ Ma tinjambu inj gêtj gêtj e hôc inj dôtj.

Saul gêm mêtê mbo Damaskas

Saul mbo Damaskas whinj lau sêkêtj whinj-nga gitôm bêc ñatô. ²⁰ Ma têtj têtj dau dinanj inj gic hu gêm mêtê lau yêc lau Israel si lôm wê-nga, ma hoc asê têtj ñac bu Yisu inj Anötö Atu. ²¹ Ma lau honj nanj sêngô inj ndê yom, nanj sêhêdaê ma sêndac dandi, “Ngac nanj kêtj kisa lau Jerusalem-nga nanj sêtoc Yisu ndê ñaê sa, inj ngac dau dindéc me? Ma inj têtj yac mba malac dec meñ, bu kôc lau sêkêtj whinj Yisu-ñ ga dôtj ma wê ñac sêtêtj dabuj sîga atu-tu sêndi bu sêmatôc ñac.” ²² Tigenj Saul sôm yom ñanja ma inj ndê ñaclai kêsôwec. Inj tôc asê têtj lau Israel-nga nanj sêndôc Damaskas, bu yom andô, Yisu inj lau Israel si Mesaya dau. Ma lau

nanj sêkêtj whinj Yisu dom, nanj sêtôm dom bu sêo inj ndê yom.

²³ Saul mbo malac Damaskas e bêc daêsam ginja su, ma lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêñsalê lêtj bu sêndic inj ndu. ²⁴ Ma Saul ngô yom dau ñawaê. Tôm acsalô ti ôbwêc ñac sêkêtj lau sêtij gatam malac-nga ñapep bu sêkôc inj dôtj ma sêndic inj ndu. ²⁵ Magoc lau nanj s êlhac sêwhinj Saul ti sêñkuc inj, nanj sem inj sa bu lhô ndi. Têtj ôbwêc danj sêkêtj inj sip sambec atu danj, ma sêñwhañ inj sip akêtj gatam sauñ danj yêc malac dau ñatujbôm e gi sip nom ma kôlhô gi.

Saul mbo Jerusalem

²⁶ Tinjambu Saul mbu têtj Jerusalem gi, ma gauc gêm bu mbo whinj lau sêkêtj whinj Yisu-nga nanj sêmbo dinanj. Magoc ñac sêkêtj whinj dom bu inj gêm dau kwi su ma kêtj whinj Yisu, dec ñac honj sêtôc inj. ²⁷ Magoc Banabas wê inj sôc gi kalhac aposel anjô-nga. Ma inj whê sa bu Pômdau hoc dau asê ma sôm yom têtj Saul yêc señ, ma tinjambu inj kalhac ñanja ma gêm mêtê pi Yisu ti atac pa su yêc malac Damaskas. ²⁸ Banabas ndê yom gêm malô lau Jerusalem-nga si ñalôm, dec Saul mbo whinj ñac, ma sôc sa yêc lhu, ma hoc yom asê pi Pômdau Yisu ti atac pa su enj. ²⁹ Inj sôm yom whinj lau Israel-nga ñatô nanj sêsôm awha Grik, ma kêsahê bu whê ñac si gauc sa pi Yisu. Magoc ñac sêtéc inj ndê yom, ma bu sêndic inj ndu. ³⁰ Yom dau ñawaê tap lau sêkêtj whinj-nga sa, dec sêkôc inj whinj ñac sêsip malac Sisaria si, ma sêñkinj inj têtj malac Tasis gi.

³¹ Têtj ñasawa dinanj lau sêhu si kisa têtj lau sêkêtj whinj-nga sinj. Ma lau sêkêtj whinj-nga yêc gameñ Judia ti Galili ma Samaria-nga sêndôc ti yom malô. Anötö kêtj ñalau Dabuj bu puc ñac dôtj ma nem ñac sa. Ma sêsôc Pômdau ñapu ti sêtoc inj sa, ma ñac si toñ kêsôwec tiatu ñapanj.

Pita kôm ngac bôlij danj ñayham sa

³² Têtj têtj dinanj Pita kêsêlêtj golom-golom malac ma gêm mêtê lau. Têtj bêc danj inj sôc malac Lida gi, bu ndic lau sêkêtj whinj Yisu-nga kêsî. ³³ Yêc malac dau inj tap ngac danj ñaê Aenias sa. Inj ngac bôlij ma yêc mbô ñapanj gitôm yala 8 su. ³⁴ Ma Pita sôm

têñ in, “Aenias. Yisu Kilisi kôm am ñayham sa. Tisa ma tip nem mbô sa.” Ma ñagahô Aenias tisa kalhac. ³⁵ Ma têñ ndoc lau nañ sêndôc malac Lida ti malac Saron sêlic bu in ñayham sa, dec ñac hon sem si ñalôm kwi ma sêkêñ whin Pômdau.

Pita uñ awhê batê dan sa

³⁶ Têñ têt dinan awhê kên whin-nga dan ndôc malac Jopa. In ndê ñaê Tabita, nañ yêc lau Grik awha bu Dokas. In awhê nañ kôm mêtê ñayham-ñayham, ma gêm lau ñalôm sawa sa ñalêñ daêsam. ³⁷ Magoc Dokas tap gêmbac atu sa e in mbac ndu. Goc lau sêñgwasin in ndê ñamlan ma sêkêñ yêc andu ñalôm ñahô-nga dan. ³⁸ Malac Jopa dau yêc kêpin malac Lida, ma têñ têt lau sêkêñ whin-nga yêc malac Jopa sêngô bu Pita mbo Lida, nañ sêñkin ñgac lu sêtên in si, ma sêtên in ñannga bu mbu têñ Jopa whin inlu ndi. ³⁹ Pita whin inlu gi e hôc asê Jopa, ma sêwê in pi andu ñalôm ñahô-nga dinan gi. Lauwhê sawa daêsam sêmbo ti sêtan Dokas. Ñac sêñgihi Pita ahuc ma sêtôc ñakwê bambalin ti ñakwê ñatô nañ Dokas kêmasan têñ ndoc in mbo tali, nañ têñ Pita. ⁴⁰ Goc in kên ñac hon sêsa awê si, ma pôn haduc ma ten mbec. In kac dau kwi bu lic awhê batê dinan, ma sôm, “Tabita, am tisa!” Ma awhê dau tali sa e gêlic Pita, ma yêc dau sa men ndôc. ⁴¹ Goc Pita kêm in sip amba ma ken in sa kalhac. Ma in mbwêc lauwhê sawa dinan ti lau sêkêñ whin-nga ñatô sêsôc sêmên, ma tôc têñ ñac bu awhê dau mbo tali tiyham. ⁴² Ma gêñ dau ñawaê tiapa yêc malac Jopa, e lau daêsam sêkêñ whin Pômdau. ⁴³ Ma Pita mbo Jopa bêc ñatô, whin ñgac dan ñaê Saimon. In ñgac kôm gwelen kêmasan bôc ñamlin-nga.

10

Anötö kêkin anjela dan têñ Konelias

¹ Yêc malac Sisaria ñgac dan mbo, nañ ndê ñaê Konelias. In ñgac bata sin-nga nañ yob lau sin-nga ton dan yêc lau sin Rom-nga si ton atu nañ sêsam bu Itali Naton.* ² In ti ndê gôlôwac hon sêtoc Anötö sa ma

sêsôc in ñapu ñapep. In ten mbec têñ Anötö tôc bêc hon, ma kên ndê awa daêsam bu nem lau Israel-nga nañ sêpônda dau, nañ sa. ³ Têñ bêc dan, acgatu gitôm 3 kilok telha-nga, nañ Anötö tôc gêñ ñagatu dan têñ in. In gatu gêlic Anötö ndê anjela dan têñ in men ma ta in bu, “Konelias!” ⁴ Goc Konelias tahê in ti töc dau atu, ma ndac, “Pômdau, bocke?” Ma anjela dau sôm, “Mbec hon nañ am ten, ti mwasin nañ am kên têñ lau ñalôm sawa, nañ Anötö gêlic gitôm da ñayham nañ in gauc gêm ñapan. ⁵ Kwahic dec in kên yom têñ am bocdec bu. Êmkin lau ñatô sêtên malac Jopa sêndi, bu sêkôc ñgac dan ñaê Saimon mbu têñ am men. Ñgac dau ndê ñaê dan sêsam bu Pita. ⁶ In mbo whin in ndê wakançac dan ñaê Saimon, nañ kôm gwelen bôc ñamlin-nga, ma in ndê andu kalhac gwêc dali.”

⁷ Anjela sôm yom dau pacndê su, goc hu in sin. Dec Konelias ta in ndê ñgac akin lu ma in ndê ñgac sin-nga dan sêmên. Ñgac sin-nga dau gêm in sa tôc bêc hon, ma in toc Anötö sa. ⁸ Konelias gic min têñ ñac pi yom hon nañ anjela sôm têñ in, goc kêkin ñac sêtên malac Jopa si.

Pita gêlic gêñ ñagatu dan

⁹ Galañsê ñac sêñsêlêñ sêmbo sen ma têñ ac kalhac lhu, nañ sêsun sa malac atu Jopa. Têñ têt dinan, Pita pi andu gi bu ten mbec. ¹⁰ In mbo e gêñ yô in dec tac whin bu nen gêñ. Lau sêmasan in ndê gêñ sêmbo, ma Pita gatu kain dan sa. ¹¹ In gêlic undambê kac sa, ma gêñ gitôm po atu dan nañ sêsô wac sip ñakêcsu hale, nañ sêñwhan sip nom men yêc in ançô-nga. ¹² Ma in gêlic bôc tidau-tidau ma gêñ nañ sêñsêlêñ ña ñatac pu-nga, ti mbac lôlôc-nga sêmbo po dau ñalôm. ¹³ Goc awha dan sôm têñ in bocdec bu, “Pita, tisa ndic ma nen.” ¹⁴ Magoc in ô yom ma sôm, “Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêñ dau ma sôm bu in gêñ ñadômbwi, ma bocdinan aô whançun gêm gauc sambuc.” ¹⁵ Dec awha dau sôm tiyham, “Anötö bu sôm bu gêñ dan in ñawasi, dec am sôm bu gêñ ñadômbwi dom.” ¹⁶ Gêñ

* **10:1:** Lau Rom-nga si ñgac bata nañ yob lau sin-nga gitôm 100, nañ sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Centurion’ (Senturion). Konelias in senturion dan. Lau sin-nga gitôm 600 sêmbo Itali Naton ñalôm, ma sêsam ton atu gitôm Itali Naton yêc Yom Inglis bu ‘Regiment.’ Ma ñac sêkêñ Regiment ñaton 10 sêpitigen sêti ton atu, nañ sêsam bu ‘Legion’ (lau sin-nga gitôm 6,000).

hoŋ dinaŋ hóc asê in tidim tö su, goc po dau pi undambê gi tiyham.

¹⁷ Têŋ ndoc dinaŋ Pita ndê gauc sa bu in gêlic gêŋ ŋagatu dan, goc in ndöc ma kôc gauc pi gêŋ dau ŋahu. Têŋ ndoc dinaŋ, lau naŋ Konelias kêkin, naŋ sêtap Saimon ndê andu sa, ma sêlhac andu dau ŋagatam. ¹⁸ M a sêta yom ma sêndac bu Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ mbo andu dau, me mba. ¹⁹ Pita hê gauc pi gêŋ naŋ in gatu gêlic naŋ mbo, ma Ŋalau Dabuŋ sôm têt in, “Saimon, lau tö sêŋsalê am. ²⁰ Tisa ma sip nom ndi, ma whiŋ ŋac ndi. Hêgo daôm bu ŋac lau gameŋ apa-ŋga lec dom, bu aö dauŋ kakiŋ ŋac sêmeŋ.” ²¹ Goc Pita sip gi ma sôm têt lau dinaŋ, “Ŋamalac naŋ mac aŋsalê ambo, naŋ aö dauŋ dec. Mac amêŋ tu sake-ŋga?” ²² Ma ŋac sêsôm, “Ŋgac bata siŋ-ŋga Konelias kêkin yac amêŋ. In ŋgac gitêt toc Anötö sa-ŋga, ma lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêmbo malac Sisaria, naŋ sêlic in ŋayham. Aŋela dabuŋ dan sôm têt in bu êŋgalêm am sa têt in ndê andu ndi, bu am sôm yom ŋatö têt in.” ²³ Pita ŋgö ŋac si yom dinaŋ su, goc kôc ŋac sêsôc andu dau si bu sêmbo sêwhiŋ in têt ôbwêc dinaŋ.

Pita gêm mêtê têt Konelias ti ndê lau

Têt galaŋsê Pita ti akêt malac Jopa whiŋ lau dau, ma lau sêkêt whiŋ-ŋga ŋatö akêt Jopa sêwhiŋ ŋac si. ²⁴ Bêc dan tiyham sêhóc asê Sisaria. Konelias kêŋ bata ŋac, dec mbwêc in ndê dawai ti ndê silip hoŋ sêkac sa sêpitigeŋ. ²⁵ Têt ndoc Pita bu sôc in ndê andu ndi, naŋ Konelias têt in gi, ma hu dau yêc in gahi-ŋga bu toc in sa. ²⁶ Magoc Pita sôm, “Am kôm bocdinaŋ dom! Tisa, bu aö dauŋ ŋamalac ŋambwa.” ²⁷ Inlu sem yomgalôm ma sêsôc andu dau si, ma Pita gêlic lau toŋ atu sêndöc andu ŋalôm. ²⁸ Dec in sôm têt ŋac, “Mac aŋyalê bu yac lau Israel-ŋga mba yomsu gic yao yac bu andic ahê lau naŋ lau Israel dom, ma ati ŋaclêŋ ŋac dom. Tigeŋ Anötö tôc asê têt aö bu wapu ŋamalac dan bu ŋadômbwi me sac dom. ²⁹ Bocdinaŋ têt ndoc mac aŋkiŋ lau bu sêŋgalêm aö sa, naŋ aö gasôm yom dan dom, ma gawhiŋ ŋac gameŋ. Ma kwahic dec, gitôm bu mac asôm asê têt aö, ŋahu bocke dec mac aŋgalêm aö sa gameŋ?”

³⁰ Goc Konelias ô yom ma sôm, “Bêc hale su, aö gambo andu ti gateŋ mbec têt acgatu gitôm kwahic dec-ŋga, têt 3 kilok telha-ŋga. Ma ŋgahô ŋamalac dan ti ŋakwê ŋawasi atu hóc asê kalhac aö aŋôŋ-ŋga. ³¹ Ma in sôm têt aö bu, ‘Konelias, Anötö ŋgö am nem mbec, ma gauc gêm mwasiŋ naŋ am kêŋ têt lau ŋalôm sawa. ³² Kwahic dec êmkiŋ lau ŋatö sêtêt malac Jopa sêndi, ma sêkôc ŋgac dan ŋaê Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ meŋ. In ti ŋaclêŋ in ndê wakaŋgac ŋaê Saimon ma ndöc whiŋ in. Ŋgac kêmasaŋ bôc ŋamlic-ŋga dinaŋ ndê andu kalhac gwêc ŋadali.’ ³³ Aö gaŋgô su, goc ŋgahô kakiŋ lau ŋatö sêtêt am sêloc, ma ŋayham bu am mweŋ su. Kwahic dec yac hoŋ dambo Anötö aŋgô-ŋga, ma yac bu aŋgô yom bocke naŋ Pômdau gic atu am bu sôm têt yac.”

³⁴ Goc Pita gic hu yom ma sôm, “Kwahic dec aö kayalê pi ŋandô bu Anötö toc lau toŋ dan sa, hóc gêlêc toŋ ŋatö su dom. ³⁵ Yomandô! Lau akêt lau ŋatoŋ nom-ŋga hoŋ naŋ sêtöc in ma sêkôm mêtê ŋayham ma solop, naŋ in oc kôc ŋac sa. ³⁶ Anötö kêŋ ndê ŋawaê ŋayham têt lau Israel, ma yom dau hêganôŋ Yisu Kilisi, naŋ ti lau Israel ma lau gameŋ apa-ŋga hoŋ si Pômdau, ma whê lêt naŋ datap yom malô sa tu in-ŋga, naŋ sa. Mac aŋgô ŋawaê dau su. ³⁷ Mac aŋyalê gêŋ hoŋ naŋ hóc asê gameŋ Judia-ŋga, têt ndoc Jon gêm mêtê ma kêku lau mbo Galili e meŋ têt dec. ³⁸ Anötö kêŋ in ndê ŋaclai atu ti Ŋalau Dabuŋ gêm Yisu Nasaret-ŋga ahuc, dec kêyalin in sa tu kôm gwelen-ŋga. Ma Anötö whiŋ in, dec in gêm lau sa yêc gameŋ daêsam, ma kôm lau hoŋ naŋ Sadaŋ ndê ŋaclai kêgwiniŋ ŋac dôŋ, naŋ ŋayham sa tiyham. ³⁹ Yac ambo awhiŋ in, ma alic gêŋ hoŋ naŋ in kôm yêc lau Israel si gameŋ ma yêc Jerusalem. Ŋac sic in ndu pi a, ⁴⁰ magoc têt bêc titö-ŋga Anötö uŋ in sa akêt lau batê-ŋga, ma kôm bu lau daêsam sêlic in. ⁴¹ Lau hoŋ sêlic in dom, magoc yac lau naŋ aŋ ti anôm gêŋ awhiŋ Yisu têt ndoc in tisa ma mbo whiŋ yac tiyham, naŋ Anötö kêyalin yac sa bu ahoc in ndê tisa ŋawaê asê. ⁴² Ma Anötö gic atu yac bu anem mêtê lau, ma bu ahoc yom asê bu in kêyalin Yisu dau sa su, bu êŋsahê lau tali ti lau batê hoŋ têt bêc ŋambu-ŋga. ⁴³ Ma propet akwa hoŋ

bocdinaŋ sêhoc yom asê pi iŋ. Nac sêto bu lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ Anötö oc suc nac si sac kwi tu iŋ ndê ñaê-ŋga.”

⁴⁴ Pita sôm yom dau mbo, ma Nalau Dabuŋ gêm lau hoŋ naŋ sêŋgô iŋ ndê yom, naŋ ahuc. ⁴⁵ Ma lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbo sêwhiŋ Pita, naŋ sêhêdaê ñandô bu sêlic Anötö kêmwasinŋ lau naŋ sêmbo lau Israel si toŋ dom, naŋ ña Nalau Dabuŋ. ⁴⁶ Bu nac sêŋgô nac lau dau sêsôm yom awha wakuc-ŋga ti sêmpinŋ Anötö, tòm Nalau Dabuŋ hóc nac awha sa. Dec Pita sôm têtŋ lau Israel-ŋga dinaŋ, ⁴⁷ “Anötö kêtŋ Nalau Dabuŋ têtŋ lau gameŋ apa-ŋga dindéc tòm iŋ kêtŋ têtŋ yac lau Israel-ŋga. Bocdinaŋ ñayham bu nac sêlin busaŋgu.” ⁴⁸ Goc iŋ kêtŋ yatu bu sêŋku nac tu Yisu Kilisi ndê ñaê-ŋga. Ma tiŋambu lau dinaŋ sêndac Pita bu mbo whiŋ nac tòm bêc ñatô.

11

Pita gic miŋ lau gameŋ apa-ŋga si yom têtŋ lau Jerusalem-ŋga

¹ Lau aposel ti lau sêkêŋ whiŋ Yisu-ŋga naŋ sêmbo gameŋ Judia-ŋga, naŋ sêŋgô ñawaê bu lau naŋ Israel dom, naŋ sêkôc Anötö ndê yom sa sêwhiŋ. ² Magoc têtŋ ndoc Pita hu Sisaria siŋ ma mbu têtŋ Jerusalem gi, naŋ lau ñatô sêsôm iŋ. Nac lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau, ma sêsap lau Israel-ŋga si sakinŋ akwa ma pwac sêsê ñamlic ñatô su-ŋga dôŋ. Ma nac sêsôm Pita bocdec bu, ³ “Bocke am sôc lau naŋ sêŋkuc yac neŋ mêtê dasê ñamlic-ŋga dom, naŋ si andu, ma gêtŋ gêtŋ whiŋ nac?”

⁴ Dec Pita gic hu whê sa timala têtŋ nac, gêtŋ hoŋ naŋ hóc asê iŋ, ma sôm, ⁵ “Têtŋ bêc daŋ aô gateŋ mbec gambo malac Jopa, e gatunŋ kainŋ daŋ sa ma galic gêtŋ ñagatu daŋ. Galic gêtŋ gitôm po atu daŋ, naŋ sêsô wac sip ñakêcsu hale, ma sêŋwhaŋ sip akêtŋ undambê têtŋ aô meŋ. ⁶ Aô gatôc gwaninŋ ma galic bôc nom-ŋga tidau-tidau, bôc saleŋ-ŋga ti gêtŋ naŋ sêŋsêlêŋ ña ñatac pu-ŋga, ma mbac lôlôc-ŋga. ⁷ Dinaŋ su, goc gangô awha daŋ sôm têtŋ aô bocdec bu, ‘Pita! Tisa ndic ma neŋ.’ ⁸ Magoc aô gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, mba andô! Moses ndê yomsu gic yao gêtŋ dau ma sôm

bu iŋ gêtŋ ñadômbwi, ma aô whaŋsuŋ gêm gauc sambuc.’ ⁹ Ma awha dau sa akêtŋ undambê tiyham ma sôm, ‘Anötö bu sôm bu gêtŋ daŋ iŋ gêtŋ ñawasi, dec am sôm bu ñadômbwi dom.’ ¹⁰ Gêtŋ hoŋ dinaŋ hóc asê aô tidim tö su, goc Pômdau kôc mbu pi undambê gi tiyham. ¹¹ Ma têtŋ ndoc dinaŋ launŋac tö sêhoc asê andu naŋ aô gambo. Namalac daŋ kêtŋ nac sêtêŋ aô sêmeneŋ akêtŋ malac Sisaria. ¹² Nalau Dabuŋ sôm têtŋ aô bu wahêgo dauŋ tu nac lau gameŋ apa-ŋga lec dom, ma kac aô bu wawhiŋ nac wandi, dec aô gawhiŋ nac ga. Ma asidôwai 6 akêtŋ Jopa sêwhiŋ yac si. Yac ahôc asê ma asôc ñamalac dau ndê andu a. ¹³ Ma iŋ gic miŋ têtŋ yac bu aŋela daŋ hoc dau asê têtŋ iŋ yêc ndê andu, ma sôm yom têtŋ iŋ bocdec bu, ‘Êmkinŋ lau sêtêŋ malac Jopa sêndi ma sêkôc Saimon naŋ sêsam bu Pita, naŋ meŋ. ¹⁴ Iŋ oc whê yom sa têtŋ mac, pi lêtŋ naŋ am ti nem lau hoŋ atap Anötö ndê mwasinŋ nem mac si ambo tamli ñapaŋ-ŋga sa.’

¹⁵ “Bocdinaŋ aô gac hu bu wasôm yom têtŋ nac, ma têtŋ ndoc dau dinaŋ Nalau Dabuŋ gêm nac ahuc tòm iŋ meŋ pi yac têtŋ ñamata-ŋga. ¹⁶ Ma têtŋ dinaŋ aô gauc gêm Pômdau ndê yom bocdec bu, ‘Jon kêku lau ña bu, tigeŋ Anötö oc êŋku mac ña Nalau Dabuŋ.’ ¹⁷ Lau dinaŋ sêkêŋ whiŋ Pômdau Yisu Kilisi tòm yac lau Israel-ŋga dakêtŋ whiŋ, ma bocdinaŋ dec Anötö kêmwasinŋ nac ña Nalau Dabuŋ tòm iŋ kôm têtŋ yac. Anötö dau ndê lêtŋ dinaŋ, ma aô asa dec bu walhac ahuc?”

¹⁸ Lau Israel-ŋga dau sêŋgô Pita ndê yom dinaŋ e nac si yom mba, ma sêmpinŋ Anötö ma sêsôm, “Kwahic dec yac taŋyalê bu lau hoŋ naŋ sem dau kwi, naŋ oc sêtap Anötö ndê mwasinŋ sêndôc tali ñapaŋ-ŋga sa. Yac lau Israel-ŋga, ma lau naŋ sêmbo Israel si toŋ dom, naŋ sêwhiŋ.”

Lau sêkêŋ whiŋ Yisu yêc malac Antiok

¹⁹ Têtŋ ndoc lau Israel-ŋga sic Steven ndu, naŋ sic hu sêkêŋ kisa lau sêkêŋ whiŋ-ŋga e nac si daêsam sêhu Jerusalem siŋ ma sêlhô têtŋtêtŋ. Ñatô sêtêŋ gameŋ Pionisia-ŋga ti nduc Saipras, ma ñatô sêtêŋ malac Antiok si. Yêc gameŋ bocke naŋ sêhoc asê, naŋ sêhoc ñawaê ñayham asê, magoc sêsôm têtŋ lau Israel-ŋga tawasê. ²⁰ Magoc lau ñatô

nañ sêhu Jerusalem siñ, nañ si malachu Sairin ma nduc Saipras, nañ sêtêñ Antiok si, ma sic hu sêsôm ñawaê ñayham pi Pômdau Yisu têtñ lau Grik sêwhiñ lau Israel-nga yêc malac dinañ. ²¹ Ma Pômdau gêm mbec gwelenj dau e lau daêsam ñandô sem dau kwi ma sêkêñ whiñ Pômdau.

²² Tiñambu lau Jerusalem-nga nañ sêkêñ whiñ Yisu, nañ sêngô gêtñ dau ñawaê, dec sêñkiñ Banabas têtñ Antiok gi. ²³⁻²⁴ Banabas iñ ñgac ñayham nañ Ñalau Dabunj gêm iñ ahuc ma kêtñ whiñ ñanga. Têtñ ndoc iñ hóc asê Antiok, nañ gêlic bu lau daêsam sêtap Anötö ndê mwasiñ sa ma sêkêñ whiñ Yisu. Dec iñ tac ñayham atu, ma kêtñiñ ñac bu sêsap Pômdau dônj, ma sêkêñ whiñ iñ ti si ñalôm sambuc. Ma têtñ ndoc dinañ lau daêsam sêngô Banabas ndê yom ma sêkêñ whiñ Pômdau.

²⁵ Malô goc Banabas têtñ malac atu Tasis gi ma kêsâlê Saul. ²⁶ Iñ tap iñ sa su, goc kôc iñ sa, ma iñlu sêmbu sêtêñ Antiok si. Ma iñlu sêkôm gwelenj yêc gôlôwac dabunj ñalôm, sêndôhônj lau daêsam gitôm yala sambuc danj. Malac Antiok ti malac ñamata-nga nañ lau sic hu sêsam lau sêkêñ whiñ-nga bu Kilisi ndê lau.

²⁷ Têtñ ñasawa dinañ propet ñatô akêtñ Jerusalem sêsip Antiok si. ²⁸ Ma Ñalau Dabunj kac ñac si ñgac danj ñaê Agabus, dec tisa yêc lau sêkêñ whiñ-nga anjô-nga, ma hoc yom asê bu tiñambu tóbôm atu oc nem gameñ nañ lau Rom sem gôliñ, nañ ahuc sambuc. (Ma iñ ndê yom dau ñandô sa têtñ ndoc Klaudias ti kiñ Rom-nga.) ²⁹ Tu dinañ-nga lau nañ sêkêñ whiñ Yisu sêkôc gauc pi lêtñ bu sênem asidôwai nañ sêndôc gameñ Judia-nga, nañ sa. Ñac tigenj-tigenj sic awa sa tôm Anötö kêmwasin ñac, ³⁰ ma sêkêñ têtñ Banabas lu Saul bu sêkôc sa sêndi, ma sêkêñ têtñ lau sêkêñ whiñ-nga si lau bata nañ sêmbu Jerusalem.

12

Lau sêkêñ whiñ-nga sêtap kisa atu sa

¹ Têtñ ndoc dinañ Kiñ †Herod gauc gêm tidônj bu kêtñ kisa lau sêkêñ whiñ-nga, ma kôc ñac si lau ñatô dônj. ² Iñ gic atu iñ ndê lau siñ, dec sic Jon ndê dôwa Jems ndu ña bier

balin. ³ Iñ gêlic bu gêtñ dinañ kôm lau Israel-nga atac ñayham sa, dec iñ sôm bu iñ ndê lau siñ-nga sêkôc Pita dônj, têtñ têtñ lau Israel-nga sêlic om atu †Mwasin Bolom Yist Mba-nga. ⁴ Bocdinañ lau siñ-nga sêkôc Pita dônj ma sêkêñ iñ ndôc gapocwalô. Ma sêkêñ lau siñ-nga tonj hale sêyob iñ sêô dau sêô dau, ma ñgac hale sêmbu tonj tigenj-tigenj ñalôm. Herod gauc gêm bu kêtñ iñ ndôc dinañ e lau Israel si Mwasin Bolom Yist Mba-nga ti †Pasowa-nga pacndê, goc kôc iñ sa ma êmatôc iñ yêc lau anjô-nga. ⁵ Bocdinañ Pita ndôc gapocwalô, magoc lau sêkêñ whiñ-nga honj nañ sêmbu Jerusalem, nañ sêteñ mbec ñanga tu iñ-nga têtñ Anötö.

Pômdau ndê anjela gêm Pita sa

⁶ Têtñ ôbwêc danj Pita yêc béc yêc gapocwalô, ma Herod kêmatiñ yom tidônj su bu êmatôc iñ têtñ lañsê. Sêsô iñ amba dônj ña sen lu, ma gi sêsô pi ñgac siñ-nga lu. Ma lau siñ-nga ñatô sêlhac sêyob gatam. ⁷ Ma ñagahô ñambwa Pômdau ndê anjela danj hóc asê, ma ñawê pô gapocwalô ñalôm. Iñ tonj Pita sip ñabi e tali sa, ma sôm têtñ iñ, “Ñagahô! Tisa!” Goc sen nañ sêsô iñ amba dônj, nañ tigolonj ma peñ sip gi. ⁸ Ma anjela sôm, “Êmasañ daôm. Kic nem piñkap dônj ma sôc nem atapa ti ñakwê balin sa, goc êmkuc aô.” Pita kôm gitôm iñ sôm, ⁹ ma kêtñ anjela dau. Iñ gauc gêm bu gêtñ nañ anjela kôm, nañ gitôm mbê danj, ma kêtñalê dom bu gêtñ dau iñ gêtñ ñandô. ¹⁰ Iñlu sêñlêc ñgac siñ-nga lu nañ sêyob andu dau e sêhóc asê gatam nañ sa malac lôm. Gatam dau gêtñ dau su, ma sêsa awê si. Iñlu sêñsêlêñ sêsa senj danj, ma sep tigenj anjela hu iñ siñ.

¹¹ Têtñ dinañ Pita ndê gauc sa ma sôm têtñ dau, “Kwahic dec aô kayalê tidônj bu Pômdau kêtñ ndê anjela bu êngaho aô su yêc Herod amba, bu gêtñ nañ lau Israel-nga gauc gêm bu sêkôm têtñ aô, nañ oc ñandô sa dom.” ¹² Iñ kêtñalê gêtñ dau pi ñandô, goc sa têtñ awhê danj ñaê Maria ndê andu gi. Maria iñ Jon, †ñgacsêñom nañ sêsam bu Mak, nañ dinda. Ma têtñ ôbwêc dinañ lau daêsam sêkac sa sêmbu Maria ndê andu bu sêteñ mbec. ¹³ Pita hóc asê ma kêmati gatam. Ma awhê akiñ danj ñaê Roda sa gi bu lic asa kêmati gatam. ¹⁴ Iñ ngô iñ awha dec kêtñalê bu Pita, dec tac ñayham sa atu ma

kêlhiñ gatam siñ kêtî mbu gi ma sôm têtj lau bu, “Pita dê kalhac gatam!” ¹⁵ Magoc ñac sêkêñ whiñ dom, ma sêsôm têtj in bu, “Am nem gauc kêñsôn!” Goc in sôm yom pi Pita ñapañ e ñac sêsôm, “Mboe in ndê añela, me?” ¹⁶ Sêkôc gauc dinañ sêmbo, ma Pita gacgeñ kêmati gatam kalhac. Malô ma sêlêc gatam su têtj in e sêlic in ma sêsö ñandô. ¹⁷ Pita gic amba bu sênem dau dôn, goc gic miñ yom pi ñalêñ nañ Pômdau kôc in su yêc gapocwalô. Ma in sôm, “Mac andi ma asôm asê têtj Jems ma asidôwai ñatô.” Goc in hu ñac siñ ma sa gi.

¹⁸ Têtj bêbêc lau siñ-nga nañ sêyob gapocwalô sêlic bu Pita añgô mba. Gêñ dau gêli ñac ñalôm sa ñandô, ma ñac gauc gêm yom daêsam pi in bu oc mbo nde. ¹⁹ Ma Herod ñgô ñawaê, dec kêñ lau sêñsalê in e gimba. Goc in kêsu lau siñ-nga nañ sêyob Pita, ma gic atu bu sêndic ñac ndu.

Pômdau gic Herod ndu

Tiñambu Herod hu gameñ Judia-nga siñ ma sa têtj malac Sisaria gi bu mbo bêc ñatô. ²⁰ Tôm ñasawa hic baliñ ñagec gi su, nañ yom ñawapac ñatô yêc Herod ma lau malac Taya ma Saidon-nga ñalhu, dec in gêlic ñac sac. Magoc têtj têtj in mbo malac Sisaria, nañ lau dau ñalôm tigen ma gauc gêm bu sêhê wamba in tiyham. Ñahu bu ñac sêmbo Herod ndê gôliñ ñapu ma lau gameñ dinañ-nga takwê Herod tôm yala hon, bu nem ñac sa ña gêñ daneñ-nga ñatô. Tu dinañ-nga sêmasañ yom whiñ Blastus, ñgac nañ yob Herod ndê andu, ma semlhi in bu nem ñac awha têtj Herod. Ma sic ndoc bu sêmasañ yom wamba-nga dau whiñ Herod.

²¹ Têtj bêc dau Herod sôc ndê ñakwê ti ñawasi kin-nga sa, goc ndôc ndê pôn ma sôm ndê yom daêsam asê têtj lau malac lu dinañ-nga. ²² Ñac sêñgô su ma sêmbwêc, “Kec! Awaha dindêc ñamalac ñambwa ndê awaha dom, anötö dan ndê awaha.” ²³ Herod ñgô ñac si yom dinañ, dec toc dau sa kêlêc ma kêñ waê têtj Anötö dom. Ma tu dinañ-nga Pômdau ndê añela gic in ma kôm in gêmbac atu. Dombo sem in ahuc ma señ in e mbac ndu.

²⁴ Têtj têtj dinañ ma kêsêlêñ meñ, nañ lau sem mêtê ñapañ e Anötö ndê yom tiapa, ma lau daêsam sêkêñ whiñ. ²⁵ Banabas lu Saul

sic bata si gwelen yêc malac Jerusalem, goc sêmbu sêtêñ Antiok si. Ma sêkôc Jon, ñgac nañ sêsam in ndê ñaê dan bu Mak, nañ whiñ inlu gi.

13

Sem mbec Banabas lu Saul bu sêkôm gwelen

¹ Lau propet ti kêdôhôn-waga bocdec sêmbo m alac Antiok ma sêkôm gwelen yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Banabas lu Saimon nañ sêsam bu Naiga, Lusias akêñ malac Sairin, Saul ma Manaen (nañ tiatu whiñ †Herod Antipas têtj ndoc inlu sêmbo balê).

² Têtj bêc dan ñac lau dau sêmbo sêwhiñ dau ma sêhu gêñ daneñ-nga siñ tu sêtoc Pômdau sa-nga. Ma Ñalau Dabuñ sôm têtj ñac bu, “Aö kayaliñ Banabas lu Saul sa bu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga. Bocdinañ anem mbec inlu ma añkiñ inlu sêsa sêndi ma sêkôm gwelen dau.” ³ Lau dau sêñgô su, goc sêhu gêñ daneñ-nga siñ ti sêteñ mbec ñasawa dan tiyham, ma sêkêñ amba sac Saul lu Banabas, ma sêñkiñ inlu sêsa si.

Saul lu Banabas sêmbo nduc Saipras

⁴ Ñalêñ dinañ Ñalau Dabuñ kêkiñ Saul lu Banabas, dec inlu sêtêñ malac Selusia si, ma sêpi wan dan ma sêsa nduc Saipras si.

⁵ Ñac sêsôc baö yêc malac Salamis, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga yêc dindê, ma sem mêtê lau ti sêhoc Anötö ndê yom asê. Ma Jon mbo whiñ inlu bu nem inlu sa.

⁶ Tiñambu sêñsêlêñ ma sêhoc ñawaê ñayham asê yêc nduc Saipras ñagameñ hon e sêhoc asê malac Papos. Yêc dinañ sêtap propet tasan dan sa nañ kôm gwelen mbectoma-nga whiñ. In ñgac Israel-nga dan ma in ndê ñaê Ba-Jisas. ⁷ In gêm akiñ ñgac Rom-nga nañ gêm gôliñ nduc Saipras, nañ ndê ñaê Segias Polas. Gôliñwaga dau in ñgac tigauc, dec kêgalêm Banabas lu Saul sa, bu in tac whiñ bu sêwhê Anötö ndê yom sa têtj in. ⁸ Magoc Ba-Jisas kôm bu êngwiniñ ti kêñ kisa inlu, ma tac whiñ bu kac gôliñwaga dau kwi bu kêñ whiñ Pômdau dom. (Ba-Jisas ndê ñaê dan Elimas, nañ danem kwi bu Mbectoma.) ⁹ Têtj ndoc dinañ Ñalau Dabuñ gêm Saul, nañ sêsam bu Pol ahuc, ma in tahê Elimas ma sôm, ¹⁰ “Am Sadañ atu am! Am kêñ kisa lêtj gitêñ hon, ma sac ti mêtê

tasañ gêm am ahuc. Am bu kôm Pômdau ndê lêñ solop êñsôn. ¹¹ Kwahic dec am oc êmsahê Pômdau ndê ñaclai. Am oc tampec sa ma tòm bêc ñatô am oc lic gameñ ti ac ñawê tiyham dom.” Ma ñagahô ñasec gêm ñgac dau tandô ahuc, ma in kêsêlêñ kêsâ ma kêsâlê ñamalac dan bu kêm in amba ma wê in. ¹² Segias Polas hêdaê tu Saul lu Banabas si yom pi Pômdau-ñga, ma têtñ ndoc in gêlic gêtñ nan hóc asê Elimas, nan in kêtñ whinñ Yisu.

Pol gêm mêtê mbo Antiok

¹³ Pol lu Banabas ma Mak sêhu Papos sin ma sêpi wan dan, ma sêlac sêtêtñ malac Pega nan yêc gameñ Pampilia-ñga si. Yêc gameñ dinañ Jon hu inlu sin ma mbu têtñ Jerusalem gi. ¹⁴ Goc inlu sêhu Pega sin ma sêtêtñ malac Antiok nan yêc gameñ Pisidia-ñga,* nan si. Têtñ bêc Sabat-ñga sêsôc lau Israel si lôm wê-ñga si, ma sêndôc sic. ¹⁵ Sêngô Anötô ndê yom nan sêsam yêc Buku Yomsu-ñga ti Propet si Buku, goc lau bata lôm wê-ñga-ñga sêkêtñ yom têtñ inlu ma sêsôm, “Asidôwa lu. Amlu nem yom bu yêc bu apuc lau dindec dôñ, dec asôm asê têtñ yac.”

¹⁶ Goc Pol tisa kalhac, ma gic amba têtñ lau bu sênem dau dôñ, goc sôm, “Mac lau Israel-ñga ti mac lau apa nan atoc Anötô sa. Anğô su nan! ¹⁷ Yac lau Israel-ñga mba Anötô kêtñyalinñ yac mba abanñ sa. Ma tinjambu in kôm ñac si wakuc nan sêndôc gameñ Isip-ñga, n an sêti lau tonñ atu. Ma têtñ ndoc in kôc ñac su yêc Isip, nan kôm gêtñ ti ñaclai atu daêsam. ¹⁸ Tinjambu ñac sêkôm mêtê wachuc daêsam tòm yala 40 nan sêmbo gameñ sawa, magoc Anötô hu ñac sinñ dom. ¹⁹ T injambu in ku lau tonñ 7 dulu yêc gameñ Kanan-ñga, ma kêtñ ñac si gameñ têtñ lau Israel-ñga sêwêkainñ. ²⁰ Gêtñ honñ dinañ hóc asê yêc yala 450 ñalôm. Tinjambu in kêtñ lau sêmatôc yom-ñga sêyob lau Israel-ñga e menñ têtñ propet Samuel ndê têtñ. ²¹ Têtñ ndoc dinañ lau dau sêndac kinñ dan bu nem gôlinñ ñac, ma Anötô kêtñ Saul, nan ndê damba Kis akêtñ Benjamin ndê tonñ. Saul gêm gôlinñ tòm yala 40, ²² goc Anötô kôc inñ su ma kêtñ Dawid ti kinñ ô inñ su. Ma inñ sôm yom pi Dawid bocdec bu, ‘Aô galic Jessi

ndê atu Dawid bu ñgac nanñ ndê ñalôm ti gauc tap aneñ atac whinñ sa, ma oc kôm gêtñ honñ tòm aô atac whinñ.’ ²³ Anötô kêtñyalinñ ñgac nem lau si-ñga Yisu sa yêc Dawid dau ndê wakuc, tòm inñ gic bata munñ su, ma kêtñ inñ hóc asê Israel. ²⁴ Yisu gic hu ndê gwelenñ su dom, ma Jon gêm mêtê têtñ lau Israel-ñga honñ bu sênem si ñalôm kwi ma sêlinñ busanñgu. ²⁵ Têtñ ndoc Jon ndê gwelenñ kêtñ inñ bu pacndê, nan inñ sôm têtñ lau bu, ‘Mac gauc gêm bu aô asa? Ñgac nanñ Anötô gic bata bu ti mac nem Mesaya, nanñ aô dom. Mba! Magoc inñ oc menñ êñkuc aô. Inñ ñgac tiwaê ma aô ñgac ñambwa, gitôm dom bu wati inñ ndê ñgac akiñ tu wanñgapwêc inñ ndê atapa ñawalô su-ñga.’

²⁶ “O asidôwai. Mac lau Israel-ñga nanñ asa akêtñ abanñ Abraham, ti mac lau nanñ ambo lau Israel si tonñ dom magoc atoc Anötô sa. Ñawaê dindec pi Anötô ndê lêñ nem lau si-ñga, nanñ inñ kêtñ gic waê yac honñ. ²⁷ Lau Israel Jerusalem-ñga ti ñac si lau bata sêsam propet akwa-kwa si yom asê yêc ñac si lôm wê-ñga tòm bêc Sabat-ñga honñ. Magoc têtñ têtñ Yisu hóc asê, nanñ sêtñyalê dom bu inñ Mesaya dau, ma sêkic yom bu sêndic inñ ndu. Ñac sêtñyalê dom bu lêñ bocdinañ dec kôm yom nanñ lau propet dau sêhoc asê pi Mesaya, nanñ ñandô sa. ²⁸ Ñac sêtap yom giso danñ sa pi Yisu tu bu sêndic inñ ndu-ñga lec dom, magoc sêndac Pailot bu ndic inñ ndu. ²⁹ Ñac si lêñ dinañ dec kôm yom honñ nanñ sêto pi Yisu munñ su, nanñ ñandô sa. Pailot ndê lau sic Yisu ndu su, goc lau sêkôc inñ su yêc a gicso ma sêkêtñ inñ ndê ñamlanñ yêc sêhê. ³⁰ Magoc Anötô unñ inñ sa akêtñ lau batê-ñga. ³¹ Ma tòm bêc daêsam inñ mbo whinñ lau nanñ sêtñsêlêñ sêwhinñ inñ têtñ ndoc inñ gic hu ndê gwelenñ yêc Galili e lau sic inñ ndu yêc Jerusalem. Ñac lau dau sêlic inñ tisa su yomandô, madec sêsôm asê têtñ lau honñ. ³²⁻³³ Kwahic dec yac asôm ñawaê ñayham asê têtñ mac bocdec bu, Anötô unñ Yisu sa akêtñ lau batê-ñga. Ma bocdinañ dec yom nanñ inñ gic bata têtñ abanñ, nanñ kwahic dec inñ kôm ñandô sa têtñ abanñ si lau wakuc yac dec. Tòm yom nanñ sêto yêc Wê tilu-ñga yêc Buku Wê-ñga bocdec bu, ‘Acsalô

* **13:14:** Malac lu ñaê Antiok sêyêc. Danñ yêc gameñ Siria-ñga - alic Apo 13:1; ma 14:26. Ma danñ yêc gameñ Pisidia-ñga (alic map).

lec am ti aö neñ atunğac solop, ma aö gati am Damam.’ ³⁴ Anötö unj in sa akêñ lau batê-nga bu in ñamlic tibalê dom. Bu mba, dec oc tòm dom bu sêto yom bocdec bu, ‘*Pwac dabun nan aö kamatiñ gawhiñ Dawid, nan tidôn su, ma mac oc atap pwac dau ñamwasiñ sa.*’ ³⁵ Ma yom dau Dawid to yêc bocdec, ‘*Am oc hu nem Ngac Dabun siñ bu tibalê dom.*’ ³⁶ Anğô su nan! Dawid to yom dinan hêganôn in dau dom. Bu têtñ ndoc Dawid gic bata gwelen nan Anötö kêtñ sip in amba, nan Dawid mbac ndu whiñ lau têtñ dinan-nga, ma sêñsuhun in whiñ ndê apai. Ma in ndê ñamlañ tibalê su. ³⁷ Tigen Yisu, nan Anötö unj in sa akêñ lau batê-nga, nan ndê ñamlañ tibalê dom.

³⁸ “Bocdinañ aneñ asidôwai hac, anğô. Aö tac whiñ bu mac anyalê ñapep bu yom nan yac ahoc asê têtñ mac, nan bu whê mac nem gauc sa pi lêtñ bu Anötö suc mac nem sac kwi tu Yisu-nga. ³⁹ Mac nem dañ gitôm dom bu êñkuc yomsu hon nan Moses to e Anötö lic in bu ñamalac gitêtñ. Mba andô! Tigen kwahic dec lau nan sêkêtñ whiñ Yisu, nan Anötö gêlic ñac bu lau gitêtñ tu in-nga. ⁴⁰ Ayob daôm bu atec ñawaê ñayham dindoc dom, tu bu yom nan lau propet sêsôm, nan ñandô sa pi mac dom. Yom dau bocdec:

⁴¹ Alic su nan mac lau apu yom ti atan bôlê-nga. Kwahic dec aö oc wakôm gêtñ atu dañ, nan lau bu sêsôm asê têtñ mac, dec oc akêñ whiñ dom! Mac alic ti ahêdaêm, magoc oc andiñam!” [*Hab 1:5*]

⁴² Pol gic bata in ndê yom dinan, ma inlu Banabas bu sêhu lôm wê-nga siñ sêsa awê sêndi. Ma lau sêndac inlu bu sêmbu sêmen têtñ Sabat ñambu-nga, ma sêsôm yom tiyham pi gêtñ hon dinan. ⁴³ Lau bata lôm wê-nga sêkêtñ gôlôwac sêsa si su, ma lau daêsam sêñkuc Pol lu Banabas. Lau ñatô ñac lau Israel-nga, ma lau ñatô ñac lau gameñ apa-nga nan sêñkuc lau Israel si sakin sênem akin Anötö-nga. Ma Pol lu Banabas sem yomgalôm sêwhiñ ñac, ma sem la ñac bu takwê Anötö ndê mwasiñ tu bu puc ñac si sêkêtñ whiñ dôn tòm bêc hon.

⁴⁴ Sabat dañ tiyham hóc asê, ma lau daêsam andô sêkac dau sa bu sêngô Pômdau ndê yom. Kêpiñ bu lau malac-nga hon

sêmen sêpitigen. ⁴⁵ Tigen lau Israel-nga ñatô sêlic tonj atu dinan ma sem lêmun ñandô. Bocdinañ ñac atac ñandê ma sêsôm yom sac-sac daêsam bu sêngwiniñ Pol ti ndê yom. ⁴⁶ Magoc inlu Banabas sêlhac ti atac pa su ma sêto ñac si yom ma sêsôm, “Anötö kêtñ alu bu asôm in ndê yom asê têtñ mac lau Israel-nga mun. Magoc mac atec in ndê yom. Mac atec bu atap sen andôc tamli-nga sa, a? Tu dinan-nga dec alu oc ahu mac siñ, ma atêtñ lau nan lau Israel dom, nan andi. ⁴⁷ Pômdau dau gic atu alu bu akôm bocdinañ, tòm yom nan Aisaya to pi Anötö ndê ñac akin bocdec bu:

Aö wanñiñ am gitôm ñawê bu têtñ lau nan lau Israel dom, nan ndi. Ma am oc sôm ñawaê ñayham asê pi aneñ lêtñ wanem lau si-nga e tiapa yêc gameñ hon.” [*Ais 49:6*]

⁴⁸ Lau gameñ apa-nga dinan sêngô yom dau, ma ñac atac ñayham sa ma sêtoc Pômdau ndê yom sa. Ma lau hon nan Pômdau kêtñaliñ ñac sa su bu sêtap sen sêndoc tali-nga sa, nan sêkêtñ whiñ.

⁴⁹ Ma Pômdau ndê yom gi tiapa gêm gameñ hon dinan ahuc. ⁵⁰ Magoc yêc malac dinan lau Israel-nga ñatô sêngilí lau bata ti lauwhê tiwaê nan sêmbu gôlôwac Israel-nga ñalôm, ma sêkêtñ kisa Pol lu Banabas ma sêmasuc inlu su yêc ñac si gameñ. ⁵¹ Bocdinañ inlu sêtonj kop su yêc si gahi bu têtñ lau dau si giso asê, ma sêtêtñ malac Aikoniam si. ⁵² Ma Anötö kêtñ Nalau Dabun gêm lau malac Antiok-nga nan sêkêtñ whiñ Yisu, nan ahuc, ma sêmbu ti atac ñayham ñapanj.

14

Pol lu Banabas sem mêtê sêmbu malac Aikoniam

¹ Pol lu Banabas sêhóc asê malac Aikoniam, ma sêñkuc si gêbôm ma sêsóc lau Israel si lôm wê-nga si. Ma yêc dinan inlu sem mêtê ñalêtñ ñayham e lau daêsam sêkêtñ whiñ Yisu, lau Israel-nga ma lau gameñ apa-nga sêwhiñ. ² Magoc lau Israel-nga nan sêkôt inlu si yom sa ti sêkêtñ whiñ dom, nan sêngilí lau gameñ apa-nga e sêlic lau sêkêtñ whiñ-nga sac. ³ Tu dinan-nga Pol lu Banabas sêmbu malac Aikoniam ñasawa hic baliñ, ma sêlhac ñanğa tu bu sêwhê Pômdau ndê

yom sa-nga. Ma Pômdau kêñ ñaclai têtñ inlu bu sêkôm gêtñ dalô ti gêtñ atu-tu, tu bu puñ yom nañ inlu sêhoc asê pi in ndê mwasiñ, nañ dôñ. ⁴ Gêtñ dau kôm lau malac-nga sêwhê dau kôc, ñatô sêlhac sêwhiñ lau Israel-nga, ma ñatô sêlhac sêwhiñ aposel lu dinan. ⁵ Têtñ dinan lau Israel-nga ma lau gameñ apa-nga nañ sêkêtñ kisa inlu, nañ sêkic yom sêwhiñ ñac si lau bata bu sêkôm inlu ñayom ma sêtuc inlu ña hoc ndu. ⁶⁻⁷ Tigen inlu sêngô ñapuc, ma bocdinañ dec sêlhô sêtên gameñ Likonia-nga si. Ma yêc gameñ dinan, inlu sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga yêc malac Listra ma malac Derbi ma yêc ñagameñ ñamakê-nga.

Pol lu Banabas sêtên malac Listra si

⁸ Yêc malac Listra ñgac bôliñ dan mbo, nañ gahi lu-lu tibalê. Dinda kôc in bocdinañ, ma in kêsêlên dan dom. ⁹ Têtñ bêc dan in ndôc gameñ nañ Pol gêm mêtê mbo, ma ñgô in ndê yom. Pol tahê in e kêyalê bu in kêñ whiñ Pômdau ñanga tôm bu kôm in ñayham sa. ¹⁰ Dec Pol ta yom ña awha atu ma sôm, “Tisa lhac!” Ma ñagahô ñambwa ñgac dau tisa ma kêsêlên.

¹¹ Lau Likonia-nga sêlic gêtñ nañ Pol kôm, dec sêmbwêc yêc dau awha-nga ma sêsôm, “Kec, anötôi sem ñamalac anjô ma sêsip sêtên yac sêmen.” ¹² Ma sêhê ñaê Seus pi Banabas kêkuc ñac si anötô ñamata-nga ndê ñaê. Ma sêsam Pol bu Hermes, kêkuc ñac si anötô apa dan ñaê, ñahu bu in ñgac sôm yom-nga. ¹³ Lau malac dinan-nga si lôm tu sênem akiñ ñac si anötô apa Seus, nañ kalhac kêpiñ malac dau ñagatam. Ma anötô apa Seus ndê dabuñsiga dan, ti ñac lau malac-nga atac whiñ bu sêkêtñ gêtñ pi ya ti da têtñ Pol lu Banabas. Dec in kôc makao gapoc ñatô ma gêtñ ñatô tu sêngôlôn makao ma sêkêtñ ti da-nga, ma ñac hon sêkac dau sa sêmbo malac dau ñasactô. ¹⁴ Magoc têtñ ndoc aposel lu sêngô gêtñ dinan ñawaê, nañ sêkac si ñakwê kic bu sêtôc asê bu sêlic gêtñ dau so sambuc. Ma sêsa ñalhu si, ma sêmbwêc yom bocdec bu, ¹⁵ “Ei! Mac akôm in dinan tu ake-nga? Alu ñamalac atôm mac, ma amen bu asôm ñawaê ñayham asê têtñ mac. Alu bu asôm têtñ mac bu ahu nem anötôi tasan hon siñ ma anem daôm kwi ma anem akiñ

Anötô Tali Ndadu, nañ kêmasañ undambê ti nom ma gwêc ti gêtñ hon. ¹⁶ Muñ-ñ ga in kêñ ñasawa têtñ lau nom-nga hon bu sêkôm gêtñ tôm si atac whiñ. ¹⁷ Magoc in kêmwasiñ lau nom-nga ñapañ bu whê ñac si gauc sa pi in. In kêñ u gic akêtñ umbon, dec mac nem ôm sem ñandô daêsam. In kêñ gêtñ danen-nga daêsam têtñ mac, ti gêtñ ñayham-ñayham tu bu kôm mac atac ñayham-nga.” ¹⁸ Inlu sêwhê gêtñ hon dinan sa têtñ lau dau, magoc lau ñatô si gauc sa dom, ma sêkôm ñanga bu sêkêtñ da têtñ inlu.

¹⁹ Têtñ dinan lau Israel-nga ñatô nañ sêmen akêtñ malac Antiok ma Aikoniam, nañ sêsôm yom daêsam têtñ lau e sêkac si ñalôm kwi ma sêlic Pol lu Banabas sac. Dec sêtuc Pol ña hoc e gauc gêm bu in mbac ndu su, goc sêhê in sa malac ñamakê gi. ²⁰ Magoc lau sêkêtñ whiñ Yisu-nga ñatô sêsa si sêngihi in a huc, dec in tisa ma mbu sôc malac Listra gi. Ma ñagalañsê inlu Banabas sêlhô sêtên malac Derbi si.

Pol lu Banabas sêmbu sêtên Antiok si

²¹ Inlu sêsôm ñawaê ñayham asê yêc malac atu Derbi, e lau daêsam sêkêtñ whiñ Pômdau. Tiñambu inlu sêmbu si, ma sic lau sêkêtñ whiñ-nga kêsi yêc malac Listra, Aikoniam, ma Antiok yêc gameñ Pisidia-nga. ²² Sêpuc lau sêkêtñ whiñ-nga dôñ bu sêlhac ñanga ma sêhu si sêkêtñ whiñ siñ dom. Sêsôm têtñ ñac bu, “Yac bu dambo Anötô ndê gôliñ ñapu, nañ in gêtñ saun dom. Dalhac ñanga ma dahôc ñawapac dandic ñawaê.” ²³ Ma yêc lau sêkêtñ whiñ-nga ñaton hon nañ inlu sic kêsi, nañ Pol lu Banabas sêñyaliñ lau bata sa bu sêyob ton tigen-tigen. Inlu sem mbec lau bata dau ma sêkêtñ ñac sêsip Pômdau, nañ ñac hon sêkêtñ whiñ in, nañ amba. Ma ñac hon sêhu gêtñ danen-nga siñ tu bu sêten mbec-nga, ma sêndac Pômdau bu puc lau bata dau dôñ. ²⁴ Inlu sic gameñ Pisidia-nga kêsi su, goc sêtên gameñ Pampilia-nga si. ²⁵ Yêc dinan sêhoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pega, ma tiñambu sêsa malac Atalia si. ²⁶ Ma yêc Atalia sêpi wan dan, ma sêmbu sêtên malac Antiok nañ yêc gameñ Siria-nga si. Muñ-nga lau yêc malac dau sêñyaliñ inlu sa ma sêten Anötô bu êmwasiñ inlu tu

gwelenj nanj kwahic dec injlu sic bata su-nga. ²⁷ Sêhóc asê su goc sêkac lau sêkênj whinj-nga honj sa, ma sic minj gênj honj nanj Anötö gêm injlu sa bu sêkôm. Ma sêsôm asê têtj nac bu kwahic dec Anötö gêlêc gatam su têtj lau nanj lau Israel dom, dec nac si lau daêsam sêkênj whinj Yisu. ²⁸ Ma injlu sêmbo sêwhinj lau sêkênj whinj-nga yêc malac Antiok nasawa baliñ.

15

Lau atu-tu sêkac sa sêmbo Jerusalem

¹ Lau sêkênj whinj-nga natô akênj gamen Judia-ñ ga sêhóc asê Antiok, ma sêndôhônj yom têtj lau sêkênj whinj-nga nanj lau Israel dom, nanj bocdec bu, “Mac bu asê nem laungac si namlic natô su anjuc pwac nanj Moses to yom pi, nanj dom, dec oc tôm dom bu Anötö nem mac si.” ² Tu yom dinanj-nga dec kisa atu yêc Pol lu Banabas ma lau gamen Judia-nga dinanj nasawa, ma sêsenj dau napanj pi yom dau. Bocdinañ lau sêkênj whinj-nga sênjyalinj Pol lu Banabas ma lau sêkênj whinj-nga natô sa, ma sênkinj nac bu sêpi Jerusalem sêndi ma sêngô lau aposel ti lau bata si gauc pi yom dau. ³ Sênkinj nac si su, ma têtj ndoc Pol ti lau dau sênsêlênj sêmbo senj, nanj sic minj têtj lau sêkênj whinj-nga yêc gamen Pionisia ti Samaria-nga, pi nac si gwelenj têtj lau nanj lau Israel dom. Sêwhê sa bu lau apa daêsam sêkac si nalôm kwi ma sêkênj whinj Pômdau. Ma yom dau kôm lau sêkênj whinj-nga honj atac nayham atu. ⁴ Ma têtj ndoc sêhóc asê Jerusalem, nanj lau sêkênj whinj-nga ti aposel ma lau bata sêkôc nac sa. Ma injlu sic minj gênj honj nanj Anötö gêm injlu sa bu sêkôm.

⁵ Têtj dinanj lau Palêsai natô nanj sêkênj whinj Yisu, nanj sêtisa ma sêsôm, “Yac gauc gêm tidônj bu dandic atu bu lau gamenj apa-nga nanj sêkênj whinj Yisu, nanj sêsê laungac si namlic natô su ma sêsôc Moses ndê yomsu napu.” ⁶ Goc sêkac lau aposel ti lau bata honj sa sêpitigenj bu sêkôc gauc pi yom dau. ⁷ Sêsôm yom nasawa baliñ su, goc Pita tisa ma sôm, “Asidôwai, gauc nem gênj nanj Anötö kôm têtj lau gamenj apa-nga natô, têtj têtj dê gi su. Mac anjalê su bu inj gêlic nayham bu nac sêngô nawae nayham sa aô dauñ whanjsun, ma sêkênj whinj. ⁸ Anötö

nanj kêyalê namalac honj si nalôm, nanj kênj Nalau Dabunj têtj nac tôm inj kênj têtj yac, dec têtj asê bu inj ndê mwasiñ gic nac nawae whinj. ⁹ Inj kêmasanj nac si nalôm nawasi sa tu nac si sêkênj whinj-nga, gitôm inj kôm têtj yac. Gênj dau whê sa bu inj gêlic yac honj bu lau kainj tigenj. ¹⁰ Magoc inj kôc nac sa tu sênjuc Moses ndê yomsu-nga dom. Yomsu dau kênj nawapac têtj yac ti damanji, nanj datôm dom bu dahóc. Bocke dec mac bu akênj nawapac dau sac lau gamenj apa-nga nanj sêkênj whinj, nanj si bakêyac? Mac bu akôm bocdinañ dec oc anjahê Anötö, ma mboe oc kôm inj atac ndê. Ma mac oc alhac inj ndê lêtj nem lau si-nga ahuc. ¹¹ Magoc yac dakênj whinj bu Anötö gêm yac lau Israel-nga si tu mwasiñ nanj datap sa nambwa yêc Pômdau Yisu-nga. Ma nac lau dindê bocdinañ.”

¹² Ma têtj dinanj Banabas lu Pol sic minj yom pi gênj dalô ti gênj atu-tu nanj Anötö gêm injlu sa bu sêkôm yêc lau gamenj apa-nga nalôm. Ma lau honj nanj sêkac sa sêndôc, nanj sem dônj ma sêkênj danga injlu si yom. ¹³ Injlu si yom pacndê, goc Jems sôm yom asê bocdec bu, “Asidôwai, anjô anenj yom. ¹⁴ Pita whê sa têtj yac su pi gênj nanj Anötö kôm bu kôc lau gamenj apa-nga natô sa sêti inj ndê. ¹⁵ Gênj dau kêkuc yom nanj propet danj to munj su bocdec bu:

¹⁶ Pômdau sôm, ‘Tinambu aô oc wambu wamenj, ma wapuc Dawid ndê gôlinj kinj-nga dônj tiyham. Dawid ndê gôlinj dau kwahic dec tisac gitôm andu nanj tiakwa su, magoc aô oc wakwê sa tiyham. ¹⁷ Nalênj dinanj dec wamasanj lêtj bu lau sênjalê aô, ma sêtigasuc aô tiyham. Ma lau gamenj apa-nga nanj gahê anenj ñ aê pi nac, nanj sêwhinj.’ Pômdau, nanj oc kôm gênj dau ndê sa, nanj ndê yom dau dinanj. ¹⁸ Inj kêmasanj lêtj dau gwananj su.” *[Amos 9:11-12]*

¹⁹ Goc Jems sôm, “Bocdinañ aô gauc gêm bu lau gamenj apa-nga nanj sêkac si nalôm kwi ma sêsôc Anötö ndê gôlinj napu, nanj oc dakênj nawapac têtj nac dom. ²⁰ Mba! Dato bapia têtj nac, ma dakênj puc nac bu sênenj gênj danenj-nga nanj lau sêkênj ti da têtj anôtôi gwam, nanj dom, bu gênj dau ndômbwi yêc Anötö anjô-nga. Danem la nac bu sêkôm mêtê mockainj-nga dom, ma

sêneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac naŋ dom. ²¹ Yom dau dinaŋ. Moses ndê yom, naŋ oc sênyalê su, ma bocdinaŋ dato yom pi dom. Bu lau sem mêtê pi Moses ndê yom yêc malac atu-tu hoŋ gitôm yala daêsam su, ma sêsam iŋ ndê buku yêc ŋac si lôm wê-ŋga tôm bêc Sabat-ŋga hoŋ.”

Sêto bapia têŋ lau gameŋ apa-ŋga

²² Têŋ dinaŋ lau aposel ti lau bata, ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga hoŋ si ŋalôm tigen, bu sênyaliŋ ŋac si lau ŋatô sa, bu sêtêŋ Antiok sêwhiŋ Pol lu Banabas sêndi. Ŋac s ênyaliŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si ŋac bata lu sa, naŋ Judas, naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Basabas, lu Sailas. ²³ Ma sêto bapia daŋ bu iŋlu sêkôc tôhôn, naŋ sôm yom bocdec bu:

Yac ato bapia dindêc têŋ mac lau gameŋ apa-ŋga naŋ akêŋ whiŋ Pômdau, yêc malac Antiok ma gameŋ Siria-ŋga ti Silisia-ŋga. Mac nem asidôwai yac lau aposel ti lau bata lec, akôm acsalô ŋayham têŋ mac.

²⁴ Yac atap sa bu yac mba lau ŋatô sêhôn asê mac, ma sêkôm mac nem ŋalôm ŋawapac tu ŋac si yom pi mêtê dasê launŋac ŋamlic-ŋga. Yac aŋkiŋ lau dau sêtêŋ mac sêloc dom. ²⁵ Bocdinaŋ yac hoŋ gauc gêm tidôn bu aŋyaliŋ lau ŋatô sa ma aŋkiŋ ŋac sêtêŋ mac sêloc sêwhiŋ yac mba silip ŋayham lu, naŋ Pol lu Banabas. ²⁶ Iŋlu sêkêŋ dau sambuc bu sêhoc Pômdau Yisu Kilisi ndê ŋawaê ŋayham asê, ma sêtôc dau dom bu sêmbac ndu tu iŋ ndê ŋaê-ŋga.

²⁷ Ma kwahic dec yac aŋkiŋ Judas lu Sailas sêwhiŋ iŋlu sêtêŋ mac sêloc, bu sêpuc yom bapia dindêc-ŋga dôn. ²⁸ Yac bu akêŋ ŋawapac têŋ mac dom, tigen bu anem la mac. Ma yac akêŋ whiŋ bu ŋalau Dabuŋ oc puc yac mba yom dau dôn. Yom dau bocdec. ²⁹ Aneŋ gêŋ daneŋ-ŋga naŋ lau sêkêŋ ti da têŋ anôtôi gwam, naŋ dom. Aneŋ bôc naŋ sêkiŋ ndu ma wata ti dac, naŋ dom. Ma akôm mêtê mockaiŋ-ŋga dom. Ayob daôm bu ambo ahê gêŋ dau, naŋ dec oc akôm mêtê ŋayham. Yom dau dinaŋ. Acsalô ŋayham têŋ mac hoŋ.

³⁰ Sêto bapia dau su, goc sêŋkiŋ lau dau sêtêŋ Antiok si. Ma yêc dindê, ŋac sêkac

lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sa, ma sêkêŋ bapia dau têŋ ŋac. ³¹ Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sêsam, dec puc ŋac dôn ma kôm ŋac atac ŋayham sa. ³² Judas lu Sailas dau propet lu, ma sêsôm yom ti sêkêŋ gauc ŋayham daêsam têŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga, bu sêpuc ŋac dôn. ³³ Sêmbô sêwhiŋ ŋac bêc ŋatô, goc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga sem mbec iŋlu ŋa yom malô, ma sêŋkiŋ iŋlu sêmbu sêtêŋ gôlôwac dabuŋ Jerusalem-ŋga, naŋ sêŋkiŋ iŋlu sêmen, naŋ si tiyham. [³⁴ Magoc Sailas gauc gêm bu mbo malac Antiok.] ³⁵ Ma Pol lu Banabas sêmbô malac Antiok, ma iŋlu sêwhiŋ lau daêsam, sêmbô ti sêndôhôn lau ma sêhoc Pômdau ndê yom asê.

Pol lu Banabas sêhu dau siŋ

³⁶ Tiŋambu Pol sôm yom têŋ Banabas bocdec bu, “Aô gauc gêm bu hêclu dambu datêŋ malac hoŋ naŋ muŋ-ŋga dahoc Pômdau ndê yom asê dambo, naŋ dandi. Dandic lau kêsî yêc dindê, ma dalic bu ŋac sêmbô ŋalêŋ bocke.” ³⁷ Banabas tac whiŋ bu sêkôc Jon naŋ sêsam iŋ ndê ŋaê daŋ bu Mak, naŋ whiŋ iŋlu ndi. ³⁸ Magoc Pol gêlic gauc dau bu yham dom. Ŋahu bu muŋ-ŋga Jon hu iŋlu ma iŋlu si gwelen siŋ yêc gameŋ Pampilia-ŋga. ³⁹ Tu yom dinaŋ-ŋga Pol lu Banabas sêseŋ dau e sêhu dau siŋ. Banabas kôc Mak ma iŋlu sêpi waŋ daŋ ma sêtêŋ nduc Saipras si. ⁴⁰ Magoc Pol kêyaliŋ Sailas sa bu êŋsêlêŋ whiŋ iŋ ndi. Asidôwai Antiok-ŋga sem mbec iŋlu ma sêteŋ Pômdau bu puc iŋlu dôn ŋa iŋ ndê mwasiŋ, ma tiŋambu iŋlu sêlhô si. ⁴¹ Ma iŋlu sic gameŋ Siria ti Silisia-ŋga kêsî ma sêpuc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga dôn yêc gameŋ dinaŋ.

16

Timoti kôm gwelen whiŋ Pol lu Sailas

¹ Pol lu Sailas sêhôn asê malac Derbi, ma tiŋambu sêtêŋ malac Listra si. Yêc malac dinaŋ ŋac kêŋ whiŋ-ŋga daŋ ŋaê Timoti mbo. Iŋ dinda iŋ awê Israel-ŋga daŋ naŋ kêŋ whiŋ Pômdau, ma Timoti damba iŋ ŋac Grik-ŋga. ² Lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbô malac Listra ma Aikoniam sêlic Timoti bu ŋac ŋayham ma sêmpiŋ iŋ. ³ Pol tac whiŋ bu Timoti êŋsêlêŋ ti kôm gwelen whiŋ iŋ. Tigen iŋ kêyalê bu lau Israel-ŋga hoŋ naŋ sêmbô gameŋ dinaŋ, naŋ sênyalê bu Timoti

damba in ngac Grik-nga. Tu dinan-nga in sê Timoti ndê namlic natô su. ⁴ Tinambu sênsêlên sêlom-sêlom malac, ma sêhoc yom nan lau bata ti lau aposel sêmatiñ tidôn yêc Jerusalem, nan asê têt lau sêkên whin-nga bu sênkuc. ⁵ Nalên dau dinan Anötö puc lau si sêkên whin dôñ yêc malac hon dinan, ma tòm bêc hon lau sêkên whin-nga si ton kêsôwec tiatu.

Pol yêc mbê pi ngac Masedonia-nga

⁶ Nalau Dabuñ kalhac Pol ti lau nan sêwhin in ahuc, bu sênem mêtê yêc gameñ Esia-nga têt nasawa dinan dom. Bocdinañ dec nac gacgen sêmbô gameñ Prigia ti Galesia-nga, ma sêkôm gwelen sêmbô dinan. ⁷ Têt ndoc sêhoc asê gameñ Misia-nga nabatiñ, ma bu sêsôc malac Bitinia sêndi, nan Yisu ndê Nalau kalhac nac ahuc tiyham. ⁸ Bocdinañ sêhoc gêlêc gameñ Misia-nga ma sêsip malac Troas si. ⁹ Têt ôbwêc dinan Pol yêc mbê ma gêlic ngac dan akên gameñ Masedonia-nga meñ kalhac in anğô-nga, ma ten in bocdec bu, “Têt Masedonia mwen ma nem yac sa.” ¹⁰ Pol yêc mbê dau su ma whê sa têt yac* e anjalê bu Anötö mbwêc yac bu anem mêtê têt lau Masedonia-nga. Bocdinañ dec yac anşahic dan bu atên lau dau andi.

Lidia kôc Pol ndê yom sa ma kên whin Yisu.

¹¹ Yac api wan yêc Troas ma solop atên nduc Samotres a, ma ngalanşê yac ahu nduc dau sin ma asôc baô yêc malac Niapolis. ¹² Goc yac anşêlên atên malac Pilipai a a mbo bêc natô. Malac dau ti gameñ Masedonia-nga na-malac atu, ma lau Rom-nga nan sem gôlin gameñ dau, nan sêndôc malac dinan.

¹³ Têt Sabat dan yac ahu malac dau sin, ma asa atên bu dan yêc malac dau namakê a. Yac gauc gêm bu mboe gameñ dinan, in lau natô si gameñ sêten mbec-nga. Ma yac atap lauwhê natô sa, nan sêkac sa sêmbô dindê, dec andôc sic ma ac hu asôm yom têt nac. ¹⁴ Lauwhê nan sêngô yom dau, nan si dan in Lidia. In awhê tidulu po nadalô-nga, nan meñ akên malac Tayatira, ma in awhê

toc Anötö sa-nga. Têt ndoc in ngô Pol ndê yom, nan Pômdau kac in ndê nalôm bu kôc yom dau sa ma kên whin Yisu. ¹⁵ Dec Lidia ti lau hon nan sêndôc in ndê andu nan sêlin sanju. Ma tinambu in sôm têt yac, “Mac bu alic aô gitôm awhê nan kên whin Pômdau, dec amen ambo anen andu.” Ma in pinkap yac napan e yac awhin in a.

Pol lu Sailas sêndôc gapocwalô

¹⁶ Têt ndoc dan yac bu atên gameñ nan lau sêten mbec sêmbô, nan andi, ma awhê dan meñ tap yac sa. In awhê akiñ nambwa dan, ma nalau dan mbo whin in ma hoc yom asê pi gên nan oc meñ sa tinambu. Lau daêsam êlêmê sêtên in si, bu in whê yom sa pi gên nan oc hóc asê nac têt têt nambu-nga. Ma awhê dau ndê nadaui sêtap awa atu sa tu in-nga. ¹⁷ Têt têt dinan yac anşêlên awhin Pol, ma awhê dau kêkuc yac ma mbwêc bocdec bu, “Lau dindêc sem akiñ Anötö Nawasi ti Naclai Nadau, ma sêwhê yom sa pi lêt Anötö nem mac si andôc tamli napan-nga.” ¹⁸ Tòm bêc daêsam in kôm bocdinañ e mbô Pol nalôm sa. Goc in kac dau kwi ma sôm têt nalau bu, “Tu Yisu Kilisi ndê nae-nga, dec wandic atu am bu sa yêc awhê dinan.” Ma ngahô en nalau hu awhê dau sin.

¹⁹ Têt ndoc dinan awhê dau ndê nadaui sênyalê bu nac si lêt sêkôc awa-nga pacndê. Dec sêlô Pol lu Sailas dôñ ma sêhé inlu sa sêsôc malac lôm sêtên lau atu-tu si. ²⁰ Sêkên inlu sêlhac lau sêmatôc yom-nga si anğô-nga, ma sêsôm, “Ngac lu dindêc inlu ngac Israel-nga. Ma sêmeñ bu sêli lau malac-nga si nalôm sa. ²¹ Bu inlu sêkac lau bu sênkuc mêtê natô nan yac lau Rom-nga bu tanjuk, dec oc so yac neñ ngôlin.” ²² Awhê akiñ dau ndê nadaui sêngôlin yom dinan pi Pol lu Sailas, ma lau malac-nga sêpuc yom dau dôñ. Bocdinañ lau sêmatôc yom-nga sêkên yatu bu sêkac inlu si nakwê su ma sêhi inlu na sô. ²³ Sêhi inlu na sô sac andô, goc sêkên inlu sêndôc gapocwalô. Ma sêsôm yom nanga têt ngac nan yob gapocwalô bu yob inlu napep. ²⁴ In ngô yom dau su dec kên inlu sêndôc nalôm dan, nan yêc andu gapocwalô-nga

* **16:10:** Yêc nabatiñ 10 Luk to yom ‘yac,’ dec têt asê bu in dau mbo whin Pol têt ndoc dinan e tòm ndoc sêtên malac Pilipai si - yêc nabatiñ 19 in to ‘yac’ tiyham dom. In kôm nalên tigen yêc Apo 20:5-21:18; ma 27:1-28:16.

dau ña-ñalôm andô. Ma in sô inlu gahi dôn gêm damin a.

²⁵ Timaninhu Pol lu Sailas sêten mbec ti sem wê sêmpin Anötö, ma lau gapocwalô-nga ñatô sêkên danğa inlu. ²⁶ Sem wê sêmbo ma t iyhō atu gêm dec andu gapocwalô-nga wiwic sa. Ma gatam gapocwalô-nga hon sêlêc dau su, ma sen gapocwalô-nga suc yêc lau hon. ²⁷ Têñ têm dinan ğac yob gapocwalô-nga tali sa ma gêlic bu gatam hon kac sa su. In ğauc gêm bu lau hon oc sêlhō si su, dec púc in ndê bien baliñ sa bu kuñ dau ndu. ²⁸ Magoc Pol mbwêc, “Kôm daôm ñayom dom. Yac hon kelec ambo!” ²⁹ Goc ñadau sôm bu lau sêtuñ ya sa sêmen, ma sôc gapocwalô gi. In hu dau sip nom yêc Pol lu Sailas gahi-nga, ma tōc dau ti kêtitec ñandô. ³⁰ Malô goc in wê inlu sêsa awê si ma ndac inlu, “O ğac atu lu. Aō wakôm sake bu watap sen wandōc tanli-nga sa?” ³¹ Ma inlu sêo yom ma sêsôm, “Kên whin Pômdau Yisu, dec am oc tap Anötö ndê mwasin nem am si-nga sa. Am ti am nem lau hon nan ambo nem andu, nan asa lên tigen dinan.” ³²⁻³³ Têñ ôbwêc dinan ğac yob andu gapocwalô-nga kôc inlu ma kêgwasin inlu gamboc. Ma inlu sêwhê Pômdau ndê yom sa têt in ti lau hon nan sêmbo in ndê andu. Ma in ti ndê lau hon sêlin sanğu. ³⁴ Tinambu in kôc inlu sêsôc in ndê andu si ma kên ğên danen-nga inlu sen. In tac ñayham atu bu in ti ndê lau hon kwahic dec sêkên whin Anötö.

³⁵ T êñ galañsê bêbêc lau sêmatôc yom-nga sênkin lau sin-nga ñatô sêtên ğac yob gapocwalô-nga si, bu sêsôm têt in bu êngapwêc Pol lu Sailas su. ³⁶ ğac nan yob andu gapocwalô-nga ğô yom dau, goc sôm têt Pol, “Lau sêmatôc yom-nga sêkên yom men bu wanğapwêc amlu Sailas su yêc gapocwalô. Bocdinan amlu alhō andi ti yom malô.” ³⁷ Magoc Pol sôm têt lau s in-nga dinan, “Alu ğac Israel-nga, magoc alu ğac Rom-nga† awhin. Sêmatôc alu mba yom ñapep dom, ma sic alu yêc lau hon anğô-nga e sêkên alu andôc dec. Ma bocke dec ñac bu sêhu alu sin ğelec alhō andi?

Mba! Ñac dau sêmen ma sêwê alu asa andi.”

³⁸ Lau sin-nga dinan sêmbu si ma sic min yom dau têt lau sêmatôc yom-nga. Ñac sênğô bu Pol lu Sailas inlu ğac Rom-nga sêtôm ñac, dec ñac sêtôc dau atu. ³⁹ Goc ñac sêtên gapocwalô si ma sêkôm bu sênem malô inlu si ñalôm. Sêkôc inlu su yêc andu gapocwalô-nga, ma sêwê inlu sêsa si. Ma sêndac inlu bu sêhu malac dau sin. ⁴⁰ Têt ndoc Pol lu Sailas sêhu gapocwalô sin, nan inlu sêtên Lidia ndê andu si. Sêkac lau sêkên whin-nga hon sa, ma sêsôm yom ñayham daêsam tu sêpuc ñac dôn-nga. Ma tinambu sêhu ñac sin.

17

Lau sêkên kisa Pol lu Sailas yêc Tesalonika

¹ Inlu sênşêlên si sêsa sen têt malac Ampipolis ma Apolonia, ma ğacgen si e sêhōc asê Tesalonika. Yêc malac dinan lau Israel si lôm wê-nga dan kalhac. ² Pol kêkuc in ndê mêtê, ma têt Sabat sôc lôm wê-nga dau gi. Ma gitôm Sabat tō in gêm yomğalôm whin lau yêc dindê, bu whê ñac si ğauc sa pi Anötö ndê yom daêsam nan sêto yêc mun su nan. ³ In whê sa ma tōc asê bu Mesaya ğic waê bu hōc ñandê e mbac ndu, ma tisa akên lau batê-nga ma mbo tali tiyham. Dec in sôm têt ñac, “Kwahic dec aō wasôm têt mac bu Yisu in Mesaya dau. Yom ñandô!” ⁴ Lau Israel-nga ñatô sêkên whin ma sêlhac sêwhin Pol lu Sailas. Ma lau Grik-nga daêsam nan sêtoc Anötö sa, nan sêkên whin, ma lauwhê tiwaê daêsam bocdinan.

⁵ Magoc lau Israel-nga ñatô sem lêmun Pol lu Sailas, dec sêsôc malac lôm si, ma sêkac lau sac ñatô sa sêpitigen, ma sênğilí ñac tu bu sêndic hu kisa. Ñac sênşyalê bu Pol lu Sailas sêyêc Jason ndê andu, dec sênti sêtên andu dau si, bu sêhê inlu sêsa sêmen. ⁶ Magoc sêtap inlu sa dom, ma bocdinan sêkôc Jason ti lau sêkên whin-nga ñatô ma sêkên ñac sêlhac lau bata malac-nga anğô-nga. Ma sêsôm ña awha atu, “Lau nan sêli lau ñalôm sa yêc ğamen hon, nan kwahic dec sêmen sêkôm yêc yac nen malac. ⁷ Ma

† 16:37: Yom dau ñahu sêsôm yêc Yom Inglis bu ‘citizenship.’ Pol whê inlu Sailas sa bu citizen Israel-nga, ma citizen Rom-nga whin. Lau Rom si ñagôlin dan kên yao bu sêhi citizen Rom-nga dom, bocdinan ğên nan sêkôm têt inlu Sailas, nan ğên so. Alic yom ñatô yêc Apo 22:25-29.

Jason, ngac dindéc, inj kôc ñac sa sêmbo inj ndê andu. Ñac sêsôc †Sisa ndê ñagôlinj ñapu dom, ma ñac honj sêsôm bu kinj danj tiyham mbo, nanj ndê ñaê Yisu.”⁸ Lau bata ti lau toñ dinanj ma lau malac-nga honj sêngô yom dinanj e gêli ñac si ñalôm sa ñandô.⁹ Goc sêsôm bu Jason ti inj ndê lau sênemlhi dau su yêc gapocwalô. Semlhi su goc sêkênj ñac sêlhô si.

Pol lu Sailas sêtêj malac Berea si

¹⁰ Lau sêkênj whinj-nga yêc Tesalonika sêhônj e ñasec sa su, goc sênkinj Pol lu Sailas sêlhô sêtêj malac Berea si. Sêhôn asê su sêmbo malac dinanj, ma sêsôc lau Israel si lôm wê-nga si ma sem mêtê.¹¹ Lau Berea-nga ñac lau si mêtê ñayham hóc gêlêc lau Tesalonika-nga si mêtê. Sêkênj danja ñapep têtj Pol lu Sailas si yom pi Yisu, ma sêkôc sa ti atac whinj. Ma tôm bêc honj sem dôhônj yom dau whinj Anötö ndê yom nanj sêto munj su yêc nanj. Ñac bu sênjalê injlu si yom bu yom ñandô me mba.¹² Ma lau Israel-nga daêsam sêkênj whinj Yisu, ma yêc lau Grik-nga, lauwhê tiwaê ma laungac daêsam sêkênj whinj bocdinañ.

¹³ Malô goc lau Israel-nga yêc malac Tesalonika sêngô ñawaê bu Pol gêm Anötö ndê mêtê têtj lau mbo Berea. Dec ñac sêtêj Berea si, bu sêli lau ñalôm sa bu sêkênj kisa Pol lu Sailas.¹⁴ Tu dinanj-nga lau sêkênj whinj-nga sênkinj Pol kôlhô têtj malac danj yêc gameñ gwêc-nga gi. Magoc Sailas lu Timoti gacgeñ sêmbo malac Berea.¹⁵ Lau nanj sêhonj Pol ma sêsa señ sêwhinj inj, nanj sêkôc inj sêsip malac Atens si. Goc Pol kêkinj ñac sêmbu si, ma sôm bu sêkênj yom têtj Sailas lu Timoti bu sêtêj inj sêmenj ñagahô.

Pol gêm mêtê yêc Atens

¹⁶ Pol hônj injlu mbo Atens, ma gêlic anötöi gwam daêsam sêlhac malac lôm, dec kôm inj ñalôm ñawapac.¹⁷ Bocdinañ inj sôc lôm wê-nga gi ma gêm yomgalôm whinj lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêtoc Anötö sa. Ma tôm bêc honj inj sôc malac lôm gi tap lau ñatô sa, ma whê Anötö ndê yom sa têtj ñac bocdinañ.¹⁸ Yêc Atens lau ñatô sêmbo, nanj êlêmê sem yomgalôm pi gêtj honj ñahu sêwhinj dau. Sêsam ñac bu lau Epikuria ma lau Stoik. Têtj ndoc ñac si lau ñatô sêngô Pol sôm ñawaê

ñayham asê pi Yisu, ma pi lêtj datisa akêtj lau batê-nga, nanj ñac sic hu sêseñ inj ndê gauc ti yom ñatô. Lau ñatô sêsôm, “Ñgac dindéc sôm yom daêsam ñapanj, ñahu bocke?” Ma ñatô sêsôm, “Mboe inj bu nem yac neñ gauc kwi tu bu dakêtj whinj anötöi apa-nga.”¹⁹ Bocdinañ dec sêwê inj sêtêj gameñ nanj sêsam bu Areopagas, gameñ nanj lau nanj sêkip gêtj ñahu sa-nga êlêmê sêkac sa sêmbo. Ñac sêkênj Pol kalhac lau Areopagas-nga anjô-nga, ma sêndac inj bocdec bu, “Gitôm bu am whê yom wakuc nanj am kêtôhônj têtj lau, nanj sa têtj yac?”²⁰ Yac anjô am nem yom tôm yom wakuc andô danj, ma yac bu anyalê yom dau ñahu.”²¹ Lau Atens ti lau apa honj nanj sêndôc malac dinanj, nanj sêmbo tu sêngô yom ti sênem yomgalôm ñapanj pi gauc wakuc bocke nanj hóc asê ñac-nga. Ñac si gwelenj danj mba. Tu dinanj-nga dec ñac bu sêngô Pol ndê yom.

²² Ma Pol tisa kalhac lau anjô-nga yêc Areopagas, ma sôm, “O mac lau Atens-nga. Aô kayalê bu mac akôm gêtj daêsam tu bu anem akinj anötöi nom-nga.”²³ Bu aô kasêlêñ ti gatôc gwaniñ gêtj honj nanj mac amasanj tu anem akinj mac nem anötöi-nga. Ma aô gatap alta danj sa, nanj mac ato yom pi bocdec bu, ‘Anötö nanj yac tam gauc, nanj ndê alta.’ Anötö nanj mac am akinj magoc am gauc inj, nanj kwahic dec aô oc wawhê inj sa têtj mac.²⁴ Inj Anötö, nanj kêtj nom ti gêtj honj, ma inj undambê ti nom ñadau. Ma bocdinañ inj ndôc lôm dabunj nanj ñamalac amba sêmasanj, nanj dom.²⁵ Ma gêtj nanj ñamalac sêmasanj, nanj oc nem inj sa ñalêñ bocke? Bu inj pônâ gêtj danj dom. Ma inj dau kêtj wayahô têtj ñamalac bu sêmbo tali ma kêtj gêtj honj bocdinañ.²⁶ Inj kêtj ñamalac ñamata-nga mbo nom e kwahic dec lau titonj-titonj honj sêsa akêtj ngac tigenj dinanj, ma sem nom ñagameñ sambob ahuc. Lau titonj-titonj honj si gameñ ñabatinj, nanj Anötö kêyalinj sa gwanañ su, ma têm bu lau toñ tigenj-tigenj si ñaclai tiatu ma tisaunj, nanj kêmatinj tidônj gwanañ su bocdinañ.²⁷ Anötö kôm gêtj honj dinanj tu bu lau sêlic, ma sênjalê inj e sêtap inj sa. Magoc inj mbo baliñ têtj yac lau tigenj-tigenj dom.²⁸ Tôm yom ñagauc danj nanj mac daôm nem ngac danj to munj su, nanj sôm, ‘Tu Anötö ndê ñaclai-nga dec

yac dambo tanli ma tanşêlêñ, ma yac neñ nahu yêc sip in-nga.’ Ma mac nem ngac dan tiyham to yom ngauc dan bocdec bu, ‘Yac dati in ndê balêkoc.’ ²⁹ Yac dati in ndê balêkoc ma bocdinañ yac bu gauc nem bu in gitôm gol me silba me hoc me ngatu dan, nañ namalac sêmasañ tôm nac si gauc, nañ dec yac gauc gêm yom so pi in. ³⁰ Muñ-nga lau daêsam gauc gêm yom bocdinañ, bu sênyalê Anötö dom. Magoc in kêñ ngêyô têt nac dom. Tigen kwahic dec in gic atu bu lau hon sênem dau kwi. ³¹ Bu in kêyalin bêc dan sa bu êmatôc lau nom-nga hon, ma in oc kôm gêt dau êñkuc in ndê lêt gitêt. Ma in k êyalin ngac dan sa bu kôm gwelen dau. In un ngac dau sa akêt lau batê-nga, dec têt gêt dau tiawê têt lau hon sêlic.”

³² Têt ndoc sêngô Pol ndê yom pi lau sêtisa akêt lau batê-nga, nañ lau natô sêpu in. Magoc lau natô sêsôm, “Yac bu anğô am nem yom pi gêt dinañ tiyham.” ³³ Ma têt dinañ Pol tisa ma hu lau nañ sêndöc Areopagas, nañ sin. ³⁴ Lau natô sêñkuc Pol ma sêkêt whin Yisu. Nac si dan in Dionisias, nañ muñ-nga ndöc whin lau nañ sêkac sa yêc Areopagas. Ma awhê dan naê Damaris ma lau natô sêkêt whin bocdinañ.

18

Pol mbo malac Korin

¹ Tinambu Pol hu Atens sin ma têt malac Korin gi. ² Yêc dinañ in tap ngac Israel-nga dan sa, nañ ndê naê Akwila. In dinda kôc in yêc gameñ Pontus-nga, ma muñ-nga inlu ndê awhê Prisila sêndöc malac Rom yêc gameñ Itali-nga. Magoc tinambu Kin Klaudias kêt yatu bu lau Israel-nga hon sêhu malac Rom sin, dec inlu Prisila sêlhö si sêmbö malac Korin. Têt ndoc Pol hêt asê, nañ gi gêlic inlu. ³ Akwila lu Prisila i nlu awhê lu ngac sêkôc bêt namlic ma po ma sêsi pitigen tu sêmasañ bac-nga. Pol kêyalê gwelen dau tidêt whin, bocdinañ dec mbo whin inlu, ma sêkôm gwelen sêwhin dau. ⁴ Pol tac whin bu lau I srael ma lau Grik nañ sêmbö Korin sêkêt whin Pômdau, dec têt bêc Sabat-nga hon sôt lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whin nac.

⁵ Têt ndoc Sailas lu Timoti sêmen akêt gameñ Masedonia-nga, nañ Pol kêt dau

sambuc tu gwelen nem mêtê lau-nga. In hoc yom asê têt lau Israel-nga ma sôm têt nac bu Yisu in Mesaya dau. ⁶ Magoc lau Israel-nga sêkêt whin Pol ndê yom dom, ma sêli awha sa têt in. Bocdinañ in kêtolon kop su yêc ndê nakwê bu têt nac si giso asê, ma sôm, “Mac atec Anötö ndê yom, dec awêkain daôm nem ngêyô. Aö dom. Kwahic dec wahu mac lau Israel-nga sin, ma wakôm gwelen têt lau nañ lau Israel dom.” ⁷ Goc Pol hu lôm wê-nga sin, ma sa gi mbo Titius Justus ndê andu. In ngac gameñ apa-nga nañ gêm akin Anötö, ma in ndê andu kalhac kêpin lôm wê-nga. ⁸ Ma ngac bata lôm wê-nga dan naê Krispas, ti lau hon nañ sêmbö in ndê andu, nañ sêkêt whin Pômdau. Ma lau Korin-nga daêsam nañ sêngô Pol ndê yom, nañ sêkêt whin Yisu ma sêlin sanju.

⁹ Têt ôbwêc dan Pol yêc mbê, ma gêlic Pômdau sôm yom têt in bocdec bu, “Têt daôm dom. Sôm aneñ yom asê napan, ma nem daôm dêt dom. ¹⁰ Bu aö gambo gawhin am, ma oc têt dom bu lau dan sêkêt sac am. Bu yêc malac dindec, aneñ lau daêsam sêmbö.” ¹¹ Bocdinañ Pol mbo Korin têt yala tigen ma ayö 6, ma kêtôhêt Anötö ndê yom têt lau.

¹² Têt ndoc nañ Galio gêm gêtin gameñ Akaya-nga, nañ lau Israel-nga nañ sêndöc malac Korin, nañ sêkêt si nêlôm pitigen bu sêkêt kisa Pol. Ma sêkêt in kalhac Galio anğô-nga bu êmatôc in ndê yom. ¹³ Ma nac sêsôm, “Ngac dindec kêtôhêt lau bu sênem akin Anötö na lêt nañ so yac mba yomsu.” ¹⁴ Pol kac awha sa bu sôm yom, m agoc Galio dau ô lau Israel si yom ma sôm, “O mac lau Israel-nga! Mac nem yom dec bu hêtanêt sac atu dan, me gêt nañ so ngêtin Rom-nga, dec wanğô. ¹⁵ Magoc yom nañ mac asôm pi ngac dindec, nañ hêtanêt mac daôm nem yom ti naê natô ma yomsu Israel-nga. Bocdinañ mac daôm amasañ. Aö oc wamatôc yom kain dinañ dom.” ¹⁶ Dec in soc nac su yêc andu matôt-nga. ¹⁷ Ma lau hon sêkôt Sostene, ngac bata nañ yob lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac Korin, nañ dêt, ma sic in yêc lau matôt-nga anğô-nga. Ma Galio gêlic, magoc kôm têt gêm gauc.

Pol mbu têt Antiok gi

18 Pol mbo malac Korin têt baliñ nagec, goc hu lau sêkêñ whiñ-nga siñ ma têt malac Kenkria gi, bu kôc wañ ma mbu têt gameñ Siria-nga ndi. Ma Prisila lu Akwila sêwhiñ iñ si. Muñ-nga Pol gic bata yom dañ têt Anötö, ma tu dinañ-ñ ga têt ndoc sêmbo malac Kenkria, nañ kêt kêtclauñ sêngapiñ tiapê. Pacndê su, goc ñac sêpi wañ ma sêlhô si. 19-20 Sêtêt malac Epesas si, ma Pol sôc lôm wê-nga gi, ma gêm yomgalôm whiñ lau Israel-nga. Ma ñac sêndac iñ bu mbo whiñ ñac têt ñatô tiyham, magoc iñ gôlôc têt ñac dom. Iñ hu Prisila lu Akwila siñ sêmbo sêwhiñ ñac. 21 Ma têt ndoc iñ pi wañ gi, nañ kêmatiñ yom têt lau Epesas-nga bocdec bu, “Anötö bu lic ñayham, dec aô wambu watêt mac wameñ tiyham.” Goc wañ dau hu Epesas siñ ma sa gi. 22 Wañ dau kêsêlêñ e hóc asê malac Sisaria, goc Pol sip baö gi. Ma iñ pi Jerusalem gi ma gic lau sêkêñ whiñ-nga kêsi yêc dinañ. Ma tiñambu iñ têt malac Antiok gi. 23 Iñ mbo Antiok ñasawa saun, goc kêsêlêñ têt gameñ Prigia ma Galesia-nga gi. Yêc dindê iñ golom-golom malac ma puc lau sêkêñ whiñ-nga dôn bu sêlhac ñaŋga.

Apolos ndê miñ

24 Têt ñasawa dinañ ñgac dañ ñaê Apolos hóc asê malac Epesas. I ñ ñgac Israel-nga nañ ndê malachu Aleksandria, ma iñ ñgac tigauc ma kêyalê Anötö ndê yom nañ sêto muñ su yêc, nañ tidôn. 25 Lau ñatô sêndôhôn iñ pi Pômdau Yisu su, ma bocdinañ iñ kêt ndê ñalôm ti gauc sambuc bu êndôhôn lau pi Yisu ma whê iñ ndê yom sa ñapep. Magoc iñ kêyalê busaŋgu ñalêñ tigen, nañ Jon ndê lêt êñku lau tu sênem dau kwi-nga. 26 Yêc Epesas Apolos sôc lôm wê-nga gi, ma gêm mêtê ti ñaŋga. Prisila lu Akwila sêngô iñ ndê yom, dec sêngalêm iñ têt iñlu si andu gi, ma sêwhê yom ñatô sa têt iñ e iñ kêyalê Anötö ndê lêt nem lau si-nga ñapep eñ.

27 Tiñambu Apolos bu têt gameñ Akaya-nga ndi, dec lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Epesas sêpuc iñ ndê ñalôm dôn. Ma sêto bapia têt lau Akaya-nga nañ sêtap Anötö ndê mwasiñ sa ma sêkêñ whiñ Yisu, ma sêten ñac bu sêkôc Apolos sa. Ma têt ndoc iñ

hóc asê, nañ iñ mbo whiñ lau sêkêñ whiñ-nga dinañ, ma gêm ñac sa ñandô. 28 Bu iñ kalhac ñaŋga ma ô lau Israel-nga si yom yêc lau hoñ aŋgô-nga, ma whê Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ sa, bu têt asê bu Yisu iñ Mesaya dau.

19

Pol mbu têt malac Epesas gi

1 Têt ndoc Apolos mbo Korin, nañ Pol hu gameñ Prigia ti Galesia-nga siñ, ma kêsêlêñ ho señ lôc-nga nañ sa têt malac Epesas gi. Iñ hóc asê Epesas, ma tap lau sêkêñ whiñ-nga ñatô sa. 2 Ma iñ ndac ñac bocdec bu, “Têt ndoc mac akêt whiñ tiwakuc, nañ mac akôc Ñalau Dabuñ su, me mba?” Ma sêto yom ma sêsôm, “Mba. Yac akôc Ñalau Dabuñ su dom, ma aŋgô yom dañ pi iñ dom.” 3 Dec Pol ndac, “Mac aliñ busaŋgu kaiñ bocke?” Ma sêsôm bu, “Yac aliñ busaŋgu ñalêñ gitôm Jon, Ñgac Kêku Lau-nga ndê.” 4 Goc Pol sôm, “Jon kêku lau nañ sem dau kwi, ma sôm têt ñac bu sêkêñ whiñ ñgac nañ oc meñ êñkuc iñ, nañ Yisu.” 5 Ñac sêngô Pol ndê yom dinañ goc sêliñ busaŋgu tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga. 6 Ma têt ndoc Pol hu amba sac ñac, nañ Ñalau Dabuñ gêm ñac ahuc, dec sêsôm yom sem lau apa awha, ma sêhoc yom asê gitôm lau propet. 7 Lau nañ gêt dau hóc asê têt ñac, nañ lauñgac 12.

8 Pol mbo malac Epesas ñasawa gitôm ayô tö, ma sôc lôm wê-nga ñapañ. Ma yêc dindê iñ gêtêñ yom dôn bu whê Anötö ndê gôliñ ñahu sa têt lau. 9 Magoc lau ñatô si ñalôm ñadandi ma sêkôc Pol ndê yom sa dom. Ma yêc lau hoñ aŋgô-nga sêpu señ nañ Pol whê sa têt ñac. Goc Pol hu ñac siñ ma kôc lau sêkêñ whiñ-nga su yêc lôm wê-nga. Ma têt bêt hoñ iñ gêm mêtê ñac mbo Tiranus ndê andu lau sêkac sa-nga. 10 Iñ kôm bocdinañ têt yala lu e lau Israel ti Grik-nga hoñ nañ sêmbo gameñ Esia-nga, nañ sêngô Pômdau ndê ñawaê. 11 Anötö kêt ñaclai têt Pol ma kôm gêt dalô atu-tu daêsam. 12 Iñ kôt ñaclai atu, gitôm iñ bu êmasec po wameñ-nga ti ñakwê awê-nga ma ñaclai dau oc lom ndi. Ma lau bu sêkôc po dau, ma sêkêñ sac lau gêmbac ti lau nañ ñalau sac sêmbo ñac si ñalôm, dec oc kôm ñac ñayham sa.

Skiwa atui

¹³ Lau Israel-nga ñatô sêkôm gwelenj sêsoc ñalau sac yêc lau. Ma ñac sic hu sêsôm Pômdau Yisu ndê ñaê asê têtj ndoc sêkôm gwelenj dau. Ñac sêkêtj yatu ñalau sac bocdec bu, “Am sa mwenj, tu Yisu, nanj Pol gêm mêtê pi inj, nanj ndê ñaê-nga.” ¹⁴ Ma Israel si dabunjsiga a tu danj ñaê Skiwa ndê atui 7 sêkôm gwelenj dau sêwhinj. ¹⁵ Magoc têtj bêc danj ñalau sac danj ô ñac si yom ma sôm, “Yisu lu Pol aô kayalê injlu su, magoc mac lau dinanj aô kayalê mac dom!” ¹⁶ Goc ñgac ti ñalau sac dinanj gic ñac e ku ñac dulu, ma gic ñac basô-basô e sêlij dac sac andô ma sênti sêsa akêtj andu dau ñamlic ñambwa-ñambwa si.

Mêtê kêsôwec yêc Esia

¹⁷ T êtj ndoc lau Israel ti lau Grik-nga nanj sêndôc Epesas nanj sêngô gêtj dau ñawaê, nanj sêtôc dau atu, ma lau honj sêtoc Pômdau Yisu ndê ñaê sa. ¹⁸ Ma lau daêsam nanj sic hu sêkêtj whinj Yisu su, magoc sêsap si mêtê akwa dônj, nanj sêtisa sêlhac lau honj anjô-nga ma sêhoc si sac asê. ¹⁹ Lau mbectoma-nga ñatô sêkôc si bapia mbec-nga ma sêkêtj pitigenj yêc lau anjô-nga, goc sêpec ya gêtj. Bapia mbec-nga dinanj ñaôli atu-tu. Ñac bu sêkêtj honj têtj lau sênemlihi, dec oc sêtap awa sa gitôm mone silba 50,000.* ²⁰ Ñalêtj dinanj dec Pômdau ndê yom tiapa, ma kôm gwelenj ti ñaclai yêc lau sêkêtj whinj-nga si ñalôm.

²¹ Gêtj honj dinanj hôt asê su, goc Pol gauc gêm bu têtj gamej Masedonia ti Akaya-nga ndi, ma tinambu mbu têtj malac Jerusalem ndi. Inj sôm, “Aô watêtj Jerusalem wandi, ma tinambu wandic malac Rom kêsî whinj.” ²² Ma inj kêkinj Timoti lu Erastas, ñgac lu nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj sêmunj inj sêtêtj Masedonia si. Ma inj dau gacgenj mbo ñasawa saunj mbo gamej Esia-nga.

Lau sêli dau sa yêc Epesas

²³ Têtj ñasawa dinanj lau sêli dau sa ñandô pi senj nanj lau sêkêtj whinj-nga sênkuc. ²⁴ Ñgac nanj gic hu gêtj dau nanj ndê ñaê Dimitrias. Inj ñgac nanj pec silba ma kêmasanj ti alta me gêtj ñatô bu lau sêkêtj

lhac si andu bu sênem akinj anôtô gwam awhê nanj sêsam bu Atemis. Ma inj ti lau ñatô sêtap awa daêsam sa yêc gwelenj dinanj. ²⁵ Inj kêgalêm lau dau sa, sêwhinj lau ñatô nanj sêkôm gwelenj kainj tigenj, ma sôm têtj ñac, “Mac lau! Anjô su nanj. Mac anyalê bu yac datap awa atu sa tu gwelenj dindec-nga. ²⁶ Magoc mac alic ti anjô ñawaê pi gêtj nanj Pol kôm. Inj ñgac nanj sôm têtj lau bu gwam nanj ñamalac amba sêmasanj, nanj anôtô ñandô dom. Ma inj gêm lau daêsam si ñalôm kwi bu sêhu sakinj anôtô gwam-nga sinj. Inj kôm yêc malac Epesas ma saunj inj ndê yom oc nem gamej Esia-nga sambuc ahuc. ²⁷ Gêtj dau oc kôm lau sêlic yac nenj gwelenj sac, ma lôm nanj lau sem akinj Atemis sêmbo, nanj oc sêlic tôm gêtj ñambwa. Ma anôtô awhê dau, nanj lau sem akinj yêc gamej Esia-nga ma tôm nom ñagamej honj, nanj ndê waê oc ninja.” ²⁸ Lau sêngô Dimitrias ndê yom ma gêli ñac si ñalôm sa e sic hu sêmbwêc, “Lau Epesas-nga si anôtô Atemis, inj anôtô tiwaê!”

²⁹ Malô goc lau malac-nga honj nanj sêkac sa, nanj sêli dau sa. Ñac sêkôc Gaius lu Aristakus, ñgac lu akêtj Masedonia nanj êlêmê sênsêlêtj sêwhinj Pol, nanj dônj, ma ñac honj sênti sêtêtj gamej lau sêkac dau sa-nga, nanj si. ³⁰ Pol tac whinj bu sôm yom têtj lau dau, magoc lau sêkêtj whinj-nga sêlhac inj ahuc. ³¹ Ma lau bata Rom-nga ñatô nanj sêmbo gamej dinanj, nanj Pol ndê silip, nanj sêkêtj yom têtj inj, ma sêtenj inj bu têtj gamej dinanj ndi dom.

³² Lau honj nanj sêkac dau sa sêmbo, nanj si gauc kênsônj. Ñac honj sêmbwêc yom tidau-tidau. Ma ñac si daêsam sem gauc ñahu bocke dec sêkac sa sêmbo dinanj. ³³ Lau Israel-nga sêtinj ñac si ñgac bata danj ñaê Aleksanda sa ñalhu gi, bu sôm yom ma nem malô lau Epesas-nga ñalôm tu ñac lau Israel-nga. Lau daêsam sêmbwêc yom ñagauc têtj inj, dec inj gic amba bu sênem dau dônj ma sêngô inj ndê yom. ³⁴ Magoc lau sêlic bu inj ñgac Israel-nga danj, dec honj sêmbwêc ña awha atu tôm acgatu ñasawa lu bu, “Lau Epesas-nga si anôtô Atemis, inj anôtô tiwaê!”

* **19:19:** Mone silba dinanj sêsam bu drakma, ma drakma tigenj gitôm ñaôli gwelenj bêc tigenj-nga. 50,000 drakma dinanj ñaôli atu andô, oc hôt gêlêc PNG si mone K500,000. Lau ñatô sêkêtj whinj bu yom nanj lau mbectoma sêto pi bapia dau, nanj kênj ñaclai atu têtj ñac, dec semlihi bapia dau ña ñaôli atu.

Inj anötö tiwaê!”

³⁵ Têñ dinan ngac bata Epesas-nga dan tisa ma sôm lau honj mamañ. Inj ngac nanj to yom nanj lau bata malac dinan-nga sêmatinj tidôn, ma yob ñac si bapia. Ma inj sôm, “Mac lau Epesas-nga, bocke? Lau nom-nga honj sênjalê bu mac ayob anötö awhê atu Atemis ndê lôm, ti hoc nanj peñ sip akêñ umbon, nanj lau sêtoc sa tôm Atemis ndê ñagatu. ³⁶ Gêñ honj dinan tîc dau yêc awê su, bocdinan anem daôm dôñ ma ayob daôm bu akôm gêñ honj ti gauc eñ. ³⁷ Mac akôc ngac lu dinan dôñ, ma awê injlu sêsôc sêmeñ, magoc sêsu yac neñ anötö awhê susu dom, ma sem kanj gêñ danj yêc inj ndê lôm dom. ³⁸ Yac neñ andu sêmatôc yom-nga dê sêlhac, ma lau sêmatôc yom-nga sêmbo. Dimitrias ti lau sêpec silba-nga nanj si yom bu yêc asa, nanj dec sêkôc inj solop sêtêñ lau dau sêndi. ³⁹ Kwahic dec mac nem yom ñatô bu yêc, nanj akêñ têñ lau sêmatôc yom-nga bu sêmatôc. ⁴⁰ Ayob daôm ñapep! Tu gêñ nanj mac akôm têñ acsalô lec-nga, dec gitôm bu mac daôm alhac lau dau angô-nga, ma oc atap matôc sa pi mêtê ali lau sa-nga. Gêñ dau bu hóc asê, dec oc tôm dom bu mac amasanj yom têñ ngac êmatôc yom-nga. Bu gêñ nanj mac akôm, nanj ñahu ñayham mbasi.” ⁴¹ Inj sôm yom dinan su, goc kêkinj lau sêlhô têtêñ.

20

Pol kôm gwelenj mbo Masedonia ma gameñ Grik-nga

¹ Nantiñ atu dau pacndê, goc Pol kêgalêm lau Epesas-nga nanj sêkêñ whinj Yisu, nanj sa sêpitigeñ. Inj sôm yom bu puc ñac dôñ ma êñgilí ñac bu sêlhac ñanga, goc poñ ñac ma ti bu têñ Masedonia ndi. ² Inj gi hóc asê su, ma kôm gwelenj golom-golom malac. Inj gêm mêtê ti sôm yom daêsam tu bu puc lau si sêkêñ whinj dôñ-nga, ma inj kôm ñapanj e hóc asê gameñ Grik-nga. ³ Inj mbo dindê gitôm ayô tö ma bu pi wañ danj bu mbu têñ gameñ Siria-nga ndi. Magoc têñ ndoc dinan lau Israel-nga ñatô sêkic yom bu sêpi wañ sêwhinj sêndi, ma sêkôm inj ñayom. Pol ngô ñapuc, dec inj pi wañ gi dom, magoc mbu sôc gameñ Masedonia-nga gi tiyham. ⁴ Lauñgac nanj sêkôm gwelenj sêwhinj inj, nanj

si ñaê bocdec. Sopate, inj Pirijs atunjac akêñ malac Berea, Aristakus lu Sekundus akêñ malac Tesalonika, Gaius akêñ Derbi, ma Tikikus lu Tropimus akêñ gameñ Esia-nga, ma Timoti. ⁵ Lau honj dinan sêmunj si sêhônj yac sêmbo malac Troas. ⁶ Ma yac ambo malac Pilipai e lau Israel si Mwasinj Bolom Yist Mba-nga pacndê, goc akôc wañ danj bu atêñ Troas andi. Wañ dau kêsêlêñ mbo gwêc ñasawa gitôm bêc amanjanj su, goc yac ahóc asê Troas ma atap lau dinan sa. Ma yac ambo malac dinan tôm wake sambuc danj.

Pol unj Yutikas sa

⁷⁻⁹ Têñ Sonda ôbwêc lau sêkêñ whinj-nga sêpitigeñ bu sêneñ mwasinj dabunj. Yac akac sa ambo andu baliñ danj, andôc ñalôm ñahô titô-nga ma lau sêkêñ lam daêsam sênjalêñ. Pol gauc gêm bu hu Troas sinj têñ lañsê, ma bocdinanj gêm mêtê baliñ e timaninjhu. Balê wakuc danj ñaê Yutikas ndôc gatam atú ma kênj danja Pol ndê yom e bêc ku inj dulu. Inj yêc bêc kêlhinj dau sinj, ma gacgeñ peñ sip nom gi akêñ ñalôm ñahô-nga dinan. Lau sêsip si bu sêkôc inj sa, magoc sêlic bu inj mbac ndu su. ¹⁰ Magoc Pol sip gi, hu dau sac balê dau ñahô ma kêgape inj dôñ. Ma inj sôm têñ lau, “Mac ahêgo daôm dom. Inj tali.” ¹¹ Goc inj mbu pi andu ñalôm ñahô-nga tiyham gi. Ma inj pô bolom kôc ma ñac señ mwasinj dabunj. Ma inj gic têku inj ndê yom tiyham e bêbêc, goc hu ñac sinj ma kôlhô gi. ¹² Ma balê nanj Pol unj inj sa mbo tali tiyham, nanj lau sêkôc inj mbu têñ inj ndê andu gi ti atac ñayham atu.

Pol têñ malac Miletus gi

¹³ Pol gauc gêm bu êñsêlêñ ho señ têñ malac Asos ndi, ma sôm têñ yac bu api wañ danj andi atap inj sa yêc dindê. ¹⁴ Yac a ahóc asê ma inj tap yac sa yêc Asos. Ma yac akôc inj pi wañ whinj yac, goc atêñ malac Mitilene a. ¹⁵ Nagananjsê yac ahu malac dau sinj ma alac e a gi apoc ampinj nduc Kios. Têñ bêbêc yac alac atêñ nduc Samos a, ma nagananjsê ahóc asê malac Miletus. ¹⁶ Pol tac whinj bu lic Om †Pentikos-nga yêc Jerusalem. Tu dinan-nga inj gauc gêm

bu yac andi ñagahô, ahôc gêlêc malac Epesas, ma ambo gameñ Esia-nga ñasawa baliñ dom.

Pol gic yomsu lau bata Epesas-nga

¹⁷ Têñ ndoc yac ambo Miletus, nañ Pol kêñ yom têñ lau sêkêñ whiñ-nga yêc malac Epesas, ma kêgalêm ñac si lau bata sa sêtêñ in sêmeñ. ¹⁸ Ñac sêhôt asê ma in sôm yom têñ ñac bocdec bu, “Mac anyalê aneñ lêñ hoñ nañ gakôm tòm bêc hoñ nañ gambo gawhiñ mac, têñ bêc ñamata-nga nañ gahôt asê gameñ Esia-nga ñapañ e meñ têñ kwahic dec. ¹⁹ Lau Israel-nga sêkêñ kisa aô ñapañ dec sêkêñ ñawapac atu têñ aô. Tigeñ aô kagwiniñ dauñ ma gam akiñ Pômdau ti tañsulu tu mac-nga. ²⁰ Mac anyalê bu yom bocke nañ gitôm bu nem mac sa, nañ aô gasêc ahuc têñ mac dom. Aô gasôm yom hoñ asê timala eñ. Aô kadôhôn mac yêc lhu, ma kadôhôn mac yêc mac nem andu tòm gi. ²¹ Aô gahoc yom asê têñ lau Israel ti lau Grik su, bu sênem dau kwi ma sêsôt Anötö ñapu, ma sêkêñ whiñ yac neñ Pômdau Yisu. ²² Kwahic dec Ñalau Dabuñ kac aô bu watêñ Jerusalem wandi. Magoc aô kayalê gêñ bocke nañ oc hôc asê aô yêc dindê, nañ dom. ²³ Gêñ tigeñ dec kayalê su, bu yêc malac hoñ Ñalau Dabuñ kêñ puc aô bu ñawapac oc sêtap aô sa, ma aô oc wandôc gapocwalô. ²⁴ Tigeñ aô gatôc ti gahêgo dauñ pi gêñ dau dom. Aô galic dauñ ñamlic gitôm gêñ ñambwa-nga. Aneñ gauc atu bu walhac ñanga e wandic dabiñ gwelen nañ Pômdau Yisu kêñ têñ aô. Ma gwelen dau bocdec bu, aô oc wahoc ñawaê ñayham asê pi Anötö ndê mwasiñ. ²⁵ Mac lau hoñ nañ gahoc yom pi Anötö n dê gôliñ asê têñ mac su, nañ aňgô. Kwahic dec aô kayalê bu mac nem dauñ oc lic aô aňôn tiyham dom. ²⁶ Boc-dinañ dec wasôm asê têñ mac, bu ñamalac asa nañ tec Anötö ndê yom, nañ aô oc wawêkaiñ in ndê ñagêyô dom. ²⁷ Bu aô gawhê Anötö ndê lêñ hoñ sa têñ mac su, yom dauñ siñ dau yêc-nga dom.

²⁸ “Mac lau dindêc, ayob daôm ti lau sêkêñ whiñ-nga hoñ ñapep. Bu Anötö gêmlihi in ndê lau hoñ su ña in dau ndê dac, ma Ñalau Dabuñ dau kêyalin mac sa bu ayob ñac. Bocdinañ ayob Anötö ndê domba ñapep. ²⁹ Aô kayalê bu têñ ndoc aô wahu

mac siñ, nañ kêdôhônwaga tasan oc sêmeñ gitôm giam pôm nañ sêsôt sêmeñ bu sêseñ domba. ³⁰ Ma mac daôm nem lau ñatô oc sêtisa, ma sênem yom ñandô kwi ti yom tasan, bu sêñsôn lau ñatô si gauc e sêhu mac ti yom ñandô siñ ma sêñkuc ñac. ³¹ Bocdinañ anem ali ñapañ. Gauc nem bu tòm yala sambuc tö aô gakêñ puc mac tòm ac ma ôbwêc hoñ ti tañsulu eñ.

³² “Kwahic dec aô wakêñ mac asip Anötö amba. Asap yom pi in ndê mwasiñ atu dôñ ñapañ. Bu yom dau gitôm bu oc puc mac dôñ alhac ñanga e awêkaiñ malam yêc undambê awhiñ lau dabuñ hoñ. ³³ Aô tañkwê lau dauñ bu sênem aô sa ña gol me silba me ñakwê dom. ³⁴ Mac anyalê bu aô dauñ aman gakôm gwelen tu watap gêñ sa bu nem aô ti lau nañ sêkôm gwelen sêwhiñ aô, nañ sa. ³⁵ Gwelen hoñ nañ aô gakôm nañ tôc asê têñ mac bu dakôm gwelen atu kaiñ dinañ ñapañ bu danem lau ñasac sa dandic ñawaê. Gauc nem yom nañ Pômdau Yisu dau sôm bocdec bu, ‘Dakêñ gêñ têñ lau oc êmwasiñ yac hôc gêlêc lau sêkêñ gêñ têñ yac, nañ su.’”

³⁶ Pol gic bata ndê yom goc pôn haduc whiñ ñac hoñ, ma teñ mbec. ³⁷ Goc ñac hoñ sêngape in dôñ ti sêngutô in, ma sêtan in. ³⁸ Pacndê, goc sêhoñ in sêsa wañ si. Ñac si ñalôm ñawapac atu pi in ndê yom nañ sôm bu ñac oc sêlic in aňgô tiyham dom.

21

Pol hôc asê gameñ Siria-nga

¹ Yac ahu ñac siñ ma api wañ a tiyham, ma wañ dau sa hêganôn nduc dauñ ñaê Kos, nañ solop gi. Ñagalañsê wañ dau kôc yac atêñ malac Rodes, ma a e wañ sôt malac Patara. ² Yêc dindê yac atap wañ dauñ sa, nañ bu têñ gameñ Pionisia-nga ndi, dec apwê gi alom ma wañ dau hu Patara siñ. ³ Yac alac e alic nduc Saipras poc ñalôm-nga, ma aňlêc ambo awê-nga ma anti e asôt malac Taya yêc gameñ Siria-nga, ma asip baô a. Wañ dau kôc wapa malac dinañ-nga ñatô. ⁴ Yêc malac Taya yac atap lau sêkêñ whiñ-nga sa, ma ambo awhiñ ñac tòm bêc 7. Ñalau Dabuñ kêñ puc ñac dec ñac bu sêlhac Pol ahuc bu têñ Jerusalem ndi dom. ⁵ Magoc bêc 7 dinañ su, goc yac ahu ñac siñ

bu api wan tiyham. Lau sêkên whiŋ-ŋga ti ŋac si lauwhêi ma balêkoc hoŋ sêhoŋ yac asa gwêc a, ma yêc dindê yac apôŋ hanđuc ma aten mbec awhiŋ dauŋ. ⁶ Goc yac akam dauŋ ma ahu dauŋ siŋ. Yac api wan ma ŋac sêlhô sêmbu si.

⁷ Wan dau sa akên Taya ma kêti e hôc asê malac Tolemai. Yêc dindê yac atap lau sêkên whiŋ-ŋga sa ma ambo awhiŋ ŋac tôm bêc tigen. ⁸ Ŋagalaŋsê yac api wan tiyham ma alac e asôc malac Sisaria. Ma yac asip baô a ma ayêc awhiŋ ŋgac ahen-ŋga dan ŋaê Pilip. Muŋ-ŋga sênyaliŋ lau ⁷ sa bu sêndic sam gêŋ daneŋ-ŋga, ma Pilip in ŋac si dan. ⁹ In ndê atuwêi hale sêmbu, nan sem ŋgac sa su dom, ma Anötö kêmwasin ŋac hoŋ bu sêhoc yom asê sêtom propet. ¹⁰ Yac ambo awhiŋ ŋac bêc ŋatô su, goc propet dan ŋaê Agabus sip akên gameŋ Judia-ŋga meŋ. ¹¹ In têtŋ yac meŋ, goc kôc Pol ndê piŋkap su, ma sô in dau amba ti ga hi dôn. Ma in sôm, “Ŋalau Dabuŋ sôm bu ŋalêŋ tigen lau Israel-ŋga nan sêmbu malac Jerusalem, nan oc sêsô piŋkap dindêc ŋadau dôn, ma sêkên in sip lau Rom-ŋga amba.” ¹² Têtŋ ndoc yac aŋgô yom dau, nan yac ac yao Pol bu pi Jerusalem ndi dom. ¹³ Magoc in ô yom ma sôm, “Tu sake-ŋga dec mac atan tu aô-ŋga, ma bu akôm aô ŋalôm ndi lu? Ŋac bu sêsô aô dôn me sêndic aô ndu yêc Jerusalem tu Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, nan gitôm.” ¹⁴ Yac alic bu in oc sôc yac mba yom ŋapu dom, dec ahu siŋ ma asôm, “Gêŋ nan Pômdau tac whiŋ bu hôc asê, nan ŋandô sa.”

Pol mbo Jerusalem

¹⁵ Dinan su, goc yac amasan dauŋ ma api Jerusalem a. ¹⁶ Lau sêkên whiŋ-ŋga ŋatô akên Sisaria sêwhiŋ yac, ma sêwê yac atêŋ Nason ndê andu a, bu ambo dindê. Nason in ŋgac akên nduc Saipras, ma in lau ŋamata-ŋga nan sêkên whiŋ Yisu, nan si dan. ¹⁷ Têtŋ ndoc yac ahôc asê Jerusalem, nan asidôwai sêkôc yac sa ti atac ŋayham. ¹⁸ Ŋagalaŋsê dec Pol ti yac hoŋ a alic Jems, ma lau bata hoŋ sêkac dau sa sêmbu Jems ndê andu. ¹⁹ Pol kam ŋac, goc gic miŋ yom

pi in ndê gwelen yêc lau apa si gameŋ, ma pi gêŋ hoŋ nan Anötö kôm bu puc gwelen dau dôn. ²⁰ Ŋac sêngô yom dau su ma sêmpiŋ Anötö. Magoc sêsôm têtŋ Pol, “O asidôwa. Lic su nan. Yêc dec, lau Israel-ŋga daêsam andô sêkên whiŋ Yisu, magoc sêsap Moses ndê yomsu hoŋ dôn ŋapan. ²¹ Ma ŋac sêngô ŋawaê bu am kêdôhôn lau Israel-ŋga nan sêndôc lau apa si gameŋ, bu sêhu Moses ndê yomsu siŋ. Sêngô bu am sôm têtŋ ŋac bu sêhu yac neŋ mêtê dasê balêi si ŋamlic ŋatô su-ŋga, ti yac neŋ gêbôm ŋatô siŋ. ²² Bocdinaŋ kwahic dec yac oc dakôm bocke? Ŋac oc sêngô ŋawaê bu am mwen su. ²³ D ec yac gauc gêm bu am kôm b ocdec. Yac mba lau hale dec sêmbu, nan sêmatiŋ yom tu bu sênem dabuŋ dau-ŋga.* ²⁴ Bocdinaŋ am kôc lau dau sa ma êmkuc yac lau Israel-ŋga neŋ lêtŋ tamasan dauŋ ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma nem dabuŋ daôm whiŋ ŋac. Nem ŋac sa ma nemlhi gêŋ bocke nan sêpônâ bu sêndic dabuŋ yom nan sêmatiŋ têtŋ Anötö, ma sêngaliŋ ŋac kêclauŋ su. Kôm bocdinaŋ dec lau Jerusalem-ŋga oc sênyalê bu yom nan sêngô pi am, nan ŋahu mbasi. Ŋac oc sêlic bu am daôm sap yac neŋ yomsu dôn ma sa lêtŋ hoŋ ŋapep. ²⁵ Ma yom nan yac tamatiŋ pi lau gameŋ apa-ŋga nan sêkên whiŋ Yisu, ma dato sip bapia ma dakên têtŋ ŋac su, nan dec yac oc dasen su dom. Yac dato têtŋ ŋac bu sênen gêŋ daneŋ-ŋga nan lau sêkên ti da têtŋ anötöi gwam nan dom, ma dac ma wata ti dac, nan sênen dan dom bocdinaŋ. Ma dato bu sêkôm mêtê mockain-ŋga dom.”

²⁶ Têtŋ galaŋsê Pol kôc lau hale dinan sa, goc gic hu têtŋ tu bu êmasan dau ŋawasi sa yêc Anötö aŋgô-ŋga, ma kêkuc lêtŋ sênem dabuŋ dau-ŋga whiŋ ŋac. Goc in sôc lôm dabuŋ gi bu kêŋ ŋawaê têtŋ dabuŋsiga pi bêc bocke ŋac si ndoc sênem dabuŋ dau-ŋga oc pacndê, ma ŋac tigen-tigen oc sêkên si da.

Sêkôc Pol dôn

²⁷ Pol ndê bêc ⁷ bu êmasan dau ŋawasi sa-ŋga kêpiŋ bu pacndê, ma lau Israel-ŋga

* **21:23:** Yom nan lau dinan sêmatiŋ tidôn, nan sêsam yêc Yom Inglis bu ‘Nazirite Vow.’ Lau nan sêmatiŋ yom dau, nan sêtimêtê dau ŋapep ti sem dabuŋ dau tu bu sênem akiŋ Anötö, e yom dau ŋatêm pacndê. Ŋac oc sêngapiŋ si kêclauŋ dom e têtŋ dau pacndê, dec sêngaliŋ kêclauŋ hoŋ su ma sêkên da ŋatô yêc lôm dabuŋ. Alic Nam 6:1-21.

natô akêñ gameñ Esia-nga sêlic in yêc lôm dabuñ. Goc sêli lau hoñ ñalôm sa bu sêkôc in dôn. ²⁸ Ñac sêmbwêc, “Mac lau Israel-nga, amên anem yac sa. Alic ñgac dec. In ñgac nañ kêdôhôn lau tòm gameñ hoñ, ma pu yac lau Israel-nga ti yac neñ yomsu, ma pu gameñ dindec whiñ. Ma gêñ dañ tiyham. In kôc lau Grik natô sêsôc lôm dabuñ ñabatêmdö sêmeñ, dec kôm gameñ dabuñ dindec ñadômbwi sa.” ²⁹ Ñac sêsôm yom dinañ ñahu bu muñ-nga sêlic ñgac Epesas-nga dañ ñaê Tropimus, mbo malac Jerusalem whiñ Pol. Ma ñac gauc gêm bu mboe Pol kôc in têtñ lôm dabuñ gi. ³⁰ Têtñ dinañ lau malac-nga hoñ sêli dau sa ñandô ma sic dau sa sêpitigen yêc lôm dabuñ ñabatêmdö. Ñac sêkôc Pol dôn ma sêhê in sa awê gi, goc lau sic gameñ dau ñagatam ahuc. ³¹ Ñac sêkôm bu sêndic in ndu sêmbo, ma lau siñ Rom-nga si ñadau ñgô ñawaê bu lau malac Jerusalem-nga hoñ sêli dau sa. ³² Goc ñagahô in kôc lau siñ-nga ti ñac si lau bata natô, ma sênti sêtêtñ lau toñ dinañ si. Ma têtñ ndoc lau dau sêlic ñgac bata ti in ndê lau siñ-nga, nañ sic Pol tiyham dom.

³³ Goc lau siñ si ñadau kôc ndê lau ma sêkôc Pol dôn, ma in gic atu bu sêsô in dôn ña sen lu. Goc in ndac lau bu in asa, ma in kôm sac bocke. ³⁴ Lau yêc toñ atu ñalôm sêmbwêc yom tidau-tidau, dec ñgac dau kêyalê bu in gitôm dom bu tap gêñ dau ñahu sa. Goc in gic atu bu sêkôc Pol sêtêtñ lau siñ-nga si gameñ sêndi. ³⁵ Têtñ ndoc sêhôn asê tunbôm ña-têc nañ yêc gameñ dau ñasactô, nañ lau sêkôm mwasac ñaŋga bu sêndic Pol ndu. Tu dinañ-nga lau siñ-nga sêhôn in sa lôlôc bu sêkôc in sôc ñac si gameñ sêndi. ³⁶ Ma lau toñ atu nañ sêñkuc, nañ sêmbwêc ñapañ, “Ndic in ndu! Ndic in ndu!”

³⁷ Lau siñ-nga bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ñalôm ndi, magoc in ndac ñac si ñadau bocdec bu, “Gitôm bu wasôm yom dañ têtñ am, me?” Ma ñgac dau ndac, “Am kêyalê yom Grik, a? ³⁸ Aô gam gauc bu am ñgac Isip-nga nañ ndoc dê giñga su, gic nem lau gitôm 4,000 sa yêc gameñ sawa, ma kêgilí ñac bu sêndic siñ têtñ lau Rom-nga.” ³⁹ Magoc Pol sôm, “Mba! Aô ñgac Israel-nga dañ, ma aneñ malac Tasis yêc gameñ Silisia-nga. In malac ñambwa dom, malac

tiwaê. Kwahic dec aô bu wandac am gitôm bu wasôm yom têtñ lau dindec, me mba?” ⁴⁰ Lau siñ-nga si ñadau gôlôc, dec Pol kac dau kwi kalhac têtñ, ma gic amba têtñ lau bu sênem dau dôn. Ma têtñ ndoc gameñ ñaŋeñ sa, nañ gic hu sôm yom têtñ ñac ña Yom †Hibru.

22

Pol sôm yom têtñ lau Jerusalem-nga.

¹ In sôm, “O asidôwai ti damañi. Akêñ dañam ma aô waô yom nañ lau sêñgôlin pi aô.” ² Ñac sêngô in sôm yom têtñ ñac yêc ñac dau si awha, nañ Yom Hibru, dec lau hoñ sem dau dôn ma sêhê dañga in. Goc in sôm, ³ “Aô ñgac Israel-nga. Dinañ kôc aô yêc gameñ Silisia-nga, ma aneñ malachu Tasis. Magoc aô gatiatu yêc malac atu dindec, ma kadôhôn abañi si yomsu hoñ ñapep eñ gambo Gamaliel ñapu. Aô gayêm dauñ su ñandô tu wanem akin Anôtô-nga tòm kwahic dec mac daôm gauc gêm bu akôm. ⁴ Aô gakêñ kisa lau nañ sêñkuc lêtñ wakuc dindec, ma gakêñ lauwhê ma ñgac sêkêñ whiñ Yisu-nga daêsam sêsôc gapocwalô, ma gac atu bu lau sêndic natô ndu. ⁵ Dabuñsiga ñamata-nga ti lau bata hoñ sêñyalê aneñ gwelen dinañ. Ñac lau dinañ sêto bapia puc aô dôn-nga têtñ lau bata Israel-nga nañ sêmbo malac Damaskas. Têtñ bêc dañ aô kasêlêñ gambo señ bu wasip Damaskas wandi, bu wakôc lau sêkêñ whiñ Yisu-nga yêc dindê sa sêtêtñ Jerusalem sêmeñ, bu sêkêñ ñandê têtñ ñac. ⁶ Aô kasêlêñ e têtñ ac kac lhu gasuñ sa Damaskas, ma sep tigen ñawê undambê-nga atu dañ pô aô. ⁷ Dec gapen gasip nom ma gangô awha dañ sôm yom têtñ aô bu, ‘Saul, Saul, tu sake-nga am kêñ kisa aô?’ ⁸ Ma aô gandac bu, ‘O ñadau, am asa?’ Goc awha dau ô yom ma sôm, ‘Aô Yisu Nasaret-nga nañ am kêñ kisa.’ ⁹ Lau nañ sêwhiñ aô nañ sêlic ñawê dau ma sêngô awha, magoc sêñyalê yom nañ Yisu sôm têtñ aô, nañ dom. ¹⁰ Ma aô gandac, ‘Pômdau, aô wakôm sake?’ Ma in sôm, ‘Tisa, ma sôc Damaskas ndi. Ma gêñ bocke nañ aô tac whiñ bu am kôm-nga, nañ aô oc wanñiñ lau bu sêwhê sa têtñ am yêc dindê.’

¹¹ “Ñawê dau kôm aô tanôn tipec, bocdinañ dec lau nañ sêwhiñ aô sêhê aô aman,

ma sêwê aö gasôc Damaskas ga. ¹² Ma ngac dan ñaê Ananias meñ gêlic aö. In ngac nan sa ndê lêñ honj kêkuc yomsu Israel-nga ñapep, ma lau Israel Damaskas-nga honj sêtoc in sa. ¹³ In kalhac kêpiñ aö ma sôm, ‘Asidôwa Saul, tanôm ñawa sa!’ Ma têtñ ndoc dinañ eñ aö tanônñ ñayham sa e galic in. ¹⁴ Ma in sôm, ‘Damañi si Anötö kêyalin am sa bu êmyalê in ndê atac whin, ma bu lic ngac gitêñ Yisu dau, ma bu ngô yom yêc in dau whasun. ¹⁵ Ma am oc hoc yom ñandô pi in asê têtñ lau honj, ma sôm yom asê pi gêtñ honj nan am gêlic ti ngô su. ¹⁶ Ma kwahic dec am hôñ sake? Tisa ma lin busanju tu Yisu ndê ñaê-nga bu êñgwasiñ am nem sac honj su.’

¹⁷ “Têtñ ndoc aö gambu gatêñ Jerusalem gameñ, nan gateñ mbec gambo lôm dabun e gatuñ kainj dan sa. ¹⁸ Ma galic Pômdau Yisu sôm yom têtñ aö bocdec bu, ‘Ñagahô, hu Jerusalem sinj kwahic dec, bu lau dec oc sêkôc yom nan am hoc asê pi aö, nan sa dom.’ ¹⁹ Dec aö gaô yom ma gasôm, ‘Pômdau, lau dindêc sêñyalê bu muñ-nga aö kasalê lau sêkêñ whin am-nga tôm lôm wê-nga honj, bu wandic ñac ma wakêñ ñac sêndôc gapocwalô. ²⁰ Ma têtñ ndoc nan lau sêkêc Steven ndê dac sinj tu in hoc yom asê pi am-nga, nan aö galhac ma galic ti atac ñayham. Ma gayob lau nan sêtuc in ña hoc, nan si ñakwê.’ ²¹ Goc Pômdau sôm têtñ aö, ‘Ndi! Aö oc wanñin am sa yêc lau Israel si gameñ, bu têtñ lau apa si gameñ ndi.’ ”

²² Lau honj sêngô Pol ndê yom ti sem dau dôn e in sôm yom dinañ. Dec sêli awha sa ma sêmbwêc, “In gitôm bu mbo tali-nga dom. Ndic in ndu ninja!” ²³ Ñac sêmbwêc ti sêkac si ñakwê andô-nga su ma sêmbalip kop pi lôlôc gi sêmbô. ²⁴ Dec lau sinj-nga si ñadau kêñ yatu ñac bu sêkôc Pol sôc ñac si gameñ ndi. In sôm bu sêhi in ña sô, ma sêñsu in tu bu sêtap sa bu ñahu bocke dec lau sêmbwêc in ñalêñ bocdinañ. ²⁵ Sêsô in amba ti gahi dôn pi a bu sêhi in, dec Pol sôm têtñ ngac bata nan yob lau sinj-nga tonj dan, nan bocdec bu, “Bocke? Mac bu ahi ngac Rom-nga dan, nan atap giso dan sa yêc in dom, nan dec oc anjilî Rom si ñagôlinj, me mba?” ²⁶ Ngac dau ngô Pol ndê yom, dec têtñ lau sinj-nga si ñadau gi ma sôm têtñ in bu, “Am oc kôm sake,

bu ngac dindê in ngac Rom-nga?” ²⁷ Goc ngac dau têtñ Pol gi ma ndac in, “Sôm asê têtñ aö. Am ngac Rom-nga, me mba?” Ma Pol sôm, “Aêc.” ²⁸ Dec lau sinj-nga si ñadau sôm, “Aö gahu awa atu sinj dec gamlhi aneñ bapia bu wati ngac Rom-nga.” Magoc Pol sôm, “Aö damañ in ngac Rom-nga, ma bocdinañ dec aö ngac Rom-nga gawhinj.”

²⁹ Yom dau kôm ngac dau sô ñandô, bu in kôc Pol ma sô in dôn, magoc kêyalê dom bu in ngac Rom-nga. Ma lau nan bu sêñsu Pol, nan ñagahô sêkac dau su yêc in.

Pol kalhac lau bata Israel-nga anjô-nga

³⁰ Lau sinj-nga si ñadau bu tap sa bu ñahu bocke dec lau Israel-nga sêngôlinj yom pi Pol. Bocdinañ ñagalanjêc bêbêc in kêñ yatu bu lau dabunjsiga ti lau bata Sanedrin-nga honj sêkac dau sa, goc kôc Pol su yêc lau sinj-nga si gameñ, ma kêñ in kalhac ñac anjô-nga.

23

¹ Pol tahê lau Sanedrin-nga a honj ma sôm, “O aneñ asidôwai. Aö neñ atac pa su pi lêñ honj nan gasa tu wanem akinj Anötö-nga ñapan, e meñ têtñ acsalô lec galhac mac anôm-nga.” ² Dabunjsiga ñamata-nga ñaê Ananias ngô yom dinañ, dec sôm têtñ lau nan sêlhac sêmpinj Pol bu sêtap in sôc tókwa. ³ Goc Pol sôm têtñ in, “Anötö oc ndic am ô! Bocke dec am ndôc tu êmatôc aö êñkuc yomsu Israel-nga, magoc am daôm sôm lau sêtap aö dec kêgîlî yomsu dau? Am gitôm a nan ñadômbwê-nga ñawasi, magoc ñalôm-nga sop wenj sa.” ⁴ Lau nan sêlhac sêmpinj Pol sêsôm têtñ in bu, “Bocke dec am sôm yom sac-sac pi Anötö ndê dabunjsiga ñamata-nga?” ⁵ Ma Pol ô yom ma sôm, “Asidôwai. Aö kayalê dom bu in dabunjsiga ñamata-nga. Bu sêto yom yêc bocdec bu, ‘Sôm yom sac pi ngac nanj gêm gôlinj nem lau, nanj dom.’ ”

⁶ Pol kêyalê bu lau Sanedrin-nga ñatô ñac lau Palêsai, ma ñatô ñac lau Sadiusi. Tu dinañ-nga dec in mbwêc yom têtñ ñac bocdec bu, “Aneñ asidôwai anjô. Aö damañ in Palêsai dan, ma aö bocdinañ. Aö gakêñ whinj bu yac oc datisa akêñ lau batê-nga. Ma kwahic dec ñac bu sêmatôc aö tu yom dinañ-nga.” ⁷ Têtñ ndoc in sôm yom dinañ, dec lau Sanedrin-nga sêwhê dau kôc, ma lau

Sadiusi ti lau Palêsai sêsenj dau. ⁸ Sêsenj dau njahu bu lau Sadiusi sêkênj whinj dom bu lau batê oc sêtisa tiyham, ma sêsôm bu anjela ma njalau danj sêmbo dom. Magoc lau Palêsai sêkênj whinj gênj honj dinanj.

⁹ Bocdinañ lau dau sêli dau sa njalênj sac. Ma Palêsai njatô nanj sêndôhônj yomsu, nanj sêtisa ma sêsôm yom ti njanja, “Yac atap giso danj sa yêc njac dindec dom. Mboe anjela me njalau danj kênj yom nanj inj êlêmê hoc asê têtj lau, nanj têtj inj.” ¹⁰ Kêpinj bu sinj hóc asê, dec lau sinj-nja si njadau töc bu mboe lau oc sêkac Pol kôc ndi lu. Bocdinañ inj kêkinj inj ndê lau sinj-nja bu sêsa sêndi ti njanja ma sêngaho Pol su yêc lau dinanj, ma sêkôc inj mbu têtj njac si gameñ ndi tiyham.

¹¹ Têtj ôbwêc Pômdau hoc dau asê têtj Pol ma sôm, “Hêgo daôm dom, puc daôm dôñ! Am hoc yom asê pi aô su yêc Jerusalem, ma am oc kôm bocdinañ yêc malac Rom whinj.”

Lau Israel-nja sêkic yom bu sêndic Pol ndu

¹² Galañsê bêbêc lau Israel-nja njatô sêkic yom bu sêndic Pol ndu. Ma sêmatinj pwac têtj dau bu oc sênenj me sênôm gênj dom e inj mbac ndu su. ¹³ Lauñgac nanj bu sêkôm gênj dau nanj si namba hóc gêlêc 40 su. ¹⁴ Njac sêtêtj dabunjsiga atu-tu ti lau bata njatô si, ma sêsôm, “Yac amatinj pwac bu anej gênj dom e andic Pol ndu su nanj. ¹⁵ Bocdinañ yac gauc gêm bu mac awhinj lau Sanedrin-nja andac lau sinj si njadau bu hu Pol sinj têtj mac, bu andac inj pi gênj njatô tiyham. Ma yac oc asinj ambo señ bu têtj ndoc sêwê inj sêsa sêmenj, nanj yac andic inj ndu.”

¹⁶ Pol lhuwê atunjac ngô gênj dau njawaê, dec sôc lau sinj-nja si gameñ têtj Pol gi ma sôm asê têtj inj. ¹⁷ Pol ngô su dec ta njac nanj yob lau sinj-nja tonj danj ma sôm têtj inj, “Kôc balê dindec têtj mac nem njadau ndi. Inj kôc yom danj bu sôm têtj inj.” ¹⁸ Goc njac sinj-nja dinanj wê balê dau têtj njac si njadau gi ma sôm, “Pol, njac nanj ndöc gapocwalô, nanj ndac aô bu wakôc balê dindec têtj am menj, bu inj kôc yom danj bu sôm têtj am.” ¹⁹ Njac dau kêmbalê dau sa ma injlu sêsa ahic si, ma inj ndac inj bu, “Am kôc yom bocke bu sôm têtj aô?” ²⁰ Goc balê dau sôm, “Lau Israel-nja sêkic yom bu sêndac am bu êmkinj Pol ndi lhac lau Sanedrin-nja anjô-nja têtj

lanjsê, bu njac tac whinj bu sêndac inj tu yom njatô-nja. ²¹ Ngô njac si yom dom, bu njac si lau hóc g êlêc 40 sem nenenj sêhônj inj sêmbo señ. Lau dau sêsôm tidônj su bu sênenj ma sênôm gênj dom e sêndic inj ndu. Njac kwahic dec sêmasanj dau sêmbo, sêhônj bu am lôc têtj njac si yom.” ²² L au sinj-nja si njadau nj gô balê dau ndê yom su, goc kêkinj inj sa gi ma gic yomsu inj bocdec bu, “Sôm têtj lau danj dom bu am mwenj kênj njawaê dindec têtj aô.”

Sêkôc Pol têtj malac Sisaria gi

²³ Goc inj ta ndê njac lu nanj sêyob lau sinj-nja tonj lu nanj sêtêtj inj sêmenj, ma sôm têtj injlu bu, “Andic lau sinj-nja tôm 200 sa, ma lau sinj sêndöc hosi-nja 70, ma lau sinj kêmbalê-nja 200 sêwhinj. Asôm bu sêmasanj dau bu sêtêtj malac Sisaria sêndi têtj 9 kilok ôbwêc dindec. ²⁴ Amasanj hosi tu Pol ndöc njahô-nja, ma ayob inj njapep e akênj inj sip gôlinjwaga Rom-nja Filiks amba.” ²⁵ Ma njac atu dau to bapia danj bocdec:

²⁶ Aô Klaudias Lisias dec gato têtj am njac atu gôlinjwaga Filiks. Acsalô njayham am.

²⁷ Lau Israel-nja sêkôc njac dindec dôñ ma bu sêndic inj ndu. Magoc aô gatap sa bu inj njac Rom-nja danj, dec aô ti neñ lau sinj-nja anjaho inj su yêc njac amba.

²⁸ Aô bu watap yom nanj sêngôlinj pi inj, nanj njahu sa, dec gakênj inj kalhac lau Israel si lau bata Sanedrin-nja anjô-nja bu sênsahê inj. ²⁹ Aô gatap sa bu yom nanj sêngôlinj pi inj, nanj hêganônj lau Israel-nja si yomsu. Magoc aô gatap yom danj sa gitôm bu yac andic inj ndu me akênj inj ndöc gapocwalô-nja dom. ³⁰ Malô aô ganjô njawaê bu lau njatô sêkic yom gelec bu sêndic inj ndu. Bocdinañ dec aô kakinj inj têtj am goloc njagahô, bu am êmatôc inj ndê yom. Ma aô gac a tu lau nanj sêngôlinj yom pi inj, bu sêwhê yom dau sa têtj am.

³¹ Inj to yom dau su, goc kênj bapia sip injlu amba, ma injlu sic lau sinj-nja sa ma sêkôm tôm inj gic atu njac. Têtj ôbwêc dau dinanj sêkôc Pol whinj njac, ma sêsa sêtêtj malac Antipatris si. ³² Galañsê bêbêc lau sinj-nja nanj sênsêlênj sêmbo nom, nanj sêlhô sêmbu sêtêtj si gameñ yêc Jerusalem si. Ma lau sinj-nja nanj sêndöc hosi sêhonj Pol sa

si. ³³ Têñ ndoc sêhóc asê Sisaria, nanj sêkên Pol ti bapia dau têtj gôlinwaga Filiks. ³⁴ Ma in sam bapia dau, goc ndac Pol bu in ngac gameñ bocke-nga. Ma tap sa bu in ngac gameñ Silisia-nga. ³⁵ Goc sôm, “Aö oc wangô am nem yom, têtj ndoc lau nanj sêngôlin yom pi am, nanj sêhóc asê.” Goc in kêtj yatu in ndê lau bu sêyob Pol yêc andu atu nanj munj-nga Kiñ Herod kwê sa nanj.

24

Pol kalhac Filiks anjô-nga

¹ Bêc 5 giñga su, goc dabunjsiga ñamata-nga Ananias ti lau bata Israel-nga ñatô sêsip malac Sisaria si, bu sêkên yom nanj sêngôlin pi Pol, têtj gôlinwaga Filiks. Ma sêkôc ngac danj ñaê Tetulus whinj ñac, bu nem ñac awaha têtj Filiks. ²⁻³ Lau sêkôc Pol sôc meñ, goc Tetulus gic hu sôm ndê yom têtj Filiks bocdec bu, “O ngac ñayham kêlêc Filiks. Am gêm gôlin yac ñapep, dec yac ambo ñayham ma ti yom malô ñasawa balinj su. Am ngac tiguauc dec kêmasañ lêtj wakuc ñayham ñatô, nanj lau gameñ dindêc-nga kwahic dec sêñkuc sêmbo. Yac ti mba lau hoñ nanj sêmbo am nem gôlinj ñapu, nanj bu anem danje am ñapanj. ⁴ Aö bu wanjainj am nem têtj dom, ma bu wakôm am lic ñakam sa dom. Bocdinañ wandac am bu ngô yac mba yom apê lec. ⁵ Ngac dindêc in ngac êngilí lau-nga, ma gêli lau Israel-nga ñalôm sa tôm gameñ hoñ. In lau toñ nanj sêñkuc yom so pi ngac Nasaret-nga dinañ, nanj si ngac ñamata-nga. ⁶⁻⁷ Ma gêtj danj whinj. In bu kôm mêtê nanj toc yac mba lôm dabunj sa bu gameñ dabunj dom. Tu dinañ-nga dec yac akôc in dôñ.* ⁸ Am daôm bu kip in sa, dec am oc tap sa bu yom hoñ nanj yac anjôlinj pi in, nanj yomandô.” ⁹ Tetulus sôm in ndê yom dinañ, goc lau Israel-nga hoñ nanj sêwhinj in, nanj sêpuc in ndê yom dôñ ma sêsôm bu yomandô.

¹⁰ Goc gôlinwaga Filiks têtj amba têtj Pol bu sôm ndê yom, dec Pol sôm, “Aö kayalê bu am gêm gôlinj gameñ dindêc ma kêmatôc lau si yom tôm yala ñatô su. Bocdinañ aö

atac ñayham bu wasôm anej yom têtj am ma waö yom nanj sêngôlinj pi aö. ¹¹ Am bu ndac lau ñatô, dec am oc tap sa ñagahô bu bêc 12 gi su, nanj gapi Jerusalem ga, tu bu watoc Anötö sa-nga. ¹² Lau nanj sêngôlinj yom pi aö, nanj sêñyalê su bu aö gakôm mêtê sac danj dom. Aö gasôm ñamalac danj yêc lôm dabunj dom, ma gali lau ñalôm sa yêc lau Israel si lôm wê-nga me yêc malac Jerusalem ñalôm dom. ¹³ Bocdinañ yom nanj sêngôlinj pi aö, nanj ñac gitôm dom bu oc sêtôc asê bu yomandô. ¹⁴ Magoc yom ñandô tigenj dec wasôm asê têtj am bocdec bu. Aö gam akinj damanji si Anötö kakuc lêtj wakuc tôm lau sêkên whinj Yisu-nga sêñkuc. Lau dinañ sêlic lêtj dau bu lêtj so. Magoc aö gakên whinj yom hoñ nanj kêtj Moses ndê yomsu ti yom hoñ nanj lau propet sêto munj su. ¹⁵ Ma gakên batan bu Anötö oc unj lau gitên ma lau sac hoñ sa akên lau batê-nga tôm ñac lau dindê sêkên whinj. ¹⁶ Ñalênj dinañ dec aö kasahê bu wasa neñ lêtj hoñ solop enj tu bu walhac ti neñ atac pa su yêc Anötö ti ñamalac anjô-nga. ¹⁷ Aö gahu Jerusalem sinj yala neñ su, ma kwahic dec gambu gatên Jerusalem ga, bu wanem anej lau Israel-nga si lau ñalôm sawa sa, ma bu wakên da têtj Anötö. ¹⁸ Aö kakuc lau Israel-nga si lêtj sêmasañ dau ñawasi sa yêc Anötö anjô-nga munj su, goc gasôc lôm dabunj ga bu wakên neñ da. Ma têtj ndoc dinañ lau Israel-nga ñatô akên gameñ Esia-nga sêlic aö. Aö gac lau toñ atu sa dom, ma gali lau ñalôm sa bu sêkôm kisa dom. ¹⁹ Ñac lau Esia-nga dau sic hu sêngôlinj yom pi aö, ma bocdinañ ñac bu gauc nem bu aö gakôm giso, dec ñac dau sêmenj ma sêsôm asê têtj am. ²⁰ Bu mba, goc sôm têtj lau Israel-nga nanj kwahic sêmbo dec, bu sêtôc asê têtj am, giso bocke nanj lau Israel si lau bata Sanedrin-nga sêtap sa yêc aö. ²¹ Mboe ñac sêlic aö sac ma sêkên aö galhac am anôm-nga bu êmatôc aö, pi yom tigenj nanj aö gambwêc têtj ñac bocdec bu, ‘Aö gakên whinj bu yac oc datisa akên lau batê-nga.’”

²² Filiks ngô ti kêyalê yom daêsam su pi

* **24:6-7:** Yêc bapia akwa ñandô nanj ñabatinj 6b ma ndi têtj 8a sêmbo dom. Lau atu-tu gauc gêm bu lau ñatô sêto ñabatinj 6b-8a tinjambu-nga. Yom dau yêc bocdec bu: ... ma yac bu amatôc inj êñkuc yac mba yomsu. vs7 Magoc lau sinj-nga si ñadau Lisias ti ndê lau sinj-nga daêsam sêmenj sêñgaho inj su yêc yac amanj. vs8 Ma Lisias gic atu bu lau nanj sêngôlinj yom pi in, nanj sêmenj sêsôm asê têtj am.

lau sêkêñ whiñ Yisu-nga si lêñ wakuc. Bocdinañ dec inñ gic bata yom, ma sôm têñ lau Israel-nga nañ sêmen akêñ Jerusalem, “Têñ ndoc lau siñ-nga si ñadau Lisias menñ akêñ Jerusalem, nañ aö oc wasôm aneñ gauc asê pi mac nem yom.”²³ Goc inñ gic atu ñgac nañ yob lau siñ-nga toñ dañ, bu sêyob Pol ñapep, magoc sêsô inñ dôñ dom. Ma inñ sôm têñ inñ bu kênñ ñasawa têñ Pol ndê lau nañ bu sêndic inñ kêsi ti sênem inñ sa, ma lhac ñac ahuc dom.

Sêyob Pol sêmbô Sisaria

²⁴ Bêc ñatô giñga su, dec Filiks lu nawhê Drusila, nañ awhê Israel-nga dañ, sêñgalêm Pol bu sêñgô inñ whê yom sa pi lau sêkêñ whiñ Yisu Kilisi-nga si lêñ. ²⁵ Pol gêm yomgalôm whiñ inñ lu ma sôm yom ñasawa hic baliñ, pi lêñ nañ lau sêti lau gitêñ, ma sêtimêtê dau ñapep, ma pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga nañ oc menñ sa. Yom dau kôm Filiks töc dau sa, dec sôm, “Nañ gitôm, am lhö mbu ndi. Têñ ndoc aö bu walic ñasawa ñayham dañ, nañ wakêñ yom am tiyham.” ²⁶ Ma tiñambu inñ kêgalêm Pol ti gêm yomgalôm whiñ inñ tidim daêsam, bu inñ kênñ bata bu Pol oc kênñ awa têñ inñ, bu nemlhi dau su yêc gapocwalô.

²⁷ Filiks bu kôm lau Israel-nga sêlic inñ ñayham, dec kênñ Pol ndöc gapocwalô ñapan. Yala lu giñga su, goc Pokias Festus ti gôliñwaga ô Filiks su.

25

Pol kalhac Festus anğô-nga

¹ Têñ ndoc Festus hóc asê bu nem gôliñ gameñ dinañ, nañ inñ mbo malac Sisaria tôm bêc tö eñ, goc pi Jerusalem gi. ² Ma yêc dindê dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêpitigeñ, ma yom nañ sêñgôliñ pi Pol su, nañ sêhoc asê têñ Festus. ³ Ñac sêndac bu inñ bu lic ñac ñayham, dec kênñ Pol mbu pi Jerusalem ndi. Ñac sêndac gêñ dau, ñahu bu ñac sêmatinñ yom tidôn su gelec, bu sêkêñ lau ñatô sêsiñ sêmbô señ bu sêndic Pol ndu. ⁴ Magoc Festus ô yom ma sôm, “Pol dê sêyob sêmbô Sisaria, ma malô goc aö daun oc wambu watêñ malac dinañ wandi. ⁵ Mac asôm bu inñ kôm giso, dec akêñ nem lau bata

ñatô sêwhiñ aö, bu sêsôm mac nem yom pi inñ asê têñ aö yêc dindê.”

⁶ Festus mbo Jerusalem bêc 8 me 10 su, goc sip Sisaria gi. Ma têñ ñagalañsê inñ gi ndöc inñ ndê pônñ êmatôc yom-nga, ma gic atu bu sêkôc Pol menñ lhac inñ anğô-nga. ⁷ Têñ ndoc Pol hóc asê, nañ lau Israel-nga nañ sêmen akêñ malac Jerusalem, nañ sêlhac sêñgihi inñ ahuc, ma sêsôm bu inñ kôm giso atu. Sêñgôliñ yom daêsam pi inñ, magoc gitôm dom bu sêtôc ñandô asê. ⁸ Goc Pol sôm ndê yom asê bocdec bu, “Aö gakôm giso dañ pi lôm dabuñ dom, ma kagili lau Israel si yomsu, me Sisa ndê ñagôliñ dañ dom.”

⁹ Festus tac whiñ bu lau Israel-nga sêlic inñ ñayham, dec ndac Pol, “Am gêlic ñayham bu pwi Jerusalem ndi, ma aö wañsahê ñac si yom pi am yêc dindê, me mba?” ¹⁰ Ma Pol sôm, “Mba. Aö ñgac Rom-nga, ma am ndöc nem pônñ êmatôc yom-nga g êm Sisa anğô. Bocdinañ êmatôc yom nañ sêñgôliñ pi aö yêc dindêc mañ. Am kêyalê tidôn su bu aö gakôm giso dañ têñ lau Israel-nga dom. ¹¹ Aö bu wakôm giso dañ nañ gic waê bu wambac ndu, nañ dec ndic aö ndu. Magoc yom nañ lau Israel-nga dindêc sêñgôliñ pi aö, nañ bu ñandô mba, dec solop dom bu am kênñ aö wasip ñac amba. Sisa dau goc êmatôc aneñ yom yêc malac Rom!”

¹² Têñ dinañ Festus gêm yomgalôm whiñ lau atu-tu nañ sêmbô inñ ndê gôliñ ñapu, goc sôm têñ Pol, “Am ndac bu Sisa êmatôc nem yom. Bocdinañ dec am oc têñ Sisa ndi.”

Festus lu Kiñ Agripa sem yomgalôm pi Pol

¹³ Bêc ñatô giñga su, goc Kiñ Agripa* lu lhuwê Berenis sêhóc asê Sisaria bu sêti ñaclêñ Festus. ¹⁴ Inñ lu sêmbô sêwhiñ inñ bêc daêsam su, goc Festus gic minñ pi Pol ma sôm t êñ Kiñ Agripa, “Ñgac dañ mbo dec, nañ Filiks kênñ ndöc gapocwalô ñapan e menñ têñ kwahic dec. ¹⁵ Têñ ndoc aö gapi Jerusalem ga, nañ dabuñsiga atu-tu ti lau bata Israel-nga sêñgôliñ yom pi inñ, ma sêndac aö bu walôc bu inñ mbac ndu. ¹⁶ Aö gawhê sa têñ ñac bu yac lau Rom-nga neñ mêtê bocdec bu. Dandic ñamalac dañ ndu dom e dakêñ ñasawa têñ inñ bu lhac lau nañ sêñgôliñ yom

* **25:13:** Kiñ Agripa gêm gôliñ gameñ dañ yêc bugicton Galili-nga ñamakê, ma ndöc malac Sisaria Pilipai. Inñ †Herod Agripa I (Apo 12:1-23) ndê atuñgac.

pi in, nan ango-nga, ma in o nac si yom su nan. ¹⁷ Têñ ndoc nac si lau natô sêsip akên Jerusalem sêwhin aô, nan gahôn bêc daêsam dom. Aô gahoc asê, ma galañsê bêbêc aô gac atu aneñ lau bu sêkoc ngac dau sôc meñ lhac aneñ pôn wamatoc yom-nga na-ndö-nga. ¹⁸ Lau dau sêtisa bu sêngolin yom pi in, ma aô gauc gêm bu nac oc sêtoc in ndê giso ñandô dan asê. Magoc mba! ¹⁹ Nac sêsôm yom pi nac dau si mêtê sênem akin si anötö-nga, nan nac gauc gêm bu Pol kékuc dom. Ma sêlic in sac pi ngac batê dan ñaê Yisu, nan Pol sôm bu tisa akên lau batê-nga ma mbo tali tiyham. ²⁰ Aô gapônda daun tu lêt wamatoc yom kain dinan-nga. Bocdinañ aô gasôm têt Pol bu in bu tac whin bu pi Jerusalem ndi, dec yac oc amatoc in ndê yom yêc dindê. ²¹ Magoc Pol tec ma ndac bu Sisa dau êmatoc in ndê yom, dec aô gac atu bu aneñ lau sêyob in e wanñin in têt Sisa ndi.” ²² Goc Agripa sôm têt Festus, “Aô daun atac whin bu wanğô ñamalac dau ndê yom.” Ma Festus sôm, “Bocdinañ, lañsê nan am ngô in ndê yom.”

Pol kalhac Agripa ango-nga

²³ Têt galañsê Agripa lu Berenis sêsoc si gôlôn kin-nga sa, goc sêsoc andu sêngô yom-nga ñalôm si sêndoc. Ma lau bata sin-nga ti lau bata malac-nga hon sêwhin inlu. Goc Festus kêt yatu bu sêkoc Pol sôc meñ. ²⁴ Ma in sôm, “Kin Agripa ti mac lau hon nan ambo dindê. Alic in ngac dec. Lau Israel-nga hon sêten aô yêc Jerusalem ma yêc malac Sisaria dindê, bu waloc bu in mbac ndu. ²⁵ Magoc aô gatap in ndê giso dan sa, nan gitôm bu dandic in ndu-nga dom. Ma in dau ndac bu Sisa êmatoc in ndê yom, madec aô bu wanñin in têt Rom ndi. ²⁶ Ma kwahic dec aô bu wato bapia dan têt Sisa, magoc aô kayalê yom ñandô dan bu wato pi ngac dindê-nga dom. Tu dinan-nga Kin Agripa, aô gakên in kalhac am ti mac lau hon anôm-nga, bu dakip yom hon sa, ma datap yom ñandô dan sa, nan tôm bu wato têt Sisa. ²⁷ Yac bu tanñin ñamalac g apocwalô-nga dan têt Sisa, magoc dawhê in ndê giso ñahu sa whin dom, oc solop dom.”

26

Pol whê dau sa têt Agripa

¹ Têt dinan Kin Agripa sôm têt Pol, “Aô wakên ñasawa bu am sôm yom tu daôm-nga.” Goc Pol hóc amba sa têt lau, ma gic hu sôm in ndê yom bocdec bu, ² “Kin Agripa, kwahic dec aô bu waô yom hon nan lau Israel-nga sêngolin pi aô. Ma aô atac ñayham bu wasôm asê walhac am anôm-nga. ³ Gêt atu dan whin bocdec bu, lau Israel-nga si mêtê ti yom nan sêwhê dau kôc pi, nan am kêyalê tidôn su. Bocdinañ aô wandac am bu kêt ñasawa hic baliñ têt aô bu wasôm neñ yom hon asê. ⁴ Lau Israel-nga hon sênyalê aneñ lêt têt ndoc gambo balê-nga yêc daun neñ gameñ, ma lêt nan gasa têt ndoc gambo Jerusalem, nan bocdinañ. ⁵ Lau Palêsai nac lau nan sem akin Anötö ñanğa sêhóc gêlêc lau Israel-nga natô su. Ma oc tôm bu lau dinan nan sênyalê aô têt baliñ su, nan sêwhê sa bu aô kakuc lau Palêsai si lêt dinan. Magoc sêsôm asê dom. ⁶ Aô gakên batan gêt nan Anötö gic bata têt damani, ma tu dinan-nga kwahic dec sêkên aô galhac am anôm-nga. ⁷ Yac lau Israel-nga mba ton 12 sem akin Anötö acsalô ti ôbwêc, ma sêkên bata bu sêlic gêt nan Anötö gic bata, nan ñandô sa. O kin, aô wasôm têt am bu lau Israel-nga sêkên kisa aô tu gêt dinan-nga en. ⁸ Yac akên batan bu Anötö oc uñ lau batê sa tiyham, ma bocke dec mac lau natô asô ti gauc gêm bu gêt dau oc tôm dom bu ñandô sa?

⁹ “Muñ-nga lê aô daun gauc gêm tidôn ma galic ñayham bu wakôm gêt daêsam tu wakên kisa lau nan sêkên whin Yisu Nasaret-nga. ¹⁰ Ma gêt dau dinan dec gakôm yêc Jerusalem. Dabuñsiga atu-tu sêlic ñayham ma sêlôc têt aô bu wakoc lau sêkên whin-nga daêsam dôn, ma wakên nac sêndoc gapocwalô. Ma têt ndoc sic nac si lau natô ndu, nan aô galhac gawhin nac ma galic ñayham. ¹¹ Tôm têt daêsam aô galom-galom lôm wê-nga hon ma kasalê lau sêkên whin Yisu-nga bu wakên ñagêyô têt nac. Aô gauc gêm bu wakên ñandê têt nac e sêsôm

yom sac sambuc.* Aö atac tec ñac ñandô, bocdinañ kasêlêñ gatêñ lau gameñ apa-ñga si malac atu-tu bu wakêñ kisa têtñ Yisu ndê lau.

12-13 “O kiñ, têtñ bêc dañ dabuñ-si ga atu-tu sêñyalin aö sa ma sêñkiñ aö bu wasip malac Damaskas wandi. Aö kasêlêñ gambo sen, ma têtñ ac kalhac lhu ñawê atu dañ sip akêñ undambê ma pô aö ti lau nañ sêwhin aö. 14 Yac hoñ apeñ asip nom, ma aö ganğô awha dañ sôm yom têtñ aö yêc Yom Hibu bocdec bu, ‘Saul, Saul, tu sake-ñga am kêtñ kisa aö? Am gitôm bôc nañ gêli dau sa têtñ ñadau ndê gôlin dec tap ñandê sa.’ 15 Têtñ ndoc dinañ aö gandac, ‘O ñadau, am asa?’ Ma in ô yom ma sôm, ‘Aö Yisu, nañ am kêtñ kisa. 16 Kwahic dec tisa. Aö gahoc daun asê têtñ am, ma kayalin am sa bu nem akin aö. Ma gêtñ nañ am kêyalê pi aö, ti gêtñ nañ watôc têtñ am, nañ am oc hoc asê têtñ lau. 17 Aö wanğaho am su yêc lau Israel-ñga amba, ma yêc lau nañ lau Israel dom, nañ si amba whin. Kwahic dec wanğin am têtñ lau gameñ apa-ñga dinañ ndi. 18 Am oc kôm ñac tandô po asê e sêkac dau kwi ma sêhu sen ñasec-ñga ma Sadañ ndê gôlin sin, ma sêsa sen ñawê-ñga ma sêsôc Anötö ndê gôlin ñapu. Ma lau nañ sêkac si ñalôm kwi, nañ dec Anötö oc suc ñac si sac kwi, ma kêtñ ñac sêwêkain gameñ sêndôc tali ñapañ-ñga sêwhin lau nañ sêti lau dabuñ tu ñac si sêkên whin aö-ñga.’

19 “O kiñ Agripa. Aö galic Yisu hoc dau asê akêñ undambê, ma aö ganğô in ndê yom dec gasôc ñapu. 20 Aö gam mêtê lau bu sênem dau kwi ma sêsôc Anötö ñapu, ma sêkôm mêtê gitêñ bu sêtôc asê bu ñac sem dau kwi ñandô. Aö gac hu yêc malac Damaskas, ma malô goc gam mêtê yêc Jerusalem, ma yêc gameñ Judia-ñga hoñ e gatêñ lau apa si gameñ whin. 21 Tu dinañ-ñga dec lau Israel-ñga sêkôc aö dôn yêc lôm dabuñ, ma bu sêndic aö ndu. 22 Magoc Anötö yob aö ñapep e meñ têtñ acsalô dindêc aö galhac am anôm-ñga. Ma kwahic dec aö wasôm asê têtñ lau hoñ, lau tiwaê ma lau

waêmba sêwhin, bu yom hoñ nañ aö gahoc asê pi Yisu, nañ ñadañ so yom nañ Moses ma lau propet sêhoc asê gwanan su pi gêtñ nañ oc hóc asê, nañ dom. 23 Ñac sêsôm bu Mesaya oc hóc ñandê e mbac ndu, ma tinambu in oc ti ñgac ñamata-ñga bu tisa akêñ lau batê-ñga, ma hoc yom asê pi Anötö ndê lêtñ nem lau si sêmbô tali-ñga têtñ in ndê lau Israel-ñga, ma têtñ lau nañ lau Israel dom, nañ sêwhin. Yom dau oc tôm ñawê bu pô gameñ ñasec-ñga.”

24 Pol whê ndê yom sa mbo, ma Festus mbwêc in awha ahuc ma sôm, “Pol, am nem yom in yom solop dom. Yom daêsam nañ sêndôhôn têtñ am, nañ kôm am nem gauc kêñsôn.” 25 Magoc Pol ô yom ma sôm, “O ñgac atu Festus, aö neñ gauc kêñsôn dom. Anen yom in yom solop ma yom ñandô. 26 Gêtñ hoñ dindêc hóc asê yêc lhu, ma bocdinañ dec kiñ Agripa gitôm dom bu nem gauc gêtñ dau. Yomandô! In kêyalê gêtñ hoñ dindêc su, ma bocdinañ aö gasôm neñ yom asê têtñ in yêc awê. 27 Kiñ Agripa, am kêtñ whin lau propet si yom pi Mesaya, me mba? Aö gauc gêm bu am oc kêtñ whin su.” 28 Dec Agripa sôm têtñ Pol, “Am gauc gêm bu ñasawa apê lec am oc kac anen ñalôm kwi bu wakêñ whin Yisu, a?” 29 Ma Pol ô yom ma sôm, “Aö bu wasôm yom ñasawa apê me ñasawa balin, aö oc atac whin gêtñ tigen. Aö waten mbec pi am ti mac lau hoñ nañ anğô anen yom dindêc, bu Anötö kôm mac hoñ andi atôm aö ma akêñ whin Yisu, magoc bu kôm mac atôm aö tu gandôc gapocwalô-ñga lec dom.”

30 Pol sôm in ndê yom meñ têtñ dinañ, goc Kiñ Agripa tisa, ma gôlinwaga Festus ti Berenis ma lau hoñ nañ sêndôc sêwhin in, nañ sêtisa bocdinañ. 31 Ñac sêhu andu dau sin, ma sem yomgalôm têtñ dau ma sêsôm, “Ñgac dindêc kôm giso dañ nañ tôm bu sêndic in ndu me sêkên in ndôc gapocwalô-ñga lec dom.” 32 Ma Agripa sôm têtñ Festus, “Oc tôm bu yac dahu ñgac dindêc sin lhö ndi, tigen in dau ndac bu Sisa êmatôc in ndê yom.”

* 26:11: Yom sac sambuc - yêc Yom Inglis sêsam bu ‘blasphemy’. Lau ñatô gauc gêm bu Pol ndê yom dau ñahu bu in bu kêtñ ñandê têtñ lau sêkên whin-ñga e sêhu si sêkên whin sin ma sêpu Yisu. Ma lau ñatô gauc gêm bu lau sêkên whin-ñga bu sêlhac ñanga ma sêsôm bu Yisu in Anötö ndê Atu, dec Pol ti lau Israel-ñga oc sêlic yom dau bu yom sac sambuc gitôm bu sêndic ñac ndu. Alic yom ñatô yêc Mat 26:63-66.

27

Pol têtj malac Rom gi

¹ Ma tiñambu sêsôm tidônj bu sêkêj Pol ti lau gapocwalô-nga ñatô sêpi wañ danj, ma sênkiñ ñac sêtêj malac Rom nañ yêc gameñ Itali-nga sêndi. Sêkêj ñac sêsip ñgac siñ-nga danj amba, nañ ndê ñaê Julias, nañ ti ñgac bata siñ-nga nañ yob Sisa ndê lau siñ-nga toñ danj. ² Dec ñac sêpi wañ si, ma alu ñgac danj ñaê Aristakus akêj malac Tesalonika yêc gameñ Masedonia-nga api awhiñ, ma yac asa a. Wañ dau meñ akêj malac Adramitiam ma gic waê bu êñsêlêj sôc malac ñatô nañ sêyêc gameñ Esia-nga. ³ Ñagalañsê wañ dau sôc baö yêc malac Saidon. Julias tawalô Pol dec kêj inñ sip baö gi bu ndic inñ ndê silip kêsi tu bu sêpuc inñ dôñ ña gêj ñatô-nga. ⁴ Tiñambu yac api wañ dau ma asa a tiyham. Yac bu ahôc gêlêc nduc Saipras, tigenj mbu ñadinda puc wañ dôñ, dec yac añgihi aho yêc nduc ñadômbwê-nga. ⁵ Goc wañ dau kêsêlêj mbo gwêc sawa, ma gi e ahôc gêlêc gameñ Silisia-nga ma gameñ Pampilia-nga su, ma gacgeñ a asôc malac Maira yêc gameñ Lisia-nga. ⁶ Ma yêc dindê ñgac bata siñ-nga dau tap wañ danj sa, nañ meñ akêj Aleksandria ma bu têtj Itali ndi. Dec inñ kêj yac a alom. ⁷ Magoc wañ dau kêtî ñagahô dom. Yac ambo gwêc ñasawa bêc daêsam, e a ampiñ malac Naidas. Mbu ñadinda puc yac dôñ ñapanj, bocdinañ dec akac wañ kwi añônj gêm nduc Krit ñawê-nga, ma anti a e ampiñ malac danj ñaê Salmone. ⁸ Wañ kêsêlêj ti ñawapac e ahôc asê sôc nañ sêsam bu Salañ Ñayham, nañ yêc kêpiñ malac Lasea. ⁹ Bêc daêsam giñga su ma lau Israel si om atu nañ sêhu gêj danen-nga siñ, nañ pacndê su, dec yac añyalê bu oc asip têtj sac tu dalac wañ-nga ñalôm. Bocdinañ Pol kêj puc lau wañ-nga ma sôm, ¹⁰ “Mac lau, aö kayalê su bu oc dasip ñasac ñalôm e wañ ti wapa honj oc sêninga, ma mboe yac daun dawhiñ.” ¹¹ Magoc ñgac bata siñ-nga dau kêj danja Pol ndê yom dom. Inñ sôc ñgac nem gôliñ wañ-nga ti wañ ñadau si yom ñapu. ¹² Sôc dinañ gitôm dom bu wañ poc ñayham têtj ndoc uhô-nga. Bocdinañ dec lau wañ-nga daêsam sêsôm yom pitigenj bu sêsa tiyham ma sêñsahê bu sêlac sêtêj malac Pioniks sêndi, ma wañ poc

dindê e têtj ñayham meñ sa. Yêc malac Pioniks, nduc Krit pôc mbu ahuc, ma bocdinañ sôc nañ yêc malac dinañ inñ sôc ñayham tu wañ sêpoc-nga têtj têtj uhô-nga.

Mbu ñadinda

¹³ Yac ahônj e bêc danj mbu lilic kêsêlêj ñayham, ma bocdinañ ñac gauc gêm bu sêtap têtj ñayham sa bu sêlom malac Pioniks. Ñac sêhê añga sa ma sêlac sênkuc baö Krit-nga si. ¹⁴ Ñasawa baliñ dom ma mbu sac danj puc ñañga akêj baö-nga mbu sa têtj gwêc sawa-nga. ¹⁵ Wañ dau sip mbu dinda ñalôm e têtj dom bu yac alac añkuc baö-nga. Bocdinañ yac am wañ kwi kêsêlêj kêtuc mbu. ¹⁶ Mbu soc yac e nduc saun danj ñaê Kauda pôc mbu ahuc ñagec. Yac bu ahê wañ ñagômbwa pi lôlôc meñ, magoc akôm wapac-wapac bu mbu puc ñadinda sac andô. ¹⁷ Lau sêhê gômbwa sa pi lôlôc meñ su, goc sêkic po pi wañ atu ñampê bu suc dom. Ñac sêtôc dau bu mbu oc soc yac ñapanj e wañ ndi lôc pi gangac yêc Sirtis, dec sêlêc lac su ma sêkêj añga gwêc-nga sip gi bu têtj wañ dôñ ênti timalô, ma sêkêj wañ dau tam mbo. ¹⁸ Têtj bêc tilu-nga mbu ti gwêc gic pi wañ sac andô, dec lau wañ-nga sêtôc dau atu ma sic hu sêmbaliñ wapa ñatô siñ sip gwêc. ¹⁹ Bêc titô-nga sêhêc wañ ñalac ti po ma wapa wañ-nga ñatô sa ma sêmbaliñ siñ sip gwêc gi. ²⁰ Tigenj mbu dau timalô dom e bêc daêsam yac alic ac ti tata dom. Ma yac honj mba gauc tigenj bu oc andinañ.

²¹ Lau wañ-nga señ gêj danj dom têtj bêc daêsam su, goc Pol tisa ma sôm, “Mac lau, aö gakêj puc mac munj su, bu ahu nduc Krit siñ dom, magoc mac asôc anenj yom ñapu dom. Mac bu añgô anenj yom dau, dec gitôm dom bu atap ñawapac dindêc sa, ma gêj danj oc niñga dom. ²² Magoc kwahic dec wasôm têtj mac bu nem ñalôm pêñ dôñ, bu mac nem danj oc niñga dom. Wañ tigenj dec oc niñga. ²³ Aö Anötô ndê ñgac danj, ma gam akiñ inñ ñapanj. Alhabêc ôbwêc inñ kêkiñ ndê añela danj meñ kalhac whiñ aö. ²⁴ Ma sôm têtj aö, ‘Pol, am têtj daôm dom. Am oc lhac Sisa añgô-nga bu inñ êmatôc nem yom. Ma tu am-nga, Anötô oc kêj lau honj nañ sêmba wañ sêwhiñ am, nañ sêmba tali.’ ²⁵ Bocdinañ mac lau, nem ñalôm pêñ

dôn, bu aö gakêñ whiñ Anötö bu yom dau oc ñandô sa, tôm in ndê añela sôm têtñ aö. ²⁶ Wañ oc ndi lôc pi nduc dan, tigen yac oc dandinan dom.”

Wañ gôlôc pi nduc

²⁷ Mbu tam yac ñapan ambo Gwêc Adria-nga. Têtñ bêc ti-14-nga ma timaniñhu goc lau wañ-nga sêñsahê bu yac asuñ sa baö. ²⁸ Sem dôhôn gwêc ñagapon ma sêtap sa bu ñagapon gitôm 37 mita. Ñasawa saun sem dôhôn tiyham ma sêtap sa bu ñagapon gitôm 27 mita. ²⁹ Ñac sêtöc bu wañ oc popoc pi hoc, bocdinañ sêmbaliñ anga hale sip wañku-nga, ma sêkêñ bata bu lañsê ñagahô. ³⁰ Lau sêyob wañ-nga gauc gêm bu sêhu wañ ti lau ñatô siñ, dec sêkôm bu sêkêñ gômbwa sip gwêc ndi, sêñsau bu oc sêkêñ anga ñatô sip yêc wañ ñampê-nga. ³¹ Magoc Pol sôm têtñ ñgac bata ti ndê lau siñ-nga bu, “Lau dinañ bu sêhu wañ siñ, dec mac oc andinañ.” ³² Tu dinañ-nga lau siñ-nga sêtim wac kic yêc gômbwa, ma sêkêñ peñ sip gwêc gi.

³³ Têtñ bêbêc ganduc Pol sôm têtñ lau bu sêneñ gêtñ. In sôm, “Bêc 14 giñga su lec mac ayob wañ ñapan e mac an gêtñ dan dom. ³⁴ Kwahic dec aö wasôm têtñ mac bu gêtñ dan oc kôm mac ñayom dom, mac hon oc ambo tamli. Bocdinañ dec aneñ gêtñ bu puc mac dôn.” ³⁵ In sôm yom dinañ su, goc kôc bolom ma gêm danje Anötö yêc ñac hon anğô-nga, goc pô kôc ma gêtñ. ³⁶ Dec lau hon si ñalôm timalô ma señ gêtñ sêwhiñ. ³⁷ Yac lau nañ ambo wañ, nañ mba namba gitôm 276. ³⁸ Lau hon señ gêtñ hóc ñac dôn, goc sêmbaliñ bolom batac sip gwêc gi bu kôm wañ tilo.

³⁹ Têtñ ndoc gameñ ñawê sa nañ sêlic baö, tigen sem gauc gameñ dau. Sêlic söc ti ganğac apa ñayham, dec gauc gêm bu sêkêñ wañ ndi pi baö yêc dindê. ⁴⁰ Ñac sêtim anga ñawac kic sip gwêc giñga, ma sêñgapwêc wac nañ sô gôliñ dôn, nañ su. Goc sêsô lac wañ ñatôkwa-nga sa, bu mbu peñ lac ma kôc yac api baö andi. ⁴¹ Magoc wañ dau kêtñ gi gôlôc pi ganğac ñabaö dan yêc gwêc lôm e gacgeñ ñanğa sa. Ma gwêc dinda gic pi wañ ñambu-nga e kac popoc. ⁴² Têtñ ndoc dinañ lau siñ-nga sêkic yom bu sêndic lau gapocwalô-nga

hon ndu, bu sêsip gwêc ma sêlhö sêndi dom. ⁴³ Magoc ñac si ñgac bata bu nem Pol sa, dec kalhac ñac ahuc bu sêkôm si yom ñandô sa d om. In kêtñ yatu bu lau nañ sêñkôc tidôn nañ sêpwê sêsip gwêc ma sêmuñ sêsôc baö sêndi. ⁴⁴ Ma in kêtñ yatu bu lau ñatô sêsac apa wañ-nga ñatô nañ gwêc gic popoc. Ma ñalêñ dinañ dec lau hon sêhóc asê baö ti lic sambuc.

28

Pol mbo nduc Malta

¹ Yac hon api baö ti lic sambuc, ma malô atap sa bu nduc dau ñaê sêsam bu Malta. ² Ma lau nduc-nga sêkôc yac hon sa ma sêyob ti sêmwasiñ yac ñalêñ ñayham. Têtñ ndoc dinañ u gic ma gameñ ñalhuc atu, bocdinañ sêkôm ya golom bu yac aheñ dau. ³ Pol tap a basô ti gap bu kêtñ pi ya ndi, magoc mboc sac dan yêc gap ñalôm, ma têtñ ndoc kêsahê ya ñandê, dec sa bu lhö ndi ma señ Pol sip amba. ⁴ Lau malachu sêlic mboc dau keseneñ Pol amba dôn gacgeñ kêgalêñ, dec sêsôm têtñ dau bu, “Ñgac dê mboe in ñgac gic ñamalac ndu-nga, dec in wêkaiñ ñagêyô atu. Gitôm bu gwêc kô in ndu su, magoc kwahic dec in oc wê sa dom.” ⁵ Tigen Pol kêbalip mboc dau sip ya gi, ma gêtñ dan kôm in dom. ⁶ Lau dau sêkêñ bata bu in amba oc suñ me ñagahô in oc hudau sip ndi mbac ndu. Magoc sêhôn ñasawa baliñ e sêlic gêtñ dan hóc asê in dom. Bocdinañ dec ñac gauc gêm bu mboe in oc anötö dan.

⁷ Ñgac dan ñaê Publias gêm gôliñ nduc dinañ, ma in wêkaiñ ndê gameñ dan yêc kêtñ baö nañ wañ popoc kalhac. In kôc yac sa a andöc in ndê andu, ma yob yac ñapep gitôm bêc tö. ⁸ Têtñ ndoc dinañ Publias damba gêmbac yêc, ñamlic ñamahom ti kêc dau. Pol söc gi gêlic in, ma teñ mbec ti kêtñ amba sac in, ma kôm in ñayham sa. ⁹ Ma têtñ ndoc lau nduc-nga sêlic gêtñ dinañ, nañ sêhon si lau gêmbac hon sêtêtñ Pol sêmeñ, ma in kôm ñac ñayham sa tiyham. ¹⁰ Ma ñac sêtoc yac sa ñalêñ ñayham daêsam. Ma têtñ ndoc yac bu api wañ ma alhö andi, nañ sêkêñ gêtñ hon bu puc yac dôn ambo gwêc ñasawa-nga têtñ yac.

Pol hóc asê Rom

¹¹ Yac ambo nduc dau tòm ayô tö su, goc api lau malac Aleksandria-nga si wan dan. Wan dau poc nduc dinan têt ndoc uhö-nga ma hôñ têt nayham, ma yêc ñatôkwa-nga sêlêt ñac si anötö gwam lu si anğô, dan sêsam ñaê Kasto, ma dan ñaê Polaks. Yac ahu gameñ dau siñ, ¹² ma alac e ahôc asê malac Sairakyus ma ambo dinan tòm bêc tö. ¹³ Goc ahu malac dau siñ ma alac tiyham e a asôc malac Regiam. Têt galañsê mbu nayham dan peñ lac ñapep, dec kêt yac alac bêc tigen a asôc sôc yêc malac Puteoli, ma asip baö a. ¹⁴ Yêc dinan yac atap lau sêkêt whiñ Yisu-nga ñatô sa, ma sêkôc yac sa a ambo awhiñ ñac gitôm bêc 7. Ma tiñambu yac anşêlêt bu atêt malac Rom andi.

¹⁵ Lau sêkêt whiñ-nga yêc malac Rom sêñgô ñawaê bu yac anşêlêt ambo señ, dec sêsa sêmeñ bu sêkôc yac sa. Ñatô sêtap yac sa yêc Apias ndê gameñ sêtidulu gêt-nga, ma ñatô sêtap yac sa yêc gameñ nan sêsam bu Andu Naclen-nga Tö. Têt ndoc Pol gêlic lau sêkêt whiñ-nga dinan, nan in atac pa su ma gêm danğe Anötö. ¹⁶ Yac hon anşêlêt a, e ahôc asê Rom su, goc sêkêt ñasawa têt Pol bu ndöc andu dan, ma sêkêt ñgac siñ-nga dan yob in.

Pol gêm mêtê mbo Rom

¹⁷ Bêc tö giñga su, goc Pol kêgalêm lau bata Israel-nga nan sêndöc Rom, nan sa sêpitigen, ma sôm têt ñac, “Aneñ asidôwai Israel-nga, aö gakôm gêt so dan têt yac neñ lau Israel-nga dom. Ma gakôm gêt dan nan so abañi si gêbôm, nan dom. Magoc sêkôc aö dôt yêc Jerusalem ma sêkêt aö gasip gôliñwaga Rom-nga ti in ndê lau siñ-nga amba. ¹⁸ Ma lau Rom-nga dau sêñsahê aö e sêtap sa bu aö gakôm gêt giso dan nan tòm bu sêndic aö ndu-nga, nan dom. Dec ñac bu sêhu aö siñ walhö wandi. ¹⁹ Magoc lau Israel-nga sêtec, ma sêli awha sa e aneñ lêt dan mbasi, dec aö gandac bu Sisa ngô aneñ yom. Tigen aö gakôm tu galic ñac sac-nga dom, me tu bu wanğôliñ yom pi ñac-nga dom. ²⁰ Acsalô lec aö kagalêm mac sa amên, bu anğô aneñ yom pi gêt hon dinan. Mac alic bu sêsô aö dôt ña sen dindec, magoc aö gakôm gêt sac dan dom. Gêt tigen gakôm,

nan gakêt batan gêt nan lau Israel dau sêkêt bata.”

²¹ Lau Israel-nga dinan sêñgô Pol ndê yom ma sêsôm, “Lau nan sêndöc gameñ Judia-nga nan sêto bapia dan têt yac, nan hêganôn am dom. Ma asidôwai Israel-nga akêt gameñ dinan, nan sêtêt yac sêmeñ, nan sêsôm yom sac dan pi am dom. ²² Magoc yac anşalê bu yêc gameñ hon lau sêpu lêt nan lau sêkêt whiñ Yisu-nga sêñkuc. Bocdinan yac bu anğô am nem gauc ti yom pi lêt dau.” ²³ Goc sêkêt bêc dan bu sêkac sa sêwhiñ Pol tiyham.

Ma têt bêc dau ñac sêkac sa sêmbu andu nan Pol yêc nan, ma lau Israel-nga hic daêsam sêmeñ sêwhiñ, dec ti ton atu. Têt bêbêc ñapan e telha Pol sôm yom têt ñac. In têt Anötö ndê gôliñ ñahu asê têt ñac. Ma in whê Moses ti lau propet si yom sa bu kôm ñac sêñyalê bu Yisu in Mesaya dau. ²⁴ Lau ñatô sêñgô in ndê yom ma sêkêt whiñ, magoc ñatô sêkêt whiñ dom. ²⁵ Ñac sêseñ dau pi in ndê yom, ma bocdinan Pol sôm ndê yom ñambu-nga têt ñac, ma tiñambu sêlhö têt têt. Ma yom ñambu-nga nan in sôm têt ñac nan sôm bocdec bu, “Yom dindec nan Ñalau Dabuñ sôm têt mac apami, nan yom ñandô ma hêganôn mac solop. Propet Aisaya hoc yom dau asê bocdec bu:

²⁶ Am têt lau dindê ndi ma sôm têt ñac, ‘Mac anğô aneñ yom ñapan, magoc anşalê ñahu dom. Mac alic gêt nan aö gakôm, nan ñapan, tigen mac nem gauc sa dom.’ ²⁷ Bu lau dau si ñalôm ñadandi sa. Ñac si danğasun hêc ahuc, ma sêpôc si tandô ahuc. Bu bocdinan dom, dec oc tòm tandô sêlic, danğasun sêñgô, ma sêñyalê aö tidôn yêc ñac si ñalôm e sênem dau kwi ma wakôm ñac nayham sa.” [Ais 6:9-10]

²⁸ Goc Pol sôm, “Bocdinan anşalê bu Anötö kêkiñ ñawaê nayham pi in ndê lêt nem lau si-nga nan mac atec, nan têt lau gameñ apa-nga. Ma ñac lau dau oc sêñgô ti sêkôc sa.” [²⁹ In sôm su goc lau Israel-nga sêlhö si, ma sêseñ dau pi in ndê yom.]

³⁰ Tiñambu Pol mbo malac Rom gitôm yala lu. Ma tòm ñasawa dinan, in gêmlihi ñamalac dan ndê andu dan tu ndöc-nga, ma in kêt lau daêsam sa yêc andu dau, nan

sêmeŋ bu sêndic iŋ kêsi. ³¹ Iŋ gêm mêtê pi Anötö ndê gôliŋ ma kêdôhônŋ lau pi Pômdau Yisu Kilisi. Iŋ kôm gêŋ dau ti atac pa su, ma lau daŋ sêlhac iŋ ahuc dom.

Pol ndê bapia têt lau Rom-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têt lau sêkêt whin-nga nan sêndöc malac atu Rom. In to têt ndoc in mbo malac Korin, ma kêt têt awhê dan ñaê Pibi (16:2) bu kôc sa ndi ma kêt têt lau malac Rom-nga. Pol tac whin bu ndic lau Rom-nga kêsî, ma in to bapia dindéc mun, bu whê mêtê nan in gêm, nan ñahu sa.

Lau ñatô gauc gêm bu Pol to 1:18-32 hêganôn lau gameñ apa-nga, ma in to 2:1-29 hêganôn in dau ndê lau Israel-nga. In tôc yêc awê bu yac lau hoñ dakôm sac, ma tu yac neñ sac-nga, dec yac hoñ dawêkain sen dambac ndu-nga. Magoc Anötö kêmasañ lêt bu suc lau nom-nga si sac kwi, ma asa nan bu kêt whin gêt atu nan Yisu Kilisi kôm tu yac-nga, nan Anötö sam in bu ñamalac gitêt.

Ma Pol bu whê sa bu Anötö sam yac bu lau gitêt ñambwa dom, magoc in kêt Ñalau Dabuñ têt yac tu bu kôm yac dati lau wakuc nan dajañ wambu Anötö, ma dasa neñ lêt gitêt ti dabuñ. Bocdinañ Pol to yom pi lêt ñayham tu dasa-nga, ma dapin dauñ dôñ ma dahu mêtê sac sin. Yêc lôcwha (sapta) 9-11 Pol tôc asê bu in ñalôm ñawapac pi in dau ndê lau Israel-nga nan sêkêt whin dom, ma in tac whin ñandô bu sêkêt whin Yisu.

Pol gic hu ndê yom têt lau Rom-nga

¹ Aö Pol, Yisu Kilisi ndê ñgac akin, gato bapia dindéc. Anötö kêgalêm aö sa gati in ndê ñapotel, ma kêyalin aö sa bu wahoc in ndê ñawaê ñayham asê. ² Ñawaê ñayham dau Anötö kêmatin tidôn mun su, ma in ndê propet sêhoc asê, ma sêto sip Buku Dabuñ. ³⁻⁴ Ma yom dau hêganôn in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau. In ti ñamalac nan sa akêt Kin Dawid ndê toñ. Ma tinambu Anötö un in sa akêt lau batê-nga ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, dec tôc asê tiawê bu in Anötö Atu. ⁵ Ma Yisu Kilisi dau kêyalin yac sa ma kêmwasiñ yac bu ati aposel tu in ndê ñaê-nga, dec kêkin yac bu angalêm lau sa yêc

gameñ hoñ bu sêkêt whin in, ma tu dinañ-nga dec danğa wambu in ndê yom. ⁶ Ma galem dau têt mac lau Rom-nga bu ati Yisu Kilisi ndê lau bocdinañ.

⁷ Aö gato bapia dindéc têt mac lau Rom-nga hoñ nan Anötö tac whin mac, ma kêgalêm mac sa ati in ndê lau dabuñ. Mwasin ti yom malô têt mac hoñ akêt Damañ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gauc gêm bu ndic lau Rom-nga kêsî

⁸ Gêt ñamata-nga aö wasôm têt mac bu tôc bêt hoñ, aö gateñ mbec tu Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, ma gam danğa aneñ Anötö tu mac hoñ-nga. Ñahu bu yêc gameñ hoñ lau sêngô mac nem akêt whin ñawaê. ⁹ Ma Anötö nan aö gam akin ti aneñ ñalôm sambuc, ma gahoc in Atu ndê ñawaê ñayham asê, nan kêyalê bu yomandô aö gauc gêm mac ñapan, ¹⁰ têt têt hoñ nan gateñ mbec. Ñasawa baliñ su, aö atac whin bu wandic mac kêsî, ma kwahic dec aö gateñ mbec têt Anötö bu lic aö neñ gauc dinañ ñayham, ma lêt gatam su têt aö bu watêt mac waloc. ¹¹ Bu aö atac whin ñandô bu walic mac, tu bu wakêt Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñatô lom mac bu puc mac dôñ. ¹² Ma têt ndoc yac dambo dawhin dauñ, nan mac nem akêt whin ma aö neñ gakêt whin, oc pin yac hoñ dôñ bu dalhac ñanga.

¹³ O asidôwai, aö atac whin bu mac anyalê bu têt daêsam aö gauc gêm bu watêt mac waloc, magoc gêt daêsam kalhac aö ahuc e meñ têt kwahic dec. Aö gam mêtê yêc lau apa si gameñ ñatô, ma aneñ gwelen dau gêm ñandô su. Boc-dinañ aö gauc gêm bu wakôm gwelen kain tigen wawhin mac e gwelen dau ñandô sa yêc mac-nga whin. ¹⁴ Gwelen dau gic aö ñawaê bu wanem mêtê lau Grik ti lau nan lau Grik dom, ma lau ti gauc ma lau gauc mba sêwhin. ¹⁵ Tu dinañ-nga dec aö neñ ñalôm kac aö bu wanem mêtê mac lau Rom-nga awhin.

Anötö ndê ñawaê ñayham ti ñaclai

¹⁶ Bu aö mayan tu Anötö ndê ñawaê ñayham-nga dom. Ñahu bu Anötö ndê ñaclai yêc yom dau, bu nem lau nan bu sêkêt whin, nan si. In gic bata têt lau Israel-nga mun, ma têt lau nan lau Israel dom, nan tinambu. ¹⁷ Ñawaê ñayham dau ndê ñaclai yêc

bu nem lau si, nahu bu njawaê dau tôte lèn nan Anötö kên bu njamalac sêti lau gitên, nan asê. Lèn dau lèn dakên whin-nga, ma njalên dan mba. Tôm yom nan propet akwa dan to yêc bocdec bu:

Lau gitên oc sêndöc tali tu si sêkên whin-nga. *[Hab 2:4]*

Namalac honj sêkôm giso

¹⁸ Anötö nan ndöc undambê, kwahic dec tôte in ndê njalôm asê têt yac.* In tac njandê têt lau nan sêpuc dômbwê in, ma sêkôm mêtê sac. Nac si mêtê sac kégwinin yom njandô dön. ¹⁹ Gitôm bu lau nom-nga sênjalê yom njandô pi Anötö, bu gên nan in kôm, nan whê in sa tiawê têt nac su. ²⁰ Lau dan sêlic Anötö su dom, yomandô! Tigen têt ndoc in kên undambê ti nom e mej têt kwahic dec, nan sêlic gên honj nan in kên. Ma gên dau whê in ndê nahu sa ma tôte in ndê njalôi atu nan yêc titêm-titêm, nan asê tiawê. Tu dinan-nga dec njamalac dan oc tôte dom bu pa dau ma sôm bu in gêm gauc Anötö. ²¹ Lau nom-nga sênjalê bu Anötö dê mbo, magoc sêtoc in sa ti nac si Anötö, ma sem danje in tu gên dan-nga dom. Nac sêhê gauc pi yom njambwa-njambwa daêsam e njasec kôm nac si njalôm ahuc. ²² Nac sêtoc dau sa bu nac lau ti gauc, magoc nac lau gauc mbasi. ²³ Nac sêtec bu sênem akin Anötö nan mbo titêm-titêm, magoc sem akin gên nan gic waê bu ninnga. Nac sêhu Anötö ti ndê njawasi atu sin, ma sem akin gwam nan nac dau sêmasan sem njamalac anjô, mbac anjô, bôc anjô, ma mboc anjô.

²⁴ Tu dinan-nga dec Anötö hu nac sin bu sêkôm mêtê njalôm njagalac-nga tôte si atac whin. Ma sêkôm mêtê njadômbwi pi dau njamlic gitôm gên njambwa-nga. ²⁵ Nac sêpuc dômbwê Anötö ndê yom njandô, ma yom tasan gêm nac si njalôm ahuc. Nac sêtec bu sênem akin Anötö nan kên gên honj, ma sêhu in sin ma sem akin gên nan in kên. Magoc in gên honj njadau, ma njayham bu yac tampin in tôte béc honj. Yomandô!

²⁶ Tu njamalac si giso-nga, dec Anötö hu nac sin bu sêkôm gên mayan-nga tôte nac si

njalôm njagalac kégili nac. Nac si lauwhê sêhu lauwhê ti ngac si lèn solop sêmbô sêwhin dau-nga sin, ma sêsa lèn so. ²⁷ Ma njalên tigen laungac sêhu lauwhê ti ngac si lèn solop sin ma mêtê atac njagalac pi dandin-nga gêm nac ahuc sambuc. Laungac sêkôm mêtê mayan-nga sêwhin laungac, ma tu dinan-nga sêtap njagêyô nan gic mêtê sac kain dinan njawaê, nan sa yêc dau si njamlic.

²⁸ Namalac sêlic njayham bu s êpuc dômbwê Anötö, ma tu dinan-nga in hu nac sin e nac si gauc timboloc, ma sêkôm mêtê nan gic njamalac njawaê dom. ²⁹ Mêtê sac tidau-tidau gêm nac si njalôm ahuc. Nac sêkôm mêtê gitôm mêtê wec ma mêtê mayan-nga, nac tagatu gên, nac sêlic lau natô sac, sic njamalac ndu, sênjalôm lau, sêkôm gên daêsam bu sêtin lau ma sênsau nac, ma sêsec lau. ³⁰ Nac sênjolin yom pi lau, atac tec Anötö, ma sêpu lau natô. Sêpo dau ti sêtoc dau sa, sêkôc gauc pi lèn sac njapan, ma nac dangapêc njawahô têt dinda ti dambai. ³¹ Nac lau gauc mbasi-nga, ma yom bocke nan sêsôm, nan sêkôm njandô sa dom. Nac lau njalôm njadandi-nga nan atac tec lau ma tawalô nac dom. ³² Lau sac dau sênjalê bu Anötö sôm tidôn su bu lau nan sêkôm mêtê sac kain bocdinan, oc sêmbac ndu. Tigen nac sêkôm sac sêsin su en. Ma gên dan whin bocdec bu, lau natô nan sêkôm mêtê sac tôte nac dau sêkôm, nan sêlic nac njayham.

2

Anötö ndê lèn êmatôc lau-nga

¹⁻³ Yac tanjalê bu têt ndoc Anötö êmatôc lau nan sêkôm sac kain dinan, dec in oc êmatôc nac ênkuc yom njandô pi nac. Bocdinan dec am asa nan kégolin yom pi lau natô, ma sam nac bu lau sêkôm sac-nga, nan êmyalê bu am kégolin yom pi daôm whin, bu am njamalac kôm sac-nga whin. Ma am oc tôte dom bu êmasan yom têt Anötö tu daôm nem sac-nga ma lhö su in ndê matôc. ⁴ Am ngô su nan! Anötö tawalô yac ndu andô, dec kôc ndê njalôm dön ma kêmatôc yac njagahô dom. Am gêlic in ndê lèn dinan bu gên njambwa, a? Bocke? Am kêyalê dom bu

* **1:18:** Têt ndoc Yisu mbac ndu pi a gicso dau, nan tôte asê bu Anötö tac njandê tu njamalac si sac-nga. Magoc tu Yisu hóc njandê dau ô lau nom-nga su, dec tôte asê bu in tac whin lau nom-nga honj ma tec bu dan ninnga. Alic Rom 2:4; 3:26; 8:3; ma Jon 3:16.

Anötö kôm gêñ dinan tu bu kêñ ñasawa têt yac bu danem dauñ kwi-nga, a? ⁵ Magoc am nem ñalôm ñadandi ma am tec bu nem daôm kwi. Tu dinan-nga am daôm gic Anötö ndê atac ñandê sa tu daôm-nga, ma oc yêc tôm bêc ñambu-nga nan Anötö dau oc têt in ndê matôc gitêñ ma in ndê atac ñandê asê. ⁶ Têt bêc dinan, in oc kêñ ñagêyô têt lau hon êñkuc ñac tigen-tigen si mêtê. ⁷ Lau nan sêsap mêtê ñayham dôn ñapan ma takwê bu sêtap Anötö ndê mwasin sêndôc tali ñapan-nga ma ñawasi ti waê atu sa, nan Anötö oc kêñ ñac sêndôc tali ñapan. ⁸ Magoc lau nan sêkôm gêñ hon tu sêpo dau sa-nga, ma sêtec yom ñandô ma sêsap mêtê sac dôn, nan oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁹⁻¹⁰ Aêc! Lau hon nan sêkôm mêtê sac, nan oc sêtap ñawapac ti ñasac sa. Tigen lau nan sêkôm mêtê ñayham, nan oc sêtap ñawasi ti waê ñayham ma yom malô sa. Oc ñandô sa pi lau Israel-nga sêmun, goc lau nan lau Israel dom, nan sêñkuc. ¹¹ Bu têt ndoc Anötö oc êñsahê lau pi ñac si mêtê, nan in oc toc lau ton dan sa hêc gêlêc lau ton dan dom. ¹² Bu lau hon nan sêkôm sac, nan oc sêtap Anötö ndê matôc sa. Lau nan lau Israel-nga dom, nan sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nan oc sêtap matôc sa tu yomsu-nga dom, ñac dau si giso oc tin ñac su. Ma lau Israel-nga nan sêkôc Moses ndê yomsu sa, ma sêkôm mêtê sac, nan oc sêtap Anötö ndê matôc sa êñkuc yomsu dau. ¹³ Bu Anötö oc sam ñamalac dan bu ñamalac gitêñ tu in ngô yomsu-nga ñambwa lec dom. Tigen ñamalac nan sêc yomsu dau ñapu ma danğa wambu ñapep en, nan Anötö oc sam in bu ñamalac gitêñ.*

¹⁴ Magoc lau nan lau Israel dom, nan sêkôc Anötö ndê yomsu sa dom, nan ñalên bocke? ñac bu sêkôm mêtê ñayham nan tôm yomsu whê sa, dec têt asê bu ñac dau si yomsu yêc bocdinañ. ¹⁵ Ma têt asê bu lêt gitêñ tôm yomsu whê sa têt yac, nan yêc ñac si ñalôm. Ma ñac dau sêtôm bu sêñsahê si lêt ma sêñyalê yêc ñac si ñalôm, mêtê bocke nan sêkôm solop, ma mêtê bocke nan sêkôm so. ¹⁶ Yom hon dindêc ñahu oc tiawê têt bêc nan Anötö oc kêñ Yisu Kilisi êñsahê lau hon, êñkuc ñac si yom nan yêc sin dau yêc ñac si

ñalôm. ñawaê ñayham nan aô gahoc asê, nan whê gêñ hon dinan sa.

Lau Israel-nga ma Moses ndê yomsu

¹⁷ Mac lau nan ambo gameñ bocke, ma asam daôm bu lau Israel-nga, angô su nan. Mac gauc gêm bu Anötö oc kêt mac sa tu mac akêt Moses ndê yomsu su-nga, a? Mac atoc daôm sa bu mac ati Anötö ndê lau, a? ¹⁸ Bocke? Mac anyalê lêt nan Anötö tac whin, ma gauc gêm bu mac ahêt gêlêc lau ñatô tu mac anyalê yomsu-nga, a? ¹⁹⁻²⁰ Mac gauc gêm bu yomsu whê mac nem gauc sa pi yom ñandô, dec tac whin bu andôhôn lau wakuc ti lau gauc mba, a? Mac bu awê lau nan tandô pec, me alic daôm gitôm ya ñawê bu pô lau nan sêmbô ñasec ñalôm, a? ²¹ Mac andôhôn lau ñatô, ma bocke dec andôhôn daôm dom? Mac am mêtê lau bu sênem kan gêñ dom. Mac daôm akêt, me mba? ²² Mac asôm têt lau bu sêkôm mêtê mockain-nga dom, ma mac daôm? Mac atac tec gwam, magoc têt ñatô mac asêt lôm nan lau sem akin gwam sêmbô, ma am kan gêñ, me mba? ²³ Mac atoc daôm sa tu akêt yomsu su-nga, magoc têt ndoc mac angili yomsu, dec mac akêt Anötö ndê waê tisac. ²⁴ Tôm yom nan sêto yêc, nan sôm:

Lau gameñ apa-nga sêpu Anötö ndê ñaê tu mac nem lêt sac-nga. *[Ais 52:5]*

²⁵ Am ñgac nan sêsê am nem ñamlic ñatô su kêtuc lau Israel-nga si ñpwac, nan ngô. Am bu danam wambu yomsu hon, dec gêñ nan sêkôm têt am ñamlic, nan gêñ ti ñahu ñayham. Magoc am bu êngilî yomsu, dec gêñ nan sêkôm têt am, oc nditôm gêñ ñambwa. Yêc Anötö angô-nga am oc têt ñgac ñgameñ apa-nga nan sêsê in ñamlic ñatô su dom. ²⁶ Ma lau nan sêsê ñac si ñamlic ñatô su dom, magoc sêkôm mêtê ñayham têt yomsu whê sa, nan Anötö oc lic ñac gitôm lau nan sêsê ñac si ñamlic ñatô su. ²⁷ Ma ñgac nan sêsê in dom, magoc kôm gêñ nan kêtuc yomsu, nan oc puc am nem giso asê. ñahu bu am daôm kêt yomsu su, ma kêtuc pwac sêsê ñamlic-nga, magoc am ñgac êngilî yomsu-nga.

* **2:13:** Tinambu Pol têt asê tiawê bu ñamalac dan oc têt dom bu êñkuc yomsu hon timala e Anötö lic in bu ñamalac gitêñ - alic Rom 3:20, 23.

²⁸ Lau si nahu sêti lau Israel-nga nandô sip gêñ namlic-nga dom. Ma pwac sêsê namlic-nga nan nahu andô hêganônj gêñ nanj sêkôm têñ namlic, nanj dom. ²⁹ Mba! Lau nanj sêmasanj si nâlôm napep yêc Anötö anjô-nga, nanj sêti lau Israel-nga nandô. Ma pwac sêsê namlic-nga na-nahu andô, nanj yomsu nanj sêto sip bapia, nanj oc tôm dom bu kôm nandô sa. Magoc gwelenj nanj Nalau kôm mbo namalac si nâlôm, nanj kôm pwac dau na-nahu andô nandô sa. Namalac kainj dinanj hêgo dau bu tap ndê waê sa yêc lau nom-nga dom, tigenj inj tap waê sa yêc Anötö dau.

3

Mêtê sac oc tôm dom bu nem nandô nayham

¹ Bocdinañ lau Israel-nga sêtap mwasiñ bocke sa tu sêti lau Israel-nga, nanj hóc gêlêc lau natô si mwasiñ su? Ma nac si pwac sêsê namlic natô su-nga oc nem nac sa nalêñ bocke? ² Anjô! Lau Israel-nga sêtap mwasiñ tidau-tidau sa. Gêñ namata-nga nac lau dau dinanj Anötö kêñ inj ndê yom sip nac apai amba.

³ Magoc lau Israel-nga natô bu sêkêñ whiñ Anötö dom, dec mac gauc gêm bocke? Tu nac si sêkêñ whiñ dom-nga, dec Anötö oc hu yom nanj inj gic bata su, nanj sinj, me? ⁴ Mba andô! Tôm bu namalac honj sêti lau sêñsau tasanj-nga, magoc Anötö oc tôm dom bu señ yom danj nanj inj kêmatinj tidônj, nanj su. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm:

Yom honj nanj am sôm, nanj oc sêlic bu yom nandô enj.

Ma lau bu sêñsahê am, dec oc tôm dom bu sêtap am nem giso danj sa. [BW 51:4]

⁵ Lau natô gauc gêm gauc nambwa ma sêsôm yom bocdec bu, “Yac neñ lêñ sac-nga tôte Anötö ndê lêñ gitêñ asê yêc awê, dec tu sake-nga inj atac nandê têñ yac? Inj bu kêñ nagêyô têñ yac, dec oc solop dom.” ⁶ Gauc dinanj inj so sambuc! Bu bocdinañ, goc Anötö oc êmatôte lau nom-nga nalêñ nde? ⁷ Ma lau natô sêsôm, “Aneñ yom tasanj tôte Anötö ndê yom nandô asê tiawê e lau sêhoc inj ndê waê asê napanj. Bocdinañ tu sake-nga inj gêlic aô gitôm ngac sac danj ma kic aneñ yom bu watap matôte sa?” ⁸ Oyaê, anjô su nanj! Yom bu bocdinañ, dec gitôm

bu dasôm, “Yac dakôm sac tu bu sac nem nandô nayham-nga.” Magoc bocdinañ dom. Lau natô sêñsau ma sêñgôlinj yom pi yac lau aposel ma sêsôm bu yom nalhô dinanj sa yac whanjsuñ. Oc sêtap nagêyô sac sa tu nac si yom tasanj dinanj-nga.

Namalac gitêñ danj mbo dom

⁹ Bocke, yac lau Israel-nga mba lêñ nanj asa ambo Anötö anjô-nga, nanj hóc gêlêc lau natô si su, me? Mba andô! Tôm yac asôm su bocdec bu, lau Israel-nga ma lau apa honj sêmbo sac na-najclai napanj. ¹⁰ Tôm yom nanj sêto yêc nanj sôm:

Namalac gitêñ danj mbo dom andô. ¹¹ Ma namalac danj kêyalê Anötö, me kôm mwasac tu bu ti inj ndê gêñ-nga lec dom. ¹² Lau honj sêpuc dômbwê Anötö e sêti gêñ napopoc-nga. Namalac gitêñ danj mbo dom. Mba andô! [BW 14:1-3; 53:1-3; Ekl 7:20]

¹³ Nac si whasunj sac sambuc, gitôm gêñ batê nanj sêñsuhunj si dom, ma nasu pôm gameñ kwi. Ma nac lau sêsôm yom tasanj-nga. Yom nanj sa nac tôkwa, nanj gitôm mboc namalic sac. [BW 5:9; 140:3]

¹⁴ Nac sêpucbo lau nawahô, ma yom namakic gêm nac si whasunj ahuc. [BW 10:7]

¹⁵ Nac lau hôp-hôp tu sêkêc dac sinj-nga. ¹⁶ Ma gameñ bocke nanj sêmbo, nanj sêkôm tisac ma sêkêñ nawapac têñ lau. ¹⁷ Nac sêñyalê lêñ yom malô-nga dom. [Ais 59:7-8]

¹⁸ Ma nac sêtôte Anötö danj dom. [BW 36:1]

¹⁹ Yac tanjalê bu Moses ndê yomsu honj hêganônj lau nanj sêmbo yomsu dau napanj. Tu dinanj-nga lau honj si yom mba, ma nac honj sic waê bu sêtap Anötö ndê matôte sa. ²⁰ Bocdinañ namalac danj mbo dom, nanj tôm bu êmasanj yomsu sambob napep e Anötö lic inj bu namalac gitêñ. Mba! Magoc Moses ndê yomsu tôte yac neñ sac asê têñ yac.

Yac dati lau gitêñ tu yac neñ dakêñ whiñ-nga

²¹ Kwahic dec Anötö tôte lêñ dati lau gitêñ-nga asê, nanj nahu sip yomsu dom. Moses ti lau propet sêto yom pi lêñ dau muñ su.

²² Lau honj nanj sêkêñ whiñ Yisu Kilisi, nanj

sêtap lêtj dau sa su, ma Anötö gêlic ñac bu lau gitêñ. Lêtj tigenj dinanj gic waê lau Israel-nga ti lau sambob. ²³ Nahu bu yac hoñ yac lau dakôm sac-nga, ma tu yac neñ sac-nga, dec gitôm dom bu datigasuc Anötö ti inñ ndê ñawasi atu. ²⁴ Magoc yac hoñ datôm bu dati lau gitêñ tu gwelenj nanj Yisu Kilisi kôm tu nem yac si-nga. Anötö kêmasanj lêtj dinanj bu êmwasiñ yac ñambwa enj. ²⁵ Inñ kêtj Yisu gitôm da bu hóc ñandê ô yac neñ sac ñagêyô, ma dakêñ whiñ bu dac nanj inñ kêtj sinj, nanj hê wamba yac su têtj Anötö. Nalêtj dinanj inñ tôte asê bu inñ Anötö gitêñ. Bu inñ gêlic sac gitôm gêtj ñambwa dom, magoc lau nanj sêkôm sac muñ-nga, nanj inñ hê ñac si yom dôñ. Ma inñ kôt ndê ñalôm dôñ ²⁶ e inñ kêtj lau hoñ si sac ñagêyô pi Yisu. Bocdinañ kwahic dec Anötö tôte asê bu inñ dau inñ gitêñ, ma inñ kêmasanj lêtj bu sam lau nanj sêkêñ whiñ Yisu, nanj bu lau gitêñ.

²⁷ Bocdinañ ñamalac danj gitôm dom bu toc dau sa. Nahu bu Anötö oc lic ñamalac danj bu ñamalac gitêñ tu lêtj yomsu-nga dom, magoc tu lêtj dakêñ whiñ Yisu-nga. ²⁸ Mêtê nanj yac ahoc asê, nanj sôm bu yac dati lau gitêñ tu yac neñ dakêñ whiñ-nga, ma tu yac neñ sakiñ tanjuc yomsu-nga dom. ²⁹ Bocke? Anötö inñ lau Israel-nga tawasê si Anötö, me? Mba! Inñ lau Israel-nga si Anötö, ma lau gameñ apa-nga si Anötö bocdinañ. ³⁰ Bu Anötö tigenj dê mbo, nanj sam lau hoñ nanj sêkêñ whiñ Yisu bu lau gitêñ, lau nanj sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô-nga, ma lau nanj sêñkuc pwac dau dom bocdinañ. ³¹ Magoc mac gauc gêm bocke? Yac asôm yom pi lêtj dakêñ whiñ-nga tu bu aserj Moses ndê yomsu su-nga, me? Aö wasôm têtj mac, mba andô! Yac apuc yomsu dau dôñ.

4

Abraham kêtj whiñ Anötö dec ti ñgac gitêñ

¹ Gauc nem abanj Abraham ndê lêtj, oc whê gêtj sake sa têtj yac? ² Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ tu gêtj nanj inñ dau kôm-nga, a? Bu bocdinañ, dec oc tôm bu Abraham toc dau sa. Magoc Anötö gêlic inñ ñalêtj bocdinañ dom. ³ Bu sêto yom yêc, nanj sôm bocdec bu:

Abraham kêtj whiñ Anötö, ma tu dinanj-nga Anötö gêlic inñ bu ñgac gitêñ. [*Gen 15:6*]

⁴ Ñgac nanj kôm gwelenj nanj kôt inñ ndê ñaôli sa tôm mwasiñ ñambwa dom. Inñ tap ñaôli dau sa tu inñ kôm gwelenj-nga. ⁵ Magoc asa nanj bu kêtj whiñ Anötö, dec Anötö oc êmwasiñ inñ ñambwa ma lic inñ bu ñamalac gitêñ. Inñ tap mwasiñ dau sa tu inñ kôm gwelenj danj-nga dom, magoc tap sa ñambwa tu inñ ndê kêtj whiñ-nga. Anötö dau kêmasanj lêtj bu lau sac sêti lau gitêñ.

⁶ Kiñ Dawid sôm yom kainj tigenj pi ñamalac nanj Anötö kêmwasiñ ma sam inñ bu ñamalac gitêñ, nanj tap mwasiñ dau sa ñambwa, ma tu gwelenj nanj inñ kôm-nga dom. Dawid to yom ma whê ñamalac kainj dinanj ndê ñahu atac ñayham-nga sa bocdec bu:

⁷ Mac lau nanj Anötö suc mac nem sac kwi ma hu ñayom sinj, nanj atac ñayham sa. ⁸ Ma am asa nanj Anötö suc nem giso kwi ma oc gauc nem tiyham dom, nanj atac ñayham sa bocdinañ. [*BW 32:1-2*]

⁹ Mac gauc gêm bocke? Yom dau gic waê lau Israel-nga nanj sêñkuc pwac sêsê ñamlic ñatô su-nga, nanj tawasê, me gic waê lau nanj sêñkuc pwac dau dom, nanj sêwhiñ? Yac asôm su, bu Anötö gêlic Abraham bu ñgac gitêñ tu inñ ndê kêtj whiñ-nga. ¹⁰ Bocke? Sêsê Abraham ndê ñamlic ñatô su, dec Anötö gêlic inñ bu ñgac gitêñ, me? Wasôm mba. Anötö sam inñ bu ñgac gitêñ muñ su. ¹¹ Têtj têtj sêsê Abraham su dom, nanj inñ kêtj whiñ, dec Anötö sam inñ bu ñgac gitêñ. Ma tinjambu Anötö kêmatinj pwac sêsê ñamlic-nga têtj inñ, gitôm dôhôn danj, bu puc yom pi inñ ti ñgac gitêñ tu kêtj whiñ-nga, nanj dôñ. Bocdinañ Abraham inñ ti lau gameñ apa-nga nanj sêsê ñac dom magoc sêkêñ whiñ, nanj hoñ si damba. Ma tôm Anötö sam Abraham bu ñgac gitêñ, goc ñalêtj tigenj Anötö oc sam lau dau bu lau gitêñ. ¹² Ma lau Israel-nga nanj sêñkuc pwac sêsê ñamlic-nga, nanj bu sêkêñ whiñ, dec Abraham ti ñac si damba bocdinañ. Bu ñac lau dau sêñkuc Abraham ndê lêtj kêtj whiñ-nga, nanj inñ kêtj têtj sêsê inñ su dom.

¹³ Anötö gêm mbec Abraham ma gic bata yom têtj inñ ti inñ ndê lau wakuc, bu ñac oc

sêwêkain nom sambuc. Nac sêtap mbec dau ña-ñandô sa tu lêt sêkên whin-ña nan kôm ñac sêti lau gitên yêc Anötö anğô-ña, ma tu sênkuc yomsu-ña dom. ¹⁴ Lau bu sêtap Anötö ndê mbec ñamwasin sa tu sênkuc yomsu-ña, dec lêt dakên whin-ña gitôm gên ñambwa, ma mwasin nan Anötö gic bata bu kên têt Abraham, nan gitôm gên ñambwa bocdinañ. ¹⁵ Nahu bu lau hoñ nan sêngili Moses ndê yomsu ma sêkôm sac, nan sic waê bu oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. Yomsu bu mba, goc yom tanğili yomsu-ña mba bocdinañ.

¹⁶ Ma bocdinañ lau nan sêkên whin, nan sêtap yom nan Anötö gic bata têt Abraham, nan ña-ñandô sa gitôm mwasin ñambwa. Ma Anötö puc yom nan in gic bata têt Abraham ndê lau wakuc, nan dôn. In puc dôn têt lau Israel-ña nan sêkôc in ndê yomsu sa, nan tawasê dom, magoc puc dôn têt lau nan sênkuc Abraham ndê lêt kên whin-ña sêwhin. Tu dinañ-ña Abraham ti yac hoñ neñ damañ. ¹⁷ Tôm yom nan Anötö sôm têt Abraham, nan sêto yêc bocdec bu:

Aô wakôm am ti lau toñ daêsam si damba.

[Gen 17:5]

Bocdinañ Abraham nan kên whin Anötö, nan ti yac hoñ neñ damañ yêc Anötö anğô-ña.

Ma Anötö, in Anötö nan ndê ñaclai atu yêc bu uñ lau batê sa sêmbo tali tiyham, ma bu sôm yom ña awha goc gên nan yêc dom, nan meñ hóc asê. ¹⁸ Abraham takwê gên nan lau hoñ gauc gêm bu tôm dom bu oc ñandô sa. Ma Anötö tôte tata hoñ têt Abraham goc sôm têt in bu:

Am nem wakuc oc sêtôm dinañ. *[Gen*

15:5]

Abraham kên whin Anötö, dec kôm in ti lau toñ daêsam si damba. ¹⁹ Abraham kêyalê bu in ndê yala ti 100 su, ma in ndê licwalô pacndê su. Ma in kêyalê bu Sara ndê têt kôc balêkoc-ña pacndê. Tigen in kôc in ndê kên whin dôn ñanğa, ²⁰ ma atac lu-lu dom pi gên nan Anötö gic bata têt in. In kên whin ñanğa, ma po Anötö ndê waê sa. ²¹ In kêyalê tidôn bu Anötö ndê ñaclai yêc bu kôm gên nan in gic bata, nan ñandô sa. ²²⁻²³ Tu dinañ-ña dec sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö gêlic in bu ñgac gitên. *[Gen 15:6]*

Yom dau sêto tu Abraham tawasê-ña dom. ²⁴ Sêto tu yac lau nan dakên whin Anötö nan uñ yac neñ Pômdau Yisu sa yêc lau batê-ña. Tu yac neñ dakên whin-ña, dec Anötö oc lic yac bu lau gitên bocdinañ. ²⁵ Anötö kên Yisu mbac ndu tu yac neñ sac-ña, ma uñ in sa tiyham dec kêmasañ lêt bu dati lau gitên.

5

Dati lau gitên ña-ñandô

¹ Bocdinañ, tu yac neñ dakên whin-ña, dec Anötö gêlic yac bu lau gitên. Ma tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ña, dec dambo Anötö anğô-ña ti atac pa su eñ. ² Yisu gêlêc gatam su têt yac bu dambo Anötö ndê mwasin ñalôm, tu yac neñ dakên whin-ña. Yac datap mwasin dau sa su, ma bocdinañ dec dambo ti atac ñayham tu gên nan dakên batan dambo, nan bu oc datap Anötö ndê ñawasi sa. ³ Ma gên dan tiyham. Nawayac bocke nan dahôc tu dakên whin Yisu-ña, nan dahôc ti atac ñayham bocdinañ. Bu yac tanğalê bu gên wapac nan pi yac, nan gêm yac sa bu dalhac ñanğa. ⁴ Ma yac bu dati lau dalhac ñanğa-ña, dec tôte asê bu yac lau nan datôm bu dahôc gêlêc saê. Ma tu yac dahôc gêlêc saê-ña, dec puc yac dôn bu dakên batan gên nan Anötö gic bata. ⁵ Ma yac neñ dakên batan oc ñandô mbasi dom, ma bocdinañ yac oc mayañ dauñ dom. Bu yac tanğalê Anötö ndê mêtê atac whin yac-ña su, tu Nalau Dabuñ nan in kên sip yac neñ ñalôm-ña.

Yisu Kilisi hê wamba Anötö tu yac-ña

⁶ Têt têt yac tanğalê Anötö su dom, ma licwalô mba tu danem dauñ sa-ña, nan Anötö kêkin Yisu bu mbac ndu tu yac-ña, têt têt nan in dau kêyalin sa su. ⁷ Lau dan oc sêmbac ndu tu ñamalac gitên dan-ña dom. Me mac gauc gêm bocke? Namalac dan oc têt bu puc dau dôn ma mbac ndu tu ñamalac ñayham dan-ña, me mba? ⁸ Tigen Kilisi mbac ndu tu yac lau dakôm sac-ña. Ma ñalên dinañ dec Anötö tôte in ndê atac whin yac asê.

⁹ Kwahic dec yac lau nan dakên whin Yisu, nan dati lau gitên tu dac nan in kêc sin-ña. Ma bocdinañ yac tanğalê tidôn bu

Yisu oc nem yac sa, têñ ndoc Anötö êñsahê lau hon-nga. Ma yac oc datap Anötö ndê atac ñandê sa dom. ¹⁰ Muñ-nga yac neñ sac kôm yac dambo datôm Anötö ndê ñacyo, magoc inñ hê wamba yac ña inñ ndê Atu ndê mbac ndu. Kwahic dec inñ hê wamba yac su, ma inñ ndê Atu mbo tali tiyham, dec tanjalê bu yomandô, inñ oc nem yac si têñ bêc ñambu-nga. ¹¹ Ma gêñ danñ whinñ bocdec bu. Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi hê wamba yac têñ Anötö-nga, dec yac dambo ti atac ñayham atu, tu dati Anötö ndê lau-nga.

Adam ti dambac ndu ñahu, ma Yisu ti dandöc tanñli ñahu

¹² Sac hôc asê nom tu ñamalac tigen-nga. Ma lêtñ dambac ndu-nga hôc asê nom tu sac-nga. Lau nom-nga honñ sêkôm sac, ma tu dinan-nga ñac sêmbac ndu. ¹³ Sac hôc asê nom muñ su, ma tinambu Anötö kêtñ inñ ndê yomsu têtñ Moses. Ma yomsu bu mba, goc ñalêtñ mba bu Anötö hê lau si yom dônñ tu sêñgilit yomsu-nga. ¹⁴ Bocdinanñ lau nanñ sêñkuc Adam e meñ têtñ têtñ nanñ Anötö kêtñ yomsu têtñ Moses, nanñ sêñgilit Moses ndê yomsu dau ñadañ dom. Magoc Anötö gic yomsu ñgac ñamata-nga Adam, ma inñ kêtñ yomsu dau. Ma lau nanñ sêñkuc Adam, nanñ sêmbac ndu tu sêwêkainñ inñ ndê sac ñagêyô-nga. Ñgac ñamata-nga Adam inñ tôm dôhônñ nanñ danem dôhônñ whinñ ñgac nanñ meñ sa kêtñ inñ. ¹⁵ Lau daêsam sêmbac ndu tu ñgac tigenñ ndê sac-nga. Magoc Anötö ndê mwasiñ nanñ kêtñ ñambwa têtñ lau tu ñgac tigenñ Yisu Kilisi-nga, nanñ gêm lau daêsam sa kêtñ. Bocdinanñ gêtñ lu dinanñ, Anötö ndê mwasiñ ma Adam ndê sac, nanñ sêtôm dau dom. ¹⁶ Yomandô. Anötö ndê mwasiñ hôc gêtñ ñgac tigenñ ndê sac. Bu ñgac tigenñ ndê sac hê Anötö ndê matôc pi lau daêsam, magoc lau sac daêsam sêti lau gitêtñ tu Anötö ndê mwasiñ-nga. ¹⁷ Tu ñgac tigenñ ndê sac-nga, dec ñaclai dambac ndu-nga gêm gôlinñ lau nom-nga honñ. Magoc tu ñgac tigenñ Yisu Kilisi-nga, lau nanñ sêtap Anötö ndê mwasiñ sêti lau gitêtñ-nga sa, nanñ oc sêmbo tali ma sênem gôlinñ sêwhinñ inñ têtñ têtñ ñambu-nga.

¹⁸ Bocdinanñ, lau honñ sic waê bu sêtap matôc sa tu sac tigenñ dinanñ-nga. Magoc lau honñ nanñ sêkêtñ whinñ, nanñ sêti lau gitêtñ

ma sêtap mwasiñ dandöc tanñli-nga sa, tu gwelenñ gitêtñ tigenñ nanñ Yisu Kilisi kôm-nga. ¹⁹ B u ñgac tigenñ danñapêc têtñ Anötö, dec lau daêsam sêti lau sêkôm sac-nga. Magoc ñgac tigenñ danñ wambu Anötö, dec kêtñ masanñ lêtñ bu lau daêsam oc tôm bu sêti lau gitêtñ.

²⁰ Lau honñ sêwêkainñ Adam ndê sac ñagêyô, magoc Anötö kêtñ ndê yomsu têtñ lau tu bu sêñyalê si sac-nga. Magoc têtñ ndoc lau si sac kêsôwec tiatu, nanñ Anötö ndê mwasiñ suc sac kwi-nga kêsôwec tiatu andô hôc gêtñ sac su. ²¹ Têtñ ñamata-nga sac gêm gôlinñ lau honñ ma tu dinanñ-nga ñac sêmbac ndu. Ma ñalêtñ tigenñ kwahic dec Anötö ndê mwasiñ gêm gôlinñ lau nanñ sêkêtñ whinñ ma sêti lau gitêtñ, ma kêtñ ñac sêndöc tali ñapanñ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

6

Dapuc dômwêñ sac tu Kilisi-nga

¹ Mac gauc gêm bocke? Yac dakôm sac ñapanñ bu Anötö ndê mwasiñ suc sac kwi-nga êñsôwec tiatu ñapanñ, me? ² Mba andô! Yac dahu mêtê sac sinñ su, gitôm lau batê nanñ sêhu gêtñ nom-nga sinñ. ³ Anñgô. Busanñu nanñ piñ yac dônñ tam daminñ Yisu Kilisi, nanñ piñ yac dônñ tam daminñ inñ ndê mbac ndu whinñ. Mac anñyalê yom dau, me mba? ⁴ Mac anñyalê bu Yisu Kilisi mbac ndu ma sêñsuhunñ inñ. Ma busanñu nanñ yac dalinñ su, nanñ gitôm Anötö kêsuhunñ yac dawhinñ Yisu Kilisi. Ma tu dinanñ-nga tôm Damanñ unñ Yisu sa akêtñ lau batê-nga ña inñ ndê ñaclai ti ñawasi atu, dec kwahic dec inñ gêtñ yac gitôm lau nanñ sêtisa tiyham, ma bocdinanñ tanñsêlêtñ ti dasa neñ lêtñ tiwakuc.

⁵ Busanñu nanñ dalinñ, nanñ piñ yac dônñ tam daminñ Yisu ndê mbac ndu, dec tôm yac dambac ndu dawhinñ inñ. Ma piñ yac dônñ tam daminñ inñ ndê tisa akêtñ lau batê-nga bocdinanñ. ⁶ Tu dinanñ-nga dec anñyalê ñapep bu yac neñ ñalôm akwa sac-nga, nanñ Anötö gic pi a gicso dau whinñ Yisu, tu bu ñalôm akwa nem gôlinñ yac dom, ma dambo datôm lau akinñ mêtê sac-nga tiyham dom. ⁷ Bu yac dambac ndu dawhinñ Kilisi su, ma asa nanñ mbac ndu su, nanñ Anötö kêtñapwêc inñ su yêc sac ña-ñaclai.

⁸ Yac dambac ndu su dawhinñ Kilisi, ma bocdinanñ yac dakêtñ whinñ bu yac oc dambo

tanli dawhinj inj. ⁹ Nahu bu yac tanjalê bu Anötö unj Kilisi sa akêj lau batê-nga, ma tu dinan-nga tòm dom bu inj mbac ndu tiyham. Naclai dambac ndu-nga oc êngwiniñ inj tiyham dom. ¹⁰ Bu inj mbac ndu, ma inj ndê mbac ndu tigenj dinanj gêmlihi lau hoñ si sac ñatôp. Ma kwahic dec inj mbo tali tiyham, ma mbo tali tu bu po Anötö ndê waê sa-nga.

¹¹ Nalêj tigenj akôc gauc pi daôm bocdec bu, mac ahu mêtê sac siñ su, gitôm lau batê sêhu gêj nom-nga siñ. Ma kwahic Anötö piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi, dec mac ambo tamli awhiñ inj, tu bu apo Anötö ndê waê sa-nga. ¹² Sac tac whiñ bu ti nem ñadau, ma hê mac bu akôm mêtê sac ñapañ. Bocdinañ ayob daôm bu sac nem gôliñ mac nem ñamlic ñagêj danj dom. ¹³ Ayob tanôm ti amam ma ñamlic ñagêj hoñ bu sênem akiñ sac dom. Magoc akêj daôm sambuc têtj Anötö, atôm lau nañ sêtisa akêj lau batê-nga ma sêmbo tali. Ma akêj nem ñamlic ñagêj hoñ tu anem akiñ Anötö-nga, ma akôm mêtê gitêj enj. ¹⁴ Bu inj solop dom bu sac ti ñadau mac tiyham. Nahu bu mac ambo yomsu ñapu tòm muñ-nga lê dom, kwahic dec mac ambo Anötö ndê mwasiñ ñapu.

Dati Anötö ndê lau akiñ lêtj gitêj-nga

¹⁵ Mac gauc gêm bocke? Yac dambo yomsu ñapu dom, magoc dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu. Bocdinañ yac oc dakôm sac ñapañ, a? Aö wasôm têtj mac, mba andô! ¹⁶ Anjô su nañ. Gêj bocke nañ mac asôc ñapu, nañ ti nem ñadau. Sac bu ti nem ñadau, dec mac oc awêkaiñ señ ambac ndu-nga. Magoc mac bu akêj Anötö ti nem ñadau ma danjam wambu inj, dec mac oc ati lau gitêj. Mac anjalê yom dau, me mba? ¹⁷ Muñ-nga mac ati mêtê sac ndê lau akiñ ñambwa. Magoc danem danje Anötö bu kwahic dec mac akêj nem ñalôm sambuc bu danjam wambu yom nañ yac andôhôn mac, ma akôc sa su. ¹⁸ Kilisi kêtgapwêc mac su yêc sac ña-ñaclai, ma mac ac waê bu asa Anötö ndê lêtj gitêj, gitôm lau akiñ sic waê bu danja wambu si ñadaui.

¹⁹ Mac nem gauc sa pi lau sêkêj whiñ-nga si lêtj wakuc dom, dec aö gam dôhôn pi lau akiñ ñambwa ti ñadaui nom-nga si lêtj,

bu wawhê sa yêc awê têtj mac. Muñ-nga mac akêj nem amam ti gahim ma mac nem gêj hoñ tu sênem akiñ mêtê sac ma mêtê ñadômbwi-nga. Magoc kwahic dec akêj nem gêj hoñ bu ati lau akiñ nañ sêsa lêtj gitêj enj, e ati lau dabuñ. ²⁰ Têtj ndoc mac ambo atôm lau akiñ mêtê sac-nga, nañ mac ac ahê lêtj gitêj gacgenj. ²¹ Muñ-nga lê mac atap ñandô ñayham bocke sa tu lêtj nañ kwahic dec kêtj maya mac nañ-nga? Lêtj sac-nga dau nañ ña-ñandô dambac ndu goc. ²² Magoc kwahic dec Kilisi kêtgapwêc mac su yêc mêtê sac, ma mac ati Anötö ndê lau akiñ. Ma sakiñ wakuc dindéc ña-ñandô, nañ mac ati lau dabuñ ma oc andôc tamli ñapañ. ²³ Bu ñaôli nañ gic waê lau nañ sêsa lêtj sac-nga, nañ sêmbac ndu. Magoc mwasiñ nañ Anötö bu kêtj ñambwa têtj yac lau nañ dakêj whiñ, nañ dandôc tanli ñapañ, tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

7

Pol whê yomsu, ma Nalau Dabuñ si gôliñ sa

¹ O asidôwai, mac lau nañ anjalê yomsu tidônj. Mac anjalê su bu yomsu hêganônj lau têtj ndoc sêmbo tali enj. ² Akôc gauc pi yomsu lauwhê ti ñgac sênem dau-nga. Awhê danj bu nem ñgac sa su, nañ goc yomsu dau sô inlu nakwenj dôñ, tòm têtj nakwenj mbo tali. Magoc inj nakwenj bu mbac ndu, goc awhê dau mbo yomsu dau ndê gôliñ ñapu tiyham dom. ³ Inj bu nem ñgac wakuc têtj têtj nakwenj mbo tali dôñ mbo, nañ dasam inj bu awhê kôm mockaiñ-nga. Magoc inj nakwenj bu mbac ndu, goc yomsu sô inlu dôñ-nga pacndê, ma inj bu nem ñgac wakuc, goc dasam inj bu awhê mockaiñ-nga dom.

⁴ Ma ñalêj tigenj aneñ asidôwai, tu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Kilisi-nga, dec tòm mac ambac ndu su, ma ambo yomsu ndê gôliñ ñapu tiyham dom. Ma kwahic dec mac atap nem ñadau wakuc sa, nañ Anötö unj inj sa akêj lau batê-nga. Tu dinan-nga dec yac danem ñandô ñayham tu Anötö-nga dandic ñawaê. ⁵ Bu têtj ndoc yac dakêj whiñ su dom, nañ yac neñ ñalôm akwa gêm gôliñ yac. Ma mêtê sac nañ yomsu sôm bu dakôm dom, nañ ñalôm akwa kac

yac bu dakôm. Ma mêtê dau ña-ñandô nañ dawêkainj señ dambac ndu-nga. ⁶ Magoc kwahic dec yac dambac ndu su ma dahu gêñ nañ sô yac dôñ, nañ siñ. Kilisi kêngapwêc yac su yêc yomsu akwa nañ sêto su yêc, ma kwahic dec tam akiñ Anötö ma tañkuc lêñ wakuc nañ Nalau Dabuñ tôc têtñ yac.

Moses ndê yomsu tôc sac asê tiawê

⁷ Bocdinañ dasôm yom bocke pi yomsu? Yomsu inñ gêñ sac me? Mbasi andô! Yomsu bu yêc dom, dec aö oc wañyalê mêtê sac ñalêñ nde? Yomsu dañ sôm bu, “Tamgatu gêñ dom.” Ma tu dinañ-nga dec aö kayalê bu mêtê tañgatu gêñ-nga inñ mêtê sac. ⁸ Magoc sac kêsalê lêñ bu êñgilí aneñ ñalôm e tañgatu gêñ ñapañ, ma yomsu ñayao tôc lêñ dau têtñ sac. Yomsu bu mba, goc sac ña-ñaclai dau oc pacndê bocdinañ. ⁹ Muñ-nga aö kayalê yomsu dom, ma gambo ñayham ma gauc gêm sac dom. Magoc têtñ ndoc aö kadôhônñ yomsu, nañ sac ña-ñaclai tisa ti ñanga e aö kayalê bu gawêkainj señ wambac ndu-nga. ¹⁰ Aö gatap sa bu yomsu honñ nañ Anötö kêñ tu bu wê lau sêsa señ sêmbo tali-nga, nañ wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹¹ Nahu bu yomsu dau kêñ ñasawa têtñ sac, dec sôc meñ e ndê ñaclai tím aö, ma wê aö gasa señ wambac ndu-nga. ¹² Bocdinañ dasôm sake? Dasôm bu yomsu dau inñ sac, a? Mba! Ñagôlinñ honñ nañ Moses to, nañ gêñ dabuñ. Ma Anötö ndê yomsu honñ, nañ gêñ dabuñ, ma gitêñ, ma ñayham.

¹³ Mac gauc gêm bocke? Gêñ ñayham dinañ wê aö gasa señ wambac ndu-nga? Mba andô! Magoc tu yomsu-nga dec aö kayalê bu gakôm sac ma gawêkainj señ wambac ndu-nga. Ma yomsu dau tôc asê bu mêtê sac inñ gêñ sac sambuc.

Ñalôm akwa ndê lêñ so Nalau Dabuñ ndê lêñ

¹⁴ Yac tañyalê bu Anötö ndê yomsu inñ Nalau Dabuñ ndê gêñ. Magoc aneñ ñalôm akwa kêkuc Nalau ndê lêñ dom, dec aö gati ñgac akiñ mêtê sac-nga. ¹⁵ Bu gêñ nañ aö gakôm, nañ kayalê dom. Mêtê nañ aö tac whiñ bu wakôm, nañ gakôm dom. Magoc mêtê nañ aö atac tec, nañ gakôm ñapañ. ¹⁶ Mêtê sac nañ gakôm, nañ yomsu dau sôm bu mêtê so. Ma tu aö dauñ atac tec mêtê

sac nañ gakôm-nga, dec galic bu yomsu inñ solop ma ñayham. ¹⁷ Bocdinañ dec aö dauñ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nañ yêc aneñ ñalôm, dec kêngilí aö bu wakôm gêñ dau. ¹⁸ Aö kayalê bu gêñ ñayham dañ yêc aneñ ñalôm akwa dom. Bu aö tac whiñ bu wakôm mêtê ñayham, magoc aö gakôm dom. ¹⁹ Bu aö gakôm mêtê nañ aö atac whiñ bu wakôm, nañ dom, magoc mêtê nañ aö atac tec bu wakôm, nañ dec aö gakôm ñapañ. ²⁰ Ma tu gakôm gêñ nañ aö atac tec bu wakôm-nga, goc wasôm bu aö dauñ gakôm gêñ dau dom, magoc sac nañ yêc aneñ ñalôm, dec kêngilí aö bu wakôm gêñ dau.

²¹ Bocdinañ aö gatap ñagôlinñ bocdec sa yêc aneñ ñalôm. Aö bu wakôm mêtê ñayham, magoc sac kêti aö ahuc ñapañ. ²² Bu yêc aneñ gatunñ aö galic Anötö ndê yomsu gitôm gêñ atac whiñ-nga. ²³ Magoc aö kasahê bu ñagôlinñ dau-nga dañ gêm gôlinñ yêc aneñ ñamlic, ma bu wê aö amanñ ti gahiñ ma aneñ gêñ honñ bu sêkôm sac ñapañ. Ñagôlinñ sac-nga dau gic siñ têtñ ñagôlinñ ñayham nañ aö gauc gêm bu wakôm, ma kêngwiniñ aö dôñ gitôm ñgac gapocwalô-nga. ²⁴⁻²⁵ Bocdinañ aö wasôm yom bocdec bu. Aneñ gauc gêm bu wati ñgac akiñ nañ sôc Anötö ndê yomsu ñapu, magoc aneñ ñalôm akwa gêm akiñ ñagôlinñ sac-nga ñapañ. Oyaê, asa oc êñgaho aö ñgac sac dec su, yêc ñalôm akwa nañ wêkainj señ wambac ndu-nga? Magoc kwahic dec Anötö kêngaho aö su, ma tu dinañ-nga dec wanem danje inñ tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga.

8

Dambo tañli tu Nalau Dabuñ-nga

¹ Bocdinañ dec yac lau nañ Anötö piñ yac dôñ tam damiñ Yisu Kilisi, nañ kwahic dec tañyalê bu yac oc datap matôc sa dom andô. ² Nahu bu Nalau gêm gôlinñ yac, ma kêñ yac dambo tañli tu Yisu Kilisi-nga, ma kêngapwêc yac su yêc ñaclai sac ti dambac ndu-nga nañ muñ-nga gêm gôlinñ yac. ³ Tu yac neñ ñalôm akwa-nga, dec gitôm dom bu tañkuc Anötö ndê yomsu. Ma bocdinañ yomsu dau gitôm dom bu kôm yac dati lau gitêñ. Magoc Anötö kêmasañ lêñ bu kôm yac dati lau gitêñ bocdec bu. Inñ kêkinñ inñ

ndê Atu tigen menj mbo nom ti ñamalac tòm lau sac nom-nga. Ma kêñ inñ ti da tu yac neñ sac-nga. Ñalêñ dinanñ Anötö kêñ ñamalac honñ si sac ñagêyô pi ndê Atu ma kêmatôc inñ gitôm ñamalac sac danñ. ⁴ Inñ kôm gêñ dau, tu bu yac dasa neñ lêñ tanñkuc ñalôm akwa dom, magoc dasa neñ lêñ tòm Ñalau Dabuñ gêm gôlinñ yac, dec dakôm mêtê gitêñ enñ, tòm yomsu tôc têtñ yac.

⁵ Lau nanñ sêsa si lêñ sêñkuc ñalôm akwa, nanñ gauc gêm mêtê nanñ ñalôm akwa kôm, nanñ ñapanñ. Magoc lau nanñ sêsa si lêñ tòm Ñalau Dabuñ gêm gôlinñ ñac, nanñ gauc gêm mêtê nanñ Ñalau tac whinñ bu sêkôm, nanñ ñapanñ. ⁶ Ñamalac nanñ ndê gauc sap mêtê ñalôm akwa-nga dôñ ñapanñ, nanñ gacgeñ mbo señ mbac ndu-nga. Magoc asa nanñ ndê gauc sap mêtê nanñ Ñalau Dabuñ tac whinñ, nanñ dôñ ñapanñ, nanñ mbo señ ndôc tali-nga ma tap yom malô sa. ⁷ Bu gauc ñalôm akwa-nga, inñ êlêmê kêñ kisa têtñ Anötö, ñahu bu inñ sôc Anötö ndê yomsu ñapu dom, ma bu gauc nem bu sôc ñapu, dec oc tòm dom. ⁸ Lau nanñ si ñalôm akwa gêm gôlinñ ñac, nanñ oc tòm dom bu Anötö lic ñac ñayham.

⁹ Magoc ñalôm akwa gêm gôlinñ mac dom, Anötö ndê Ñalau mbo mac nem ñalôm ma gêm gôlinñ mac. Kilisi ndê Ñalau bu mbo mac nem ñalôm dom, dec mac ati Kilisi ndê gêñ dom. ¹⁰ Mac nem ñamlic wêkainñ señ ambac ndu-nga tu mac akôm sac-nga. Magoc Kilisi mbo mac nem ñalôm ma Anötö gêlic mac bu lau gitêñ, ma tu dinanñ-nga dec mac nem gatôm wêkainñ señ ambo tamli-nga. ¹¹ Anötö nanñ unñ Yisu Kilisi sa akêñ lau batê-nga, nanñ ndê Ñalau mbo nem ñalôm, ma bocdinanñ dec Anötö oc unñ mac nem ñamlic nanñ wêkainñ señ ambac ndu-nga, nanñ sa mbo tali tiyham tu inñ ndê Ñalau-nga.

Ñalau Dabuñ kôm yac dati Anötö ndê balêkoc

¹² Bocdinanñ asidôwai, lêñ wakuc yêc nanñ gic yac ñawaê bu tanñkuc-nga, ma dasa lêñ ñalôm akwa-nga tiyham dom. ¹³ Ñahu bu asa nanñ sa lêñ dinanñ, oc mbac ndu. Magoc mac bu apuc dômwêm mêtê ñalôm akwa-nga ña Ñalau ndê ñaclai, dec mac oc ambo tamli. ¹⁴ Bu lau nanñ Anötö ndê Ñalau gêm gôlinñ ñac, nanñ sêti Anötö ndê balêkoc. ¹⁵ Mac akôm Ñalau dau su, ma inñ kôm mac

ati lau akinñ nanñ atôc nem ñadau, nanñ dom. Mba! Ñalau dau kôm mac ati Anötö ndê atui awhê ma ñgac, ma tòm bu ata Anötö bocdec bu, “Damanñ, Damanñ.” ¹⁶ Ma Ñalau dau gêm yac neñ gatunñ sa, dec tanñyalê bu dati Anötö ndê balêkoc, yomandô. ¹⁷ Ma yac bu dati Anötö ndê balêkoc, dec yac oc dawêkainñ Anötö ndê gêñ lêñsêm dawhinñ Kilisi. Yomandô! Yac bu tanñkuc Kilisi ndê lêñ hôc ñandê-nga, dec oc datap ñawasi sa dawhinñ inñ bocdinanñ.

Ñawasi nanñ oc menñ sa têtñ têtñ ñambu-nga

¹⁸ Têtñ ndoc aô gakôc gauc pi waêñ ñayham ti ñawasi nanñ yac oc datap sa têtñ têtñ ñambu-nga, nanñ galic gêñ wapac honñ nanñ kwahic dec dahôc dambo nom, nanñ gitôm gêñ saunñ. ¹⁹ Bu gêñ honñ nanñ Anötö kêñ yêc nom, nanñ sêmbo sêtôm yac lau nanñ dakêñ batanñ ma dahônñ têtñ nanñ Anötö oc tôc inñ ndê balêkoc asê tiawê. ²⁰ Bu gêñ honñ nanñ Anötö kêñ, nanñ sêtisac sêwhinñ yac ñamalac. Gêñ dau si atac whinñ lêñ bocdinanñ dom, magoc têtñ ndoc Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-nga, nanñ inñ ndê yom kêñ sac gêñ honñ. Magoc yac dakêñ batanñ ²¹ bu tinambu Anötö oc êngapwêc gêñ honñ su yêc lêñ sêtisac-nga. Ma têtñ têtñ dinanñ ñawapac dau oc êngwininñ yac lau nanñ dati Anötö ndê balêkoc, me gêñ danñ nanñ Anötö kêñ, nanñ tiyham dom, ma yac ti gêñ honñ oc dambo ñayham ma ti ñawasi enñ.

²² Yac tanñyalê bu têtñ têtñ ñamata-nga e menñ, gêñ honñ nanñ Anötö kêñ, nanñ sêhôt ñawapac gitôm awhê nanñ bu kôc balêkoc, dec kêsahê ñandê ma tanñ. ²³ Ma ñawapac dau kêgwiniñ gêñ nom-nga tawasê dom, magoc kêgwiniñ yac ñamalac whinñ, dec dambo ti danñgi yêc neñ ñalôm. Yomandô yac dakôm Ñalau Dabuñ su gitôm gêñ ñandô mbêc ñayham. Tigenñ gêñ ñatô nanñ Anötö gic bata bocdec bu, inñ oc kôc yac sa dambo dawhinñ inñ datôm inñ ndê balêkoc, ma nem yac si yêc ñawapac nom-nga, nanñ ñandô sa su dom. Bocdinanñ kwahic dec yac dahônñ ti dakêñ batanñ gêñ ñayham nanñ oc menñ sa. ²⁴ Têtñ ndoc yac dakêñ whinñ ma datap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa, nanñ yac dakêñ batanñ bu oc datap gêñ dinanñ sa whinñ. Magoc yac neñ dakêñ batanñ ñahu sip gêñ nanñ datap sa su, nanñ dom. Yac bu

datap sa su, dec yac oc dakêñ batan dom.
²⁵ Kwahic dec yac dakêñ batan gêñ nan dalic su dom, ma dahôn dambo ti atac pa su en.

Nalau Dabuñ gêm yac sa tu daten mbec-nga

²⁶ Ma gêñ dan whin bocdec bu. Nalau Dabuñ oc nem yac sa têt ndoc yac bu daten mbec magoc dapônda dauñ tu gêñ nan gic waê bu daten mbec pi-nga. Nalau dau oc nem yac awhañ têt Anötö, pi danñ nan yêc yac neñ ñalôm, nan tôm dom bu yac dauñ dasôm asê. ²⁷ Ma Anötö nan kêyalê ñamalac si ñalôm e pi sa, nan oc ngô mbec dau, ñahu bu inlu ndê Nalau sêkôm si gêñ hon ña gauc tigen. Ma Nalau dau teñ mbec tu lau dabuñ-nga, kêkuc Anötö ndê atac whin solop.

Gên dan gitôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whin

²⁸ Ma yac lau nan Anötö kêgalêm yac sa dati in ndê lau, tôm in dau gauc gêm tidôn, nan tanyalê bu in gêm gôlin gêñ hon, bu ti yac lau nan atac whin in, nan neñ ñayham. ²⁹ Bu yac dahôc asê nom su dom, magoc Anötö kêyalê yac mun su, ma kêyalin yac sa bu oc datôm in Atunçac dau. Ma bocdinañ in ndê Atunçac ti ngac mbêc, ma yac dati in asii ti lhuwêi daêsam. ³⁰ Ma yac lau nan in kêyalin yac sa gwanan su, nan in kêgalêm yac, ma kêmasañ lêt tu dati lau gitên ma datap in ndê ñawasi sa-nga.

³¹ Bocdinañ dasôm sake pi gêñ hon nan Anötö kôm tu yac-nga? Yac bu dambo Anötö ndê mwasiñ ñapu, dec ñacyo bocke oc ku yac dulu? ³² In kêgamin in dau ndê Atu têt yac dom, magoc kêkin in meñ mbac ndu tu yac hon-nga. Ma bocdinañ dec tôm dom bu in êngamin gêñ dan têt yac, in oc êmwasiñ yac ña gêñ bocke nan dapônda nan. ³³ In dau kêyalin yac sa, ma puñ yac dôñ ma sam yac bu lau gitên. Tu dinañ-nga dec asa gitôm bu oc êngôlin yom dan pi yac têt in? ³⁴ Ma asa gitôm bu oc êmatôc yac ma señ yac su? Nalên mba. Nahu bu Yisu Kilisi nan mbac ndu ma Anötö un in sa mbo tali tiyham, nan ndöc Anötö ndê amba andô-nga, ma gêm yac awhañ têt in. ³⁵⁻³⁶ Ma asa oc tôm bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac

whin ñalôm? Nawapac daêsam sêyêc, tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Tôm bêc hon lau tac whin bu sêndic yac ndu tu am-nga.

Ñac sêlic yac datôm domba bu sêndic ndu-nga. [BW 44:22]

Yac bu dahôc ñawapac me ñandê, ma lau bu sêkên kisa yac me sêndic yac ña bien, me yac bu dapônda gêñ daneñ-nga me ñakwê, me yac bu datap gêñ ti ñac lai nan bu señ yac su-nga sa, goc gêñ dinañ ñadañ oc tôm dom bu êngaho yac su yêc Kilisi ndê atac whin ñalôm. ³⁷ Mba andô! Tu Kilisi nan atac whin yac-nga, nan dec gêñ hon dinañ ñadañ oc tôm dom bu ku yac dulu. ³⁸⁻³⁹ Aêc! Aô kayalê tidôn bu gêñ dan oc tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whin, nan datap sa tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. Mba! Yac bu dambac ndu me dambo tanli, yac bu dapi lôc balin me dasip gwêc ñalôm dandi, tigen oc tôm dom bu daso Anötö ndê atac whin. Ma añela me ñalau sac me gêñ kwahic dec-nga me gêñ nan oc meñ sa tinambu-nga, me ñac lai tidau-tidau me gêñ hon nan Anötö kên, nan ñadañ oc tôm dom bu kac yac su yêc Anötö ndê atac whin.

9

Pol tawalô lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu dom

¹ Tu Kilisi nan aô gakên whin-nga, dec aô wasôm yom ñandô têt mac. Aô oc wanşau mac dom. Ma yêc aneñ ñalôm, nan Nalau Dabuñ gêm gôlin, dec kayalê tidôn bu aneñ yom in yom ñandô en. ² Aô wasôm têt mac bu aneñ ñalôm ñawapac ñapan ma kasahê ñandê atu, tu lau Israel-nga daêsam nan sêkên whin Kilisi dom-nga. ³ Lau dau aneñ asidôwai ti lhuñwêi Israel-nga, nan yac mba ñahu tigen. Ma aô tac whin ndu andô bu ñac lau dau sêkên whin Kilisi. Aêc, tôm Anötö êmasuc aô su yêc Kilisi-nga, me lic aô gitôm ngac sac sambuc, magoc lêt dau bu nem ñac sa tu sêkên whin Yisu-nga, dec aô oc walic ñayham bu wahôc ñawapac dau.

⁴ Lau Israel-nga dinañ Anötö kêyalin ñac sa bu sêti in ndê lau, ma hoc in ndê ñawasi asê têt ñac. In kêmatin pwac whin ñac si apai, ma gic bata gêñ ñayham daêsam tu

nem ñac sa-nga. Inj kênj yomsu ti sakinj lôm dabun-nga têtj ñac. ⁵ Ñac honj sêsa akênj apai nanj Anötö dau kêtalinj sa sêti inj ndê lau. Ma lau Israel-nga si †Mesaya dau menj sa akênj apai dinanj si dac ñapu. Kilisi dau dinanj inj Anötö ñandô ma gêtj honj ñadau, dec gic waê bu tampinj inj tôm bêc honj. Yomandô!

Anötö ndê lêtj ênyalinj lau sa-nga

⁶ Anötö gic bata mwasiñ honj dinanj têtj lau Israel-nga. Magoc tu ñac si daêsam sêkênj whinj Yisu dom-nga, dec dasôm bu Anötö ndê yom dau ñandô mba lec dom. Mba! Ñahu bu lau honj nanj sêsa akênj †Jakob, nanj sêti lau Israel-nga ñandô, nanj Anötö kêtalinj ñac sa, nanj dom. ⁷ Ma ñalêtj tigenj, lau honj nanj sêsa akênj Abraham, nanj dasam ñac bu Abraham atui ñandô dom. Tôm yom nanj Anötö sôm têtj Abraham bocdec bu:

Lau oc sêsam lau wakuc nanj sêsa akênj Aisak bu am nem gôlôwac ñandô. *[Gen 21:12]*

⁸ Yom dau ñahu bocdec bu, Ismael lu Aisak lu-lu sêsa akênj Abraham. Magoc Ismael ti ndê lau wakuc sêti lau Israel-nga ñandô, nanj Anötö sam bu inj ndê atui, nanj dom. Magoc Aisak ti ndê lau wakuc nanj Anötö kêmatinj pwac hêganônj ñac, nanj inj gêlic ñac tôm Abraham ndê atui solop. ⁹ Bu Anötö kêmatinj pwac têtj Abraham bocdec bu:

Têtj yala danj ninnga goc aô wambu wamenj, ma am nem awhê Sara oc kôc nem atômñgac danj su. *[Gen 18:10, 14]*

¹⁰ Ma gauc nem balêkoc lôcmpônj nanj Rebeka kôc. Inlu si damba tigenj, yac mba abanj Aisak. ¹¹⁻¹² Magoc Rebeka kôc inlu su dom, ma sêkôm gêtj ñayham me sac danj su dom, nanj Anötö kêtalinj inlu si danj sa gwananj. Inj sôm yom têtj Rebeka bocdec bu:

Ñgac atu oc nem akinj ñgac saun. *[Gen 25:23]*

Anötö kôm gêtj dau kêtuc inj ndê lêtj ênyalinj lau sa-nga tôm inj dau gauc gêm, ma tu gwelenj nanj ñac dau sêkôm nanj-nga dom. ¹³ Sêto Anötö ndê yom danj tiyham pi balê lu dau bocdec bu:

Aô atac whinj Jakob, magoc atac tec Iso. *[Mal 1:2-3]*

¹⁴ Bocdinañ oc dasôm sake? Dasôm bu Anötö ndê lêtj ênyalinj lau sa-nga inj solop dom, me? Mba andô! ¹⁵ Bu inj sôm yom têtj Moses bocdec bu:

Aô oc tanwalô lau nanj aô atac whinj bu tanwalô ñac. Ma aô oc atac apu lau nanj aô atac whinj bu atac apu ñac. *[Eks 33:19]*

¹⁶ Bocdinañ Anötö kêtalinj lau sa tu ñac dau si atac whinj me ñac si gwelenj-nga dom, magoc tu inj dau ndê tawalô-nga.

¹⁷ Ma gêtj danj tiyham. Sêto yom nanj Anötö sôm têtj Parao yêc bocdec bu:

Aô gakênj am ti kinj bu watôc anej ñaclai asê pi gêtj nanj wakôm têtj am, ma bu anej ñaê ñawaê sa ma nem nom ñagamenj sambuc ahuc. *[Eks 9:16]*

¹⁸ Ñalêtj dinanj Anötö tawalô lau nanj inj tac whinj bu tawalô, ma lau nanj inj tac whinj bu kôm ñac si ñalôm ñadandi, nanj kôm ñadandi sa.

¹⁹ Ma mboe mac nem danj oc sôm yom têtj aô bocdec bu, “Lêtj dau bu bocdinañ, dec tu sake-nga Anötö puc yac neñ giso asê? Bu Anötö kêmasanj lêtj honj tidônj tôm inj gauc gêm, dec asa gitôm bu sa lêtj dau-nga danj?”

²⁰ Magoc aô wasôm têtj am ñamalac bocke nanj gauc gêm bu sôm yom kainj dinanj pi Anötö. Bocke ma lôñ andô danj oc sôm têtj ñamalac nanj kêmasanj inj ma ndac, “Tu sake-nga am kêmasanj aô kainj dindec?” ²¹ Yom dau solop dom. Bu ñamalac kêmasanj lôñ-nga dau inj ti ñadau. Ma inj gitôm bu kôc nomdac ma êmasanj gêtj ñayham tiwaê danj, me gêtj ñambwa waêmbe danj, tôm inj dau gauc gêm.

²² Ma ñalêtj tigenj Anötö inj ñadau, ma tôm bu kôm tôm inj atac whinj. Lau nanj sêkôm sac sic waê bu sêninnga, ma Anötö bu tôc ndê atac ñandê ti inj ndê ñaclai asê têtj ñac, dec oc tôm. Ma inj bu gauc nem bu kôc ndê ñalôm dônj, ma hê yom malô sa têtj ñac, dec oc tôm bocdinañ. ²³ Inj bu êñkuc lêtj yom malô-nga dinanj, dec inj oc kôm tu bu tôc inj ndê ñawasi atu asê têtj lau nanj sic waê bu sêtap inj ndê tawalô sa-nga. Lau dau inj kêtalinj ñac sa gwananj su, bu sêwêkainj inj ndê ñawasi. ²⁴ Yom dau hêganônj yac lau nanj Anötö kêgalêm yac sa, lau Israel, ma lau nanj lau Israel dom, nanj bocdinañ.

²⁵ Tôm Anötö ndê yom nan propet Hosea to bocdec bu:

Lau nan anej lau dom, nan aö oc wasam nac bu anej lau. Ma bawhê nan mun-nga aö atac whin in dom, nan aö oc wasam in bu anej bawhê atac whin-nga.

²⁶ Ma yêc gamej tigen nan mun-nga aö gasôm têt nac bu, “Anej lau mac dom,” nan lau oc sêsam nac bu, “Anötö Tali Nadau ndê balêkoc.” [Hos 2:23; 1:10]

²⁷ Ma propet Aisaya hoc yom asê pi lau Israel-nga bocdec bu:

Lau Israel-nga nac lau daêsam nandô, gitôm gangac gwêc-nga. Magoc Pômdau oc nem hon si dom, oc kôc nandôlu en sa. ²⁸ Bu yom nan Pômdau kêmatin tidôn, nan in oc kôm nandô sa yêc nom, ma ndic dabin ngahô en. [Ais 10:22-23]

²⁹ Ma tôm yom dan tiyham nan Aisaya hoc asê mun su:

Pômdau Naclai Nadau bu hu yac ney lau wakuc natô sin gacgen sêmbo dom, dec oc dandinan gitôm malac Sodom ma Gomora. [Ais 1:9]

Lau Israel-nga sêkên whin dom, dec sêti lau gitên dom

³⁰ Bocdinaj oc dasôm sake pi Anötö ndê lêt ênyalin lau sa-nga? Lau nan lau Israel dom, nan sêkôm gwelen tu sênsalê lêt gitên-nga dom, magoc sêtap sa tu sêkên whin gwelen nan Yisu kôm tu nac-nga. ³¹ Ma lau Israel-nga sênsalê lêt gitên yêc yomsu nalôm, magoc sêtap sa dom. ³² Ma sêtap sa dom, nahu bu nac sêkên whin gwelen nan Yisu kôm tu nac-nga, nan dom. Nac gauc gêm bu nac oc sêti lau gitên, tu nac dau si gwelen-nga, ma bocdinaj nac sêtôm lau nan sêtin gahi pi hoc ma sêpen. ³³ Tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Alic su nan! Aö gakên hoc dan kalhac Lôc †Sayon, nan lau daêsam oc sêtin gahi pi ma sêpen. Magoc asa nan kên whin in, nan oc maya dau dom. [Ais 28:16; 8:14]

10

¹ O asidôwai. Aö tac whin nandô ma gatej mbec têt Anötö, bu lau Israel-nga nan sêkên whin Yisu dom, nan oc sêkên

whin dec sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa. ² A ö wasôm yomandô bu lau dau sêyêm dau su bu sêsa Anötö ndê lêt. Nac sêkôm gêt dau, magoc nac si gauc sa pi yom nandô dom. ³ Nahu bu nac gauc gêm bu sêtôt nac dau si lêt asê tôm lêt gitên. Magoc nac sem gauc lêt nan Anötö kêmasan bu sam yac bu lau gitên, dec sêsôt lêt dau napu dom. ⁴ Bu Kilisi dau ndê lêt gitên gic bata yomsu hon, dec lau hon nan sêkên whin Yisu, nan Anötö gêlic nac bu lau gitên.

Anötö ndê lêt nem lau si-nga

⁵ Lêt bu lau sêti lau gitên tu sênkuc yomsu-nga, nan Moses whê sa bocdec bu:

Asa nan bu ênkuc yomsu hon napep en, nan oc ndôc tali tu yomsu-nga. [Lev 18:5]

⁶⁻⁷ Magoc namalac dan oc tôm bu t i namalac gitên tu in kêkuc yomsu-nga lec dom. Lêt dati lau gitên tu yac ney dakên whin-nga, nan meñ sa tiawê su. Tôm yom dan nan sêto yêc bocdec bu:

Akôc gauc daêsam pi asa oc pi undambê ndi, me sip lambwam ndi dom. [Diut 30:13]

Bocdinaj yac dapônda namalac dan bu pi undambê ndi bu kôc Kilisi sa sip meñ, me bu sip lambwam ndi bu kôc in su akên lau batê-nga dom, tu bu datap yom pi lêt dakên whin-nga nahu sa. Mba! ⁸ Bu yom pi lêt dakên whin-nga dec yac ahoc asê têt mac su, tôm yom nan sêto yêc, nan sôm bocdec bu:

Yom dau sin dau têt mac dom, bu mac akôc sa sip nem nalôm su, ma mac asôm ambo. [Diut 30:14]

⁹ Ma yom dau bocdec bu. Am bu kên whin ti nem nalôm sambuc bu Anötö un Yisu sa akên lau batê-nga, ma whamsun hoc yom asê bu Yisu in am nem Pômdau, dec Anötö oc nem am si. ¹⁰ Bu yêc am nem nalôm nan am kên whin, dec Anötö gêlic am bu namalac gitên, ma yêc am nem whamsun am hoc nem kên whin Yisu-nga asê, dec Anötö gêm am si. ¹¹ Tôm Anötö ndê yom nan sêto yêc nan sôm:

Asa nan kên whin in, nan oc maya dau dom. [Ais 28:16]

¹² Bu Anötö gêlic lau Israel ma lau nan lau Israel dom, nan nalên tigen. Pômdau

tigen dec ti lau hon si Pômdau, ma lau hon nan sêta in ndê ñaê, nan in oc êmwasiñ ñac ñandô. ¹³ Tôm yom nan propet Joel to yêc bocdec bu:

Lau hon nan sêta Pômdau ndê ñaê, nan Anötö oc nem ñac si. *[Joel 2:32]*

¹⁴ Magoc lau nan sêkên whiñ Yisu su dom, nan oc sêta in ndê ñaê ñalên bocke? Ñac bu sêngô in ñawaê dom, dec oc sêkên whiñ ñalên bocke? Ma lau bu sêhoc ñawaê ñayham asê têt ñac dom, dec oc sêngô ñalên bocke? ¹⁵ Ma lau bu sêñkiñ lau ahen-nga sêsa sêndi dom, dec ñawaê ñayham dau oc hôc asê lau dau ñalên bocke? Tôm yom nan sêto yêc nan sôm:

Lau nan sêngô ñawaê ñayham, nan oc sêtisambuc lau ahen-nga nan sêñsêlên sêmen tu sêhoc ñawaê dau asê-nga. *[Ais 52:7]*

¹⁶⁻¹⁷ Bocdinañ yac neñ dakên whiñ ñahu sip danğô ñawaê ñayham, ma yom pi Kilisi ti ñawaê ñayham ñahu. Magoc lau Israel-nga hon sêkôc ñawaê ñayham sa dom. Tôm Aisaya to:

O Pômdau, lau dan sêkên whiñ yom nan yac ahoc asê, nan dom. *[Ais 53:1a]*

¹⁸ Mac gauc gêm bocke? Lau Israel-nga sêngô ñawaê ñayham su, me mba? Aêc, ñac sêngô su, tôm yom nan sêto yêc, nan sôm bocdec bu:

Yom dau sa têt nom ñabatin hon, ma lau sêngô yêc nom ñagamen sambob. *[BW 19:4]*

¹⁹⁻²¹ Ma gêndac dan tiyham bocdec bu, lau Israel-nga sênyalê yom nan sêngô su, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom, nan Aisaya to pi lau Israel-nga bocdec bu:

Tôm bêc hon aô kamatôc aman tu wakôc lau dau sa-nga, magoc ñac lau danğapêc ma ñac si ñalôm ñadandi. *[Ais 65:2]*

Lau Israel-nga sêtec bu sêkôc ñawaê ñayham sa, ma bocdinañ yom dau sa têt lau gameñ apa-nga gi. Yom nan Anötö sôm têt lau Israel-nga, nan whê gêt dau sa, tôm Moses to yêc bocdec bu:

Aô oc watoc lau waêmba sa, e kôm mac anem lêmuj ñac. Ma watoc lau gauc mbasi-nga sa, e kôm mac atac ñandê. *[Diut 32:31]*

Ma Aisaya dau sôm yom yêc awê bocdec bu:

Lau nan sêñsalê aô dom, nan sêtap aô sa. Ma gatôc dauñ asê têt lau nan sêndac aô dom nan. *[Ais 65:1]*

11

Anötö puc dômbwê in ndê lau Israel-nga dom

¹ Bocdinañ aô bu wandac mac bocdec bu. Mac gauc gêm bu Anötö puc dômbwê in ndê lau Israel-nga, me? Aô wasôm mba andô, bu aô dauñ ñac Israel-nga, ma Abraham ndê wakuc dan, nan gasa akên Benjamin ndê ton. ² Anötö puc dômbwê in ndê lau nan in kêyalin ñac sa gwanan su, nan dom. Gauc nem yom nan sêto yêc pi Elaija, têt ndoc in pu lau Israel-nga têt Anötö, ma sôm yom bocdec bu:

³ Pômdau, ñac sic am nem lau propet ndu, ma sêsen alta nan lau sem akin am sêmbo, nan su. Aô tanwasên dec gasôc am ñapu, ma ñac bu sêndic aô ndu. *[1 Kij 19:10, 14]*

⁴ Gauc nem yom nan Anötö ô têt in bocdec bu:

Aô gasiñ aneñ lau 7,000 sêmbo lau Israel-nga ñalôm, nan sêpôn haduc têt anötö tasan Baal dom. *[1 Kij 19:18]*

⁵ Ñalên tigen kwahic dec lau ton dan sêmbo lau Israel-nga ñalôm, nan Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê, kêkuc in ndê lêt êmwasiñ lau ñambwa-nga. ⁶ Ñac sêtap Anötö ndê mwasiñ sa tu ñac dau si sakin-nga dom. Anötö bu ênyalin ñac sa tu ñac si sakin-nga, dec yom nan dasôm pi in ndê lêt êmwasiñ lau ñambwa-nga, nan oc yom ñandô dom.

⁷ Bocdinañ oc dasôm sake? Lau Israel-nga sêkôm mwasac bu sêti lau gitêt yêc Anötö anğô-nga, magoc gitôm dom. Magoc ñac si lau nan Anötö dau kêyalin ñac sa, nan sêtap lêt sêti lau gitêt-nga sa. Ma ñac si lau ñatô, Anötö kôm ñac si ñalôm ñadandi sa, ⁸ tôm yom nan sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêt ñasec kôm ñac si ñalôm ahuc, ma in kôm ñac si tandô tipec ma ñac si danğasuñ hôc ahuc. Ma ñac sêmbo bocdinañ ñapan e meñ têt kwahic dec. *[Diut 29:4; Ais 29:10]*

⁹ Ma Dawid to yom bocdec bu:

Mwasiñ nan ñac bu sênen-nga, nan oc kac dau kwi ma kêt sac ñac, gitôm huc

me akô bu kôc ñac dôñ-ñga, ma gitôm hoc sêtiñ gahi pi-ñga, ma gitôm ñagêyô sac bu kênj wapac ñac. ¹⁰ Anötö kôm ñac si tandô tipeç, e sêlic gameñ apu. Ma inj kênj ñac sêhóc ñawapac ñapañ e dômbwêkwa mbwê-alö. [BW 69:22-23]

Lau apa sêtap mwasinj sa tu lau Israel-ñga

¹¹ Aö bu wakênj gêndac danj tiyham. Mac gauc gêm bu lau Israel-ñga sêpeñ e siñga gacgeñ, me mba? Aö wasôm têtj mac bu mba andô. Magoc tu lau Israel si giso-ñga, dec lau nañ lau Israel dom, nañ sêtap Anötö ndê lêtj nem lau si-ñga sa. Ma gêtj dau oc kôm lau Israel-ñga sênem lêmuñ lau apa dau. ¹² Magoc ñac si giso dau ti señ bu lau apa hoñ sêtap Anötö ndê mwasinj sa hóc gêlêc. Ma ñac lau Israel-ñga dau bu sêkac dau kwi ma sêkênj whiñ Yisu, dec lau daêsam andô oc sêtap Anötö ndê mwasinj sa êñlêc, ñac lau Israel-ñga dau, ma lau gameñ apa-ñga sêwhiñ.

¹³ Aö gato yom dindêc têtj mac lau nañ lau Israel dom. Anötö kêyalinj aö sa gati aposel tu bu wahoc ñawaê ñayham asê têtj mac-ñga. Ma aö atac ñayham atu tu aneñ gwelenj dindêc-ñga. ¹⁴ Nahu bu mboe aneñ asidôwai Israel-ñga ñatô oc sênem lêmuñ Anötö ndê mwasinj nañ mac atap sa, e kôm ñac sênem dau kwi ma sêtap lêtj Anötö nem ñac si-ñga sa sêwhiñ. ¹⁵ Kwahic dec ñac sêkôc ñawaê ñayham pi Yisu sa dom, ma tu dinanj-ñga dec lau gameñ apa-ñga hoñ sêngô ñawaê nañ hê wamba ñac têtj Anötö. Magoc lau Israel-ñga bu sêkôc ñawaê ñayham dau sa ma sêkênj whiñ Yisu, dec ñac oc sêtôm lau nañ sêtisa akênj lau batê-ñga. ¹⁶ Gêtj ñandô mbêc nañ dakênj ti da têtj Anötö nañ gêtj dabuñ, ma oc kôm gêtj ñandô ñambu-ñga hoñ ti dabuñ. Ma Anötö bu lic a danj ñawakac bu dabuñ, dec inj oc lic a dau ñasañgac hoñ bu dabuñ bocdinañ.*

Pol gêm dôhônj lau Israel pi a olib

¹⁷ Lau Israel-ñga gitôm a folib malac-ñga nañ Anötö tim ñasañgac ñatô kic. Ma mac lau nañ lau Israel dom, mac atôm a olib salen-ñga ñasili. Ma Anötö kôc mac,

ma sô mac dôñ pi a olib malac-ñga dau ñampê, awhiñ a dau ñasañgac ñatô, bu atap ñakwi ñayham sa yêc a olib dinanj ñawakac. ¹⁸ Bocdinañ atoc daôm sa tu mac akôc a ñasañgac nañ siñga su, nañ si mala-ñga dom. Mac bu akôm bocdinañ, dec gauc nem bu mac akênj ñañga têtj a olib dau dom, magoc mac daôm akôc ñañga yêc a olib ñawakac. ¹⁹ Ma mboe mac gauc gêm bu Anötö tim ñasañgac ñatô su, tu bu kôc mac sa aö ñac su. ²⁰ Yom dau inj yomandô, tigenj gauc nem bocdec bu, Anötö kôc mac sa tu mac akênj whiñ Yisu-ñga, ma tim ñac su bu ñac sêkênj whiñ dom. Bocdinañ atoc daôm sa dom, magoc atôc Anötö. ²¹ Bu a dau ñasañgac solop nañ Anötö tim ñatô su. Ma inj gitôm bu oc tim mac su bocdinañ.

²² Tu dinanj-ñga dec anyalê tidônj bu Anötö inj Anötö êmwasinj lau-ñga, ma inj Anötö kênj ñagêyô têtj lau-ñga whiñ. Inj kênj ñagêyô têtj lau nañ sêpeñ, magoc kêmwasiñ mac. Asap inj ndê mwasinj dinanj dôñ. Bu mba, dec inj oc tim mac su. ²³ Ma lau Israel-ñga dinanj bu sêkac dau kwi ma sêkênj whiñ Yisu, dec Anötö oc kôc ñac sa, ma inj gitôm bu kênj ñac sêmbu sêndi sêsap a olib dau dôñ tiyham. ²⁴ Bu mac a olib malac-ñga ñasañgac solop dom, magoc Anötö kôc mac yêc a olib salen-ñga, ma kênj mac ati a olib malac-ñga ñasañgac. Bocdinañ oc ñawapac dom bu inj kôc a dau ñasañgac solop, ma kênj ñac sêlhac si a ñampê solop tiyham.

Anötö tawalô lau hoñ

²⁵ O asidôwai. Yom dindêc nahu sip ñalôm gi, ma aö tac whiñ bu mac anyalê ñapep. Ma bocdinañ oc tôm dom bu mac atoc daôm sa. Anötö kôm lau Israel-ñga si ñalôm ñadandi sa, bu sêmbu bocdinañ e lau gameñ apa-ñga hoñ nañ Anötö kêgalêm ñac sa, nañ sêmeñ sêsôc Anötö ndê gôlinj ñapu su nañ. ²⁶ Ma ñalêñ dinanj dec Anötö oc nem lau Israel-ñga hoñ si, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu: Ngac nem lau si-ñga oc meñ sa akênj Lôc Sayon. Ma inj oc nem Jakob ndê wakuc kwi sêhu mêtê sac siñ. ²⁷ Ma aö wamatiñ aneñ pwac whiñ ñac, têtj têm

* **11:16:** Yom dau inj gitôm yom gôlinj danj. Yom pi gêtj ñandô mbêc ma a ñawakac, nañ hêganônj lau Israel-ñga si apai. Pol bu tôc asê bu Anötö kôc lau Israel-ñga si apai sa ma gêlic ñac bu lau dabuñ, ma ñac si lau wakuc bu sêkênj whiñ Yisu, dec inj oc lic ñac bu lau dabuñ ñalêñ tigenj.

nañ aö oc wasuc ñac si sac kwi. *[Ais 59:20-21]*

²⁸ Lau Israel-nga sêti Anötö ndê ñacyo, ñahu bu sêkôc ñawaê ñayham pi Yisu sa dom. Ma tu dinañ-nga ñawaê dau golom mac. Magoc Anötö kêyalin ñac sa gwananñ su, dec tac whinñ ñac tu abanñ Israel-nga. ²⁹ Bu galem ti mwasiñ nañ Anötö gic bata têtñ lau, nañ inñ oc tòm dom bu señ su. ³⁰⁻³¹ Munñ-nga mac lau gameñ apa-nga danampêc têtñ Anötö. Magoc kwahic dec lau Israel-nga dangapêc têtñ Anötö, dec mac atap inñ ndê tawalô sa. Ma tu dinañ-nga ñac lau Israel-nga nañ kwahic dec dangapêc têtñ Anötö, nañ tinambu oc sêtap inñ ndê tawalô sa sêwhinñ. ³² Bu Anötö sam lau honñ bu lau dangapêc-nga. Inñ têtñ gêtñ dau tiawê, dec lau honñ nañ bu sênem dandi kwi, nañ inñ oc tawalô ñac.

Datoc Anötö ndê waê sa

³³ Oyaê. Anötö ndê mwasiñ ti inñ ndê gauc inñ gêtñ atu andô, ma inñ kêyalê gêtñ honñ e pi sa timala enñ. Asa oc nditôm bu ênyalê inñ ndê lêtñ me yom nañ tidônñ yêc inñ-nga?

³⁴ Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, me gitôm bu kêtñ gauc têtñ inñ? *[Ais 40:13]*

³⁵ Ma asa tòm bu kêtñ gêtñ ñayham danñ têtñ Anötö, dec Anötö oc kêtñ gêtñ têtñ inñ ô? *[Job 41:11]*

³⁶ Bu gêtñ honñ sa akêtñ inñ ndê, ma inñ ti gêtñ honñ ñahu ma ti gêtñ honñ ñadau bocdinañ. Datoc inñ ndê waê sa titêm-titêm. Yomandô.

12

Dasa neñ lêtñ wakuc dawhinñ Kilisi

¹ O asidôwai. Gauc nem yom honñ nañ aö gasôm tu gawhê Anötö ndê tawalô sa têtñ mac-nga nañ. Dec akêtñ daôm sambuc bu anem akinñ Anötö tòm mac nem bêt ambo tamli-nga honñ. Akêtñ daôm sambuc atôm da tali ma dabuñ, nañ oc ndic Anötö tandô ñayham. Mac nem lêtñ ñandô anñkuc Ñalau Dabuñ tu anem akinñ Anötö-nga dau dinañ. ² Anñsêlêtñ ti asa nem lêtñ atôm lau nom dindéc-nga dom, magoc ati lau wakuc tòm Anötö kêtñ gauc wakuc têtñ mac. Ma bocdinañ mac oc atôm bu anñsahê gêtñ honñ, ma anñyalê mêtê gitêtñ, ma mêtê ñawasi ma mêtê nañ oc ndic Anötö tandô ñayham, nañ inñ atac whinñ bu yac dakôm.

Anötö kêmwasiñ yac ñalêtñ têtñtêtñ

³ Tòm Anötö ndê mwasiñ puc aö dônñ, dec wasôm têtñ mac honñ têtñtêtñ ndi, bu atoc daôm sa êñlêc dom, magoc akôt gauc ñapep pi daôm. Bu mac honñ akêtñ whinñ Yisu tòm mwasiñ nañ Anötö dau gic sam têtñ mac ñalêtñ têtñtêtñ. ⁴ Yac tanyalê bu ñamalac danñ inñ ñamlic tigenñ, magoc ñagêtñ daêsam sêyêc inñ ndê ñamlic tigenñ dinañ. Ma gêtñ dau sêwêkainñ gwelenñ têtñtêtñ. ⁵ Ma ñalêtñ tigenñ dinañ, yac lau daêsam nañ dakêtñ whinñ Kilisi su, nañ dati Yisu ndê gôlôwac dabuñ tigenñ, ma yac tigenñ-tigenñ dambo tu danem lau honñ nañ sêmbo gôlôwac dabuñ ñalôm, nañ sa. ⁶ Yac dawêkainñ mwasiñ dakôm gwelenñ-nga têtñtêtñ, tòm Anötö kêmwasiñ yac ñalêtñ. Asa nañ tap mwasiñ hoc yom asê tòm propet-nga sa, nañ kôm tòm inñ ndê kêtñ whinñ têtñ asê. ⁷ Asa nañ tap mwasiñ nem akinñ gôlôwac-nga sa, nañ nem akinñ mañ. Ma inñ nañ tap mwasiñ sa bu êndôhônñ Anötö ndê yom têtñ lau, nañ bocdinañ. ⁸ Asa nañ tap mwasiñ sôm yom ñayham-ñayham tu puc lau dônñ-nga sa, nañ kôm. Ma asa nañ Anötö ndê mwasiñ kac inñ bu kêtñ gêtñ tu nem lau ñalôm sawa sa-nga, nañ kêtñ ti ndê ñalôm sambuc. Asa nañ tap mwasiñ bu nem gôlinñ gôlôwac-nga sa, nañ kôm ti licbalê, ma inñ nañ tap mwasiñ tawalô lau-nga sa, nañ tawalô lau ti atac ñayham.

Mêtê atac whinñ-nga

⁹ Mêtê atac whinñ-nga inñ gêtñ dasôm ñambwa-nga dom. Dakôm ñandô sa ñalêtñ bocdec. Yac atac tec mêtê sac ma dasap mêtê ñayham dônñ. ¹⁰ Dakêtñ neñ ñalôm sambuc tu atac whinñ asidôwai-nga, ma datoc ñac sa hôt gêtñ daunñ dandic ñawaê. ¹¹ Dakêtñ daunñ sambuc tu danem akinñ Pômdau-nga, ma dakôm ti ñalôm lu-lu dom. ¹² Gêtñ nañ dakêtñ batanñ bu Anötö kôm, nañ dahônñ ti atac ñayham, dalhac ñannga tu dahôt ñawapac-nga ti neñ atac pa su, ma dasap mêtê datenñ mbec-nga dônñ ñapanñ. ¹³ Dakêtñ gêtñ tu danem Anötö ndê lau dabuñ nañ sêpônnda dau, nañ sa-nga, ma dandic ya ñac. ¹⁴ Lau nañ sêkêtñ kisa mac, nañ apucbo ñac dom, magoc andac Anötö bu nem mbec ñac. ¹⁵ Lau bu sêkôm atac ñayham, dec atac ñayham awhinñ ñac. Ma

lau bu sêtaŋ, naŋ ataŋ awhiŋ ŋac. ¹⁶ Apin daôm dôŋ ti ŋalôm tigenŋ. Atoc daôm sa me alic daôm bu lau ti gauc atu-tu dom, magoc atac whiŋ lau waêm̄ba ma ambo ahê ŋac dom.

¹⁷ Akôm mêtê sac ô sac naŋ sêkôm têt mac, naŋ dom. Ayob daôm ŋapep bu akôm mêtê naŋ lau hoŋ sêlic bu ŋayham eŋ.

¹⁸ An̄sahê bu nditôm, dec ambo awhiŋ lau ti yom malô eŋ, ma mac daôm akôm gêt daŋ bu aseŋ yom malô su dom. ¹⁹ O aneŋ asidôwai, akêt ŋagêyô ô sac dom, magoc akêt lau naŋ sêkôm sac têt mac sêsip Anötô amba e sêtap in̄ dau ndê atac ŋandê sa. Bu sêto yom daŋ yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Pômdau sôm, “Gwelenŋ sac ŋagêyô-ŋga yêc aö aman, ma aö dauŋ oc wakêtŋ.” [*Diut 32:35*]

²⁰ Akêt ŋagêyô dom, magoc akôm tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Am nem ŋacyo bu gêt yô in̄, naŋ kêt gêt in̄ neŋ. In̄ bu bu yô in̄, naŋ kêt bu in̄ nôm. Am bu kôm bocdinaŋ, dec oc kôm in̄ maya dau ŋalêt sac. [*Prov 25:21-22*]

²¹ Ayob bu sac ku mac dulu dom, magoc akôm mêtê ŋayham eŋ e aku sac dulu.

13

Dasôc gôliŋwaga ŋapu

¹ Gôliŋwaga hoŋ naŋ sem gôliŋ sêmbo nom, naŋ si ŋaclai ŋahu yêc Anötô, ma in̄ dau kêt ŋasawa têt ŋac bu sênem gôliŋ. Ŋac si daŋ hóc asê ŋambwa dom. Bocdinaŋ lau hoŋ sêsôc ŋac ŋapu sêndic ŋawaê. ² Asa naŋ tec bu sôc gôliŋwaga ŋapu, naŋ tec gôliŋ naŋ Anötô dau kêt, ma in̄ oc tap matôc sa. ³ Gôliŋwaga si ŋaclai yêc bu sêmatôc lau, magoc ŋac si matôc dau gic waê lau naŋ sêkôm mêtê ŋayham, naŋ dom, gic waê lau naŋ sêkôm mêtê sac. Tu dinaŋ-ŋga dec akôm mêtê ŋayham eŋ, ma gôliŋwaga oc sêlic mac ŋayham, ma mac oc atôc daôm tu gôliŋwaga si matôc-ŋga dom. ⁴ Ŋahu bu ŋac sêti Anötô ndê lau akiŋ bu sêyob yac dambo ŋayham-ŋga. Magoc mac bu akôm mêtê sac, naŋ atôc daôm, bu ŋac sêkôc ŋaclai bu sêmatôc lau, ma ŋaclai dau in̄ gêt ŋambwa dom. Ŋac Anötô ndê lau akiŋ naŋ sêo in̄ su sêmbo nom, bu sêkêt ŋagêyô têt lau naŋ sêkôm mêtê sac naŋ. ⁵ Tu dinaŋ-ŋga

dec dasôc gôliŋwaga ŋapu. Ŋahu bu ŋac si ŋaclai yêc bu sêmatôc yac. Ma gêt daŋ whiŋ bocdec bu. Tan̄yalê yêc neŋ ŋalôm bu dasôc ŋac ŋapu, in̄ lêt solop.

⁶ Gôliŋwaga dinaŋ sêkêt si têt tu sênem gôliŋ tôm Anötô ndê lau akiŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec in̄ solop bu mac akêt takis bu anemlhi ŋac. ⁷ Aêc! Gêt bocke naŋ mac ac waê bu akêt, naŋ akêt. Takis me mone bocke naŋ mac ac waê bu akêt, naŋ akêt. Lau naŋ sic waê bu mac atoc ŋac sa, naŋ dec atoc ŋac sa, ma lau ti ŋaclai, naŋ asôc ŋac ŋapu ŋapep.

Mêtê atac whiŋ asidôwai-ŋga

⁸ Ayob daôm bu têt daŋ yêc mac-ŋga dom. Têt tigen yêc mac-ŋga, naŋ bu akêt nem atac whiŋ lom daôm. Bu asa naŋ tac whiŋ in̄ ndê asidôwa, naŋ kôm Anötô ndê yomsu hoŋ ŋandô sa. ⁹ Bu yomsu naŋ Moses to bocdec bu, “*Kôm gêt mockaiŋ-ŋga dom. Ndic ŋamalac ndu dom. Nem kaŋ gêt dom,*” ma “*Tamgatu gêt dom,*” ma yomsu ŋatô hoŋ, naŋ ŋahu sip yomsu tigen dindec, “*Atac whiŋ lau meŋpaŋ am-ŋga gitôm am atac whiŋ daôm.*” ¹⁰ Asa naŋ kêtuc mêtê atac whiŋ-ŋga, naŋ oc kôm lau meŋpaŋ in̄-ŋga ŋayom dom. Bocdinaŋ mêtê atac whiŋ lau-ŋga kôm yomsu hoŋ ŋandô sa.

Bêc ŋambu-ŋga meŋ kêtin̄

¹¹ Asap mêtê atac whiŋ-ŋga dôŋ ŋapaŋ, bu mac anyalê têt kwahic dec-ŋga su. Têt ndoc dakêt whiŋ tiwakuc, naŋ dalic bu bêc datap Anötô ndê mwasiŋ nem yac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, naŋ yêc ahê dôŋ yêc. Magoc kwahic dec bêc dau meŋ kêtin̄ su. Bocdinaŋ ayêc bêc dom, anem ali. ¹² Ôbwêc pacndê su, ma kêtin̄ bu laŋsê. Bocdinaŋ dahu mêtê ŋasec-ŋga hoŋ siŋ, ma dasap mêtê ŋawê-ŋga dôŋ, gitôm dakôc wapa dandic siŋ-ŋga sa. ¹³ Tan̄sêlêt ti dasa neŋ lêt ŋapep, nditôm lau naŋ sêmbo ŋawê ŋalôm. Dakôm mêtê sac atac ŋagalac-ŋga me danôm gêt êŋin̄ yac-ŋga dom. Dasa lêt mockaiŋ-ŋga ma dakôm mêtê mayan-ŋga dom. Ma dahu mêtê atac ŋandê-ŋga ma mêtê lêmun-ŋga hoŋ siŋ. ¹⁴ An̄sêlêt ti asa nem lêt an̄kuc Pômdau Yisu Kilisi, gitôm mac asôc in̄ ti nem ŋakwê. Ma mac nem ŋalôm akwa bu êŋgili

mac bu akôm sac, nanj goc asôc n̄apu me akôm n̄andô sa dom.

14

Yom pi lau nanj sêkêñ whin n̄annga dom

¹ Lau nanj si sêkêñ whin n̄annga dom, nanj akôc n̄ac sa, ma alic n̄ac sac pi yom ma pi lêñ nanj Pômdau t̄oc tiawê t̄eñ yac dom, nanj dom. ² Lau n̄atô sêkêñ whin n̄annga dec senj ḡeñ honj. Magoc lau n̄atô sêkêñ whin n̄annga dom, dec sêkêñ yao wata ma senj dom. ³ Am asa nanj ḡelic ḡeñ honj n̄ayham tu neñ-n̄ga, nanj pu lau nanj s̄etec wata, nanj dom. Ma am asa nanj ḡeñ wata dom, nanj pu lau nanj senj wata, nanj dom. Bu Anötö kôc lau dau sa su. ⁴ Am asa dec gauc ḡem bu êmatôc n̄amalac danj ndê n̄gac akinj? N̄gac akinj dau ndê n̄adau oc êñsahê in̄ ndê lêñ, ma sôm bu in̄ lhac, me in̄ peñ. Ma in̄ oc lhac, n̄ahu bu Pômdau gitôm bu puc in̄ dôñ.

⁵ Ma yom danj tiyham. Lau n̄atô s̄etoc bêc danj sa bu bêc dabun̄ h̄oc ḡêlêc bêc n̄atô su. Ma lau n̄atô s̄elic bêc honj t̄ôm dau. Magoc n̄alêñ solop bu lau honj s̄ekôc gauc pi lêñ s̄enem akinj Anötö-n̄ga, ma sêkôm t̄ôm n̄ac dau si n̄alôm kac n̄ac. ⁶ Lau nanj s̄etoc bêc n̄atô sa k̄elêc, nanj sêkôm tu s̄etoc Pômdau sa-n̄ga. Ma lau nanj senj wata, nanj sem danje Anötö, dec senj ḡeñ dau ma s̄etoc Pômdau sa. Ma n̄ac nanj senj wata dom, nanj sêkêñ yao ḡeñ dau tu s̄etoc Pômdau sa-n̄ga. Ma n̄ac bocdinañ sem danje Anötö. ⁷ Bu yêc yac lau dakêñ whin Yisu-n̄ga n̄alôm, nanj n̄amalac danj ti n̄adau dau tu in̄ ndê t̄em mbo tali-n̄ga, me tu ndê t̄em mbac ndu-n̄ga dom. ⁸ Yac bu dambo tanjli me dambac ndu, nanj dambo tu dapo Pômdau ndê waê sa-n̄ga. Yomandô. Yac bu dambo tanjli me dambac ndu, nanj dati Pômdau ndê lau.

⁹ Kilisi mbac ndu ma tisa mbo tali tiyham, tu bu ti lau batê si Pômdau, ma lau tali si Pômdau bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ tu sake-n̄ga mac alic nem asidôwai sac, me apu n̄ac tu yom n̄ambwa-n̄ambwa-n̄ga? Yac tanjalê su bu yac honj oc dalhac Anötö an̄gô-n̄ga t̄eñ in̄ ndê bêc êmatôc lau-n̄ga. ¹¹ Tôm yom nanj s̄eto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Tôm aö gambo tanjli yomandô, dec anjalê pi n̄andô bu lau honj oc s̄epôn̄ haduc t̄eñ aö, ma sêhoc si

yom asê yêc Anötö an̄gô-n̄ga.” *[Ais 45:23]*

¹² Yom dau t̄oc asê tiawê bu yac tigenj-tigenj oc dalhac Anötö an̄gô-n̄ga, bu dawhê daun̄ neñ lêñ sa t̄eñ in̄.

Mêtê atac whin-n̄ga oc kôm asidôwa danj peñ dom

¹³ Tu dinañ-n̄ga dec danem dôhôn̄ daun̄ neñ lêñ whin asidôwai si lêñ tu dapu n̄ac-n̄ga dom. Ma dayob bu dakôm ḡeñ danj, nanj oc t̄ôm bu lhac asidôwa danj ahuc e in̄ so Anötö ndê lêñ, nanj dom. ¹⁴ Aö gakêñ whin Pômdau Yisu, dec whê aneñ gauc sa, ma kayalê tidôn̄ bu ḡeñ honj in̄ n̄ayham yêc Anötö an̄gô-n̄ga. Magoc n̄amalac danj bu k̄eñ whin bu ḡeñ danj in̄ n̄adômbwi yêc Anötö an̄gô-n̄ga ma k̄eñ yao bu neñ dom, goc ḡeñ dau n̄adômbwi yêc n̄amalac dau an̄gô-n̄ga. ¹⁵ Magoc mac bu aneñ ḡeñ danj nanj kôm nem asidôwa danj ndê n̄alôm n̄awapac, dec mac atôc mêtê atac whin-n̄ga t̄eñ in̄ dom. Ayob daôm bu mac nem lêñ aneñ ḡeñ-n̄ga kôm nem asidôwa nanj Kilisi mbac ndu tu in̄-n̄ga, nanj ndê k̄eñ whin tisac dom. ¹⁶ Akôm ḡeñ honj ti gauc, ma bocdinañ lau danj oc s̄etôm dom bu s̄epu ḡeñ nanj mac alic n̄ayham. ¹⁷ Lêñ nanj dambo †Anötö ndê ḡolin̄ n̄apu, nanj n̄ahu h̄eganôn̄ ḡeñ danen̄ ti danôm-n̄ga dom. Magoc dambo Anötö ndê ḡolin̄ n̄apu n̄ahu sip dasa lêñ gitêñ, ma dambo ti yom malô ma ti atac n̄ayham nanj N̄alau Dabun̄ punj dôñ sip yac neñ n̄alôm t̄eñt̄eñ. ¹⁸ Asa nanj bu nem akinj Kilisi êñkuc lêñ dinañ, nanj Anötö oc lic in̄ n̄ayham, ma lau nom-n̄ga s̄ewhin̄ oc s̄empin̄ in̄.

¹⁹ Bocdinañ dasap lêñ yom malô-n̄ga dôñ, ma dakôm ḡeñ honj tu dapuc asidôwai honj dôñ ma dalhac n̄annga. ²⁰ Akôm Anötö ndê gwelen̄ popoc tu yom pi ḡeñ danen̄-n̄ga-n̄ga dom. Ḡeñ honj in̄ n̄ayham tu danen̄-n̄ga, magoc yac bu dakôm n̄amalac danj ndê k̄eñ whin tisac tu ḡeñ nanj tanj-n̄ga, dec dakôm giso. ²¹ Mac bu aneñ wata me anôm wain me akôm ḡeñ n̄atô nanj kôm nem asidôwa danj ndê k̄eñ whin tisac, nanj n̄ayham bu mac ahu ḡeñ dau sin̄ yêc-n̄ga.

²² Yom bocke nanj am k̄eñ whin pi ḡeñ honj dinañ, nanj kôc dôñ yêc amlu Anötö n̄alhu. Asa nanj kôc gauc n̄apep pi ḡeñ honj dinañ e kôm giso dom, nanj oc tap Anötö

ndê mwasiñ sa. ²³ Magoc ñamalac nañ gêñ gêñ ma ñalôm lu-lu pi gêñ dau, nañ kékuc lêñ kên whiñ-nga dom, ma oc tap Anötö ndê matôc sa. Lêñ bocke nañ am kên whiñ bu lêñ solop yêc Anötö aṅgô-nga, nañ kôm. Gêñ bocke nañ am kôm ti atac lu-lu, nañ sac.

15

Dakôm gêñ hoñ tu danem asidôwai sa-nga

¹ Yac lau nañ dakên whiñ ñaṅga, nañ dahôc ñawapac dawhiñ lau nañ sêkên whiñ babalê, tu bu danem ñac sa-nga dandic ñawaê. Dakôm gêñ tu dapo dauñ sa-nga dom. ² Yac lau tigen-tigen dakôm mêtê ñayham têt lau meñpañ yac-nga tu danem ñac sa-nga, ma tu dapuc ñac dôñ-nga. ³ Gauc nem Kilisi. In kôm gêñ dañ tu dau ndê atac whiñ-nga dom, magoc kôm gêñ hoñ kékuc Anötö ndê atac whiñ. Ma tu dinañ-nga dec sêpu in, tôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Lau nañ sêpu am, nañ sêpu aö bocdinañ.
[BW 69:9]

⁴ Anötö ndê yom hoñ nañ sêto yêc muñ su, nañ Anötö kên bu êndôhôn yac. Ma yom dau oc puc yac dôñ bu dalhac ñaṅga, ma êñgilí yac bu dahu ñandô ñayham nañ dakên batan dambo, nañ siñ dom.

⁵ Anötö nañ puc mac dôñ ma kégilí mac bu alhac ñaṅga, nañ piñ mac hoñ dôñ tu aṅkuc Yisu Kilisi-nga. ⁶ Ma ñalên dinañ in oc kên mac ambo ti nem ñalôm tigen, ma awham pitigen ma ahoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba Anötö ndê waê asê.

Ñawaê ñayham gic lau Israel-nga ma lau apa hoñ ñawaê

⁷ Bocdinañ akôc lau sêkên whiñ Yisu-nga hoñ sa, tôm Kilisi dau kôc mac sa. Ñalên dinañ mac oc apo Anötö ndê waê sa. ⁸ Aö wasôm têt mac bu Kilisi meñ gitôm lau Israel-nga si ñgac akiñ, bu kôm yom nañ Anötö gic bata têt abañi Israel-nga, nañ ñandô sa. ⁹ Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêmpin Anötö tu in ndê mêtê tawalô lau-nga. Gitôm yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Tu dinañ-nga aö wampin am têt ndoc aö wambo wawhiñ lau gameñ apa-nga.

Wanem wê tu watoc am nem ñaê sa-nga.
[BW

18:49]

¹⁰ Ma yom dañ tiyham yêc bocdec bu:

Mac lau gameñ apa-nga, atac ñayham awhiñ Anötö ndê lau Israel-nga. [Diut 32:43]

¹¹ Ma dañ tiyham:

Mac lau gameñ apa-nga hoñ ampin Pômdau. Ma mac lau hoñ anem wê atoc in sa-nga. [BW 117:1]

¹² Ma Aisaya to yom bocdec bu:

Ñasili dañ oc puc pi meñ yêc Jessi ndê ñawakac. Ma in oc tisa bu nem gôlin lau nom-nga hoñ. Ma lau nañ lau Israel dom, nañ oc sêkên bata bu in nem ñac si. [Ais 11:10]

¹³ Aö water Anötö, nañ ti gêt ñayham hoñ nañ yac dakên batan, nañ ñahu, bu kên atac ñayham ti yom malô nem mac ahuc tu mac nem akên whiñ Yisu Kilisi-nga. Ma bocdinañ Ñalau Dabuñ ndê ñaclai oc puc mac dôñ bu alhac ti atac pa su, ma ahôn gêñ ñandô ñayham nañ mac akên batam ambo.

Pol ndê gwelen ñawaê ñayham-nga

¹⁴ O aneñ asidôwai. Yêc aneñ ñalôm aö gakên whiñ ñaṅga bu mac akôm mêtê ñayham eñ, ma mac aṅyalê yom ñandô tidôn, e mac atôm bu andôhôn têt daôm. ¹⁵ Tu Anötö ndê mwasiñ nañ kên têt aö-nga, dec gato yom pi gêt ñatô ti ñaṅga têt mac, tu bu wawhê mac nem gauc sa, ma gauc nem yom dau tiyham. ¹⁶ Aêc. Anötö kêmwasiñ aö, dec kêyalin aö sa bu wanem akiñ Yisu Kilisi tôm dabuñsiga, bu wahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga. Ma tu aneñ gwelen dindec-nga dec lau gameñ apa-nga nañ sêkên whiñ Yisu, nañ oc sêti lau dabuñ ña Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma ñac oc sêtôm da nañ Anötö gêlic ñayham.

¹⁷ Bocdinañ dec aneñ ñahu gapo dauñ sa tu gwelen nañ gakôm tu Anötö-nga, nañ Yisu Kilisi dau. ¹⁸ Aö gatec bu wasôm yom pi gêt nañ aö dauñ gakôm, tigen wasôm yom pi gêt hoñ nañ Kilisi dau kôm. Aö gahoc ñawaê ñayham asê têt lau gameñ apa-nga, ma sêlic gêñ daêsam nañ aö gakôm. Magoc Kilisi dau gêm ñac si ñalôm kwi e ñac dañga wambu Anötö. ¹⁹ In ndê Ñalau Dabuñ kên ñaclai têt aö bu wakôm gêñ dalô ti gêt atu-tu daêsam. Bocdinañ aö gahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê timala eñ, yêc malac Jerusalem ma yêc gameñ hoñ e meñ têt gameñ Ilirikum-nga. ²⁰ Aö gatec bu wakwê

andu pi lhac alhö nanj ñamalac danj kêsuhun munj su. Bocdinañ têtj ñamata-ñga e meñ, aö atac whinj bu wasôm ñawaê ñayham asê têtj lau nanj danjasun sambuc Kilisi ndê ñaê-ñga. ²¹ Tôm yom danj nanj sêto munj su pi Kilisi bocdec bu:

Lau nanj sêngô inj ñawaê danj dom, nanj oc sêlic inj. Ma ñac nanj sêngô yom pi inj su dom, nanj oc sênyalê inj. *[Ais 52:15]*

Pol gauc gêm bu ndic lau malac Rom-ñga

kêsi

²² Tu gwelenj dinañ hê aö dôñ ñapanj-ñga, dec gitôm dom bu watêtj mac waloc. ²³ Yala daêsam gi su, aö ñalôm kac aö bu walic mac. Ma kwahic dec anej gwelenj pacndê yêc gameñ dindéc. ²⁴ Bocdinañ aö gauc gêm bu watêtj gameñ Spein-ñga wandi, ma têtj ndoc wañsêlêñ wandi, nanj dec gauc gêm bu walic mac têtj ndoc dinañ. Aö tac whinj ñandô bu wambo wawhinj mac tôñ bêc ñatô, ma gakêñ batanj bu tinjambu mac oc anem aö sa bu watêtj Spein wandi. ²⁵ Magoc gêtj ñamata-ñga aö kwahic dec bu wapi Jerusalem wandi, bu wanem lau sêkêñ whinj-ñga sa yêc dindê. ²⁶ Bu lau gameñ Masedonia ti Akaya-ñga sêlic ñayham bu sêndic awa sa bu sênem lau sêkêñ whinj-ñga nanj sêpônnda dau yêc malac Jerusalem, nanj sa. ²⁷ Ñac sêlic ñayham bu sêkôm bocdinañ, ma lêtj dau inj solop. Nahu bu lau gameñ apa-ñga si tôp yêc lau Israel-ñga. Ñac sêtap mwasiñ nem ñac si gatu sa-ñga sa tu Kilisi-ñga, nanj meñ akêñ lau Israel-ñga si toñ. Bocdinañ solop bu ñac sêkêñ si awa nom-ñga ñatô, bu sênem lau Israel-ñga nanj sêpônnda dau, nanj sa, ma sêto si tôp.

²⁸ Têtj ndoc gwelenj dindéc pacndê su, ma wakêñ awa dindéc sip lau Jerusalem-ñga amba su, nanj goc watêtj Spein wandi. Ma têtj têtj dinañ wameñ walic mac. ²⁹ Ma aö gakêñ whinj bu têtj ndoc waloc wambo wawhinj mac, nanj Kilisi oc êmwasiñ yac honj êñlêc.

³⁰ Tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-ñga, ma tu mêtê atac whinj-ñga nanj Njalau kêtj têtj yac, dec wateñ mac bu alhac awhinj aö, ma dahôc ñawapac ñawaê ñayham-ñga dawhinj dauñ. Ma atej mbec têtj Anötö tu aö-ñga.

³¹ Ateñ mbec bu Anötö êñgaho aö su yêc

lau gameñ Judia-ñga nanj sêkêñ whinj Yisu dom, nanj amba. Ma atej mbec bu gwelenj nanj gakôm bu wanem lau sêkêñ whinj-ñga sa yêc malac Jerusalem, nanj oc sêkôc sa ti atac ñayham. ³² Ma Anötö bu lic ñayham, dec tinjambu watêtj mac waloc ti atac ñayham, ma wañwhañ dauñ wawhinj mac e licwalô sa tiyham. ³³ Anötö Yom Malô Njatau whinj mac sambob. Yomandô.

16

Pol kêtj acsalô têtj inj ndê silip nanj sêmbo malac Rom

¹ Yac neñ lhuñwê kêtj whinj Yisu-ñga danj gêm akinj gôlôwac dabunj yêc malac Kenkria, nanj ndê ñaê Pibi. Aö bu wawhê inj sa têtj mac bu inj awhê ñayham. ² Inj gêm lau daêsam sa, ma gêm aö sa whinj, ma bocdinañ dec wandac mac bu akôc inj sa tu Pômdau ndê ñaê-ñga, anjuc Anötö ndê lau dabunj si lêtj solop. Ma anem inj sa tu gêtj bocke nanj pônnda dau-ñga.

³ Akêñ anej acsalô ñayham têtj Prisila lu Akwila, awhê lu ñgac nanj sêkôm gwelenj sem akinj Yisu Kilisi-ñga sêmbo malac Rom, tôñ aö gakôm gambo gameñ dindéc. ⁴ Munj-ñga injlu sêkêñ dau sambuc tu sênem aö sa-ñga, ma sêhêgo dau bu sêmbac ndu tu aö-ñga dom. Tu dinañ-ñga aö bu wanem danje injlu, ma gôlôwac dabunj honj yêc lau apa si gameñ, nanj sem danje injlu sêwhinj. ⁵ Ma wandac mac bu akêñ acsalô têtj lau sêkêñ whinj-ñga honj nanj sêkac dau sa bu sêlic om yêc injlu si andu, nanj sêwhinj. Ma akêñ anej acsalô têtj Epenetus, anej ñamalac atac whinj-ñga, nanj ti ñgac ñamata-ñga bu kêtj whinj Yisu yêc gameñ Esia-ñga. ⁶ Asôm anej acsalô têtj Maria nanj kôm gwelenj atu tu nem mac sa-ñga. ⁷ Ma akêñ acsalô têtj Andronikus lu Junias, nanj yac asa akêñ abanj tigenj, ma munj-ñga andôc gapoc-walô awhinj dauñ. Injlu awhê lu ñgac tiwaê yêc aposel si toñ ñalôm. Ma injlu sêkêñ whinj Kilisi sêmunj aö.

⁸ Asôm acsalô têtj Ampliatus, ñgac kêtj whinj Pômdau-ñga nanj aö atac whinj kêlêc. ⁹ Ma asôm acsalô têtj Urbanus, nanj alu am akinj Kilisi awhinj dauñ, ma têtj Stakis anej ñgac tac whinj-ñga danj. ¹⁰ Ma têtj

Apeles nañ hóc ñawapac daêsam tu Kilisi-nga, magoc kalhac ñaŋga ma hu ndê kêñ whiñ siñ dom. Ma akôm acsalô têtñ lau hoñ nañ sêmbo Aristobalus ndê andu, ¹¹ ma têtñ Herodion, aneñ ñatô dañ. Ma têtñ lau nañ sêmbo Nasisus ndê andu, nañ sêkêtñ whiñ Pômdau. ¹² Ma akôm acsalô têtñ Tripena lu Triposa, awhê lu nañ sem gwelen ñaŋga tu Pômdau-nga. Ma têtñ Pesis, awhê nañ aö atac whiñ kêtêc, nañ kôm gwelen ñaŋga tu Pômdau-nga whiñ. ¹³ Akôm acsalô têtñ Rupas nañ Pômdau kêyalin in sa, ma têtñ in dinda nañ yob aö gitôm aneñ dinañ solop. ¹⁴ Ma asôm acsalô têtñ Asincretus, Plegon, Hemes, Patrobas, Hemas ma asidôwai nañ sêmbo sêwhiñ ñac. ¹⁵ Ma têtñ Pilologus, Julia, Nereus lu lhuwê, ma Olimpasi ti lau sêkêtñ whiñ-nga hoñ nañ sêmbo sêwhiñ ñac. ¹⁶ Akam daôm* anjuc Anötö ndê lau dabuñ si lêtñ. Kilisi ndê gôlôwac dabuñ toñ tigen-tigen yêc gameñ dindêc, nañ sêkêtñ si acsalô ñayham têtñ mac sêwhiñ.

Pol puc lau Rom-nga dôn bu sêlhac ñaŋga

¹⁷ O asidôwai, aö waten mac bu ayob daôm têtñ lau nañ si mêtê kôm lau sêwhê dau kôc-kôc, ma sêsôm yom nañ so yom ñandô nañ mac akôc sa su, bu ñac si yom dau kôm lau si sêkêtñ whiñ tisac. Andic ahê lau kain dinañ. ¹⁸ Bu ñac sem akind yac neñ Pômdau Kilisi dom, magoc sêkôm tu dau-nga. Ñac sêmbac-sêmbac yom lau, ma sêsôm yom ñayham-ñayham bu sêñsau lau gauc babalê, nañ sêtôm dom bu sêñyalê yom ñahu.

¹⁹ Lau hoñ sêngô ñawaê bu mac dañam wambu Kilisi ndê yom, ma bocdinañ aö atac ñayham atu tu mac-nga. Magoc aö wanem la mac, bu ati lau ti gauc tu lêtñ ñayham-nga, ma andic ahê mêtê sac hoñ. ²⁰ Anötö Yom Malô Ñadau ñasawa saun oc ku Sadañ dulu, ma kêñ in sôc mac gahim ñapu. Yac neñ Pômdau Yisu ndê mwasin têtñ mac.

Lau ñatô sêkêtñ si acsalô têtñ lau Rom-nga

²¹ Timoti, nañ kôm gwelen whiñ aö, nañ kêñ ndê acsalô ñayham têtñ mac. Ma Lusias,

Jason ma Sosipata, lau nañ yac asa yêc abun tigen, nañ sêwhiñ. ²² (Ma aö Tetius, nañ gato Pol ndê yom sip bapia dindêc, nañ wasôm acsalô têtñ mac tu Pômdau-nga.) ²³ Ma Gaius, nañ kôc aö Pol ti lau sêkêtñ whiñ-nga malac dindêc-nga sa, ma kêñ ndê andu ti yac mba gameñ akac sa ambon-nga, nañ kôm ndê acsalô têtñ mac whiñ. Ma Erastas, ñgac nañ yob malac dindêc si ganom mone-nga, lu yac mba asidôwa Kwatus, sêkôm si acsalô têtñ mac bocdinañ. [²⁴ Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin têtñ mac hoñ. Yomandô.]

Pol teñ mbec êmpin Anötö-nga

²⁵ Tampin Anötö dandic ñawaê. Bu ñawaê ñayham nañ aö gahoc asê, ma mêtê nañ sem pi Yisu Kilisi, nañ Anötö gitôm bu pun dôn yêc mac nem ñalôm e kôm mac akêtñ whiñ ma alhac ñaŋga. Anötö ndê lêtñ nem lau si-nga yêc siñ dau ñasawa baliñ su. ²⁶ Propet akwa sêto yom pi lêtñ dau mun su, ma kwahic dec Anötö nañ mbo titêtitê, nañ gic atu lau bu sêhoc yom dau asê tiawê, e lau nom-nga sambob sêkêtñ whiñ, ma dañga wambu in. ²⁷ Dahoc Anötö tigen, gauc ti gauc Ñahu, nañ ndê waê sa tôm têtñ hoñ, tu Yisu Kilisi-nga. Yomandô.

* **16:16:** Yêc in ndê bapia, Pol to yom ma sôm têtñ lau Rom-nga bu sêngutô dau ña lêtñ dabuñ. Mêtê dau bu tôc asê bu ñac hoñ sêmbo ti ñalôm tigen ma atac whiñ dau. Alic yom kain tigen yêc bapia ñatô - 1 Kor 16:20; 2 Kor 13:12; 1 Tes 5:26; ma 1 Pit 5:14. Mêtê dau kêkuc lau Israel-nga si gêbôm, magoc lau Papua Niugini-nga si mêtê nañ êlêmê sêkôm, nañ sêkam dau.

**Pol ndê bapia ñamata-ña têtj
lau
Korin-ña
Yom whê bapia dindéc
sa-ña**

Pol in ñgac ñamata-ña bu hoc ñawaê ñayham asê têtj lau yêc malac Korin, ma in ñôm gwelenj mbo malac dau ñasawa hic baliñ ma kédôhôn lau nañ sic hu sêkênj whiñ Yisu (Apo 19:1-17).

Tiñambu Pol mbo whiñ ñac dom, ma ñgô ñawaê pi ñawapac daêsam nañ hôc asê lau sêkênj whiñ-ña, ma ñac sêto bapia têtj in ma sêndac in bu whê yom ñatô sa. Tu dinañ-ña dec in to bapia dindéc têtj ñac, têtj têtj in dau mbo malac Epesas. Ñawapac ñatô nañ in to yom pi, nañ lau sêsa lêñ mockain-ña, sêwhê dandi kôc-kôc, señ Mwasin Dabuñ ña lêñ so, sêkôc gauc so pi yom datisa akênj lau batê-ña, ma sênjalê yom pi Ñalau Dabuñ ndê mwasin ñapep dom. Ma ñac sêtoc mwasin sêsôm yom awaha wakuc-ña sa hôc gêlêc mwasin hoñ.

Pol to yom dindéc têtj lau Korin-ña, tigenj yom daêsam hêganônj lau sêkênj whiñ-ña hoñ, ma gitôm bu puc yac dôñ bu datimête dañ ñapep ma dasap mêtê ñayham dôñ.

Pol ndê yom ñamata-ña

¹ Aô Pol, nañ Anötö kêgalêm aô sa kêtuc in ndê atac whiñ dec gati Yisu Kilisi ndê ñapasel. Alu yac neñ asidôwa Sostene ato bapia dindéc ² têtj Anötö ndê gôlôwac dabuñ yêc malac Korin. Alu ato têtj mac lau hoñ nañ ati lau dabuñ, ñahu bu Anötö piñ mac dôñ am damiñ Yisu Kilisi. Aêc, Anötö kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabuñ, awhiñ lau akênj gamenj hoñ, nañ sêtoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê sa. Yisu tigenj ti yac neñ Pômdau, ma ñac si Pômdau bocdinañ. ³ Mwasin ti yom malô têtj mac, akênj Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Pol gêm danje Anötö tu in ndê mwasin-ña

⁴ Tôm bêc hoñ aô gam danje anenj Anötö, tu mwasin nañ in kênj têtj mac tu mac nem

akênj whiñ Yisu Kilisi-ña. ⁵ Yomandô. Tu mac ati Kilisi ndê lau-ña, dec Anötö ndê mwasin kêsâlê mac ahuc, ma gêm mac sa bu anyalê Anötö ndê yom ma asôm yom dau asê. ⁶ Ma ñalêñ dinañ Anötö ndê mwasin puñ ñawaê nañ yac ahoc asê pi Kilisi, nañ ñahu sip ñalôm gi, nañ dôñ yêc mac nem ñalôm. ⁷ Tu dinañ-ña têtj têtj dindéc nañ mac hoñ ambo ti tamkwê ñandô bu alic bêc nañ Anötö oc hoc yac neñ Pômdau Yisu Kilisi asê, nañ mac apônda Ñalau Dabuñ ndê mwasin dañ dom. ⁸ Ma Anötö oc puc mac dôñ bu alhac ñanğa e bêc nañ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi mbu meñ, dec mac oc alhac in angô-ña ti nem yom me giso mbasi. ⁹ Anötö nañ kêgalêm mac sa bu piñ mac dôñ anem damiñ in ndê Atu Yisu Kilisi, yac neñ Pômdau, nañ gic bata bu yob mac ñalêñ dinañ. Ma yom hoñ nañ in gic bata têtj yac, nañ oc kôm ñandô sa.

Yham dom bu Kilisi ndê lau sêwhê dau kôc

¹⁰ O asidôwai. Yac neñ Pômdau Yisu Kilisi kêtin aô bu wanem gwelenj ñawaê ñayham-ña wanem in angô, ma tu dinañ-ña dec aô bu w anem la mac bocdec bu. Ahu nem mêtê awhê daôm kôc-kôc-ña sinj! Apiñ daôm dôñ ma ambo ti ñalôm tigenj bu mac nem yom ti gauc dañ so dau dom. ¹¹ O asidôwai. Aô gasôm yom dinañ ñahu bu Klowe ndê lau ñatô sêkênj puc aô bu mac nem lau ñatô sêsenj dandi e sêwhê dandi kôc-kôc. ¹² Aô ganğô bu mac nem lau ñatô sêsôm bu sênkuc aô Pol, ma ñatô sêsôm bu sênkuc Apolos, ma ñatô sênkuc Pita, ma ñatô sêsôm bu sênkuc Kilisi. ¹³ Oyaê! Mac gauc gêm sake? Kilisi whê dau kôc, a? Lau sic aô Pol lec ndu pi a gicso dau bu nem mac sa, a? Mac aliñ busanğu tu aô neñ ñaê-ña, a? ¹⁴ Aô gam danje Anötö bu aô kaku mac nem lau daêsam dom. Aô kaku Krispas lu Gaius. ¹⁵ Tu dinañ-ña dec oc tôm dom bu ñamalac dañ sôm bu mac aliñ busanğu tu anenj ñaê-ña. ¹⁶ Yomandô aô kaku lau nañ sêmbo Stepanas ndê andu sêwhiñ, magoc ñac lau dinañ enj. Aô bu wanğu mac nem lau ñatô whiñ, dec kalhiñ sinj su. ¹⁷ Kilisi kêtin aô bu wanğu lau dom, magoc in kêtin aô bu wanem mêtê. Ma ñawaê nañ gahoc asê pi Kilisi ndê mbac ndu pi a gicso dau, nañ yom ti ñaclai atu.

Bocdinaŋ aö taŋkwê gauc atu-tu nom-ŋga bu nem aö sa tu wanem mêtê-ŋga dom. Mba! Aö gatec bu wakôm a gicso dau ndê ŋaclai ti gêŋ ŋambwa.

Kilisi tôc Anötö ndê ŋaclai ti gauc atu asê

¹⁸ Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu ŋawaê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, tôc Anötö ndê ŋaclai asê têtŋ yac lau naŋ in bu nem yac si. Magoc lau naŋ sic waê bu sêniŋga, naŋ sêŋgô yom pi a gicso dau gitôm yom gauc mbasi-ŋga. ¹⁹ Bu sêto Anötö ndê yom daŋ yêc bocdec bu:

Lau ti gauc atu-tu nom-ŋga, ma ŋac naŋ gauc gêm bu sêŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu, naŋ wasen ŋac si gauc su, ma watôc asê bu gêŋ ŋambwa. *[Ais 29:14]*

²⁰ Bocdinaŋ, mac lau tiguauc ma gwalam akwa ma mac lau nom-ŋga naŋ aŋsahê bu akip gêŋ hoŋ ŋahu sa, mac nem gauc dau ŋandô nde? Anötö tôc asê bu ŋamalac si gauc atu-tu nom-ŋga, in gitôm gêŋ gauc mbasi-ŋga. ²¹ Ma in tôc in ndê gauc atu asê bocdec bu. In kôm bu lau nom-ŋga sêtôm dom bu sêŋyalê in ŋa ŋac dau si gauc. Ma in ndê ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, naŋ lau nom-ŋga sêlic bu yom gauc mbasi-ŋga. Tigen Anötö dau gêlic ŋayham bu nem lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋawaê dau, naŋ si. ²² Lau Israel-ŋga takwê bu sêlic gêŋ dalô. Ŋac bu sêlic, dec oc sêkêŋ whiŋ. Ma lau Grik sêŋsalê yom ti gauc atu, bu sêŋgô dec oc sêkêŋ whiŋ. ²³ Magoc yac mba mêtê hêganôŋ Kilisi ti in ndê mbac ndu pi a gicso dau. Yom dau kêkuc gêŋ naŋ lau Israel-ŋga takwê, naŋ dom, ma bocdinaŋ dec sêkêŋ whiŋ dom. Ma lau Grik sêlic gitôm yom gauc mbasi-ŋga. ²⁴ Magoc lau Israel ti lau Grik bocke naŋ Anötö kêgalêm ŋac sa sêti in ndê, naŋ sêkôc yac mba yom pi Kilisi sa, ma sêŋyalê bu in Anötö ndê ŋaclai ti gauc ŋahu. ²⁵ Bu gauc naŋ Anötö kêkuc, dec kêmasaŋ lêtŋ bu Yisu sip nom meŋ ma mbac ndu pi a gicso dau, naŋ lau sêlic bu lêtŋ gauc mbasi-ŋga. Magoc Anötö ndê gauc dau hôc gêlêc ŋamalac si gauc atu-tu hoŋ. Ma Anötö ndê lêtŋ dinaŋ, lau sêlic bu lêtŋ ŋaclai mba-ŋga, magoc hôc gêlêc ŋamalac hoŋ si ŋaclai su.

²⁶ O asidôwai, akôc gauc pi daôm. Têtŋ ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham tiwakuc ma

atap Anötö ndê galem sa, naŋ mac ambo atôm lau tiguauc me lau ti ŋaclai atu, me lau tiwaê? Mba! ²⁷ Anötö tac whiŋ bu êŋyaliŋ lau naŋ lau nom-ŋga sêlic bu lau gauc mbasi-ŋga, ma lau ŋaclai mba-ŋga, naŋ sa, tu bu kôm lau tiguauc ma lau tiŋaclai maya sa têtŋ bêtŋ ŋambu-ŋga. ²⁸ Lau naŋ lau nom-ŋga sêpu ma sêlic bu lau waêmba ma lau ŋambwa, naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa, tu bu êŋgwiniŋ lau naŋ sêtoc dau sa-ŋga. ²⁹ Tu dinaŋ-ŋga dec gitôm dom bu lau daŋ sêŋgiyaŋ dau sa yêc Anötö aŋgô-ŋga. ³⁰ Bu Anötö dau piŋ yac dôn tam damiŋ Yisu Kilisi, naŋ ti yac neŋ gauc ŋahu. Ma Kilisi dau ti yac neŋ ŋahu dati lau gitêtŋ ti lau dabuŋ-ŋga, ma in ti ŋahu Anötö gêm yac si-ŋga. ³¹ Bocdinaŋ, aŋkuc yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bocdec bu:

Asa naŋ bu po dau sa, naŋ po dau sa tu Pômdau-ŋga eŋ. *[Jer 9:24]*

2

Pol gêm mêtê ŋa in dau ndê gauc ti licwalô dom

¹ O asidôwai, gauc nem têtŋ ŋamata-ŋga naŋ aö gahôc asê mac. Têtŋ ndoc dinaŋ aö gahêgo dauŋ pi yom ŋayham-ŋayham me yom ti gauc atu-tu tu bu wawhê Anötö ndê yom sa têtŋ mac-ŋga dom. Mba! ² Aö gahu yom pi gêŋ daêsam siŋ, ŋahu bu aö gauc gêm tidôn bu wasôm yom pi Yisu Kilisi tawasê, ma pi in ndê mbac ndu pi a gicso dau. ³ Têtŋ têtŋ aö gahôc asê mac, naŋ aö gameŋ tôm ŋac ti licwalô dom. Aö gatôc dauŋ ma katitec ŋandô tu gweleŋ naŋ Anötö kêŋ sip aö amaŋ-ŋga. ⁴ Ma aö gam mêtê ti gasôm yom têtŋ mac kakuc gauc atu-tu nom-ŋga tu wambac yom mac-ŋga dom. Aö gasôm aneŋ yom ma Anötö ndê ŋalau tôc in ndê ŋaclai asê bu puc aneŋ yom dôn. ⁵ Ŋalêtŋ dinaŋ mac nem akêŋ whiŋ ŋahu sip aneŋ gauc me ŋamalac si gauc dom, magoc sip Anötö ndê ŋaclai.

Ŋalau tôc Anötö ndê gauc atu asê

⁶ Bocdinaŋ, têtŋ ndoc yac bu anem mêtê, naŋ taŋkwê gauc atu-tu nom-ŋga tu puc yac mba yom dôn-ŋga dom. Mba. Magoc yac bu ambo awhiŋ lau naŋ sêkêŋ whiŋ ŋaŋga, naŋ dec oc tôm bu yac asôm yom ti gauc atu-tu têtŋ ŋac. Magoc yom dau kêkuc lau

nom-nga si gauc, me gôliŋwaga tēm dindec-nga naŋ oc sēniŋga, naŋ si gauc dom. ⁷ Mba. Yom naŋ yac ahoc asē, naŋ kêkuc Anötö ndê gauc, ma hēganôŋ lēŋ naŋ iŋ kêmasaŋ muŋ-nga andô lê, tu bu nem yac lau naŋ dakēŋ whiŋ Yisu, naŋ si, ma datap iŋ ndê ŋawasi sa. Lēŋ dau kêkuc iŋ ndê gauc atu, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, ma yêc siŋ dau tēŋ lau nom-nga. ⁸ Gôliŋwaga tēm dindec-nga daŋ sēŋyalê lēŋ dau ŋahu dom. Naŋ bu sēŋyalê, dec oc tôm dom bu sêkic yom bu sēndic Pômdau Ŋawasi Ŋadau ndu pi a gicso dau. ⁹ Magoc ŋac sēŋyalê dom. Tôm Anötö ndê yom naŋ sêto yêc muŋ su, naŋ whê sa bocdec bu:

Gêŋ ŋayham naŋ Anötö kêmasaŋ gwanan tu lau naŋ atac whiŋ iŋ-nga, naŋ lau daŋ sêlic dom, daŋ sēŋgô ŋawaê dom, ma lau daŋ sēŋyalê dom. *[Ais 64:4]*

¹⁰ Tigeŋ Anötö ndê Ŋalau tōc gêŋ dau asê tēŋ yac. Bu Ŋalau dau kip gêŋ hoŋ ŋahu sa, ma kêyalê gêŋ hoŋ. Ma iŋ kêyalê Anötö ndê gauc atu-tu, naŋ ŋahu sip ŋalôm gi, naŋ whiŋ. ¹¹ Anŋô! Asa gitôm bu êŋyalê yom naŋ ŋamalac daŋ gauc gêm yêc ndê ŋalôm? Lau daŋ sēŋyalê dom, magoc ŋamalac dau ndê ŋalau kêyalê iŋ ndê gauc. Ma bocdinaŋ lau daŋ sēŋyalê Anötö dau ndê gauc dom, magoc Anötö ndê Ŋalau tawasê kêyalê. ¹² Anötö tac whiŋ bu yac taŋyalê mwasin naŋ iŋ kêŋ tēŋ yac ŋambwa. Tu dinaŋ-nga dec ŋalau naŋ iŋ kêŋ tēŋ yac, naŋ ŋalau nom-nga daŋ dom, magoc iŋ dau ndê Ŋalau. ¹³ Ma yac ahoc yom asê pi Anötö ndê mwasin dau. Magoc yac asôm yom aŋkuc gauc atu-tu naŋ lau nom-nga sêtoc sa, naŋ dom. Yac asôm asê tôm Ŋalau Dabuŋ kédôhôn yac. Yom ŋandô pi gwelen naŋ Anötö kôm tu yac neŋ gatun-nga, naŋ yac asôm asê tēŋ lau naŋ Ŋalau Dabuŋ mbo ŋac si ŋalôm, aŋkuc yom ti gauc naŋ Ŋalau dau kêŋ tēŋ yac. ¹⁴ Magoc lau naŋ Anötö ndê Ŋalau mbo ŋac si ŋalôm dom, naŋ oc sêtôm dom bu sêkôc yom naŋ Ŋalau dau kédôhôn yac, naŋ sa. Ŋahu bu ŋac sêlic gêŋ dau gitôm gêŋ gauc mbasi-nga, ma tôm dom bu sēŋyalê. Ŋalēŋ tigeŋ naŋ tôm bu sēŋyalê, naŋ Ŋalau Dabuŋ whê ŋac si gauc sa. ¹⁵ Bocdinaŋ yac lau naŋ dakôc Ŋalau Dabuŋ sa su, naŋ datôm bu taŋsahê ti taŋyalê gêŋ hoŋ ŋahu. Magoc lau naŋ sêkôc

Ŋalau sa su dom, naŋ sêtôm dom bu sēŋyalê yac neŋ ŋahu. ¹⁶ Gauc nem Anötö ndê yom daŋ, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Asa kêyalê Pômdau ndê gauc, ma asa gitôm bu êndôhôn iŋ? *[Ais 40:13]*

Lau nom-nga daŋ sēŋyalê dom, magoc yac taŋyalê, ŋahu bu Ŋalau Dabuŋ tōc Kilisi ndê gauc asê tēŋ yac.

3

Lau Korin-nga sêkêŋ whiŋ gwalec

¹ O asidôwai hac. Tēŋ ndoc aô gambo gawhiŋ mac, naŋ aô gasôm yom tēŋ mac tôm gasôm tēŋ lau nom-nga naŋ Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ ŋac dom. Ŋahu bu mac atôm balêkoc dedec tu nem lēŋ akēŋ whiŋ Kilisi-nga. ² Yom naŋ aô gasôm tēŋ mac, naŋ tôm aô gakēŋ mac anôm su ŋambwa. Bu mac atôm balêkoc dedec naŋ sêtôm dom bu sēneŋ gêŋ ŋaŋga. Ma kwahic d ec aô galic bu mac ambo bocdinaŋ ŋapaŋ. ³ Ŋahu bu tôm bêc hoŋ mac am lēmuŋ ti asen daôm ŋapaŋ. Mac asap lēŋ nom-nga dôŋ ŋapaŋ, dec tōc asê bu mac aŋkuc lēŋ ŋalôm akwa-nga, ma Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ mac nem lēŋ dom. ⁴ Bu mac awhê daôm kôc-kôc, ma mac nem lau ŋatô sêsôm bu sēŋkuc aô Pol, ma ŋatô sêsôm bu sēŋkuc Apolos. Mac nem gauc dinaŋ iŋ gauc nom-nga ŋambwa.

Aposel sem gwelen sêtôm lau akiŋ ŋambwa

⁵ Aô bu wandac mac bu Apolos i ŋ asa? Ma aô Pol dec aô asa? Anŋô su naŋ. Yac lau akiŋ ŋambwa, naŋ ahoc Pômdau ŋawaê asê, ma tu ŋawaê dinaŋ-nga dec mac akēŋ whiŋ iŋ. Yac akôm mba gwelen tēŋtēŋ tôm iŋ kêŋ tēŋ yac. ⁶ Aô d auŋ gatôm ŋgac naŋ sô gêŋ ŋawhê sip nom. Ma Apolos iŋ gitôm ŋgac naŋ kêsôwê bu sip gêŋ ŋawhê naŋ aô gasô. Magoc Anötö dau kôm gêŋ dau po pi meŋ. ⁷ Bocdinaŋ atoc ŋgac naŋ sô gêŋ, me ŋgac naŋ kêsôwê bu, naŋ sa dom, bu alu ŋgac akiŋ ŋambwa. Atoc Anötö sa, bu iŋ kôm gêŋ po tiatu. ⁸ Ŋamalac naŋ sô gêŋ ŋawhê, ma ŋamalac kêsôwê bu sip-nga, iŋlu lu-lu si gwelen ŋahu tigeŋ. Ma Anötö oc kêŋ ŋaôli tēŋ iŋlu, êŋkuc gwelen naŋ iŋlu sêkôm. ⁹ Gwelen ŋawaê ŋayham-nga naŋ yac akôm ambo mac ŋalôm, naŋ gitôm yac akôm gwelen yêc yac mba ôm tēŋtēŋ dom. Mba.

Bu mac honj atôm Anötö ndê ôm tigenj, ma yac atôm inj ndê lau akiñ nanj akôm gwelenj yêc ôm dau.

Gôlôwac dabunj sêtom Anötö ndê andu

Ma mac atôm Anötö ndê andu nanj inj bu kwê sa. ¹⁰ Tôm Anötö ndê mwasiñ puc aö dôñ dec aö gam mêtê mac. Aö gakôm gwelenj dinañ gitôm gwalam akwa kwê andu-nga, nanj kêsuhunj alhö sip nom gi. Ma lau ñatô nanj sem gwelenj mêtê-nga sêñkuc aö, nanj sêtom lau nanj sic danj ti lêlôm ma akiñkwa pi alhö nanj aö kasuhunj munj su. Mac lau asa nanj bu akôm gwelenj tu andic dabinj andu dau-nga, nanj ayob daôm bu akôm gwelenj dau ñapep enj. ¹¹ Bu Yisu Kilisi tawasê inj ti yac neñ dakêñ whiñ ñahu. Kilisi dau gitôm alhö nanj Anötö kêñ bu lau sêkwê andu pi-nga, ma alhö ñandô danj yêc dom. ¹² Lau ñatô sêkôm gwelenj ñayham tu bu sêkwê andu sa pi alhö dau, nanj gitôm sêkwê andu ña gol me silba me hoc ñayham. Magoc lau ñatô sêkôm gwelenj bambalinj, nanj gitôm sêkwê andu ña gêñ ñambwa gitôm kwanj me a babalê. ¹³ Têñ bêc ñambu-nga Anötö oc êñsahê lau tigenj-tigenj si gwelenj ña ya, ma ya oc tôc ñac si gwelenj ña-ñandô asê tiawê. ¹⁴ ñac nanj sêkôm gwelenj ñayham, nanj si gwelenj ña-ñandô oc gacgenj yêc. Ya oc neñ su dom, ma ñac oc sêtap si ñaôli sa. ¹⁵ Magoc ñac nanj sêkôm gwelenj bambalinj, nanj ya oc êñsahê ñac si gwelenj ma neñ honj su ñinga. ñac lau dau oc sêwê sa yêc yawahô, magoc ñac si gwelenj ñandô danj oc gacgenj yêc dom.

Lau sêkêñ whiñ-nga si ñahu yêc nom dom

¹⁶ O lauhac! Mac atôm Anötö ndê lôm dabunj, ma Anötö ndê ñalau mbo mac nem ñalôm. Mac anjalê yom dinañ, me mba? ¹⁷ Yomandô, mac atôm Anötö ndê lôm, ma lôm dau inj gêñ dabunj. Tu dinañ-nga asa nanj kôm Anötö ndê andu dabunj tisac, nanj Anötö oc kôm inj tisac bocdinañ.

¹⁸⁻²⁰ Anjsau daôm pi gauc nanj lau nom-nga sêlic bu gauc atu-tu, nanj dom. Bu gauc nanj lau nom-ng a sêlic bu gauc atu-tu, nanj Anötö gêlic tôm gêñ gauc mbasi-nga. Tôm yom nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Gauc atu-tu nanj ñamalac sêtoc dau sa pi, nanj Anötö oc nem kwi ti ñac si akô bu sêsip sêndi-nga. *[Job 5:13]*

Ma yom danj tiyham sêto yêc bocdec bu: Pômdau kêyalê gauc nanj lau nom-nga sêtoc sa ti gauc atu-tu, ma inj gêlic gitôm gêñ ñandô mbasi-nga. *[BW 94:11]*

Bocdinañ, mac nem asa nanj gauc gêm bu inj ñamalac ti gauc atu-tu pi gêñ nom-nga, magoc kêyalê Anötö dom, nanj hu gauc nom-nga siñ, ma ti ñamalac gauc mbasi-nga. Ma ñalêñ dinañ dec oc tôm bu inj ti ñamalac tiguauc yêc Anötö anjgô-nga.

²¹ Bocdinañ dec atoc daôm sa tu anjuc aö Pol, me Apolos, me ñamalac danj-nga dom! Bu gêñ ñayham honj nanj tôm bu po mac sa, nanj meñ akêñ Anötö tigenj. ²² Inj kêkiñ aö Pol, lu Apolos ma Pita atôm lau akiñ, tu bu anem mac sa-nga. Ma mac nem gameñ ambo-nga ti nem têm ambo tamli-nga ma têm ambac ndu-nga, gêñ nanj kwahic dec sêmbo ti gêñ nanj oc sêhóc asê tiñambu, gêñ honj dinañ Anötö ti ñadau ma kêñ têt mac bu nem mac sa. ²³ Ma Anötö tigenj piñ mac dôñ am damiñ Kilisi, ma Kilisi ndê ñahu yêc Anötö dau.

4

Lau aposel si gwelenj ti sakiñ

¹ Bocdinañ, alic yac atôm Kilisi ndê lau akiñ ñambwa, nanj inj gêlic yac atôm bu akôm inj ndê gwelenj, dec kêñ Anötö ndê yom nanj ñahu sip ñalôm gi, nanj sip yac amanj. ² Ma yac honj tanjalê su, bu yac neñ ñadau bu kêñ gwelenj sip yac amanj, nanj dayob ñapep dandic ñawaê. ³⁻⁴ Bocdinañ inj lêt solop bu yac datôc gwaniñ yac neñ gwelenj ti sakiñ tu bu tanjahê bu yac akôm ñapep me mba. Aö neñ atac pa su pi gwelenj nanj Anötö kêñ sip aö amanj. Tigenj yom dinañ whê aö sa bu aö ñgac akiñ gitêtñ lec dom. Aö gahêgo daun tu gauc bocke mac akôc, me lau ñatô sêkôc, me aö daun gakôc pi aneñ sakiñ-nga lec dom. Bu Pômdau tawasê ti ñadau bu êñsahê aö-nga. ⁵ Bocdinañ gauc nem bu anjahê lau pi ñac si lêt ti sakiñ ñagahô dom, ahônj Pômdau ndê bêc bu mbu meñ-nga. Têt dinañ gêñ nanj siñ dau yêc ñasec ñalôm, ma gauc honj nanj yêc ñamalac si ñalôm, nanj Pômdau dau oc hoc asê tiawê.

Ma têtj dinan lau hon nan sic waê bu sêtap waê sa, nan oc sêtap sa akêtj Anötö tòm ndi.

⁶ O asidôwai hac. Aö gato yom dinan pi alu Apolos gitôm yom gölinj dan, tu bu wawhê mac nem gauc sa-nga. Aö bu wandôhôn yom ñalhô dan têtj mac, nan sêsôm bocdec bu, “Ayob bu akôm gêtj dan so Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan dom.” Mac bu anyalê yom dau ñahu, dec oc tòm dom bu mac atoc ñamalac dan sa hóc gêlêc dan su. ⁷ Am asa nan toc daôm sa, nan ñgô. Asa sôm bu am hóc gêlêc lau ñatô? Ma am nem gêtj sake yêc, nan am tap sa yêc Anötö ndê dom? Ma am nem gauc ti gêtj ñayham hon bu menj akêtj Anötö, dec tu sake-nga am toc daôm sa bu am nem gêtj hon ñahu am daôm?

⁸ Bocke? Anötö ndê mwasinj kêsâlê mac ahuc su, a? Mac gauc gêm bu mac atôm lau ti lêlôm Anötö ndê mwasinj-nga, a? Mac atap têm ñambu-nga sa su, dec andöc atôm kinj ma kwin ma am gölinj awhinj Kilisi, magoc yac hic lec mba, a? Oyaê! Têm dau bu menj sa su, dec oc ñayham kêlêc, ma bocdinan dec oc tòm bu yac hon danem gölinj dawhinj daun. Magoc mba! ⁹ Bu yac lau aposel ambo nom atôm lau waêmba nan atinambu lau hon, ma atôm lau nan sêkic yom bu sêndic ñac ndu. Aö gauc gêm bu Anötö kêgwiniñ yac ma kêtj yac ambo bocdinan atôm dôhôn bu lau hon ma añela sêwhinj sêlic. ¹⁰ Tu Kilisi-nga dec lau nom-nga sêlic yac atôm lau gauc mbasi-nga. Magoc yêc Kilisi ndê lau ñalôm, mac apo daôm sa bu ati lau ti gauc atu-tu, a? Yac lau licwalô mba, magoc mac lau ti licwalô atu, a? Bocke dec mac lau ti waêm, magoc yac hic lec lau waênj mba? ¹¹ Ñasawa baliñ su e menj têtj kwahic dec, yac ahôc ñawapac daêsam. Gêtj yô yac, bu yô yac, yac mba ñakwê mbasi, lau sic yac, ma yac mba gameñ andöc-nga mbasi. ¹² Yac amanj am gwelenj atu tu akôm kwanj daun-nga. Lau sêpu yac, tigenj yac am mbec ñac ô. Sêkêtj kisa yac, magoc ahôc ti atac pa su. ¹³ Lau sêsec yac, magoc yac asôm yom malô ô. Sêlic yac atôm gêtj ñapopoc nom-nga ñambwa. Ñawapac kainj dinan yac ahôc ñapanj.

¹⁴ Aö gato yom dinan tu bu wakôm mac

mayam daôm-nga dom. Mba. Aö galic mac tòm anenj balêkoc atac whinj-nga, ma tu dinan-nga dec gato tu wakêtj puc mac-nga. ¹⁵ Yêc Kilisi ndê gölôwac dabunj ñalôm, lau daêsam sêmbo, nan sêtôm bu sêndôhôn mac. Tigenj tòm dom bu mac alic ñac tòm damami. Magoc aö galic daunj tòm mac damam, ñahu bu mac akêtj whinj Yisu Kilisi tu ñawaê ñayham nan aö gahoc asê pi inj-nga. ¹⁶ Tu dinan-nga dec wanjilî mac bu anjuc anenj lêtj. ¹⁷ Ma bocdinan dec aö bu wanjinj Timoti têtj mac loc. Inj sap Pômdau dôñ ñanğa enj, ma inj anenj balê atac whinj-nga solop. Anenj yom ti lêtj hon nan gasa tu kakuc Yisu Kilisi-nga, nan inj oc whê sa bu kêtj gauc mac. Ma inj oc êndôhôn mac êñkuc mêtê nan aö gam, ma yom nan aö daunj kadôhôn têtj gölôwac dabunj yêc gameñ honj.

¹⁸ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa kêlêc ma sêpu aö ti anenj yom, ñahu bu ñac gauc gêm bu aö oc watêtj mac waloc dom. ¹⁹ Tigenj Pômdau bu lic ñayham, dec ñasawa sauñ enj aö oc waloc. Ma aö oc wakip lau nan sêtoc dau sa, nan si yom ñahu sa. Ma gêtj dan whinj, nan oc wanjalê ñaclai bocke dec puc ñac dôñ. ²⁰ Bu lau nan Anötö gêm gölinj ñac, nan sêsôm yom ñambwa dom, magoc Anötö ndê ñaclai puc ñac si yom dôñ. ²¹ Bocke? Mac atac whinj bu aö waloc ma wamatôc mac tòm damba nan hi inj ndê balêkoc ña sô, me mac atac whinj bu aö waloc ma wanjuc mêtê atac whinj-nga ti lêtj yom malô-nga?

5

Yom pi ñgac mockainj-nga

¹ Lau daêsam sêngô ñawaê pi ñgac mockainj-nga dan nan mbo mac nem gölôwac dabunj ñalôm. Yac gauc gêm bu lau sambuc sêkôm mêtê sac, magoc ñac oc sêkôm mêtê sac sambuc gitôm ñgac dinanj kôm, nan dom. Inj gêm awhê nan inj damba gêm muñ su. ² Bocke? Mac atoc daôm sa ma alic mêtê dau ñayham, a? Oc tòm bu inj ndê mêtê kôm mac nem ñalôm ñawapac ma mayam daôm atu, e atinj inj su yêc gölôwac dabunj ñalôm. Magoc tu sake-nga mac akôm dom? ³ Kwahic dec aö gambo ahê mac, magoc anenj ñalôm sambuc yêc whinj mac. Ma aö gauc gêm lêtj tamatôc ñgac dau-nga gwananj su, gitôm aö daunj gambo gawhinj mac ma

yac tamatôc in. ⁴ Tu yac neŋ Pômdau Yisu ndê ŋaê-ŋga, aö wasôm têŋ mac bu akac daôm sa ma amatôc giso dau. Anyalê bu Pômdau Yisu ndê ŋaclai yêc mac, ma aneŋ ŋalôm sambuc yêc whiŋ mac bocdinaŋ. ⁵ Atiŋ ŋgac dau su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ma akêŋ in mbu sip Sadaŋ ndê gôliŋ ŋapu. Nalêŋ dinaŋ dec mboe in oc nem dau kwi ma hu ndê mêtê ŋalôm akwa-ŋga siŋ. Ma bocdinaŋ dec têŋ Pômdau ndê bêc êmatôc lau-ŋga, in ndê gatu oc niŋga dom.

⁶ Mac atoc daôm sa yham dom. Gauc nem yist. Mac anyalê su bu yist ŋagec oc êŋsôwec malô-malô yêc bolom ŋalôm e nem bolom sambuc ahuc. Ma mêtê sac gitôm bu êŋsôwec yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm gitôm yist. ⁷ Tu dinaŋ-ŋga dec atiŋ ŋgac mockaiŋ-ŋga dinaŋ su yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, bu in ndê mêtê ŋalôm akwa-ŋga gitôm yist. Ma bocdinaŋ dec mac oc ambo atôm bolom wakuc yist mbasi-ŋga. Bu Kilisi, naŋ sic ndu gitôm Domba †Pasowa-ŋga, naŋ kêgaho mac su yêc lêŋ ŋalôm akwa-ŋga, dec mac ati lau wakuc su. ⁸ Bocdinaŋ dec atec yist akwa naŋ ŋahu sip mêtê sac, tôm lau Israel-ŋga naŋ sêkôc yist hoŋ su yêc ŋac si andu têŋ ndoc Pasowa-ŋga. Ma asa nem lêŋ tiwakuc, tu bu andi atôm bolom yist mba-ŋga, naŋ ŋahu hêganôŋ lêŋ ŋawasi ma lêŋ yom ŋandô-ŋga.

⁹ Aö gato bapia daŋ têŋ mac muŋ su, ma gasôm têŋ mac bu andic ahê lau mockaiŋ-ŋga. ¹⁰ Aö gato yom dau hêganôŋ lau sambuc dom. Aö gato hêganôŋ lau naŋ sêmbô gôlôwac dabuŋ ŋalôm, naŋ sêkôm sac. Nahu bu lau sambuc si lêŋ mockaiŋ-ŋga me mêtê sêneŋ gêŋ ŋawahô-ŋga me mêtê sêŋsau lau tu sêŋgaho ŋac si gêŋ-ŋga me lêŋ sênem akiŋ gwam-ŋga, naŋ gêm nom ahuc sambuc. Ma aö bu wasôm têŋ mac bu andic ahê lau sambuc ti ŋac si lêŋ sac, dec oc tôm dom bu mac atap ŋasawa daŋ sa yêc nom tu ambo-ŋga. ¹¹ Aö gasôm têŋ mac bu andic ahê ŋamalac bocke naŋ sam dau bu ŋamalac kêŋ whiŋ-ŋga, magoc kôm sac ŋapaŋ. Mac nem asa naŋ kôm mêtê mockaiŋ-ŋga, me gêŋ gêŋ ŋawahô, me gêm akiŋ gwam, me sôm yom sac-sac, me nôm gêŋ e kêŋiŋ in, me kêsau lau bu êŋgaho ŋac si gêŋ, naŋ andic ahê in ŋapep. Andöc awhiŋ in, ma aneŋ gêŋ awhiŋ

in dom.

¹²⁻¹³ Gwelen tamatôc lau naŋ sêmbô gôlôwac dabuŋ ŋalôm dom, naŋ gic waê yac dom. Anötö dau oc êmatôc ŋac. Magoc lau naŋ sêmbô gôlôwac dabuŋ ŋalôm bu sêkôm sac, dec in yac neŋ gwelen bu tamatôc ŋac. Akôm tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm bu:

Ŋamalac bocke naŋ kôm sac, naŋ atiŋ in su yêc mac nem toŋ ŋalôm. [*Diut 17:7*]

6

Lêŋ tamatôc ŋawapac-ŋga

¹ Tu sake-ŋga dec mac akêŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si yom têŋ ŋgac êmatôc yom-ŋga naŋ kêŋ whiŋ dom, bu êmatôc? Yom daŋ bu yêc ŋamalac sêkêŋ whiŋ-ŋga lu ŋasawa, dec mac daôm amasaŋ. ² Anyalê tidôŋ! Têŋ ndoc Yisu mbu meŋ, naŋ Anötö oc kêŋ gwelen sip i ŋ ndê lau dabuŋ amba, bu sêmatôc lau nom-ŋga. Gwelen dau in gwelen atu andô, ma yom naŋ kwahic dec yêc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋasawa, naŋ gitôm gêŋ sauŋ. Boc-dinaŋ dec mac atôm bu amatôc. ³ Ma anyalê gêŋ atu daŋ tiyham. Yac oc tamatôc aŋela sac si yom whiŋ. Boc-dinaŋ têŋ têm kwahic dec-ŋga yac datôm bu tamatôc yom bocke naŋ yêc yac ŋasawa. ⁴ Tu dinaŋ-ŋga dec yom bu yêc mac nem ŋamalac lu ŋasawa, naŋ tu sake-ŋga mac akêŋ têŋ lau naŋ si ŋaê mba yêc gôlôwac dabuŋ ŋalôm, bu sêmatôc? Mac daôm atôm dom bu amatôc, a? ⁵ Aö gato y om dindéc bu wakôm mac mayam daôm. Bocke? Yêc mac nem gôlôwac dabuŋ ŋalôm, ŋamalac tigauc naŋ gitôm bu êmatôc lau sêkêŋ whiŋ-ŋga si yom, naŋ daŋ mbo dom, a?

⁶⁻⁷ Bocke dec mac nem daŋ kêŋ in ndê asidôwa daŋ kalhac lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ aŋgô-ŋga, tu bu sêmatôc inlu si yom-ŋga? Tu mac akôm bocdinaŋ-ŋga dec ku mac nem lêŋ aŋkuc Kilisi-ŋga dulu su. Mac nem lau sêkêŋ whiŋ-ŋga ŋatô bu sêkôm sac têŋ mac, me sêsôm yom tasaŋ bu sêŋgaho mac nem gêŋ ŋatô su, dec wasôm têŋ mac bu ahu gêŋ dau siŋ têŋ ŋac ma ahôc ŋawapac dau! ⁸ Magoc mac akôm dom. Mac daôm akôm sac t êŋ daôm, ma aŋgaho nem asidôwai si gêŋ su.

Lau sac oc sêtap undambê sa dom

⁹ Anğô ma anjalê! Lau nanj sêkôm mêtê sac, nanj si danj oc wêkainj ndê mala yêc Anötö ndê gamej undambê-nga dom. Akôc gauc napep ma anşau daôm dom! Lau nanj sêkôm mêtê mockainj-nga njalêj tidau-tidau nanj so pwac nanj Anötö kêmatinj tidôj tu lauwê ma laungac sênem dandi-nga, laungac nanj sêkêj dau têtj laungac njatô, lau nanj sem akinj gwam, ¹⁰ lau kanj, lau nanj senj gêtj njawahô, lau nanj sênôm gêtj e kêtinj njac, lau nanj sêsôm yom sac-sac, lau nanj sênsau lau tu sêngaho njac si gêtj-nga, lau kainj dinanj si danj oc wêkainj ndê mala yêc Anötö ndê gamej dom. ¹¹ Munj-nga mac nem lau njatô sêsa lêtj sac bocdinaj. Tigenj kwahic dec yac nej Anötö kôm gwelenj pi mac njac inj ndê Njalau Dabuj. Inj kêgwasinj mac nem sac honj su giŋga, ma kôm mac ati lau dabuj ma lau gitêtj tu Pômdau Yisu Kilisi ndê njê-nga.

¹² Mac nem lau njatô sêsôm yom bocdec bu, “Gêtj honj gitôm bu yac dakôm. Yao danj yêc dom.” Magoc aô wasôm têtj mac bu gêtj honj oc nem yac sa dom. Yomandô, gêtj honj gitôm bu yac dakôm, ma yao danj yêc dom. Magoc aô daun gatec bu gêtj danj nem gôlinj aô. ¹³ Ma mac nem lau njatô sêsôm bu, “Anötö kêj gêtj danenj-nga tu njatac-nga, ma kêj njatac tu gêtj danenj-nga-nga. Magoc inj oc senj gêtj danenj-nga ma njatac lu-lu su sêninga.” Tu njac si yom dinanj-nga dec sêlic si njamlic tôm gêtj njambwa-nga ma sêkêj si njamlic bambalinj tu sêkôm mêtê mockainj-nga tidau-tidau. Magoc anğô! Anötö kêmasanj yac ne njac njamlic tu danem akinj Pômdau-nga, ma Pômdau ndê gwelenj nem yac si-nga gic waê yac gatuj tigenj dom, magoc gic waê yac nej njamlic whinj. ¹⁴ Anötö ndê njac lai unj Pômdau sa akêtj lau batê-nga, ma oc unj yac sa ti njamlic sambuc bocdinaj.

¹⁵ Anğô su nanj! Mac nem akêtj whinj pinj mac dôj am daminj Kilisi, dec kôm mac nem njamlic ti inj ndê njandô njadanja danj. Mac anjalê yom dindec, me mba? Ma bocke dec mac alic njayham bu akôc Kilisi ndê njandô njadanja ma asap pi awhê mockainj-nga? Lêtj dau sac sambuc! ¹⁶ Njag danj bu yêc whinj awhê mockainj-nga danj, nanj inlu sêti njamlic tigenj. Mac anjalê, me mba? Gauc nem Anötö ndê yom nanj sêto

yêc bocdec bu:

Inlu oc sêti gêtj tigenj.

[Gen 2:24]

¹⁷ Magoc asa nanj sap Pômdau dôj, nanj Njalau pinj inlu dôj sêti gêtj tigenj.

¹⁸ Bocdinaj alhō su yêc mêtê mockainj-nga. Bu asa nanj kôm mêtê mockainj-nga nanj kôm mêtê sac têtj dau njamlic, bu mêtê dau kêyainj inj ndê njamlic hōc gêlêc mêtê sac njatô nanj inj bu kôm. ¹⁹ Anğô! Anötö kêj Njalau Dabuj têtj mac lau tigenj-tigenj ma inj mbo nem njalôm, dec mac nem njamlic gitôm Njalau ndê lôm dabuj. Anjalê, me mba? Mac njadau daôm dom. ²⁰ Mba! Anötö gêmlihi mac su ati inj ndê, njac njacoli atu. Tu dinanj-nga dec ayob nem njamlic napep, tu bu gêtj honj nanj mac akôm, nanj oc po Anötö ndê waê sa.

7

Yom pi lauwê ti laungac sênem dandi-nga

¹ Kwahic dec aô bu waô yom njatô nanj mac ato sip nem bapia. Mac ato yom pi mac nem gauc bocdec bu, lauwê ma njac bu sênem dau dom, dec oc njayham. ² Gauc dinanj inj njayham, magoc lêtj mockainj-nga kêsôwec tiatu yêc nom, ma tu dinanj-nga dec wasôm têtj mac bu inj lêtj njayham kêlêc bu lauwê sênem njac sa, ma laungac sênem awhê sa. ³ Ma njac danj êngaminj dau têtj ndê awhê dom, ma awhê êngaminj dau têtj ndê akwej dom. ⁴ Bu awhê danj ti njadau dau ndê njamlic tawasê dom, inj nakwej ti njadau whinj. Ma njac danj ti njadau dau ndê njamlic tawasê dom, inj ndê awhê ti njadau whinj. ⁵ Bocdinaj awhê lu njac sêngaminj dau têtj dandi dom, mboe inlu si danj ndê njalôm kac inj e Sadanj êntôm inj bu kôm mêtê mockainj-nga. Inlu bu si njalôm pitigenj bu sêmbo ahê dau njasawa saunj bu sênem dabuj dau tu sêtenj mbec-nga, dec oc tôm. Magoc têtj t êm dau pacndê, nanj sêmbo sêwhinj dau tiyham. ⁶ Aô gauc gêm bu inj lêtj njayham bu lauwê ma njac sênem dau, ma tu dinanj-nga dec gawhê yom dau sa têtj mac. Magoc aô gato tu bu wandic yomsu lauwê ma njac honj bu sênem dau-nga lec dom. ⁷ Aô tac whinj bu lau honj sêmbo sêtôm aô dec gambo. Tigenj Anötö gic sam inj ndê mwasinj tidau-tidau têtj njamalac tigenj-tigenj tôm gi. Yac honj dawêkainj mwasinj kainj tigenj dom.

⁸ Aö bu wasôm yom pi launḡac sawa, ma lauwê sawa. Naç bu sênem awhê me ḡac wakuc dom, ma sêmbo sêtôm aö gambo, dec oc ḡayham. ⁹ Magoc ḡac bu sêḡsahê bu sêtôm dom bu sêtimêtê dau tu lêḡ ḡalôm ḡagalac-ḡga, naḡ inç oc ḡayham hóc gêlêc bu lauwê sawa sênem ḡac sa, ma launḡac sawa sênem awhê sa tiyham.

¹⁰ Aö bu wakêḡ ḡagôlinç danç têḡ lauwê ma ḡac naḡ sem dau sa su. Aö tarwasêḡ neḡ yom dom, bu Pômdau dau kêḡ ḡagôlinç bocdec bu, awhê danç hu ndê akweḡ siḡ dom. ¹¹ Magoc inç bu hu ndê akweḡ siḡ, naḡ nem ḡac wakuc dom. Inç êḡsahê bu êmasaḡ yom whiḡ nakweḡ tiyham ma mbu ndi mbo whiḡ inç. Bu mba, naḡ inç mbo tawasê. Ma ḡagôlinç tigeḡ dinaḡ ḡic waê launḡac bocdinaḡ. ḡac danç hu ndê awhê siḡ dom.

¹² Ma aö bu wasôm yom têḡ mac hoḡ, pi awhê lu ḡac naḡ sem dau sa su, magoc danç kêḡ whiḡ, ma danç kêḡ whiḡ dom. Yom dindec Pômdau sôm têḡ aö dom, aö dauḡ ḡauc gêm bu inç lêḡ ḡayham dec bu wasôm têḡ mac. ḡac kêḡ whiḡ-ḡga danç bu ndê awhê kêḡ whiḡ dom, magoc awhê dau tac whiḡ bu mbo whiḡ inç, naḡ ḡac dau hu inç siḡ dom. ¹³ Ma awhê kêḡ whiḡ-ḡga danç bu nakweḡ kêḡ whiḡ dom, magoc ḡac dau tac whiḡ bu mbo whiḡ inç, naḡ awhê dau hu nakweḡ siḡ dom. ¹⁴ Nahu bu Anötö oc lic inçlu si sem dau-ḡga bu ḡadômbwi tu inçlu si danç kêḡ whiḡ dom-ḡga lec dom. Mba. Tu awhê me ḡac naḡ kêḡ whiḡ-ḡga, dec Anötö gêlic inçlu si sem dau-ḡga dinaḡ tôm gêḡ dabuḡ. Bu bocdinaḡ dom, dec Anötö oc lic balêkoc naḡ inçlu sêkwê asê bu ḡadômbwi. Magoc mba. Inç gêlic inçlu si balêkoc bu dabuḡ tu inç naḡ kêḡ whiḡ-ḡga.

¹⁵⁻¹⁶ Bocdinaḡ inç lêḡ ḡayham bu lauwê ma ḡac kainaḡ dinaḡ naḡ sem dau su, naḡ sêhu dandi siḡ dom. Bu mboe am awhê naḡ kêḡ whiḡ, oc ti lêḡ bu am nem akweḡ naḡ kêḡ whiḡ dom, naḡ oc tap Anötö ndê mwasinç nem inç si-ḡga sa. Ma am ḡac naḡ kêḡ whiḡ, mboe am oc ti lêḡ bu Anötö nem am nem awhê naḡ kêḡ whiḡ dom, naḡ si. Asa kêyalê? Magoc yom dau inç bu ti balañ ḡaḡga tu lauwê ma launḡac sêhu dandi siḡ-ḡga dom. Bu Anötö kêgalêm yac sa bu

dambo ti yom malô. Bocdinaḡ ḡac naḡ kêḡ whiḡ dom bu tac whiḡ bu hu ndê awhê kêḡ whiḡ-ḡga siḡ, naḡ dec alhac inç ahuc dom. Ma awhê naḡ kêḡ whiḡ dom, naḡ bocdinaḡ.

Anötö ndê galem, ma lêḡ dambo-ḡga

¹⁷ Aö gakêḡ ḡagôlinç danç têḡ ḡolôwac dabuḡ hoḡ naḡ gam mêtê ḡac su, naḡ hêganôḡ yom hoḡ dindec, ma ḡagôlinç dau bocdec bu. Pômdau dau kêmasaḡ ḡamalac si lêḡ têḡtêḡ su, ma ḡalêḡ bocke naḡ ḡamalac danç mbo têḡ ndoc Anötö ndê galem tap inç sa, naḡ inç ḡauc nem bu hu siḡ dom. ¹⁸ Anötö bu êḡgalêm ḡac naḡ sêsê inç ndê ḡamlic ḡatô su kêkuc lau Israel-ḡga si pwac, naḡ sa, naḡ ḡoc sêc gêḡ dau ahuc dom. Inç bu êḡgalêm ḡac danç sa naḡ sêsê inç su dom, naḡ ḡoc sêsê inç dom. ¹⁹ Yac bu dasê launḡac me dasê ḡac dom, inç gêḡ ḡandô dom. Gêḡ ḡandô dau bocdec bu, yac danç wambu Anötö ndê yom hoḡ maḡ. ²⁰ Nalêḡ bocke naḡ lau sêmbo têḡ ndoc Anötö kêgalêm ḡac sa, naḡ sêsap dôḡ ḡapaḡ. ²¹ Am bu awhê me ḡac akiḡ ḡambwa têḡ têm Anötö ndê galem tap am sa, naḡ ḡoc hêḡo daôm dom. Am bu tap lêḡ danç sa bu nem ḡadau êḡgapwêc am su, dec oc tôm, magoc inç gêḡ atu dom. ²² Bu awhê me ḡac akiḡ ḡambwa naḡ Pômdau kêgalêm inç sa, naḡ Pômdau kêgapwêc inç su yêc sakiḡ mêtê sac-ḡga. Ma am asa naḡ gêm akiḡ lau danç dom, magoc Pômdau kêgalêm am sa, naḡ ḡoc anyalê ḡapep bu kwahic dec am ti Kilisi ndê awhê me ḡac akiḡ. ²³ Kilisi gêmlihi mac su ḡa ḡaôli atu. Tu dinaḡ-ḡga dec anyalê ḡapep bu ḡamalac nom-ḡga danç ti mac nem ḡadau ḡandô dom. ²⁴ O asidôwai hac! Nalêḡ bocke naḡ mac ambo têḡ ndoc Anötö ndê galem tap mac sa, naḡ ḡauc nem bu akôm ḡapaḡ ambo Anötö aḡgô-ḡga.

Yom pi lau naḡ sem dandi sa su dom

²⁵ Aö bu wasôm yom pi lau wakuc naḡ sem dau sa su dom. Pômdau kêḡ ḡagôlinç danç têḡ aö hêganôḡ ḡac dom. Magoc inç ndê mwasinç puc aö dôḡ, dec akêḡ whiḡ aö ma akôc yom dindec sa. ²⁶ Tu lau sêkêḡ kisa ḡaḡga têḡ yac lau dakêḡ whiḡ-ḡga têḡ têm dindec-ḡga, dec aö ḡauc gêm lêḡ ḡayham bocdec bu, lau naḡ sem dau sa su dom, naḡ sêmbo bocdinaḡ. ²⁷ Am ḡac naḡ sêhoc

am nem yom asê su bu nem awhê dan, nan êmsalê lêt tu hu yom dau sin-nga dom. Ma am ngac nan sêhoc am nem yom asê su dom, nan êmsalê awhê tu nem-nga dom. ²⁸ Magoc am asa nan gauc gêm tidôn bu nem awhê me ngac, nan am kôm sac dom. Tigen lau nan sem dau sa su, nan oc sêhoc jawapac yêc nom dindêc, ma aô gatec bu mac atap jawapac sa atôm nac, dec gasôm yom dinan.

Danem akiñ Pômdau ti neñ ñalôm sambuc

²⁹ O asidôwai, aô wasôm têt mac bu têt tiapê su. Bocdinan têt kwahic dec ma ndi, nan ambo bocdec. Lauñgac nan sem awhê sa su, nan sêmbo têt sem awhê sa dom. ³⁰ Lau nan sêtan dançibo, nan sêmbo têt sêtan dom. Lau nan atac nayham, nan sêmbo têt nac atac nayham dom. Lau nan semlhi gêt, nan sêmbo têt nac si wapa mbasi. ³¹ Ma lau nan sêkôm gwelen pi gêt nom-nga, nan gauc nem gêt dau êñlêc dom. Yom dau nahu bu nom kwahic dec-nga oc yêc napan dom, oc niñga.*

³² Aô tac whiñ bu mac ayêm daôm su tu gêt nom-nga-nga lec dom. Lauñgac nan sem awhê sa su dom, nan oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelen-nga, ma bu sêkôm gêt nan gic Pômdau tandô nayham. ³³ Magoc lauñgac nan sem awhê sa su, nan oc sêyêm dau su tu gêt nom-nga-nga, tu bu sêkôm nac si lauwhêi atac nayham sa. ³⁴ Bocdinan sêyêm dau su tu Pômdau tigen-nga dom, magoc sêkôm ti ñalôm lu-lu. Nalêt tigen, lauwhê akiñ me lauwhê bocke nan sem ngac sa dom, nan oc sêyêm dau su tu sêkôm Pômdau ndê gwelen-nga, ma pi lêt bu sêtimêtê dau si ñamlic ti gatu ñapep. Magoc lauwhê nan sem ngac sa su, nan sêyêm dau su tu gêt nom-nga-nga tu bu sêkôm nakweni atac nayham sa. ³⁵ Aô gato yom dindêc tu bu wançwiniñ mac-nga dom. Aô gato bu wanem mac sa, ma bu mac asa lêt

* **7:31:** Yom nan Pol sôm yêc ñabatin 29-31 nan nahu bocdec, yac neñ nahu andô dambo nom-nga nan sip gêt nom-nga dom. In sôm bu lauñgac nan sem awhê sa su, nan sêmbo têt sem awhê sa dom. Magoc in sôm tu bu lauñgac sêpu si awhê me sêpuc dômbwê nac lec dom. Mba. In bu whê sa bu danem dau, me datan dançibo, me dambo ti atac nayham, me datidulu gêt, me dakôm gwelen pi gêt nom-nga, nan ti yac neñ nahu andô dambo nom-nga dom. Dakêt whiñ Pômdau ti danem akiñ in, nan in gêt atu. * **8:1:** Têt têt dinan lau daêsam sem akiñ anôtôi gwam. Nac sêkêt wata ti da pi alta gwam-nga, ma tinambu sen ñatô, ma ñatô sêkêt sa maket. Lau Korin-nga ñatô gauc gêm bu yao dan kalhac nac ahuc tu sênên wata kain dinan dom, ma sêto yom têt Pol ma sêndac in pi gêt dau.

ñayham ma anem akiñ Pômdau ti nem ñalôm sambuc, ma ahê gauc pi gêt nom-nga êñlêc dom.

Yom ñatô pi lauwhê ma lauñgac si lêt

³⁶ Aô bu wasôm yom pi ngac nan sêhoc inlu awhê akiñ dan si yom asê bu sênem dau, magoc inlu sem dau sa su dom. Ngac dau bu ndê ñalôm kac in ma tac whiñ ñandô bu nem awhê dau, dec in kôm sac dom. Akêt inlu sênem dau. ³⁷ Magoc ngac dau bu gauc nem tidôn yêc in ndê ñalôm bu nem in ndê awhê akiñ dinan dom, nan in kôm gêt nayham. In bu nditôm bu nem gôlin dau ndê lêt, dec kôm têt in ndê ñalôm gauc gêm tidôn. Namalac dan gitôm dom bu kac in. ³⁸ Bocdinan ngac nan gêm ndê awhê sa, nan kôm mêtê nayham, ma in nan gêm awhê sa dom, nan kôm mêtê nayham hêc gêtêc su.

³⁹ Awhê nan gêm ngac sa su, nan inlu si yom sênem dau-nga piñ inlu dôñ e in nakweni mbac ndu. In nakweni bu mbac ndu, ma awhê dau tac whiñ bu nem ngac dan tiyham, nan yao mbasi. Oc têt bu in nem ngac kêt whiñ-nga bocke nan in tac whiñ, magoc gitôm dom bu nem ngac nan kêt whiñ Pômdau dom. ⁴⁰ Magoc aô dauñ gauc gêm bu awhê tuc dau bu mbo tawasê, dec oc êmwasiñ in êñlêc. Aô dauñ neñ gauc dinan, ma Anôtô ndê Nalau, nan mac asôm bu gêm gôlin mac, nan mbo aneñ ñalôm whiñ, dec puc aneñ gauc dôñ.

8

Gêt danen-nga nan lau sêkêt ti da têt anôtôi gwam

¹ Mac ato yom ñatô pi gêt danen-nga nan lau sêkêt ti da têt anôtôi gwam.* Têt mac asôm, yac hon datap gauc sa su. Magoc yac bu dakôm gêt nan tançalê bu yao dan kalhac yac ahuc bu dakôm-nga dom, dec tançuc lêt dapo dauñ sa-nga. Yac bu dakôm gêt nan têt asê bu yac atac whiñ neñ

asidôwai, ma bu dapo ñac sa, nañ in lèn ñayham kèléc. ² Asa nañ toc dau sa bu in ñamalac ti gauc atu, nañ tap sa gitôm su dom. ³ Magoc asa nañ tac whiñ Anötö, nañ Anötö kêyalê in.

⁴ Yom dinañ bu whê yom dec kwahic aö bu wasôm pi gën daneñ-nga nañ sêkên ti da têt gwam, nañ sa. Yac tanjalê bu Anötö ñandô tigen dec mbo, ma gwam in gën ñambwa nom-nga. ⁵ Lau nañ sêkên whiñ dom, nañ sêtoc gën daêsam sa ti ñac si anötöi ma pômdau. Ñac sem akiñ gën nom-nga ma gën undambê-nga ma sêsam bu ñac si anötöi. ⁶ Magoc yac lau dakên whiñ-nga datoc Anötö tigen sa. In Damañ nañ kên gën hoñ, ma yac dati in ndê. Ma Pômdau tigen mbo. In Yisu Kilisi, nañ Anötö kên gën hoñ ña in, ma ti yac neñ ñahu dambo tanli-nga.

⁷ Tigen lau hoñ si gauc sa ñapep pi gën nañ lau sêkên ti da têt gwam, nañ dom. Lau sêkên whiñ-nga ñatô mun-nga sem akiñ gwam, ma sêhu siñ su, magoc lêt dau k alhac ñac si gauc ñapan. Bocdinañ kwahic dec ñac bu sêneñ gën daneñ-nga nañ lau sêkên ti da têt gwam, dec oc kôm ñac si ñalôm lu-lu bu mboe sêkôm sac. ⁸ Magoc Anötö oc lic yac ñayham me sac tu gën daneñ-nga-nga dom. Yac bu daneñ me daneñ dom, nañ lêt dañ hóc gëléc dañ su dom.

⁹ Magoc ayob ñapep bu gën nañ mac alic tôm bu akôm, nañ kôm ñamalac dañ, nañ ndê ñalôm lu-lu pi gën dau, nañ ndê kên whiñ tisac dom. ¹⁰ Am asa nañ kêyalê bu yao dañ kalhac am ahuc dom bu neñ gën ndöc lôm sênem akiñ gwam-nga, nañ ñgô. Ñamalac kên whiñ-nga dañ nañ ndê gauc sa ñapep pi gën dau dom, nañ bu lic am neñ gën ndöc dindê, dec oc mboe in ndê ñalôm oc pên dôn bu neñ gën nañ sêkên ti da têt gwam, nañ whiñ am. ¹¹⁻¹² Am nem gauc sa ñapep, magoc am nem lêt dinañ in s o. Ñahu bu mboe tiñambu ñamalac dinañ oc ñalôm ñawapac pi gën nañ in kôm e kôm in ndê kên whiñ tisac ma sa lêt ñinga-nga. Kilisi mbac ndu su bu nem am nem asidôwa dinañ, nañ ndê gauc babalê, nañ si-nga, ma bocdinañ gën nañ am kôm têt in, nañ tôm am kôm sac têt Kilisi dau. ¹³ Bocdinañ aö neñ lêt

waneñ wata-nga bu wê aneñ asidôwa dañ sa señ sac-nga, dec waneñ gën dau tiyham dom andô. Ñahu bu aö gatec bu wakôm aneñ asidôwa dañ ndê kên whiñ tisac.

9

Pol whê dau sa bu aposel ñandô

¹ Aö gambo ñamalac dañ ñapu dom, ma aö aposel ñandô. Aö galic yac neñ Pômdau Yisu pi tanôn solop. Ma mac daôm ati lau akên whiñ-nga, tu mêtê nañ aö gam pi Pômdau têt mac-nga. Yom hoñ dinañ in yom ñandô, me? ² Lau ñatô sêlic aö gitôm aposel si dañ dom, ma mac bocke? Oc tôm dom bu mac andac batam aö. Ñahu bu mac ati lau akên whiñ Kilisi-nga tu ñawaê ñayham nañ aö gahoc asê têt mac-nga, ma gën dau tóc asê bu aö Pômdau ndê aposel ñandô.

³ Mac lau nañ andac batam aö bu aposel ñandô me mba, nañ ñgô! ⁴ Aö ti lau nañ sêkôm gwelen ñawaê ñayham-nga sêwhiñ aö, nañ bu tankwê lau bu sêpuc yac dôn ña gën aneñ ti anôm-nga ô yac mba gwelen, dec yac akôm so, a? ⁵⁻⁶ Mac gauc gêm bocke? In solop bu alu Banabas tanwasêñ anem gwelen tu akôm kwan daun-nga, magoc aposel ñatô takwê lau tu sênem ñac sa-nga, a? Ma yac bu akôc mba lauwhêi nañ sêkên whiñ sêñsêlêñ sêwhiñ yac, ma tankwê lau bu sêkên gën sêpuc ñac dôn sêwhiñ yac-nga, nañ in lêt so, a? Mac anyalê su bu Pita ma lau aposel ñatô ma Pômdau ndê asii sêkôc si lauwhêi sêñsêlêñ sêwhiñ ñac. ⁷ Ñgac siñ-nga bocke gêmlihi dau tu gwelen ndic siñ-nga? Ma ñamalac nañ sô gën ñawhê, nañ in lêt solop bu in neñ gën dau ña-ñandô, me? Ma ñamalac nañ yob domba ma naniñ, nañ bu nôm su ñagec ô in ndê gwelen dinañ, nañ so me?

⁸ Aö gasôm yom pi ñamalac si lêt gwelen-nga ñatô bu wawhê gën dau sa. Magoc Anötö ndê yom whê gën dau sa whiñ. ⁹ Bu yomsu dañ nañ Moses to, nañ sôm bu:

Têt ndoc mac akên makao sêkôm gwelen bolom-nga, nañ asô ñac tókwa ahuc dom. Sêneñ bolom ñatô ô ñac si gwelen.
[Diut 25:4]

Mac gauc gêm bu Anötö kên yom dau gic waê makao ñambwa, a? ¹⁰ In kên yom dau gic yac ñamalac ñawaê solop. Yomandô!

Moses to yom dau tu yac-nga. Bu nmalac nanj sô gêñ nãwê, ma nmalac nanj gic gêñ nãndô sa, nanj lu-lu sêkêñ bata bu oc sêneñ gêñ nãndô. ¹¹ Ma yac lau aposel bocdinañ. Yac akôm gwelenj tu mac gatôm-nga, tôm lau nanj sêsô gêñ nãwê sip ôm. Ma yac bu tanjkwê gêñ nãtô yêc mac tu bu puc yac dôñ-nga, dec tu sake-nga mac alic sac? ¹² Lau nãtô sêkôm gwelenj têt mac ma sêkac mac bu akêñ gêñ puc nac dôñ-nga. Ma yac atôm bu andac mac bu anem yac sa hóc gêlêc su. Yac atôm, magoc yac akôm dom. Mba! Yac atec bu gêñ danj lhac yac mba gwelenj pi Kilisi ndê nãwãê nãyham ahuc. Ma tu dinañ-nga dec yac alic nãyham bu ahóc nãwapac daêsam.

¹³ Ma gêñ danj tiyham. Mac anyalê su bu lau nanj sem akiñ Anötô sêmbo lôm dabuñ, nanj sêtap gêñ daneñ-nga sa yêc gêñ daneñ-nga nanj lau sêkêñ ti da pi alta yêc lôm dabuñ. ¹⁴ Ma Pômdau dau gic atu yom kainj tigenj, ma tóc asê bu inj lêt solop bu lau nanj sêhoc nãwãê nãyham asê, nanj sêtap gêñ puc nac dôñ-nga sa yêc lau nanj sêkôc nãwãê dau sa.

¹⁵ Bocdinañ, aö gatôm bu wakêñ batanj gêñ puc aö dôñ-nga, magoc gakôm dom. Ma yom nanj kwahic d ec aö gato, nanj gato tu bu wandac mac bu anem aö sa-nga lec dom. Mba! Aö bu gêñ yô aö e wambac ndu, nanj nãyham hóc gêlêc bu wandac gêñ puc aö dôñ-nga yêc lau nãpanj, e sêtec bu sêngô nãwãê nãyham. Aö gapo dauñ sa tu aneñ lêt dinañ-nga, ma aö bu wasa lêt danj dau-nga, dec aneñ nãhu wapo dauñ sa-nga oc mbasi. ¹⁶ Magoc aö oc wapo dauñ waêñ sa tu gwelenj nãwãê nãyham-nga dom, nãhu bu Anötô kêt gwelenj dau sip aö amanj, dec aneñ nãlôm kac aö nãndô bu wakôm. Ma aö bu wahoc nãwãê nãyham asê dom, dec oc kêt wapac aö sac sambuc. ¹⁷ Bu aö gakôm gwelenj dau tu aö dauñ gauc gêm tidôñ bu wakôm-nga lec dom. Bu bocdinañ dec oc tôm bu tanjkwê bu wakôc nãoli ô aneñ gwelenj. Magoc aö gakôm gwelenj dau tu Anötô-nga, bu inj dau kêyalin aö sa gac waê

gwelenj dau. ¹⁸ Bocdinañ aö oc tanjkwê nãoli bocke? Gêñ nanj yac lau aheñ-nga atôm bu tanjkwê, nanj aö oc wahu sinj. Aö tac whinj bu têt ndoc wahoc nãwãê nãyham asê têt lau, nanj wakêñ têt nac nãmbwa. Lêt dinañ ti aneñ nãoli.

¹⁹ Bu aö gambo nmalac danj nãpu dom, magoc aö galic nãyham bu wati lau honj si ngac akiñ nãmbwa, tu bu wanãhê bu wanem lau daêsam kwi bu sêkêñ whinj Kilisi ma sêtap Anötô ndê mwasin nem nac si-nga sa. ²⁰ Têt ndoc nanj aö gambo gawhinj lau Israel-nga, nanj aö kasahê bu wambo watôm nac si danj, tu bu wanem nac si daêsam kwi e sêkêñ whinj Kilisi. Aö gambo Moses ndê yomsu danj nãpu dom, tigenj têt têt aö gambo gawhinj lau nanj sêmbo yomsu nãpu, nanj aö kasahê bu wambo watôm nac si danj, tu bu wanem nac si lau daêsam kwi tu Kilisi-nga. ²¹ Ma têt ndoc aö gambo gawhinj flau gameñ apa-nga nanj sêkôc Moses ndê yomsu sa dom, nanj kasahê bu wambo watôm nac si danj, tu bu wanem nac si lau daêsam kwi tu Kilisi-nga. (Aö gatec Anötô ndê yomsu dom, magoc aö gambo Kilisi ndê yomsu nãpu.) ²² Têt ndoc aö gambo gawhinj lau nanj sêkêñ whinj gwalec, nanj aö kasahê bu wambo watôm nac sêmbo, tu bu wanem nac si daêsam kwi sêkêñ whinj Kilisi.* Aö kakuc lêt daêsam têt ndoc gambo lau tidau-tidau si tonj nãlôm, ma gakôm gêñ honj tu bu wanem lau nãtô kwi-nga. ²³ Aö gakôm gêñ honj dinañ tu nãwãê nãyham-nga, tu bu lau daêsam sêtap nã-mwasin sa sêwhin aö.

²⁴ Gauc nem lau nanj sênti tu sêhoc gêgêlêc dandi-nga. Nac honj sênti, magoc nmalac tigenj oc hóc gêlêc ma tap nmalac nãmata-nga ndê nãoli sa. Asa nem lêt akêñ whinj-nga atôm nmalac nanj kêt hóc gêlêc lau nãtô, tu bu atap nem nãoli nãyham sa-nga. ²⁵ Lau honj nanj bu sênti, nanj sêtimêtê dau nãpêp tu bu sêtap nãoli sa-nga, magoc nãoli dau oc yêc nãpanj dom. Yac lau dakêñ whinj-nga tanti tu bu datap nãoli yêc

* **9:22:** Pol tóc asê tiawê bu inj mbo yomsu nãpu dom, magoc têt ndoc inj mbo whinj lau nanj atac lu-lu pi gêñ nãtô, dec inj hu gêñ nanj inj kêyalê bu yao mba, nanj sinj tu bu êñsôn nac-nga dom. Gauc nem yom nanj inj to pi wata nanj lau sêkêñ ti da têt gwam yêc 1 Kor 8:1-13. Pol ndê nãlôm nãwapac tu neñ gêñ dinañ-nga dom, tigenj lau nãtô bu gauc nem yom daêsam pi gêñ dau, dec inj oc hu sinj têt têt inj mbo whinj nac, tu bu kôm nac si sêkêñ whinj tisac dom-nga.

ņapaņ-ņga sa. ²⁶ Bocdinaņ, aö dauņ gasa neņ lēņ wanem akiņ Anötö-ņga gitôm ñgac naņ kēti bambaliņ, naņ dom. Ma aö gac siņ gatôm ñgac naņ kêbaliņ amba ñambwa-ñambwa, naņ dom. ²⁷ Mba! Aö gac siņ ñaņga tēņ ñalôm akwa bu watimêtê dauņ ma wayob dauņ neņ lēņ ñapep eņ. Aö bu wakôm bocdinaņ dom, dec mêtê naņ aö gam tēņ lau ñatô, naņ aö dauņ oc waso ñamwasinņ.

10

Lau Israel si mêtê sac kēņ puc yac

¹ O asidôwai. Aö atac whiņ bu mac akôc gauc ñapep pi gēņ naņ tap abañi Israel-ņga sa. Ñac hoņ sēņsêlēņ sêwhiņ Moses sêmbo Anötö ndê dao ñapu, ma sêlom gwêc sêwhiņ dau si. ² Ñac sêmbo sêwhiņ Moses yêc gwêc ti dao dinaņ, dec gitôm sêliņ busaņgu kain daņ, naņ piņ ñac hoņ dōņ sem damiņ iņ. ³ Ñac hoņ seņ gēņ daneņ-ņga kain tigeņ, naņ Anötö kēņ ña iņ ndê ñaclai atu. ⁴ Ma ñac hoņ sênôm bu kain tigeņ naņ Anötö ndê ñaclai kēņ sa akēņ hoc. Hoc dinaņ iņ Kilisi dau, naņ kêsêlēņ whiņ ñac tēņ ndoc sêmbo gameņ sawa. ⁵ Aņgô ñapep! Lau dau hoņ sêtap Anötö ndê mwasiņ sa, tigeņ ñac si lau daêsam sêsa si lēņ sic iņ tandô dom, dec iņ gic ñac ndu yêc gameņ sawa.

⁶ Gēņ hoņ dinaņ ñandô sa gitôm dôhôn bu kēņ puc yac. Abañi Israel-ņga dinaņ si ñalôm sap mêtê sac dōņ ñapaņ, ma bocdinaņ dayob dauņ bu taņkuc ñac si lēņ dom. ⁷ Ñac si lau ñatô sem akiņ anötöi gwam tēņ tēm sêmbo gameņ sawa. Sêto yom pi ñac, naņ yêc bocdec bu:

Lau dau sêndöc sic bu sêneņ ti sênôm gēņ, ma sêtisa bu sêtê wê ma sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-ņga tidau-tidau. *[Eks 32:6]*

Bocdinaņ ayob daôm ñapep bu aņkuc ñac si lēņ sênem akiņ gwam-ņga dom. ⁸ Ma akôm mêtê mockaiņ-ņga tôm ñac si lau ñatô sêkôm, naņ dom. Bu Anötö gic ñac si lau 23,000 ndu tēņ bêc tigeņ. ⁹ Ma gauc nem ñac si lau ñatô naņ sêņsahê Pômdau, ma iņ kēņ mboc sac sêseņ ñac ndu. Bocdinaņ gauc nem bu akôm sac ma aņsahê Pômdau dom. ¹⁰ Ma atucdiņ tôm ñac si lau ñatô sêkôm, naņ

dom. Ñac sêtuçdiņ, dec Anötö kēkiņ aņela seņ lau su-ņga gic ñac ndu.

¹¹ Aņgô su naņ. Bêc ñambu-ņga meņ kēpiņ su. Ma gēņ hoņ naņ hóc asê abañi, ma sêto ñayom sa yêc, naņ gitôm dôhôn bu kēņ puc yac lau tēm kwahic dec-ņga, bu taņkuc ñac si lēņ dom. ¹² Bocdinaņ am asa naņ gauc gêm bu am kalhac ñaņga, naņ yob daôm bu pweņ dom! ¹³ Lêtôm bocke naņ mac aņsahê, naņ tap lau hoņ sa bocdinaņ. Iņ gēņ wakuc dom. Magoc Anötö oc hu mac siņ me tec mac dom. Iņ oc yob mac bu lêtôm naņ hóc gêlêc nem licwalô su, naņ ñadaņ tap mac sa dom. Magoc lêtôm bu meņ, dec iņ oc êmasaņ lēņ bu mac alhö su yêc lêtôm dau, ma puc mac dōņ bu alhac ñaņga ma aku sa dom.

Sakiņ mwasiņ dabuņ-ņga ma sakiņ gwam-ņga

¹⁴ Bocdinaņ aneņ lau atac whiņ-ņga, aņgô! Alhö su yêc sakiņ gwam-ņga. ¹⁵ Mac lau tigauc, ma bocdinaņ aņsahê aneņ yom ma alic, iņ yom ñandô. ¹⁶ Tēņ ndoc yac daneņ mwasiņ dabuņ, naņ tam mbec laclhu wain-ņga goc danôm, ma gēņ dau piņ yac dōņ tam damiņ Kilisi ndê dac. Ma tēņ ndoc yac taņ bolom mwasiņ dabuņ-ņga naņ dapô kôc-kôc, dec gēņ dau piņ yac dōņ tam damiņ Kilisi ndê ñandô. Yom dindec iņ yom ñandô, me? ¹⁷ Yac lau daêsam taņ yêc bolom tigeņ, dec gēņ dau piņ yac hoņ dōņ dati gēņ tigeņ.

¹⁸ Gauc nem lau Israel-ņga naņ seņ gēņ daneņ-ņga naņ lau sêkēņ ti da pi alta. Lau hoņ naņ seņ gēņ dau, naņ gēņ dau piņ ñac dōņ sem damiņ alta dinaņ ñadau. ¹⁹ Aö gasôm yom dau tu bu watôc asê bu gwam iņ gēņ ñandô lec dom, me da naņ lau sêkēņ pi alta tu sênem akiņ gwam daņ-ņga, iņ gēņ ñandô lec dom. Mba andô! ²⁰ Magoc gēņ naņ lau sambuc sêkēņ ti da, naņ sêkēņ ti da tēņ Anötö dom, sêkēņ tu sênem akiņ ñalau sac-ņga. Ma aö gatec bu mac aneņ gēņ naņ oc piņ mac dōņ anem damiņ ñalau sac. ²¹ Gitôm dom andô bu mac anôm gēņ yêc laclhu naņ piņ mac dōņ am damiņ Pômdau, ma tiņambu andi anôm yêc laclhu naņ oc piņ mac dōņ anem damiņ ñalau sac whiņ. Gitôm dom andô bu mac aneņ Pômdau ndê mwasiņ, ma aneņ mwasiņ naņ lau seņ

tu sêtoc ñalau sac sa-nga whinj. ²² Yac bu dakôm, dec oc dakôm Pômdau tac ñandê sa, bu inj gêm lêmunj inj ndê gêj. Mac gauc gêm bocke? Yac neñ l icwalô hôc gêlêc inj ndê, dec datôm bu tanjêc inj ndê atac ñandê, a?

Dakôm neñ gêj honj tu dapô Anötö waê sa-nga

²³ Mac nem lau ñatô sêsôm yom danj bocdec bu, “Gêj honj gitôm bu yac dakôm. Yao danj yêc dom.” Tigenj aô wasôm têtj mac bu gêj honj oc êmwasiñ yac dom. Yomandô, gêj honj gitôm bu yac dakôm, ma yao danj yêc dom, magoc gêj honj oc puc yac dôj dom. ²⁴ Ayob daôm bu akôm gêj honj tu apo daôm sa-nga dom, magoc akôm tu bu amwasiñ lau ñatô-nga.

²⁵ Wata nanj mac amlhi yêc maket ñamala, nanj anej ti atac lu-lu dom, anej ti atac pa su enj. ²⁶ Bu sêto yom yêc bocdec:

Nom sambuc, ma gêj nom-nga honj, nanj Pômdau ndê gêj. *[BW 24:1]*

²⁷ Ñamalac nanj kêj whinj dom, nanj bu êñgalêm mac bu anej gêj awhinj inj, ma mac bu atac whinj bu andi, nanj andi. Ma gêj honj nanj inj bu kêj têtj mac, nanj anej ti atac lu-lu dom. Anej ti atac pa su. ²⁸⁻²⁹ Magoc ñgac danj bu lic mac ma sôm bu, “Ei! Wata dinanj sêkêj ti da têtj gwam munj su,” nanj anej dom. Mac daôm anyalê ñapep ma atôm bu anej ti atac pa su, magoc tu ñgac nanj kêj puc mac-nga, dec anej dom, bu anjôn inj ndê gauc dom. Lau nanj sêkêj whinj ñanga, nanj sênyalê bu gêj honj nanj Anötö kêj têtj yac tu danej-nga, nanj yao danj kalhac ahuc dom. Magoc yac bu danej gêj nanj sêkêj ti da têtj gwam, dec mboe ñamalac nanj kêj whinj gwalec, nanj ndê gauc sa ñapep pi gêj dau dom, nanj oc pu yac neñ lêtj yao mbasi-nga dinanj. ³⁰ Yac bu danej gêj, nanj danem danje Anötö munj, ma aô gatec bu lau sêpu yac tu gêj danej-nga nanj yac tam danje Anötö munj su ma tanj-nga.

³¹ Bocdinanj, gêj honj nanj mac bu anej ti anôm ma akôm, nanj akôm ñalêtj ñayham nanj tôm bu po Anötö ndê waê sa. ³² Gauc nem lau honj, lau Israel me lau Grik, ma lau honj nanj sêmbo Anötö ndê gôlôwac dabuj ñalôm, ma ayob nem lêtj honj ñapep, bu akôm lau danj si sêkêj whinj tisac dom. ³³ Aô

dauj neñ lêtj dinanj. Aô gayob neñ lêtj honj bu ndic lau honj tandô ñayham. Aô gakôm tu bu wamwasiñ dauj-nga dom, magoc gakôm tu bu wanem lau daêsam sa bu sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si-nga sa.

11

¹ Anjuc anej lêtj dinanj, tôm aô dauj kakuc Kilisi ndê.

Ñagôlij lauwê ma laungac sêlic om-nga

² Aô wampinj mac bu mac gauc gêm aô ñapanj, ma mêtê nanj aô kadôhônj ti gac dulu têtj mac, nanj mac asap dôj ñapanj. ³ Magoc aô bu mac anyalê ñapep bu Anötö inj Kilisi ndê ñagôlônj, ma Kilisi inj laungac si ñagôlônj, ma laungac sêti lauwê si ñagôlônj.

⁴ ñgac asa nanj têtj mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc unj gêj danj kôm inj ndê ñagôlônj ahuc, nanj toc inj ndê ñagôlônj Kilisi sa ñapep dom. ⁵ Ma awhê asa nanj têtj mbec me hoc yom asê gitôm propet, magoc unj gêj danj kôm inj ndê ñagôlônj ahuc dom, nanj kôm inj ndê ñagôlônj nanj inj nakwenj maya sa. Awhê dau inj gitôm awhê nanj sêngalinj kêclauj honj su ginja, nanj lau sêlic tôm gêj mayanj-nga. ⁶ Bocdinanj, awhê asa nanj tec bu unj gêj tinj ñagôlônj, nanj anjapinj inj ndê kêclauj honj su ninja. Inj bu maya tu anjapinj inj kêclauj su-nga, dec ênjuc lauwê si lêtj solop, ma unj gêj danj kôm ndê ñagôlônj ahuc. ⁷ Ñahu bu inj lêtj solop bu laungac sêuj gêj tinj ñagôlônj dom, bu Anötö kêmasanj ñac bu sênem inj angô sêmbo nom, ma sêtoc inj ndê waê asê. Ma inj lêtj solop bu lauwê sêuj gêj kôm si ñagôlônj ahuc, bu ñac sêtoc si laungac si waê asê. ⁸ Bu têtj ndoc Anötö kêmasanj gêj honj, nanj ñgac sa akêj awhê dom, magoc awhê sa akêj ñgac. ⁹ Ma Anötö kêj ñgac tu awhê-nga dom, inj kêj awhê tu ñgac-nga. ¹⁰ Tu dinanj-nga, ma tu anjela-nga, dec solop bu lauwê sêuj gêj tu bu sêtoc asê bu sêsoc si ñagôlônj ñapu. ¹¹ Magoc yêc yac lau nanj dakêj whinj Pômdau-nga, nanj mac lauwê ambo tu daôm-nga dom, ma mac laungac ambo tu daôm-nga dom bocdinanj. ¹² Bu awhê ñamata-nga sa akêj ñgac, ma tinjambu laungac sêsa akêj lauwê. Ma gêj honj meñ akêj Anötö.

¹³ Akôc gauc ñapep pi lauwê nanj sêteñ mbec têtj Anötö magoc sêuj gêj dom. Mac

anjalê dom bu in lêt so, a? ¹⁴ Namalac si lêt sêmbô-nga tôc sake asê pi gêt dindêc? Ngac dan bu ndê kêclau balin, dec dasôm sake? Dalic gitôm gêt mayan-nga. Yomandô, me? ¹⁵ Ma awhê dan bu ndê kêclau balin, nan dasôm sake? Dasôm bu gêt dau po in ndê waê sa. Bu Anötö kêk kêclau balin têt lauwhê bu êngatöc nac si nagôlôn ahuc. ¹⁶ Lau dan bu sêsên yom dec ma sêsöc napu dom, dec wasôm têt nac bu yac ma Anötö ndê gôlôwac dabun hon tanhuc lêt tigen dindêc, ma lêt dan tiyham yêc dom.

Lau Korin-nga sen Mwasin Dabun na lêt so

¹⁷ A ö bu wasôm yom pi mac nem lêt akac daôm sa tu alic om-nga. Aö wampin mac pi lêt dina dom, magoc wandic yomsu mac. Mac nem lêt dau so, ma gêm gôlôwac dabun sa dom. ¹⁸ Gêt namata-nga aö gangô nawae bu têt ndoc mac akac daôm sa, nan mac awhê daôm kôc-kôc. Ma aö gauc gêm bu nawae nan gangô, nan yom tasan dom, magoc yom nandô. ¹⁹ In solop dom bu mac awhê daôm kôc-kôc ênkuc gêt nom-nga, magoc mac nem lêt ti sakin bu whê mac kôc-kôc ma tôc asê bu lau nde sêkên whin nan ma lau nde sêkên whin gwalec, dec in lêt solop. ²⁰ Têt têt mac akac daôm sa bu anen Pômdau ndê Mwasin, nan mac gauc gêm bu an napep. Magoc aö wasôm bu gêt nan mac an, nan Pômdau ndê Mwasin dom. ²¹ Bu têt ndoc mac bu anen gêt, nan mac hon an têt têt e lau natô gêt yô nac, magoc lau natô sênôm gêt e kêjin nac. ²² Bocke? Mac nem andu sêlhac dom, a? Gitôm bu mac anen ti anôm gêt yêc nem andu mun su, goc akac daôm sa. Mac nem lêt anen Mwasin Dabun-nga tôc asê bu mac apu nem asidôwai nan sêmbô Anötö ndê gôlôwac dabun nalôm, ma alic nayham bu akôm lau nalôm sawa maya sa. Aö wasôm yom bocke têt mac? Mac gauc gêm bu aö wampin mac pi gêt dina, a? Mba andô!

Pômdau ndê yom pi Mwasin Dabun (Mat 26:26-28; Mak 14:22-24; Luk 22:17-20)

²³ Bu yom nan aö gac dulu têt mac pi Mwasin Dabun, nan Pômdau dau kêk têt aö bocdec bu. Têt ôbwêc nan Judas hoc Pômdau Yisu asê, nan Yisu kôc bolom sa, ²⁴ gêm dan ge Anötö, ma pô kôc goc sôm, “Aö nen nandô dau dec, nan wakên tu mac-nga. Anen gêt dindêc tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁵ Nac sen gêt danen-nga su, ma nalên tigen in kôc laclhu wain-nga dan ma sôm, “In dindêc anen dac, nan aö wakên sin tu wamatin pwac wakuc-nga. Têt hon nan mac bu anôm wain mwasin dindêc-nga tiyham, nan akôm tu bu gauc nem aö-nga.” ²⁶ Gauc nem Pômdau ndê yom dina napep, bu têt bocke nan mac bu anen bolom ti anôm wain Mwasin Dabun-nga tiyham e in mbu men, nan gitôm mac ahoc in ndê mbac ndu nawae asê.

Danen Mwasin Dabun nambwa dom

²⁷ Bocdina dec asa nan bu nen bolom dau me nôc yêc Pômdau ndê laclhu, magoc gauc gêm nahu ti toc sa napep dom, nan kôm giso pi Pômdau ndê nandô ti dac. ²⁸ Lau tigen-tigen hon sêtöc gwani dau si lêt mun su, goc sênên bolom ti sênôm yêc laclhu. ²⁹ Nahu bu asa nan bu nen ti nôc magoc in ndê gauc sa napep pi Pômdau ndê nandô dom,* nan oc tap Anötö ndê matöc sa tu in ndê lêt nen Mwasin Dabun-nga. ³⁰ Tu dina-nga dec mac nem lau daêsam licwalô mbasi ma gêmbac kôm nac, ma natô sêmbac ndu su. ³¹ Yac bu tansahê dau napep, dec oc datap Pômdau ndê matöc kain dina sa dom. ³² Magoc Pômdau kêk nawapac têt yac ti kêmatöc yac tu bu danem dau kwi e dandina dawhin lau sac nom-nga dom.

³³ Bocdina anen asidôwai, angö napep. Têt ndoc mac akac daôm sa bu anen Mwasin Dabun, nan ayob bu akôm nalên nan toc asidôwai hon sa napep. ³⁴ Namalac dan bu gêt yô in basô, nan nen gêt yêc ndê andu mun. Ma bocdina têt ndoc mac

* **11:29:** Lau natô gauc gêm bu Pol ndê yom pi ‘Pômdau ndê nandô’ hêganôn gôlôwac dabun (tôm in to yêc 1 Kor 10:17), dec Pol to bu kêk puc lau nan sen Mwasin Dabun magoc sêtöc si asidôwai sa napep dom (11:17-22). Ma lau natô gauc gêm bu yom dau hêganôn Yisu dau ndê nandô (1 Kor 10:16), dec Pol to bu kêk puc lau nan sêlic sac gitôm gêt nambwa ma sen Mwasin Dabun, bu lau dau sênjalê dom bu gêt dau pin nac dön sem damin Yisu ndê nandô.

akac sa, nanj oc tòm dom bu atap Pòmdu ndê matôc sa tu akôm gêñ bambaliñ-nga. Gauc nem yom dinañ, ma têtñ ndoc aô watêtñ mac waloc, nanj oc wawhê gêñ ñatô sa têtñ mac tiyham.

12

Ñalau Dabuñ ndê Mwasinñ Ñalôm-nga

¹ O asidôwai, yêc mac nem bapia, mac ato yom ñatô pi Ñalau Dabuñ ndê mwasinñ, ma kwahic dec aô bu wato yom bu wawhê mac nem gauc sa ñapep. ² Mac anjyalê ñalêtñ nanj Sadañ gêm gôlinñ mac nem gauc têtñ têtñ mac akêtñ whinñ su dom, ma wê mac asa lêtñ anem akiñ anötöi gwam awha mba-nga. ³ Tu dinañ-nga dec mac oc atôm bu anjyalê yom nanj aô bu wasôm têtñ mac bocdec bu. Anötö ndê Ñalau bu nem gôlinñ ñamalac danj ndê whasuñ, dec inñ oc tòm dom bu sôm bu, “Aô wapucbo Yisu.” Ma ñamalac nanj Ñalau Dabuñ gêm gôlinñ inñ dom, nanj oc tòm dom bu hoc yom asê ma sôm bu, “Yisu inñ Pòmdu.”

⁴ Yac datap mwasinñ tidau-tidau sa, magoc meñ akêtñ Ñalau tigenñ. ⁵ Ma yac tam akiñ Pòmdu ñalêtñ tidau-tidau, magoc tam akiñ Pòmdu tigenñ. ⁶ Ma yac dakôm gwelenñ tidau-tidau tu danem akiñ Anötö-nga, magoc Anötö tigenñ kôm gwelenñ yêc yac honñ neñ ñalôm, ma kêtñ ñaclai têtñ yac bu dakôm gêñ dau. ⁷ Ma gêñ honñ nanj lau tigenñ-tigenñ sêkôm ña Ñalau ndê ñaclai, nanj Anötö kêtñ tu bu êmwasinñ yac lau honñ nanj dambo gôlôwac dabuñ ñalôm, ma puc yac honñ dôn.

⁸ Ñalau Dabuñ kêtñ yom ti gauc têtñ ñamalac danj bu hoc asê têtñ gôlôwac dabuñ. Ma Ñalau tigenñ dinañ kêtñ gauc têtñ ñamalac danj tiyham, bu ênjyalê gêñ nanj ñahu sip ñalôm gi, ma sôm asê têtñ lau. ⁹ Ñamalac danj oc tap mwasinñ kêtñ whinñ ñannga-nga sa, ma danj tiyham oc tap mwasinñ kôm lau ti gêm bac ñayham sa-nga yêc Ñalau tigenñ dinañ. ¹⁰ Ñamalac danj oc kôc ñaclai bu kôm gêñ dalô, ma danj oc kôc mwasinñ tu hoc yom asê tòm lau propet-nga. Danj tiyham oc kôc mwasinñ bu ênjyalê bu lau nanj sêhoc yom asê, nanj Ñalau Dabuñ gêm gôlinñ ñac, me ñalau danj dau-nga danj gêm gôlinñ ñac. Ma danj oc kôc mwasinñ bu sôm yom awha wakuc-nga nanj inñ kêyalê muñ su dom. Ma

ñamalac danj tiyham oc tap mwasinñ sa bu ênjyalê yom awha wakuc-nga kainñ dinañ ma nem kwi. ¹¹ Gwelenñ tidau-tidau honñ dinañ meñ akêtñ Ñalau tigenñ dinañ, nanj gic sam inñ ndê mwasinñ ti ñaclai têtñ lau tigenñ-tigenñ tòm inñ dau gêlic ñayham.

Lau sêkêtñ whinñ-nga sêti gôlôwac dabuñ tigenñ

¹² Alic su nanj. Ñamalac danj ndê ñandô tigenñ, magoc inñ amba ti gahi ma tandô ma ñagêtñ daêsam. Magoc gêñ honñ dinañ sêyêc têtñ têtñ dom, sêyêc ñandô tigenñ dinañ. Ma ñalêtñ tigenñ, yac lau nanj dambo Kilisi ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, nanj dati ñandô tigenñ. ¹³ Bu Anötö kêku yac ña Ñalau Dabuñ ma piñ yac dônñ dati gôlôwac dabuñ tigenñ. Yac neñ lau ñatô lau Israel-nga, ma ñatô ñac lau gameñ apa-nga. Ñatô sem akiñ ñadaui nom-nga, ma ñatô sem akiñ dom. Magoc yac honñ dakôc Ñalau tigenñ sip yac neñ ñalôm têtñ têtñ.

¹⁴ Ma ñamalac danj ndê ñandô ñagêtñ honñ kainñ tigenñ dom. Gêñ tidau-tidau sêyêc ñandô tigenñ dinañ. ¹⁵ Inñ ndê gahi bu sôm bu, “Aô amba dom, bocdinañ gati ñandô ñagêtñ danj dom,” dec yom dau oc kac gahi dau su yêc ñandô dinañ dom. ¹⁶ Me inñ ndê dangasuñ bu sôm bu, “Aô tandô dom, bocdinañ gati ñandô ñagêtñ danj dom,” dec yom dau oc kac dangasuñ su yêc inñ ndê ñandô dom. ¹⁷ Ma gêñ honñ nanj sêyêc yac neñ ñandô bu tanônñ honñ, dec oc dangô yom ñalêtñ bocke? Ma gêñ honñ nanj sêyêc yac neñ ñandô bu danjanñ honñ, dec oc dangû gêñ ñamalu ñalêtñ nde? ¹⁸ Magoc yac neñ ñandô inñ bocdinañ dom. Anötö dau kêmasañ yac neñ ñandô ñagêtñ tidau-tidau honñ tòm inñ dau gêlic ñayham. ¹⁹ Ma yac neñ ñandô ñagêtñ honñ bu kainñ tigenñ, dec yac oc dambo ñalêtñ bocke? Oc tòm dom bu dambo. ²⁰ Magoc yac ñagêtñ daêsam sêyêc ñandô tigenñ dinañ ñalôm, dec dambo ñayham.

²¹ Oc tòm dom bu tandô sôm têtñ amba, “Am bu mbo dom, aô wambo ñayham enñ.” Ma tòm dom bu ñagôlônñ sôm têtñ gahi, “Am bu mbo dom, oc wambo ñayham enñ.” ²² Mba andô! Yac ñagêtñ ñatô dalic bu gêñ licwalô mba, tigenñ gêñ dau bu yêc dom, dec oc dambo ñayham dom. ²³ Ma ñandô ñagêtñ

natô nan dalic bu gêñ waêm̄ba, nan datoc sa têt̄ñ ndoc dakôm ahuc ña po. Ma ñagêt̄ñ nan dalic bu gêñ mayañ-ñga, nan dakôm ahuc ti dayob ñapep. ²⁴ Magoc ñagêt̄ñ natô nan dalic bu gêñ ñayham tu lau sêlic-ñga, nan sêpôn̄da gôlôn̄ dom, ma dakôm ahuc dom. Anötö dau kêmasañ yac ñagêt̄ñ hon̄ dinan̄, ma toc gêt̄ñ ñambwa-ñambwa sa kêlêc. ²⁵ In̄ kêmasañ ñamalac ñalêt̄ñ dinan̄ tu bu ñagêt̄ñ hon̄ sênem ñandô tigen̄ dinan̄ sa, ma sêwhê dau kôc-kôc dom. ²⁶ Yac ñagêt̄ñ dan̄ bu êñsahê ñandê, dec ñagêt̄ñ hon̄ oc sêñsahê ñandê sêwhiñ. Ma ñagêt̄ñ dan̄ bu tap waê sa, dec ñagêt̄ñ hon̄ oc atac ñayham sêwhiñ.

²⁷ An̄gô su nan̄! Mac lau tigen̄-tigen̄ hon̄ ati Kilisi ndê ñandô tigen̄, nan̄ gôlôwac dabuñ. ²⁸ Ma Anötö kêyalin̄ lau sa yêc gôlôwac dabuñ ñalôm bocdec bu. Lau ñamata-ñga ñac lau aposel, lau tilu-ñga lau propet, ma lau titô-ñga in̄ kêñ ñac bu sêndôhôn̄ gôlôwac dabuñ. Ma in̄ kêmwasiñ lau natô bu sêkôm gêt̄ñ dalô, natô sêkôm lau gêm̄bac ñayham sa, natô bu sênem lau sa, ma natô bu sênem gôlin̄ gôlôwac dabuñ. Ma natô sêtap mwasiñ sêsôm yom aw̄ha wakuc-ñga sa. ²⁹ Mac gauc gêm̄ bocke? In̄ kêmwasiñ lau hon̄ tu bu sêti aposel, a? Ñac hon̄ sêti propet, a? Ñac hon̄ kêdôhôn̄waga, a? Hon̄ sêkôm gêt̄ñ dalô, a? ³⁰ Ñac hon̄ sêtap mwasiñ sêkôm gêm̄bac ñayham sa-ñga, a? Ñac hon̄ sêkôc mwasiñ sêsôm yom aw̄ha wakuc-ñga me sênem yom aw̄ha wakuc kwi-ñga, a? Mba andô! ³¹ Bocdinan̄ dec aô wasôm têt̄ñ mac, bu tamkwê mwasiñ ñandô nan̄ oc nem lau hon̄ sa êñlêc. Ma lêt̄ñ nan̄ kwahic dec aô bu watôc têt̄ñ mac nan̄ hóc gêlêc lêt̄ñ hon̄ su.

13

Mêtê ñandô atac whiñ-ñga

¹ Aô bu watôm bu wasôm ñamalac si yom ma añela si yom, magoc mêtê atac whiñ-ñga m̄ba yêc aô, nan̄ aô gatôm gen̄gelen̄ me on̄ nan̄ tan̄ ñambwa. ² Ma aô bu wahoc yom asê gitôm propet, ma bu wan̄yalê gêt̄ñ hon̄ nan̄ ñahu sip ñalôm gi, ma watap gauc atu sa pi gêt̄ñ hon̄, ma bu wakêt̄ñ whiñ ñan̄ga tôm bu wasôm têt̄ñ lôc dan̄ bu puc dau sa

ma lom gameñ wakuc ndi, tigen̄ mêtê atac whiñ-ñga m̄ba yêc aô, dec aô gatôm gêt̄ñ ñambwa. ³ Ma aô bu wakêt̄ñ anen̄ gêt̄ñ hon̄ tu wanem lau ñalôm sawa sa-ñga, me wakêt̄ñ dauñ sambuc tu gwelen̄ ñawaê ñayham-ñga e tôm ñacyo sêkêt̄ñ ya nen̄ aô su, magoc mêtê atac whiñ-ñga bu m̄ba yêc aô, dec oc tôm dom bu wapo dauñ sa tu gêt̄ñ hon̄ dinan̄ ñadan̄-ñga.

⁴ Mêtê atac whiñ-ñga ñandô ñahu bocdec. Ñamalac nan̄ mêtê atac whiñ-ñga kêsalê in̄ ahuc, nan̄ kôc ndê ñalôm dôn̄, ma kêmwasiñ lau. In̄ gêm̄ lêm̄uñ lau natô dom, ma sôm yom toc dau sa-ñga me po dau sa ñambwa dom. ⁵ In̄ kôm gêt̄ñ mayañ-ñga dom, gauc gêm̄ gêt̄ñ tu êmwasiñ dau-ñga kêlêc dom, ma atac ñandê ñagahô dom. Ma in̄ hê yom dôn̄ pi sac nan̄ lau sêkôm têt̄ñ in̄, nan̄ dom. ⁶ Mêtê nan̄ so lêt̄ñ gitêt̄ñ, nan̄ ñadan̄ oc kôm in̄ atac ñayham dom, magoc in̄ oc atac ñayham tu lau hon̄ nan̄ sêñkuc yom ñandô-ñga. ⁷ In̄ oc hóc kisa ti atac pa su. In̄ oc hu in̄ ndê kêñ whiñ ti gêt̄ñ bocke nan̄ in̄ takwê, nan̄ sin̄ dom, ma ñawapac dan̄ oc ku in̄ dulu dom.

⁸ Mêtê atac whiñ-ñga oc yêc ñapan̄. Magoc mêtê dahoc yom asê gitôm propet-ñga oc pacndê. Ma mêtê dasôm yom aw̄ha wakuc-ñga ma gauc pi gêt̄ñ nan̄ ñahu sip ñalôm gi, nan̄ oc sênin̄ga. ⁹ Ñahu bu têt̄ñ têm̄ kwahic dec-ñga yac tan̄yalê gêt̄ñ hon̄ timala dom, ma yom nan̄ lau propet sêhoc asê, nan̄ tôte gêt̄ñ hon̄ asê timala dom. ¹⁰ Magoc têt̄ñ ndoc Yisu mbu meñ, nan̄ in̄ oc ndic dabiñ gêt̄ñ hon̄, ma mêtê hon̄ nan̄ kwahic dec dakôm timala dom, nan̄ oc pacndê. ¹¹ Têt̄ñ têm̄ nan̄ aô gambo balê, nan̄ gasôm yom gitôm balê, ma kayalê gêt̄ñ gitôm balê, ma gakôc gauc gitôm balê. Magoc têt̄ñ ndoc aô gati ñgac su, nan̄ gahu balêkoc si mêtê sin̄. ¹² Kwahic dec yac tan̄yalê gêt̄ñ hon̄ yêc awê dom, gitôm datôc gwaniñ sip busunôm* ñadauñ-dauñ dan̄. Magoc têt̄ñ têm̄ ñambu-ñga yac oc dalic gêt̄ñ hon̄ yêc awê en̄. Kwahic dec aô kayalê gêt̄ñ timala dom, magoc tin̄ambu aô oc wan̄yalê gêt̄ñ hon̄ timala, tôm Anötö kêyalê aô e pi sa timala en̄ têt̄ñ kwahic dec. ¹³ Mêtê atu tôte kwahic dec sêyêc, mêtê dakêt̄ñ whiñ-ñga, mêtê dakêt̄ñ batan̄-ñga,

* **13:12:** Busunôm - lau natô sêsam bu glas tasalagatu, ma yêc Yom Inglis sêsôm bu 'mirror'

ma mêtê atac whiņ-ņga. Magoc mêtê atac whiņ-ņga tiņamata mêtê hoņ.

14

Tañkwê mwasiņ naņ tôm bu puc gôlôwac dabuņ dôņ

¹ Bocdinaņ asap mêtê atac whiņ-ņga dôņ, ma tamkwê Nalau Dabuņ ndê mwasiņ tidau-tidau. Ma tamkwê mwasiņ bu ahoc yom asê nditôm lau propet hôc gêlêc mwasiņ ñatô su. ² Bu Nalau ndê mwasiņ dasôm yom awha wakuc-ņga iņ gêņ ñamata-ņga dom. Ñamalac naņ sôm yom awha wakuc-ņga, naņ ndê yom yêc iņ ma Anötö ñasawa, ma lau daņ oc s êņyalê dom. Iņ sôm yom naņ ñahu yêc siņ dau, tôm Nalau Dabuņ kac iņ. ³ Magoc ñamalac naņ hoc yom asê gitôm propet, naņ ndê yom gitôm bu po gôlôwac dabuņ sa, ma êņgilí ñac bu sêlhac ñaņga ma nem malô ñac si ñalôm. ⁴ Ñamalac naņ sôm yom awha wakuc-ņga, naņ ndê yom dau gêm iņ tawasê sa, magoc ñamalac naņ hoc yom asê gitôm propet, naņ ndê yom oc tôm bu po gôlôwac dabuņ hoņ sa. ⁵ Aö tac whiņ bu mac hoņ asôm yom awha wakuc-ņga, tigeņ aö tac whiņ kêlêc bu mac ahoc yom asê atôm propet. Bu ñamalac naņ hoc yom asê gitôm propet, naņ ndê mwasiņ hôc gêlêc iņ naņ sôm yom awha wakuc, naņ ndê su. Magoc ñamalac daņ bu mbo mac nem gôlôwac dabuņ ñalôm, naņ kôc mwasiņ bu nem yom awha wakuc-ņga kwi têņ mac, dec yom dau oc tôm bu nem mac sa, tôm yom naņ ñamalac hoc asê gitôm propet.

Mwasiņ dasôm yom awha wakuc-ņga ñahu

⁶ O asidôwai, aņgô su naņ. Aö bu watêņ mac waloc, ma wasôm yom têņ mac ña awha wakuc daņ, dec oc wanem mac sa ñalêņ bocke? Ti geņ aö bu waloc ma Nalau Dabuņ kêņ yom têņ aö, tu bu wahoc asê têņ mac, me tu wawhê nem gauc sa me wandôhôn mac-ņga me wahoc asê gitôm propet, dec aneņ yom dau oc nem mac sa. ⁷ Akôc gauc pi gêņ naņ dakôc tu danem wê sip-ņga, gitôm gasuc me gita. Ñamalac daņ bu yu me ndic ñapep dom, dec asa oc tôm bu êņyalê wê dau ñawa? ⁸ Ma ñgac ndic dahuc-ņga bu ndic ñapep dom, dec asa oc êmasaņ

dau tu ndic siņ-ņga? ⁹ Ma mac lau naņ asôm yom awha wakuc-ņga yêc gôlôwac dabuņ ñalôm, naņ bocdinaņ. Bu yom kain dinaņ ñahu yêc awê dom, ma lau oc sêņyalê ñalêņ bocke? Mac oc asôm yom dau tôm gêņ ñakêcsia ñambwa-ñambwa.

¹⁰ Lau nom-ņga si awha têtêņ daêsam yêc, ma lau naņ sêsôm dau si awha, naņ sêņyalê ñahu. ¹¹ Ñgac daņ bu sôm dau ndê awha ma aö bu waņyalê ñahu dom, dec aö walic iņ gitôm ñgac apa, ma iņ oc lic aö bu ñgac apa bocdinaņ. ¹² Ma yêc mac-ņga bocdinaņ. Mac tamkwê Nalau Dabuņ ndê mwasiņ, bocdinaņ dec tamkwê mwasiņ naņ tôm bu po gôlôwac dabuņ sa, naņ hôc gêlêc mwasiņ ñatô, tu bu akôm gôlôwac dabuņ êņsôwec tiatu.

¹³ Bocdinaņ dec ñamalac naņ sôm yom awha wakuc-ņga, naņ teņ mbec bu Anötö kêņ mwasiņ nem yom dau kwi-ņga têņ iņ whiņ maņ. ¹⁴ Bu têņ ndoc aö gateņ mbec ña yom awha wakuc-ņga, naņ aö dauņ neņ gatun teņ mbec, magoc aneņ gauc kêkuc mbec dau dom. ¹⁵ Bocdinaņ aö oc wakôm sake? Aö wateņ mbec ña awha wakuc naņ aneņ gatun kêyalê, ma wateņ mbec ña aö dauņ neņ awha naņ kayalê ñahu, naņ whiņ. Aö wanem wê awha wakuc naņ aneņ gatun kêyalê, ma wanem wê ña dauņ neņ awha naņ kayalê ñahu, naņ whiņ. ¹⁶ Am bu êmpiņ Anötö ña yom awha w akuc-ņga, tôm nem gatôm kêyalê, ma ñamalac daņ bu mbo gôlôwac dabuņ ñalôm naņ kêyalê awha dau dom, dec iņ oc tôm dom bu sôm, “Yomandô,” têņ ndoc am gic bata nem yom. Ñahu bu iņ gêm gauc yom naņ am sôm. ¹⁷ Am daôm gêm d aņge Anötö ñapep, magoc am nem yom gêm ñamalac dinaņ sa dom.

¹⁸ Aö gam daņge Anötö bu iņ kêņ mwasiņ wasôm yom awha wakuc-ņga têņ aö hôc gêlêc mac hoņ su. ¹⁹ Magoc têņ têm naņ aö gambo gôlôwac dabuņ ñalôm, naņ aö tac whiņ bu wasôm yom naņ lau hoņ sêņyalê, tu bu wandôhôn ñac-ņga. Aö bu wasôm yom ñalhô amañdaņ naņ ñahu yêc awê, naņ hôc gêlêc bu wasôm yom awha wakuc-ņga ñalhô 10,000, naņ lau hoņ sêņyalê ñahu dom.

²⁰ O asidôwai hac. Akôc gauc ñapep, atôm lau atu-tu. Akôc gauc atôm balêkoc saun

dom. Ambo atôm balêkoc dedec tu gêñ tigen-nga, nañ tu ambo ahê lêñ sac-nga. ²¹ Gauc nem yom nañ Pômdau sôm, nañ sêto yêc bocdec bu:

Aö wañkiñ lau apa sênem aö awhañ ma wakêñ puc lau dindec ña lau apa dau awha. Magoc ñac oc sêkêñ danğa aö dom, tôm sêkêñ danğa aneñ yom muñ su dom. *[Ais 28:11-12]*

²² Pômdau kêñ lau nañ sêsôm yom awha apa gitôm gêñ dalô kain dan, bu kêñ puc lau Israel-nga nañ sêkêñ whiñ in dom. Ma mwasiñ dasôm yom awha wakuc-nga in kain tigen. Anötö kêñ gitôm gêñ dalô tu lau nañ sêkêñ whiñ dom-nga. In kêñ tu lau sêkêñ whiñ-nga-nga dom. Magoc mwasiñ dahoc yom asê tôm propet-nga, nañ in kêñ tu lau sêkêñ whiñ-nga-nga. In kêñ tu lau nañ sêkêñ whiñ dom nañ-nga dom.*

²³ Bocdinañ, mac lau akêñ whiñ-nga bu akac daôm sa ma mac hoñ bu asôm yom awha wakuc-nga, ma lau ñatô nañ sêkêñ whiñ dom me si gauc sa pi gêñ dau dom, nañ bu sêmbo sêwhiñ mac, dec ñac oc sêsôm sake? Ñac oc sêsôm bu mac nem gauc kêñsôñ. ²⁴ Magoc mac hoñ bu ahoc yom asê atôm propet têtñ ndoc lau kain dinañ sêmbo sêwhiñ mac, dec mac nem yom oc kuñ ñac si ñalôm e sêñyalê bu sic waê bu sêtap matôc sa tu ñac si mêtê sac-nga. ²⁵ Ma yom pi ñac si mêtê sac, nañ ñac gauc gêm bu sêsiñ yêc ñac si ñalôm, nañ mac nem yom oc puc asê tiawê. Ma bocdinañ ñac oc sêpôn haduc aᅅgô andô têtñ nom ma sêtoc Anötö sa. Ma ñac oc sêsôm asê bu, “Anötö mbo whiñ mac, yomandô!”

Pol whê ñagôliñ om-nga sa

²⁶ Bocdinañ asidôwai, têtñ ndoc mac akac daôm sa tu alic om-nga, nañ lau ñatô sêkôc wê sêmneñ, lau ñatô sêkôc yom bu sêndôhôn lau, lau ñatô sêkôc yom nañ Ñalau Dabuñ hoc asê têtñ ñac, ñatô sêsôm yom awha wakuc-nga, ma ñatô sênem yom awha wakuc-nga dau kwi. Gêñ hoñ nañ mac bu akôm, nañ akôm tu apuc gôlôwac dabuñ

hoñ dôñ-nga. ²⁷ Lau bu sêsôm yom awha wakuc-nga, dec lu me tö sêsôm goc tôm. Dan sôm e pacndê, goc ñamalac tilu-nga sôm ndê. Ma ñamalac dan nem ñac si yom dau kwi mañ. ²⁸ Magoc ñamalac nem y om dau kwi-nga dan bu mbo dom, goc ñamalac nañ tac whiñ bu sôm y om awha wakuc-nga nem dau dôñ yêc gôlôwac dabuñ ñalôm. Tôm bu in sôm in ndê yom awha wakuc-nga têtñ ndoc in mbo tawasê, ma yom dau yêc in ma Anötö ñasawa.

²⁹ Ma lau bu sêhoc yom asê sêtôm propet yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, dec lu me tö sêhoc yom asê, ma lau hoñ sêkêñ danğa ñapep ma sêñsahê yom dau. ³⁰ Ñamalac dan bu ndöc mac ñalôm, ma Ñalau Dabuñ bu hoc yom dan asê têtñ in, dec ñamalac nañ sôm yom mbo, nañ hu siñ ma kêñ ñasawa têtñ ñamalac dinañ bu sôm yom dau asê. ³¹ Gitôm bu mac hoñ ahoc yom asê atôm propet aö daôm aö daôm, bu andôhôn ti apuc gôlôwac dabuñ hoñ dôñ. ³² Lau nañ sêtap mwasiñ sa bu sêhoc yom asê sêtôm propet, nañ sêtôm bu sênem gôliñ dau si lêñ sêhoc yom dau asê-nga. ³³ Bu Anötö tec bu in ndê lau sêkôm gêñ bambaliñ. In Anötö yom malô-nga.

Anötö ndê gôlôwac dabuñ hoñ sêñkuc lêñ tigen bocdec bu. ³⁴ Têtñ ndoc mac akac sa tu alic om-nga, nañ lauwhê sêsôm yom dom sic ñawaê. Ñac sêsôc laungac ñapu tôm yomsu sôm, ma sênem dau dôñ. ³⁵ Awhe dan bu ᅅgô yom dan nañ in kêyalê ñahu dom, nañ nem dau dôñ e om pacndê, ma ndac nakweñ têtñ ndoc inlu sêmbo si andu. In bu sôm yom yêc gôlôwac dabuñ ñalôm, nañ gêñ mayañ-nga.

³⁶ Mac lau Korin-nga bu atec aneñ yom dindec, goc wandac mac bocdec bu. Anötö kêñ ndê yom têtñ mac tamwasêm, me kêñ têtñ mac muñ bu andic dulu têtñ lau ñatô, a? ³⁷ Asa nañ gauc gêm bu in propet dan, me tap Ñalau Dabuñ ndê mwasiñ sa kêlêc, nañ êñyalê bu yom nañ gato têtñ mac, nañ Pômdau dau ndê yatu. ³⁸ Ñamalac dan bu kôc aneñ yom sa dom, nañ Pômdau oc kôc in sa

* **14:22:** Aisaya ndê yom, nañ Pol to yêc ñabatîñ 21, nañ hêganôn lau apa nañ Pômdau kêkiñ bu sêñgwiniñ lau Israel-nga nañ sêsôc in ñapu ti sêkêñ whiñ in dom. Pol gêm dôhôn lau apa awha, nañ lau Israel si ñacyo dinañ sêsôm, ma mwasiñ dasôm yom awha wakuc-nga. Lau Israel-nga sêkac si ñalôm kwi tu lau apa si yom-nga dom, ma Pol bu têtñ asê bu ñalêñ tigen, yom awha wakuc oc nem lau nañ sêkêñ whiñ dom, nañ sa dom, me kac si ñalôm kwi e sêti lau sêkêñ whiñ-nga dom. Ñabatîñ 23 whê gêñ dau sa tiawê.

dom. ³⁹ Bocdinaŋ aneŋ asidôwai, tamkwê mwasiŋ bu ahoc yom asê atôm lau propet, ma alhac lau naŋ sêsôm yom awha wakuc-ŋga, naŋ ahuc dom. ⁴⁰ Magoc têŋ ndoc mac bu alic om, naŋ akôm gêŋ hoŋ ŋapep ma aŋkuc lêŋ solop.

15

Pol puc yom naŋ iŋ hoc asê pi Yisu, naŋ dôŋ

¹ O asidôwai, aö bu wawhê mac nem gauc sa tiyham pi ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac muŋ su. Mac akôc ŋawaê dau sa, ma ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu. ² Ŋawaê ŋayham naŋ gahoc asê têŋ mac, naŋ tôc lêŋ Anötö nem mac si-ŋga asê, ma bocdinaŋ dec asap dôŋ ŋapaŋ. Mac bu asap dôŋ dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc tisac ma ŋandô mbasi.

³ Bu yom naŋ gac dulu têŋ mac, naŋ kêkuc yom naŋ aö dauŋ gaŋgô muŋ su. Ma yom naŋ atu ma tiŋamata aneŋ yom hoŋ, naŋ bocdec bu. Kilisi mbac ndu tu yac neŋ sac-ŋga, tôm yom naŋ sêto yêc, naŋ sôm. ⁴ Lau sêŋsuhuŋ iŋ, ma têŋ bêc titö-ŋga Anötö uŋ iŋ sa, tôm sêto yêc naŋ. ⁵ Goc iŋ hoc dau asê têŋ Pita, ma têŋ lau ŋatô naŋ sêmbo †ŋgacsêŋomi 12 si toŋ. ⁶ Ma tiŋambu iŋ hoc dau asê têŋ asidôwai toŋ atu naŋ sêmbo sêwhiŋ dau. Ŋac lau daêsam, sêhóc gêlêc 500 su. Kwahic dec ŋac si lau ŋatô sêmbac ndu su, magoc daêsam gacgeŋ sêmbo tali. ⁷ Tiŋambu iŋ hoc dau asê têŋ Jems ma têŋ lau aposel hoŋ. ⁸ Ma tiŋambu andô iŋ hoc dau asê têŋ aö dauŋ, naŋ gati aposel gitôm balêkoc naŋ dinda kôc so ndê têm. ⁹ Bu aö galic dauŋ tôm lau aposel si ŋgac ŋambu-ŋga solop. Sêsam aö bu aposel, magoc aö ŋgac ŋayham dom bu sêhê ŋaê aposel pi aö. Ŋahu bu muŋ-ŋga lê aö gakêŋ kisa Anötö ndê lau sêkêŋ whiŋ-ŋga. ¹⁰ Magoc tu Anötö kêmwasiŋ aö-ŋga, dec aö gati aposel, ma iŋ ndê mwasiŋ dau meŋ ŋambwa dom. Mba! Bu aö gakôm gwelenŋ gahoc gêlêc Kilisi ndê aposel hoŋ su. Magoc aö dauŋ gakôm dom. Anötö ndê mwasiŋ puc aö dôŋ, dec kêŋ ŋaclai têŋ aö bu wakôm gwelenŋ. ¹¹ Bocdinaŋ aŋyalê ŋapep bu yom naŋ aö gahoc asê pi Kilisi, ma aposel hoŋ sêhoc asê, iŋ yom

tigeŋ. Ma yom dau ti mac nem akêŋ whiŋ ŋahu.

Lau batê oc sêtisa

¹² Yac am mêtê ma ahoc asê bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Ma bocdinaŋ bocke dec mac nem lau ŋatô sêsôm bu lau batê oc sêtisa dom? ¹³ Aŋgô! Iŋ bu yom ŋandô bu lau batê sêtôm dom bu sêtisa, dec tôm dom bu Kilisi dau tisa ma mbo tali tiyham bocdinaŋ. ¹⁴ Ma Kilisi bu tisa su dom, dec mêtê naŋ yac am, naŋ oc ŋahu mbasi, ma mac nem akêŋ whiŋ ŋahu mbasi bocdinaŋ. ¹⁵ Ma gêŋ danŋ tiyham. Yac lau aposel am mêtê ma asôm bu Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga. Magoc mac asôm bu lau batê oc sêtisa dom. Mac nem yom bu yom ŋandô, dec mêtê naŋ yac ahoc asê pi Anötö, naŋ yom tasanŋ. ¹⁶ Bu lau batê bu sêtisa dom, dec Kilisi dau tisa su dom. ¹⁷ Ma iŋ bu yom ŋandô bu Anötö uŋ Kilisi sa su dom, dec mac nem akêŋ whiŋ oc ŋandô mbasi, ma mac nem sac gacgeŋ yêc mac-ŋga. ¹⁸ Ma Anötö bu uŋ Kilisi sa su dom, dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu ma sêmbac ndu su, naŋ gacgeŋ siŋga su. ¹⁹ Tu Kilisi-ŋga dec yac dakêŋ batanŋ bu Anötö oc uŋ yac hoŋ sa têŋ têm ŋambu-ŋga. Yom dau bu yom ŋandô dom, dec gêŋ naŋ dakêŋ batanŋ, naŋ gêŋ têm kwahic dec-ŋga ŋambwa ma ŋandô mbasi têŋ têm ŋambu-ŋga. Ma lau hoŋ oc sêpu yac ma sêlic yac tôm lau gauc mbasi-ŋga.

²⁰ Magoc Anötö uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga yomandô. Iŋ gitôm lau hoŋ naŋ sêmbac ndu su, naŋ si ŋgac mbêc. ²¹ Ŋamalac tigeŋ ti dambac ndu ŋahu. Ma ŋamalac tigeŋ ti datisa akêŋ lau batê-ŋga ŋahu. ²² Yomandô! Tu Adam-ŋga dec yac hoŋ dawêkaiŋ seŋ dambac ndu-ŋga. Magoc tu Kilisi-ŋga dec lau naŋ sêkêŋ whiŋ iŋ, naŋ sêwêkaiŋ seŋ sêmbo tali-ŋga. ²³ Tigeŋ lau naŋ sêmbac ndu, naŋ oc sêtisa tôm ŋandoc. Kilisi tisa muŋ, gitôm gêŋ ŋandô mbêc. Ma têŋ ndoc iŋ mbu meŋ, naŋ lau naŋ sêti iŋ ndê, naŋ oc sêtisa. ²⁴ Têŋ dinaŋ iŋ oc ndic bata têm kwahic dec-ŋga, ma iŋ oc seŋ ŋaclai ti ŋagôliŋ hoŋ su, ma kêŋ gêŋ hoŋ sip Damaŋ Anötö amba bu nem gôliŋ. ²⁵ Bu Kilisi gic waê bu nem gôliŋ e iŋ kêŋ iŋ ndê ŋacyo hoŋ sêsôc iŋ gahi ŋapu. ²⁶ Ma ŋacyo ŋambu-ŋga naŋ iŋ oc seŋ

su, nanɲ ɲaɲclai dambac ndu-ɲga. ²⁷ Sêto yom yêc bocdec bu:

Inɲ kênɲ gênɲ honɲ sêsôc inɲ gahi ɲapu. *[BW 8:6]*

Yom dinaɲ pi 'gênɲ honɲ,' nanɲ hêganônɲ Anötö dom, bu Anötö dau kênɲ ɲaɲclai têtɲ Kilisi pi gênɲ honɲ. ²⁸ Tigenɲ têtɲ ndoc Anötö ndê Atu dau kênɲ gênɲ honɲ sêsôc inɲ ndê gôlinɲ ɲapu su, nanɲ goc inɲ dau oc sôc Anötö ɲapu. Ma bocdinaɲ Anötö tigenɲ oc ti ɲadau ma nem gôlinɲ gênɲ honɲ.

²⁹ Anötö oc unɲ lau batê sa têtɲ têtɲ ɲambu-ɲga, yomandô. Bu bocdinaɲ dom, dec tu sake-ɲga lau ɲatô sêlinɲ sanɲu tu lau nanɲ sêmbac ndu su-ɲga? ³⁰ Ma gauc nem yac lau aposel. Tu sake-ɲga yac ahôc ɲawapac ti kisa ɲapaɲ tu gwelenɲ ɲawaê ɲayham-ɲga? ³¹ O asidôwai. Aô gapo mac nem waêm sa tu mac nem akênɲ whinɲ yac neɲ Pômdau Yisu Kilisi-ɲga. Mac aɲyalê bu yom dau inɲ yom ɲandô, dec aɲyalê bu yom dec inɲ yom ɲandô bocdinaɲ. Lau sêkôm bu sêndic aô ndu tôm bêtɲ honɲ. ³² Yêc malac Epesas lau sêkênɲ kisa aô gitôm bôclai sac, magoc aô gac sinɲ têtɲ ɲac ti ɲaɲga. Magoc lau batê bu sêtisa dom, tôm mac nem lau ɲatô sêsôm, dec aô neɲ gwelenɲ ɲawaê ɲayham-ɲga inɲ ɲamalac ɲambwa si gênɲ, ma oc nem aô sa danɲ dom. Bu bocdinaɲ dec dakôm tôm yom nanɲ sêto yêc bocdec bu:

Gauc nem gênɲ danenɲ ti danôm-ɲga enɲ, bu ɲasawa apê enɲ yac oc dambac ndu ma dandinɲaɲ. *[Ais 22:13]*

³³ Ayob daôm bu lau sêɲsau mac dom. Gauc nem yom nanɲ sêsôm bocdec bu, "Mac bu ambo awhinɲ lau nanɲ sêkôm mêtê sac, dec mêtê sac dau oc kôm mac nem mêtê ɲayham tisac whinɲ." ³⁴ Aô wasôm têtɲ mac bu mayam daôm, bu mac nem lau ɲatô sêsa si lêtɲ gitôm sem gauc Anötö ma sêsap mêtê sac dôɲ ɲapaɲ. Bocdinaɲ akôc gauc ɲapep ma ahu mêtê sac sinɲ gacgenɲ.

Lau oc sêtisa ti ɲamlic kainɲ bocke?

³⁵ Mboe mac nem lau ɲatô oc sêndac, "Anötö oc unɲ lau batê sa ɲalênɲ bocke?" me "Lau batê oc sêtisa ti ɲamlic kainɲ bocke?"

³⁶ Yom dau inɲ yom gauc mbasi-ɲga. Anɲgô!

Gênɲ nanɲ mac asô sip nom, nanɲ bu tibalê dom, dec oc po pi menɲ dom. ³⁷ Mac bu asô gênɲ ɲamatu gitôm yanɲgom me gênɲ ɲawhê ɲatô, dec mac asô gênɲ dau ɲagatôm nanɲ oc po pi menɲ tinɲambu, nanɲ dom, magoc asô ɲamatu ɲambwa sip nom. ³⁸ Ma Anötö dau kênɲ gênɲ ɲagatôm têtɲ gênɲ ɲawhê tôm inɲ dau kêmasanɲ su. Inɲ kênɲ ɲagatôm tidau-tidau têtɲ gênɲ ɲawhê tigenɲ-tigenɲ. ³⁹ Ma ɲagatôm ti ɲamlic nanɲ inɲ kênɲ têtɲ gênɲ honɲ, nanɲ sêtôm dau dom. Inɲ kênɲ ɲamalac si ɲamlic kainɲ danɲ, ma bôtɲ si kainɲ danɲ, ma mbac ti i bocdinaɲ. ⁴⁰ Gênɲ undambê-ɲga sêmbo ti ɲac si ɲawasi kainɲ danɲ, ma gênɲ nom-ɲga sêmbo ti ɲac si ɲawasi kainɲ danɲ bocdinaɲ. ⁴¹ Ac ti ayô ma tata honɲ si ɲawasi têtɲtêtɲ. Ma tata honɲ si ɲawasi gitôm dau dom. ⁴² Ma têtɲ ndoc lau batê sêtisa, nanɲ oc ɲalênɲ kainɲ tigenɲ. Lau batê nanɲ taɲsuhunɲ sip nom, nanɲ si ɲamlic inɲ gênɲ têtɲ kwahic dec-ɲga, ma tôm dom bu yêc ɲapaɲ. Magoc Anötö oc unɲ sa ma nem kwi ti gênɲ yêc ɲapaɲ-ɲga. ⁴³ Gênɲ nanɲ taɲsuhunɲ inɲ gênɲ waêmbe, magoc Anötö oc unɲ sa ma kôm ti gênɲ tiwaê. Taɲsuhunɲ gênɲ ɲaɲclai mba, magoc Anötö oc unɲ sa ti ɲaɲclai. ⁴⁴ Bu yac taɲsuhunɲ ɲamlic nom-ɲga, magoc Anötö oc unɲ sa ti ɲamlic wakuc undambê-ɲga. Yac taɲyalê bu ɲamlic nom-ɲga dec yêc, ma ɲamlic undambê-ɲga yêc bocdinaɲ. ⁴⁵ Anötö kêmasanɲ ɲamalac si ɲamlic nom-ɲga, tôm yom nanɲ sêto yêc bocdec bu:

Ngac ɲamata-ɲga Adam inɲ ti gênɲ tali. *[Gen 2:7]*

Ma Adam ɲambu-ɲga, nanɲ Kilisi dau, nanɲ tisa ti ɲamlic undambê-ɲga. Ma yac oc dambo taɲli tu inɲ-ɲga, ma datap neɲ ɲamlic wakuc undambê-ɲga sa, tôm inɲ ndê. ⁴⁶ Yac dakôc ɲamlic undambê-ɲga munɲ dom, magoc dakôc ɲamlic nom-ɲga munɲ, ma tinɲambu oc datap ɲamlic undambê-ɲga sa. ⁴⁷ ɲamalac ɲamata-ɲga menɲ akênɲ nom. Magoc ɲamalac tilu-ɲga menɲ akênɲ undambê. ⁴⁸⁻⁴⁹ Kwahic dec yac honɲ dambo datôm ɲamalac nom-ɲga ɲamata-ɲga dinaɲ. Dinaɲi sêkôc yac bu dambo datôm ɲamalac nom-ɲga dinaɲ. Magoc lau nanɲ sêmbo

* **15:29:** Mêtê dau ɲahu yêc awê dom, magoc Pol ndê yom têtɲ asê bu lau Korin ɲatô sêlinɲ sanɲu tu ɲac si lau nanɲ sêmbac ndu-ɲga. Mboe lau batê dinaɲ sêkênɲ whinɲ Yisu su, magoc sêlinɲ busanɲu su dom têtɲ ndoc sêmbo tali, ma tu dinaɲ-ɲga dec lau ɲatô sêlinɲ sanɲu tu ɲac-ɲga. Pol sôm bu mêtê dinaɲ inɲ solop me so dom, magoc inɲ sôm yom pi mêtê dau tu bu puc inɲ ndê yom pi lau batê sêtisa-ɲga nanɲ dôɲ.

undambê, nañ sêmbô sêtôm ñ amalac undambê-nga, ma tiñambu yac oc datiwakuc, ma dambo datôm ñamalac undambê-nga.

⁵⁰ Bocdinañ aneñ asidôwai, aö wasôm têt mac bu yac datôm dom bu dasôc Anötö ndê gameñ undambê-nga ti neñ ñamlic têt kwahic dec-nga. Bu yac neñ dac ti ñamsôm inñ gêt yêc ñapañ-nga dom, ma têt dom bu wêkain gameñ dandôc tanli ñapañ-nga. ⁵¹ Aö bu wasôm yom ñahu atu dañ têt mac anğô. Yac hoñ oc dambac ndu dom, magoc Anötö oc nem yac hoñ kwi ma kêt ñamlic wakuc têt yac. ⁵² Têt bêt ñambu-nga dahuc oc tañ, ma sep tigen lau batê oc sêtisa ti ñamlic wakuc sêndôc tali ñapañ-nga. Ma Anötö oc nem yac lau nañ dambo tanli, nañ kwi dawhiñ, ma kêt ñamlic wakuc têt yac. ⁵³⁻⁵⁴ Bu ñamlic nom-nga oc têt dom bu yêc ñapañ, ma gic waê bu niñga. Bocdinañ têt bêt ñambu-nga Anötö oc nem ñamlic nom-nga kwi ti gêt yêc ñapañ-nga, nañ têt dom bu niñga. Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Anötö ku ñaclai dambac ndu-nga dulu su, ma pacndê sambuc. *[Ais 25:8]*

Yom dau oc ñandô sa têt bêt ñambu-nga.

⁵⁵ O ñaclai dambac ndu-nga, am oc ku yac dulu ñalên bocke? Am nem ñamalic ndic yac ndu-nga yêc nde? *[Hos 13:14]*

⁵⁶ ñamalic nañ wê yac dasa señ dambac ndu-nga, nañ mêtê sac. Ma yomsu kêt ñaclai têt mêtê sac. ⁵⁷ Magoc danem danje Anötö nañ ku yac neñ ñacyo dulu tu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga. ⁵⁸ Bocdinañ, aneñ asidôwai atac whiñ-nga, alhac ñañga ma ayob daôm bu gêt dañ ku mac dulu dom. Akêt nem ñalôm sambuc tu Pômdau ndê gwelen-nga. Bu mac anyalê su bu gêt bocke nañ mac akôm tu Pômdau-nga, nañ gêt ñandô mbasi-nga dom. Oc nem ñandô!

16

Sêkêt da bu sênem lau sêkêt whiñ-nga ñatô sa

¹ Aö wasôm yom pi awa nañ mac bu andic sa bu anem Anötö ndê lau dabuñ Jerusalem-nga sa. Akôm têt yom nañ aö gasôm têt gôlôwac dabuñ nañ sêmbô gameñ Galesia-nga, nañ su. ² Têt wake ñabêt ñamata-nga sambob, mac tigen-tigen andic

nem awa da-nga sa têt awa nañ mac tigen-tigen atap sa yêc wake dinañ ñalôm. Andic sa gwanañ ma akêt ndôc. Ma têt ndoc aö wahôc asê mac yêc malac Korin, nañ oc wakêt ñawapac têt mac bu andic sa têt têt dinañ-nga dom. ³ Anyalin lau ñatô sa nañ mac alic ñayham bu sêkôt mac nem da dau, ma sêkêt têt gôlôwac dabuñ Jerusalem-nga. Ma têt ndoc aö wahôc asê mac, nañ wato bapia puc ñac dôt-nga ma wanñiñ ñac sêndi. ⁴ Ma aö bu walic têt bu aö dauñ watêt Jerusalem wandi, goc yac anşêlên awhiñ dauñ.

Pol ti lau ñatô oc sêndic lau Korin kêsî

⁵ Aö gauc gêt bu wandic lau gameñ Masedonia-nga kêsî, ma tiñambu watêt mac waloc. ⁶ Aö bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ, mboe aö oc wambo e ndoc uhô-nga pacndê. Ma bocdinañ oc têt bu mac anem aö sa tu señ bocke nañ wasa tiñambu-nga. ⁷ Aö gakêt batañ bu Pômdau oc kêt ñasawa baliñ têt aö tu wambo wawhiñ mac-nga. Magoc aö bu waloc ñagahô, d ec oc têt dom bu wambo wawhiñ mac ñasawa baliñ. ⁸ Kwahic dec aö oc gacgeñ wambo malac Epesas e Om †Pentikos-nga pacndê. ⁹ Ñahu bu Pômdau gêlêc gatam su bu wakôm gwelen atu dañ yêc dindêc e ñandô sa. Ma gêt dañ whiñ, nañ lau daêsam sêkêt kisa aö yêc dec.

¹⁰ Timoti bu hôt asê mac, nañ goc akôt in sa ti yom malô, tu bu in mbo whiñ mac ti atac pa su eñ. Ñahu bu in kôm Pômdau ndê gwelen têt aö gakôm. ¹¹ Alic bu lau dañ sêtec in me sêpu in dom. Ma têt ndoc in bu mbu têt aö meñ, nañ anñiñ in lhô meñ ti yom malô. Aö gakêt batañ bu ñasawa sauñ Timoti ma asidôwai ñatô oc sêmbu sêtêt aö sêmeñ.

¹² Yom pi yac neñ asidôwa Apolos wasôm bocdec bu. Aö gateñ in tidim daêsam bu êñşêlên whiñ asidôwai ñatô ma têt mac loc. Kwahic dec in sôm bu in oc loc dom, magoc têt ndoc in tap ñasawa ñayham dañ sa, nañ in oc loc.

Yom ñambu-nga

¹³ Anem ali, asap nem mêtê akêt whiñ-nga dôt ñapañ, ma alhac ñañga ti nem ñalôm

pêñ dôñ. ¹⁴ Ma akôm nem gêñ honj ti mêtê atac whiñ-nga.

¹⁵ O asidôwai. Mac anyalê bu Stepanas ma lau honj nañ sêmbo inj ndê andu, nañ sêti lau ñamata-nga tu sêkêñ whiñ Yisu-nga yêc mac nem gameñ Akaya-nga. Ma ñac sêkêñ si ñalôm sambuc tu sênem akiñ Anötö ndê lau dabuñ-nga. Kwahic dec aö bu wandac mac bocdec bu. ¹⁶ Lau kaiñ dinañ, ma lau asa nañ sêlhac sêwhiñ ñac ma sêkôm gwelenj ñawaê ñayham-nga, nañ asôc ñac ñapu. ¹⁷ Têñ ndoc Stepanas lu Fotunatas ma Akayakus sêmenj akêñ Korin ma sêhóc asê aö, nañ sêkôm aö atac ñayham atu. Ñahu bu ñac sêkôc mac honj añôm sêtêñ aö sêmenj. ¹⁸ Ñac sêkôm aö neñ ñalôm tigahô, tôm sêkôm mac nem ñalôm tigahô têñ têm sêmbo sêwhiñ mac. Tu dinañ-nga dec wasôm têñ mac bu atoc lau kaiñ dinañ sa ñapep.

Pol ti lau ñatô sêkôm acsalô têñ lau Korin-nga

¹⁹ Gôlôwac dabuñ titonj-titonj honj nañ sêmbo gameñ Esia-nga dindec, nañ sêkêñ si acsalô ñayham têñ mac honj. Ma Akwila lu Prisila ti gôlôwac dabuñ nañ sêkac sa yêc inlu si andu, nañ sêkêñ acsalô ñayham ti atac whiñ têñ mac tu Pômdau-nga. ²⁰ Ma asidôwai honj nañ sêmbo gameñ dindec sêkêñ acsalô têñ mac bocdinañ. Mac honj akam daôm, añkuc Anötö ndê lau dabuñ si lêñ.

²¹ Aö Pol gato yom dindec ña dauñ amanj tu bu wakêñ aneñ acsalô têñ mac-nga.

²² Ñamalac dañ bu atac tec Pômdau, nañ Anötö pucho inj. O Pômdau, mbu mwenj!

²³ Pômdau Yisu ndê mwasiñ têñ mac. ²⁴ Aö bu wakêñ aneñ atac whiñ têñ mac lau akêñ whiñ Yisu Kilisi-nga honj.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj lau Korin-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia dindéc têtj ndoc inj mbo gamej Masedonia-nga. Inj tap sa bu aposel tasanj natô sêkôm gwelenj sêmbo malac Korin, ma sêndôhônj yom tasanj têtj lau sêkêj whinj-nga, ma sêpu Pol dau ma sêsôm bu inj aposel njandô dom. Bocdinaj Pol to bapia dindéc têtj njac bu whê dau sa bu inj aposel njandô, ma bu puc lau Korin-nga dôj tu bu sêsôc lau tasanj dinaj si yom njapu dom. Tinjambu inj kêkinj Taitus têtj njac gi bu lic njac sêmbo njalêj bocke, ma Taitus mbu menj ma sôm têtj Pol bu lau Korin-nga daêsam sêsôc inj ndê yom njapu, ma sem dau kwi.

Pol to bapia dindéc ma tôc asê bu inj tac njayham kêlêc tu ngô Taitus ndê njawê pi lau Korin-nga. Ma inj whê inj ndê lêtj tu ndic njac kêsi-nga sa. Inj sôm têtj njac bu sêmatôc aposel tasanj dinaj, ma sêmatôc njac dau si lau nanj sêkôm mêtê sac, nanj sêwhinj. Ma inj to yom pi njac si gwelenj sic awa sa-nga tu sênem lau Jerusalem-nga nanj sêpônnda dau, nanj sa-nga.

Yom njamata-nga

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê †aposel kêkuc Anötö ndê atac whinj, gambo gawhinj yac nejj asidôwa Timoti, ma alu ato bapia dindéc têtj Anötö ndê gôlôwac dabuj yêc malac Korin, ma têtj Anötö ndê lau dabuj honj yêc gamej Akaya-nga. ² Mwasinj ti yom malô akêj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi têtj mac.

Anötö gêm malô ndê lau

³⁻⁴ Tampiñ Anötö, yac nejj Pômdau Yisu Kilisi Damba. Inj Damanj nanj tawalô ti gêm malô yac yêc njawapac honj-nga. Ma tu dinaj-nga dec yac atôm bu anem malô lau nanj njawapac tidau-tidau tap njac sa, njalêj tigenj tôm Anötö dau kôm têtj yac. ⁵ Nahu bu njawapac ti njandê tôm Kilisi hôc, nanj kêsalê yac ahuc tu yac am akinj inj-nga. Magoc tu Kilisi-nga, dec Anötö ndê mwasinj nem malô yac-nga kêsalê yac ahuc bocdinaj.

⁶ Têtj ndoc bocke njawapac tap yac sa, nanj alic njayham bu ahôc tu bu anem malô mac-nga, ma tu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa. Ma têtj ndoc Anötö gêm malô yac, nanj mwasinj dau golom mac bocdinaj, ma gêm mac sa bu alhac njanga ti nem atac pa su, ma ahôc njawapac kainj tigenj tôm yac ahôc. ⁷ Yac anjyalê bu mac ahôc njawapac awhinj yac, ma Anötö oc nem malô mac ti puc mac dôj awhinj yac bocdinaj. Tu dinaj-nga dec yac atac lu-lu tu mac nem akêj whinj-nga dom.

Aposel sêhôt njawapac daêsam

⁸ O asidôwai. Anjyalê pi njandô enj bu yac ahôc njawapac atu-tu daêsam yêc gamej Esia-nga. Gêj dinaj kêgwiniñ yac njandô ma hôc gêlêc yac mba licwalô su e yac gauc gêm bu oc sejj yac su andinaj. ⁹ Yomandô! Yac gauc gêm bu yac mba têtj ambo tanjli-nga pacndê têtj ndoc dinaj. Magoc mba. Wapac dau tap yac sa bu êndôhônj yac bu tanjkwê yac dauj mba licwalô dom, magoc tanjkwê Anötö nanj tôm bu unj lau batê sa, nanj ndê njac lai. ¹⁰ Yac gauc gêm bu njawapac dinaj oc ku yac dulu, magoc Anötö kêgaho yac su. Ma yac akêj whinj ti tanjkwê inj bu nem yac sa njalêj tigenj dinaj njapanj. ¹¹ Ma yac akêj whinj bu mbec nanj mac atenj, nanj oc nem yac sa bocdinaj. Têtj ndoc njawapac bu tap yac sa tiyham, nanj Anötö oc nem yac sa tu mac nem mbec-nga. Ma lau daêsam nanj sêlic gêj dau, nanj oc sênem danje Anötö tu inj ndê mwasinj nanj kêj têtj yac-nga.

Pol kêj ndê têtj ndic lau Korin kêsi-nga pi ahic

¹² Anjô su nanj. Lêtj ti sakinj nanj yac akôm ambo nom, nanj akôm anjuc gauc nom-nga danj dom. Mba. Yêc yac mba njalôm yac akêj whinj bu yac asa mba lêtj tôm Anötö atac whinj enj. Yac akôm gwelenj honj ti mba njalôm ma gauc sambuc, ma asa lêtj njawasi enj, tôm Anötö ndê mwasinj puc yac dôj. Ma têtj ndoc yac ambo awhinj mac, nanj yac anjuc lêtj tigenj dinaj. Lêtj dau ti yac mba njahu apo dauj sa-nga. ¹³⁻¹⁴ Lau njatô sêsôm bu yom honj nanj yac ato têtj mac, nanj njahu yêc awê dom, ma mac atôm dom bu asam ma anjyalê. Magoc mba. Kwahic dec mac anjyalê yac ti mba gwelenj njahu njapep

su dom. Magoc yac akêñ batan bu mac oc anyalê yac pi ñandô eñ. Ma bocdinañ yac oc ati mac nem ñahu apo daôm sa-ña, ma mac oc ati yac mba ñahu apo daun sa-ña têtñ ndoc Pômdau Yisu mbu meñ.

15-16 Aneñ ñalôm pêñ dôñ pi mac, dec galic ñayham ma kamasan neñ lêtñ bu wandic mac kêsi tidim lu. Aö gauc gêm bu wandic mac kêsi têtñ ndoc watêtñ gameñ Masedonia-ña wandi. Ma têtñ ndoc wambu akêñ gameñ dinañ wameñ, nañ gauc gêm bu oc walic mac tiyham. Ñalêtñ dinañ oc tôm bu wanem mac sa tidim lu, ma tiñambu dec oc tôm bu mac ankin aö watêtñ gameñ Judia-ña wandi. 17 Magoc tu aö gac mac kêsi dom têtñ ndoc gambu akêñ gameñ Masedonia-ña, dec mac gauc gêm bocke? Aö kamasan lêtñ dinañ gitôm gêtñ ñambwa-ña, a? Me aö gasôm “Aêc, aö waloc,” ma ñasawa saun gakac awhañ kwi, ma gasôm bu “Mba, aö oc waloc dom,” kakuc lau nom-ña si lêtñ, a?

18 Anğô su nañ. Anötö inñ Yom Nandô Nadau, ma bocdinañ yac lau nañ am akin inñ, nañ atôm dom bu anşau mac atôm lau nañ sêsôm “Aêc,” ma ñasawa saun sêkac si ñalôm kwi tiyham, ma sêsôm “Mba.” 19 Bu ñawaê ñayham nañ alu Sailas ma Timoti ahoc asê têtñ mac pi Anötö ndê Atu Yisu Kilisi, nañ têtñ asê bu Anötö gôlôc tidôtñ bu kôc yac sa, ma sôm “Aêc” têtñ yac tu Kilisi-ña. Ma inñ gitôm dom bu sôm “Aêc” têtñ mac, ma ñagahô kac ndê awha kwi, ma sôm “Mba.” 20 Bu gêtñ honñ nañ Anötö gic bata, nañ inñ oc kôm ñandô sa ma sôm “Aêc” têtñ yac tu Kilisi-ña. Ma tu Yisu Kilisi-ña dasôm “Yomandô” tu Anötö ndê yom-ña, ma datoc inñ ndê waê sa. 21 Anötö dau puc mac ma yac dôñ, bu dasap neñ dakêtñ whiñ Yisu Kilisi dôñ ñapan. Inñ kêtñ yac sa dati inñ ndê. 22 Ma inñ kêtñ ndê Nalau Dabuñ sip yac neñ ñalôm tôm gêtñ ñandô mbêc. Ma tu dinañ-ña yac tanjalê bu mwasin honñ nañ inñ gic bata bu kêtñ têtñ yac, nañ inñ oc kôm ñandô sa. Ma Nalau dau ti Anötö ndê ñadalô nañ têtñ asê bu inñ ndê lau yac.

23 Anğô su nañ. Aö gambu gatêtñ malac Korin dom, ñahu bu mac asap nem lêtñ giso ñatô dôñ ambo, ma aö gatec bu waloc ma wakôm mac nem ñalôm ñawapac andô

tu wamatôc mac-ña. Anötö kêtñalê aneñ ñalôm, ma aö wasôm yêc inñ anğô-ña bu yom dau inñ yom ñandô. 24 Aö gasôm yom pi mac nem lêtñ giso tu bu yac ati mac nem akêñ whiñ ñadaui lec dom. Mba. Mac tigen-tigen alhac Anötö anğô-ña tu daôm nem akêñ whiñ-ña. Ma yac akôm gwelen awhiñ mac tu bu mac asa nem lêtñ ñapep e ambo ti atac ñayham eñ.

2

1 Tu dinañ-ña dec aö gauc gêm tidôtñ bu wambu watêtñ mac waloc dom, ñahu bu aö gatec bu yac dambo ti ñalôm ñawapac tiyham tu wamatôc mac-ña. 2 Ma aö bu wakôm mac ñalôm ñawapac, dec asa mbo bu kôm aö atac ñayham? Bu mac lau daôm dinañ ati aneñ atac ñayham ñahu. 3 Tu dinañ-ña dec aö gac mac kêsi tôm aö gasôm su, nañ dom, magoc gato bapia danñ têtñ mac. Ma aö gakêtñ batan bu mac oc asôc aneñ yom dau ñapu. Ma bocdinañ têtñ ndoc aö bu watêtñ mac waloc, nañ ñawapac danñ oc yêc yac ñasawa dom, ma gêtñ dau oc kôm aö atac ñayham. Ma aö gakêtñ whiñ bu mac honñ oc atac ñayham awhiñ aö. 4 Yom dau aö kayalê bu yom ñanğa, ma aö gato ti tanşulu eñ, ma kasahê ñawapac ti ñandê atu yêc neñ ñalôm. Aö gato tu bu wakêtñ ñawapac têtñ mac-ña dom, magoc tu bu watôtñ asê bu aö atac whiñ mac ndu andô.

Pol sôm bu sêsuc ñac si ñamalac danñ ndê sac kwi

5 Mac nem ñgac danñ kôm aö ñayom, ma gêtñ dau kêtñ ñawapac têtñ aö tanwasêtñ dom. Aö gatec bu wasôm yom daêsam pi gêtñ dau, tigen aö wasôm têtñ mac bu inñ kêtñ wapac mac honñ bocdinañ. 6 Magoc kwahic dec inñ pu dau, dec aö wasôm têtñ mac bu lêtñ bocke nañ gôlôwac dabuñ sêsôm tidôtñ tu sêmatôtñ inñ-ña, nañ gitôm. 7 Aö gatec bu inñ mbo ti ñalôm ñawapac atu ñapan, ma bocdinañ asuc inñ ndê sac kwi, ma anem malô inñ ndê ñalôm. 8 Aö atac whiñ bu mac akôm bocdinañ, tu bu atôtñ asê têtñ inñ bu mac atac whiñ inñ. 9 Yom nañ aö gato pi ñgac dinañ, nañ gato tu bu wanşahê mac bu oc asôc aneñ yom honñ ñapu, me mba. 10 Mac bu asuc ñamalac dinañ ndê giso kwi, dec aö wasuc inñ ndê sac kwi bocdinañ. Bu giso

bocke nan in kôm têt aö, nan Kilisi kêyalê bu aö gasuc kwi, ma aö gakôm bocdinañ tu bu wanem mac sa tu lêt amatôc giso-nga ti apiñ daôm dôñ-nga. ¹¹ Aö gatec bu mac akêt ñasawa têt Sadan bu señ lêt dapin dañ dôñ-nga su. Bu yac tanjalê Sadan ndê lêt hon su.

Pol tac whin bu lic Taitus

¹² Têt ndoc aö gatêt malac Troas ga, nan galic bu Pômdau gêlêc gatam su têt aö bu wahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê yêc gameñ dinañ. ¹³ Magoc aneñ ñalôm gi lu gi lu, ñahu bu aö gatap aneñ asidôwa Taitus sa yêc malac dinañ dom. Tu dinañ-nga aö gahu lau malac dinañ-nga siñ, ma gatêt gameñ Masedonia-nga ga.

Pol whê lau aposel si gwelen sa

¹⁴ Magoc aö bu wanem danje Anötö, ñahu bu in wê yac lau nan dakêt whin Kilisi, gitôm ñgac siñsêlêc ti ndê lau siñ-nga nan sêku si ñacyo hon dulu. Ma wanem danje in bu lau daêsam sêtap gauc sa pi Kilisi, tu gwelen nan in kêt sip yac aman-nga. Ma gauc pi Kilisi dau, in gitôm gêt malu ñayham nan ñamalu pôm gameñ kwi. ¹⁵⁻¹⁶ Bu Anötö gêlic yac atôm gêt malu ñayham, tu yac mba gwelen ahoc ñawaê ñayham asê pi Kilisi-nga. Lau nan sêkôc ñawaê dau sa ma sêtap señ sêndöc tali-nga sa, nan sêlic yac ti mba gwelen tôm sêngu gêt ñamalu ñayham. Magoc lau nan sêkôc sa dom dec sic waê bu sêninga, nan sêtec yac ti mba gwelen tôm sêngu gêt mbôp ñasu. Gwelen ñawaê ñayham-nga dau in gwelen atu andô, ma yac neñ asa gitôm bu kôm? ¹⁷ Magoc tu Anötö puc yac dôñ-nga, dec yac atôm bu akôm. Ma yac akôm tôm lau daêsam nan sêkôm tu sêtap awa sa-nga lec dom. Mba. Yac anyalê tidôn bu Anötö kêyalin yac sa ma pin yac dôñ am damin Kilisi, dec akôm gwelen ñawaê ñayham-nga ti ñalôm ñawasi ambo in anjô-nga.

3

Lau Korin-nga si lêt whê Pol ndê gwelen sa

¹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom dindec tu bu atoc dañ sa-nga, a? Mba. Lau ñatô sêkôc bapia whê ñac sa tu sêkôm gwelen-nga. Magoc yac atôm lau dinañ dom. Yac ahêgo dañ bu akôc bapia dañ bu whê yac sa têt mac, me bu mac ato bapia whê yac sa têt lau ñatô-nga dom. Mba. ² Ñahu bu mac daôm atôm bapia whê yac sa-nga, nan sêto yêc yac mba ñalôm. Ma têt ndoc lau sêlic mac nem lêt ti sakin, nan tôm ñac sêsam bapia dau, ma sênyalê bu yac aposel ñandô. ³ Kwahic dec mac ati Kilisi ndê lau tu yac mba gwelen-nga. Ma têt ndoc lau sêlic mac asa nem lêt tiwakuc, nan tôm sêlic bapia whê yac sa têt ñac-nga. Ma mac atôm bapia nan sêto ña kêtêpê me atôm Moses ndê yomsu nan Anötö to pi hoc, nan dom. Mba! Mac atôm bapia nan Anötö Tali Ñadau ndê Ñalau to, ma in to sip ñamalac si ñalôm.

Pwac wakuc oc kêt yac dandöc tanli

⁴ Tu Kilisi-nga dec yac akêt whin bu mac oc asap nem lêt ti sakin ñayham dinañ dôñ japan. Bocdinañ yac ambo ti atac pa su tu mac-nga yêc Anötö anjô-nga. ⁵ Yac bu atoc dañ sa ma asôm bu yac dañ atôm bu akôm Anötö ndê gwelen lec dom. Mba. Tigeñ tu Anötö kêt ñannga têt yac-nga, dec yac atôm bu akôm. ⁶ Aêc! Tu ñac lai nan Anötö dau kêt têt yac-nga, dec yac atôm bu anem akin in, ma ati lau akin pwac wakuc-nga. Ma pwac wakuc dau, in gitôm pwac akwa yomsu-nga dom. Bu lau dañ sêtôm dom bu sênkuc pwac yomsu-nga ñapep, ma bocdinañ pwac dau tôc asê bu tac waê bu dambac ndu. Tigeñ pwac wakuc nan hêganôn Ñalau ndê gwelen, nan oc nem yac sa bu dandöc tanli.

Pwac wakuc hêc gêlêc pwac akwa su

⁷ Anjô su nan. Pwac akwa nan Anötö to pi hoc ma kêt têt Moses, nan meñ ti Anötö ndê ñawasi. Ñawasi dau gêm Moses ahuc dec lau Israel-nga dañ sêtôm dom bu sêlic in anjô andô solop e ñawasi dau hê su. Pwac dau meñ ti ñawasi, magoc sakin pwac akwa-nga dau ña-ñandô, nan dambac ndu.* ⁸ Tigeñ sakin pwac wakuc-nga, nan Ñalau

* **3:7:** Yom dau ñahu bocdec bu. Yac bu gauc nem bu danem akin Anötö tanjuc lêt pwac yomsu-nga, dec oc tôm dom bu dati lau gitêt ma datap señ dandöc tanli-nga sa. Bu ñamalac dañ oc tôm dom bu ênkuc yomsu hon ñapep, ma bocdinañ lêt yomsu-nga oc tôm dom bu kêt yac dandöc tanli. Alic yom ñatô yêc Rom 3:20; Gal 2:16; ma Jem 2:10.

Dabuŋ gêm gôlin, naŋ ndê ŋawasi hôc gêlêc su. ⁹ Pwac yomsu-ŋga ŋa-ŋandô naŋ datap Anötö ndê matôc sa. Tigen pwac wakuc ŋa-ŋandô naŋ dati lau gitêŋ tu Ŋalau Dabuŋ ndê gwelen-ŋga. Bocdinaŋ pwac wakuc ndê ŋawasi hôc gêlêc pwac akwa ndê su. ¹⁰ Pwac akwa meŋ ti ŋawasi, tigen yac bu danem dôhôn pwac akwa dau whiŋ pwac wakuc, oc dalic gitôm gêŋ ŋawasi mba, bu pwac wakuc ndê ŋawasi hôc gêlêc su. ¹¹ Ŋawasi naŋ gêm Moses ahuc têtŋ ndoc iŋ kôc pwac akwa, naŋ yêc baliŋ dom ma hê su, magoc pwac wakuc ndê ŋawasi iŋ atu andô, ma oc pacndê dom.

¹² Bocdinaŋ yac akêŋ batan pwac wakuc ŋa-ŋandô, ma akôm mba gwelen ti atac pa su. ¹³ Ma yac akôm Anötö ndê ŋawasi ahuc tôm Moses kôm, naŋ dom. Bu têtŋ ndoc Anötö ndê ŋawasi gêm Moses ahuc, naŋ iŋ kôm aŋgô andô ahuc ŋa po, bu lau Israel-ŋga sêlic iŋ aŋgô andô dom e ŋawasi dau hê su. ¹⁴⁻¹⁵ Magoc lau dau si gauc ti ŋalôm ŋadandi, ma ŋac gauc gêm bu pwac yomsu-ŋga naŋ Anötö kêtŋ sip Moses amba, naŋ ti lêtŋ Anötö nem ŋac si-ŋga. Têtŋ ndoc sêsam pwac yomsu-ŋga dinaŋ, naŋ sêŋyalê ŋahu andô dom, tôm po dan kôm ŋac si ŋalôm ahuc. Ma têtŋ Moses ndê têtŋ e meŋ têtŋ kwahic dec, po dau gacgeŋ yêc. Ŋalêtŋ tigen yêc bu po dau niŋga yêc ŋac si ŋalôm, naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, dec iŋ oc kac po dau su. ¹⁶ Yomandô. Asa naŋ gêm ndê ŋalôm kwi ma kêtŋ whiŋ Pômdau, naŋ Pômdau dau oc kac po dau su yêc iŋ.

¹⁷ Pômdau iŋ Ŋalau, ma Pômdau ndê Ŋalau bu mbo whiŋ yac, dec iŋ oc êŋgapwêc yac su yêc gapocwalô yomsu-ŋga. ¹⁸ Kwahic dec po dan kôm yac aŋôn andô ahuc gitôm Moses dom, magoc yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga hoŋ datôc Pômdau ndê ŋawasi asê tiawê gitôm busunôm. Ma ŋawasi dau oc hê su dom, magoc oc tiatu-tiatu ndi. Ŋahu bu Pômdau ndê Ŋalau gêm gwelen yêc yac neŋ ŋalôm ŋapan, tu bu kôm yac datiwakuc.

4

Ŋawaê ŋayham gitôm ya ŋawê

¹ Anötö tawalô yac ma kêtŋ sakiŋ pwac wakuc-ŋga sip yac aman, ma tu iŋ tawalô yac-ŋga dec yac atôm dom bu ahu gwelen

dau siŋ têtŋ ndoc ŋawapac tap yac sa. ² Mba. Mêtê mayan-ŋga naŋ lau sêkôm sêsini-sêsini sêmbo, naŋ yac ac ahê su. Yac aŋgaluŋ yom dan whiŋ Anötö ndê yom, me aŋsau lau dan bu sêkêŋ whiŋ-ŋga lec dom. Mba. Yac ahoc yomandô asê yêc awê. Ma ŋalêtŋ dinaŋ, lau oc sêŋyalê yêc ŋac si ŋalôm, bu yac akôm mba gwelen solop ambo Anötö aŋgô-ŋga. ³ Lau ŋatô sêŋgô ŋawaê ŋayham naŋ yac ahoc asê, magoc sêkêŋ whiŋ dom, gitôm gêŋ dan kôm ŋac si gauc ti ŋalôm ahuc, ma bocdinaŋ ŋac gacgeŋ sêmbo seŋ sêniŋga-ŋga. ⁴ Anötö tasan têtŋ dindec-ŋga, naŋ Sadaŋ dau, iŋ kêtŋ ŋasec atu pôc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ si gauc ahuc. Ma ŋac gitôm dom bu sêkôc ŋawaê ŋayham sa. Bocdinaŋ dec sêŋyalê Kilisi ndê ŋawasi dom. Ma sêŋyalê Anötö ndê ŋawasi dom bocdinaŋ, bu Kilisi gêm Anötö dau aŋgô bu têtŋ Anötö asê têtŋ yac.

⁵ Aŋgô su naŋ. Yac am mêtê hêganôn dauŋ dom. Mba. Yac am mêtê pi Yisu Kilisi, ma akac lau bu sêkôc iŋ sa ti ŋac si Pômdau. Ma yac am akiŋ mac atôm lau akiŋ, tu bu apo Yisu ndê waê sa-ŋga. ⁶ Anötö iŋ Ŋawê Ŋadau naŋ sôm, “Ŋawê sa ma pô gameŋ ŋasec,” têtŋ ndoc iŋ kêtŋ undambê ti nom. Ma iŋ kêtŋ ndê ŋawê pô yac neŋ ŋalôm tu bu tanyalê iŋ ndê ŋawasi atu-ŋga. Ma ŋawasi atu dau, naŋ dalic yêc Kilisi, naŋ gêm Anötö aŋgô têtŋ yac.

Anötö kêtŋ ndê ŋawaê ŋayham têtŋ lau licwalô mba bu sêhoc asê

⁷ Yac dauŋ mba licwalô gitôm dom bu akôm gwelen ŋawaê ŋayham-ŋga, tigen Anötö kêtŋ gwelen dau sip yac aman. Iŋ ndê lêtŋ dinaŋ gitôm iŋ kêtŋ gêŋ ŋaôli atu dan sip gêŋ ŋambwa-ŋga gitôm lôŋ-si. Iŋ kôm bocdinaŋ dec têtŋ asê bu ŋaclai puc gwelen dau dôŋ-ŋga, naŋ hôc gêlêc ŋaclai hoŋ su, naŋ meŋ akêŋ iŋ ndê. ⁸ Ŋawapac daêsam sêyêc, magoc kêtŋwiniŋ yac dom. Yac aŋsalê lêtŋ bu aŋlêc ŋawapac daêsam dinaŋ ŋapan, magoc kôm yac atac tec mba gwelen dom. ⁹ Daêsam sêkêŋ kisa yac, magoc yac aŋyalê bu Anötö mbo whiŋ yac ma tôm dom bu hu yac siŋ. Sêpu ti sêkôm yac ŋayom, magoc sêsêŋ yac su dom. ¹⁰⁻¹¹ Yac akôm gwelen tu Yisu-ŋga, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau sêkôm bu sêndic yac ndu, magoc mba, yac ambo tanli.

Yac ahôc nandê ti nwapac napan, nan tôc asê bu yac ankcuc Yisu ndê lêñ mbac ndu-nga. Magoc gêñ dau ku yac dulu dom, tu bu tôc asê bu Yisu mbo tali tiyham ma kêñ naclai têtñ yac bu akôm gwelen. ¹² Bocdinañ, tu gwelen nawaê nayham-nga dec yac ahôc nwapac atu napan, tôm bu ndic yac ndu, magoc mac atap Anötö ndê naclai kêñ mac andôc tamli-nga sa.

¹³ Sêto yom dan yêc bocdec bu:

Aö gakêñ whiñ Pômdau, dec gahoc in ndê waê asê. *[BW 116:10]*

Ma yac ankcuc gauc tigen dinan. Yac akêñ whiñ Pômdau, dec ahoc in ndê waê asê. ¹⁴ Ma yac anjalê bu Anötö, nan un Pômdau Yisu Kilisi sa akêñ lau batê-nga, nan oc un yac sa awhiñ Yisu bocdinañ, ma kêñ yac alhac in anjô-nga awhiñ mac. ¹⁵ Yac alic nayham bu ahôc nwapac tu bu anem mac sa-nga. Ma tu yac mba gwelen-nga, dec Anötö ndê mwasin oc êñsalê mac nem lau daêsam ahuc, ma mac oc anem danje Anötö êñlêc e in ndê waê tiatu ma tiapa.

¹⁶ Tu dinan-nga yac atôm dom bu ahu gwelen dau sin têtñ ndoc nwapac tap yac sa. Yomandô. Yêc awê-nga yac neñ namlic tiakwa ma tisac, magoc yêc nalôm-nga Anötö kôm yac atiwakuc tôm bêc hon.

¹⁷ Bu nwapac nan yac ahôc, nan yac alic gitôm gêñ nambwa têtñ apê-nga. Ma tu yac ahôc nwapac dinan-nga, dec oc atap Anötö ndê nawasi atu sa. Ma nawasi dau oc pacndê dom, magoc oc yêc titêtñ-titêtñ, ma in gêñ nandô hóc gêlêc nwapac hon dinan su.

¹⁸ Bocdinañ yac tankwê gêñ nom-nga nan tanôn alic su, nan dom, nahu bu gêñ dau oc ninnga. Magoc yac akêñ batan gêñ nan yac tanôn alic su dom, bu gêñ dau oc yêc napan ma pacndê dom.

5

Yac neñ namlic nom-nga oc pô dau su tiwakuc

¹ Yac neñ namlic nom-nga gitôm bac batac, ma in bu tisac, dec yac tanjalê bu Anötö kêmasan yac neñ namlic wakuc undambê-nga, nan gitôm andu nandô nan oc lhac napan. Andu nandô dau gitôm andu me bac têtñ apê-nga nan namalac sêkwê, nan dom. ² Ma yac neñ namlic nom-nga gitôm

yac neñ nakwê têtñ dindêc-nga. Magoc tu gêñ wapac nom dindêc-nga, dec yac atac whiñ ndu andô bu dasôc neñ namlic wakuc undambê-nga ti nakwê, dec yac tam awhan su bu datap gêñ dau sa. ³ Ma yac bu dasôc nakwê undambê-nga dau sa, dec oc ti yac neñ nakwê nandô, ma oc dambo namlic nambwa dom. ⁴ Têtñ ndoc namlic nom-nga ti yac neñ bac, nan dahôc nwapac napan, ma bocdinañ tam awhan su bu datap neñ namlic wakuc undambê-nga sa. Yac atac tec namlic dindêc dom, magoc yac atac whiñ ndu andô bu namlic têtñ dindêc-nga nan gitôm dom bu yêc napan, nan pô dau su ti gêñ wakuc nan oc yêc napan. ⁵ Anötö kêmasan yac tac waê gêñ dau solop. Ma in kêñ Nalau Dabun têtñ yac gitôm gêñ nandô mbêc, nan tôc asê bu gêñ nandô nan in gic bata bu kêñ têtñ yac tinambu, nan oc nandô sa bocdinañ.

⁶ Tu dinan-nga dec yac ambo ti atac pa su en. Yac anjalê bu têtñ hon nan yac ambo nom ma namlic nom-nga ti yac mba nakwê, nan yac ambo awhiñ Pômdau yêc undambê dom. ⁷ Bu gêñ nan Anötö gic bata bu kêñ têtñ yac tinambu, nan yac alic na-nandô su dom, magoc akêñ whiñ bu oc nandô sa. ⁸ Yac atac pa su ma alic nayham bu ambo ti namlic nom dindêc-nga, tigen oc nayham hóc gêlêc bu ahu namlic dau sin, ma andi ambo awhiñ Pômdau. ⁹ Bocdinañ yac bu ambo nom dindêc me ahu sin, nan yac tankwê nandô tigen, nan bu asa mba lêñ ndic Pômdau tandô nayham en. ¹⁰ Nahu bu tinambu yac hon oc dalhac Kilisi anjô-nga bu êmatôc yac. In oc kêñ nagêyô têtñ yac êñkuc gêñ nayham me sac bocke nan dakôm têtñ ndoc dambo nom dindêc.

Pol whê ndê gwelen nahu sa

¹¹ Yac anjalê gêñ dau su, dec atoc Pômdau sa ti asôc in napan, ma tu dinan-nga dec yac am mêtê lau ma akac nac bu sênem dau kwi. Yac mba lêñ ti sakin nahu yêc awê têtñ Anötö, ma aö gakêñ batan bu mac oc anjalê yac mba lêñ ti sakin nahu bocdinañ.

¹² Yac ato yom dindêc tiyham tu bu atoc daun sa têtñ mac-nga dom. Mba. Yac atac whiñ bu mac anjalê yac mba gauc ti nalôm tidôn, ma bocdinañ mac oc alic yac nayham. Ma oc tôm bu mac apo yac mba waên sa

têñ lau nañ sêpu yac. Bu lau dau sêkôc gauc nom-nga ñambwa ma sêtoc gêñ awê-nga sa hôc gêlêc gêñ ñalôm-nga. ¹³ Magoc yac ahêgo daun tu lau nañ sêsôm bu yac mba gauc kêñsôn, nañ dom. Bu gêñ nañ yac akôm, nañ akôm tu Anötö-nga. Ma yac akôm ti mba gauc ñawa, tu bu anem mac sa-nga. ¹⁴ Kilisi ndê atac whiñ kêgilí yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têñ lau. Bu yac akêñ whiñ bu ñgac tigen mbac ndu ô lau hoñ, dec gitôm lau hoñ sêmbac ndu. ¹⁵ Aêc! Kilisi mbac ndu tu lau hoñ-nga, tu bu lau nañ sêmba tali nañ sêñkuc dau si atac whiñ dom, magoc sêñkuc in nañ mbac ndu tu ñac-nga ma tisa ma mbo tali tiyham, nañ ndê atac whiñ.

Kilisi hê wamba yac têñ Anötö

¹⁶ Muñ-nga yac alic Kilisi gitôm ñamalac nom-nga ñambwa, magoc kwahic dec yac akôc gauc kain dinañ tiyham dom. Ma ñalêñ tigen kwahic dec yac ahêgo daun pi gêñ awê-nga dom têñ ndoc yac akôc gauc pi lau nom-nga. ¹⁷ Bu ñamalac bocke nañ kêñ whiñ Kilisi, nañ yac añyalê bu Anötö kôm in tiwakuc su. In hu lêñ akwa siñ, ma sa ndê lêñ tiwakuc. ¹⁸ Anötö dau kôm gêñ hoñ dinañ ñandô sa. Yac neñ sac kac yac su yêc Anötö, magoc in kêkin Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu yac neñ sac-nga, dec hê wamba yac têñ Anötö, ma kêmasañ lêñ bu datigasuc in tiyham. Ma in kêñ ñawaê ñayham pi in ndê lêñ dinañ sip yac aman, bu ahoc asê têñ lau. ¹⁹ Ma ñawaê ñayham dau bocdec. Anötö kêkin Kilisi sip nom meñ, ma tu Kilisi-nga dec suc lau nom-nga si sac kwi, ma kêmasañ lêñ bu sêmbu sêtêñ in sêndi. Ma in kêñ gwelen têñ yac bu ahoc ñawaê dau asê têñ lau nom-nga.

²⁰ Tu dinañ-nga dec yac akôm gwelen dau am Kilisi añgô, gitôm Anötö dau sôm ndê yom têñ mac sa yac whañsun. Ma yac atej mac am Kilisi añgô, bu gauc nem yom pi gwelen atu nañ Kilisi kôm tu bu suc mac nem sac kwi ma hê wamba mac têñ Anötö-nga, ma akôc yom dau sa. ²¹ Alic su nañ. Kilisi ndê sac mbasi, magoc Anötö kêñ yac neñ sac ñagêyô hoñ pi in, tu bu nem yac sa-nga. Ma tu dinañ-nga asa nañ kêñ whiñ Kilisi, nañ Anötö gêlic in bu ñamalac gitêñ.

6

¹⁻² Anötö sôm yom bocdec bu:

Têm nañ aô galic ñayham bu wamwasin mac-nga, dec ganğô mac nem yom. Ma têñ béc nañ kamatin tidôn bu wanem mac si, nañ gam mac sa. [*Ais 49:8*]

Aô wasôm têñ mac bu têm kwahic dec-nga in Anötö ndê têm êmwasiñ ti nem yac si-nga. Tu dinañ-nga yac lau nañ akôm gwelen awhiñ Anötö, nañ atej mac bu akôc Anötö ndê mwasiñ ñambwa dom.

Pol hôc ñawapac tu gwelen ñawaê ñayham-nga

³ Yac atec bu lau dañ sêpu yac mba gwelen ñawaê ñayham-nga e sêtec Anötö ndê yom. Tu dinañ-nga dec yac ayob mba lêñ bu akôm giso dañ dom. ⁴ Gêñ nañ yac akôm, nañ whê sa bu yac Anötö ndê lau akiñ. Yac ahôc ñawapac ti añsahê ñandê tidau-tidau kêgwiniñ yac, tigen ahu mba gwelen siñ dom, akôm ti atac pa su eñ. ⁵ Lau sic yac, sêkêñ yac andôc gapocwalô, ma sêli dau sa tu yac-nga. Yac akôm gwelen atu, ma têm daêsam gêñ yô yac, ma yac ayêc béc tanôn dom. ⁶ Magoc gwelen atu nañ yac akôm, nañ akôm ti mba ñalôm ñawasi, ma ti gauc ñawa, akôc mba ñalôm dôñ ma akôm mêtê ñayham têñ lau hoñ. Ñalau Dabuñ gêm gôlin yac, ma yac asap mêtê atac whiñ lau-nga dôñ ñapan. ⁷ Yac akôm gwelen dau ña Anötö ndê ñaclai, ma asôm yom ñandô eñ. Ma yac asap lêñ gitêñ dôñ, gitôm yac akôc wapa siñ-nga yêc aman dañga lu-lu bu andic siñ. ⁸ Lau ñatô sêñyalê bu yac aposel ñandô, ma sêmpin yac ma sem ñawaê sa pi gwelen nañ yac akôm. Ma ñatô sêpu ma sêngôlin yom pi yac ti mba gwelen, ma sêsôm bu yac lau tasan. ⁹ Ñatô sêñyalê yac, ma ñatô sem gauc yac. Yac ahôc ñawapac ñapan tôm bu ambac ndu, magoc mba, yac ambo tañli. Lau sic yac, magoc sic yac ndu dom. ¹⁰ Gêñ hoñ dinañ gitôm bu kôm yac ñalôm ñawapac, magoc ambo ti atac ñayham ñapan. Yac atôm lau ñalôm sawa, tigen yac am lau daêsam sa sêti lau ti lêlôm tu sêtap Anötö ndê mwasiñ sa-nga. Yac awêkain gêñ nom-nga dañ dom, magoc tu Kilisi-nga dec yac awêkain gêñ hoñ tu puc yac gatun dôñ-nga.

Pol tenj lau Korin-nga bu sêtoç si atac whin asê

¹¹ Yac asôm mba yom honj tiawê têtj mac lau Korin-nga, ma akêtj mba ñalôm sambuc têtj mac. ¹² Yac atôç têtj mac bu yac atac whin mac, tigenj mac atôç nem atac whin yac-nga asê su dom. ¹³ Aô galic mac atôm anej balêkoc, dec waterj mac bu akêtj nem ñalôm sambuc têtj yac, tôm yac akôm têtj mac.

Pol kêtj puc lau Korin-nga pi lau nanj sêkêtj whin dom

¹⁴ Anjô su nanj. Lau gitêtj ti lau ñawê-nga oc sêwêkainj gêtj danj sêwhinj lau ñasec-nga ti lau sac-nga dom. Tu dinanj-nga yac lau nanj dakêtj whinj Yisu, nanj dayob bu dandic sôtj dauj dawhinj lau nanj sêkêtj whinj dom, nanj dom. ¹⁵ Yomandô! Kilisi lu Belial* oc tôm dom bu sêkêtj si ñalôm pitigenj tu gêtj danj-nga. Ma ñgac nanj kêtj whinj ma ñgac nanj kêtj whinj dom, injlu si gauc kainj tigenj dom. ¹⁶ Ma lau nanj sem akinj Anötö bu sêndic sôtj dau sêwhinj lau nanj sem akinj anötöi gwam, nanj inj gêtj so sambuc. Bu yac lau dakêtj whinj-nga datôm Anötö Tali Njatau ndê lôm dabuj. Anötö dau sôm yom pi ndê lau bocdec bu:

Aô oc wañsêlêtj ti wambo wawhinj ñac.

Aô wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti anej lau. [Lev 26:12]

¹⁷ Tu dinanj-nga dec andic ahê lau nanj sêsap mêtê sac dôtj ñapanj, tôm Pômdau ndê yom nanj sêtoç yêç bocdec bu:

Ahu ñac sinj ma andic ahê ñac. Amasec gêtj ñadômbwi danj dom, ma aô oc wakôç mac sa. [Ais 52:11]

¹⁸ Ma Pômdau, Njyclai Njatau kêmatinj yom tidôtj bocdec bu:

Aô oc wati mac Damam, ma mac ati anej balêkoc ñgac ti awhê. [2 Sam 7:14]

7

¹ O anej lau atac whinj-nga. Anötö kêmatinj yom tidôtj bu kôç yac sa ñalêtj dinanj, ma tu dinanj-nga dec danem dabuj dauj, ma dandic ahê gêtj honj nanj oc kôm yac neñ ñamlic ma gatuj ñadômbwi sa yêç inj anjô-nga. Yomandô! Yac bu datôç Anötö ti datoc inj sa ñapep, dec dandic dabinj dauj e dasa neñ lêtj dabuj enj.

* **6:15:** Belial - Sadanj ndê ñaê danj.

Lau Korin-nga si ñawaê kôm Pol tac ñayham

² Yac atenj mac bu gauc nem yac yêç mac nem ñalôm ti atac ñayham enj. Anjô su nanj. Yac akôm mêtê sac têtj lau dom, yac anjônj lau si gauc dom, ma yac ambac-ambac yom lau tu bu akôç ñac si gêtj-nga dom. Mba. ³ Gauc nem bu aô gato yom dinanj tu bu wamatôç mac-nga dom. Tôm aô gasôm têtj mac munj su, bu yac akêtj mba ñalôm ti atac whinj têtj mac. Yac atac whinj mac kêlêç, dec yac bu ambo tanjli me ambac ndu awhinj mac, oc ñayham. ⁴ Aô gasôm anej yom honj hanj têtj mac, ñahu bu aô gakêtj whinj bu mac oc akôç sa. Ma aô gatoc mac nem waêm sa yêç lau ñatô anjô-nga. Mac nem ñawaê kôm aô lic pi ma ñalôm tighatô. Njwapac daêsam kêsâlê yac ahuc, magoc yac gauc gêm mac, dec kôm yac atac ñayham atu andô.

⁵ Têtj ndoc yac ahôç asê gameñ Masedonia-nga, nanj ñawapac daêsam tap yac sa. Lau sêkêtj kisa yac ñandô, ma yêç yac mba ñalôm atôç dauj atu. Tu dinanj-nga dec ñasawa mba bu yac anjwhanj dauj. ⁶ Magoc Anötö, nanj gêm malô lau ti ñalôm ñawapac, nanj kêtj Taitus mbu têtj yac, dec kôm yac mba ñalôm tighatô. ⁷ Ma Taitus gic minj pi mac, ma whê sa bu mac nem lêtj gêm malô inj ndê ñalôm. Inj sôm bu mac anjyalê nem giso ma apu daôm, ma whê sa bu mac gauc gêm aô ñapanj, ma tamkwê bu alic aô tiyham. Bocdinanj yac mba ñalôm tighatô tu alic inj-nga, ma tu anjô inj ndê yom pi mac-nga. Yom honj dinanj kôm aô atac ñayham atu andô.

⁸⁻⁹ Têtj ndoc aô ganjô bu bapia nanj gato têtj mac, nanj kôm mac nem ñalôm ñawapac, dec kasahê yham dom tu gakêtj bapia dau têtj mac-nga. Magoc anej bapia kêtj wapac mac ñapanj dom, ma boc-dinanj kwahic dec aô atac ñayham pi gêtj dau. Aô atac ñayham tu gakêtj ñawapac têtj mac-nga dom, magoc tu ñawapac dau whê nem gauc sa pi nem giso e am daôm kwi. Njalêtj dinanj dec ñawapac nanj aô gakêtj têtj mac, nanj kêtj Anötö ndê atac whinj. Ma yom nanj yac ato têtj mac, nanj kôm mac atisac dom, magoc gêm mac sa. ¹⁰ Têm ñatô Anötö gêlic ñayham bu yac dahôç ñawapac tu bu yac tanjyalê yac

nenj sac ma danem daun kwi-nga. Njapac kainj dinanj oc dalic sac dom, njahu bu inj gêm yac sa tu datap Anötö ndê mwasinj nem yac si-nga sa. Yac bu dahôc njawapac nom-nga njambwa ma danem daun kwi dom, dec yac oc gacgen dambo lêj dandinanj-nga.

¹¹ Mac anyalê su bu njalôm njawapac nanj mac anjahê, nanj kêkuc Anötö ndê atac whinj, ma gêm njandô bocdec. Têj ndoc anenj bapia whê mac nem gauc sa pi nem giso, dec kôm mac asö ma atöc daôm. Ma bocdinañ mac akôc gauc njanja pi lêj bu amatôc giso dinanj, ma amasanj tisolop. Mac akêj daôm sambuc tu akôm bocdinañ, tu bu atöc asê bu mac atec lêj sac. Gêj honj nanj mac akôm tu amatôc gêj dau-nga, nanj tôc asê bu giso danj yêc mac-nga dom. ¹² Yêc anenj bapia aö gato yom pi njamalac nanj kôm giso, ma gato pi njamalac nanj giso dau kêj wapac inj. Magoc bapia dau inj njahu andô dinanj dom. Aö gato tu bu watôc asê yêc awê, bu mac akêj daôm sambuc tu asôc yac mba yom njapu yêc Anötö anjgô-nga.

¹³ Yac anjgô njawaê bu mac am daôm kwi ma akôm gêj honj dinanj, dec kôm yac mba njalôm tigahô. Ma gêj danj whinj kôm yac atac njayham, nanj Taitus gic minj bu têtj ndoc inj hôc asê mac, nanj mac akôc inj sa ti atac njayham, dec kôm inj ndê njalôm timalô. ¹⁴ Munj-nga aö gatoc mac nem waêm sa têtj Taitus. Ma kwahic dec inj kêyalê bu yom nanj aö gasôm pi mac inj yomandô, dec kôm aö mayanj daunj dom. Mac anyalê bu yom honj nanj yac asôm têtj mac, inj yomandô enj, ma njalêj tigenj yom nanj yac asôm tu ampinj mac-nga, nanj Taitus tap sa bu yomandô bocdinañ. ¹⁵ Têtj ndoc inj hôc asê mac, nanj mac akôc inj sa njalêj njayham, ma inj gêlic bu mac apu daôm ti atöc Anötö, dec asôc yac mba yom njapu. Bocdinañ ndoc bocke inj gauc gêm mac nem lêj dinanj, dec kôm inj atac whinj mac kêlêc su. ¹⁶ Ma aö Pol ganjgô su bu mac anjuc lêj solop, dec gakêj whinj bu mac oc asap lêj dinanj dönj njapanj. Ma tu dinanj-nga aö atac njayham atu.

8

Lau Korin-nga sic awa sa tu sênem lau sêkêj whinj-nga njatô sa

¹ O asidôwai. Yac bu awhê mac nem gauc sa pi lêj nanj Anötö ndê mwasinj gêm njandô yêc lau sêkêj whinj-nga nanj sêmbo gameñ Masedonia-nga. ² Njac lau njalôm sawa, ma njawapac atu-tu daêsam kêgwiniñ njac, magoc sêmbo ti atac njayham ma sic awa daêsam sa tu sênem lau sêkêj whinj-nga njatô sa-nga. ³ Aö wasôm yomandô têtj mac, bu awa honj nanj sêtap sa, nanj sêkêj. Magoc awa tigenj dinanj dom. Inj nanj bu yob njac-nga, nanj sêkêj njatô gi whinj. Yac akac njac bu sêkôm bocdinañ dom. Mba. ⁴ Njac dau sêlic gwelenj dinanj bu gêj njayham kêlêc, dec sêtenj yac njapanj bu sênem gwelenj dau sêwhinj gôlôwac dabunj njatô, tu bu sênem Anötö ndê lau dabunj Jerusalem-nga nanj sêpônnda dau, nanj sa. ⁵ Gêj njamata-nga njac sêkêj si njalôm sambuc têtj Pômdau, ma têtj yac bocdinañ. Lêj dau kêkuc Anötö ndê atac whinj. Yac gauc gêm bu Anötö ndê mwasinj oc nem njandô yêc njac, magoc tanjkwê njandô atu kainj dinanj dom.

⁶ Têtj têtj Taitus mbo whinj mac, nanj inj gic hu gwelenj dinanj ma mac ac awa njatô sa su. Tu dinanj-nga yac akac inj bu mbu têtj mac loc, ma kôm gwelenj dau whinj mac e pacndê. ⁷ Yac anyalê su bu mac akôm nem gêj honj njalêj njayham. Mac akêj whinj njanja, asôm yom njayham, ma anyalê njawaê njayham njapep. Mac akêj daôm sambuc tu anem akinj Anötö-nga, ma mac atac whinj yac kêlêc. Bocdinañ akôm gwelenj andic awa sa-nga dinanj anjuc nem lêj njayham dinanj. ⁸ Aö bu wakac mac bu akôm gêj dinanj dom. Mba. Aö bu walic bu mac nem mêtê atac whinj-nga inj mêtê njandô nanj tap lau sêkêj whinj-nga njatô si sa, me mba.

⁹ Bu mac anyalê Pômdau Yisu Kilisi ndê lêj êmwasinj yac-nga. Inj gêj honj njadau, magoc inj hu inj ndê njac lai ti njawasi atu honj sinj, ma sip nom menj gitôm njamalac njambwa. Inj kôm dau gitôm njac njalôm sawa, tu bu mac atap Anötö ndê mwasinj nem mac si-nga sa, dec ati lau ti lêlôm.

¹⁰ Têtj yala akwa mac lau njamata-nga bu atöc asê bu mac atac whinj ndu andô bu anem lau Jerusalem-nga sa, ma mac ac awa njatô sa. Kwahic dec aö bu watôc anenj gauc têtj mac pi lêj njayham bu andic bata gwelenj dau-nga. ¹¹ Mac ac hu gwelenj dau ti atac

ņayham atu, ma bocdinaņ kwahic dec andic bata gwelenj dau ņalēņ tigenj, ma ti nem ņalôm sambuc enj. Mac bu atôm bu akēņ awa atu, dec akēņ. Ma bu mba, naņ akēņ tôm Anötö kēmwasinj mac. ¹² Bu lau ņalôm sawa oc tôm dom bu sêkēņ atu. Bocdinaņ gēņ bocke naņ mac atôm bu akēņ, naņ akēņ ti atac whiņ ma ti nem ņalôm sambuc, dec Anötö oc lic ņayham.

¹³ Yac bu akac mac bu akēņ gēņ daêsam bu anem lau ņatô sa, e mac daôm ati lau ņalôm sawa lec dom. Mba. Yac atac whiņ bu Anötö ndê mwasinj nem yac hoņ sa tôm ndi. ¹⁴ Kwahic dec mac atap gēņ daêsam sa, ma bocdinaņ mac atôm bu anem lau naņ sêpônđa dau, naņ sa. Ma mboe tiņambu ņac oc sêtap daêsam sa, ma sênem mac sa tēņ ndoc mac apônđa daôm. Ñalēņ dinaņ dec Anötö ndê mwasinj oc nem yac hoņ sa tôm ndi. ¹⁵ Gauc nem lau Israel-ņga naņ sic †mana sa yêc gameņ sawa, tôm sêto yêc bocdec bu:

Lau naņ sic gēņ ņagec sa, naņ sêpônđa dau dom, ma lau naņ sic gēņ daêsam sa, naņ si gēņ hóc gêlêc dom. *[Eks 16:18]*

Taitus ti lau ņatô oc sêtēņ malac Korin sêndi

¹⁶ Aö gam danģe Anötö bu inj kēņ gauc sip Taitus ndê ņalôm bu nem mac sa, gitôm inj kēņ gauc kainj tigenj tēņ aö. ¹⁷ Bu yac andac Taitus bu mbu tēņ mac loc, ma inj gêlic ņayham. Magoc inj oc loc tu yac andac inj-ņga lec dom. Inj dau atac whiņ ņandô bu lic mac tiyham. ¹⁸ Ma yac neņ asidôwa danj, naņ lau sêkēņ whiņ-ņga hoņ yêc gameņ dindec sêmpiņ inj tu inj ndê gwelenj ņawaê ņayham-ņga, naņ yac bu aņkiņ inj whiņ Taitus loc. ¹⁹ Inj ņgac dinaņ, gôlôwac dabuņ sêņyalinj inj sa bu êņsêlêņ whiņ yac, ma yac akôc awa naņ lau sêkēņ whiņ-ņga sic sa, ma akēņ tēņ lau Jerusalem-ņga. Gwelenj dau, yac akôm tu bu atoc Pômdau sa-ņga, ma bu atôc asê bu yac atac whiņ bu anem lau ņalôm sawa sa. ²⁰ Magoc yac atec bu lau danj sêņgôlinj yom pi yac tu awa dinaņ-ņga. ²¹ Bocdinaņ dec yac ayob dauņ ņapep bu akôm giso danj yêc Pômdau me yêc ņamalac aņģô-ņga dom. ²² Ma yac bu aņkiņ yac neņ asidôwa danj tiyham tēņ mac loc, whiņ ņgac lu dinaņ. Gêņ hoņ naņ yac akēņ sip inj amba, naņ

kôm ņapep enj, dec tôc asê bu inj kēņ ndê ņalôm sambuc tu nem akiņ Anötö-ņga. Inj ņģô ņawaê pi mac su, dec kôm inj ndê atac pa su, ma inj atac whiņ bu tēņ mac loc.

²³ Lau ņatô bu sêndac bata lau tō dinaņ, dec awhê sa tēņ ņac bu Taitus kôm gwelenj ņawaê ņayham-ņga whiņ aö, dec galic ņayham bu waņkiņ inj tēņ mac loc bu nem akiņ mac. Ma awhê sa bu asidôwai lu dinaņ sem gôlôwac dabuņ hoņ aņģô, ma sêkôm gwelenj ņanģa bu sêkôm Kilisi ndê waê tiapa. ²⁴ Bocdinaņ tēņ ndoc yac neņ asidôwai tō dinaņ sêhóc asê mac, naņ akôc ņac sa ņapep, tu bu atôc nem mêtê atac whiņ-ņga yêc awê tēņ ņac. Ma lau sêkēņ whiņ-ņga hoņ oc sêņyalê bu yac apo mac waêm sa ņambwa dom.

9

Yom ņatô pi gwelenj sêndic awa sa-ņga

¹ Oc tôm dom bu wato yom daêsam pi mac nem gwelenj andic awa sa tu anem Anötö ndê lau dabuņ sa-ņga. ² Ñahu bu aö kayalê su bu mac atac whiņ ndu andô bu akôm gēņ dau, ma tu dinaņ-ņga dec gapo mac nem waêm sa tēņ lau Masedonia-ņga. Aö gasôm tēņ ņac bocdec bu, “Ñac lau gameņ Akaya-ņga dinaņ, ņac atac whiņ ņandô bu sênem yac neņ asidôwai sa, ma sic hu gwelenj sêndic awa sa-ņga tēņ yala akwa.” Lau Masedonia-ņga sêņģô mac nem ņawaê dec kêgilí ņac si daêsam bu sêndic awa ņatô sa sêwhiņ. ³ Magoc aö bu waņkiņ yac neņ asidôwai tō dinaņ sêtēņ mac sêloc, bu sênem mac sa bu andic bata gwelenj awa-ņga dinaņ gwananģ. Ñahu bu yac apo mac waêm sa ma asôm bu mac atac whiņ gwelenj dau, ma mac bu akôm yac mba yom ņandô sa dom, dec oc yham dom. ⁴ Lau Masedonia-ņga ņatô bu sêwhiņ aö sêloc, ma sêlic bu mac akôm gēņ dau ņandô sa dom, dec oc kēņ maya mac. Ma oc kēņ maya aö bocdinaņ, bu aö gakēņ whiņ bu mac oc akôm, magoc akôm dom. ⁵ Tu dinaņ-ņga aö galic ņayham bu waņkiņ asidôwai tō dinaņ sêmuņ aö, bu sêndic bata gwelenj dau sêwhiņ mac. Mac asôm tidôņ bu andic awa sa tu amwasinj lau ņalôm sawa, bocdinaņ akôm. Aö gatec bu wahóc asê ma wakac mac bu andic dabiņ gēņ dau. Bu bocdinaņ, mac oc

akêñ ti nem ñalôm sambuc dom. Andic sa gwanan, ma ti nem ñalôm sambuc.

Dakêñ gêñ ti ñalôm sambuc en

⁶ Gauc nem yom bocdec bu. Asa nan sô gêñ ñawhê daêsam, nan oc tap ñandô daêsam sa. Ma asa nan sô gêñ ñandôlu, nan oc tap ñandô daêsam sa dom. Yom dau hêganôn lêñ dakêñ gêñ-nga. ⁷ Anötö tac whin lau nan sêkêñ gêñ ti si ñalôm sambuc. Yac bu dakêñ ti atac lu-lu, me tu sêkac yac-nga, dec oc tap Anötö ndê atac whin sa dom. Bocdinan in lêñ solop bu yac tigen-tigen dakêñ gêñ tôm yac neñ ñalôm kac yac. ⁸ Ma Anötö dau gitôm bu êmwasiñ mac ña gêñ daêsam. Ma bocdinan bêc hon mac oc apônda daôm tu gêñ dan-nga dom, ma oc atôm bu akôm gêñ daêsam tu anem lau ñatô sa-nga. ⁹ Gauc nem yom pi ngac mwasiñ, nan sêto yêc bocdec bu:

In gic sam in ndê gêñ bu êmwasiñ lau ñalôm sawa. Ma in ndê lêñ gitêñ ña-ñandô oc yêc ñapan. *[BW 112:9]*

¹⁰ Gauc nem bu Anötö, nan kên gêñ ñawhê têt lau sêsô gêñ-nga, ma kên gö têt lau tu sêneñ-nga, nan gitôm bu kên gêñ daêsam têt mac tu amwasiñ lau ñalôm sawa-nga. Ma in oc kôm mac nem lêñ gitêñ anem lau sa-nga nem ñandô daêsam. ¹¹ Anötö oc êmwasiñ mac ña gêñ daêsam, ma mac oc atôm bu anem lau sa êñlêc. Ma lau daêsam oc sênem danje Anötö tu awa nan mac ac sa bu yac akêñ têt lau Jerusalem-nga nan sêpônda dau.

¹² Yomandô. Awa nan mac bu andic sa, nan oc nem Anötö ndê lau dabun nan sêpônda dau, nan sa. Ma gêñ atu dan whin. Lau daêsam oc atac ñayham atu ma sênem danje Anötö êñlêc tu mac-nga. ¹³ Mac ahoc yom asê ma asôm bu mac akêñ whin ñawaê ñayham pi Kilisi, ma bu danam wambu in. Ma gêñ nan mac akêñ bu anem lau Jerusalem-nga dinan ma lau ñatô sa-nga, nan tôc asê bu mac nem yom in yomandô. Ma lau dau oc sêmpin Anötö tu mac nem lêñ ti sakin dinan-nga. ¹⁴ Nac oc sênyalê bu Anötö ndê mwasiñ kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. Ma ñac oc atac whin mac ñandô ma gauc nem mac ñapan yêc ñac si mbec ñalôm. ¹⁵ Oyaê. Mwasiñ nan Anötö kên

têt yac ñambwa in gêñ atu andô, hóc gêlêc gêñ hon su. Tu dinan-nga danem danje in ñapan.

10

Pol whê ndê lêt sa

¹ Lau ñatô sêsec aô ma sêsôm yom bocdec bu, “Pol, in ngac kain dan. Têt ndoc in mbo whin mac, nan in töc dau bu sôm yom ti ñanga têt mac, magoc têt ndoc in hu mac sin, nan in ndê ñalôm pêt dön ma to yom ñanga sip in ndê bapia têt mac.” Aô Pol bu wan kuc Kilisi ndê lêt malô kêgwiniñ dau-nga, ma wandac mac bu mac akôc gauc kain tigen pi aô, me mba? ² Aô waten mac bu akôc gauc pi yom dau, ma amasan nem ñalôm tisolop mun su nan. Ma bocdinan têt ndoc aô watêt mac waloc, nan gêñ dan oc yêc bu wasôm yom ñanga pi-nga dom. Tigen aô bu waloc ma watap sa bu lau ñatô gauc gêm bu yac an kuc lau nom-nga si mêtê, dec aô oc wakêñ gêli ñac dom. ³ Yomandô yac ambo nom, magoc yac ac sin tôm lau nom-nga sic dom. ⁴ Ma yac mba wapa sin-nga in gitôm lau nom-nga si wapa sêndic sin-nga dom. Mba. Yac akôc Anötö dau ndê ñac lai bu andic sin, ma bu asen ñacyo si tunbôm ñanga hon su. ⁵ Gauc ti yom tasan hon, ma lau hon nan sêtoc dau sa ma sêkêñ kisa Anötö, ma sêlhac lau ahuc tu bu sênyalê Anötö ti ndê yom dom, nan yac akôc Anötö ndê ñac lai bu asen ñac su. Gauc sac-sac hon, nan yac akwê dön yêc-nga, tu bu akêñ gauc hon sôc Kilisi ñapu-nga. ⁶ Têt ndoc yac aloc, nan yac oc akêñ ñagêyô têt lau dan gapêc-nga hon. Bocdinan kwahic dec yac asôm têt mac bu amasan nem ñalôm, ma asôc Kilisi ndê yom ti yac mba yom hon ñapu.

⁷ Mac nem lau ñatô sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu ñac tawasê sêti Kilisi ndê. Am bu ñamalac kain dinan, dec wasôm têt am bu kôc gauc ñapep pi gêñ nan yêc awê, ma am oc êmyalê bu yac ati Kilisi ndê, atôm am. ⁸ Ma mboe mac gauc gêm bu têt daêsam yac apo dauñ mba waên sa tu ñac lai nan Kilisi kên têt yac, dec kêtalin yac sa ati aposel. Aô oc mayan dauñ tu yom dinan-nga dom. Nahu bu Kilisi kên ñac lai dau têt yac tu bu an gwiniñ mac-nga dom, magoc tu bu apuc mac dön-nga. ⁹ Anen bapia ñatô,

nañ gato têtj mac muñ su, nañ ñahu dau dinañ. Aõ gato tu wakôm mac atöc daôm-ña dom. ¹⁰ Bu lau ñatô sêsôm yom pi aõ bocdec bu, “Pol to yom ñaŋga daêsam sip inñ ndê bapia, tu kêtj wapac yac-ña. Tigenj têtj têtj inñ dau meñ kalhac yac aŋôn-ña, nañ dalic inñ gitôm ñgac ti ñaclai atu dom, ma inñ sôm yom ñaŋga dom.” ¹¹ Mac lau nañ asôm yom kainj dinañ pi yac, nañ ayob daôm. Bu têtj ndoc yac bu ahôc asê mac, nañ mac oc alic bu gêtj nañ yac oc akôm, nañ oc êñkuc yom nañ ato sip bapia.

Pol ndê ñahu po dau waê sa-ña

¹² Yac atec bu atoc dauñ sa tôm aposel tasanj sêkôm, me anem dôhônj mba lêtj ma ñac si lêtj. Bu aposel tasanj dinañ sêtoc dau sa, ma gauc gêm bu lau danj si lêtj gi tap ñac si sa dom. Ma bocdinañ ñac sem dôhônj dau si lêtj whinj ñac dau si lêtj. Ñac si gauc dinañ solop dom. ¹³ Yac atôm dom bu apo dauñ mba waêñ sa tôm ñac lau dau sêkôm, magoc apo dauñ sa tu gwelenj nañ Anötö kêtj têtj yac-ña. Bu Anötö dau kêyalinj gameñ sa bu yac akôm gwelenj ñawaê ñayham-ña ambo, ma yac akôm gwelenj dau e akôm yêc mac nem gameñ whinj. ¹⁴ Yomandô. Yac akôm gwelenj ma ahoc ñawaê ñayham pi Kilisi asê e meñ têtj mac nem gameñ. Yac bu akôm bocdinañ dom, dec oc tôm dom bu yac apo dauñ sa tu mba gwelenj-ña. ¹⁵ Ma yac atec bu apo dauñ sa tu gwelenj nañ lau ñatô sêkôm-ña. Yac akêtj batanj bu mac nem akêtj whinj oc êñsôwec tiatu, ma tu dinañ-ña gwelenj nañ yac akôm awhinj mac, nañ ña-ñandô oc êñsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁶ Ñalêtj dinañ yac oc atôm bu anem mêtê lau ñatô, nañ si gameñ yêc mac nem ña-ñambu-ña. Yac bu anem mêtê lau wakuc, ñahu bu yac atec bu apo dauñ sa pi lau ñatô si gwelenj ña-ñandô.

¹⁷ Aneñ lêtj wapo dauñ sa-ña kêtj Anötö ndê yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Asa nañ bu po dau sa, nañ po dau sa tu Pômdau-ña enj. *[Jer 9:24]*

¹⁸ Bu ñamalac nañ po dau sa tu dau ndê lêtj-ña, nañ Anötö gêlic bu yham dom. Magoc ñamalac nañ Pômdau po inñ sa, nañ Anötö oc lic inñ ñayham.

11

Pol ndê puc pi aposel tasanj

¹ Mboe lau ñatô sêlic aneñ yom gitôm yom gauc mbasi-ña. Magoc aõ bu wasôm yom ñatô tiyham, ma gakêtj whinj bu mac oc alic aõ sac dom. ² Bu Anötö kac aneñ ñalôm bu wanem lêtj mac, ma wayob mac ati Kilisi ndê lau solop. Aõ galic mac atôm aõ atuñwê ñayham danj, nañ kamatinj yom whinj ñgac danj bu nem. Tu dinañ-ña dec gakôc gauc ñaŋga pi inñ bu wayob inñ ñapep bu sa ndê lêtj ñawasi ma mbo whinj ñgac danj dom e nem ndê ñgac solop. Ma ñgac dau inñ Kilisi. ³ Kwahic dec mac asap Kilisi dôñ ti nem ñalôm ñawasi. Tigenj aõ gatöc dauñ bu mboe lau tasanj ñatô oc sêmeñ ma sêtim yom mac bu ahu mac nem lêtj dinañ sinj, tôm mboc tasanj ñadau meñ ma tim yom Ewa. ⁴ Bocke? Lau ñatô bu sêhôt asê mac ma sênem mêtê pi Yisu, magoc ñac si yom pi inñ so yom ñandô nañ yac ahoc asê pi inñ, dec mac oc akôm sake? Aõ gatöc dauñ bu mboe mac oc gauc nem yom daêsam dom, oc akôt ñac si yom sa ñagahô enj. Mac akôt Ñalau Dabunj su, magoc lau ñatô bu sêmeñ ma sêkac mac bu akôt ñalau danj dau-ña, me sêhoc ñawaê ñayham asê nañ so yac mba, dec aõ gatöc dauñ bu mboe mac oc akôt sa enj. ⁵ Mac alic lau tasanj dinañ bu aposel ñandô, a? Ñac si asa hôt gêlêc aõ su? ⁶ Aõ ñgac ñayham tu wasôm yom ti gauc atu-tu-ña dom, magoc aõ kayalê Anötö ti ndê yom. Ma gêtj hoñ nañ aõ gakôm, nañ tu bu wawhê Anötö ti ndê yom sa tiawê têtj mac.

⁷ Têtj ndoc aõ gahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têtj mac, nañ aõ tanjkwê mac dom, magoc kagwininj dauñ ma gakôm gwelenj tu wakôm kwanj dauñ-ña. Aõ kakuc lêtj dau, tu bu watoc mac sa ma wanem mac sa-ña. Bocke? Aneñ lêtj dinañ inñ so, a? ⁸ Gôlôwac dabunj gameñ ñatô-ña sêkêtj gêtj tu sêpuc aõ dôñ-ña. Ñalêtj dinañ gitôm aõ gam kanj ñac si gêtj tu wanem akinj mac-ña. ⁹ Ma têtj ndoc aõ gambo gawhinj mac ma gapônna gêtj danj, nañ gateñ mac nem ñamalac danj bu nem aõ sa dom. Magoc asidôwai nañ sêmeñ akêtj Masedonia sem aõ sa. Aõ gayob neñ lêtj hoñ tu bu wakêtj ñawapac têtj mac dom, ma oc wanjuc lêtj tigenj dinañ. ¹⁰⁻¹¹ Mac gauc gêm bocke? Aõ

kakuc lën dinan nahu bu aö tac whin mac dom, a? Mba! Anötö dau këyalê bu aö atac whin mac ndu andô. Aö gapo daun sa tu anen lën gakôm gwelen naöli mbasi-nga, ma gwelen bocke nan aö bu wakôm wawhin mac lau gameñ Akaya-nga, nan wanjuk lën tigen dinan napan. Kilisi dau ndê yom nandô yêc anen nalôm, dec gasôm yom dau.

¹² Aö tankwê mac bu anemlhi aö tu gwelen nawawê nayham-nga dom, ma oc wakôm bocdinan napan. Aö gatec bu wakên nasaawa têt lau nan sêkôm gwelen tu sêkôc awa-nga, bu sêtoc dau sa ma sêsôm bu nac si lën gwelen-nga gi tap yac mba sa. ¹³ Lau kain dinan, nac aposel tasan. Nac si gwelen nandô bu sêtin yom lau. Bu nac sêsini si mêtê tasan kwi, ma sem Kilisi ndê aposel nandô anjô. ¹⁴ Asö tu anen yom dinan-nga dom, bu Sadañ dau mun apu lën tasan dinan ma gêm anela nawê-nga anjô. ¹⁵ Bocdinan in ndê lau akiñ bu sênem lau gitên nan sem akiñ Anötö, nan anjô, dec oc kôm yac dasö dom. Magoc tinambu nac oc sêtap nagêyô sa tu si lën sac dinan-nga.

Pol hêc nawapac daêsam

¹⁶ Aö waten mac tiyham bu alic aö tøm ngac gauc mba-nga dom. Magoc aö bu wapo daun sa pi ahic tiyham tøm nac lau tasan dinan sêkôm. Ma mac bu alic anen yom gitôm ngac gauc mba-nga ndê, nan akôc aö sa tøm mac akôc lau gauc mba dinan sa. ¹⁷ Aö kayalê bu yom nan aö bu wasôm tu wapo daun sa-nga, nan kêtuc Pômdau ndê lën dom, magoc aö gasôm kakuc lau gauc mbasi si lën. ¹⁸ Aêc. Lau tasan dinan sênjuk lën nom-nga ma sêpo dau waê sa, dec aö bu wapo daun sa bocdinan. ¹⁹ Mac lau ti gauc atu, a? Bocke dec mac alic nayham bu akôc lau gauc mbasi-nga sa sêmbo sêwhin mac? ²⁰ Yomandô. Nac lau tasan dinan sênjwinin mac e ati lau akiñ nambwa, sêmbac yom mac bu sêngho mac nem gêt su, sênson mac nem gauc e asôc nac napu, sêtoc dau sa têt mac, ma sêhêc mac mayam su, tigen mac akôc nac sa. ²¹ Mac gauc gêm bocke? Yac mayan daun

bu yac lau licwalô mba dec anjuk lau dau si lën dom, a? Lau gauc mbasi-nga dinan sêpo dau sa tu nac si lën-nga ti atac pa su. Bocdinan kwahic dec aö bu wanjuk nac si lën dinan wawhin. ²² Nac sêpo dau sa bu nac lau †Hibru, a? Aö Hibru bocdinan. Nac lau Israel-nga, a? Aö bocdinan. Nac Abraham ndê wakuc nac? Aö bocdinan. ²³ Nac sêsôm bu nac sem akiñ Kilisi, a? Aö kayalê bu mac oc alic anen yom tøm ngac ngulu kênson dan ndê, magoc aö wasôm têt mac bu aö gam akiñ Kilisi ma gakôm gwelen nawawê nayham-nga gahêc gêlêc nac su. Lau sêkên aö gandêc gapocwalô, sic aö basô, ma tøm daêsam kênin bu wambac ndu tu gam akiñ Kilisi-nga. Ma nac lau dau? Mba. ²⁴ Lau bata Israel-nga sêmatêc aö tidim 5, ma tøm tøm matêc-nga 5 dinan sêhi aö tidim 39* na po nan sem bocbin. ²⁵ Nac sic aö na sô tidim têt. Sêtuc aö na-hoc tidim tigen. Aö gapac wan tidim têt, ma gapoc gwêc sawa tøm ôbwêc dan ma acsalô dan. ²⁶ Aö ga gameñ ga gameñ napan ma gandêc sic têt dom. Ma nawapac natê nan gahêc whin, nan bocdec. Aö galom bu hêc nasambac atu, ma gambo gwêc têt tøm sac. Lau kan sêkôm aö nayom, ma aö gatap kisa sa yêc aö daun nen lau Israel-nga ma yêc flau gameñ apa-nga, ma yêc lau malac atu-tu-nga ma lau malac saun-saun-nga, ma yêc asidôwai tasan bocdinan. Gêt hon dinan gitôm bu sen aö su, magoc mba. ²⁷ Aö gakôm gwelen ti gahêc nawapac atu napan. Tøm daêsam aö gayêc bêc napep dom, gêt yô a ö, bu yô aö, gambo namlic nalhuc, ma gapônda nakwê. ²⁸ Wapac hon dinan kêsâlê aö ahuc. Ma gêt dan tiyham kêt wapac aö tøm bêc hon, nan bocdec bu. Aö gitôm dom bu wanlin lau sêkên whin Kilisi-nga dan sin, tigen gauc gêm nac napan. ²⁹ Namalac dan bu ndê kêt whin nanga dom, dec oc wahêgo daun tu in-nga e anen licwalô pacndê. Ma gêt lêtôm-nga bu kôm namalac dan pen sip sac nalôm, dec aö oc atac nandê pi gêt dinan.

³⁰ Aö gatec bu wapo daun sa, magoc aö bu wakôm, dec wasôm yom pi gêt nan têt asê bu aö ngac licwalô mba-nga. ³¹ Anötö

* **11:24:** Lau Israel-nga si yomsu dan (Diut 25:3) sôm bu sêhi namalac giso na-po sêhêc gêlêc tidim 40 dom. Bocdinan lau bata Israel-nga bu sêmatêc namalac dan, nan sêhi in tidim 39 bu sênjilin yomsu dau nandê hon dom.

kêyalê bu aö kasau dom. In Pômdau Yisu Damba, ma yac tac waê bu tampiñ in tòm bêc honj.

³² Têñ ndoc aö gambo malac Damaskas, nañ gôlinwaga nañ yob malac dau mbo Kin Aretus ñapu, nañ gic atu in ndê lau sin-nga bu sêyob gatam malac-nga honj tu sêkôc aö dôñ-nga. ³³ Magoc mba. Asidôwai sêkênj aö gasip sambec sö danj, ma sêñwhañ aö gasip yêc gatam atu danj yêc malac dau ñatunjbôm ñadômbwê-nga ma galhö ga.

12

Pol gêlic undambê ñagatu

¹ Mêtê dapo dauñ waênj sa-nga oc kênj ñayham danj têtj yac dom. Magoc aneñ ñalôm kac aö, dec oc wapo dauñ sa ma wandic têtj yom, ma wasôm yom pi gêtj ñagatu, ma pi gêtj ñatô nañ Pômdau hoc asê têtj aö. ²⁻³ Aö kayalê ñgac kênj whiñ Kilisi-nga danj. Yala 14 gi su, Anötö kôc in sa pi lôlôc solop têtj in yêc undambê gi. Anötö kôc in ti ñamlic sambuc me kôc in gatu ñambwa, aö gam gauc. Anötö tawasê kêyalê. ⁴ Ma Anötö tôc gameñ †Paradai-nga têtj in. In ñgô yom pi gêtj atu-tu ñatô nañ in gitôm dom bu w hê sa, ma Anötö gic yao in bu sôm asê dom. ⁵ Aö oc wapo ñamalac kainj dinanj waê sa, magoc aö bu wapo dauñ sa, dec wasôm yom pi gêtj tigenj, nañ bu watôc asê bu aö ñgac licwalô mba. ⁶ Gêtj ñatô yêc bu wapo dauñ sa pi-nga, ma aö bu wakôm, dec oc watôm ñgac gauc mbasi-nga dom. Nahu bu aneñ yom in yomandô. Magoc aö watoc dauñ sa pi gêtj dinanj dom. Lau bu sêmpiñ aö tu lêtj nañ sêlic aö gasa-nga, ma tu yom ñandô nañ gahoc asê-nga, dec oc solop.

Anötö kêmwasin lau licwalô mba, bu tôc in ndê ñaclai asê

⁷ Yomandô Anötö tôc gêtj atu têtj aö. Magoc in tec bu aö wapo dauñ sa pi gêtj dau. Tu dinanj-nga in kênj ñasawa têtj Sadañ bu êñkinj in ndê anela danj bu êñgwiniñ aö ña gêtj wapac ñamlic-nga danj. Gêtj dau kênj ñandê têtj aö gitôm gêtj ñakwa kuñ aö. ⁸ Aö gateñ mbec ñanğa têtj Pômdau ma gandac in tidim tö bu kôc gêtj wapac dau su yêc aö. ⁹ Magoc in sôm têtj aö bu, “Mba. Aneñ mwasin gitôm bu puc am dôñ ma

hóc ñawapac dinanj. Bu aö oc wamwasin lau licwalô mba, bu watôc aneñ ñaclai asê.” Tu dinanj-nga aö Pol oc wapo dauñ sa tu ñawapac bocke nañ kêtjwiniñ aö e kôm aö licwalô mba. Nalêtj dinanj aö oc tanjkwê Kilisi bu kênj in ndê ñaclai tu nem aö sa-nga. ¹⁰ Tu dinanj-nga aö bu wambo licwalô mba, me lau bu sêpu aö ma sêkênj kisa aö, aö bu wapônda dauñ, me aö bu wahôc ñawapac tidau-tidau tu Kilisi-nga, dec wahôc ti atac ñayham. Bu têtj ndoc aö kasahê licwalô tòm dom, nañ tanjkwê Kilisi ndê ñaclai bu puc aö dôñ ma walhac ñanğa.

Pol tac whiñ lau Korin-nga

¹¹ Aö galic dauñ gitôm ñgac ñambwa-nga danj, magoc aposel tasanj nañ mac atoc ñac sa, nañ si asa hóc gêtjêc aö su? Oc tòm bu mac apo aö waênj sa, magoc mba. Mac akôm dom, ma tu dinanj-nga dec aö kakuc lau gauc mbasi-nga si lêtj ma gapo dauñ sa têtj mac. ¹² Têtj têtj aö gambo gawhiñ mac, nañ aö gakôm gêtj nañ aposel ñandô sic waê bu sêkôm. Aö gakôm gêtj dalô, gêtj atu-tu ma gêtj ti ñaclai atu daêsam. ¹³ Bocdinañ mac gauc gêm bu aö gakôm gêtj sake têtj gôlôwac dabunj ñatô, nañ gakôm têtj mac dom? Mboe mac alic aö sac bu gandac mac bu akênj gêtj tu anem aö sa-nga dom, a? Bu bocdinañ, dec wateñ mac bu asuc aneñ sac kwi.

¹⁴ Kwahic dec aö kamasanj dauñ bu wandic mac kêsî tidim tö-nga. Magoc aö waloc tu bu wakôc mac nem gêtj danj-nga dom. Bu gêtj nañ aö tac whiñ, nañ mac nem wapa ti mone dom, magoc mac daôm. Y omandô. Aö bu wakênj wapac mac dom, bu aö gatôm mac damam, ma solop dom bu balêkoc sêkênj gêtj tu sêlôm damba ti dindai-nga. Damba ti dindai bu sêkênj gêtj tu sêlôm si balêkoc-nga, dec oc solop. ¹⁵ Boc-dinañ aö galic ñayham bu wakênj neñ gêtj honj tu wanem mac sa-nga, e wakênj dauñ sambuc tu mac-nga whiñ. Nalêtj dinanj aö bu watôc asê bu aö atac whiñ mac ndu andô, ma mac bu atac whiñ aö gwalec, oc ñayham me mba? ¹⁶ Mac bu atac whiñ aö me atac whiñ aö dom, magoc mac anjalê su bu aö gakênj ñawapac danj têtj mac dom. Magoc mboe lau nañ sêkênj kisa aö, nañ oc sêsôm bu aö kasalê lêtj bu wanjsau mac ma malô

wakôc mac nem gêñ ñatô-nga. ¹⁷ Mac gauc gêm bu aö kakinj anenj lau ñatô sêtênj mac sêloc, bu sênghaho mac nem gêñ ñatô su tu aö-nga, a? ¹⁸ Aö gandac Taitus bu têtj mac loc, ma kakinj yac nenj asidôwa danj whinj inj. Ma Taitus kôc mac nem gêñ bocke, a? Mba andô. Alu akôc gauc tigenj ma asa lêtj tigenj, nanj akôm gwelenj ñaôli mbasi-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga

¹⁹ Mac gauc gêm bu yac asôm yom honj dinanj tu bu alhac daunj ahuc, a? Mba. Yac akênj whinj Kilisi, ma asôm mba yom honj yêc awê têtj mac yêc Anötö anjô-nga. Ma gêñ honj nanj yac akôm, nanj akôm tu bu apuc yac mba lau atac whinj-nga mac dôñj alhac ñannga-nga. ²⁰ Aö gatôc daunj bu mboe aö waloc ma watap sa bu mac nem la u ñatô sêsap mêtê sac dôñj sêmbo. Bocke? Mac nem lau ñatô sêsôm dau, me sem lêmuj dau, a? Lau ñatô atac ñandê têtj dau, sêwhê dau kôc-kôc, sêpu si asidôwai ma sêsec gamenj, sêtoc dau sa, me sêli dau sa, a? Aö bu waloc ma walic bu mac nem lau ñatô sênkuc lêtj nanj aö atac whinj dom, dec aö oc wanjkuc lêtj matôc-nga nanj mac oc atac whinj dom. ²¹ Muñ-nga, mac nem lau daêsam sêkôm mêtê mockainj-nga ti atac ñagalac-nga tidau-tidau. Aö gasôm têtj ñac bu sênem dau kwi ma sêhu lêtj sac dinanj sinj. Kwahic dec aö gatôc daunj bu mboe aö wambu waloc, ma walic bu ñac sêsap lêtj dinanj dôñj ñapanj sêmbo. Bu bocdinañ, dec mêtê sac dau oc kêtj wapac aö, ma anenj Anötö oc kêtj aö mayanj daunj atu tu mac-nga.

13

Pol oc kêtj gêli lau nanj sêkôm sac, nanj dom

¹ Ñasawa saunj aö oc wandic mac kêsi tidim tö-nga. Ma aö bu wamatôc mac nem lau ñatô, dec aö oc wanjkuc ñagôlinj solop tamatôc lau giso-nga, nanj sêto yêc bocdec bu:

Ñamalac tigenj bu êngôlinj yom pi ngac danj, dec oc tôm dom bu dakôc inj ndê yom sa. Ñamalac lu me tö bu sêpuc yom dau dôñj, dec dalic bu yomandô. *[Diut 19:15]*

² Têtj ndoc aö gac mac kêsi tidim lu-nga, nanj gasôm têtj lau nanj sêkôm mêtê sac bu sêhu sinj. Ma aö gakênj puc mac bu têtj ndoc

aö bu wambu waloc, ma watap sa bu lau dau sêsap si lêtj dinanj dôñj ñapanj sêmbo, dec oc wakênj matôc ñannga têtj ñac, ma têtj lau ñatô nanj sêkôm sac, nanj bocdinañ. Kwahic dec aö gambo ahê, magoc ndoc kêtj bu wambu waloc, dec wakênj puc mac pi gêñ tigenj dinanj tiyham. ³ Mac nem lau ñatô sêndac aö bu w atôc gêñ danj têtj mac, nanj oc whê sa bu aö gasôm yom gam Kilisi anjô. Bocdinañ ayob daôm ñapep, bu aö oc wamatôc lau sêkôm mêtê sac-nga honj ti ñannga. Kilisi dau bu mbo whinj mac, dec oc kêtj gêli mac dom, inj oc kôm mêtê ñannga kainj tigenj. ⁴ Yomandô. Lau sic Kilisi pi a gicso dau gitôm ngac licwalô mba. Magoc Anötö ndê ñaclai unj inj sa ma kêtj inj mbo tali ñapanj. Ma yac lau nanj mba akênj whinj pinj yac dôñj am daminj Kilisi, nanj lau licwalô mbasi bocdinañ. Magoc Anötö ndê ñaclai kêtj yac ambo tanjli awhinj inj, tu bu anem akinj mac-nga.

Pol gêm la lau Korin-nga tiyham

⁵⁻⁶ Mac bu andac batam yac bu aposel ñandô me mba, dec atôc gwaniñ daôm nem lêtj. Mac anjyalê su bu ñamalac nanj kêtj whinj dom, nanj Kilisi mbo inj ndê ñalôm dom. Bocdinañ mac bu alic bu mac akênj whinj ambo, ma Yisu Kilisi mbo nem ñalôm, dec anjyalê bu yac mba gwelenj ña-ñandô dinanj, ma whê yac sa bu aposel ñandô. ⁷ Yac atenj mbec têtj Anötö bu puc mac dôñj ma akôm sac danj dom. Yac atac whinj bu mac asa lêtj gitênj, tu bu mac nem lêtj têtj asê bu yac aposel ñandô lec dom. Mba. Lau ñatô bu gauc nem bu yac aposel tasanj, nanj inj gêñ ñambwa. Yac mba mbec dinanj ña-ñahu andô, nanj yac atac whinj bu Anötö puc mac dôñj bu anjkuc lêtj gitênj enj. ⁸ Lau bu sêsap lêtj yom ñandô-nga dôñj, dec oc tôm dom bu yac akôm gêñ ti ñaclai tu amatôc ñac-nga. Magoc lau nanj sênkuc lêtj yom ñandô-nga dom, nanj yac akôm gêñ ti ñaclai tu bu amatôc ñac-nga e sêhu si giso sinj. ⁹ Bocdinañ mac bu alhac ñannga ma asap yom ñandô dôñj, dec oc tôm dom bu yac atôc mba ñaclai têtj mac, magoc yac oc atac ñayham atu tu mac nem lêtj ñayham-nga. Ma yac atenj mbec bu mac lau akênj whinj-nga asa nem lêtj honj ñapep enj.

¹⁰ Aö gato yom hoŋ dinaŋ bu wakêŋ puc mac bu ahu nem métê s ac hoŋ siŋ muŋ, bu têtŋ ndoc aö bu wahôc asê, naŋ gatec bu wamatôc mac ŋa ŋaclai naŋ Pômdau kêtŋ têtŋ aö. Bu iŋ kêyalin aö sa ma kêtŋ ŋaclai têtŋ aö bu wapuc mac dôŋ, ma tu bu waŋgwiniŋ mac-ŋga dom.

Pol ndê yom ŋambu-ŋga

¹¹ O asidôwai, aö bu wandic bata bapia dindec, dec bu wakôm neŋ acsalô têtŋ mac hoŋ. Anŋsahê ŋaŋga bu andic dabin nem lêŋ akêtŋ whiŋ-ŋga hoŋ tisolop. Aneŋ yom hoŋ dindec puc mac dôŋ. Akêtŋ nem gauc ti ŋalôm pitigen, ma ambo awhiŋ daôm ti yom malô. Akôm bocdinaŋ, ma Anötö, naŋ Atac Whiŋ ti Yom Malô Ŋadau, naŋ oc mbo whiŋ mac.

¹² Akam daôm aŋkuc gôlôwac dabuŋ si lêŋ. ¹³ Anötö ndê lau dabuŋ hoŋ naŋ sêmbô gameŋ Masedonia-ŋga dindec, naŋ sêkôm si acsalô ŋayham têtŋ mac. ¹⁴ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin ti Anötö ndê atac whiŋ puc mac dôŋ, ma Ŋalau Dabuŋ piŋ mac hoŋ dôŋ ŋapaŋ.

Pol ndê bapia têtj lau Galasia-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Aposel Pol to bapia dindéc têtj lau sêkênj whin-nga nanj sêmbo gamej Galesia-nga. Mun-nga inj dau kêsêlênj tòm malac ma hoc njawaê njayham asê têtj lau Galesia-nga, dec lau sic hu sêkênj whin Yisu (Apo 13:14-14:23).

Tinjambu lau Israel-nga natô sêhóc asê gôlôwac dabunj Galesia-nga, ma sênsônj lau sêkênj whin Yisu-nga si gauc pi lêtj sêti lau gitênj yêc Anötö anjô-nga. Nac lau nanj sêsap lau Israel-nga si sakinj akwa dôj, ma sêkac lau Galesia-nga bu sêjkuc pwac sêsê laungac si njamlic natô su-nga, ma sêsóc Moses ndê yomsu honj njapu. Nac sêsôm bu lau sêkênj whin Yisu-nga nanj lau Israel dom, nanj bu sêkôm bocdinaj dom, dec oc tòm dom bu Anötö kôc nac sa me lic nac bu lau gitênj. Ma lau dau sêpu Pol ma sêsôm bu inj aposel njandô dom, njahu bu inj kac lau gamej apa-nga bu sêjkuc Israel si sakinj akwa dom.

Tu dinaj-nga Pol to bapia dindéc tu bu whê dau sa bu inj aposel njandô, nanj Yisu Kilisi lu Anötö sênyalinj inj sa (1:1), ma gêm mêtê tòm Yisu dau hoc asê têtj inj (1:12). Ma inj bu puc lau sêkênj whin-nga dôj bu sêsóc lau tasanj dinaj si yom njapu dom. Inj sôm bu njawaê njayham tigenj inj yom njandô, ma njawaê dau tóc asê tiawê bu lau sêti lau gitênj tu nac si sêkênj whin-nga, ma tu sêjkuc yomsu-nga lec dom. Yêc lôcwha 5 - 6 inj to yom natô tu bu puc lau dôj bu sêkênj whin njanga, sêsap mêtê atac whin-nga dôj, ma sêpinj dau dôj njapep. Lau nanj Njalau Dabunj gêm gôlinj nac, nanj oc sêhu mêtê sac sinj, ma sêkôm mêtê njayham enj (5:16-26).

Pol ndê yom njamata-nga

¹⁻² Aô Pol, ma asidôwai nanj sêmbo sêwhinj aô, ato bapia dindéc têtj Kilisi ndê gôlôwac dabunj honj yêc gamej Galesia-nga. Aô gati t'aposel magoc njamalac danj kêtjalinj aô sa, me lau toj danj sêjkinj aô bu wati aposel

dom. Mba. Yisu Kilisi lu inj Damba Anötö nanj unj inj sa akênj lau batê-nga, nanj dec sênyalinj aô sa ti sêjkinj aô. ³ Mwasinj ti yom malô têtj mac akênj yac nejj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ⁴ Yisu kênj dau mbac ndu tu yac nejj sac-nga, bu ênjgaho yac su yêc mêtê sac nanj gêm nom dindéc ahuc. Lêtj dau Damanj Anötö gauc gêm tidônj ma tac whin bu Yisu kôm njandô sa. ⁵ Bocdinaj datoc Anötö ndê waê sa tòm têm sambob dandic njawaê. Yomandô!

Pol kênj puc lau bu sêjkuc njawaê njayham tigenj

⁶ Tu Kilisi-nga dec Anötö kêmwasinj mac, ma kêgalêm mac sa ati inj ndê lau. Magoc njagahô enj, mac ahu inj ti njawaê njayham nanj aposel sem, nanj sinj, ma anjuc yom wakuc. Mac nem lêtj dinaj kôm aô gahêdaênj. ⁷ Yom nanj mac anjuc, nanj yom njandô dom. Mboe lau natô sênsônj mac nem gauc ma sênsahê bu sênsônj njawaê njayham pi Kilisi whin. ⁸ Anjô su nanj! Yac daunj me anjela undambê-nga danj, me asa bu têtj mac mejj ma nem mêtê wakuc, nanj so mêtê nanj mun-nga yac ahoc asê têtj mac, nanj oc tap Anötö ndê atac njandê sa. ⁹ Aêc! Yac asôm su, ma aô wasôm tiyham. Asa nanj bu hoc mêtê asê têtj mac nanj so yac lau aposel mba mêtê nanj mac akôc sa su, nanj oc tap Anötö ndê atac njandê sa.

¹⁰ Mac gauc gêm sake? Aô gato yom dindéc tu bu lau sêlic aô njayham ma sêmpinj aô-nga, me tu bu Anötö lic aô njayham-nga? Anjô! Aô bu wakôm tu njamalac-nga, dec aô Kilisi ndê njac akinj dom.

Pol whê sa bu inj Anötö ndê aposel njandô

¹¹ O asidôwai, aô bu wawhê sa têtj mac bu mêtê nanj gahoc asê têtj mac, nanj njamalac si yom dom. ¹² Bu njamalac danj kênj têtj aô me kêdôhônj aô dom, magoc Yisu Kilisi hoc asê têtj aô. ¹³⁻¹⁴ Mac anjô aô njawaê su, dec anjalê bu mun-nga lê aô gam akinj Anötö kakuc lau Israel-nga si sakinj akwa. Aô gasa nac si lêtj dau gahôc gêlêc nac si daêsam nanj si yala gitôm aô nejj. Ma gayêm daunj su tu wanjuc abanj Israel-nga si njagôlinj. Ma mac anjô bu aô gakênj kisa njanga têtj Anötö ndê gôlôwac dabunj nanj sêkênj whin Yisu, ma gakôm bu wasenj nac su. ¹⁵ Magoc

Anötö këyalin aö sa gwanan su, têtj têtj aö gambo dinan atac ñalôm en, ma tu in ndê lêtj êmwasiñ lau-nga dec kêgalêm aö sa bu wanem akin in. Ma tinambu in gêlic ñayham ¹⁶ bu hoc in ndê Atu Yisu asê têtj aö, tu bu wasôm in ndê ñawaê ñayham asê têtj lau nan lau Israel dom. Têtj dinan aö gasôm yom gawhin lau ñatô dom. ¹⁷ Ma aö gapi Jerusalem bu walic lau nan sêti aposel sêmun aö, nan dom. Mba. Aö gatêtj gameñ Arabia-nga ga, ma tinambu gambu gatêtj malac Damaskas. ¹⁸ Aö gambo malac dinan yala tö su, goc gapi Jerusalem ga bu walic Pita, ma gambo gawhin in tôm bêc 15. ¹⁹ Aö galic Pômdau asi Jems, magoc galic aposel ñatô dom. ²⁰ Aö wasôm yêc Anötö anğô-nga bu yom nan kwahic dec gato, nan yom tasan dom. ²¹ Tinambu aö gatêtj gameñ Siria ma Silisia-nga ga. ²² Gôlôwac dabun gameñ Judia-nga nan sêkêtj whin Kilisi, nan sêlic aö anôn andô dom. ²³ Magoc sênğô ñawaê pi aö bocdec bu, “Ngac nan mun-nga kêtj kisa têtj yac, kwahic dec kôm gwelen ma gêm mêtê pi lêtj dakêtj whin-nga nan mun-nga in kôm bu sen su.” ²⁴ Bocdinan sêmpin Anötö tu in gêm aö kwi-nga.

2

Lau aposel Jerusalem-nga sêkôc Pol sa

¹ Yala 14 ginğa su goc gapi Jerusalem ga tiyham, ma gakôc Banabas lu Taitus sêwhin aö. ² Anötö dau hoc yom dan asê têtj aö ma kac aö, dec gapi Jerusalem ga têtj ndoc dinan. Ma ñawaê ñayham nan gahoc asê têtj flau gameñ apa-nga, nan aö gawhê sa yêc Jerusalem. Aö gawhê sa têtj lau hon dom, magoc gawhê sa têtj lau sêkêtj whin-nga si lau bata. Aö gatec bu lau sêpu gwelen nan gakôm, me sêsôm bu aö gakôm ñambwa, ma tu dinan-nga dec gawhê daun sa têtj ñac lau dau. ³ Ñac sênyalê bu Taitus nan whin aö têtj têtj dinan, in ngac Grik-nga. Magoc sêkac yac bu asê in ndê ñamlic ñatô ênkuc lau Israel-nga si pwac nan dom.

⁴ Yom hon dinan hóc asê, ñahu bu lau ñatô sênsau bu sêti yac mba asidôwai ma sêmen sêmbu sêwhin yac bu sêtip lêtj ti sakin nan yac andôn têtj lau gameñ apa-nga. Yisu Kilisi kêgapwêc yac su yêc sakin yomsu-nga, magoc ñac lau tasan dinan sêkôm bu sêkac

yac kwi ma anğuc lêtj yomsu-nga tiyham atôm lau akin ñambwa. ⁵ Tigen yac alhac ñanga ma asôc ñac ñapu dan dom, ñahu bu yac atac whin bu mac lau Galesia-nga anyalê yom ñandô pi ñawaê ñayham, ma asap dôn ñapan.

⁶ Aö kayalê bu Anötö toc ñamalac dan sa hóc gêlêc dan su dom. Tu dinan-nga dec gahêgo daun dom têtj ndoc nan gawhê daun sa têtj lau nan gôlôwac dabun Jerusalem-nga sêtoc sa sêti ñac si lau bata. Ma ñac sêsôm yom dan bu sêmatôc ñawaê ñayham nan gam yêc lau apa si gameñ, nan dom. ⁷ Mba! Ñac sêlic bu Anötö kêtj ñawaê ñayham sip aö aman bu wahoc asê têtj lau nan lau Israel dom, tôm in kêtj sip Pita amba bu hoc asê têtj lau Israel-nga. ⁸ Bu Anötö kêtj ñac lai têtj Pita ma këyalin in sa ti lau Israel-nga si aposel, ma kêtj ñac lai têtj aö bocdinan, ma këyalin aö sa gati lau gameñ apa-nga si aposel. ⁹ Lau sêkêtj whin-nga yêc Jerusalem sêtoc Jems, Pita ma Jon sa sêti ñac si ñagôlôn. Ma têtj ndoc lau tö dinan sêlic bu aö gatap Anötö ndê mwasiñ sa su, dec sêkam alu Banabas tu bu sêtoc asê bu ñac sêkôc alu ti alu mba yom sa. Ma ñac si ñalôm pitigen bu yac akôm gwelen ñawaê ñayham-nga awhin lau gameñ apa-nga, ma ñac sêkôm sêwhin lau Israel-nga. ¹⁰ Ñac sêndac gêtj tigen, nan bu yac gauc nem ñac si lau nan sêpôn da. Ma gêtj dau aö gauc gêm tidôn su bu wakôm.

Pol sôm Pita yêc malac Antiok

¹¹ Tinambu aö gambo malac Antiok, ma Pita men mbo malac dau whin. Magoc malô aö galic yêc awê bu in kôm gêtj dan, nan so yom ñandô ñawaê ñayham-nga. Ma tu dinan-nga dec aö gasôm yom sêmbalan-nga solop têtj in. ¹² Bu têtj ndoc in hóc asê Antiok tiwakuc, nan in kôm mêtê solop. In ndôc ti gêtj gêtj whin lau sêkêtj whin-nga nan lau Israel dom, dec têtj asê bu in hêgo dau tu Moses ndê yomsu-nga dom. Magoc tinambu lau Israel-nga ñatô nan sem gwelen sêwhin Jems, nan sêhóc asê malac Antiok. Pita këyalê bu ñac sêsap Moses ndê yomsu dôn ma ñac bu sêkac lau gameñ apa-nga bu sênkuc lau Israel-nga si ñpwac sêsê laungac ñamlic ñatô su-nga. Tu dinan-nga dec in têtj dau ma kêdahin dau su yêc lau

naŋ lau Israel dom. Inj ndê lêtj dau inj lêtj giso. ¹³ Ma lau sêkêtj whinj-nga Israel-nga ŋatô naŋ sêmbo malac Antiok, naŋ sêŋkuc inj ma sêsa lêtj tasanj dinanj sêwhinj, e lêtj dau hê Banabas kwi whinj. ¹⁴ Têtj ndoc aô galic bu ŋac si mêtê dau so yom ŋandô ŋawaê ŋayham-nga, dec gasôm yom têtj Pita yêc ŋac hoŋ aŋgô-nga bocdec bu, “Am ŋac Israel-nga, magoc têtj ndoc am mwenj hôc asê malac Antiok, naŋ am mbo whinj lau naŋ lau Israel dom, ma hêgo daôm tu Israel-nga si yomsu-nga dom. Magoc malô am kac nem ŋalôm kwi ma kôm gitôm am gêlic Moses ndê yomsu gitôm gêŋ atu, ma hu lau dau sinj ma mbo ahê ŋac. Bocke? Kwahic dec am bu kac lau gameŋ apa-nga bu sêsôc lau Israel-nga si ŋagôliŋ ŋapu, a?”

Lêtj tigenj yêc bu dati lau gitêtj, naŋ dakêtj whinj

¹⁵ Ma aô gasôm têtj Pita, “Yac lau Israel-nga êlêmê dasam lau gameŋ apa-nga bu lau sac, bu ŋac sêŋkuc Moses ndê yomsu dom. Magoc hêclu nenj ŋahu yêc lau gameŋ apa-nga dom. Mba. Dinanj sêkôc hêclu dambo lau Israel-nga naŋ dakôc Moses ndê yomsu, naŋ ŋalôm. ¹⁶ Magoc yac tanjalê su bu ŋamalac danj oc ti ŋamalac gitêtj yêc Anötô aŋgô-nga tu inj kêkuc lêtj yomsu-nga dom. Mba, oc tôm dom. Magoc tu ŋamalac danj kêŋ whinj Yisu Kilisi-nga, dec Anötô gêlic inj bu ŋamalac gitêtj. Senj tigenj dinanj gic lau hoŋ ŋawaê, yac lau Israel-nga, ma lau gameŋ apa-nga boc-dinanj. Tanjuc lêtj dakêtj whinj Yisu Kilisi-nga tu bu dati lau gitêtj tu lêtj dinanj-nga, ma tu tanjuc lêtj yomsu-nga lec dom.”

¹⁷ Kwahic dec yac tanjuc lêtj dakêtj whinj Kilisi-nga tu bu dati lau gitêtj-nga. Mboe lau ŋatô oc sêsam yac bu lau sac tu yac tanjuc lêtj yomsu-nga tiyham dom. Magoc yac oc dasôm sake? Lêtj dakêtj whinj Kilisi-nga kêŋ ŋasawa têtj yac tu dakôm sac-nga, a? Aô wasôm, mba andô! ¹⁸ Muŋ-nga aô kasahê bu wati ŋac gitêtj tu kakuc yomsu-nga, magoc kwahic dec gahu lêtj dau sinj su. Aô bu wambu wandi wasôc yomsu ŋapu tiyham, dec oc tôc gêŋ tigenj asê têtj aô, naŋ bu aô ŋac kagili yomsu-nga. ¹⁹ Bu sakinj yomsu-nga tôc asê têtj aô bu gawêkainj senj wambac ndu-nga, ma bocdinanj dec aô

tanjwê lêtj yomsu-nga bu nem aô sa tiyham lec dom. Yomandô. Aô gahu lêtj yomsu-nga sinj, tu bu wanem akinj Anötô tôm anenj bêc hoŋ wambo tanli-nga. Anötô dau piŋ aô dôŋ gam daminj Kilisi gitôm gambac ndu pi a gicso dau gawhinj inj. ²⁰ Ma kwahic dec anenj ŋahu gambo tanli-nga sip aô daun dom, magoc gambo tanli tu Kilisi naŋ tisa mbo tali tiyham ma mbo anenj ŋalôm naŋ-nga. Ma tôm bêc hoŋ naŋ wambo tanli wambo nom lec, naŋ wasa lêtj tigenj bocdec bu, wakêtj whinj Anötô Atu naŋ tac whinj aô ma kêŋ dau tu aô-nga. ²¹ Aô galic Anötô ndê mwasinj gitôm gêŋ ŋambwa dom. Mba. ŋahu bu ŋamalac danj gitôm dom bu ti ŋamalac gitêtj tu inj kêkuc yomsu-nga. Bu bocdinanj, dec Kilisi ndê mbac ndu naŋ oc ŋahu mbasi.

3

Lêtj yomsu-nga ma lêtj dakêtj whinj-nga

¹ O mac lau Galesia-nga, mac lau gauc mba. Yac awhê yom hoŋ pi Yisu Kilisi sa yêc awê têtj mac, e tôm mac daôm tanôm alic inj mbac ndu pi a gicso dau. Magoc asa dec meŋ ma kêŋsônj mac nem gauc? ² Aô bu wakêtj gêndac têtj mac pi yom tigenj bocdec bu, mac aŋkuc yomsu dec Anötô kêŋ ŋalau Dabuŋ têtj mac, me mac akêtj whinj ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su, dec inj kêŋ ŋalau têtj mac? ³⁻⁴ Bocke ma kwahic dec mac nem gauc tisac? Têtj ndoc mac akêtj whinj tiwakuc, naŋ mac asa nem lêtj ti ŋalau Dabuŋ ndê ŋaclai, ma ahu lêtj yomsu-nga sinj. Tu dinanj-nga lau naŋ sêsap yomsu dôŋ, naŋ sêkêtj kisa mac. Tu sake-nga kwahic dec mac bu ambu asôc yomsu ŋapu tiyham, ma gauc gêm bu Anötô oc kôc mac sa tu gêŋ naŋ mac daôm akôm tu aŋkuc yomsu-nga. Mac bu akôm bocdinanj, dec kisa atu naŋ mac ahôc têtj ŋamata-nga, naŋ ŋahu mbasi. ⁵ Aŋgô! Anötô kêŋ ndê ŋalau Dabuŋ têtj mac ma kôm gêŋ dalô daêsam yêc mac aŋôm-nga. Inj kôm gêŋ dau tu mac aŋkuc yomsu-nga, me tu mac akêtj whinj yom pi Kilisi, naŋ mac aŋgô su-nga?

⁶ Gauc nem Abraham. Inj kêŋ whinj Anötô, ma tu dinanj-nga Anötô gêlic inj bu ŋac gitêtj. ⁷ Bocdinanj aŋjalê bu lau hoŋ naŋ sêŋkuc lêtj sêkêtj whinj-nga, naŋ Anötô gêlic ŋac sêtôm Abraham ndê lau wakuc.

⁸ Yom nanj sêto yêc, nanj tôc asê gwanan bu Anötö oc lic lau nanj lau Israel dom, nanj bu lau gitên, tu nac si sêkên whin-nga. Anötö sôm njawê njayham dau asê têtj Abraham gwanan su bocdec bu:

Lau nom-nga honj oc sêtap anen mbec njamwasin sa yêc am. *[Gen 12:3]*

⁹ Abraham kên whin, dec tap Anötö ndê mbec njamwasin sa. Ma bocdinan lau honj nanj sêkên whin, nanj oc sêtap mbec dau njamwasin sa sêwhin Abraham. ¹⁰ Magoc lau honj nanj gauc gêm bu nac oc sêti lau gitên tu sênkuc yomsu-nga, nanj oc sêtap Anötö ndê tac njandê sa, tòm yom dan nanj sêto yêc, nanj sôm bocdec bu:

Asa nanj kêkuc yomsu honj nanj sêto sip buku yomsu-nga, nanj njapep ma timala dom, nanj oc tap Anötö ndê tac njandê sa. *[Diut 27:26]*

¹¹ Ma yom dan tiyham sêto yêc bocdec bu:

Lau gitên oc sêndöc tali tu nac si sêkên whin-nga. *[Hab 2:4]*

Yom dau tôc asê tiawê bu njamalac danj oc ti njamalac gitên yêc Anötö angô-nga tu inj kêkuc yomsu-nga dom. ¹² Lêtj yomsu-nga sôm bu njamalac nanj tòm bu sa ndê lêtj ênkuc yomsu honj njapep enj, nanj oc ndöc tali. Magoc lêtj yomsu-nga dinan so lêtj dakên whin-nga. ¹³ Asa nanj takwê lêtj yomsu-nga bu nem inj sa, nanj gic waê bu tap Anötö ndê atac njandê sa. Magoc Kilisi kégaho yac su yêc lêtj datap atac njandê dinan sa-nga. Inj dau hóc Anötö ndê atac njandê tu yac-nga, tòm yom nanj sêto pi lau sac, nanj yêc bocdec bu:

Lau honj nanj sêkên nac sêngalên a, nanj dalic nac gitôm lau nanj sêtap Anötö ndê tac njandê sa. *[Diut 21:23]*

¹⁴ Yisu Kilisi hóc njandê dinan tu bu lau nanj lau Israel dom, nanj dec oc sêtap Abraham ndê mbec njamwasin sa sêwhin lau Israel-nga. Ma yac honj oc dakôc Njalau Dabun, nanj Anötö gic bata su, nanj sa tu yac nenj dakên whin Yisu-nga.

Pwac yomsu-nga, ma pwac mwasin-nga

¹⁵ O asidôwai, wanem dôhôn pi njamalac si lêtj bu wawhê gên dau sa. Pwac nanj njamalac lu sêmatin tidôn su, nanj oc tòm dom bu njac danj ndic têtj, me senj su. Ma

Anötö ndê pwac bocdinan. ¹⁶ Inj gic bata yom têtj Abraham ma sôm bocdec bu, “Aö oc wanem mbec am ti nem wakuc.” Yom nanj inj sôm pi Abraham ndê wakuc, nanj hêganôn lau daêsam dom, magoc hêganôn Abraham ndê njac wakuc tigenj, nanj Kilisi dau. ¹⁷ Aö wasôm têtj mac bu Anötö gic bata yom dau têtj Abraham munj su, ma tinjambu yala 430 ginj su, dec inj kên ndê yomsu têtj lau Israel-nga. Magoc yomsu dau senj pwac mwasin-nga nanj Anötö kêmatin whin Abraham, nanj su dom. ¹⁸ Lau bu sêtap Anötö ndê mwasin sa tu sênkuc yomsu-nga, nanj dec lêtj dau kêkuc yom nanj Anötö gic bata têtj Abraham, nanj dom. Magoc bocdinan dom. Bu Anötö gic bata yom têtj Abraham ma sôm bu êmwasin inj njambwa.

¹⁹ Bocdinan Anötö kên yomsu njahu bocke? Inj kên tu bu tôc njamalac si sac asê-nga, bu lhac e Abraham ndê wakuc nanj Anötö gic bata yom pi inj, nanj hoc asê. Ma gên danj tiyham. Anjela sêkôc Anötö ndê yomsu ma sêkên têtj njac njalhu-nga danj, nanj Moses. ²⁰ Njac njalhu-nga dau kôm gwelenj mbo Anötö ma lau Israel-nga njalhu ma kôc yomsu. Magoc pwac mwasin-nga nanj Anötö kêmatin whin Abraham, nanj inj dau kên solop têtj inj, ma njac njalhu-nga mbasi.

Yomsu oc tôc yac nenj sac asê, ma wê yac datên Kilisi dandi

²¹ Bocdinan wandac mac bocdec bu, yomsu senj mwasin nanj Anötö gic bata tidôn bu kên têtj Abraham nanj su, me? Wasôm têtj mac bu mba andô. Yac bu datôm bu datap senj dandöc tanji-nga sa yêc yomsu, dec yomsu dau oc ti yac nenj senj dati lau gitên-nga. ²² Magoc oc tòm dom. Anötö ndê yom nanj sêto yêc, nanj whê sa bu lau nom-nga honj sêndöc gapocwalô sac-nga. Njalên dinan mwasin nanj Anötö gic bata, nanj hêganôn lêtj dakên whin-nga, ma datap mwasin dau sa tu dakên whin Yisu Kilisi-nga.

²³ Munj-nga, lêtj dakên whin-nga dinan menj sa tiawê su dom. Têtj têm dinan yac dambo datôm lau gapocwalô-nga nanj yomsu sô yac dôj, bu dambo bocdinan e Anötö tôc lêtj dakên whin-nga asê tiawê. ²⁴ Anötö kên yomsu bu nem gôlinj yac ma

tôc yac neŋ sac asê, goc wê yac datêŋ Kilisi dandi, bu datap lêŋ dati lau gitêŋ-ŋga sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ iŋ-ŋga. ²⁵ Ma kwahic dec lêŋ dakêŋ whiŋ-ŋga meŋ sa su, dec dambo yomsu ŋapu tiyham dom.

Dati Anötö atuwêi ti ŋgac

²⁶ Mac hoŋ ati Anötö ndê balêkoc tu mac nem akêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga. ²⁷ Bu mac hoŋ naŋ aliŋ busaŋgu, naŋ gêŋ dau piŋ mac dôŋ am damiŋ Kilisi, tôm mac asôc iŋ ti nem ŋakwê. ²⁸ Ma Anötö kôc mac sa kêkuc mac nem ŋahu nom-ŋga dom. Mba. Mac bu lau Israel-ŋga, me lau apa, lau akiŋ ŋambwa me lau naŋ dau sêmbô si gêŋ, lauwhê me launŋac, tigeŋ aŋyalê bu Anötö kôc yac hoŋ sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi-ŋga, naŋ piŋ yac hoŋ dôŋ dapitigeŋ. ²⁹ Ma mac lau asa naŋ ati Kilisi ndê, naŋ ati Abraham ndê lau wakuc bocdinaŋ, ma awêkaiŋ mwasiŋ naŋ Anötö gic bata têŋ Abraham.

4

¹ Aô wawhê gêŋ dau sa têŋ mac bocdec bu. Balê naŋ damba gic bata bu kêŋ ndê wapa lêŋsêm têŋ iŋ, naŋ oc wêkaiŋ gêŋ dau yomandô. Magoc damba bu mbac ndu têŋ ndoc iŋ mbo balê, dec iŋ oc kôc wapa dau sep dom, ma iŋ oc mbo gitôm damba ndê ŋgac akiŋ ŋambwa daŋ. ² Ma lau ŋatô oc sêyob iŋ ti ndê wapa lêŋsêm e iŋ ndê yala gitôm naŋ damba sôm tidôŋ gwananŋ su. ³ Ma yac bocdinaŋ. Muŋ-ŋga yac dakêŋ whiŋ su dom, naŋ dambo datôm balêkoc saunŋ, ma datôm lau akiŋ ŋambwa naŋ dambo yomsu ti ŋagôliŋ nom-ŋga ŋapu. ⁴ Magoc têŋ ndoc naŋ Anötö sôm gwananŋ su, naŋ meŋ sa, goc iŋ kêŋ ndê Atunŋac meŋ mbo nom. Iŋ dinda kôc iŋ ti ŋamalac nom-ŋga naŋ mbo yomsu ŋapu, ⁵ bu êŋgapwêc yac lau naŋ dambo yomsu ŋapu, naŋ su, ma yac dati Anötö ndê balêkoc. ⁶ Ma Anötö kêŋ ndê Atu ndê Nalau sip yac hoŋ neŋ ŋalôm, dec tôc asê bu mac lau gameŋ apa-ŋga ati Anötö ndê balêkoc awhiŋ yac lau Israel-ŋga. Ma Nalau dau gêm yac sa dec data Anötö ti atac pa su, ma dasam iŋ bu, “Damaŋ, Damaŋ.” ⁷ Bocdinaŋ kwahic dec yac lau akiŋ tiyham dom, magoc yac Anötö ndê balêkoc solop. Ma yac dati Anötö ndê

balêkoc, dec dawêkaiŋ gêŋ lêŋsêm naŋ gic waê iŋ ndê balêkoc.

Pol ŋalôm ŋawapac tu lau Galesia-ŋga

⁸ Muŋ-ŋga mac am gauc Anötö, ma am akiŋ gêŋ nom-ŋga ŋambwa naŋ Anötö ŋandô dom. ⁹ Magoc kwahic dec mac aŋyalê Anötö, ma gêŋ atu daŋ whiŋ bocdec bu, Anötö dau kêyalê mac su. Ma bocke dec mac bu akac daôm kwi, maambu andi asôc yomsu ŋapu, dec ambo atôm lau akiŋ tiyham? Bu yomsu hoŋ, naŋ ŋagôliŋ nom-ŋga ŋambwa naŋ ŋa-ŋaclai ti ŋandô mbasi. ¹⁰ Tu sake-ŋga mac bu aŋkuc ŋagôliŋ ŋambwa naŋ hêganôŋ bêc ti ayô, ma yala ti têm ŋatô? ¹¹ Aô gatôc dauŋ tu mac-ŋga bu mboe gwelenŋ naŋ aô gakôm têŋ mac, naŋ oc ŋandô mbasi. ¹² O asidôwai. Muŋ-ŋga mac lau apa ambo yomsu ŋapu dom, ma aô gahu lêŋ yomsu-ŋga siŋ tu bu wambo watôm mac. Magoc kwahic dec lau ŋatô sêŋsau mac, dec mac ambo atôm lau akiŋ tiyham tu yomsu-ŋga. Bocdinaŋ dec waterŋ mac bu ahu lêŋ dinaŋ siŋ ma ambo atôm aô. Ma alic aô ŋayham tôm muŋ-ŋga naŋ aô gambo gawhiŋ mac, naŋ mac akôm aô sac dom. ¹³ Têŋ têm dinaŋ gêmbac kôm aô, dec gambo teŋ gawhiŋ mac, ma gahoc ŋawaê ŋayham asê têŋ mac. Mac aŋyalê gêŋ dau su. ¹⁴ Aneŋ gêmbac dau kêŋ ŋawapac têŋ mac bu ayob aô, magoc mac apu aô me alic aô sac dom. Mba. Mac akôc aô sa gitôm Anötö ndê aŋela daŋ, me tôm mac akôc Yisu Kilisi dau sa. ¹⁵ Têŋ ndoc dinaŋ mac atac whiŋ bu anem aô sa êŋlêc, e tôm mac bu akip nem tanôm ŋakôp sa ma akêŋ têŋ aô. Yomandô. Magoc kwahic dec mac nem atac ŋayham tu aô-ŋga giŋga su. ¹⁶ Bocke? Tu aô gasôm yom ŋandô asê têŋ mac-ŋga, dec kwahic mac alic aô tôm nem ŋacyo, a?

¹⁷ Ŋac lau tasanŋ dinaŋ sêkôm ŋaŋga bu sêkac mac kwi asôc yomsu ŋapu tiyham. Magoc sêkôm tu mac atap ŋandô ŋayham daŋ sa-ŋga dom. Ŋac atac whiŋ bu mac ahu aô siŋ ma akêŋ daôm sambuc tu aŋkuc ŋac-ŋga. ¹⁸ Iŋ lêŋ ŋayham bu mac akêŋ daôm sambuc tu bu akôm gêŋ naŋ ŋahu ŋayham yêc. Ma aô bu wambo wawhiŋ mac, me aô bu wambo dom, magoc akôm bocdinaŋ ŋapanŋ.

19 O aneñ balêkoc awhê ma ñgac. Kwahic dec aö kasahê ñandê atu tiyham tu mac-ña, gitôm awhê nañ balêkoc tuñ in. Nahu bu aö tac whiñ ndu andô bu Kilisi ndê yom tidôñ yêc mac nem ñalôm, e andi atôm in dau. 20 Aö neñ ñalôm ñawapac atu tu mac-ña, ma señ dañ bu hóc pi aö, dec aö atac whiñ kêlêc bu wambo wawhiñ mac, ma wasôm yom ñayham-ñayham têtñ mac, ô yom ñaña nañ kwahic dec gato têtñ mac.

Sara lu Haga sêti ñadôhôn

21 Mac lau nañ atac whiñ bu ambo yomsu ñapu, aö bu wandac mac bocdec bu. Mac añaalê señ nañ yomsu bu wê mac atêtñ andi, me mba? 22 Gauc nem yom nañ sêto yêc pi balêkoc ñgac lu nañ Abraham kwê asê. Balê dañ dinda Haga in awhê akiñ ñambwa, ma balê dañ dinda Sara in awhê akiñ dom, in Abraham nawhê solop. 23 Haga kôc balêkoc kêtuc ñamalac nom-ña si lêtñ ñambwa. Magoc Sara kôc balêkoc kêtuc yom nañ Anötö gic bata têtñ Abraham. 24-25 Gêtñ dau in gitôm yom gôlin dañ, bu awhê lu dinañ sêti pwac lu ñadôhôn. Haga ti dôhôn pwac akwa yomsu-ña nañ Anötö kêmatiñ yêc Lôc †Sainai yêc gameñ Arabia-ña. Ma balêkoc pwac dinañ-ña sêti lau akiñ ñambwa tôm Haga. Ma Haga ti dôhôn malac Jerusalem têtñ dindêc-ña, bu malac dau ti ndê lau sêmbo sêtôm lau akiñ ñambwa bocdinañ. 26 Magoc Sara ti dôhôn malac Jerusalem wakuc nañ yêc undambê, ma in gitôm yac neñ dinañ ñandô nañ awhê akiñ ñambwa dom. 27 Bu sêto yom dañ yêc bocdec bu:

Am awhê gapoc nañ kôc balêkoc dom, atac ñayham sa. Am nañ kêsahê balêkoc tuñ am dom, nañ mbwêc ti atac ñayham. Bu kwahic dec am mbo gitôm awhê nañ balêkoc mba, magoc tiñambu am oc tap nem balêkoc sa hóc gêlêc awhê nañ gêm ñgac sa, nañ su.* [Ais 54:1]

* 4:27: Aisaya to yom dau pi malac Jerusalem têtñ ndoc ñacyo sêñgaho lau Israel-ña su ma sêkôc ñac sa si sêndôc gameñ Babilon-ña gitôm lau gapocwalô-ña. Aisaya gêlic bu malac dau tiganan, dec gêm dôhôn pi awhê gapoc. Pol kôc Aisaya ndê yom ma to sip in ndê bapia têtñ lau Galesia-ña bu whê yom nañ in to pi malac Jerusalem lu, nañ sa. Yom pi awhê nañ gêm ñgac sa su, nañ hêganônñ lau Israel-ña ma malac Jerusalem akwa. Ma yom pi awhê gapoc nañ oc tap balêkoc daêsam sa, nañ hêganônñ lau sêkêñ whiñ Yisu-ña nañ oc sêndôc malac Jerusalem wakuc.

28 Aneñ asidôwai. Tu Kilisi-ña dec mac ati balêkoc pwac mwasiñ-ña gitôm Aisak, balêkoc nañ hóc asê kêtuc yom nañ Anötö gic bata têtñ Abraham. 29 Muñ-ña Ismael, balêkoc nañ hóc asê kêtuc ñamalac si lêtñ, nañ kêtñ kisa Aisak, nañ hóc asê ña Nalau Dabuñ ndê ñaclai. Ma kwahic dec mac añaahê kisa ñalêtñ kain tigen yêc lau nañ sêsap lêtñ yomsu-ña dôñ. 30 Magoc gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec bu:

Kêtñ awhê akiñ lu in atuñgac sêlhô sêndi, bu awhê akiñ ndê balê dau oc wêkain wapa lêtñsêm ñatô whiñ ñadawê ndê atuñgac dom. [Gen 21:10]

31 Bocdinañ asidôwai, akôc gauc ñaña bocdec bu. Yac awhê akiñ Haga ndê balêkoc dom, magoc yac ñadawê Sara ndê balêkoc solop.

5

Dasap lêtñ dakêtñ whiñ-ña dôñ, bu Kilisi kêtgapwêc yac su yêc lêtñ yomsu-ña

1 Kilisi kêtgapwêc yac su dec dambo datôm lau akiñ ñambwa tiyham dom. Bocdinañ alhac ñaña, ma ayob daôm bu wapac lêtñ yomsu-ña êñgwiniñ mac e ati lau akiñ tiyham dom. 2 Aö Pol wasôm têtñ mac bu asa nañ gauc gêm bu ti ñgac gitêtñ tu in kêtuc yomsu sêsê lauñgac ñamlic ñatô su-ña, nañ Kilisi gitôm dom bu oc nem in sa. 3 Aö wasôm tiyham têtñ mac, bu asa nañ sôc yomsu tigen dinañ ñapu, nañ êñkuc yomsu hon bocdinañ ndic ñawaê. 4 Mac lau nañ gauc gêm bu ati lau gitêtñ tu ankcuc yomsu-ña, nañ akac daôm su yêc Kilisi ma yêc Anötö ndê mwasiñ. 5 Nahu bu Anötö gêlic yac tôm lau gitêtñ tu yac neñ dakêtñ whiñ-ña. Ma Nalau Dabuñ puc yac dôñ bu dahôn ti dakêtñ batan gêtñ dau ña-ñandô. 6 Bu yac lau nañ dati Yisu Kilisi ndê, nañ tanyalê bu lêtñ yomsu-ña dañ oc nem yac sa ñandô dom. Nac bu sêsê yac ñamlic ñatô su, me sêsê yac dom, nañ dalic tôm gêtñ ñambwa. Gêtñ tigen yac dalic bu gêtñ atu, nañ dakêtñ whiñ Kilisi. Ma yac neñ mêtê atac whiñ

nenj asidôwai-nga tôc yac nenj dakêñ whin asê.

⁷ Muñ-nga lê, mac asa nem lêñ akêñ whin-nga ñapep enj, atôm lau nanj sênti ñannga. Tigenj asa kalhac mac ahuc e ahu yom ñandô sinj? ⁸ Lau nanj sêlhac mac ahuc, nanj sêmenj akêñ Anötö nanj kêgalêm mac sa, nanj ndê dom. ⁹ Ayob daôm ñapep têtj lau kainj dinanj, bu yom nanj ñac sêndôhônj, nanj gitôm yist nanj sêkêñ sip bolom ñalôm ma kôm gwelenj malô-malô e gêm bolom sambuc ahuc. ¹⁰ Tu Kilisi pinj yac honj dôñ-nga, dec gakêñ whin bu mac oc akôc anenj yom dindec sa, ma atec yom bambalinj honj. Ma asa nanj bu lhac mac ahuc ma êñsônj mac nem gauc, nanj oc tap inj ndê gwelenj dau ñagêyô sa.

¹¹ O asidôwai, lau ñatô sêñgôlinj yom pi aö ma sêsôm bu aö gam mêtê ma gapuc yomsu sêsê ñamlic ñatô su-nga dôñ. Angô su nanj. Aö bu wapuc yomsu dau dôñ, dec tu sake-nga lau Israel-nga nanj sêsap yomsu dôñ, nanj sêkêñ kisa aö? Ma aö bu wapuc yomsu dau dôñ, dec yom nanj yac ahoc asê pi Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau, nanj dec oc wakôm nditôm yom ñambwa. Yom pi Yisu ndê mbac ndu, nanj gitôm hoc nanj lau Israel-nga daêsam sêtinj gahi pi-nga. ¹² Oc ñayham bu lau nanj sêñgilí mac bu anjuc yomsu sêsê ñamlic ñatô su-nga, nanj sêtin dandi ñamlic sambuc kic-kic.

¹³ O anenj asidôwai. Anötö kêgalêm mac sa bu ambo atôm lau akinj yomsu-nga dom. Tigenj inj ndê galem dinanj kênj ñasawa têtj mac bu akôm sac tôm ñalôm akwa kêgilí mac dom. Mba! Anem akinj asidôwai ti anjuc mêtê atac whin-nga. ¹⁴ Bu yomsu honj sôc yomsu tigenj ñapu, nanj yêc bocdec bu, “*Am atac whin lau menpañ am, gitôm am atac whin daôm.*” ¹⁵ Magoc mac bu alic daôm sac-sac me awê daôm kôc-kôc, dec lêñ dinanj gitôm bu oc senj mac su andinjam.

Lêñ nom-nga, ma Ñalau Dabunj ndê lêñ

¹⁶ Bocdinanj wasôm têtj mac bu asa nem lêñ tôm Ñalau Dabunj gêm gôlinj mac, dec oc tôm dom bu akôm mêtê ñalôm akwa-nga ñandô sa. ¹⁷ Bu mêtê nanj mac nem ñalôm akwa bu êñgilí mac bu akôm, ma mêtê nanj Ñalau tac whin bu mac akôm, nanj sêtôm dau dom. Ñahu bu mac nem ñalôm

akwa ma Ñalau Dabunj sic sinj têtj dandi, tu bu sênem gôlinj mac-nga. Tu dinanj-nga dec mac atôm dom bu akôm tôm mac daôm atac whin. Mac oc anjuc ñalôm akwa ndê ñagôlinj, me Ñalau Dabunj oc nem gôlinj mac.

¹⁸ Magoc Ñalau bu nem gôlinj mac, dec mac ambo yomsu ñapu tiyham dom.

¹⁹ Lau nanj ñalôm akwa gêm gôlinj ñac, nanj si mêtê sac-sac tôc dau yêc awê. Ñac sêkôm mêtê mockainj-nga, mêtê ñadômbwi, ma mêtê atac ñagalac-nga. ²⁰ Ñac sem akinj anötö tasanj, sêpec balô, sêkêñ kisa lau, sêñgilí sinj, tagatu gêtj, ñac lau atac ñandê-nga, ma sêpo dau sa hóc gêlêc. Ñac si lêñ kôm lau sêlic dau sac-sac e sêwhê dau kôc. ²¹ Ñac sem lêmunj lau ñatô si gêtj, ma êlême senj asam ti sênôm gêtj êñinj ñac-nga, ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau bocdinanj. Aö wakêñ puc mac, tôm gakêñ puc mac su, bu lau nanj sêsa lêñ kainj dinanj, nanj oc sêwêkainj si mala yêc Anötö ndê gameñ undambê-nga dom andô.

²² Magoc lau nanj Ñalau Dabunj gêm gôlinj ñac, nanj sêsa lêñ bocdec bu. Ñac atac whin lau, sêmbo ti atac ñayham, ma sêsa si lêñ ti yom malô, sêkôc si ñalôm dôñ pi lêñ agwa-agwa honj, ñac tawalô lau, sêkôm mêtê ñayham enj, ma gwelenj bocke nanj sêsôm bu sêkôm, nanj sêkôm ñandô sa. ²³ Ñac sêtoc dau sa dom, ma sêtinmêtê dau ñapep. Mêtê kainj dinanj so yomsu danj dom. ²⁴ Ma yac lau nanj dati Yisu Kilisi ndê, nanj dahu mêtê atac ñagalac-nga ti mêtê sac honj nanj menj akêñ ñalôm akwa, nanj sinj, tôm yac tac ñalôm akwa ndu pi a gicso dau gi. ²⁵ Yac oc dandöc tanli tu Ñalau Dabunj ndê gwelenj-nga, dec dakêñ Ñalau ti gôlinj yac nenj lêñ honj. ²⁶ Datoc daunj sa dom, ma danem lêmunj asidôwai ti dali ñac ñalôm sa dom.

6

Lêñ ñayham ñatô

¹ O asidôwai, mac bu anjalê bu mac nem danj kôm sac, dec mac lau nanj Ñalau Dabunj gêm gwelenj ñannga yêc nem ñalôm, nanj anjahê bu anem inj sa. Akôm lêñ malô enj têtj inj, e inj nem dau kwi ma sa Pômdau ndê lêñ tiyham. Magoc ayob daôm bu lêtôm tap mac sa whin dom. ² Dahôc asidôwai si ñawapac dawhinj ñac, ma ñalêñ dinanj

yac oc dakôm Kilisi ndê yomsu atac whiņ asidôwai-ņga ņandô sa. ³ Bu asa naņ toc dau sa bu iņ ņamalac tiwaê hóc gêlêc ndê asidôwai su, naņ kêsau dau. Iņ ņamalac waêmbe. ⁴ Anem dôhôn daôm nem lêņ pi asidôwai ņatô si lêņ tu bu apo daôm sa-ņga dom. Mba. Mac tigen-tigen akôm gwelen bocke naņ Anötö kêņ sip mac amam, naņ ņapep eņ, dec oc ti mac nem ņahu apo daôm sa-ņga. ⁵ Bu Anötö gic sam gwelen ti sakiņ tidau-tidau têt yac tigen-tigen bu dawêkaiņ, ma bocdinaņ dakôc sa tôm ndi, ma dakôm ņapep.

⁶ Asa naņ bu ndöc ņamalac daņ ņapu tu êndôhôn Anötö ndê yom-ņga, naņ goc êmwasiņ iņ ndê kêdôhônwaga dau ņa gêt ņayham-ņayham ņatô ndic ņawaê.

Anötö oc kêņ ņagêyô têt lau êņkuc ņac si mêtê têtêt

⁷ Akôc gauc ņapep pi yom dindéc. Mac atôm dom bu aņsau Anötö ma asiņ gêt daņ têt iņ. Mba! Bu gêt ņandô naņ datap sa yêc yac neņ ôm, naņ kêkuc gêt ņawhê naņ dasô muņ. ⁸ Am bu kôm mêtê êņkuc lêņ ņalôm akwa-ņga, naņ gitôm am sô gêt ņawhê sac yêc ôm, ma am oc tap ņandô sac sa. Am oc niņam tu ņalôm akwa-ņga. Magoc am bu kôm mêtê êņkuc ņalau Dabuņ ndê atac whiņ, naņ gitôm am sô gêt ņawhê ņayham. Ma am oc tap ņandô ņayham sa bocdec bu, ņalau dau oc kêņ am ndöc tamli ņapaņ.

⁹ Yac dakôm mêtê ņayham dasiņ su, ma lic ņakam dom. Yac bu dahu siņ dom, dec oc datap ņandô ņayham sa tôm ņandoc. ¹⁰ Tu dinaņ-ņga têm hoņ naņ Anötö kêņ têt yac, naņ dakôm mêtê ņayham têt lau hoņ. Ma dakôm hóc gêlêc têt lau sêkêt whiņ Kilisi-ņga.

Yac datiwakuc iņ gêt atu

¹¹ Alic yom ņalhô atu-tu dindéc naņ aö dauņ amaņ gato têt mac.

¹² Lau naņ sêkac mac bu asôc yomsu sêsê ņamlic-ņga ņapu, naņ sêkôm gêt dau ņahu bu sêtec bu sêtap kisa sa tu Kilisi ndê a gicso-ņga. ņac atac whiņ bu lau Israel-ņga naņ sêkêt whiņ Kilisi dom, naņ sêlic ņac ņayham. ¹³ Bu ņac lau dau sêsôc yomsu sêsê ņamlic-ņga ņapu su, magoc ņac sêņkuc Anötö ndê yomsu ņatô hoņ dom. ņac sêkac

mac bu aņkuc yomsu sêsê ņamlic-ņga, tu bu sêtoc dau sa pi gêt naņ sêkôm têt mac nem ņamlic-ņga ņambwa.

¹⁴ Magoc aö oc watoc dauņ sa pi gêt tigen, naņ gêt atu naņ Pômdau Yisu Kilisi kôm têt ndoc iņ mbac ndu pi a gicso dau. Bu gêt dau gêm aö sa bu wahu mêtê ti lêņ nom-ņga hoņ siņ, tôm aö gac pi a gicso gi. Ma ņalêt dinaņ tôm aö dauņ gambac ndu pi a gicso dau gawhiņ. ¹⁵ Mac lau naņ sêsê mac nem ņamlic ņatô su, ma mac lau naņ sêsê mac dom, aņyalê bu gêt dau iņ gêt ņambwa. Gêt atu tigen bocdec yêc, naņ bu dati lau wakuc tu Yisu Kilisi-ņga. ¹⁶ Pômdau ndê yom malô ti tawalô têt mac hoņ naņ aņkuc ņagôliņ wakuc dindéc. Mac atôm Anötö ndê lau Israel-ņga wakuc.

¹⁷ Aö gatec bu ņamalac daņ kêņ ņawapac têt aö pi yom kaiņ dindéc tiyham. Lau sic aö ma sêkêt gôc daêsam têt aö tu kakuc Yisu-ņga, naņ whê aö sa bu iņ ndê ņgac akiņ.

¹⁸ O aneņ asidôwai. Mwasini akêt yac neņ Pômdau Yisu Kilisi puc mac gatôm dôņ. Yomandô.

Pol ndê bapia têt lau Epesas-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Epesas in malac tiwaê dan yêc gamen Esia-nga, ma Luk to yom pi Pol ndê gwelen yêc malac Epesas yêc Apo 18:18-21, ma 19:1-41. Lau daêsam gauc gêm bu Pol to bapia dindéc têt gôlôwac dabun malac Epesas-nga têt ndoc in ndôc gapocwalô ndôc malac Rom, ma gauc gêm bu in to bapia dau têt lau Epesas-nga tawasê dom, magoc gitôm bapia nan gic waê lau sêkên whin-nga hon bu puc nac dôh.

Yêc lôcwha (sapta) 1-3 Pol to yom pi mwasiñ ti ñaclai atu nan Anötö gic bata têt lau sêkên whin-nga, ma pi lêt nan in gauc gêm tidôn mun su bu piñ gêt undambê-nga ti gêt nom-nga hon dôh pitigen, ma kêt Yisu ti ñagôlôn (1:10). Yisu ndê gwelen gic lau Israel-nga ma lau gamen apa-nga, nan ñawaê bocdinañ. Nac hon sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa tu nac si sêkên whin-nga, gitôm mwasiñ ñambwa (2:8-10).

Yêc lôcwha 4-6 Pol to yom ma gêm la lau sêkên whin-nga pi lêt ñayham tu sêsa-nga, ma tu sêmbo sêwhin dandi-nga, ma tu sêlhac ñanga ma sêndic siñ têt Sadañ-nga.

Pol gic hu ndê bapia têt lau Epesas-nga

¹ Aô Pol, nan gati Yisu Kilisi ndê ñapospel kêtuc Anötö ndê atac whin, gato bapia dindéc têt lau dabun malac Epesas-nga, mac lau nan akêt whin Yisu Kilisi. ² Mwasiñ ti yom malô têt mac akêt Damañ Anötö, lu Pômdau Yisu Kilisi.

Mwasiñ ñalôm-nga nan datap sa tu Kilisi-nga

³ Tampin Anötö, yac neñ Pômdau Yisu Kilisi Damba, nan kêt mwasiñ yac lau nan dakêt whin Kilisi, ña Nalau Dabun ndê mwasiñ ñalôm-nga tidau-tidau, nan ñahu yêc undambê. ⁴ Bu têt ndoc in kêt undambê ti nom su dom, nan in kêtalin yac sa gwanan su, bu piñ yac dôh danem damin Kilisi, ma bu dati lau dabun ma dambo in anğô-nga ti neñ giso mbasi. In tac whin yac ndu andô,

⁵ dec kêtalin yac sa gwanan su, ma kêtasan lêt bu kêt yac sa dati in ndê balêkoc, tu Yisu Kilisi-nga. Lêt dau kêtuc in ndê atac whin, ma in gêtic ñayham bu kôm ñandô sa, ⁶ tu bu yac dapo Anötö ndê waê sa tiatu, tu mwasiñ atu nan datap sa ñambwa, tu in ndê Atunğac nan in atac whin kêtêc-nga. ⁷ Yac lau nan dakêt whin Yisu Kilisi, nan Anötö suc yac neñ sac kwi ma gêmlihi yac neñ sac ñatôp, ña Kilisi ndê dac. Anötö in mwasiñ ti mwasiñ Nadau, dec kôm gêt dau ñandô sa. ⁸ In ndê mwasiñ kêtalê yac ahuc, ma kêt gauc ñayham-ñayham têt yac bu tanyalê in ti ndê yom-nga. ⁹ Ma lêt nan Anötö gauc gêm tidôn mun su, ma gêtic ñayham bu Kilisi kôm ñandô sa, nan yêc siñ dau têt têt ñamata-nga andô e meñ, magoc kwahic dec Anötö hoc asê têt yac. ¹⁰ Lêt dau bocdec. Anötö tac whin bu piñ gêt undambê-nga ti gêt nom-nga hon dôh sêsôc ñagôlôn tigen ñapu, ma ñagôlôn dau in Kilisi. Ma gêt dau oc ñandô sa têt ndoc nan Anötö kêtatin tidôn.

¹¹ Lêt hon nan Anötö gauc gêm tidôn, nan kôm ñandô sa kêtuc in dau ndê atac whin. Ma têt têt ñamata-nga andô, in gauc gêm tidôn bu ênyalin yac lau nan ambo Israel si ton ñalôm nan sa, bu piñ yac dôh anem damin Kilisi. ¹² Anötö kôm gêt dau, bu yac lau nan ati lau ñamata-nga bu akêt batan bu atap Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Kilisi-nga, nan oc ambo tu ampin in, ma tu apo in ndê waê sa-nga. ¹³ Ma mac ñlau gamen apa-nga bocdinañ. Anötö piñ mac dôh am damin Kilisi awhin yac lau Israel-nga, têt ndoc mac anğô yom ñandô ñawaê ñayham-nga, nan whê Anötö ndê lêt nem mac si-nga sa. Ma têt ndoc mac akêt whin, nan Anötö kêt Nalau Dabun nan in gic bata mun su, bu ti mac nem ñadalô bu têt asê bu mac ati Kilisi ndê lau. ¹⁴ Nalau dau, Anötö kêt têt yac gitôm gêt ñandô mbêc, tu bu têt asê bu mwasiñ hon nan in gic bata bu dawêkain tinambu, nan oc datap sa yomandô. Anötö gêmlihi yac su dati in ndê, ma gêt dau ña-ñandô yac oc datap sa têt bêt ñambu-nga. Tu dinañ-nga tampin Anötö ma dapo in ndê waê sa.

Pol teñ mbec tu lau Epesas-nga

¹⁵ Aô ganğô ñawaê bu mac akêt whin Pômdau Yisu Kilisi ñanga, ma atac whin lau

dabuŋ hoŋ. Ma tu dinaŋ-ŋga dec, ¹⁶ aö gateŋ mbec ma gam danŋe Anötö tu mac-ŋga tòm bêc hoŋ. ¹⁷ Yêc aneŋ mbec hoŋ ŋalôm, aö gateŋ yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi Damba, Ŋawasi Ŋadau Anötö, bu iŋ ndê Ŋalau kêŋ gauc ŋayham têt mac, ma whê Anötö ndê yom sa têt mac e aŋyalê iŋ tidôn andô. ¹⁸ Ma aö gateŋ whiŋ bu Anötö whê mac nem gauc sa e aŋyalê sôc ŋalôm ndi, mwasin ti ŋawasi atu naŋ iŋ kêgalêm mac sa bu awêkaiŋ awhiŋ iŋ ndê lau dabuŋ hoŋ, naŋ mac tamkwê ambo. ¹⁹ Ma aö gateŋ mbec bu mac aŋyalê Anötö ndê ŋaclai naŋ hôc gêlêc ŋaclai hoŋ su, naŋ iŋ kêŋ bu nem yac lau dakêŋ whiŋ-ŋga sa. Anötö ndê ŋaclai atu tigeŋ dinaŋ, ²⁰ uŋ Kilisi sa akêŋ lau batê-ŋga, ma kêŋ iŋ ndöc iŋ dau amba andô-ŋga yêc undambê. ²¹ Ma Kilisi ndöc Anötö ndê andô-ŋga, dec hôc gêlêc kiŋ ti gôliŋwaga ma ŋaclai ti ŋanŋa hoŋ naŋ sêmbo undambê me sêmbo nom, ma iŋ hôc gêlêc ŋaê ti waê hoŋ naŋ sêtoc sa têt têt kwahic dec-ŋga ma têt têt ŋambu-ŋga bocdinaŋ. ²² Ma Anötö kêŋ gêt hoŋ sêsôc Kilisi gahi ŋapu, ma kêyalin iŋ sa ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôn bu nem gôliŋ gêt hoŋ. ²³ Gôlôwac dabuŋ dau ti Kilisi ndê ŋandô. Ma Kilisi ndê mwasin ti ŋaclai naŋ gêm gameŋ hoŋ ahuc, naŋ kêsalê gôlôwac dabuŋ ahuc.

2

Kilisi ti yac neŋ dandöc tanli ŋahu

¹ Muŋ-ŋga, mac akêŋ whiŋ Kilisi su dom, naŋ mac atôm lau batê yêc Anötö anŋô-ŋga, bu mac asa lêt giso ma akôm sac ŋapaŋ. ² Mac asa nem lêt dinaŋ anŋuc lau nom-ŋga si mêtê sac, ma Sadaŋ, naŋ gêm gôliŋ iŋ ndê gameŋ yêc umbonŋ ŋasawa, naŋ ti mac nem ŋadau. Ma kwahic dec iŋ kôm gwelenŋ ŋapaŋ, mbo lau naŋ danŋapêc têt Anötö, naŋ ŋalôm. ³ Muŋ-ŋga, yac hoŋ dasa lêt danŋapêc-ŋga dawhiŋ ŋac. Ma mêtê atac ŋagalac-ŋga ti gauc sac-sac hoŋ naŋ meŋ akêŋ ŋalôm akwa, naŋ yac dakôm su. Tu dinaŋ-ŋga yac tac waê bu datap Anötö ndê atac ŋandê sa tòm ŋac lau dinaŋ. ⁴ Magoc Anötö iŋ Tawalô Ŋadau ma tac whiŋ yac ndu andô, ma tu dinaŋ-ŋga dec, ⁵ iŋ kêwasiŋ yac ma gêm yac si. Mwasin dau iŋ kêŋ têt yac ŋambwa eŋ. Têt ndoc

dinaŋ yac gacgeŋ dambo datôm lau batê tu yac neŋ sac-ŋga, magoc iŋ kêmasaŋ lêt tu suc yac neŋ sac dau kwi-ŋga ma piŋ yac dôŋ danem daminŋ Kilisi, ma ŋalêt dinaŋ kwahic dec dambo tanli ŋandô dawhiŋ Kilisi. ⁶ Anötö uŋ Yisu Kilisi sa ma kêŋ iŋ ndöc undambê, ma tu iŋ piŋ yac dôŋ tam daminŋ Kilisi-ŋga, dec tòm iŋ uŋ yac sa ma kêŋ yac dandöc undambê dawhiŋ Kilisi bocdinaŋ. ⁷ Iŋ kôm gêt hoŋ dinaŋ ŋahu bu iŋ tac whiŋ bu têt mwasin atu naŋ iŋ kêŋ têt yac tu Yisu Kilisi-ŋga, naŋ asê tiawê têt lau hoŋ têt têt hoŋ naŋ oc meŋ sa. Mwasin atu dau hôc gêlêc gêt hoŋ su. ⁸ Bu Anötö gêm yac si naŋ ŋahu andô iŋ ndê mwasin naŋ kêŋ ŋambwa têt yac, ma datap sa tu yac neŋ dakêŋ whiŋ-ŋga. Ma yac neŋ dakêŋ whiŋ ŋahu yêc yac-ŋga dom, magoc ŋahu yêc Anötö ndê mwasin. ⁹ Iŋ gêm yac si tu yac neŋ gwelenŋ ŋayham danŋ-ŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga ŋalêt mba bu ŋamalac danŋ toc dau sa. ¹⁰ Bu Anötö dau ndê gwelenŋ piŋ yac dôŋ tam daminŋ Kilisi, ma kôm yac dati lau wakuc bu dakôm mêtê ŋayham tidau-tidau naŋ iŋ kêmasaŋ gwananŋ su tu bu dakôm-ŋga.

Kilisi piŋ lau hoŋ dôŋ

¹¹ Kwahic dec mac lau apa naŋ dinami sêkôc mac yêc Israel-ŋga si toŋ ŋalôm dom, naŋ atap Anötö ndê mwasin atu sa su. Bocdinaŋ aö bu wandac mac bu gauc nem lêt naŋ mac ambo muŋ-ŋga lêt. Lau Israel-ŋga naŋ sêŋkuc t̄pwac sêsê ŋamlic ŋatô su-ŋga, naŋ sêpu mac ma sêsam mac bu lau sambuc, ŋahu bu mac anŋuc pwac dinaŋ dom. Pwac dau hêganônŋ ŋamlic ŋambwa, ma iŋ gêt naŋ ŋamalac amba ŋambwa kôm. ¹² Gauc nem bu têt ndoc dinaŋ mac awêkaiŋ gêt danŋ awhiŋ Anötö ndê lau Israel-ŋga dom. Pwac hoŋ naŋ Anötö kêmatiŋ whiŋ lau Israel-ŋga tu êmwasiŋ ŋac-ŋga, naŋ ŋadaŋ gic mac ŋawaê dom. Mac akêŋ batam ŋandô ŋayham naŋ Anötö gic bata têt lau Israel-ŋga, naŋ danŋ dom, ma gacgeŋ ambo ahê A nôtö dau. Tu dinaŋ-ŋga mac ambo ahê Kilisi dau whiŋ. ¹³ Magoc mac lau naŋ muŋ-ŋga ambo ahê Anötö, kwahic dec mac ati Yisu Kilisi ndê lau. Anötö kêmasaŋ lêt bu mac atigasuc iŋ, tu dac naŋ Kilisi kêc siŋ-ŋga.

¹⁴ Bu kwahic dec yac lau honj datap yom malô sa su tu Kilisi-nga. Muñ-nga lau Israel-nga ma lau apa sêlic dandi sac-sac, gitôm tunbôm atu kalhac ñac ñalhu ma whê ñac kôc. Magoc Kilisi senj tunbôm dau su ginnga, ma kêñ lau toñ lu dau sêpitigenj. ¹⁵ Tunbôm dau inj lau Israel-nga si yomsu, ma têtñ ndoc Kilisi mbac ndu, nanj inj kêmasanj senj wakuc tu lau sêtigasuc Anötö-nga, nanj hóc gêlêc yomsu ti ña-ñagôlinj honj su. Inj kôm gêtñ dau bu hê wamba toñ lu dau e sêti toñ wakuc ma toñ tigenj tu ñac si sêkêtñ whin inj-nga. ¹⁶ Ma toñ lu nanj inj kêñ pitigenj, nanj inj mbac ndu pi a gicso dau, bu hê wamba toñ tigenj dinanj têtñ Anötö. Ma ñac si mêtê sêkêtñ kisa dandi-nga, nanj inj gic ndu pi a gicso dau whin. ¹⁷ Bocdinañ Kilisi menj ma kêñ ñawaê ñayham yom malô-nga têtñ mac lau apa nanj ambo ahê Anötö, ma têtñ yac lau Israel-nga nanj ambo ahê inj dom. ¹⁸ Ma Ñalau tigenj wê yac lau Israel-nga ti mac lau apa honj datigasuc Damanj Anötö, tu gwelenj nanj Kilisi kôm-nga.

¹⁹ Tu dinanj-nga dec Anötö gêlic mac atôm lau apa tiyham dom. Magoc mac ati inj ndê lau solop, ma lau dabuñ, awhin yac lau Israel-nga. Yac honj datôm andu tigenj nanj inj bu kwê sa. ²⁰ Yêc andu dau lau propet ti aposel sêtôm danj ti lêlôm, ma Yisu Kilisi dau gitôm andu ña-alhö. ²¹ Ma Anötö pinj yac honj dôn tam damin Kilisi, datôm andu ña-gêtñ lêlôm honj, nanj inj gic dôn pi sac alhö ma danj ti lêlôm. Ma inj gêm gwelenj bu ndic têku andu dau tiatu ñapanj e ti lôm dabuñ atu tu Pômdau-nga. ²² Yom dau hêganônj mac lau apa awhin. Anötö pinj mac dôn awhin yac lau Israel-nga tam damin Kilisi, ma datôm andu nanj Anötö ndê Ñalau ndöc ñalôm.

3

Pol gêm akin lau apa

¹ Ñalênj dinanj Anötö kêmwasiñ mac lau apa, ma tu dinanj-nga dec aö Pol, gati Yisu Kilisi ndê ñgac gapocwalô-nga tu wanem gwelenj ma wanem mac sa bu atap mwasiñ dau sa. ² Mac anjô ñawaê su, pi lêtñ nanj Anötö kêmasanj tu bu êmwasiñ mac lau gamenj apa-nga, dec kêyalin aö sa bu wahoc yom dau asê têtñ mac. ³ Bu yom pi Anötö

ndê lêtñ nem lau si-nga, nanj muñ-nga yêc sinj dau, nanj inj hoc asê têtñ aö. Aö gato bapia ñalhô apê têtñ mac pi gêtñ dau su. ⁴ Ma bapia nanj kwahic dec gato, nanj bu whê nem gauc sa pi Kilisi ndê gwelenj nanj ñahu yêc sinj dau, nanj Anötö hoc asê têtñ aö. ⁵ Yom pi Kilisi dau inj tiawê têtñ lau ñamata-nga dom. Magoc kwahic dec Ñalau Dabuñ hoc asê têtñ Anötö ndê aposel dabuñ ma têtñ lau propet. ⁶ Ma yom nanj muñ-nga yêc sinj dau nanj bocdec bu, mwasiñ ñayham honj nanj Anötö gic bata bu kêñ têtñ yac, nanj mac lau apa awêkainj awhin yac lau Israel-nga, ma yac honj dati toñ tigenj. Asa nanj kêñ whin Yisu Kilisi, nanj oc tap mwasiñ dau sa, tôm ñawaê ñayham whê sa têtñ yac.

⁷ Anötö kêmwasiñ aö ma puc aö dôn ña inj ndê ñaclai atu, ma bocdinañ dec gati inj ndê ñgac akinj bu wahoc ñawaê ñayham dau asê. ⁸ Aö gati Anötö ndê lau dabuñ honj si ñgac ñambu-nga, tigenj inj kêmwasiñ ma kêkinj aö bu wahoc ñawaê ñayham asê têtñ mac lau apa, pi mwasiñ atu nanj datap sa yêc Kilisi. Mwasin dau atu andô, ñahu sip ñalôm gi ma pi lôlôc gi, ma hóc gêlêc ñamalac si gauc atu-tu honj. ⁹ Ma inj kêkinj aö bu wawhê lau honj si gauc sa pi Anötö ndê lêtñ nem lau si-nga, nanj têtñ hïc balinj su yêc sinj dau yêc Anötö nanj kêñ undambê ti nom ma gêtñ honj. ¹⁰ Magoc kwahic dec Anötö tac whin bu ñaclai ti gôlinj honj nanj sêmbo undambê ma sêmbo umbonj ñasawa, nanj oc sênjalê inj ndê gauc atu-tu. Inj pinj lau apa ma lau Israel-nga dôn sêti gôlôwac dabuñ tigenj, ma lêtñ dinanj têtñ inj ndê gauc asê tiawê. ¹¹ Lêtñ dau inj gauc gêm tidôn muñ su, ma kwahic dec yac nenj Pômdau Yisu Kilisi kôm ñandô sa.

¹² Tu dakêtñ whin ti dasap Kilisi dôn-nga, dec gêtñ danj kalhac yac ahuc bu datêtñ Anötö dandi-nga dom, ma datigasuc inj ti atac pa su. ¹³ Bocdinañ aö watenj mac bu ahêgo daôm dom tu ñawapac honj nanj gahôc tu mac-nga, bu gahôc tu bu mac ati lau tiwaê yêc Anötö anjô-nga.

Pol tenj mbec tu lau Epesas-nga

¹⁴⁻¹⁵ Tu gêtñ honj dinanj-nga, dec aö gapôn hanjduc têtñ Damanj Anötö, nanj gêlic ñayham bu hê ndê ñaê pi lau undambê ti nom-nga honj nanj sêkêtñ whin Kilisi, ma sam ñac bu

in ndê balêkoc. ¹⁶ Ma aö gaten Mwasiñ Nadau Anötö, bu kêñ ndê Nalau sip nem ñalôm, bu puc mac dôn ña in ndê ñaclai atu. ¹⁷ Ma gaten in bu kêñ Kilisi ndöc nem ñalôm tu mac nem akêñ whiñ-nga. Ma mêtê atac whiñ-nga puc mac dôn bu alhac ña nga, tòm a nañ ñawakac gacgen sip nom ñalôm gi. ¹⁸⁻¹⁹ Kilisi ndê atac whiñ yac in gêñ atu andô, nañ tòm dom bu danem dôhôn, ma ñahu hóc gêlêc gauc nom-nga hon su. Magoc aö gaten Anötö bu kêñ ñaclai ti gauc têt mac bu anyalê Kilisi ndê atac whiñ, awhiñ lau dabuñ hon. Aö gaten mbec pi gêñ hon dinañ, tu bu mac ati lau gwalam akwa akêñ whiñ-nga nañ Anötö ti ndê mwasiñ ti ñawasi ma ñaclai atu nem mac hon ahuc.

²⁰ Anötö ndê ñaclai, nañ gêm gwelen yêc yac neñ ñalôm, nañ ñaclai atu andô. Yac datôm dom bu gauc nem me daten gêñ dan, nañ in ndê ñaclai oc tòm dom bu kôm ñandô sa ñagahô en. ²¹ Tu dinañ-nga yac lau nañ dambo gôlôwac dabuñ ñalôm, ma yac neñ wakuc hon nañ bu sêñkuc yac, nañ dahoc Anötö ndê waê asê tu Yisu Kilisi-nga, tòm têt hon ndi. Yomandô.

4

Yac gôlôwac dabuñ dapiñ dauñ dôn dati Kilisi ndê ñandô

¹ Nalên dinañ Anötö tac whiñ mac ma kêgalêm mac sa bu ati in ndê lau dabuñ. Tu dinañ-nga dec aö, nañ gati Pômdau ndê ñgac gapocwalô-nga, wanğilí mac bu asa nem lêt gitêt ti dabuñ, anğkuc in ndê galem dau. ² Akôm nem gêñ hon ti anğwiniñ daôm, ma ti lêt malô. Akôc nem ñalôm dôn, ma giso bocke nañ asidôwai bu sêkôm têt mac, nañ asuc kwi ma akôc ñac sa bu atôc nem mêtê atac whiñ-nga asê. ³ Ayob bu gêñ dan sen Nalau Dabuñ ndê gwelen piñ mac dôn-nga su dom. Ma bocdinañ in ndê yom malô oc piñ mac hon dôn bu ambo ti nem ñalôm tigen. ⁴ Yac dati Kilisi ndê ñandô tigen, ma Nalau tigen mbo yac tigen-tigen neñ ñalôm. Ma tu Anötö kêgalêm mac sa awhiñ yac-nga, dec yac hon tanğwê mwasiñ atu tigen. ⁵ Tam akiñ Pômdau tigen, dakêñ whiñ yom ñandô tigen, ma busa ngu tigen piñ yac hon dôn tam damiñ Yisu Kilisi. ⁶ Anötö tigen ti

yac lau dakêñ whiñ-nga hon Damañ, ma in gêm gôliñ yac. In mbo yac hon ñalôm, ma puc yac dôn bu dakôm in ndê gwelen.

Kilisi kêmwasiñ yac tu bu dapo gôlôwac dabuñ sa-nga

⁷ Ma Anötö kêmwasiñ yac tigen-tigen ña mwasiñ ñalôm-nga tidau-tidau, tòm Kilisi gic sam têt yac ñambwa. ⁸ Tòm Anötö ndê yom dan, nañ sêto yêc bocdec bu:

In ku ndê ñacyo dulu ma wê ñac gitôm lau gapocwalô-nga, goc pi lôlôc gi ma kêmwasiñ lau ña gêñ ñayham-ñayham, nañ kêñ têt ñac ñambwa. [BW 68:18]

⁹ Yom dau sôm bu in pi lôlôc gi, dec whê sa bu in sip nom men muñ. ¹⁰ Ma in ñgac tigen dinañ, nañ sip nom men, nañ mbu pi lôlôc gi mbo gameñ ñamata-nga andô yêc undambê, tu bu nem gôliñ gêñ hon ma êmwasiñ in ndê lau hon êñlêc.

¹¹ Ma bocdinañ in kêyalin in ndê lau ñatô sa sêti aposel, ñatô sêti propet, ñatô sêti lau ahen-nga, ñatô sêti ñacsakiñ, ma ñatô bu sêndôhôn Anötö ndê mêtê. ¹² In kêmwasiñ ti kêyalin ñac sa bu sêndôhôn ma sêpuc Anötö ndê lau dabuñ dôn e ñac hon sêkôm sakiñ tidau-tidau tu bu sêpo gôlôwac dabuñ, nañ sêti Kilisi ndê ñandô, nañ sa-nga. ¹³ Ma yac hon dakôm neñ sakiñ tidau-tidau e yac neñ dakêñ whiñ ti gauc tanğyalê Anötö ndê Atu-nga êñsôwec tiatu ma piñ yac hon dôn pitigen. Ma nalên dinañ yac oc dati lau gwalam akwa dakêñ whiñ-nga ma dasa neñ lêt gitêt en tòm Kilisi dau.

¹⁴ Ma bocdinañ yac oc dambo datôm balêkoc tiyham dom. Ma lau nañ sêndôhôn yom tasan ma sêñsalê lêt bu sêtim yac ma sêkôm yac neñ dakêñ whiñ tisac, nañ oc sêtôm dom bu sêkôm yac atac lu-lu tòm gakoc nañ mbu kêyôc, me agatê nañ gwêc ñampon kêtin gi ma men. ¹⁵ Magoc yac oc dati lau nañ dalhac ña nga ma dasap yom ñandô ti mêtê atac whiñ-nga dôn en. Ma dakôm gêñ hon datôm lau gwalam akwa nañ dasap yac neñ ñagôlôn tigen, nañ Kilisi dôn. ¹⁶ Bu in dau piñ yac hon dôn dati in ndê ñandô, ma kêmwasiñ yac tigen-tigen tu bu danem akiñ asidôwai-nga ma dasap mêtê atac whiñ-nga dôn. Ma nalên dinañ gôlôwac dabuñ oc êñsôwec tiatu-tiatu ndi.

Dasa neŋ lêŋ tiwakuc

¹⁷ Tu dinaŋ-ŋga dec aö bu wasôm yom têt mac wanem Pômdau aŋgô, ma wakac mac bu ambu atêt lêt akwa tiyham dom. Ambo atôm lau naŋ dangasuŋ sambuc ŋawaê ŋayham ma sêsap gauc ti lêt ŋandô mba-ŋga dôŋ ŋapaŋ, naŋ dom. ¹⁸ Ŋasec kôm ŋac si gauc ahuc. Ma sêsa lêt gauc mbasi-ŋga tu ŋac si ŋalôm ŋadandi-ŋga, dec kalhac ŋac ahuc bu sêtap Anötö ndê lêt sêndôc tali-ŋga sa dom. ¹⁹ Ŋac maya dau daŋ dom, ma sêkêt dau sambuc têt lêt ŋalôm ŋagalac-ŋga. Ŋac si ŋalôm kac ŋac bu sêkôm mêtê ŋadômbwi tidau-tidau ŋapaŋ, ma ŋac atac whiŋ awa ti wapa hôc gêlêc.

²⁰ Magoc têt ndoc mac aŋgô ŋawaê ŋayham pi Kilisi, naŋ sêndôhôn mac bu asa lêt kaiŋ dinaŋ dom. ²¹ Mac aŋgô yom pi Yisu ma akêt whiŋ iŋ, ma sêndôhôn mac sêŋkuc yom ŋandô naŋ ŋahu yêc iŋ. ²² Sêndôhôn mac su bu ahu lêt ŋalôm akwa-ŋga naŋ muŋ-ŋga asa ambo, naŋ siŋ. Bu lêt dau kêtgilí mac bu asa lêt tasan ŋalôm ŋagalac-ŋga, naŋ kôm mac nem lêt ambo-ŋga tisac, ma ac waê bu andiŋam. ²³ Ma sêndôhôn mac bu aŋkuc gauc wakuc naŋ Anötö ndê Ŋalau kêt sip nem ŋalôm, dec asa nem lêt tiwakuc. ²⁴ Asa lêt ŋalôm wakuc-ŋga tôm mac asôc nem ŋakwê wakuc sa. Anötö dau kêt ŋalôm wakuc têt yac, naŋ iŋ kêmasaŋ tu bu datôm iŋ dau, ma taŋkuc iŋ ndê yom ŋandô ti dasa neŋ lêt dabuŋ ma gitêt eŋ.

²⁵ Tu dinaŋ-ŋga ahu yom tasan hoŋ siŋ, ma asôm yom ŋandô eŋ awhiŋ daôm. Bu yac hoŋ dambo datôm Kilisi ndê ŋandô tigeŋ, ma yac bu taŋsau neŋ asidôwai, dec oc seŋ yac neŋ lêt dapiŋ dauŋ dôŋ-ŋga popoc. ²⁶ Mac bu atac ŋandê, naŋ ayob daôm bu akôm sac dom. Yom atac ŋandê-ŋga bu lhac mac ŋasawa, naŋ amasaŋ têt acsalô dau dinaŋ, muŋ su naŋ ac ndi sip. ²⁷ Akêt ŋasawa têt Sadaŋ bu êntôm mac dom. ²⁸ Am asa naŋ gêm kaŋ gêt, naŋ hu siŋ ma kôm gwelen ŋayham ŋa amam bu nem daôm sa, ma nem lau naŋ sêpônnda dau, naŋ sa sêwhiŋ.

²⁹ Ayob nem whamsuŋ têt yom sac-sac hoŋ. Asôm yom ŋayham eŋ, naŋ tôm bu nem asidôwai sa ma puc ŋac dôŋ, ma mac

nem yom oc êmwasiŋ lau naŋ sêŋgô. ³⁰ Ayob daôm bu asa lêt gitêt ti dabuŋ eŋ, bu akêt ŋawapac têt Ŋalau Dabuŋ dom. Bu Anötö kêt ndê Ŋalau dau têt mac ti nem ŋadalô, bu tôc asê bu mac ati iŋ ndê, ma bu wê mac asa nem lêt gitêt ti dabuŋ eŋ, e iŋ kôc mac sa têt bêt ŋambu-ŋga, awhiŋ lau hoŋ naŋ iŋ gêmli ŋac su sêti iŋ ndê. ³¹ Yom dalic dauŋ sac-ŋga, yom atac ŋandê-ŋga, mêtê dali dauŋ sa ti dasôm dauŋ-ŋga, ma yom datigasec lau-ŋga, mêtê kaiŋ dinaŋ hoŋ naŋ ahu siŋ sambuc. ³² Ma ambo ti atac whiŋ nem asidôwai hoŋ, ma tamwalô ŋac ti anem ŋac sa. Ma asuc sac naŋ asidôwai bu sêkôm têt mac, naŋ kwi, tôm Anötö suc mac nem sac kwi tu Kilisi-ŋga.

5

¹ Bocdinaŋ asa nem lêt aŋkuc Anötö ndê, atôm iŋ ndê balêkoc atac whiŋ-ŋga. ² Ma asa nem lêt ti atac whiŋ asidôwai hoŋ, tôm Kilisi tac whiŋ yac ma kêt dau sambuc ti da tu yac-ŋga, naŋ Anötö gêtic gitôm da ŋamalu ŋayham.

³ Ayob daôm bu mêtê kaiŋ bocdec daŋ yêc mac ŋasawa dom. Mêtê mockaiŋ-ŋga, mêtê ŋadômbwi tidau-tidau ma lau si mêtê sêpo awa ti wapa sa tu dau-ŋga. Bu lêt bocdinaŋ gic lau naŋ sêti Anötö ndê lau dabuŋ, naŋ ŋawaê dom. ⁴ Ma yom sac-sac ti yom gauc mbasi-ŋga ma yom mayan-ŋga bocdinaŋ gic waê lau dabuŋ dom. Magoc yom danem danŋe Anötö ti danem danŋe yac neŋ asidôwai-ŋga dec gic yac ŋawaê solop. ⁵ Bu mac aŋyalê pi ŋandô bu Anötö oc kôc lau kaiŋ bocdec sa dom. Lau mockaiŋ-ŋga, lau naŋ sêsa lêt ŋadômbwi, ma lau naŋ sêkêt awa ti wapa nom-ŋga kalhac si gauc ŋamata ŋapaŋ, naŋ gitôm ŋac sem akiŋ anötöi gwam. Lau naŋ sêsa lêt kaiŋ dinaŋ, naŋ oc sêwêkaiŋ si mala yêc Kilisi ma Anötö ndê gameŋ undambê-ŋga dom andô. ⁶ Ayob daôm bu lau tasan si yom ŋambwa-ŋambwa êŋsau mac pi lêt sac-sac dinaŋ dom. Aŋyalê ŋapep bu lau dangapêc naŋ sêsa lêt sac-ŋga, naŋ oc sêtap Anötö ndê atac ŋandê sa. ⁷ Tu dinaŋ-ŋga andic sôn daôm awhiŋ ŋac dom.

⁸ Bu muŋ-ŋga mac asa lêt ŋasec-ŋga, magoc kwahic dec mac akêt whiŋ Pômdau

dec ati balêkoc gameŋ ɲawê-ɲga. Bocdinaŋ asa lêŋ ɲawê-ɲga eŋ andic ɲawaê. ⁹ Ma lêŋ ɲawê-ɲga ɲa-ɲandô bocdec, dakôm mêtê ɲayham tidau-tidau, dasa lêŋ gitêŋ, ma dasap yom ɲandô dôŋ. ¹⁰ Bocdinaŋ akôc gauc pi mêtê bocke naŋ gic Pômdau tandô ɲayham. ¹¹ Andic ahê lau naŋ sêsap mêtê ɲasec-ɲga, naŋ ɲandô ɲayham mbasi, naŋ dôŋ. Asa lêŋ ɲawê-ɲga eŋ, tu bu atôc asê tiawê bu ɲac si mêtê dau in sac sambuc. ¹² Bu mêtê naŋ lau sac sêkôm sêsiŋ-sêsiŋ sêmbo, naŋ bu dasôm yom pi, dec oc kêŋ maya yac atu andô. ¹³ Magoc Anötö ndê ɲawê pô gêŋ hoŋ dinaŋ, ma tôte gêŋ naŋ yêc siŋ dau, naŋ ɲahu asê tiawê. ¹⁴ Tu dinaŋ-ɲga sêsôm yom gôliŋ daŋ pi ɲamalac naŋ sap mêtê sac dôŋ ɲapaŋ, naŋ yêc bocdec bu, “Am ɲgac naŋ yêc bêc yêc, tampo sa ma tisa! Tisa akêŋ lau batê-ɲga, ma Kilisi ndê ɲawê pô am.”

¹⁵ Bocdinaŋ dec ayob daôm bu asa lêŋ gauc mbasi-ɲga dom, magoc asa nem lêŋ ti gauc eŋ. ¹⁶ Akôc gauc bu akôm mêtê ɲayham eŋ, tôte nem tême ambo tamli-ɲga hoŋ, bu yac dambo tême sac-ɲga ɲalôm. ¹⁷ Tu dinaŋ-ɲga ambo ti nem gauc ɲawa ma anyalê lêŋ naŋ Pômdau tac whiŋ bu dakôm-ɲga. ¹⁸ Anôm gêŋ êŋiŋ mac-ɲga dom, bu lau naŋ sêsa lêŋ dinaŋ sêŋyain dau ti si gêŋ hoŋ. Magoc akêŋ nem ɲalôm sambuc têtê ɲalau Dabuŋ bu nem mac ahuc. ¹⁹ Ma bocdinaŋ asôm yom ɲayham-ɲayham têtê daôm tu apuc daôm dôŋ-ɲga, tôte mac atap sa yêc Buku Wê-ɲga ti Wê Dabuŋ ma wê naŋ ɲalau dau kêŋ têtê mac. Anem wê, ma gauc nem wê tu ampiniŋ Pômdau-ɲga yêc nem ɲalôm tôte bêc hoŋ. ²⁰ Ma gêŋ hoŋ naŋ Damaŋ Anötö kêŋ têtê mac, naŋ anem danŋe in ɲapaŋ, tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê ɲaê-ɲga. ²¹ Asôc nem asidôwai ɲapu tu bu atôc asê bu mac atoc Kilisi sa-ɲga.

Pol to yom pi lauwê ma ɲgac

²² Mac lauwê tigen-tigen asôc nem ɲgaci ɲapu tôte asôc Pômdau dau ɲapu. ²³ ɲahu bu laungac sêti lauwê si ɲagôlôn, ɲalêŋ tigen tôte Kilisi ti gôlôwac dabuŋ naŋ in gêm ɲac si ma sêti in ndê ɲandô, naŋ si ɲagôlôn. ²⁴ Bocdinaŋ tôte gôlôwac dabuŋ sêsôc Kilisi ɲapu, dec mac lauwê asôc nem ɲgaci ɲapu

tu gêŋ hoŋ-ɲga. ²⁵ Ma mac laungac, atac whiŋ nem awhêi, ɲalêŋ tigen tôte Kilisi tac whiŋ gôlôwac dabuŋ dec kêc ndê dac siŋ ma mbac ndu tu ɲac-ɲga. ²⁶ In kôm gêŋ dau tu bu êŋgwasin ɲac si sac hoŋ su e sêti lau dabuŋ, ma busaŋgu ti Anötö ndê yom kôm gêŋ dau ɲandô sa. ²⁷ Ma in bu kêŋ gôlôwac dabuŋ sêlhac in ɲgô-ɲga tôte lau dabuŋ ti ɲawasi atu, naŋ giso me mêtê sac me yom daŋ yêc ɲac-ɲga dom. ²⁸ ɲalêŋ tigen dinaŋ mac laungac atac whiŋ nem lauwê andic ɲawaê. Atac whiŋ ɲac tôte mac atac whiŋ daôm nem ɲamlic. Asa naŋ tac whiŋ ndê awhê, naŋ gitôte in atac whiŋ dau. ²⁹⁻³⁰ Bu ɲamalac daŋ oc tec in dau ndê ɲamlic dom, magoc yob ti gêm yaom ɲapep tôte Kilisi kôm têtê yac lau naŋ dati in ndê ɲandô, naŋ gôlôwac dabuŋ. ³¹ Anötö sôm yom pi lauwê ma ɲgac, tôte sêto yêc bocdec bu:

Tu dinaŋ-ɲga dec ɲgac daŋ oc hu damba lu dinda siŋ, ma sap in nawê dôŋ, ma inlu sêti gêŋ tigen. *[Gen 2:24]*

³² Yom pi lauwê ma ɲgac, aô gam dôhôn whiŋ yom pi Kilisi ma gôlôwac dabuŋ, ma yom dau ɲahu sip ɲalôm gi. ³³ Magoc aô wasôm têtê mac laungac tigen-tigen, bu atac whiŋ nem awhêi tôte mac atac whiŋ daôm. Ma mac lauwê hoŋ atoc nem ɲgaci sa.

6

Damba ti dindai ma balêkoc si yom ɲatô

¹ Mac balêkoc, daŋam wambu dinam ti damami tu Pômdau-ɲga, bu lêŋ dau in lêŋ gitêŋ. ² Bu Anötö ndê yomsu naŋ sôm bu, “*Toc damam lu dinam sa,*” naŋ yomsu ɲamata-ɲga naŋ Anötö gic bata yom daŋ whiŋ bocdec bu, ³ “*Kôm bocdinaŋ, dec aô wanem mbec am nem lêŋ hoŋ, ma wandic têtê nem tême mbo tamli yêc nom-ɲga.*”

⁴ Mac dambai, ayob daôm bu akôm nem balêkoc atac ɲandê dom. Magoc tôte tême hoŋ naŋ sêmbo sêwhiŋ mac, naŋ andôhôn ti anem la ɲac ɲalêŋ solop naŋ gic Pômdau ndê lau ɲawaê, e sêtiatu.

Lau akiŋ ma ɲadaui si yom

⁵ Mac lau akiŋ, daŋam wambu nem ɲadaui nom-ɲga, ma atoc ɲac sa ti asôc ɲac ɲapu ɲapep. Akôm ti nem ɲalôm sambuc, tôte mac am akiŋ Kilisi dau. ⁶⁻⁷ Ma gauc

nem bu akôm tu bu nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhiñ mac, me sêmbo dom, magoc anem akiñ ñapep eñ. Anem akiñ ñac ti nem ñalôm sambuc, bu Anötö tac whiñ bu mac akôm bocdinañ. Akôm tòm mac am akiñ Kilisi dau, ma tòm mac am akiñ lau nom-nga tawasê dom. ⁸ Bu mac aňyalê su, bu lau hoñ oc sêtap si ñagêyô sa yêc Pômdau, tu gêñ ñayham bocke nañ sêkôm-nga. Lau nañ sem akiñ ñadaui, ma lau nañ sêkôm gwelenñ tu dau-nga, nañ sêwhiñ.

⁹ Ma mac ñadaui, ayob nem lau akiñ ñalêñ ñayham eñ. Asôm yom matôc-nga tu bu akac nem lau akiñ tu sêkôm gwelen-nga, nañ dom. Bu mac aňyalê su bu Pômdau, nañ ti mac nem Ñadau ma ñac si Ñadau whiñ, nañ mbo undambê, ma inñ oc toc ñamalac dañ sa hôc gêlêc dañ dom, inñ oc êñsahê yac hoñ ña saê tigenñ.

Dandic siñ ti Anötö ndê ñaclai

¹⁰ Aneñ yom ñambu-nga bocdec. Tamkwê Pômdau ti ndê ñaclai atu bu puc mac dôñ alhac ñaŋga. ¹¹ Asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hoñ sa, dec oc tòm bu mac alhac ñaŋga ma aku Sadañ ndê lêñ tasanñ ti saê hoñ dulu. ¹² Bu yac lau dakêñ whiñ-nga neñ ñacyo dec ñamalac nom-nga dom. Mba! Yac tac siñ têtñ gôliñ ti ñaclai hoñ nañ sêmbo Sadañ ñapu. Yomandô! Yac tac siñ têtñ Sadañ ma têtñ inñ ndê ñalau sac nañ sêmbo umboñ ñasawa, ma sem gôliñ lau sac têtñ têtñ ñasec-nga dindec. ¹³ Tu dinañ-nga asôc Anötö ndê wapa siñ-nga hoñ sa, bu alhac ñaŋga ma andic siñ têtñ ndoc mac nem ñacyo sac hôc asê mac. Ma ñalêñ dinañ ñacyo dau ndê lêñ dañ oc tòm dom bu kôm mac aku sa. ¹⁴ Bocdinañ alhac ñaŋga. Asap yom ñandô dôñ ñapañ bu puc mac dôñ, gitôm piñkap nañ lau siñ-nga sêkic pi ñac si ñampêbalê. Ayob daôm bu asa lêñ gitêtñ eñ, gitôm lau siñ-nga sêyob si ñabapo ña wapa siñ-nga. ¹⁵ Amasañ daôm ñapep tu ahoc ñawaê ñayham yom malô-nga asê, tòm lau siñ-nga sêsôc atapa sa bu sêmasañ dau tu sêñsêlêñ-nga. ¹⁶ Ma asap nem akêñ whiñ dôñ ñaŋga tòm têtñ hoñ, bu yob mac têtñ Sadañ, gitôm lau siñ-nga si lautuc nañ tiñ ñac, ma si ñacyo si sôp ti ya hoñ ndu. ¹⁷ Gauc nem ñapañ bu Anötö gêm mac si su,

ma yom dau oc yob mac nem gauc gitôm gulunñ ain nañ lau siñ-nga sêunñ tiñ ñagôlônñ. Ma Anötö ndê yom tidônñ yêc mac, bu yom dau ti Ñalau Dabuñ ndê bienñ baliñ bu andic siñ-nga. ¹⁸ Akôc wapa siñ-nga hoñ dinañ, ma ateñ mbec têtñ Anötö ti Ñalau Dabuñ ndê ñaclai, ma andac inñ bu nem mac sa tòm têtñ hoñ. Anem ali, alhac ñaŋga, ma ateñ mbec tu lau dabuñ-nga tòm bêtñ hoñ.

¹⁹⁻²⁰ Ma ateñ mbec tu aô-nga whiñ. Anötö kêyalinñ aô sa bu wahoc ñawaê ñayham asê pi inñ ndê lêñ nem lau si-nga, nañ muñ-nga yêc siñ dau. Ateñ mbec bu Anötö puc aô dôñ ma kêñ yom ti gauc têtñ aô bu wawhê ñawaê dau ñahu sa ñapep eñ, ma ti neñ atac pa su, tòm inñ ndê atac whiñ. Kwahic dec aô gandôc gapocwalô tu aô neñ gwelenñ ñawaê ñayham-nga dinañ.

Pol gic bata ndê yom

²¹ Tikikus, yac neñ asidôwa atac whiñ-nga, ma Pômdau ndê ñgac akiñ ñandô, nañ oc têtñ mac loc, bu ndic miñ aneñ yom ti gwelenñ ñawaê hoñ têtñ mac. ²² Aô wanñiñ inñ têtñ mac loc, tu bu ndic miñ yac mba yom hoñ têtñ mac, ma bu êñgiliñ mac bu alhac ñaŋga.

²³ Damañ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi sêpuc mac asidôwai hoñ dôñ, bu asap mêtê atac whiñ ti akêñ whiñ-nga dôñ ñaŋga, ma ambo ti yom malô. ²⁴ Anötö ndê mwasiñ nem mac lau hoñ nañ atac whiñ yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, nañ ahuc tòm têtñ hoñ ndi.

Pol ndê bapia têt lau Pilipai-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol gic lau nan sêmbô malac Pilipai kêsi ma hoc ñawaê ñayham asê têt ñac, tòm dasam yêc Aposel 16:12-40. Tinjambu in ndôc gapocwalô yêc malac Rom, ma têt ndoc dinañ in to bapia dindéc têt lau nan sêkêt whiñ Yisu yêc malac Pilipai.

Malac Pilipai in malac tiwaê, ma lau Rom-nga daêsam sêndôc dinañ tu sênem gôlin gameñ Masedonia-nga. Luk whê sa yêc Apo 16:13 bu têt ndoc Pol bu hoc ñawaê ñayham asê yêc malac Pilipai, nan in gauc gêm bu tap lau nan sêtoc Anötô sa yêc malac dau ñamakê. Tu dinañ-nga lau ñatô gauc gêm bu mboe lau Israel-nga si lôm wê-nga dan kalhac malac Pilipai têt têt dinañ dom, bu Pol sôc lau Israel-nga si lôm wê-nga yêc malac hon tu bu nem mêtê-nga.

Pol to bapia dindéc tu bu tôc in ndê atac ñayham ñahu asê, ma bu nem danje lau Pilipai tu gêt nan sêkêt têt in tu sênem in sa-nga. Ma in whê in ndê lêt nan mbo-nga, nan sa têt ñac, ma gic min pi in ndê gwelen. In kac lau Pilipai bu sêlhac ñanğa, ma gêt ñayham me sac bocke bu hóc asê ñac, nan sêmbô ti atac ñayham ñapan. Ma in kêt puc ñac pi kêdôhônğa tasan.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Pol lu Timoti, nan am akin Yisu Kilisi, ato bapia dindéc têt mac lau nan akêt whiñ Yisu Kilisi yêc malac atu Pilipai. Alu ato têt gôlôwac dabuñ si ñagôlôn, ma têt lau nan sem akin gôlôwac dabuñ, ma têt Anötô ndê lau dabuñ hon. ² Mwasin ti yom malô akêt yac neñ Daman Anötô lu Pômdau Yisu Kilisi têt mac.

Pol ten mbec ti gêm danje Anötô

³ Têt hon nan aö gauc gêm mac, nan gam danje aneñ Anötô tu mac-nga. ⁴ Tòm bêt hon aö gateñ mbec têt Anötô tu mac hon-nga, ma gakôm ti atac ñayham atu. ⁵ Nahu bu têt têt mac akêt whiñ tiwakuc e meñ

têt kwahic dec, nan mac apuc aneñ gwelen ñawaê ñayham-nga dôn ñapan. ⁶ Ma aö gakêt whiñ bu Anötô, nan gic hu in ndê gwelen ñayham yêc mac nem ñalôm, nan oc ndic dabiñ gwelen dau ma puc mac dôn e Yisu Kilisi mbu meñ. ⁷ Aö gakôt gauc bocdinañ pi mac hon gac ñawaê, ñahu bu aö tac whiñ mac ma gauc gêm mac ñapan. Mac awêkain Anötô ndê mwasin awhiñ aö, ma alhac awhiñ aö ñapan. Mac alhac awhiñ aö têt têt nan aö gandôc gapocwalô, ma têt têt nan galhac tu wapuc ñawaê ñayham dôn ma wawhê sa bu yom ñandô-nga, nan bocdinañ. ⁸ Ma aö wasôm yom ñandô yêc Anötô anğô-nga, bu aö atac whiñ mac ndu andô, tòm Yisu Kilisi dau tac whiñ ti tawalô mac.

⁹ Ma aö gateñ mbec bu Anötô kôm mac nem gauc anyalê in-nga ti anyalê lêt ñayham ma sac-nga êñsôwec tiatu. Ma gauc dinañ oc puc mac nem mêtê atac whiñ-nga dôn e êñsôwec tiatu bocdinañ. ¹⁰ Ma bocdinañ mac oc atôm bu anjahê gêt hon ma anyalê sac ma ñayham. Asap ñayham dôn ñapan ma bocdinañ têt Kilisi ndê bêt mbu meñ-nga, nan mac oc atôm bu alhac in anğô-nga ti nem ñalôm ñawasi ma nem giso mbasi. ¹¹ Ma ñalêt dinañ dec mêtê gitêt oc ti mac nem akêt whiñ Yisu Kilisi ña-ñandô. Ma mac nem lêt gitêt dinañ oc po Anötô ndê waê sa, ma lau daêsam oc sêmpin in tu mac-nga.

Pol ndê ñahu mbo tali-nga yêc Kilisi

¹² O asidôwai, aö atac whiñ bu mac anyalê ñapep bu ñawapac nan hóc asê aö, nan kalhac ñawaê ñayham ahuc dom, magoc gêm gwelen ñawaê ñayham-nga sa. ¹³ Bu lau hon nan sêmbô Sisa ndê andu kin-nga, ma lau hon yêc malac atu dindéc, nan sênyalê bu aö gandôc gapocwalô tu Kilisi-nga. ¹⁴ Ma aö neñ gandôc gapocwalô puc asidôwai sêkêt whiñ Pômdau-nga daêsam dôn bu sêlhac ñanğa ma sêhoc Anötô ndê yom asê ti atac pa su, hóc gêtêc ñamata-nga lê su. ¹⁵ Asidôwai ñatô sêkôt gauc ñayham pi aö ma tu dinañ-nga dec sêhoc Kilisi ndê ñawaê asê. Ma ñatô sêhoc ñawaê ñayham asê bu ñac sem lêmun aö ma sêkôm tu bu sêhoc gêtêc aö-nga. ¹⁶⁻¹⁷ Nac si ñahu sem Kilisi ñawaê sa-nga solop dom, ma sêkôm

tu sêpo dau sa-nga ma tu sêkêñ ñawapac atu têtñ aõ, pi sac aneñ ñawapac gapocwalô-nga ñahô. Magoc asidôwai ñayham sêlhac sêwhiñ aõ, ñahu bu ñac atac whiñ aõ, ma sêñyalê bu aõ gandôc gapocwalô tu aneñ gwelen wapuc ñawaê ñayham dôñ-nga. ¹⁸ Aõ wasôm sake? Ñac si ñahu sêkôm gwelen-nga bu ñayham me sac, nañ gêtñ atu dom. Tigeñ aõ galic gêtñ atu dan, nañ bocdec bu, Kilisi ndê ñawaê tiapa, ma gêtñ dau kôm aõ atac ñayham atu. Ma aõ wambo ti atac ñayham ñapañ, ¹⁹ ñahu bu aõ kayalê tidôñ bu Yisu Kilisi ndê Ñalau, ma mbec nañ mac aten, nañ lu-lu oc sênem aõ sa yêc ñawapac gapocwalô-nga. ²⁰ Aõ tac whiñ ma gakêñ batan bu aõ oc mayañ tu gêtñ dan-nga dom, magoc aõ bu walhac ti neñ atac pa su, ma wapo Kilisi ndê waê sa, tôm aõ gakôm ñapañ e meñ têtñ kwahic dec. Aõ bu wambo tanli me aõ bu wambac ndu, magoc gêtñ atu tigeñ yêc, nañ bu wapo Kilisi ndê waê sa. ²¹ Aõ bu wambo tanli, dec wambo tu wapo Kilisi ndê waê sa-nga eñ, ma bu wambac ndu, dec wandi wambo wawhiñ in, nañ oc êmwasiñ aõ êñlêc. ²² Magoc aõ bu wambo tanli, dec oc nditôm bu gwelen nañ in kêtñ sip aõ aman, nañ oc ñandô sa. Aõ galic señ lu dinañ, magoc kayalê lêtñ bu wasa-nga, nañ dom. ²³ Señ lu dinañ kôm aõ neñ ñalôm gi lu. Aõ tac whiñ bu wahu nom dindec siñ, wandi wambo wawhiñ Kilisi. Señ dau ñayham kêtñ. ²⁴ Tigeñ aneñ ñalôm kac aõ bu wanem mac sa, ma bocdinañ aõ bu wambo tanli, nañ dec oc êmwasiñ mac êñlêc. ²⁵ Aõ gakêñ whiñ bu aõ wambo nom wawhiñ mac hoñ tu bu wapuc mac nem akêñ whiñ dôñ, e alhac ñaŋga ma ti atac ñayham atu tu nem akêñ whiñ-nga. ²⁶ Ma tu gêtñ hoñ dinañ-nga, dec mac oc apo Yisu Kilisi ndê waê sa êñlêc, ma atac ñayham atu tu aõ wambu wameñ ma wambo wawhiñ mac tiyham-nga.

²⁷ Yom atu dec wasôm têtñ mac. Ayob daôm bu asa nem lêtñ hoñ aŋkuc lêtñ gitêtñ, nañ gic lau nañ sêkêñ whiñ Kilisi ndê ñawaê ñayham, nañ ñawaê. Ma bocdinañ aõ bu waloc ma walic mac tiyham, me bu waŋgô ñawaê ñambwa pi mac, goc wañyalê bu mac hoñ apiñ daôm dôñ, ma ambo ti nem ñalôm tigeñ, ma alhac ñaŋga tu apuc

ñawaê ñayham, nañ mac akêñ whiñ, nañ dôñ. ²⁸ Ma aõ oc wañyalê bu mac atôc daôm tu lau nañ sêkêñ kisa mac-nga dom. Gêtñ dau oc tôc asê bu mac atap Anötö ndê mwasiñ nem mac si-nga sa su, ma lau nañ sêkêñ kisa mac, nañ sic waê bu Anötö señ ñac su sêniñga. ²⁹ Aŋgô su nañ. Anötö kêmwasiñ mac tu Yisu Kilisi-nga. Tu dinañ-nga dec mac akêñ whiñ Yisu, ma gêtñ dan whiñ bocdec bu, mac ahôc ñawapac tu in-nga whiñ. ³⁰ Ñawapac kain tigeñ mac alic aõ gahôc muñ-nga, ma kwahic dec mac aŋgô bu gahôc ñapañ gambo, nañ kwahic dec tap mac sa su bocdinañ.

2

Lau sêkêñ whiñ-nga si lêtñ

¹ Mac ati Kilisi ndê lau, dec gêm mac sa, me mba? In ndê atac whiñ mac-nga kêtñil mac bu atac whiñ nem asidôwai, me mba? Ñalau Dabuñ kêtñ mac nem ñalôm pitigeñ, me mba? Mac nem akêñ whiñ Kilisi kêtñil mac bu tamwalô nem asidôwai ti anem ñac sa, me mba? ² Bu bocdinañ, dec wandac mac bu ambo ti nem gauc pitigeñ, ma ti nem ñalôm tigeñ, ma asap mêtê atac whiñ asidôwai-nga dôñ ñapañ. Ambo bocdinañ, dec mac oc akôm aõ atac ñayham êñlêc. ³ Mac lau tigeñ-tigeñ gauc nem daôm êñlêc dom ma atoc daôm sa dom, magoc aŋgwinin daôm ma atoc nem asidôwai sa hóc gêtñil daôm. ⁴ Akôc gauc pi lêtñ anem daôm sa-nga ñapañ dom, magoc akôc gauc pi lêtñ anem asidôwai sa-nga.

Kilisi kêtñwinin dau, ma Anötö toc in sa

⁵ Akôc gauc kain tigeñ tigeñ dinañ bu in kêtñil Yisu Kilisi dau ndê lêtñ. ⁶ Bu Kilisi in Anötö ñandô. Tigeñ in gauc gêm bu kôc ñaclai ti ñawasi atu tôm Anötö dau ndê, nañ dôñ ma mbo gitôm Anötö dau ñapañ dom. ⁷ In gêtñil ñayham bu hu gêtñ undambê-nga hoñ dinañ siñ, ma ti ñgac akiñ ñambwa. In meñ mbo nom, ma lau nom-nga sêlic in gitôm ñac dau si dan. ⁸ In kêtñwinin dau ma danŋa wambu têtñ Damba e tôm in mbac ndu. Yomandô. In mbac ndu pi a gicso dau gitôm ñgac sac dan. ⁹ Tu in ndê lêtñ hoñ dinañ-nga dec Anötö toc in sa kêtñil, ma kêtñ ñaê ti waê têtñ in nañ hóc gêtñil ñaê ti waê hoñ su. ¹⁰ Ma

tu dinañ-nga aŋela ma ŋamalac ti gêñ hoñ nañ sêmbo undambê ma sêmbo nom me nom ŋalôm, nañ oc sêtoc Yisu ndê ñaê sa ma sêpôn haduc têt in. ¹¹ Ma ñac hoñ oc sêhoc yom asê ma sêsôm asê bu yomandô, Yisu Kilisi in Pômdau. Ma ñalêt dinañ ñac oc sêtoc Damañ Anötö ndê waê sa.

Lau sêkêt whiñ-nga sêtôm ñawê nom-nga

¹² O aneñ lau atac whiñ-nga. Têt têt aö gambo gawhiñ mac, nañ aö galic bu mac dañam wambu Anötö ñapep. Ma kwahic dec aö g ambo gawhiñ mac dom, ma gañgô ñawaê bu mac akôm bocdinañ hóc gêlêc ñamata-nga su. Asap nem lêt dinañ dôn ñapañ andic ñawaê. Atoc Anötö sa ma atoc in, ma asa nem lêt hoñ têt in atac whiñ. Ma ñalêt dinañ in ndê mwasin nem mac si-nga, nañ mac atap sa su, nañ oc ti gêt ñandô mbasi-nga dom. ¹³ Bu Anötö dau ndê ñaclai gêt gwelen yêc mac nem ñalôm, tu bu kôm mac atac tec lêt bocke nañ so in ndê atac whiñ. Ma ñaclai dau oc nem mac sa bu asa nem lêt aŋkuc in ndê atac whiñ. ¹⁴ Gêt hoñ nañ mac bu akôm, nañ ayob daôm bu atucdiñ me aseñ daôm pi dom. ¹⁵ Ma ñalêt dinañ mac oc ambo ti nem ñalôm ñawasi ma giso mbasi. Bu mac ati Anötö atui awhê ma ñgac, ma ambo nom ambo lau sac nañ si lêt dañ solop dom, nañ ñalôm. Magoc mac akôm mêtê solop eñ andic ñawaê, bu ambo lau dau ñalôm atôm ya ñawê nañ pô gameñ têt ôbwêc. ¹⁶ Ma ñalêt dinañ oc nem lau dau sa tu bu sêñyalê yom ñandô nañ têt señ dandöc tañli-nga asê, nañ mac asap dôn ambo. Ma tu dinañ-nga gwelen nañ gakôm yêc mac-nga oc ñandô mbasi dom, ma têt ndoc Kilisi mbu meñ, nañ mac oc ati aneñ ñahu wapo dauñ sa-nga. ¹⁷⁻¹⁸ Gwelen ti sakin nañ ti mac nem akêt whiñ ña-ñandô, nañ gitôm da ñayham nañ mac akêt têt Anötö. Ma lau Rom-nga bu sêkic yom bu sêkêc aneñ dac siñ, dec oc têt da dañ tiyham nañ sêkêc sac mac nem da dau ñahô. Tigeñ aö neñ atac ñayham tu mac-nga oc pacndê dom, aö oc wambo ti atac ñayham eñ. Ma mac bocdinañ, ambo ti nem atac ñayham awhiñ aö.

Pol bu êñkiñ Timoti têt Pilipai ndi

¹⁹ Pômdau Yisu bu lic ñayham, dec gakêt batan bu ñasawa sauñ aö oc wañkiñ Timoti têt mac loc. Aö atac whiñ bu wañgô ñawaê pi mac, oc kôm aneñ ñalôm tighô. ²⁰ Aö bu wañkiñ in, ñahu bu ñamalac dañ têt in mbo dom, nañ kêt ndê ñalôm sambuc tu nem yaom mac-nga. ²¹ Bu lau daêsam gauc gêt Yisu Kilisi ndê gwelen hóc gêlêc dom, magoc gauc gêt dau si gêt hóc gêlêc su. ²² Magoc Timoti ndê lêt ti sakin ña-ñandô ñayham mac alic su, ma aŋyalê bu in gêt akiñ aö gitôm in dau damba, tu puc gwelen ñawaê ñayham-nga dôn. ²³ Bocdinañ têt ndoc aö bu walic señ bocke ñac oc sêkôm têt aö, nañ aö gauc gêt bu wañkiñ in têt mac loc ñagahô. ²⁴ Ma aö gakêt whiñ bu Pômdau dau oc nem aö sa, ma ñasawa sauñ aö dauñ oc watêt mac waloc bocdinañ.

Pol sôm bu êñkiñ Epaprodaitas têt ñac ndi

²⁵ Muñ-nga mac aŋgô bu aö gandöc ti ñawapac, dec aŋkiñ Epaprodaitas bu nem aö sa. In gêt gwelen whiñ aö gitôm aneñ asidôwa ñandô, ma kalhac gitôm ñgac siñ-nga ñayham tu kôm gwelen ñawaê ñayham-nga. Kwahic dec aö gauc gêt tidôn bu wañkiñ in mbu têt mac loc ñagahô. ²⁶ In tac whiñ ñandô bu lic mac hoñ tiyham, ma in kêtalê bu mac aŋgô ñawaê pi in ndê gêmbac, dec kôm in ñalôm ñawapac tu mac-nga. ²⁷ Bu gêmbac dau kôm in yham dom, kêtin bu in mbac ndu. Tigeñ Anötö tawalô in ma kôm in ñayham sa. Ma Anötö tawalô aö bocdinañ, bu Epaprodaitas bu mbac ndu ma hu aö siñ, dec oc kêt ñawapac atu dañ tiyham têt aö. ²⁸ Tu dinañ-nga dec aneñ ñalôm kac aö bu wañkiñ in mbu têt mac loc, ma mac oc atac ñayham bu alic in tiyham, ma aneñ ñalôm ñawapac oc tighô bocdinañ. ²⁹ Tu Pômdau-nga dec akôc in sa ti atac ñayham atu têt ndoc in hóc asê mac. Aö wasôm têt mac bu atoc in ma lau nañ sêtôm in, nañ sa ñapep. ³⁰ Bu in kêt dau sambuc ma têt dau dom bu mbac ndu tu Kilisi ndê gwelen-nga. Bu in gêt akiñ aö gêt mac hoñ aŋôm, e kêtin bu in mbac ndu.

3

Ñahu andô dati lau gitêt yêc Anötö aŋgô-nga

¹ A neŋ asidôwai, aö bu wasôm yom ŋatô têtŋ mac whiŋ bocdec bu. Ambo ti atac ŋayham ŋapaŋ tu mac ati Pômdau ndê lau-ŋga. Yom naŋ kwahic dec aö bu wato, naŋ gato kaiŋ tigen têtŋ mac muŋ su, magoc aö galic ŋayham bu wato tiyham, tu bu wapuc mac dôŋ bu yom tasan kôm mac nem akêtŋ whiŋ tisac dom. ² Ayob daôm ŋapep têtŋ lau sac naŋ sêkac mac bu asôc †pwac sêsê launŋac ŋamlic ŋatô su-ŋga ŋapu. Ŋac sêtôm giam pôm ma atac whiŋ bu sêkôm mac nem ŋamlic tisac ŋambwa. ³ Ŋac gauc gêm bu pwac sêsê ŋamlic-ŋga dinaŋ kôm ŋac sêti Anötö ndê lau solop. Magoc mba. Pwac dinaŋ ŋa-ŋahu andô hêganônŋ yac lau naŋ tam akiŋ Anötö tôm Ŋalau Dabuŋ gêm gôliŋ yac. Yac neŋ ŋahu dapo dauŋ sa-ŋga sip gêtŋ naŋ ŋamalac ŋambwa sêkôm têtŋ yac ŋamlic, naŋ dom, magoc sip gwelenŋ naŋ Yisu Kilisi kôm yêc yac neŋ ŋalôm-ŋga.

Kilisi tigen ti Pol ndê ŋahu po dau sa-ŋga

⁴ Lau ŋatô gauc gêm bu Anötö oc kôc ŋac sa tu gêtŋ ŋamlic-ŋga. Oc tôm bu wapo dauŋ sa pi gêtŋ kaiŋ dinaŋ whiŋ, ma aö bu wakôm dec aneŋ ŋahu wapo dauŋ sa-ŋga hôc gêlêc lau hoŋ si su. ⁵ Bu sêsê aneŋ ŋamlic ŋatô su têtŋ aneŋ bêc ti-8-ŋga kêkuc lau Israel-ŋga si pwac. Aö Israel si danŋ, naŋ gasa akêtŋ Benjamin ndê toŋ. Aö kayalê abanŋ si yom Hibuŋ ti gêbôm hoŋ. Aö kakuc lau Palêsai si lêtŋ sêsôc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapu-ŋga. ⁶ Aö gakêtŋ dauŋ sambuc tu gêtŋ bocke naŋ gakôm, tôm naŋ muŋ-ŋga gakêtŋ kisa lau sêkêtŋ whiŋ Yisu-ŋga ti neŋ ŋalôm sambuc. Ma yêc ŋamalac aŋgô-ŋga aö gatôm ŋgac gitêtŋ tu kakuc Moses ndê yomsu hoŋ ŋapep-ŋga.

⁷ Muŋ-ŋga aö gapo dauŋ sa ma gauc gêm bu Anötö oc kôc aö sa tu gêtŋ dinaŋ-ŋga, tigen kwahic dec aö kayalê Kilisi, dec taŋkwê gêtŋ dinaŋ ŋadaŋ bu nem aö sa tiyham lec dom. ⁸ Yomandô. Kwahic dec aö gatap mwasinŋ atu andô sa, tu kayalê Yisu Kilisi-ŋga, ma tu aneŋ Pômdau in-ŋga. Ma aö taŋkwê in tigen bu nem aö sa. Tu dinaŋ-ŋga dec galic gêtŋ ŋatô hoŋ gitôm gêtŋ ŋambwa ma gêtŋ ŋagolop, ma gahu siŋ su tu bu Kilisi tigen ti aneŋ ŋahu gapo dauŋ sa-ŋga. ⁹ Aö bu wasap Kilisi tawasê dôŋ ŋaŋga, ŋahu bu Anötö kôc aö sa ma gêlic aö gitôm ŋgac

gitêtŋ tu gakêtŋ whiŋ Kilisi-ŋga, ma tu kakuc lêtŋ yomsu-ŋga dom. Yomandô. Anötö kêmwasiŋ aö ŋambwa, dec sam aö bu ŋgac gitêtŋ tu gakêtŋ whiŋ Kilisi-ŋga. ¹⁰ Aö tac whiŋ bu wanyalê Kilisi ti Anötö ndê ŋaclai atu, naŋ uŋ Kilisi sa akêtŋ lau batê-ŋga. Ma waŋkuc in ndê lêtŋ hôc ŋandê ti mbac ndu-ŋga. ¹¹ Ma aö gakêtŋ batanŋ bu oc waŋkuc in ndê lêtŋ tisa akêtŋ lau batê-ŋga bocdinaŋ.

Polyêm dau su ŋandô tu bu êŋkuc Kilisi-ŋga

¹² Ŋalêtŋ dinaŋ aö tac whiŋ ndu andô bu wanyalê Kilisi ti waŋkuc in-ŋga, tigen aö wasôm bu aö gac dabiŋ neŋ lêtŋ hoŋ tu waŋkuc in-ŋga su lec dom. Mba. Magoc Yisu Kilisi kôc aö dôŋ ma gêm aö k wi tu bu wati in ndê, ma tu dinaŋ-ŋga dec aö gayêm dauŋ su tu bu wanyalê ti waŋkuc in ŋapep eŋ, gakôm gitôm ŋgac naŋ kêtŋ ŋaŋga bu tap in ndê ŋaôli sa. ¹³ Asidôwai, aö kayalê bu aö gac dabiŋ lêtŋ dau su dom. Magoc aö gakôm gêtŋ tigen bocdec bu, aö waŋlhiŋ gêtŋ naŋ yêc aö dômwêtŋ-mbu naŋ siŋ, ma wakôm ŋaŋga bu wakôc gêtŋ naŋ yêc aö aŋônŋ ndô-ŋga, ¹⁴ gitôm ŋgac naŋ kêtŋ ŋaŋga ma gêm neneŋ bu hôc asê batiŋ pacndê-ŋga ma tap ndê ŋaôli sa. Ma ŋaôli naŋ aö gayêm dauŋ su bu wakôc, ma Anötö kêgalêm aö sa ma piŋ aö dôŋ gam damiŋ Yisu Kilisi tu bu watap sa-ŋga, naŋ mwasinŋ dandöc taŋli yêc undambê-ŋga.

Dasa neŋ lêtŋ bambaliŋ dom

¹⁵ Yac lau naŋ dati gwalam akwa dakêtŋ whiŋ-ŋga, naŋ taŋkuc gauc tigen dinaŋ dandic ŋawaê. Ma mac bu gauc nem yom ŋatô so aneŋ, naŋ Anötö oc tôc tiawê têtŋ mac. ¹⁶ Magoc lêtŋ naŋ Anötö tôc têtŋ yac lau dakêtŋ whiŋ-ŋga su, naŋ dasa dandic ŋawaê. ¹⁷ O asidôwai. Aneŋ lêtŋ ti mac hoŋ nem dôhônŋ aŋkuc-ŋga. Ma tamtiŋ lau naŋ sêŋkuc aö neŋ lêtŋ, ma aŋkuc ŋac bocdinaŋ. ¹⁸ Aö gasôm yom dinaŋ, ŋahu bu lau daêsam sêsa si lêtŋ bambaliŋ, dec tôc asê bu sêlic Yisu ndê mbac ndu pi a gicso dau gitôm gêtŋ ŋambwa, ma sêtôm ŋacyo yom ŋandô-ŋga. Aö gasôm yom dau têtŋ mac têtŋ ŋatô su, ma kwahic dec wasôm tiyham ti taŋsulu eŋ. ¹⁹ Lau kaiŋ dinaŋ sic waê bu sêniŋga. Ŋac gauc gêm gêtŋ nom-ŋga gitôm gêtŋ danenŋ ti danôm-ŋga kêlêc, ma bocdinaŋ dec gêtŋ

dau ti ñac si pômdau. Magoc gêñ nanj sêlic bu ñayham ma sêtoc dau sa pi, nanj dalic bu gêñ mayan-nga. ²⁰Yac neñ malan ñandô yêc undambê. Ma yac dakêñ batan ti dahôn yac neñ †Ngac Nem Yac Si-nga bu mbu akêñ undambê meñ, nanj Pômdau Yisu Kilisi dau. ²¹Inj kôc ñaclai atu gitôm bu kên gêñ honj sêsôc inj ndê gôlinj ñapu, ma inj oc nem yac neñ ñamlic waêmba kwi ti ñamlic wakuc ma ti ñawasi atu, ña ñaclai tigenj dinanj.

4

Pol gêm la lau Pilipai

¹Tu dinanj-nga dec anej asidôwai, aö wasôm têtj mac bu alhac ñanja ti asap nem akêñ whinj Pômdau dôñ. Aö atac whinj mac ndu andô, ma gakêñ batan bu walic mac tiyham. Anej gwelenj ña-ñaöli ñayham ti neñ atac ñayham ñahu, nanj mac daôm.

²Aö ganğô bu mac nem awhê lu, nanj Yuodia lu Sintike sêsenj dau. Aö bu wasôm têtj injlu bu sêmasanj yom nanj yêc injlu ñasawa, ma sêmbô ti si ñalôm tigenj tu injlu sêkêñ whinj Pômdau-nga. ³Ma anej silip ñayham Sisigus,* aö bu wandac am bu nem awhê lu dinanj sa, ñahu bu munj-nga injlu sem gwelenj tu sêpuc ñawaê ñayham dôñ-nga sêwhinj aö ma Klemen ti anej asidôwai ñatô, nanj si ñaê honj yêc Anötö ndê Buku Tanji-nga.

⁴Tu mac ati Pômdau ndê lau-nga dec wasôm têtj mac bu ambo ti atac ñayham ñapanj. Aö wasôm tiyham bu ambo ti atac ñayham ñapanj. ⁵Asap lêtj malô dôñ tu bu lau honj sêñyalê bu yac lau dakêñ whinj-nga neñ mêtê dau dinanj. Gauc nem bu ndoc kêpinj bu Pômdau mbu meñ.

⁶Ahêgo daôm tu gêñ danj-nga dom. Ñawapac bocke nanj tap mac sa, nanj atôc têtj Anötö sip nem mbec ñalôm, ma andac inj bu nem mac sa. Ma anem danje inj tu gêñ honj-nga. ⁷Ma Anötö ndê yom malô oc nem mac lau nanj inj pinj mac dôñ am daminj Yisu Kilisi, nanj ahuc, ma nem gôlinj mac nem gauc ti ñalôm. Bu Anötö ndê yom malô inj gêñ atu andô, hóc gêlêc ñamalac honj si gauc.

* **4:3:** Sisigus - yom dau yêc Yom Grik, ma danem kwi bu 'ñamalac nanj kôm gwelenj whinj ndê silip.' Lau ñatô gauc gêm bu yom dau inj ñgac Pilipai-nga danj ndê ñaê, ma lau ñatô gauc gêm bu inj ñaê dom, magoc Pol to yom dau hêganônj ñamalac danj nanj kôm gwelenj whinj inj.

⁸O anej asidôwai. Aö wasôm yom danj tiyham. Yom bocke nanj yomandô, ma gêñ bocke nanj gêñ tiwaê ma gêñ solop ma ñawasi, gêñ nanj gic lau honj tandô ñayham, ma gêñ ñayham datoc sa-nga, ma mêtê ti yom ma gauc honj nanj gitêtj enj, nanj wasôm têtj mac bu gauc nem lhac nem gauc ñapanj. ⁹L êñ ti sakinj bocke nanj aö kadôhônj ti gac dulu têtj mac, me mac anğô y êc aö me alic aö gakôm, nanj akôm andic ñawaê. Ma Yom Malô Ñadau Anötö dau oc mbo whinj mac.

Pol gêm danje lau Pilipai

¹⁰Munj-nga mac am aö sa, magoc ñasawa lê e meñ têtj kwahic dec, mac atap senj danj sa tu anem aö sa tiyham-nga dom. Kwahic dec mac gauc gêm aö ma ankinj gêñ tu anem aö sa-nga, ma gêñ dinanj kôm aö atac ñayham atu, ma kapiñ Pômdau tu mac am aö sa-nga. ¹¹⁻¹²Aö gato yom dinanj tu gapônnda daun-nga dom. Mba. Aö kayalê têtj gapônnda daun-nga, ma kayalê têtj gandöc mwasiñ ñalôm-nga. Aö bu neñ gêñ mba ma gêñ yô aö, me bu neñ gêñ daêsam ma waneñ hóc aö dôñ, tigenj wahêgo daun dom. Ñahu bu aö kadôhônj daun su bu ñayham me sac bocke bu tap aö sa, nanj aö oc wambo ti atac ñayham enj. ¹³Kilisi kêtj ñaclai têtj aö bu wakôm gêñ honj, ma tu dinanj-nga dec aö gatôm bu wambo ti atac ñayham enj.

¹⁴Bocdinanj, aö bu wapônnda daun, dec wambo ti atac ñayham enj, magoc mac akôm mêtê ñayham ma gauc gêm anej ñawapac dec ankinj gêñ tu anem aö sa-nga. ¹⁵⁻¹⁶Mac lau Pilipai-nga anjalê su bu têtj ndoc mac anğô ñawaê ñayham tiwakuc, ma aö galom malac atu Tesalonika, nanj mac ankinj gêñ tu anem aö sa-nga têtj ñatô. Ma têtj têtj nanj gahu mac nem gameñ Masedonia-nga sinj, nanj gôlôwac dabunj malac ñatô-nga sêkêñ gêñ danj tu sênem aö sa-nga dom. Mac tamwasêm. ¹⁷Aö tac whinj bu mac asap nem mêtê akêñ gêñ-nga dinanj dôñ ñapanj. Aö gasôm yom dau tu bu wakac mac bu akêñ gêñ têtj aö-nga lec dom, magoc aö kayalê bu mac bu asap nem lêtj amwasiñ aö ma lau ñatô-nga dôñ, dec lêtj dau oc êmwasiñ mac hóc gêlêc su ô. ¹⁸Kwahic dec aö

gapônda gêñ dañ dom. Gêñ nañ mac añkiñ têtñ aö ma Epaprodaitas kêtñ têtñ aö gêm mac añôm, nañ daêsam ñandô dec gêm aö sa kêtéc. Gêñ dau gitôm da ñamalu ñayham nañ Anötö tac whiñ, ma gic iñ tandô ñayham. ¹⁹ Anötö, nañ yob aö ñapañ, iñ Mwasinñ ti Nawasi atu Nadau, ma Yisu Kilisi ti ñahu datap iñ ndé mwasinñ atu sa-nga. Ma aö kayalê bu gêñ bocke nañ mac apônda, nañ yêc iñ ndé mwasinñ atu ñalôm, ma iñ oc kêtñ têtñ mac. ²⁰ Bocdinañ dapo Damañ Anötö ndê waê sa tôm têtñ honñ ndi. Yomandô.

Pol gic bata iñ ndê bapia

²¹ Akêtñ aneñ acsalô têtñ lau dabuñ honñ nañ sêkêtñ whiñ Yisu Kilisi yêc malac Pili-pai. Asidôwai nañ sêmbo sêwhiñ aö, nañ sêkêtñ si acsalô têtñ mac bocdinañ. ²² Ma Anötö ndê lau dabuñ honñ nañ sêmbo malac dindec, nañ boc-dinañ. Ma lau sêkêtñ whiñ-nga nañ sem gwelenñ sêmbo Sisa ndê andu, nañ gauc gêm mac hóc gêtéc.

²³ Mwasinñ akêtñ Pômdau Yisu Kilisi puc mac nem gatôm dôñ.

Pol ndê bapia têtj lau Kolosi-nga Yom whê bapia dindec sa-nga

Malac Kolosi yêc gamej Esia-nga, magoc Pol dau inj gêm mêtê yêc malac Kolosi dom. Têtj ndoc inj gêm mêtê mbo malac Epesas, nanj ngac Kolosi-nga danj ñaê Epapras ngô ma kêj whinj, ma tinjambu Epapras mbu gi hoc ñawaê ñayham asê yêc ndê malachu Kolosi (1:7; 4:12), ma lau ñatô sic hu sêkêj whinj Yisu. Tinjambu Epapras ndöc gapoc-walô whinj Pol (Pilemon 23), ma gic minj têtj Pol pi lau sêkêj whinj-nga yêc malac Kolosi.

Pol to bapia dindec ma sôm têtj lau Kolosi-nga bu inj gêm danje Anötö tu ñac si sêkêj whinj-nga, ma inj tôc lêtj ñayham daêsam têtj lau sêkêj whinj-nga tu sênkuc-nga. Ma inj to yom ñatô bu whê lau Kolosi si gauc sa pi yom ñandô. Nahu bu lau ñatô sênsôj ñac pi lau nom-nga si lêtj ñatô (2:4, 8, 16-23), ma ñac sêtoc Kilisi sa ñapep dom, ma bocdinaj inj tôc asê bu Anötö kêj gêtj honj sêsôc Kilisi ñapu (1:15-20; 2:9-15).

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê aposel kêkuc Anötö ndê atac whinj, lu yac nej asidôwa Timoti ato bapia dindec. ² Ato têtj mac asidôwai nanj andôc malac atu Kolosi, mac lau dabuj nanj akêj whinj Kilisi. Mwasinj ti yom malô akêj Damanj Anötö têtj mac.

Pol tej mbec tu lau Kolosi-nga

³ Tôm bêtj honj yac atej mbec têtj Anötö, yac nej Pômdau Yisu Kilisi Damba, ma am danje inj tu mac-nga. ⁴ Nahu bu yac anjô ñawaê bu mac akêj whinj Yisu Kilisi ñanja, ma atac whinj Anötö ndê lau dabuj honj. ⁵ Mac nem akêj whinj ti atac whinj ñahu sip mwasinj atu nanj mac akêj batam ambo, nanj Anötö po sa gwananj tu mac-nga yêc undambê. Yom pi gêtj dau mac anjô munj su, têtj ndoc sêhoc yom ñandô ñawaê ñayham-nga asê têtj mac. ⁶ Ñawaê ñayham dau têtj mac menj, ma mac anjô ti anyalê

yom ñandô pi Anötö ndê mwasinj atu. Têtj ndoc mac anjô tiwakuc e menj têtj kwahic dec, nanj ñawaê ñayham dau gêm ñandô ma tiapa yêc mac nem gamej. Ma ñalêtj tigenj inj gêm ñandô ma tiapa ma gêm gamej nanj lau Rom-nga sem gôlinj, nanj ahuc. ⁷ Ñawaê dau Epapras kêdôhôtj têtj mac. Inj yac nej ngac atac whinj-nga nanj gêm gwelenj whinj yac, ma ngac akij ñandô nanj gêm akij Kilisi tu mac-nga. ⁸ Ma inj gic minj têtj yac pi mac nem lêtj atac whinj asidôwai-nga nanj Nalau Dabuj kêj têtj mac.

⁹ Tu dinaj-nga têtj bêtj ñamata-nga nanj yac anjô mac nem ñawaê e menj têtj kwahic dec, nanj yac atej mbec tu mac-nga ñapanj. Yac andac Anötö bu kêj gauc têtj mac e anyalê Nalau Dabuj ndê lêtj tidôtj. Ma ñalêtj dinaj mac oc anyalê lêtj nanj Anötö tac whinj bu yac dasa-nga, nanj ñapep enj. ¹⁰ Yac atej mbec bu mac asa nem lêtj gitêtj, bu tôc asê bu mac ati Pômdau ndê lau, ma inj oc lic mac nem lêtj honj ndic inj tandô ñayham. Yac atej mbec bu mac nem akêj whinj oc nem ñandô ñayham yêc gwelenj honj nanj mac akôm, ma bu mac nem gauc anyalê Anötö-nga ênsôwec tiatu. ¹¹ Anötö ndê ñaclai ti ñawasi atu kêj ñanja têtj mac bu akôm gêtj honj, ma ñawapac bu tap mac sa, dec mac atôm bu alhac ñanja ma ahôc ti atac pa su. Ma ambo ti atac ñayham, ¹² ma anem danje Damanj Anötö, nanj gic dabuj mac e atôm bu awêkainj inj ndê gamej ñawê-nga awhinj inj ndê lau dabuj honj. ¹³ Inj kêgaho yac su yêc ñaclai ñasec-nga, ma kêj yac dambo inj ndê Atu nanj inj atac whinj ñandô, nanj ndê gôlinj ñapu. ¹⁴ Ma Anötö kêmwasinj yac, dec gêmlihi yac ti kêgapwêc yac su yêc sakinj mêtê sac-nga, ma suc yac nej sac kwi. Ma datap mwasinj atu dau sa yêc inj ndê Atu dau.

Kilisi ti ndê gwelenj

¹⁵ Lau danj sêlic Anötö dom, magoc inj Atu Kilisi gêm inj anjô ma tôc inj asê têtj yac. Inj tinjamata gêtj honj nanj Anötö kêj. ¹⁶ Bu gêtj undambê-nga ti gêtj nom-nga honj nanj Anötö kêj, nanj kêj ña Kilisi. Gêtj nanj dalic ña tanôtj, ma gêtj nanj tôm dom bu dalic ña tanôtj, gitôm ajele me ñalau me gôlinj ma ñaclai tidau-tidau, gêtj honj dinaj Anötö kêj ña Kilisi ma kêj tu Kilisi-nga. ¹⁷ Inj tinjamata gêtj honj, ma gêtj honj si ñahu

sêmbô-nga yêc inj. ¹⁸ Ma inj gêm gôlinj gôlôwac dabunj. Inj ti ngagôlônj, ma gôlôwac dabunj sêti inj ndê nandô. Ma inj munj gôlôwac dabunj bu ti ngac namata-nga bu tisa akênj lau batê-nga. Ma bocdinañ gênj danj hôc gêlêc inj su dom. ¹⁹ Bu Anötö gêlic ñayham bu kênj dau sambuc sip Atunjac ñalôm ma mbo whinj inj. ²⁰ Ma inj kêkinj Atu dau sip nom menj bu hê wamba ñamalac ma gênj nom-nga ti gênj undambê-nga honj têtj Anötö. Ma kwahic dec ñamalac sêtôm bu sêmbô Anötö anjgô-nga ti yom malô, tu Atunjac ndê dac nanj kêc sinj pi a gicso-nga.

²¹ Munj-nga, mac ambo ahê têtj Anötö. Mac ambo atôm inj ndê ñacyo tu gauc ti mêtê sac-sac nanj yêc mac-nga. ²² Magoc inj dau kêmasanj lêtj bu Kilisi sip nom menj ti ñamalac ma mbac ndu, tu bu hê wamba mac têtj Anötö tiyham. Ma inj tac whinj bu kênj mac alhac inj anjgô-nga atôm lau dabunj nanj nem giso ti yom mbasi. ²³ Mac bu alhac ti akênj whinj ñanjan ma akênj batam Anötö ndê mwasiñ nanj ñawaê ñayham tôc asê têtj mac, ma ahu sinj dom, dec mac oc atap mwasiñ dau sa. Ñawaê ñayham dau mac anjgô su, ma sêhoc asê yêc gameñ honj nanj yêc lau Rom si gôlinj ñapu, nanj bocdinañ. Ma aö Pol gati ngac akiñ ñawaê ñayham dau-nga.

Pol whê ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga sa

²⁴ Nandê bocke nanj aö gahôc tu wapuc mac nem akênj whinj dôñ-nga, nanj gahôc ti atac ñayham eñ. Ma aö kayalê bu aö gac waê bu wahôc ñandê ñapanj, tu gwelenj nanj aö gakôm tu bu wapo Kilisi ndê ñandô, nanj gôlôwac dabunj sa-nga. M agoc aö oc wahôc e wandic dabinj gênj honj nanj Kilisi kêyalinj sa bu wahôc. ²⁵ Aö gakôm gwelenj gam akiñ gôlôwac dabunj, kakuc lêtj nanj Anötö dau kêmasanj dec kêyalinj aö sa tu mac-nga, ma kêkinj aö bu wahoc ñawaê ñayham asê e Anötö ndê yom tiapa yêc gameñ honj. ²⁶ Têtj ñamata-nga e menj, yom pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga, nanj ñahu yêc sinj dau têtj lau nom-nga. Magoc kwahic dec inj tôc asê tiawê têtj inj ndê lau dabunj. ²⁷ Inj tac whinj bu lau dabunj sênyalê yom nanj munj-nga yêc sinj dau, nanj bocdec bu. Inj bu êmwasiñ mac ñlau gameñ apa-nga bu atap inj ndê ñawasi atu sa, dec kênj Kilisi sip nem ñalôm. Ma gênj

dinañ ti mac nem ñahu akênj batam bu atap inj ndê ñawasi sa-nga.

²⁸ Yac ahoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê, ma Anötö kênj gauc ñayham têtj yac bu akênj puc ti andôhônj lau sêkênj whinj-nga honj. Ma yac akôm bocdinañ tu bu andic dabinj ñac honj e akênj ñac sêlhac Anötö anjgô-nga sêtôm lau gwalam akwa sêkênj whinj Kilisi-nga. ²⁹ Ma aö gakôm gwelenj ti gahôc ñandê atu, tu bu wakôm gênj dau ñandô sa-nga, ña Kilisi dau ndê ñaclai nanj gêm gwelenj ñanjan yêc aö neñ ñalôm.

2

¹ Aö gawhê neñ gwelenj sa têtj mac, ñahu bu aö atac whinj bu mac anjalê bu aö gayêm dauñ su ñandô tu mac-nga, ma tu lau Laodisia-nga, ma tu lau sêkênj whinj-nga honj nanj sêlic aö anjônj dom-nga, nanj bocdinañ. ² Aö tac whinj bu mêtê atac whinj-nga pinj mac honj dôñ, ma puc mac dôñ bu alhac ñanjan. Ma yom pi Anötö ndê lêtj nem lau si-nga nanj munj-nga yêc sinj dau, nanj aö tac whinj bu mac anjalê tidônj andô, e kôm mac alhac ti akênj whinj ñanjan eñ. Yom dau hêganônj Kilisi. ³ Bu yom ti gauc nanj atu andô ma tôc bu êmwasiñ yac-nga, nanj Anötö gêm ahuc yêc inj-nga.

⁴ Aö gawhê yom honj dinañ sa têtj mac, ñahu bu aö gatec bu lau ñatô sêmbac yom mac ma sêñsau mac. ⁵ Bu aö dauñ gambo gawhinj mac dom, tigenj yêc aneñ ñalôm aö gauc gêm mac ñapanj. Ma aö atac ñayham atu, bu kayalê bu mac akênj whinj Kilisi ñanjan, ma asa nem lêtj honj ñapep.

Dasa neñ lêtj tiwakuc tu Kilisi-nga

⁶ Mac akôc Yisu Kilisi sa su ti mac nem Pômdau, dec akênj inj tinamata nem lêtj honj. ⁷ Akôc ñanjan yêc inj tôc a nanj ñawakac gacgenj sip nom ñalôm gi. Ma inj ndê ñaclai po mac nem akênj whinj sa bu alhac ñanjan, alhac yom ñandô nanj sêndôhônj têtj mac, nanj ñahô. Ma yom anem dange Anötö-nga nem mac ahuc tôc bêt honj. ⁸ Ayob daôm ñapep bu lau tasanj si yom ñambwa-ñambwa êñsônj mac nem gauc ma êngaho mac su yêc yom ñandô e ati lau gapocwalô-nga lec dom. Ñac si yom dau ñahu kêkuc abunjac si lêtj ti mêtê nom-nga ñambwa, ma menj akênj Kilisi ndê dom.

⁹ Bu Anötö kêḅ dau sambuc sip Kilisi ḅalôm, ma meḅ mbo nom gitôm ḅamalac. ¹⁰ Kilisi dau iḅ ḅôliḅ ti ḅaclai hoḅ ḅadau. Ma tu mac nem akêḅ whiḅ piḅ mac dôn am damiḅ iḅ-ḅga, dec Anötö ndê mwasiḅ ḅêm mac ahuc. ¹¹ Kilisi kôm lau Israel-ḅga si ḅpwac sêsê ḅamlic ḅatô su-ḅga ḅandô sa pi mac lau naḅ ati iḅ ndê. ḅêḅ dau hôc asê kêkuc ḅamalac si lêḅ sêsê ḅamlic-ḅga dom, magoc Kilisi dau kôm ḅwelen ḅêc mac nem ḅalôm gitôm iḅ sê mac nem mêtê sac ḅalôm akwa-ḅga su ḅiḅga. ¹² Busaḅgu naḅ mac aliḅ, naḅ piḅ mac dôn am damiḅ Kilisi, tôm sêḅsuhuḅ mac awhiḅ iḅ, ma Anötö uḅ mac sa awhiḅ iḅ. ḅêḅ dau ḅandô sa tu mac akêḅ whiḅ Anötö, naḅ uḅ Kilisi dau sa akêḅ lau batê-ḅga, naḅ ndê ḅaclai.

¹³ Muḅ-ḅga, mac ambo atôm lau batê tu mac nem sac-ḅga, ma tu mac asap mêtê ḅalôm akwa-ḅga dôn ḅapaḅ-ḅga. Tiger ḅalôm suc mac nem sac hoḅ kwi, ma kôm mac ati lau ambo tamli tiyham-ḅga awhiḅ Kilisi. ¹⁴ Tu yac taḅgili Anötö ndê yomsu-ḅga, dec yac datôm lau naḅ si bapia tōp-ḅga yêc, ma datôm dom bu dandic tōp dau, dec tac waê bu datap matôc sa. Magoc Anötö kôc bapia tōp-ḅga dau su yêc yac, ma ḅic pi a ḅicso dau whiḅ Kilisi. ¹⁵ Ma Kilisi ndê mbac ndu pi a ḅicso dau ti lêḅ bu Anötö ku Sadaḅ ti ndê ḅalau ma ḅaclai sac hoḅ dulu, gitôm ḅgac bata siḅ-ḅga naḅ kôc ḅacyo si wapa siḅ-ḅga hoḅ su, ma wê ḅac gitôm lau ḅapocwalô-ḅga bu tôc asê tiawê bu ḅac si ḅaclai pacndê sambuc.

Yom pi ḅagôliḅ nom-ḅga

¹⁶ Tu dinaḅ-ḅga dec lau ḅatô bu sêḅḅôliḅ yom pi mac tu ḅêḅ naḅ aḅ ti anôm-ḅga, me tu om naḅ lau sêlic tôm wake me ayô me yala-ḅg a, me tu bêc Sabat-ḅga, naḅ aḅḅô ḅac si yom dom. ¹⁷ Bu ḅêḅ hoḅ dinaḅ gitôm ḅêḅ ḅagatu ḅambwa naḅ dalic muḅ su, ma tiḅambu ḅandô meḅ hôc asê. Ma ḅandô dau, naḅ Kilisi. ¹⁸ Lau ḅatô sêḅkuc lêḅ ḅalôm akwa-ḅga ma sêtoc dau sa tu ḅac si lêḅ sem akiḅ Kilisi-ḅga. ḅac sêsôm bu sêpu dau ḅandô, ma sem akiḅ aḅela kêkuc ḅêḅ ḅatô naḅ sêyêc mbê ma sêlic. Lau kaiḅ dinaḅ b u sêpu mac ma sêsôm bu mac nem a kêḅ whiḅ iḅ ḅêḅ ḅandô mbasi-ḅga, dec akôc ḅac

si yom sa dom. ¹⁹ Bu lau kaiḅ dinaḅ sêsap Kilisi, naḅ ti ḅôlôwac dabuḅ hoḅ si ḅagôliḅ, naḅ dôn dom. Iḅ tawasê piḅ yac hoḅ dôn dapitigeḅ, ma ḅôlôwac d abuḅ kêsôwec ḅa ḅaclai naḅ Anötö dau kêḅ.

²⁰ Aḅḅô su naḅ. Têḅ ndoc ḅamalac d aḅ mbac ndu, naḅ ḅagôliḅ ti ḅaclai nom-ḅga ḅêm ḅôliḅ iḅ tiyham dom. Ma tu Anötö piḅ mac dôn am damiḅ Kilisi-ḅga, dec tôm mac ambac ndu awhiḅ iḅ. Bocdinaḅ tu sake-ḅga mac ambo atôm lau naḅ sêḅêḅo dau pi ḅagôliḅ nom-ḅga? ²¹ Lau kaiḅ dinaḅ sic yao ḅêḅ tidau-tidau ma sêsôm bocdec bu, “Akôc dom, aneḅ ti anôm dom, ma amasec dom.” ²² Yom kaiḅ dinaḅ kêkuc ḅauc ti ḅagôliḅ naḅ lau nom-ḅga sêndôhôn, ma hêḅanôn ḅêḅ têm kwahic dec-ḅga naḅ taḅ ti danôm ma ḅêḅ dau meḅ ḅiḅga. ²³ Lau naḅ sêsôc ḅagôliḅ kaiḅ dinaḅ ḅapu, naḅ sêḅkuc ḅauc ḅamalac-ḅga tu lêḅ sênem akiḅ Anötö-ḅga ti sêḅḅwiniḅ dau-ḅga ma lêḅ sêkêḅ wapac pi dau ḅamlic-ḅga. Sêtoc lêḅ dau sa gitôm lêḅ ti ḅauc atu, ma ḅauc ḅêm bu oc ndic Pômdau tandô ḅayham. Magoc mba. Lêḅ dau hêḅanôn ḅêḅ awê-ḅga ḅambwa, ma oc tôm dom bu nem ḅac si ḅalôm kwi e sêhu lêḅ ḅalôm ḅagalac-ḅga siḅ.

3

Kilisi ti yac neḅ dambo taḅli ḅahu

¹ Anötö uḅ mac sa awhiḅ Kilisi, ma kwahic dec iḅ ndôc Anötö ndê andô-ḅga yêc undambê. Tu dinaḅ-ḅga dec asa nem lêḅ ti tamkwê ḅêḅ undambê-ḅga eḅ. ² ḅauc nem ḅêḅ nom-ḅga êḅlêc dom. ḅauc nem ḅêḅ undambê-ḅga hôc ḅêlêc. ³ Bu mac ambac ndu su awhiḅ Kilisi, ma mac nem ḅahu ḅ andô ambo tamli awhiḅ Kilisi-ḅga, naḅ yêc siḅ dau yêc Anötö-ḅga. ⁴ Têḅ ndoc mac nem tamli ḅahu Kilisi dau meḅ hôc asê, naḅ Anötö oc tôc mac nem lêḅ ambo tamli-ḅga asê tiawê, ma mac oc alhac awhiḅ Kilisi ti ḅawasi atu.

Lêḅ ḅalôm akwa-ḅga

⁵ Bocdinaḅ ahu mêtê sac hoḅ naḅ meḅ akêḅ ḅalôm akwa, naḅ siḅ. Mêtê dau gitôm mac nem ḅacyo daḅ naḅ kalhac seḅ andôc tamli-ḅga ahuc, bocdinaḅ andic iḅ ndu. Mêtê kaiḅ bocdec ahu hoḅ siḅ, mêtê mock-aiḅ-ḅga, mêtê ḅadômbwi, ma mêtê sac-sac

nalôm ñagalac-nga. Ma ayob daôm bu anjuk lau nan sêkên awa ti wapa nom-nga kalhac si gauc ñamata ñapan, nan dom. Bu lêt dau gitôm ñac sem akiñ anötö gwam. ⁶ Lau hon nan sêsa lêt kain dinan, oc sêtap Anötö ndê atac ñandê sa. ⁷ Muñ-nga, mac daôm akôc gauc tôm ñac lau dinan sêkôc, ma anjuk ñac si mêtê sac. ⁸ Magoc kwahic dec ahu mêtê sac hon sin. Atac ñandê têt lau me alic ñac sac dom, ñalôm li sa dom, ma ayob nem whamsun bu asôm yom sac-sac apu lau-nga ti yom mayan-nga dom. ⁹ Ma asôm yom tasan têt nem asidôwai dom. Gauc nem bu mac ahu lêt ñalôm akwa-nga sin su, dec akôm mêtê kain dinan tiyham dom. ¹⁰ Ma asa nem lêt ti ñalôm wakuc. Bu Anötö, nan kêmasan ñamalac bu sênem in ango sêmbo nom, nan gêm gwelen pi mac mbo, tu bu mac atiwakuc, ma tu bu mac anyalê in ti ndê lêt gitêt tidêt. ¹¹ Ma yac lau nan dasa lêt wakuc dinan, nan dahêgo daun tu yac neñ nahu nom-nga tiyham dom. Yac bu lau Grik me lau Israel-nga, gai me lau ango batac, lau nan tanjuk pwac sêsê ñamlic-nga me tanjuk dom, lau akiñ ñambwa me lau nan dau sêmbo si gêt, nan Anötö gauc gêm lêt hon dinan ñadan hóc gêlêc su dom. Gêt tigen nan gêt atu têt in, nan Kilisi pin yac hon dêt dati in ndê.

Lêt ñalôm wakuc-nga

¹² Anötö tac whin mac ma kêyalin mac sa ati in ndê lau dabun. Tu dinan-nga dec asap mêtê ñayham bocdec dêt gitôm mac asôc ti nem ñakwê. Tamwalô lau ma atac apu ñac ti nem ñalôm sambuc, angwiniñ daôm, asa lêt malô, ma akôc nem ñalôm dêt. ¹³ Asa nan ndê asidôwa kôm sac têt in, nan kôc ndê ñalôm dêt bu hóc ñawapac dau, ma suc in ndê sac kwi. Asuc sac nan asidôwai sêkôm têt mac nan kwi, tôm Pômdau dau suc mac nem kwi. ¹⁴ Ma asap mêtê atac whin-nga dêt, bu mêtê dau pin mêtê ñayham-ñayham hon dêt sêpitigen. ¹⁵ Kilisi ndê yom malô nem gôlin mac nem ñalôm. Bu Anötö kêgalêm mac sa bu ati gôlôwac dabun tigen, nan yom malô dau pin mac dêt. Ma anem danje Anötö ñapan. ¹⁶ Kilisi ndê yom ñandê nem mac nem ñalôm ahuc sambuc, dec kêt gauc ñayham têt mac bu anem la ti andêhêt têt daôm.

Anem wê yêc Buku Wê-nga, ti wê dabun ma wê ñatô nan ñalau Dabun kêt têt mac, bu ampin Anötö ma anem danje in ti nem ñalôm sambuc. ¹⁷ Gêt hon nan mac akôm ti yom hon nan asôm, nan akôm tu Pômdau Yisu ndê ñaê-nga. Ma anem danje Daman Anötö tu Kilisi-nga.

Damba ti dindai ma balêkoc si ñagôlin ñatô

¹⁸ Mac lauwhê, asôc nem ñgaci ñapu, bu lêt dinan gic waê lauwhê nan sêkên whin Kilisi. ¹⁹ Ma mac laungac, atac whin nem lauwhê ma atigasec ñac dom. ²⁰ Balêkoc, mac danam wambu yom hon nan dinam ti damami sêsôm têt mac. Bu lêt dinan gic Pômdau tandê ñayham. ²¹ Mac dambai, ali nem balêkoc si ñalôm sa dom. Ayob ñac ñapep tu bu ñac lic ñakam sa e sêtec lêt ñayham lec dom.

Lau akiñ ma ñadaui si ñagôlin

²² Mac lau akiñ, asôc nem ñadaui nom-nga si yom hon ñapu. Anem akiñ tu bu mac nem ñadaui sêlic mac ñayham-nga ñambwa lec dom. Mba. Mac nem ñadaui bu sêmbo sêwhin mac me sêmbo dom, magoc akôm nem gwelen hon ñapep en. Anem akiñ ti nem ñalôm sambuc, ma atôc asê bu mac atoc Pômdau sa. ²³ Akôm gêt hon ti nem ñalôm sambuc en, gitôm mac am akiñ Pômdau, ma tôm mac am akiñ lau nom-nga tawasê dom. ²⁴ Mac anyalê su bu mac am akiñ Kilisi mac nem Pômdau, ma in oc kêt mac awêkain nem gêt lêt sêm yêc undambê ti mac nem ñagêyô ñayham. ²⁵ Magoc asa nan kôm giso, nan oc tap ndê ñagêyô sa. Ma Anötö oc toc ñamalac dan sa hóc gêlêc dan dom. In oc êñsahê yac hon ña saê tigen.

4

¹ Mac ñadaui, anyalê ñapep bu mac daôm nem ñadaui mbo undambê, ma bocdinan ayob nem lau akiñ ñapep, ma ñaôli bocke nan gic ñac ñawaê, nan akêt têt ñac.

Pol gêm la lau Kolosi-nga

² Anem ali ma asap mêtê daten mbec-nga ti danem danje Anötö-nga dêt ñanga. ³ Ma aten mbec tu yac-nga whin, bu Anötö lêt gatam su têt yac bu ahoc in ndê yom asê, ma bu awê yom pi Kilisi nan muñ-nga yêc sin dau, nan sa tiawê. Tu Kilisi ndê yom

dinaŋ-ŋga dec aö gandöc gapocwalô. ⁴Ateŋ mbec bu Anötö puc aö döŋ bu wakôm neŋ gwelenŋ ŋapep, ma wawhê yom dau sa yêc awê eŋ. ⁵Asa nem lêŋ ambo lau sêkêŋ whiŋ dom-ŋga ŋalôm ti gauc eŋ. Ma aŋsalê lêŋ tu bu atôc Kilisi têtŋ ŋac tôm bêc hoŋ. ⁶Akôc gauc ŋapep pi yom asôm-ŋga bu asôm yom êmwasiŋ lau ti nem ŋac sa-ŋga, ma aô lau si yom ŋalêŋ ŋayham.

Pol sôm bu êŋkiŋ Tikikus lu Onesimus sêtêŋ Kolosi sêndi

⁷⁻⁸Kwahic dec aö bu waŋkiŋ yac neŋ asidôwa ma ŋgac atac whiŋ-ŋga Tikikus têtŋ mac loc. Inŋ kalhac ŋaŋga ma gêm akiŋ Pômdau whiŋ aö. Aö waŋkiŋ inŋ loc bu ndic miŋ aneŋ yom, ma asidôwai gameŋ dindec-ŋga si yom hoŋ têtŋ mac. Ma inŋ oc nem malô mac nem ŋalôm. ⁹Ma aö waŋkiŋ Onesimus, naŋ mac nem daŋ ma yac mba asidôwa atac whiŋ-ŋga naŋ kêŋ whiŋ ŋaŋga eŋ, whiŋ Tikikus têtŋ mac loc. Inŋ lu oc sêndic miŋ yom gameŋ dindec-ŋga hoŋ têtŋ mac.

Pol kêŋ ndê acsalô têtŋ lau ŋatô

¹⁰A ristakus, naŋ ndöc gapocwalô whiŋ aö, naŋ kêŋ ndê acsalô têtŋ mac, ma Banabas ndê têtŋgac Mak kôm acsalô têtŋ mac bocdinaŋ. Mak bu hôc asê mac, dec akôm tôm aö gasôm têtŋ mac muŋ su, ma akôc inŋ sa. ¹¹Ma Jisas, ŋgac naŋ sêsam inŋ ndê ŋaê daŋ bu Justus, naŋ kêŋ ndê acsalô têtŋ mac whiŋ. Ŋac lau tö dinaŋ sêmbo sêwhiŋ aö ma sem malô aneŋ ŋalôm. Ŋac lau Israel-ŋga naŋ sêkêŋ whiŋ Kilisi, ma sem gwelenŋ sêwhiŋ aö ma yac ahoc ŋawaê pi Anötö ndê gôliŋ asê. Lau Israel-ŋga daêsam sêmbo sêwhiŋ aö dom, ŋac lau tö dinaŋ solop. ¹²Ma Epapras, Kilisi ndê ŋgac akiŋ, naŋ mac daôm nem daŋ, naŋ kêŋ ndê acsalô têtŋ mac bocdinaŋ. Inŋ tôm bêc hoŋ teŋ mbec tu mac-ŋga bu mac alhac ŋaŋga atôm lau gwalam akwa akêŋ whiŋ-ŋga, ma asa nem lêŋ hoŋ tôm Anötö tac whiŋ. ¹³Aö wasôm yom ŋandô têtŋ mac bu inŋ yêm dau su ŋandô tu mac-ŋga ŋapaŋ, ma tu lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêmbo malac Laodisia ma malac Hierapolis-ŋga bocdinaŋ.

¹⁴Luk, dokta naŋ yac atac whiŋ, lu Demas sêkêŋ si acsalô têtŋ mac whiŋ. ¹⁵Akêŋ yac mba acsalô têtŋ asidôwai Laodisia-ŋga,

ma têtŋ lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkac sa yêc Nimpa ndê andu tu sêlic om-ŋga, ma têtŋ Nimpa dau bocdinaŋ.

¹⁶Têtŋ ndoc sêsam bapia dindec têtŋ mac su, naŋ akêŋ têtŋ gôlôwac dabuŋ yêc Laodisia bu ŋac sêsam whiŋ. Ma bapia naŋ aö gakêŋ têtŋ ŋac, naŋ sêkêŋ têtŋ mac asam bocdinaŋ. ¹⁷Asôm têtŋ Akipus bu sap sakiŋ naŋ Pômdau kêŋ sip inŋ amba, naŋ döŋ, ma kôm ŋapaŋ e ndic dabiŋ.

¹⁸Aneŋ ŋaê Pol dec, gato ŋa aö dauŋ amaŋ. Aö gacgeŋ gandöc gapocwalô, dec wandac mac bu gauc nem aö. Anötö ndê mwasiŋ whiŋ mac hoŋ.

**Pol ndê bapia ñamata-nga têtj
lau
Tesalonika-nga
Yom whê bapia dindéc
sa-nga**

Tesalonika in malac atu dan nan yêc gameñ Masedonia-nga. Pol in ngac ñamata-nga bu hoc ñawaê ñayham asê yêc Tesalonika (Apo 17:1-9). In mbo whinñ nac bêc daêsam dom, ma lau Israel-nga nan sêkênñ whinñ Yisu dom yêc malac dau, nan sem lêmunñ in ma sêkênñ kisa in, dec in kôlhö gi. Magoc lau Tesalonika-nga nan sic hu sêkênñ whinñ Pômdau, nan sêsap si sêkênñ whinñ dôñ ñanğa, e ñawaê ñayham gi tiapa yêc gameñ honñ dinanñ (1:8).

Tinambu Pol gauc gêmñ nac ñapanñ ma kêkinñ Timoti bu mbo whinñ nac ma êndôhônñ nac, ma bu lic nac sêmbo ñalênñ bocke (3:1-5). Ma Timoti mbu têtj Pol gi tiyham, ma gic minñ pi nac si lêtj ñayham (3:6-10). Ñawaê dau kôm Pol tac ñayham sambuc, dec in to bapia dindéc têtj nac.

Pol to yom ñatô têtj lau Tesalonika-nga, bu puc nac dôñ bu sêsap mêtê ñayham dôñ ma sêtimêtê dau ñapep. In whê lau batê si sêtisa ñalênñ sa têtj nac, bu nem malô nac ma sêtanñ lau nan sêmbac ndu su, nan êñlêc dom. Ma in to yom pi mêtê ñayham-ñayham daêsam nanñ gic lau sêkênñ whinñ-nga ñawaê.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aô Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têtj gôlôwac dabunñ malac Tesalonika-nga, mac lau nanñ akênñ whinñ Damanñ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. Pômdau ndê mwasinñ ti yom malô têtj mac honñ.

Pol tac ñayham tu lau Tesalonika si mêtê-nga

² Tôm bêc honñ yac atenñ mbec, ma am danğe Anötö tu mac honñ-nga. ³ Têm honñ yac atenñ mbec têtj Damanñ Anötö, nanñ yac gauc gêmñ mac nem mêtê ñayham. Mac akôm gwelenñ ñayham tu mac nem akênñ whinñ-nga, ma akôm gêtj daêsam bu anem akinñ

asidôwai, tu mac nem mêtê atac whinñ lau-nga. Ma mac akênñ batam bu Pômdau Yisu Kilisi oc mbu meñ, dec mac alhac ñanğa enñ. ⁴ O asidôwai nanñ Anötö tac whinñ mac ndu andô. Yac anyalê su bu Anötö kêgalêm mac sa ati inñ ndê. ⁵ Nahu bu têtj ndoc yac ahoc ñawaê ñayham asê têtj mac, nanñ yom dau meñ ñambwa dom, magoc meñ ti Anötö ndê ñaclai. Ma Ñalau Dabunñ punñ ñawaê dau dôñ sip nem ñalôm, e mac akênñ whinñ ñanğa enñ. Ma mac daôm anyalê mêtê nanñ yac akôm, bu anem mac sa têtj ndoc yac ambo awhinñ mac.

⁶ Ñawapac daêsam tap mac sa, magoc Ñalau Dabunñ puc mac dôñ, dec akôc ñawaê ñayham sa ti atac ñayham atu. Ñalênñ dinanñ mac apuc yac mba wananñ, ma apuc Pômdau ndê wanğa bocdinanñ. ⁷ Mac nem lêtj dinanñ ti dôhônñ ñayham, bu lau sêkênñ whinñ-nga yêc gameñ Masedonia ti Akaya-nga honñ sêlic ma sêtjkuc. ⁸ Ma mac nem lêtj ñayham kôm Pômdau ndê ñawaê ñayham tiapa yêc gameñ Masedonia-nga ma gameñ Akaya-nga tawasê dom. Lau yêc gameñ honñ sêtjgô ñawaê bu mac akênñ whinñ Anötö. Bocdinanñ gitôm dom bu yac asôm yom danñ bu awhê mac nem lêtj sa têtj lau. ⁹ Lau dau sic minñ yom honñ pi mac nem lêtj ñayham. Sic minñ bu mac akôc yac sa ñalênñ ñayham, ma mac ahu anötöi gwam sinñ, ma anem daôm kwi bu anem akinñ Anötö nanñ Anötö ñandô, ma mbo tali ñapanñ. ¹⁰ Ma kwahic dec mac akênñ batam inñ ndê Atu Yisu bu mbu akênñ undambê meñ. Inñ Yisu nanñ Anötö unñ inñ sa akênñ lau batê-nga. Yisu dau dinanñ dec kêgaho yac su yêc Anötö ndê atac ñandê, nanñ oc meñ sa tiawê têtj bêc ñambu-nga.

2

Pol ndê gwelenñ yêc Tesalonika

¹ O asidôwai, mac anyalê bu yac ac mac kêsi ñambwa dom, magoc gwelenñ nanñ akôm têtj mac, nanñ ñandô sa su. ² Mac anğô su bu têtj ndoc yac ambo malac Pilipai, nanñ lau sêpu ti sêkôm yac ñayom daêsam. Ma têtj ndoc yac ahôc asê mac nem malac Tesalonika, nanñ lau sêkênñ kisa yac ñanğa bocdinanñ. Magoc Anötö puc yac dôñ, dec alhac ñanğa ma ahoc inñ ndê ñawaê ñayham asê têtj mac. ³ Yac alhac ñanğa ma akac

mac bu akêñ whiñ Yisu, ñahu bu yac anyalê bu yom nan yac ahoc asê, nan yom tasan dom, ma yac amen ambo awhiñ mac tu bu akôm mêtê sac me anşau mac-nga dom. ⁴ Mba! Yac anyalê bu Anötö gêlic yac atôm solop, dec kêñ ñawaê ñayham sip yac aman. Ma bocdinañ yac ahoc ñawaê ñayham asê tu bu lau sêlic yac ñayham-nga dom. Mba! Yac akôm tu bu Anötö, nan kêyalê yac neñ ñalôm e pi sa, nan lic ñayham. ⁵ Mac anyalê bu yac ambac yom mac dom. Ma Anötö dau kêyalê bu yom tançatu gêñ-nga dan sin dau yêc yac mba ñalôm dom. ⁶ Ma yac akôm tu bu mac me lau ñatô sêtoc yac mba waêñ sa-nga dom.

⁷ Kilisi dau kêyalin yac sa ati †aposel, ma tu dinañ-nga dec gitôm bu yac oc tançwê mac bu akêñ gêñ tu anem yac sa-nga. Tigen yac atec bu akêñ ñawapac têt mac, dec andac mac bu akêñ gêñ dan têt yac dom. Yac ambo awhiñ mac ti akôm gêñ malô, gitôm dinda dan yob in ndê balêkoc. ⁸ Yac atac ñayham atu bu ahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê têt mac. Magoc yac akêñ gêñ tigen dinañ dom. Yac alic ñayham bu akêñ dauñ sambuc tu mac-nga bocdinañ. Ñahu bu yac atac whiñ mac ndu andô. ⁹ O asidôwai, gauc nem gwelen nan yac akôm yêc mac nem gameñ. Yac ambo awhiñ mac bu ahoc Anötö ndê ñawaê ñayham asê, magoc tôm ac ti ôbwêc yac akôm gwelen atu whiñ, bu akôm kwan dauñ-nga. Yac atec bu akêñ ñawapac têt mac, ma tu dinañ-nga dec yac akôm gwelen dinañ.

¹⁰ Mac lau nan akêñ whiñ Yisu alic yac mba mêtê hon nan akôm têt ndoc yac ambo awhiñ mac, ma anyalê bu yac akôm gêñ so dan dom. Yac akôm mêtê gitêt ti dabuñ en. Ma Anötö kêyalê yac mba mêtê hon whiñ. ¹¹ Mac anyalê bu yac akôm mêtê ñayham têt mac hon, gitôm damba dan kôm têt in ndê balêkoc. ¹² Yac am malô mac, ma ançilî mac ti ac yomsu mac bu anşêlêt ti asa nem lêt atôm Anötö ndê lau dabuñ solop. Bu in kêgalêm mac sa bu asôc in ndê †gôlin ñapu, ma bu atap in ndê ñawasi atu sa.

Lau Tesalonika-nga sêhóc ñawapac magoc sêlhac ñançga

¹³ Ma yac am dançe Anötö tôm bêc hon, bu têt ndoc mac ançô in ndê yom yêc

yac, nan mac akôc sa gitôm ñamalac si yom ñambwa dom. Mba! Mac anyalê ñapep bu Anötö ndê yom solop, ma bocdinañ dec mac akôc sa. Ma kwahic dec yac anyalê bu yom dau kôm gwelen yêc mac nem ñalôm. ¹⁴ Ñahu bu mac daôm nem lau nan sêkêt whiñ dom, nan sêkêt ñawapac daêsam têt mac, magoc yac alic bu mac alhac ñançga. O asidôwai, ñalêt dinañ mac ançkuc Anötö ndê gôlôwac dabuñ nan sêmboc gameñ Judia-nga, nan si lêt. Bu ñac dau si lau Israel-nga sêkêt ñawapac têt ñac tu sêkêt whiñ Yisu Kilisi-nga. ¹⁵ Ançô su nan! Muñ-nga lau Israel-nga dau sic Anötö ndê lau propet ndu, ma ñasawa lec ñac sic Pômdau Yisu ndu, ma sêsoc yac su yêc ñac si gameñ. Ñac si lêt dinañ Anötö gêlic sac. Ma ñac sêkêt kisa lau yêc gameñ hon, ¹⁶ bu ñac sêkôm bu sêlhac yac mba gwelen ñawaê ñayham-nga ahuc e yac atôm dom bu ahoc yom asê têt †lau gameñ apa-nga pi Anötö ndê lêt nem ñac si-nga. Bocdinañ sac nan ñac sêkôm, nan kêsôwec tiatu ñapan, ma ñac sic waê bu sêtap Anötö ndê tac ñandê atu sa.

Pol tac whiñ bu lic lau Tesalonika-nga tiyham

¹⁷ O asidôwai, lau nan sêkêt kisa yac, nan sêkac yac su ambo ahê mac ñasawa apê lec. Yac ançon mba, magoc yac gauc gêm mac ñapan, ma yac atac whiñ kêlêc bu alic mac tiyham. ¹⁸ Yac atac whiñ bu ambu aloc, ma aô Pol kasahê tidim daêsam bu waloc, tigen Sadañ kalhac yac ahuc. ¹⁹ O lauhac! Têt ndoc Pômdau Yisu bu mbu men, nan yac lau aposel oc akêñ batan gêñ sake? Ma gêñ sake oc kôm yac atisambuc? Ma ñaôli ñayham bocke oc po yac sa yêc Yisu ançô-nga? Aô wasôm têt mac! Mac lau daôm dinañ. ²⁰ Yomandô! Mac daôm ati yac mba waêñ ti atac ñayham ñahu.

3

Pol kêkin Timoti têt malac Tesalonika gi

¹ Yac mba ñalôm kac yac ñandô bu alic mac. Magoc atap sen dan sa dom. Bocdinañ yac alic ñayham bu ambo malac Atens, ² ma ançin Timoti têt mac goloc. In yac neñ asidôwa dan, nan kôm Anötö ndê gwelen ma hoc Kilisi ndê ñawaê ñayham asê whiñ

yac. Yac ankin in tñ mac goloc, bu puc mac dñ ma êngilí mac bu asap nem akñ whin dñ ñanga. ³Yac ahêgo daun bu mboe ñawapac nañ tap mac sa, nañ oc kòm mac nem lau ñatô sêhu si sêkñ whin sin. Magoc mac anyalê su, bu ñawapac kain dinan gic waê yac lau dakñ whin-ña. ⁴Gauc nem bu tñ ndoc yac ambo awhin mac, nañ yac asòm asê tñ mac tidim daêsam, bu kisa oc tap yac sa. Ma yac mba yom dinan, kwahic dec ñandô sa su. ⁵Aö gahêgo daun bu mboe Sadañ êntòm mac e gwelen nañ yac akòm tñ mac, nañ oc ñandô mba. Gauc dinan kòm aö ñalòm ñawapac ñapañ, dec kakin Timoti bu lic mac ma kñ ñawaê tñ aö bu mac asap nem lñ akñ whin-ña dñ, me ahu sin su.

Pol tac ñayham tñ ndoc in ñgô Timoti ndé yom

⁶Ma kwahic dec Timoti mbu meñ hóc asê aö, ma kñ puc ñayham pi mac nem lñ akñ whin Pòmdu ti atac whin lau-ña. Ma in sòm bu mac gauc gêm yac ti atac ñayham ñapañ, ma atac whin bu alic yac tiyham, tòm yac atac whin bu alic mac tiyham bocdinañ. ⁷O asidôwai. Yac dec ambo ti ahóc ñawapac daêsam, ma lau sêkñ kisa yac ñapañ. Tigen kwahic dec yac ançô bu mac akñ whin ñanga ambo, ma ñawaê dau puc yac dñ ma kòm yac ñalòm tigahô. ⁸Kwahic dec yac anyalê bu mac asap Pòmdu dñ ma ahu in sin dom, dec ambo ti atac ñayham sambuc.

Pol teñ mbec tu lau Tesalonika-ña

⁹Yac mba atac ñayham tu mac-ña gêm yac mba ñalòm ahuc tñ ndoc yac aten mbec yêc yac neñ Anötö ançô-ña. Yac atac whin ñandô bu anem dançe in tu mac-ña, madec oc akòm andic ñawaê. ¹⁰Tòm acsalô ti ôbwêc yac aten mbec ñanga, ma andac Anötö bu tóc señ dan tñ yac bu alic mac tiyham. Yac atac whin bu atñ mac aloc, ma awhê mac nem gauc sa tiyham pi Anötö ndé yom ñatô, bu apuc mac nem akñ whin dñ.

¹¹Yac andac Damañ Anötö lu yac neñ Pòmdu Yisu bu sêmasañ señ bu yac atñ mac aloc. ¹²Ma yac aten mbec tu mac-ña bocdec bu. Pòmdu êmwasiñ mac e mac

nem mêtê atac whin asidôwai sêkñ whin-ña êñsôwec tiatu. Ma mac atac whin lau hoñ bocdinañ, e mac nem mêtê atac whin-ña êñsalê mac ahuc, tòm yac atac whin mac. ¹³Ma in puc mac nem ñalòm dñ bu asa Anötö ndé lñ en, e Pòmdu Yisu mbu meñ whin in ndé anela ti lau dabuñ hoñ. Bocdinañ tñ ndoc mac alhac Damañ Anötö ançô-ña, nañ in oc lic mac bu lau dabuñ ma mac nem giso mbasi.

4

Tanjuc lñ nañ Anötö tac whin

¹O asidôwai, yac mba yom ñambu-ña tñ mac bocdec. Lñ gitñ nañ Anötö gélic ñayham, ma yac andôhñ tñ mac su, nañ mac akòm ambo. Ma kwahic dec yac bu aten mac tu Pòmdu Yisu ndé ñaê-ña, bu asap lñ dau dñ ñapañ, ma akòm tiatu-tiatu ndi. ²Bu yom hoñ nañ yac andôhñ tñ mac am Pòmdu Yisu ançô, nañ mac anyalê su. ³Ma lñ nañ Anötö tac whin, nañ bocdec. Asa nem lñ solop e ati lau dabuñ ñandô. Ma andic ahê mêtê mockain-ña tidau-tidau. ⁴Anötö kêmasañ lñ ñayham ma dabuñ bu awhê lu ñgac sêmbo sêwhin dau, dec mac lau tigen-tigen ayob daòm bu asa lñ dau ñapep en. ⁵Yomandô! Akòm mêtê ñalòm ñagalac-ña tòm lau sambuc dom, bu ñac sênyalê Anötö dom. ⁶Ayob ñapep bu mac nem dan kòm mêtê mockain-ña whin asidôwa dan ndé awhê dom. Yac asòm asê ti akñ puc mac muñ su, bu Pòmdu oc kñ ñagêyô tñ lau pi sac kain dinan hoñ. ⁷Ançô! Anötö kêgalêm yac sa bu dasa lñ ñadômbwi dom. Mba! In kêgalêm yac sa bu dasa lñ dabuñ en. ⁸Yom dindec meñ akñ Anötö, nañ kñ ndé Ñalau Dabuñ sip mac nem ñalòm. Bocdinañ asa nañ sôc yom dau ñapu dom, nañ tec ñamalac si yom dom, in tec Anötö dau ndé yom bocdinañ.

⁹Anötö dau kédôhñ mac pi mêtê atac whin asidôwai-ña, ma bocdinañ dec yac gauc gêm bu ato yom tñ mac pi mêtê dau dom. ¹⁰Bu yac anyalê su bu mac atac whin asidôwai sêkñ whin-ña hoñ nañ sêndöc gameñ Masedonia-ña. Kwahic dec yac bu asòm tñ mac bu asap mêtê dau dñ ñapañ en, ma akòm tiatu-tiatu ndi. ¹¹Akñ nem gauc ti atac whin sambuc bu asa nem lñ

malô. Gauc nem gêñ nan gic mac ñawaê solop, ma auñ lau ñatô si yom sa dom. Ma anem gwelen bu akôm kwam daôm-nga, tôm yac asôm têt mac su. ¹² Akôm bocdinañ bu akêtñ ñawapac têtñ lau ñatô tu sênem mac sa-nga dom. Ma lau nan sêkêtñ whiñ Yisu dom, nan oc sêlic mac nem mêtê dinañ, ma sêtoc mac nem lêtñ sa.

Lau batê oc sêtisa tiyham

¹³ O asidôwai, yac atac whiñ bu awhê mac nem gauc sa pi lau nan sêmbac ndu su. Yac atec bu mac atan ñangibo atu tu ñac-nga, gitôm lau nan sêkêtñ whiñ Yisu dom, nan sêtañ. Lau dau sêtañ ñangibo atu, ñahu bu sêkêtñ bata bu lau batê oc sêtisa tiyham dom. ¹⁴ Tigeñ yac dakêtñ whiñ bu Yisu mbac ndu ma tisa tiyham, ma tu dinañ-nga dec yac dakêtñ whiñ bu lau nan sêkêtñ whiñ in ma sêmbac ndu su, nan Anötö oc un ñac sa têtñ ndoc Yisu mbu meñ. ¹⁵ Pômdau dau sôm têtñ yac, ma kwahic dec yac ahoc in ndê yom asê têtñ mac bocdec bu. Têtñ ndoc in mbu meñ, nan in oc kôc yac lau nan dambo tañli, nan sa muñ dom. In oc kôc lau nan sêmbac ndu su, nan sa muñ. ¹⁶ Anötö oc ndic atu yom ti ñanga, ma anjela ñamata-nga oc mbwêc awha atu, ma Anötö ndê dahuc oc tañ, goc Pômdau oc sip akêtñ undambê meñ. Ma lau nan sêkêtñ whiñ Kilisi ma sêmbac ndu su, nan oc sêtisa sêmuñ. ¹⁷ Goc Anötö oc kôc yac lau nan dambo tañli, nan sa dapi lôlôc dandi dawhiñ ñac, ma yac hon oc datap Pômdau sa yêc dao ñalôm. Ma yac oc dambo dawhiñ in ñapañ eñ. ¹⁸ Bocdinañ, asôm yom dindêc têtñ daôm, bu puc mac dôñ ma ndic malô mac nem ñalôm.

5

Pômdau ndê bêc mbu meñ-nga

¹⁻² O asidôwai. Mac anjalê su, bu bêc Pômdau mbu meñ-nga nan ñapuc mbasi, tôm ñgac kañ nan sôc andu têtñ ôbwêc. Bocdinañ yac gauc gêm bu ato yom têtñ mac pi têtñ ti bêc dom. ³ Lau ñatô oc sêsôm yom bocdec bu, “Yac dambo têtñ ñayham ma ñawapac mba.” Ñac oc sêsôm yom kain dinañ sêmbo, ma ñagahô eñ bêc ñambu-nga dau oc meñ sa ma ñac oc sêniñga. Lau ñañ oc sêlhô su têtñ dinañ dom. Oc tôm awhê

tidaê nan kêtñ dau siñ, magoc ñandê tu kôc balêkoc-nga meñ sa in ñagahô ñambwa.

⁴ Magoc asidôwai, mac anjalê yom pi bêc ñambu-nga dau su. Mac atôm lau nan sêmbo ñasec ñalôm, nan dom. Ma bocdinañ oc tôm dom bu bêc dau hôc asê mac gitôm ñgac kañ e kôm mac asô. ⁵ Bu mac ati balêkoc ñasec ti ôbwêc-nga dom. Mac hon ati balêkoc ñawê ti acsalô-nga. ⁶ Bocdinañ dambo datôm lau nan sêyêc bêc pu, nan dom. Mba! Dambo ti neñ gauc ñawa ma danem ali. ⁷ Bu lau nan sênôm bu ñanga e si gauc timboloc ma sêyêc bêc pu ñawahô, nan lau ñasec ti ôbwêc-nga. ⁸ Magoc yac lau ñawê-nga, ma bocdinañ dambo ti neñ gauc ñawa. Mêtê dakêtñ whiñ-nga ma atac whiñ lau-nga, nan dasap dôñ ñanga, gitôm ñakwê siñ-nga nan dasôc sac yac ñabapo. Ma yac neñ dakêtñ batañ Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga ña-ñandô, nan gitôm gulun ain nan lau siñ-nga sêun. ⁹ Bu Anötö kêtaliñ yac sa bu dahôc in ndê tac ñandê dom. In kêtaliñ yac sa bu datap in ndê mwasiñ nem yac si-nga sa tu Pômdau Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Yisu mbac ndu tu yac-nga, ma bocdinañ yac bu dambac ndu me dambo tañli têtñ ndoc in mbu meñ, nan tañjalê bu yac oc dambo tañli dawhiñ in. ¹¹ Tu dinañ-nga asôm yom ñayham-ñayham têtñ daôm, ma apuc daôm dôñ bu alhac ñanga, tôm mac akôm ambo.

Yom ñambu-nga

¹² O asidôwai. Yac bu andac mac bu atoc lau bata nan sêyob mac sem Pômdau anjô, nan sa ñapep. Ñac sêkôm gwelen atu tu sênem mac sa-nga, ma sem la mac tu bu mac asap lêtñ gitêtñ dôñ eñ. ¹³ Bocdinañ atoc ñac sa ma atac whiñ ñac tu gwelen atu nan sêkôm têtñ mac-nga. Ma mac hon ambo awhiñ daôm ti atac malô eñ.

¹⁴ Asidôwai. Yac bu anem la mac bocdec bu. Akêtñ puc lau oyom bu sêndôc ñambwa dom. Lau nan maya ti sêtôc dau, nan anjilí ñac bu sêlhac ñanga. Ma anem lau gauc babalê ma lau licwalô mba, nan sa. Akôc nem ñalôm dôñ ma akôm mêtê malô têtñ lau hon. ¹⁵ Lau bu sêkôm sac têtñ mac, nan dec mac hon ayob daôm bu aô dom. Mac lau akêtñ whiñ-nga akôm mêtê ñayham eñ têtñ daôm, ma têtñ lau hon bocdinañ.

¹⁶ Tôm bêc hoŋ ambo ti atac ŋayham.
¹⁷ Ma ateq mbec ŋapaŋ. ¹⁸ Anem danŋe Anötö tu gêŋ wapac me gêŋ ŋayham bocke naŋ tap mac sa-ŋga. Bu inŋ tac whiŋ bu mac lau naŋ akêŋ whiŋ Yisu Kilisi, naŋ aŋkuc lêŋ dinaŋ. ¹⁹ Ma asi Ŋalau Dabuŋ ndê ya ndu dom. ²⁰ Inŋ bu kac lau ŋatô bu sêhoc yom asê gitôm propet, naŋ dec apu ŋac si yom dom. ²¹ Aŋsahê gêŋ hoŋ, ma asap ŋayham dôŋ. ²² Ma andic ahê mêtê sac-sac hoŋ.

²³ Yac ateq mbec tu mac-ŋga bocdec bu. Anötö Yom Malô Ŋadau ndic dabiŋ mac ati lau dabuŋ solop. Ma bocdinaŋ têŋ bêc naŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ, naŋ Anötö oc tap sa bu mac nem giso mbasi, ma lic mac nem gatôm ti nem ŋalôm ma ŋamlic sambuc bu dabuŋ. ²⁴ Yac akêŋ whiŋ bu Anötö, naŋ kêgalêm mac sa, naŋ oc ŋgô yac mba mbec ma kôm ŋandô sa.

²⁵ O asidôwai, ateq mbec tu yac-ŋga.
²⁶ Ma akam asidôwai hoŋ anem yac aŋôŋ tu Pômdau Yisu-ŋga. ²⁷ Yêc Pômdau aŋgô-ŋga, aô wandac mac bu asam bapia dindec têŋ asidôwai hoŋ naŋ sêmbo mac nem gameŋ.
²⁸ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasiŋ têŋ mac hoŋ.

Pol ndê bapia tilu-nga têng lau Tesalonika-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol to bapia tilu-nga dindéc tu bu puc lau sêkêñ whiñ-nga nan sêmbo malac Tesalonika, nan dôñ-nga. Inj gêm danje Anötö bu ñac sêsap si sêkêñ whiñ dôñ ñannga, ma tôc asê bu ñawapac nan sêhóc, nan oc nem ñac sa ma puc ñac dôñ bu sêlhac ñannga.

Lau tasanj ñatô sêñsônj lau Tesalonika-nga, ma sêsôm bu Kilisi mbu meñ su, ma bocdinañ lau ñatô sêhu si gwelenj ti gêñ hoñ sinj ma sêhônj sêmbo. Bocdinañ Pol gêm la lau sêkêñ whiñ-nga bu sêkóc yom tasanj sa dom, ma sêhu lêng oyom-nga sinj, ma sêñkuc inj ti lau aposel si lêng sem gwelenj aman-nga. Inj whê sa bu Kilisi oc mbu meñ dom e ñgac sac sambuc nan inj sam bu 'wachuc hoñ ñadamba,' nan meñ sa tiawê, ma têng ndoc dinañ mêtê sac oc êñsôwec tiatu sambuc yêc nom.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aö Pol, ma Sailas lu Timoti, ato bapia dindéc têng gôlôwac dabun Tesalonika-nga, mac lau nan akêñ whiñ Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi. ² Mwasinj ti yom malô têng mac akêñ Daman Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi.

Lau Tesalonika-nga sêhóc ñawapac magoc sêlhac ñannga

³ O asidôwai, tôc béc hoñ yac mba ñalôm kac yac bu anem danje Anötö tu mac-nga. Yac alic ñayham bu akôm bocdinañ, ñahu bu mac nem akêñ whiñ ti mac lau tigen-tigen nem mêtê atac whiñ asidôwai-nga, kêsôwec tiatu ñapanj. ⁴ Ma yac ampiñ mac yêc Anötö ndê gôlôwac dabun ñatô anjô-nga, ñahu bu yac anjô ñawaê bu mac ahóc ñawapac daêsam ma bu lau sêkêñ kisa mac, tigenj mac alhac ti akêñ whiñ ñannga.

Anötö oc kên ñagêyô têng lau nan sêtec yom ñandô

* **2:1:** Wachuc hoñ ñadamba - yom nan Pol to yêc Yom Grik nan danem kwi bu 'ñgac sôc yomsu ñapu-nga dom,' me 'ñgac nan yomsu mbasi yêc inj ndê ñalôm.' (Yom Inglis: 'lawless one.') Ñgac dau oc tec Anötö ndê yomsu ma kôm gêñ hoñ bambalinj tôc inj dau atac whiñ.

⁵⁻⁶ Gêñ nanj hóc asê mac, nanj tôc asê bu Anötö ndê lêng êmatóc lau-nga inj lêng gitên. Bu mac ahóc ñawapac, ñahu bu mac am akinj Anötö ma atoc inj sa ti mac nem Kinj. Magoc mac alhac ñannga, ma tu dinañ-nga dec Anötö gêlic mac atôm solop bu ambo inj ndê tngôlinj ñapu. Ma inj oc kên ñawapac têng lau nanj sêkêñ kisa mac, ô ñawapac nanj sêkêñ têng mac, nanj su. ⁷ Ma inj oc kên mac asê awham su yêc ñawapac nanj mac ahóc, ma yac bocdinañ. Têng ndoc Pômdau Yisu ti inj ndê anjela ñannga sêsip akêñ undambê sêmenj, ma sêhoc dau asê ti ya ñawê atu, nanj goc Anötö oc kôm gêñ hoñ dinañ ñandô sa. ⁸ Lau nanj sêtoc Anötö sa dom ma sêsóc Pômdau Yisu ndê ñawaê ñayham ñapu dom, nanj Anötö oc kên ñagêyô têng ñac. ⁹ Inj oc êmasuc ñac su yêc Pômdau, nanj ndôc undambê ti ndê ñac lai ma ñawasi atu, nanj anjô-nga. Ma ñac oc sêkóc si ñagêyô nanj sêmbo sac ñapanj ma ñapanj. ¹⁰ Gêñ dau oc ñandô sa têng ndoc Pômdau mbu meñ, ma lau dabun hoñ nanj sêkêñ whiñ inj, nanj oc sêtoc inj ndê waê sa ti sêmpinj inj. Ma mac awhinj, oc ambo awhinj lau dau, ñahu bu mac akêñ whiñ ñawaê ñayham nanj yac ahoc asê têng mac.

Mbec pi lau Tesalonika-nga

¹¹ Yac gauc gêm gêñ hoñ dinañ dec atenj mbec tu mac-nga ñapanj. Yac neñ Anötö kêgalêm mac sa ati inj ndê lau, ma bocdinañ dec yac atenj mbec bu inj puc mac dôñ, e andic dabinj nem lêng ti sakinj hoñ nditôm inj ndê atac whiñ. Ma yac atenj mbec bu lêng ti sakinj ñayham hoñ nanj mac bu akôm tu mac nem akêñ whiñ Pômdau-nga, nanj Anötö ndê ñac lai oc nem mac sa bu akôm ñandô sa. ¹² Ma bocdinañ mac oc apo Pômdau Yisu ndê waê sa, ma mac daôm oc atap nem waêm sa tu inj-nga. Mwasinj akêñ yac neñ Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, nanj oc kôm gêñ dau ñandô sa.

2

Wachuc hoñ ñadambaoc hoc dau asê

¹ * O asidôwai. Yac ato yom têng mac su, pi Pômdau Yisu Kilisi ndê béc mbu meñ-nga,

nañ Anötö oc ndic yac hon sa dapitigen, ma dambo dawhin Yisu. Yac gauc gêm yom dau, ma bu anem la mac bocdec bu. ² Lau ñatô bu sêsôm têt mac bu Pômdau ndê bêc dau meñ hóc asê su, nañ goc ahêgo daôm dom me atac lu-lu dom. Lau dau bu sêsôm bu Ñalau Dabuñ kêt ñawaê dau têt ñac, me yac dauñ asôm me ato têt ñac, dec akêt whin dom. Yom dau yom tasan! ³ Ayob daôm bu lau dañ sêhsau mac dom, bu gêt ñatô oc sêhóc asê muñ su, nañ goc Pômdau ndê bêc oc meñ sa. Têm dañ oc meñ sa, nañ lau daêsam oc sêhu Anötö ti ndê yom sin. Ma tiñambu wachuc hon ñadamba dau oc meñ sa tiawê. In ñgac nañ gic waê bu niñga gacgen. ⁴ In oc toc dau sa ma kêt kisa Anötö ñandô ti gêt hon nañ lau sem akin ti ñac si anötöi yêc nom, nañ bocdinañ. Ma in oc sôc ndi ndöc Anötö ndê ñlôm dabuñ, ma êñsau lau bu in Anötö dau. ⁵ Yom dindéc pi ñgac wachuc, in yom wakuc dom. Gauc nem bu têt ndoc aô gambo gawhin mac, nañ gasôm têt mac su. ⁶ Ma gêt nañ kwahic dec kalhac in ahuc dec in meñ sa tiawê su dom, nañ mac añyalê su. In oc hóc asê tôm ñandoc nañ Anötö dau kêmatin tidôn su. ⁷ Kwahic dec in ndê ñaclai nañ kêtgilí lau bu sêkôm mêtê sac, nañ kôm gwelen yêc sin dau. Ma ñaclai dau oc kôm gwelen bocdinañ, e Anötö kôc gêt nañ kalhac ñgac dau ahuc, nañ su. ⁸ Têt dinañ wachuc hon ñadamba dau oc meñ sa tiawê. Tigen têt têm nañ Pômdau Yisu mbu meñ ti ndê ñawasi ma ñaclai atu, nañ in oc yu wayahô, ma señ in su ñagahô ñambwa. ⁹ Têt ndoc ñgac sac dau meñ, nañ Sadañ oc kêt ñaclai têt in bu kôm gêt dalô atu-tu, ma gêt ti ñaclai, ma êñsau bu Anötö ndê ñaclai kôm gêt dau. ¹⁰ In oc kôm gêt sac daêsam ma êñsau lau nañ sêsa lêt sêniñga-ñga. Ñac lau dau sêtec Anötö ndê yom ñandô, nañ tôm bu tôc señ dandöc tanli-ñga asê têt ñac. ¹¹ Tu dinañ-ñga dec Anötö oc hu ñac sin bu Sadañ êñsôn ñac, e sêkêt whin yom tasan. ¹² Ma lau hon nañ sêkêt whin yom ñandô dom, ma atac ñayham atu tu lêt sac-ñga, nañ oc sêtap si ñagêyô sac sa, têt Anötö ndê bêc êmatôc lau-ñga.

Anötö kêtalin in ndê lau sa gwanan

¹³ O asidôwai nañ Pômdau tac whin mac ndu andô, yac mba ñalôm kac yac bu

anem danje Anötö tu mac-ñga tôm bêc hon. Ñahu bu têt têm ñamata-ñga andô in kêtalin mac sa gwanan, bu atap in ndê mwasiñ nem mac si-ñga sa. Ma gêt dau ñandô sa bocdec bu, kwahic dec mac akêt whin yom ñandô, ma Ñalau Dabuñ kôm gwelen yêc mac nem ñalôm bu êmasan mac ati lau dabuñ. ¹⁴ Anötö kêtalêm mac sa bu awêkain mwasiñ dinañ, ma bu atap yac neñ Pômdau Yisu Kilisi ndê ñawasi atu sa. Ma mac atap galem dau sa têt ndoc in kêtin yac bu ahoc ñawaê ñayham asê têt mac nañ. ¹⁵ Bocdinañ asidôwai, alhac ñanğa. Yom ñandô hon nañ yac ac dulu têt mac ña whansuñ me ato sip bapia, nañ akôc dôn ma anjuc ñapep.

Pol ten mbec pi ñac

¹⁶⁻¹⁷ Yac aten yac neñ Pômdau Yisu Kilisi lu Damañ Anötö bu kôm mac nem ñalôm tighô, ma puc mac dôn bu akôm mêtê ti asôm yom ñayham en. Anötö dau in tac whin yac ndu andô ma in gic bata mwasiñ ñayham nañ ña-ñandô dakêt batan dambo, ma mwasiñ dau oc puc yac neñ ñalôm dôn tôm bêc hon.

3

Pol tac whin bu sêten mbec tu in ti ndê lau-ñga

¹ Asidôwai, anen yom dañ yêc bu wandac mac bocdec bu. Aten mbec tu yac-ñga, tu bu Pômdau ndê ñawaê tiapa tôm gameñ hon-ñga ma bu lau sêtoc yom dau sa, tôm mac atoc sa. ² Ma aten mbec bu Anötö êngaho yac su yêc lau sac amba. Bu lau daêsam sêkêt whin Pômdau dom, ma sêkêt kisa yac. ³ Tigen Pômdau oc hu yac sin dom. In oc puc mac dôn ma yob mac tu ñgac sac Sadañ-ñga. ⁴ Ma in kôm yac atac pa su pi mac, dec yac akêt whin bu yatu hon nañ yac akêt têt mac, nañ mac asôc ñapu kwahic dec, ma oc anjuc ñapan. ⁵ Yac aten mbec ma andac Pômdau bu whê mac nem gauc sa, e añyalê Anötö ndê mêtê atac whin mac-ñga tidôn. Ma yac aten in bu nem mac sa, bu alhac ñanğa ma ahoc ñawapac ti nem atac pa su, tôm Kilisi dau.

Pol kêt puc lau oyom dinda

⁶ Tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-ñga, yac bu akêt yatu mac asidôwai bocdec bu.

Andic ahê asidôwai oyom honj nanj sêsôc yom nanj yac ac dulu têtj mac, nanj ñapu dom. ⁷ Têtj têtj yac ambo awhinj mac, nanj yac ambo ñambwa dom, magoc akôm gwelenj tu anem daunj sa-nga. Ma mac aňyalê bu inj lêtj solop bu mac aňkuc yac mba mêtê dinaň andic ñawaê. ⁸ Yac akôm gêtj danenj-nga ñambwa yêc mac dom. Mba! Yac amlhi dec aň. Yac am gwelenj atu ôbwêc ma ac bu akôm kwanj daunj, ma bu akêtj ñawapac têtj mac nem lau tu sêyob yac-nga dom. ⁹ Pômdau ndê yom tôc asê bu yac atôm bu andac mac bu akêtj gêtj puc yac dôň-nga, ô yac mba gwelenj ñawaê ñayham-nga. Tigenj yac akôm kwanj daunj bu atôc lêtj ñayham têtj mac bu aňkuc. ¹⁰ Ma gauc nem ñagôlinj nanj yac akêtj têtj mac têtj têtj yac ambo awhinj mac, nanj yêc bocdec bu, “Asa nanj tec bu kôm gwelenj, nanj neň gêtj dom.”

¹¹ Yac aňgô ñawaê pi mac nem lau oyom ñatô, dec ato yom dinaň. Ñac lau dau sem gwelenj amanj-nga dom, magoc sem gwelenj whaňsunj-nga hóc gêlêc, ma sêuj lau ñatô si yom sa sêtôm andu. ¹² Lau kainj dinaň yac bu akêtj yatu ti anem la ñac tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, bu sêhu lêtj oyom-nga dau sinj, ma sênem gwelenj tu sêkôm kwa dau-nga.

¹³ O asidôwai, alhac ñaňga ma lic kam sa tu akôm mêtê ñayham-nga dom. ¹⁴ Asa nanj bu sôc yom nanj yac ato sip bapia dindéc ñapu dom, nanj tamtinj inj ñapep. Ambo ahê inj, e inj êňyalê inj ndê giso ma maya dau. ¹⁵ Alic inj gitôm nem ñacyo dom, magoc akêtj puc inj tôm mac nem asidôwa danj.

Yom ndic bata-nga

¹⁶ Pômdau whinj mac honj. Inj Yom Malô Ñadau dau kêtj mac nem atac timalô pi gêtj honj ma tôm bêc honj.

¹⁷ Aô Pol daunj gato yom ñambu-nga dindéc, bu wakêtj neň acsalô têtj mac. Aô gato yom bocdinaň ña aô daunj amanj, sip anenj bapia honj tôm anenj ñadôhônj.

¹⁸ Mwasinj akêtj Pômdau Yisu Kilisi têtj mac honj.

Pol ndê bapia ñamata-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Timoti in ñgac gameñ Galesia-nga, nañ ndê malachu Listra. Timoti damba in ñgac Grik-nga, ma dinda in awhê Israel-nga nañ kêtj whiñ Yisu (2 Tim 1:5). Têm daêsam Timoti kêsêlêtj whiñ Pol ma kôm gwelen whiñ in (Rom 16:21, Apo 16-20). Tiñambu Timoti yob lau sêkêtj whiñ-nga yêc malac Epesas, ma Pol to bapia dindéc têtj in têtj ndoc dinañ. In kêkiñ bapia dau têtj Timoti, magoc to yom daêsam nañ gic lau sêkêtj whiñ-nga hon ñawaê.

Pol kêtj puc Timoti tu kêtjôhônwaga tasan-nga. In tôc bu mboe ñac oc sêkôm lau si sêkêtj whiñ tisac. In gêm la Timoti bu yob ndê lêtj ti sakiñ ñapep bu lau sêkêtj whiñ-nga sêlic ma sêñkuc. Ma in tôc lêtj ñayham-ñayham nañ gic waê lau bata ti lau nañ sem akiñ ti sêyob gôlôwac dabuñ.

Pol gic hu ndê bapia têtj Timoti

¹ Aô Pol, Yisu Kilisi ndê ñapotel, gato bapia dindéc. Anötö nañ gêm yac si, lu Yisu Kilisi sic atu yom ma sêñyalin aô sa, dec gati aposel. Yisu dau, in ti gêtj ñayham hon nañ dakêtj batan, nañ ñadau. ² Aô gato yom dindéc têtj am Timoti, nañ aô galic am gitôm aô atuñgac ñandô, tu am nem kêtj whiñ-nga. Mwasin ti tawalô ma yom malô têtj am, akêtj Daman Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi.

Yom pi kêtjôhônwaga tasan

³ Têtj ndoc aô gatêtj gameñ Masedonia-nga ga, nañ aô gateñ am bu gacgeñ mbo malac Epesas, bu kêtj yao lau nañ sêndôhôn yom tasan bu sêhu sinj. ⁴ Ma bu sôm têtj ñac bu sêhu minj akwa ñambwa-ñambwa sinj, ma yom daêsam nañ êlêmê sêsôm pi apai ti punjaci si ñaê, nañ sêhu sinj bocdinañ. Yom kainj dinañ kôm lau atac lu-lu, ma sêhu lêtj ñayham sem akiñ Anötö ti sêkêtj whiñ in-nga sinj. ⁵ Aô gateñ am bu ndic yao lau dau bu sêhu si yom tasan hon sinj, tu bu lau

sêkêtj whiñ-nga hon sêsap mêtê atac whiñ-nga dôñ. Mêtê dau datap sa yêc lau ti ñalôm ñawasi, nañ sêmbo ti atac pa su tu ñac si lêtj gitêtj-nga, ma sêkêtj whiñ ñannga. ⁶ Lau ñatô sêhu lêtj dau sinj su ma sêsap yom ñambwa-ñambwa dôñ. ⁷ ñac atac whiñ bu sêndôhôn Anötö ndê yomsu têtj lau, ma sêkôm gêtj dau ti licwalô eñ sêmbo. Tigen ñac sêñyalê yom dau ñahu ñandô dom.

⁸ Yac bu neñ gauc sa pi Anötö ndê yomsu ña-gwelen ti ñahu ñapep, dec oc dalic bu yomsu dau in gêtj ñayham. ⁹ Ma tanjalê bu yomsu nañ Anötö kêtj têtj Moses, nañ gic waê lau gitêtj dom. Magoc in ndê yomsu gic waê lau kainj bocdec. Lau wachuc dinda nañ sêtec bu sêsôc yomsu dau ñapu, lau nañ sêtec Anötö ti ndê gêtj dabuñ hon, ma sêsap mêtê sac ti mêtê ñadômbwi dôñ. Ma lau nañ sic dindai ti dambai me lau ñatô ndu-nga. ¹⁰ Ma yomsu dau gic waê lau nañ sêkôm mêtê mockainj-nga ti mêtê nañ so pwac nañ Anötö kêmatin tu awhê lu ñgac sênem dau-nga, ma lau nañ sêñgaho lau ma sêkêtj têtj lau ñatô semlhi ñac sêti lau akiñ ñambwa, lau tasan, ma lau nañ sêsôm yom tasan yêc lau sêmatôc yom-nga angô-nga. Aêc! Anötö ndê yomsu gic waê lau bocke nañ sêkôm mêtê sac, nañ so yom pi lêtj solop nañ yac tandôhôn. ¹¹ Ma lêtj solop dau kêkuc ñawaê ñayham nañ Anötö kêtj sip aô aman bu wandôhôn têtj lau. Ma ñawaê dau tôc in ndê waê ti ñaclai ma ñawasi asê têtj yac.

Pol gêm danje Pômdau tu tawalô in-nga

¹² Aô wanem danje yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, nañ kêtj ñannga têtj aô, bu in gêlic aô gitôm bu wakôm in ndê gwelen ñawaê ñayham-nga, dec kêyalin aô sa bu wanem akiñ in. ¹³ Aô ñgac nañ muñ-nga gasôm yom sac sambuc pi Yisu ti ndê lau sêkêtj whiñ-nga, ma gakêtj kisa ñac ma gac lau ñatô. Magoc Yisu Kilisi gêlic bu aô neñ gauc sa dom, ma gakêtj whiñ in su dom, dec gakôm gêtj dinañ, ma tu dinañ-nga dec in tawalô aô ma gêm aneñ ñalôm kwi. ¹⁴ Yac neñ Pômdau kêsâlê aô ahuc ña in ndê mwasin, dec mêtê dakêtj whiñ-nga ti mêtê atac whiñ-nga nañ gic lau nañ sêkêtj whiñ Yisu Kilisi ñawaê, nañ in kêtj têtj aô.

¹⁵ Yom dec aö bu wasôm, in yom nandô ma yom nayham bu lau hon sêkôc sa ma sêkên whin. Ma yom dau bocdec, “Yisu Kilisi sip nom meñ bu nem lau nan sêkôm mêtê sac, nan si.” Yom dau gic waê aö daun solop, bu mun-nga aö ngac gakôm sac-nga gahôc gêlêc lau hon su. ¹⁶ Ma bocdinañ dec Yisu Kilisi tawalô aö ngac sac dec, tu bu lau hon sêlic nalên nan in hê yom malô sa têt aö, ma kên nasaawa têt aö bu wanem neñ nalôm kwi. Ma lau nan bu sêkên whin in, ma sêtap señ sêndôc tali napan-nga sa, nan oc tôm bu sêtap in ndê tawalô sa, nalên tigen tôm aö gatap sa.

¹⁷ Yac neñ Anötö in Kin atu nan mbo titêm-titêm, ma oc pacndê dom. Namalac dan sêlic in ango su dom, magoc in tigen in Anötö nandô. Tu yom hon dinañ-nga dec tamin in, ma dapo in ndê waê sa, kwahic dec ma nditôm bêc hon. Yomandô!

Pol puc Timoti dôn bu lhac nannga

¹⁸ Aneñ balê Timoti. Mun-nga lau sêkên whin-nga natô sêlhac sêtôm propet ma sêhoc yom asê pi am. Kwahic dec aö bu wanem la am bu gauc nem lau dau si yom napan, bu puc am dôn bu lhac nannga, ma ndic sin nannga tu Anötö ndê yom nandô-nga. ¹⁹ Kôc nem kên whin dôn, ma atac pa su tu am nem lêt nan am sa mbo Anötö ango-nga. Lau natô sêtec yom nandô, ma bocdinañ dec nac si sêkên whin ginnga su, gitôm wan nan gwêc gic popoc pi hoc gi. ²⁰ Gauc nem Himeneus lu Aleksanda, ngac lu nan sêtec yom nandô dec kamasuc in lu su sêsip Sadañ amba, tu bu sênjalê si giso, ma sêsôm yom sac pi Anötö tiyham dom.

2

Nagôlin daten mbec-nga

¹ Gên namata-nga aö bu waten am bu êmgilí lau sêkên whin-nga pi lêt daten mbec-nga. Sôm têt nac bu sêten mbec tu lau hon-nga, ma sênem dange Anötö tu nac-nga. Gên bocke nan sêpônnda, nan sêndac Anötö, ma sênem lau natô awha têt in. ² Aö atac whin bu sêten mbec tu kin ma lau hon nan sem gôlin yac-nga, bu sênem gôlin yac napep e dambo ti yom malô, ma datoc Anötö sa ti dasa neñ lêt hon dabuñ eñ. ³ Mbec kain

dinañ in gên nayham, ma yac neñ Anötö nan gêm yac si, nan gêlic nayham. ⁴ Bu Anötö tac whin bu lau hon sênjalê yom nandô pi Yisu, e sêkên whin ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa. ⁵ Yac tanyalê bu Anötö tigen dê mbo, ma ngac nem silin-nga tigen mbo Anötö ma lau nom-nga nalhu, in Yisu Kilisi dau. ⁶ In ngac nan kên dau ma mbac ndu bu nemlhi lau hon si sac natôp, ma êngapwêc nac su yêc sakin mêtê sac-nga. Gên dau meñ sa tôm nandoc nan Anötö kêmatin tidôn mun su, ma têt Anötö ndê lêt nem lau si-nga asê. ⁷ Ma in kêyalin aö sa gati in ndê ngac ahen-nga ti in ndê aposel, bu wandôhôn yom nandô nan yac lau dakên whin-nga hon dasap dôn, nan têt flau gameñ apa-nga. Aö gasôm yomandô, aö kasau dom.

⁸ Aö tac whin bu lau sêhoc amba sa ma sêten mbec tôm gameñ sambob. Magoc nac sêyob dau bu sêsa si lêt dabuñ eñ. Asa nan atac nandê têt lau me sôm lau natô, nan hóc amba sa ma ten mbec dom.

Lauwhê sêkên whin-nga si lêt

⁹ Aö tac whin bu lauwhê sêhêgo dau ênlêc tu nakwê nayham-nayham bu sêsôc-nga dom. Whê nac si gauc sa pi nakwê naôli atu-tu ma gôlôn nayham gitôm gol me kôm, ma pi mêtê sênem bocbin kêclauñ-nga, bu gên hon dinañ in gên nambwa-nga yêc Anötö ango-nga. ¹⁰ Awhê asa nan sôm bu nem akin Anötö, nan bu kôm mêtê nayham, dec mêtê dau gitôm in ndê nakwê ti gôlôn nayham.

¹¹ Têt ndoc lau sêkac sa tu sêlic om-nga, nan aö tac whin bu lauwhê sênem dau dôn ma sêkên dannga Anötö ndê yom napep, ma sêsôc laungac napu. ¹² Aö atac whin bu lauwhê sênem dau dôn, ma gakên yao bu nac sêndôhôn me sênem gôlin laungac dom. ¹³ Bu Anötö kêmasañ Adam mun, goc kêmasañ Ewa kêkuc in. ¹⁴ Ma Sadañ kêsau Adam mun dom, in kêsau Ewa e in kêgili Anötö ndê yom ma kôm sac. ¹⁵ Magoc tinambu awhê dan kôc Anötö ndê †Ngac Nem Lau Si-nga, ma oc tôm bu lauwhê sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa tu ngac dinañ-nga, ma tu nac sêsap mêtê dakên whin-nga ti atac whin-nga dôn, ma sem dabuñ dau ma sêsa si lêt ti gauc nayham eñ.

3

Yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôn

¹ Yom dindec in yom ŋandô. Asa nan tac whin bu ti gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôn,* nan atac whin gwelen ŋayham dan. ² Bocdinaŋ ŋac nan bu yob gôlôwac dabuŋ, nan yob dau ŋapep, ma sa ndê lën gitên e lau dan gitôm dom bu sêpu in. In nem awê tigen, ma kôm gên hon ti gauc ŋawa. Alic bu in ŋac kain bocdec. In ŋac kôc lau sa ti êmwasiŋ ŋac-ŋga, ma ŋac ti gauc gitôm bu êndôhôn lau. ³ I ŋ ŋac nôm gên êniŋ in-ŋga dom, ma ŋac tac ŋandê-ŋga me ŋac sôm lau-ŋga dom. In ŋac malô ma in atac whin mone kêlêc dom. ⁴ ŋac nan bu yob gôlôwac dabuŋ, nan yob dau ndê balêkoc ŋapep e sêsôc in ŋapu ma sêtoc in sa. ⁵ ŋamalac dan nan tôm dom bu nem gôlin in dau ndê gôlôwac, nan oc tôm dom bu nem gôlin Anötö ndê gôlôwac bocdinaŋ. ⁶ Ma ŋac nan gêm dau kwi ma kên whin ŋasawa apê en, nan akên in yob gôlôwac dabuŋ dom. Bu mboe in oc toc dau sa e Anötö kên ŋagêyô tên in, gitôm in kên tên Sadaŋ. ⁷ Alic bu in ŋac nan gôlôwac dabuŋ ti lau nan sêmbo gôlôwac ŋalôm dom, nan hon sêlic in ŋayham. Ma bocdinaŋ gitôm dom bu lau dan sêpu in, ma Sadaŋ oc tôm dom bu ku in dulu.

⁸ Ma lau nan bu sênem akin gôlôwac dabuŋ,† nan bocdinaŋ. ŋac lau nan sêsa lën gitên en ma tu dinaŋ-ŋga lau hon sêtoc ŋac sa. ŋac lau tasan dom, magoc sêsôm yom ŋandô en. ŋac lau sênôm gên êniŋ ŋac-ŋga dom, ma lau nan sênsalê lën daêsam tu sêtap awa sa-ŋga dom. ⁹ Yom ŋandô dakên whin-ŋga nan ŋahu sip ŋalôm gi, nan sêsap dôŋ ŋaŋga, ma sêsa lën gitên en tu bu sêmbo Anötö aŋgô-ŋga ti atac pa su en. ¹⁰ Bocdinaŋ lau nan mac bu akên ŋac tu sênem akin gôlôwac dabuŋ-ŋga, nan aŋsahê ŋac si lën ti sakin mun, ma lau nan si giso mbasi, nan goc sêkôc gwelen dau. ¹¹ Yom kain tigen hêganôn lau dau si lauwhê. ŋac lauwhê ti lën solop nan lau hon sêtoc ŋac

sa. ŋac sêyob si whasuŋ bu sêsôm yom bambalin pi lau ŋatô dom, lauwhê gauc ŋawa, ma lauwhê nan lau hon sêkên whin bu gên bocke nan sêkên sip ŋac amba, nan ŋac oc sêyob ŋapep en. ¹² ŋac bocke nan bu nem akin gôlôwac dabuŋ, nan nem awê tigen ma nem gôlin in ndê awê ti balêkoc ŋapep. ¹³ Lau nan sem akin ŋapep, nan oc sêtap waê ŋayham sa, ma ŋac oc sêlhac ŋaŋga ma atac l u-lu dom tu ŋac si sêkên whin Yisu Kilisi-ŋga.

Pol whê ndê bapia ŋahu sa

¹⁴⁻¹⁵ Aô gakên batan bu ŋasawa sauŋ aô oc watên am waloc. Magoc aô gakôc gauc gi lu gi lu, bu mboe gwelen dan oc hê aô dôŋ, ma boc-dinaŋ dec gato bapia dindec tên am. Ma gato yom hon dindec bu wawê am nem gauc sa pi lën solop tu yac gôlôwac dabuŋ tan-kuc-ŋga. Bu yac dati Anötö Tali ŋadau ndê gôlôwac dabuŋ ma yac datôm alhō ŋaŋga bu tambalan in ndê yom ŋandô.

Yom tampin Kilisi-ŋga

¹⁶ Ma yac lau nan tam akin Anötö, nan dakên whin yom pi Kilisi, nan ŋahu atu ma sip ŋalôm gi. Yomandô! Bu yac dakên whin yom bocdec bu:

In sip nom men ti ŋamalac.

ŋalau Dabuŋ whê in sa ma tôc asê bu in ŋac gitên.

Ma aŋela sêlic in.

Lau sêhoc ŋawaê ŋayham asê pi in yêc nom ŋagamen hon.

Ma lau sêkên whin in yêc gameŋ sambob.

Ma Anötö kôc in sa, mbu tên in ndê gameŋ ŋawasi-ŋga gi.

4

Lau oc sêhu yom ŋandô sin

¹ ŋalau Dabuŋ tôc asê yêc awê bu tên têm ŋambu-ŋga, lau ŋatô oc sêhu yom ŋandô dakên whin-ŋga sin. Ma ŋac oc sêŋkuc Sadaŋ ndê ŋalau sac ti ŋac si yom tasan. ² Lau tasan oc sêmen ma sêndôhôn yom tasan dau e sêtim lau ŋatô ma sêhu yom

* **3:1:** Yêc 3:1-7 Pol to yom pi gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôn. Yêc Yom Grik in to episkopos, nan danem kwi bu 'ŋac ŋamata-ŋga' me 'hetman.' Lau ŋatô sem kwi bu 'Bisop.' Bocdinaŋ Pol ndê yom hêganôn gôlôwac dabuŋ si ŋagôlôn hon gitôm Bisop me Siots Presiden me gêyobwaga. † **3:8:** Yêc 3:8-13 Pol to yom pi lau bocke nan bu sênem akin gôlôwac dabuŋ. Yêc Yom Grik in to diakonoi, nan danem kwi bu 'lau akin.' Bocdinaŋ yom dau gic waê lau nan bu sênem akin gôlôwac dabuŋ, gitôm pasto (ŋacsakin), ma lau bata (ol elda), ma dabuŋwaga.

ɳandô siɳ. Lau tasanɳ dinanɳ sêkôm gêɳ dau ti atac pa su, ɳahu bu Sadanɳ pôc ɳac si gauc ahuc e sêɳyalê si giso dom. ³ ɳac sêkêɳ yao bu lauwê ma ɳac sênem dau dom, ma sic yao ɳac bu sênenɳ gêɳ danenɳ-ɳga ɳatô dom. Magoc yac lau nanɳ dakêɳ whiɳ ma tanɳkuc yom ɳandô, nanɳ tanɳyalê bu Anôtô kêɳ gêɳ danenɳ-ɳga dau bu yac danenɳ ti danem danɳge iɳ. ⁴ Bu gêɳ honɳ nanɳ Anôtô kêɳ, nanɳ gêɳ ɳayham ma bocdinanɳ datec dom. Dakôc sa ma danem danɳge iɳ. ⁵ Anôtô ndê yom ma mbec nanɳ dateɳ, nanɳ gitôm bu kôm gêɳ honɳ ti dabuɳ.

Pol gêm la Timoti

⁶ Am bu whê yom honɳ dindec sa têɳ am nem asidôwai sêkêɳ whiɳ-ɳga, dec am oc ti Yisu Kilisi ndê ɳac akinɳ-ɳga ɳayham. Tôm am kôm e meɳ têɳ kwahic dec, sap yom ɳandô dakêɳ whiɳ-ɳga dôɳ, ma danam wambu yom ɳayham nanɳ yac ac dulu têɳ am, bu gêɳ dau oc puc am dôɳ bu lhac ɳanɳga tôm bêc honɳ. ⁷ Ma miɳ ɳambwa nanɳ lau andô nanɳ sem gauc Anôtô, nanɳ sic dulu têɳ lau wakuc, ma yom ɳasawa-ɳga honɳ, nanɳ am tec yêc-ɳga. Yob daôm nem lêɳ ɳapep, ma timêtê daôm tu bu ti Anôtô ndê ɳac gitêɳ-ɳga. ⁸ Lau nanɳ sêtimêtê dau ɳamlic tu sêtap licwalô sa tu gêɳ nom-ɳga-ɳga, nanɳ oc nem ɳac sa ɳandô dom. Magoc yac bu datimêtê dauɳ tu dasa Anôtô ndê lêɳ gitêɳ-ɳga, oc nem yac sa ɳandô. Oc nem yac sa têɳ kwahic dec, ma têɳ têm ɳambu-ɳga bocdinanɳ.

⁹ Yom dec aô bu wasôm, iɳ yom ɳandô ma yom ɳayham tu lau honɳ sêkôc sa ma sêkêɳ whiɳ-ɳga. ¹⁰ Anôtô Tali ɳadau kêmasanɳ lêɳ bu nem lau honɳ si, ma lau nanɳ sêkêɳ whiɳ iɳ, nanɳ sêtap lêɳ dau sa su. Bocdinanɳ yac dakêɳ batanɳ bu oc datap yom dau ɳa-ɳandô sa, dec dalhac ɳanɳga ti dakôm gwelenɳ bu dapuc yom dau dôɳ.

¹¹ Êmdôhônɳ yom honɳ dindec ma ndic atu lau bu sêsôc ɳapu. ¹² Yob daôm bu kôm nem gêɳ honɳ ɳapep, ma lau danɳ oc sêpu am bu am balê wakuc dom. Yob nem lêɳ mbo-ɳga, sôm yom ɳayham eɳ, sap mêtê atac whiɳ lau ti kêɳ whiɳ-ɳga dôɳ ɳanɳga, ma sa nem lêɳ gitêɳ bu tôc dôhônɳ ɳayham têɳ lau sêkêɳ whiɳ-ɳga bu sêlic ma sêɳkuc. ¹³ Kêɳ daôm

sambuc bu nem akinɳ Anôtô e tôm aô wahôc asê am. Sam iɳ ndê yom nanɳ sêto yêc, nanɳ asê têɳ lau, nem mêtê ɳac, ma êmdôhônɳ ɳac.

¹⁴ Muɳ-ɳga, têɳ ndoc lau bata sêkêɳ amba sac am, nanɳ ɳac si danɳ tisa gitôm propet, ma hoc yom asê pi mwasiɳ nanɳ ɳalau Dabuɳ oc kêɳ têɳ am, tu kôm Anôtô ndê gwelenɳ-ɳga. Kwahic dec aô bu wapuc am dôɳ bu kôm nem gwelenɳ ɳapanɳ ɳa mwasiɳ dinanɳ ɳa-ɳaclai. ¹⁵ Kôc anenɳ yom dindec sa ma kôm ɳandô sa. Kêɳ nem ɳalôm sambuc tu kôm Anôtô ndê gwelenɳ-ɳga, ma lau honɳ oc sêlic am nem gwelenɳ ɳa-ɳandô yêc awê. ¹⁶ Yob daôm nem lêɳ ti yom nanɳ am kêdôhônɳ têɳ lau, nanɳ ɳapep. Sap lêɳ ɳayham ti yom ɳandô dôɳ ma lhac ɳanɳga, ma am bu kôm bocdinanɳ, dec am oc tap Anôtô ndê mwasiɳ nem am si-ɳga ɳa-ɳandô sa, ma lau nanɳ sêkôc am nem yom sa, nanɳ bocdinanɳ.

5

¹ Am bu nem la ɳamalac andô danɳ, nanɳ goc sôm yom ɳanɳga têɳ iɳ dom. Sôm yom tôm am bu sôm têɳ am daôm damam. Ma nem la balêi wakuc tôm am bu kôm têɳ am daôm nem asimi. ² Lic lauwê atu-tu tôm am daôm dinam, ma bawhêi nditôm am lhômwêi, ma kôm mêtê ɳawasi eɳ têɳ ɳac.

Yom pi lauwê sawa

³ Lauwê sawa nanɳ si lau mba tu sênem ɳac sa-ɳga, nanɳ toc ɳac sa ɳapep ma nem ɳac sa. ⁴ Magoc awhê sawa danɳ bu ndê balêkoc me pũgaci ti puwêi sêmbo, goc gwelenɳ sênem iɳ sa-ɳga yêc ɳac amba. ɳalêɳ dinanɳ ɳac si lêɳ sênem akinɳ Anôtô-ɳga oc nem ɳandô, ma sêo sakinɳ nanɳ dinda ti dambai ma pui sêkôm têɳ ɳac muɳ su. Ma lêɳ dinanɳ gic Anôtô tandô ɳayham. ⁵ Magoc awhê sawa danɳ nanɳ mbo tawasê ma pônɳa lau tu sênem iɳ sa-ɳga, nanɳ oc tenɳ mbec ôbwêc ma ac, ma takwê Anôtô bu nem iɳ sa. ⁶ Awhê sawa nanɳ êlêmê po dau sa ɳa gêɳ ɳayham-ɳayham nom-ɳga, nanɳ gitôm awhê batê danɳ yêc Anôtô anɳô-ɳga.

⁷ Am whê yom dindec sa têɳ lau sêkêɳ whiɳ-ɳga honɳ, bu sêsa si lêɳ ɳapep e lau danɳ sêtôm dom bu sêɳgôliɳ yom pi ɳac. ⁸ Asa nanɳ sôm bu iɳ kêɳ whiɳ Yisu, magoc gêm dinda lu damba me iɳ dau ndê lau sa dom, nanɳ tôc asê bu iɳ ndê kêɳ whiɳ iɳ gêɳ tasanɳ,

ma kôm mêtê sac sambuc hôc gêlêc lau naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ si mêtê sac su.

⁹ Mac bu akêŋ awhê sawa daŋ ndê ɲaê sip lauwê sawa si ɲadênaŋ,* goc gauc nem gêŋ bocdec. In bu ndê yala hôc gêlêc 60 su, naŋ goc gitôm bu mac akêŋ in ndê ɲaê sip lauwê sawa si ɲadênaŋ. Ma alic bu in awhê naŋ sap in nakweŋ dôŋ ɲapep têtŋ ndoc in mbo tali. ¹⁰ Ma in awhê naŋ lau hoŋ sêtoc in sa bu in awhê kôm mêtê ɲayham-ɲga. In yob ndê balêkoc ɲapep, in awhê kôc lau sa ti êmwasiŋ ɲac-ɲga, ma in gêm akiŋ lau sêkêŋ whiŋ-ɲga, gitôm in kêgwiniŋ dau ma kêgwasiŋ ɲac gahi. Ma in awhê naŋ êlêmê gêm lau ti ɲawapac sa, ma kôm gwelen ɲayham daêsam whiŋ bocdinaŋ. Awhê sawa naŋ ndê lêŋ ɲayham gitôm dinaŋ, naŋ akêŋ in ndê ɲaê sip lauwê sawa si ɲadênaŋ.

¹¹ Magoc lauwê wakuc naŋ sêti lauwê sawa, naŋ akêŋ ɲac si ɲaê sip ɲadênaŋ dom. Têtŋ ɲamata-ɲga ɲac oc sêkêŋ si atac whiŋ ma sêmatiŋ pwac bu sênem akiŋ Kilisi, magoc mboe ɲasawa sauŋ ɲac oc ɲalôm pwê bu sênem ɲac tiyham. ¹² ɲac bu sêkôm bocdinaŋ, dec tôm ɲac sic si pwac dinaŋ popoc ma sêkôm giso atu. ¹³ Ma gêtŋ ɲatô whiŋ. Lauwê sawa wakuc ɲatô sêsa lêŋ oyom-ɲga e tidôŋ ɲac. ɲac atac whiŋ bu sêŋsêlêŋ sêlom-sêlom andu, ma sêsec gameŋ ti sêuŋ lau ɲatô si yom sa. ɲac sêsom yom daêsam so yom ɲayham dasôm-ɲga. ¹⁴ Tu dinaŋ-ɲga dec aô êlêmê gakêŋ ɲagôliŋ têtŋ lauwê sawa wakuc bu sênem ɲac tiyham, sêkôc balêkoc, ma sêyob si andu ti si lau. Ma bocdinaŋ oc nditôm dom bu yac neŋ ɲacyo daŋ sôm yom bu pu yac lau dakêŋ whiŋ-ɲga neŋ lêŋ. ¹⁵ Aô gasôm yom dinaŋ, ɲahu bu lauwê sawa ɲatô sêhu Anötö siŋ su, ma sêsa Sadaŋ ndê lêŋ.

¹⁶ Mac lauwê naŋ akêŋ whiŋ Yisu, naŋ aŋgô. Awhê sawa daŋ bu mbo mac nem toŋ, dec mac anem in sa andic ɲawaê. Ma bocdinaŋ oc kêtŋ ɲawapac têtŋ gôlôwac dabuŋ dom, ma lauwê sawa naŋ sêpônda dau

ɲandô, naŋ gôlôwac dau oc tôm bu sênem ɲac sa.

Yom pi lau bata

¹⁷ Lau bata naŋ sêkêŋ dau sambuc ma sem gôliŋ gôlôwac dabuŋ ɲapep, naŋ datoc ɲac sa êŋlêc. Ma ɲac naŋ sem mêtê ti sêndôhôn lau, naŋ yom dindec hêganôn ɲac solop. ¹⁸ Gauc nem Anötö ndê yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Têtŋ ndoc mac akêŋ makao sêkôm gwelen bolom-ɲga, naŋ asô ɲac tôkwa ahuc dom. Sêneŋ bolom ɲatô ô ɲac si gwelen. *[Diut 25:4]*

Ma yac neŋ yom daŋ tiyham yêc bocdec, “Asa naŋ bu kôm gwelen, naŋ akêŋ in ndê ɲaôli têtŋ in ɲapep.” ¹⁹ ɲamalac tigeŋ bu êŋgôliŋ yom pi ɲgac bata daŋ, naŋ am ɲgô in ndê yom dau dom. Magoc lu me tö bu sêpuc in ndê yom dau dôŋ, naŋ goc êmatôc yom dau. ²⁰ Am bu tap sa bu yom ɲandô, dec sôm ɲgac bata dau yêc lau hoŋ aŋgô-ɲga, bu lau sêlic ma sêtôc dau.

Pol gêm la Timoti

²¹ Yêc Anötö lu Yisu Kilisi ma aŋela naŋ Anötö kêyaliŋ ɲac sa, naŋ si aŋgô-ɲga, naŋ wasôm têtŋ am bu êmkuc aneŋ yom hoŋ dindec, ma kôm mêtê ɲayham eŋ têtŋ lau hoŋ. Lhac whiŋ lau toŋ daŋ, ma lic toŋ daŋ sac dom. ²² Am bu êmyaliŋ lau ɲatô sa tu sêkôm gwelen-ɲga, dec êmsahê ɲac si lêŋ muŋ, ma kêtŋ amam sac ɲac sep dom. Ma yob daôm bu sa nem lêŋ ɲawasi eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêkôm mêtê sac, bu wêkaiŋ ɲac si sac ɲagêyô dom.

²³ Nôm bu ɲambwa dom. Nôm wain ɲagec tu am ɲatac-ɲga. Ma oc nem am sa tu am nem gêmbac naŋ kôm am ɲapaŋ-ɲga.

Mêtê hoŋ naŋ lau sêkôm oc meŋ tiawê

²⁴ Lau ɲatô si mêtê sac yêc awê, ma bocdinaŋ ɲac si yom pi undambê gi su, ma Anötö kêmasaŋ ɲagêyô su bu kêtŋ têtŋ ɲac têtŋ têtŋ ɲambu-ɲga. Ma lau ɲatô si sac yêc siŋ dau têtŋ kwahic dec, magoc oc meŋ sa tiawê têtŋ têtŋ ɲambu-ɲga, ma sêtap si ɲagêyô sa. ²⁵ Ma ɲalêŋ tigeŋ, lau gitêtŋ ɲatô si mêtê ɲayham yêc awê. Ma mêtê ɲayham naŋ kwahic dec

* **5:9:** Pol to yom pi lauwê sawa si ɲadênaŋ, magoc in têtŋ ɲadênaŋ dau ɲahu tiawê dom. Lau ɲatô gauc gêm bu ɲadênaŋ dau gic waê lauwê sawa hoŋ naŋ gôlôwac dabuŋ Epesas-ɲga sêyob ti sem sa - alic ɲabatiŋ 16. Ma lau ɲatô gauc gêm bu lauwê naŋ si ɲaê yêc ɲadênaŋ, naŋ sêkêŋ dau sambuc tu sênem akiŋ Yisu ma gôlôwac dabuŋ-ɲga (ɲabatiŋ 5, 10 ma 11).

yêc awê dom, naŋ oc tòm dom bu yêc siŋ dau ŋapaŋ. Oc sa meŋ tiawê.

6

Yom pi lau akiŋ ŋambwa

¹ Sôm têtŋ lau akiŋ ŋambwa naŋ sêkêtŋ whiŋ Yisu, bu sêsôc si ŋadaui ŋapu, ma sêtoc ŋac sa ŋapep. Ŋac bu sêkôm dom, goc lau naŋ sêlic, naŋ oc sêpu Anötö ndê ŋaê ti yom naŋ yac tandôhôn pi iŋ. ² Ma ŋgac akiŋ daŋ bu ndê ŋadau kêtŋ whiŋ Yisu whiŋ, goc sôm têtŋ ŋgac akiŋ dau bu toc dau sa têtŋ iŋ ndê ŋadau bu iŋlu sêti asidôwa tu iŋlu si sêkêtŋ whiŋ-ŋga lec dom. Magoc iŋ nem akiŋ iŋ ndê ŋadau ŋapep eŋ, ŋahu bu iŋ ndê gwelenŋ oc nem ndê asidôwa kêtŋ whiŋ-ŋga naŋ Anötö tac whiŋ, naŋ sa.

Puc pi lau naŋ sêndôhôn yom tasanŋ

Êmdôhôn yom hoŋ dindec têtŋ lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga, ma êmgilî ŋac bu sêŋkuc ŋapep. ³ Ŋamalac daŋ bu êndôhôn yom naŋ so aneŋ yom naŋ gato sip bapia dindec, me so yom ŋandô naŋ Pômdau Yisu Kilisi dau kêdôhôn, me so yom naŋ tandôhôn pi Anötö ndê lêtŋ, naŋ têtŋ asê bocdec bu. ⁴ Iŋ ŋgac toc dau sa-ŋga, ma kêyalê gêtŋ daŋ ŋapep dom. Iŋ tac whiŋ yom agwa-agwa ŋambwa, ma yom naŋ kôm lau sêseŋ dau. Tu yom kaiŋ dinaŋ-ŋga dec lau sem lêmunŋ dau, sic dau, sêsôm yom sac-sac pi dau, ma sêkôc gauc sac pi si asidôwai. ⁵ Lau kaiŋ dinaŋ si gauc kêŋsônŋ, ma sêseŋ dau ŋapaŋ. Yom ŋandô daŋ yêc ŋac si ŋalôm dom. Ŋac gauc gêm bu lêtŋ danem akiŋ Anötö-ŋga ti lêtŋ sêtap awa sa-ŋga ŋambwa.

Yom pi lêtŋ atac whiŋ mone-ŋga

⁶ Magoc yac bu danem akiŋ Anötö ma atac ŋayham pi gêtŋ bocke naŋ iŋ bu kêtŋ têtŋ yac, naŋ gitôm datap awa ŋandô sa su. ⁷ Bu têtŋ têtŋ dinaŋi sêkôc yac, naŋ dahôc asê amanŋ sawa, ma dambac ndu ti amanŋ sawa bocdinaŋ. ⁸ Magoc gêtŋ daneŋ-ŋga ti ŋakwê bu yêc yac-ŋga, dec yac atac ŋayham pi gêtŋ dau. ⁹ Lau naŋ atac whiŋ bu sêti lau ti lêtŋ, naŋ si atac whiŋ dinaŋ oc ti lêtŋ Sadaŋ êntôm ŋac-ŋga, ma ŋac oc sêpeŋ ma sêsip iŋ ndê akô sêndi. Ŋac oc tagatu gêtŋ daêsam, ma sêsa lêtŋ gauc mbasi-ŋga tu sêtap gêtŋ dau sa-ŋga, e kôm ŋac sêtisac ma sêniŋga.

¹⁰ Sac daêsam ŋahu yêc lêtŋ atac whiŋ mone-ŋga. Lau ŋatô sêhu si sêkêtŋ whiŋ siŋ su, ŋahu bu mêtê atac whiŋ mone-ŋga gêm ŋac ahuc sambuc. Ma tu dinaŋ-ŋga dec ŋawapac daêsam tap ŋac sa.

Pol gic yomsu Timoti

¹¹ O Anötö ndê ŋgac, am ŋgô su naŋ. Ndic ahê mêtê sac hoŋ dinaŋ. Êmsahê ŋaŋga bu kôm mêtê gitêtŋ ma sa Anötö ndê lêtŋ eŋ. Sap nem kêtŋ whiŋ ti mêtê atac whiŋ lau-ŋga dôŋ, puc daôm dôŋ bu kôm Anötö ndê gwelenŋ ma lic ŋakam sa dom, ma mbo ti nem lêtŋ malô eŋ. ¹² Lhac ŋaŋga ma ndic siŋ têtŋ lêtôm hoŋ naŋ bu ku am nem kêtŋ whiŋ dulu. Muŋ-ŋga lê am hoc yom asê yêc lau daêsam aŋgô-ŋga bu am kêtŋ whiŋ Yisu Kilisi. Gêtŋ dau têtŋ asê bu am tap Anötö ndê galem ndöc tamli ŋapaŋ-ŋga sa su. Bocdinaŋ sap galem dau ŋa-ŋandô dôŋ ŋaŋga eŋ. ¹³ Yêc Yisu Kilisi, naŋ sôm ndê yom asê solop têtŋ Pontias Pailot, ma yêc Anötö naŋ kêtŋ gêtŋ hoŋ sêmbo tali, naŋ aŋgô-ŋga, aô wandic atu am bocdec bu. ¹⁴ Yom hoŋ naŋ aô gac atu am, naŋ êmkuc ŋapep, ma sa nem lêtŋ solop ti dabunŋ eŋ, e yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi mbu meŋ hôt asê, ¹⁵ têtŋ ndoc naŋ Anötö kêyalinŋ sa su.

Tampiŋ Anötö dandic ŋawaê. Iŋ tigenŋ iŋ gêtŋ hoŋ ŋadau. Iŋ kinŋ hoŋ si Kinŋ, ma pômdau hoŋ si Pômdau. ¹⁶ Iŋ mbo titêm-titêm ma oc pacndê dom. Iŋ ndöc ndê ŋawê atu ŋalôm, tòm dom bu ŋamalac daŋ tigasuc ŋawê dau me lic iŋ. Iŋ ndê waê ŋayham ti iŋ ndê ŋaclai atu oc yêc ŋapaŋ. Yomandô!

¹⁷ Sôm têtŋ lau ti lêtŋ bu sêtoc dau sa dom ma takwê ŋac si awa nom-ŋga bu nem ŋac sa lec dom. Bu awa iŋ gêtŋ yêc ŋapaŋ-ŋga dom, oc niŋga. Ndic atu ŋac bu takwê Anötö naŋ kêmwasiŋ yac ŋa gêtŋ daêsam tu kôm yac atac ŋayham-ŋga. ¹⁸ Ma ndic atu ŋac bu sêkôm mêtê ŋayham eŋ têtŋ lau hoŋ, ma bu sêkêtŋ si awa ti wapa tu bu sênem lau ŋatô sa, ma sêmwasiŋ ŋac-ŋga. ¹⁹ Sêkôm bocdinaŋ dec ŋac oc sêpo si awa ŋandô sa yêc undambê tu têtŋ ŋambu-ŋga-ŋga, naŋ ŋac oc sêtap lêtŋ ŋandô dandöc tanli-ŋga sa.

²⁰ O Timoti. Gwelenŋ ti yom ŋandô hoŋ naŋ Anötö kêtŋ sip am amam, naŋ yob ŋapep eŋ. Ndic ahê lau naŋ sêsap yom

ɲambwa-ɲambwa dôɲ, ma sêndôhôn yom
naɲ so yom ɲandô. Lau dau gauc gêm bu
ɲac sêtap gauc ɲandô sa, magoc mba. ²¹Lau
naɲ sêkêɲ whiɲ yom tasanɲ dinaɲ, naɲ sêhu
si sêkêɲ whiɲ Yisu siɲ su.

Anötö ndê mwasiɲ têt mac.

Pol ndê bapia tilu-nga têtj Timoti Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pol ndöc gapocwalô ndöc Rom, ma kêsahê bu ñasawa saun oc sêndic inj ndu, dec to ndê bapia tilu-nga dindéc têtj Timoti. Pol tac whinj Timoti ndu andô, ma to bapia dindéc bu puc inj dôj bu lhac ñanga, ma maya dau me töc dau dom bu hoc ñawaê ñayham asê. Inj tac whinj bu Timoti lhac gitôm Yisu ndê ñgac siñ-nga ñayham danj. Ma Pol gêm la Timoti bu yob dau tu mêtê sac tidau-tidau nanj oc êñsôwec tiatu têtj têtj ñambu-nga, ma kêtj puc inj pi kêdôhônjwaga tasanj.

Pol gic hu ndê bapia

¹ Aö Pol, nanj gati Yisu Kilisi ndê †apotel kêtuc Anötö ndê atac whinj. Inj gic bata bu lau nanj sêkêtj whinj Yisu Kilisi oc sêtap senj sêndöc tali-nga sa, dec kêtjalij aö sa gati aposel, bu wahoc yom dau asê têtj lau. ² Gato bapia dindéc têtj anenj atungac tac whinj-nga, am Timoti. Mwasinj ti tawalô ma yom malô akêtj Damanj Anötö lu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi têtj am.

Pol puc Timoti dôj

³ Aö gam akinj Anötö têtj damanj sêkôm, ma galhac inj anjô-nga ti atac pa su tu anenj lêtj-nga. Ma têtj ôbwêc ti acsalô, aö gauc gêm am yêc anenj mbec ñalôm, ma aö gam danje Anötö tu am-nga. ⁴ Aö gauc gêm ndoc nanj hêclu dahu dauñ siñ, ma am tanj. Tu dinanj-nga aö tac whinj bu walic am tiyham, oc kôm aö atac ñayham sa. ⁵ Ma aö gauc gêm am nem lêtj kêtj whinj ñanga-nga. Aö kayalê bu am nem pômwê Lois lu dinam Yunis sêkêtj whinj ñanga, ma gakêtj whinj bu am kêtuc injlu si lêtj. ⁶ Tu dinanj-nga dec aö bu watenj am bu gauc nem Anötö ndê mwasinj nanj am kôt têtj ndoc aö gakêtj amanj sac am. Lhac ñanga ma kôm gwelenj ña mwasinj dau ña-ñac lai, gitôm am kôm ya golom tiatu. ⁷ Anötö kêtj ndê Ñalau têtj yac, ma bocdinanj dec datöc dauñ tu sake-nga? Inj kêtj ndê Ñalau tu kêtj ñac lai têtj yac, ma tu dambo

ti mêtê atac whinj lau-nga, ma dayob dauñ neñ lêtj-nga.

⁸ Bocdinanj mayam daôm tu hoc yom asê pi yac neñ Pômdau-nga dom. Ma mayam tu aö gandöc gapocwalô tu inj-nga dom. Mba! Lhac ñanga whinj aö ma hêclu dahôc ñawapac tu Yisu ndê ñawaê ñayham-nga, têtj Anötö dau kêtj ndê ñac lai bu puc hêclu dôj. ⁹ Inj gêm yac si ma kêtjalêc yac sa bu dasa inj ndê lêtj dabunj. Inj kôm gêtj dau tu yac neñ ñayham danj-nga dom. Magoc inj kôm tu inj dau ndê mêtê atac whinj ti êmwasiñ yac-nga. Têtj têtj inj kêtj undambê ti nom su dom, nanj inj kêtjalij yom tidônj bu êmwasiñ yac tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Ma yac neñ †Ñgac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi menj hôt asê nom su, dec Anötö ndê mwasinj dau menj tiawê. Ma ñawaê ñayham têtj asê bu Yisu Kilisi ku ñac lai dambac ndu-nga dulu, ma inj ti yac neñ senj dandöc tanjli ñapanj-nga. ¹¹ Ma tu ñawaê ñayham dau-nga, dec Anötö kêtjalij aö sa gati ñgac ahenj-nga ma aposel, ma kêtjalij aö bu wandôhônj lau. ¹² Tu dinanj-nga dec gahôt ñawapac dindéc. Magoc aö mayanj dauñ dom, galhac ti atac pa su. Nahu bu aö gakêtj whinj Yisu Kilisi, ma aö kayalê inj tidônj. Ma gakêtj dauñ ti neñ gêtj honj sip inj amba, ma gakêtj whinj bu inj gitôm bu yob ñapep e bêt ñambu-nga.

¹³ Yom ñandô nanj aö kadôhônj têtj am, nanj kôt dôj gitôm dôhônj ñayham bu êndôhônj têtj lau. Ma lêtj dakêtj whinj-nga ti atac whinj asidôwai-nga, nanj gic lau sêkêtj whinj Yisu Kilisi-nga ñawaê, nanj am sap dôj ñanga. ¹⁴ Ñalau Dabunj nanj mbo yac lau dakêtj whinj-nga neñ ñalôm, nanj puc am dôj bu yob yom ñandô dakêtj whinj-nga nanj aö gakêtj sip am amam su.

¹⁵ Am kêtjalê bu Pigelas lu Hemogene ma lau Esia-nga honj nanj sêmbô malac Rom, nanj sêhu aö siñ su. ¹⁶ Magoc aö watenj Pômdau bu tawalô Onesiporas ti ndê gôlôwac honj, ñahu bu inj gêm aö sa tidim daêsam. Ma inj maya tu aö gandöc gapocwalô-nga dom. ¹⁷ Têtj ndoc inj hôt asê malac Rom, nanj kêtjalê aö ñanga e tap aö sa. ¹⁸ Ma am kêtjalê su bu têtj ndoc aö gambo malac Epesas, nanj inj gêm aö sa daêsam. Tu dinanj-nga aö watenj Pômdau bu tawalô inj, ma nem inj sa têtj bêt ñambu-nga.

2

¹ Bocdinañ aneñ balê, lhac ñaᅇga tòm Yisu Kilisi ndê mwasin puc am dôn. ² Yom nañ aõ gahoc asê yêc lau daêsam aᅇgô-ᅇga, nañ am ᅇgô su ma kêyalê. Kwahic dec aõ bu wasôm têᅇ am bu êmyalin lau ᅇatô sa, nañ sêsap Kilisi ma yom ᅇandô dôn ᅇaᅇga, ma êmdôhôn yom dau têᅇ ᅇac e sêᅇyalê tidôn, goc sêkôm gwelen sêwhin am ma sêndôhôn lau ᅇatô. ³ Lhac ñaᅇga ma hóc ᅇawapac whin yac, tòm Yisu Kilisi ndê ᅇgac sin-ᅇga ᅇayham dan. ⁴ ᅇgac sin-ᅇga ᅇayham kóc gauc pi in ndê gwelen ndic sin-ᅇga ᅇapañ, ma hêgo dau tu gêᅇ ᅇatô-ᅇga dom. ᅇahu bu in bu kôm gêᅇ hoᅇ tòm in ndê ᅇadau tac whin. ⁵ Ma ᅇalêᅇ tigen, asa nañ kêti whin lau nañ sênti tu sêhóc gêgêlêc dandi-ᅇga, nañ kêti kêkuc ᅇagôlin solop. In bu êᅇkuc ᅇagôlin dom, dec oc tòm dom bu in kóc ᅇaõli nañ gic waê ᅇgac ᅇamata-ᅇga. ⁶ Ma ᅇalêᅇ solop bu ᅇgac gwelen andô kóc gêᅇ ᅇandô tu neᅇ-ᅇga yêc ndê ôm tinamata. ⁷ Kóc gauc pi aneñ yom hoᅇ dindêc, bu Pômdau oc whê am nem gauc sa pi yom dau ᅇahu.

⁸ Am bu hóc ᅇawapac, dec gauc nem Yisu Kilisi nañ sa akêᅇ Dawid ndê toᅇ, nañ Anötö un in sa akêᅇ lau batê-ᅇga. ᅇawaê ᅇayham nañ aõ gahoc asê, nañ ᅇahu in dau. ⁹ Tu ᅇawaê ᅇayham dau-ᅇga, dec gahóc ᅇawapac ma sêsô aõ dôn ᅇa sen gitôm ᅇgac sac dan. ᅇac sêsô aõ dôn, magoc oc tòm dom bu sêsô Anötö ndê yom dôn. ¹⁰ Aõ galic ᅇayham bu wahóc ᅇawapac, tu bu wanem lau nañ Anötö kêyalin ᅇac sa muᅇ su, nañ sa. Aõ bu watóc seᅇ têᅇ ᅇac bu sêtap Anötö ndê mwasin nem ᅇac si-ᅇga sa tu Yisu Kilisi-ᅇga, ma sêndóc tali ᅇapañ yêc Anötö ndê gameᅇ ᅇawê-ᅇga.

¹¹ Yom dindêc in yom ᅇandô solop:

Yac bu dambac ndu dawhin Yisu, oc dambo tanli dawhin in bocdinañ.

¹² Yac bu dalhac ᅇaᅇga têᅇ ndoc ᅇawapac tap yac sa, dec yac oc danem gôlin dawhin in.

Yac bu dasôm bu dati in ndê dom ma dasêc in ahuc, dec in oc sêc yac ahuc bocdinañ.

¹³ Yac bu dakêᅇ whin gwalec, tigen Yisu in Yom ᅇandô ᅇadau, ma yom bocke nañ in gic bata tu yac-ᅇga, nañ oc kôm

ᅇandô sa. ᅇahu bu in gitôm dom bu sêc dau ndê yom ahuc.

Anötö ndê lau gwelen-ᅇga si lêᅇ

¹⁴ Yom hoᅇ dindêc, am kêᅇ lhac gôlôwac dabuᅇ si gauc ᅇapañ e tidôn ᅇac. Yêc Anötö aᅇgô-ᅇga kêᅇ puc ᅇac bu sêseᅇ dandi tu yom ᅇambwa-ᅇambwa-ᅇga dom. ᅇac bu sêseᅇ dau, dec oc ᅇandô mba, ma oc kôm lau ᅇatô si sêkêᅇ whin tisac. ¹⁵ Êmsahê ᅇaᅇga bu kôm nem gwelen hoᅇ bu ndic Anötö tandô ᅇayham. Ma in oc lic am gitôm ᅇgac gwelen-ᅇga ᅇayham nañ whê in ndê yom ᅇandô sa ᅇapep, ma gêᅇ dan oc kôm am mayam daôm dom. ¹⁶ Ndic ahê lau nañ sêᅇlin Anötö sin ma sem yomgalôm pi gêᅇ ᅇambwa-ᅇambwa nom-ᅇga ᅇapañ. Bu lau nañ sêsap yom kain dinañ dôn, nañ si mêtê sac oc êᅇsôwec tiatu ᅇapañ e sêhu Anötö sin gacgeᅇ. ¹⁷ Ma yom dau oc tiapa ma kôm lau sêtisac, nditôm gambocbôm sac nañ gêᅇ lau tidac-tidac. Himeneus lu Piletus sêmbô lau dinañ si toᅇ ᅇalôm. ¹⁸ Inlu sêhu yom ᅇandô sin su. Sêsôm têᅇ lau bu ndoc lau sêtisa akêᅇ lau batê-ᅇga meᅇ hóc asê su. Ma bocdinañ sêkôm lau ᅇatô si sêkêᅇ whin tisac.

¹⁹ Magoc Anötö ndê yom ᅇandô in gitôm alhó ᅇaᅇga, nañ in po in ndê gôlôwac dabuᅇ sa sêlhac ᅇahô. Ma in kêᅇ yom ᅇalhô dinda lu têᅇ yac bocdec bu, “Lau nañ sêti Pômdau ndê lau, nañ in kêyalê ᅇac hoᅇ tidôn,” ma “Lau hoᅇ nañ sêsôm bu sêkêᅇ whin Pômdau, nañ sêhu mêtê sac hoᅇ sin maᅇ.”

²⁰ Wapa gwelen-ᅇga tidau-tidau yêc ᅇgac ti lêlôm ndê andu ᅇalôm. ᅇatô gic waê gwelen tiwaê, ma ᅇatô gic waê gwelen bambalin. Gêᅇ tiwaê sêmasaᅇ ᅇa gol ma silba, ma gêᅇ waêmba sêmasaᅇ ᅇa a me nom. ²¹ Ma yêc yac ᅇamalac bocdinañ. Mêtê daêsam yêc tu tanᅇuc-ᅇga. Asa nañ timêtê dau ᅇapep ma hu mêtê sac hoᅇ sin, nañ gitôm gêᅇ nañ sêmasaᅇ ᅇa gol ma silba. In oc ti ᅇgac akiᅇ ᅇayham ma dabuᅇ bu nem akiᅇ yac neᅇ ᅇadau, ma in oc tòm bu kôm gwelen ᅇayham-ᅇayham daêsam.

²² Mêtê ᅇalôm ᅇagalac-ᅇga nañ balêi sêkôm, nañ hu sin gacgeᅇ. Ma êmkuc lêᅇ gitêᅇ ti mêtê dakêᅇ whin-ᅇga ti atac whin lau-ᅇga ma lêᅇ yom malô-ᅇga, tòm lau nañ sêkêᅇ whin Pômdau sêkôm ti ᅇalôm ᅇawasi

en. ²³ Lau nan sêsej dau tu yom gauc mbasi-nga, nan ndic sôj daôm whiñ nac dom. Bu yom kainj dinanj oc li lau sa ma sêkêj kisa dandi.

²⁴ Asa nan bu ti Pômdau ndê ngac akiñ nayham, nan ndic ahê yom nan kôm lau sêsej dau-nga man. Ma inj kôc ndê nalôm dôj ma tac nandê ngahô tu gêj nan lau sêkôm têj in-nga, nan dom. Nayham bu inj ngac tigauc nan gitôm bu êndôhôn lau natô, ma inj kôm mêtê malô ti nayham têj lau hoj. ²⁵ Lau nan bu sêsej Anötö ndê yom nandô, nan goc inj oc êndôhôn nac ti ndê nalôm malô, bu mboe Anötö oc kêj nac sênem si nalôm kwi, ma whê nac si gauc sa e sênyalê yom nandô. ²⁶ Nac oc sênyalê bu mun-nga sêpej sêsip Sadanj ndê akô si, ma sêti inj ndê lau akiñ nambwa nan sêkôm tôm inj atac whiñ. Magoc nac bu si gauc sa ma sênem dau kwi, dec oc tôm bu sêhu Sadanj sinj ma sêsa Anötö ndê lêj.

3

Mêtê sac têt nambu-nga-nga

¹ Aô wasôm têj am bu têj têt nambu-nga mêtê sac daêsam oc meñ sa. ² Lau oc atac whiñ dau ma atac whiñ mone hôc gêlêc, nac oc sêpo dau sa ma sêsôm yom sêtoc dau sa-nga daêsam, sêsôm yom sac-sac daêsam, danjapêc têj damba ti dindai, sênem danje lau nan sêkêj gêj têj nac-nga dom, ma sêtec mêtê dabuj ti mêtê gitêj. ³ Nac oc atac whiñ lau dom ma sêsôm yom sac pi nac, ma nac oc sêsuc lau natô si yom kwi dom. Nac oc sênem gôlij dau si lêj napep dom, sêkôm gêj hoj bambalinj tôm si atac whiñ, sêndic lau ti sêkôm nac nayom, ma sêtec mêtê nayham ti gêj nayham hoj. ⁴ Nac lau sêpêj biakiñ-nga, lau nan si lêj sanjalan, ma lau sêtoc dau sa-nga. Nac atac whiñ Anötö dom, tigenj nac atac whiñ gêj nayham-nayham nom-nga hôc gêlêc su. ⁵ Nac sêsa si lêj gitôm sem akiñ Anötö, tigenj sêsêc inj ndê naclai ahuc. Am mbo ahê lau kainj dinanj hoj. ⁶ Bu nac si lau natô sêmbac yom lau e lau dau sêkôc nac sa. Ma sêndôhôn nac si yom tasanj têj lauwhê gauc babalê, e lauwhê dau sêsôc

nac si yom napan. Lauwhê kainj dinanj mêtê sac ti mêtê nalôm ngalac-nga gêm nac si nalôm ahuc. ⁷ Nac atac whiñ bu sêngô yom daêsam, ma tac whiñ bu lau sêndôhôn nac, magoc nac si gauc sa dom pi yom bocke inj yom nandô. ⁸ Kêdôhônwaga tasanj dinanj sêkêj kisa yom nandô tôm Yanis lu Yambres sêkêj kisa Moses.* Nac si gauc tisac su, ma nac si sêkêj whiñ Anötö mbasi sambuc. ⁹ Magoc nac si gwelenj oc nem nandô dom, nahu bu lau tigauc hoj oc sênyalê bu nac si lêj inj lêj gauc mbasi-nga, tôm Yanis lu Yambres si lêj.

Pol gêm la Timoti

¹⁰ Am daôm kêyalê aô tidônj. Am kêyalê yom hoj nan aô kadôhônj, ti anej lêj gambo-nga, ma nahu bocke dec gakôm gwelenj, anej lêj gakêj whiñ-nga ti atac whiñ lau-nga, ma lêj galhac nanga ma gahôc nawapac ti atac malô-nga. ¹¹ Am kêyalê gêj hoj nan hôc asê aô yêc malac Antiok, malac Aikoniam ma malac Listra, ma nawapac ti nandê hoj nan aô gahôc. Magoc Pômdau kêgaho aô su yêc gêj hoj dinanj. ¹² Yomandô wasôm têj am. Lau hoj nan sêkêj whiñ Yisu Kilisi, ma atac whiñ bu sêsa lêj gitêj, nan lau oc sêkêj kisa nac bocdinañ. ¹³ Ma lau sac ti lau tasanj si lêj sac oc tisac sambuc. Nac oc sênsau lau ma lau oc sênsau nac.

¹⁴ Ma am daôm, yom nan am kêdôhônj ma kêj whiñ su, nan sap dôj. Nahu bu lau nan sêndôhônj am, nan am kêyalê nac ti nac si lêj gitêj su. ¹⁵ Têj ndoc am mbo balê, nan am kêyalê Anötö ndê yom dabuj nan sêto yêc nan. Yom dau gitôm bu kêj gauc têj yac e dakêj whiñ Yisu Kilisi ma datap Anötö ndê mwasiñ nem lau si-nga sa. ¹⁶ Ma Anötö ndê yom hoj nan sêto yêc nan, inj ndê Nalau gêm gôlij lau dec sêto. Bocdinañ yom dau inj nayham bu tandôhônj têj lau, tu datôc lau si giso asê ma tamatôc nac-nga, ma tu dawhê Anötö ndê lêj gitêj sa-nga. ¹⁷ Yac dakôm bocdinañ tu bu Anötö ndê lau sênyalê inj ndê yom hoj tidônj, ma yom dau nem nac sa e sêkôm si gêj sambob napep enj.

* **3:8:** Yanis lu Yambres - ngac lu dinanj si naê yac oc datap sa yêc Yom Lênsêm Akwa dom. Magoc lau natô gauc gêm bu inju ngac mbectoma lu nanj sêkôm gêj dalô bu sêhóc gêlêc gêj dalô nanj Moses kôm. Alic Eks 7:11, 22; ma 9:11.

4

¹ Am kêyalê bu Yisu Kilisi oc mbu meñ ti ñaclai atu bu nem gôlin gêñ hon, ma in oc êñsahê lau tali ma lau batê pi ñac si mêtê. Yêc in angô-nga, ma yêc Anötö angô-nga, aö bu wandic yomsu am bocdec bu. ² Nem mêtê lau, ma whê Anötö ndê yom sa têt ñac tôm têt hon. Kêñ puc lau bu sêkôm sac dom, ma ñac nan sêkôm giso, nan tôc ñac si giso asê e sêkac si ñalôm kwi. Êmgilî lau hon bu sêlhac ñannga. Puc daôm dôñ ma lhac ñannga ti atac pa su. Ma whê gêñ hon sa yêc awê têt lau. ³ Bu têt oc meñ sa, nan lau oc sêtec bu sêngô yom ñandô pi Anötö ndê lêt. Magoc ñac oc atac whin bu sêngô yom nan puc ñac dôñ bu sêkôm mêtê sac-sac tôm ñac dau si atac whin. Tu dinan-nga dec ñac oc sêsap kêdôhônwaga tasan dôñ, ma sêhê dannga ñac si yom ñapep eñ. ⁴ Ñac oc sêpôc danngasun ahuc têt yom ñandô, ma tac whin bu sêngô lau andô si min ñambwa-ñambwa.

⁵ Magoc am ñac daôm ngô. Yob daôm bu kôm gêñ hon ti gauc eñ. Hôc ñawapac ti atac pa su, hoc ñawaê ñayham asê têt lau, ma kôm am nem gwelen nem akiñ Anötö-nga hon ñapep ma ti atac whin.

⁶ Ma aö daun dec, kasahê bu têt meñ kêpin bu wahu nom dindéc sin. Anen têt wambo nom-nga gitôm laclhu wain-nga nan sêkêc pi alta ti da têt Anötö, ma kêpin bu pacndê. ⁷ Aö galhac ñannga ma gac sin tu Anötö ndê yom ñayham-nga, aö kati e gahôc asê ñabatin su, ma gakôc anen gakêñ whin dôñ. ⁸ Pômdau, yac neñ ñac gitên êmatôc yac-nga kêmasan ñaôli ñayham bu kêñ têt lau gitên têt bêc ñambu-nga. Ma malô aö watap ñaôli ñayham dau sa. Magoc aö tanwasên dom. Lau hon nan sêkên bata Yisu bu mbu meñ, nan oc sêtap si ñaôli ñayham sa bocdinan.

Pol tac whin bu Timoti têt in ndi

⁹ Aö tac whin bu am êmasan daôm ñagahô ma têt aö mwen. ¹⁰ Bu aö kakiñ Kresens têt gameñ Galesia-nga gi, ma Taitus têt gameñ Dalmesia-nga gi. Ma Demas hu aö sin ma kôlhô têt malac Tesalonika gi, ñahu

bu in tac whin gêñ nom-nga hôc gêlêc su. ¹¹⁻¹² Aö kakiñ Tikikus têt malac Epesas gi su, ma Luk tawasê dec mbo whin aö. Têt ndoc am mwen, goc kôc Mak whin am, bu in ñac ñayham bu nem aö sa tu anen gwelen-nga. ¹³ Ma kôc anen ñakwê balin nan gahu sin whin Kapus yêc malac Troas, ma kôc anen bapia tilhun. Ma aö tac whin ñandô bu am kôc anen bôc ñamlic ñatô, nan sêto Anötö ndê yom pi, nan whin.

¹⁴ Aleksanda, ñac pec ain-nga dinan, in kêñ kisa aö ma kôm mêtê sac daêsam têt aö. Pômdau oc kêñ ñagêyô têt in, êñkuc in ndê mêtê sac. ¹⁵ Yob daôm tu in-nga, bu in kêñ kisa yac tu gwelen ñawaê ñayham-nga, ma kalhac lau ahuc bu sêngô dom.

¹⁶ Têt ndoc ñamata-nga nan lau Rom-nga sêmatôc anen yom, nan lau dan sêpuc aö dôñ dom, hon sêhu aö sin. Magoc aö waten Anötö bu suc ñac si giso kwi. ¹⁷ Têt ndoc dinan Pômdau dau kalhac whin aö ma puc aö dôñ, dec gam mêtê hon timala ma flau gameñ apa-nga hon nan sêmbu andu sêmatôc yom-nga, nan sêngô. Ma in kêgaho aö su yêc layon whasun.* ¹⁸ Ma aö gakêñ whin bu in oc nem aö si yêc gêñ hon nan lau sac bu sêkôm têt aö, ma kêñ aö wandôc ñayham yêc in ndê gameñ undambê-nga. Dahoc in ndê waê asê kwahic dec ma tôm bêc hon ndi. Yomandô!

Yom ñambu-nga

¹⁹ Kôm anen acsalô ñayham têt Prisila lu in nakwen Akwila ma têt lau hon nan sêmbu Onesiporas ndê andu. ²⁰ Erastas gacgeñ mbo malac Korin, ma gahu Tropimus sin mbo malac Miletus, bu in gêm bac. ²¹ Aö tac whin bu am mwen ñagahô, ma hôc asê dindéc mun su, nan goc ndoc uhô-nga. Yubelas lu Pudens, ma Lainas lu Klaudia ma asidôwai gameñ dindéc-nga hon sêkên si acsalô têt am. ²² Pômdau whin am ma in ndê mwasin puc mac hon dôñ.

* **4:17:** Pol sôm bu Pômdau gêm in sa bu layon sen in dom. Têt têt dinan lau nan sêkên kisa lau sêkên whin-nga nan sêkên daêsam têt layon sen ñac. Tigen ñac sic yao bu sêkên lau Rom-nga têt layon dom. Pol in ñac Rom-nga (Apo 16:37) ma tu dinan-nga lau atu-tu gauc gêm bu Pol ndê yom dinan in gitôm yom gôlin, ma lau sac nan sêkên kisa in, nan in gêm dôhôn ñac pi layon.

Pol ndê bapia têtj Taitus Yom whê bapia dindéc sa-nga

Taitus inj ngac Israel-nga dom, magoc inj ngô njawaê njayham nanj Pol hoc asê, dec kêtj whinj Yisu Kilisi. Tiñambu inj kêsêlên whinj Pol, ma kôm gwelenj njawaê njayham-nga whinj inj. Inj pi malac Jerusalem whinj Pol lu Banabas têtj têtj nanj injlu si sêlic lau aposel yêc dinanj (Gal 2:1; Apo 15:2). Pol kêkinj Taitus têtj malac Korin tidim lu (2 Kor 7:6-7; 8:6, 16), ma tiñambu injlu sêkôm gwelenj sêmbo nduc Krit. Pol hu Taitus sinj mbo nduc Krit tu yob lau sêkêtj whinj-nga nanj sêmbo dinanj (Taitus 1:5), ma tiñambu inj to bapia dindéc têtj Taitus.

Yêc bapia dindéc Pol to yom pi lêtj bu Taitus ênjyalinj lau bata sa tu sênem gôlinj lau sêkêtj whinj-nga. Inj kêtj puc Taitus pi kêdôhônjwaga tasanj, ma whê inj ndê gauc sa pi yom tu êndôhônj têtj lau sêkêtj whinj-nga, ma pi mêtê njayham ma lêtj gitêtj tu sênkuc-nga. Yom atu nanj Pol tac whinj bu lau sêkêtj whinj-nga gauc nem njapanj, nanj bu njac sêti lau wakuc nj Njalau Dabunj ndê njac lai (2:14; 3:1-8).

Pol gic hu ndê bapia têtj Taitus

¹ Aô Pol, Anötö ndê njac akinj ma Yisu Kilisi ndê taposel, gato bapia dindéc. Aô gati aposel bu wapuc lau nanj Anötö kêyalinj njac sa, nanj dônj, tu bu sêkêtj whinj Yisu njanga, ma sênjalê yom njandô nanj tôc Anötö ndê lêtj gitêtj têtj njac tu sênkuc-nga. ² Ma lau nanj sêkêtj whinj ma danja wambu yom njandô dau, nanj sêkêtj bata mwasiñ dandöc tanji njapanj-nga. Anötö gic bata mwasiñ dau têtj yac munj su, têtj ndoc inj kêtj undambê ti nom su dom. Ma yac tanjalê bu Anötö gitôm dom bu ênsau yac, ma boc-dinanj yom bocke nanj inj kêmatinj tidônj, nanj oc njandô sa. ³ Yac neñ Anötö Nem Yac Si-nga kêyalinj ndoc sa bu yom pi mwasiñ dau meñ sa tiawê, dec kwahic dec gic atu aô ma kêtj yom dau sip aô amanj bu wahoc asê têtj lau.

⁴ Bapia dindéc gato têtj am Taitus, nanj aô galic am gitôm aô atuñ njandô tu hêclu neñ dakêtj whinj-nga. Mwasinj ti yom malô têtj am, akêtj Damanj Anötö lu yac neñ †Njac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi.

Taitus ndê gwelenj

⁵ Aô gahu am sinj mbo nduc Krit, njahu bu aô tac whinj bu am mbo whinj lau sêkêtj whinj-nga ma ndic dabinj gwelenj njatô. Ma êmyalinj lau bata sa tôm malac ndi, tôm nanj gasôm têtj am munj su. ⁶ Lic bu njamalac bocke nanj am bu kêtj ti njac bata, nanj ndê lêtj bocdec. Inj njac nanj ndê giso mbasi, ma inj gêm awê tigenj. Inj ndê balêkoc sêkêtj whinj Yisu, sêngô yom, ma sêsa si lêtj malô. Ma bocdinanj lau danj oc tôm dom bu sêngôlinj yom pi njac. ⁷ Bu njac nanj ti gôlôwac dabunj si njagôlônj, nanj yob Anötö dau ndê gêtj, ma bocdinanj lic bu inj njac nanj kôm giso danj dom. Lau sêtoc dau sa-nga, lau atac njandê-nga, lau sêndic lau bambalinj-nga, lau sênôm gêtj ênjinj njac-nga, ma njac nanj atac whinj mone kêlêc, nanj si danj oc tôm dom bu ti njac bata. ⁸ Njac njayham bu am kêtj ti njac bata, nanj njamalac kôc lau sa ma êmwasiñ njac-nga, inj atac whinj mêtê njayham ti gêtj njayham honj, inj njamalac gauc njawa, ma inj sa ndê lêtj gitêtj ti dabunj ma timêtê dau njapep. ⁹ Inj sap yom njandô dakêtj whinj-nga tôm aposel sêndôhônj, nanj dônj. Ma bocdinanj dec inj gitôm bu whê yom sa njapep bu puc lau dônj, ma tôc lau nanj sêsenj yom njandô, nanj si giso asê.

¹⁰ Bu lau sêsenj yom njandô-nga daêsam dec sêmbo. Njac lau whapanj njambwa nanj sêndôhônj yom tasanj tu sênsau lau-nga. Ma mêtê kainj dinanj, lau nanj sêsap lau Israel-nga si †pwac sêse njamlic njatô su-nga dônj, nanj sêkôm hóc gêlêc su. ¹¹ Sôm têtj lau dinanj bu sênem dau dônj. Bu yom nanj sêndôhônj, nanj yom so, ma kênsônj lau daêsam si sêkêtj whinj. Ma sêndôhônj yom dau tu sêkôc awa-nga njambwa. ¹² Njac dau si propet danj hoc yom asê pi njac ma sôm, “Lau Krit njac lau tasanj ma lau sinjêlêc. Njac lau oyom dinda, ma êlême señ gêtj njawahô.” ¹³ Yom dau inj yom njandô. Bocdinanj sôm yom sêmbalanj-nga solop têtj lau Krit nanj sêndôhônj yom tasanj, bu sênem dau kwi ma

sêkên whiñ yom ñandô. ¹⁴ Ma sêhulau andô Israel-nga si miñ ñambwa-ñambwa hoñ siñ, ma sêsôc lau nañ sêhu yom ñandô siñ, nañ si ñagôliñ ñambwa ñapu tiyham dom.

¹⁵ Lau nañ si ñalôm ñawasi, nañ si gêñ hoñ oc ñawasi bocdinañ. Magoc lau ti ñalôm ñadômbwi nañ sêkên whiñ Yisu dom, nañ si gêñ dañ oc ñawasi yêc Anötö anğô-nga dom. Ñac si gauc ti ñalôm ñadômbwi sa ma tisac su. ¹⁶ Lau kainñ dinañ sêsôm bu sêñyalê Anötö, magoc ñac si mêtê tôc asê bu sêñyalê iñ dañ dom. Ñac lau sac sambuc, ma lau dañgapêc-nga. Oc tòm bu ñac sêkôm gêñ ñayham dañ dom.

2

Pol kêñ yom têt Taitus bu êndôhôn têt lau

¹ Taitus, êmdôhôn lau êmkuc yom ñandô nañ lau sêkên whiñ-nga hoñ sêñkuc. ² Êmdôhôn laungac akwa-kwa bu sênôm gêñ êñiñ ñac-nga dom ma sêmbo gauc ñawa eñ, sêtimêtê dau ñapep, ma sêsa si lêt solop eñ. Puc ñac dôn bu sêsap yom ñandô dakên whiñ-nga ma mêtê atac whiñ lau-nga dôn, ma sêlhac ñanga. ³ Ma ñalên tigeñ dinañ, êmdôhôn lauwê akwa-kwa bu sêsa si lêt gitôm lauwê dabuñ andô, sêsôm yom bambaliñ pi lau dom, sênôm wain êñlêc dom, ma sêti kêdôhônwaga mêtê ñayham-nga. ⁴ Bocdinañ ñac oc sêtôm bu sêndôhôn lauwê wakuc bu atac whiñ si laungaci ti balêkoc, ⁵ sêtimêtê dau ñapep, sêsa lêt ñayham ma ñawasi, sêkôm si gwelen andu-nga ñapep eñ ma ti atac whiñ, ma sêsôc si laungaci ñapu. Ñac bu sêkôm bocdinañ, dec oc tòm dom bu lau nañ sêkên whiñ dom, nañ sêsu Anötö ndê yom susu.

⁶ Ma êmgilí balêi wakuc bu sênem gôliñ si lêt ñapep. ⁷ Am daôm yob nem lêt hoñ bu ti dôhôn ñayham bu balêi sêlic ma sêñkuc. Gêñ bocke nañ am bu êmdôhôn têt ñac, nañ am daôm kôm muñ, goc ñac sêlic ma sêñkuc. Kôm ti ñandô ma ti nem ñalôm sambuc eñ. ⁸ Yob nem whamsuñ bu sôm yom ñayham eñ têt ndoc am bu êmdôhôn ñac, ma bocdinañ lau dañ oc sêtôm dom bu sêpu am nem yom. Ma bocdinañ lau nañ sêkên kisa am, nañ oc tòm dom bu sêtap yom dañ sa bu sêñgôliñ pi yac lau dakên whiñ-nga, ma tu dinañ-nga ñac oc maya dau.

⁹ Sôm têt lau akin ñambwa nañ sêkên whiñ Yisu, bu sêsôc si ñadaui si yom hoñ ñapu, ma sêsôm yom sac dañ pi ñac dom. Sênem akin ñapep, tu bu si ñadaui sêlic ñac ñayham-nga. ¹⁰ Ñac sênem kanñ si ñadaui si gêñ dom, dec ñadaui oc atac lu-lu dom bu sêkên gêñ sip ñac amba bu sêyob. Ñac bu sêkôm si mêtê hoñ ñapep, dec lau daêsam oc tac whiñ bu sêñgô yom nañ tandôhôn pi yac neñ Anötö, nañ gêm yac si.

Anötö ndê mwasiñ nem yac si-nga ña-ñandô

¹¹ Bu Anötö kêkiñ Kilisi sip nom meñ ma mbac ndu tu lau hoñ-nga, ma bocdinañ iñ ndê mwasiñ atu nem lau si-nga meñ sa tiawê. ¹² Ma mwasiñ dau gêm yac sa tu lêt dambo nom-nga, ma kêdôhôn yac bu dapuc dômwên mêtê sac nom-nga hoñ, ma datimêtê dauñ bu dasa lêt gitêt ti dabuñ eñ. ¹³ Dasap lêt dau dôn, ma dahôn bêc ñayham nañ dakên batan dambo, nañ yac neñ Anötö tiwaê ma Ngac Nem Yac Si-nga Yisu Kilisi, oc mbu meñ ti ñawasi atu. ¹⁴ Yisu Kilisi kêñ dau tu yac-nga, bu nemlhi yac ma êngapwêc yac su yêc sakin mêtê sac-nga, ma bu kôm yac dati iñ dau ndê lau wakuc. Ma iñ atac whiñ bu yac dambo ti lêt ñawasi ma dakên neñ ñalôm sambuc tu dakôm mêtê ñayham-nga.

¹⁵ Taitus, êmdôhôn yom hoñ dindêc têt lau sêkên whiñ-nga. Êmgilí ñac ti ñanga bu sêsôc yom dau ñapu, ma lau nañ sêkôm giso, nañ êmatôc ñac ti ñaclai bocdinañ. Ma yob daôm ñapep bu lau dañ sêpu am dom.

3

Lau sêkên whiñ-nga si lêt wakuc

¹ Whê sa tiyham têt lau sêkên whiñ-nga, bu mêtê ñayham bocdec gic ñac ñawaê. Sêsôc gôliñwaga ti lau bata ñapu, ma danğa wambu yom ñapep. Ma ñac sêhê gauc pi mêtê ñayham e sêkôm ñapan. ² Ñac sêsôm yom sac-sac pi lau dom, sêsen dau dom, ma sêkôm mêtê malô têt lau hoñ. Ma sêmbo ti sêñgwiniñ dau ma sêtoc lau hoñ sa ñapep. ³ Bu kwahic dec yac dasa neñ lêt tiwakuc. Magoc muñ-nga, yac dakên whiñ su dom, ma dasa lêt gauc mbasi-nga. Yac lau dañapêc-nga, ma mêtê ñalôm

ɲagalac-ɲga ti mêtê nom-ɲga kôm yac neɲ gauc kêɲsôn e tam akin mêtê sac dau tac ɲawaê. Dambo ti dalic lau ɲatô sac ma tam lêmun ɲac, ma mêtê atac tec asidôwai-ɲga gêm yac hoɲ ahuc. ⁴Tigen tiɲambu yac neɲ Anötö Nem Yac Si-ɲga ndê lêɲ tawalô ti atac whiɲ yac-ɲga meɲ tiawê. ⁵In gêm yac si, tu yac neɲ lêɲ ɲayham dan-ɲga dom, magoc tu in dau ndê mêtê tawalô yac-ɲga. In gêm yac si ɲalêɲ bocdec. In kêɲwasin yac neɲ mêtê sac hoɲ su dec yac dati lau wakuc, ma ɲalau Dabuɲ wê yac dasa neɲ lêɲ tiwakuc. ⁶Yomandô. Tu Yisu Kilisi yac neɲ ɲgac Nem Yac Si-ɲga, dec Anötö kêɲwasin yac kêlêc ma kêɲ ɲalau Dabuɲ dau sip yac neɲ ɲalôm. ⁷In kôm boc-dinan dec sam yac bu lau gitêɲ, kêkuc in ndê lêɲ êɲwasin yac-ɲga. Ma kwahic dec yac dawêkain gameɲ dandöc tanli ɲapan-ɲga, naɲ dakêɲ batan dambo. ⁸Yom hoɲ dinan in yom ɲandô ma ɲayham tu dakêɲ whiɲ-ɲga.

Aö tac whiɲ bu am puc aneɲ yom hoɲ dön têtê gôlôwac dabuɲ, bu lau hoɲ naɲ sêkêɲ whiɲ Anötö, naɲ sêyob dau ɲapep bu sêkôm mêtê ɲayham ɲapan. Lêɲ dinan in lêɲ ɲayham ma oc êɲwasin lau hoɲ.

⁹Am ndic ahê lau naɲ êlêê sêseɲ dau tu yom gauc mbasi-ɲga, ma tu yom pi aban si ɲaê-ɲga. Ma ndic ahê lau naɲ sêwhê dau kôc ma sêseɲ dau pi lau Israel-ɲga si yomsu. ɲahu bu ɲac si yom hoɲ dinan ɲandô mba, ma oc nem lau sa dom. ¹⁰Asa naɲ bu kôm mêtê whê lau kôc-ɲga, naɲ sôm in. In bu kôm tiyham, goc sôm in tidim lu-ɲga. Ma in bu sôc ɲapu dom, dec am ti lau sêkêɲ whiɲ-ɲga hoɲ apuc dômwêm in. ¹¹Am kêyalê su, bu ɲamalac kain dinan ndê lêɲ kêɲsôn, ma in kôm sac. In kic dau ndê yom tu tap Anötö ndê matôc sa-ɲga, ɲahu bu in sap lêɲ naɲ in kêyalê bu lêɲ so, naɲ dön.

Yom ɲambu-ɲga

¹²Malô wanɲin Atemas me Tikikus têtê am loc, ma têtê ndoc inlu si dan hóc asê am, naɲ êmsalê seɲ bu têtê malac Nikopolis mweɲ ɲagahô ma lic aö. ɲahu bu aö gauc gêm bu wambo malac dindê têtê ndoc uhô-ɲga. ¹³Têtê ndoc Senas, ɲgac êmatôc yom-ɲga, lu Apolos bu sêhu nduc Krit sin, naɲ goc kôm gêt hoɲ bu êmasan inlu si seɲ gwanan. Ma bocdinan inlu oc sêpôn da gêt

dan dom. ¹⁴Êmdôhôn yac neɲ lau sêkêɲ whiɲ-ɲga bu sêkôm gwelen ɲayham tu bu sêkôm kwa dau ma sênem lau naɲ sêpôn da dau, naɲ sa-ɲga. Ma bocdinan ɲac si sêkêɲ whiɲ oc nem ɲandô. ¹⁵Lau hoɲ naɲ sêbo sêwhiɲ aö, naɲ sêkêɲ si acsalô têtê am. Ma aö wandac am bu kêɲ aneɲ acsalô têtê lau sêkêɲ whiɲ-ɲga hoɲ naɲ atac whiɲ yac. Pômdau ndê mwasin whiɲ mac hoɲ.

Pol ndê bapia têtj Pilemon Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pilemon dau inj ngac kêtj whinj Pômdau-nga nanj ndöc malac Kolosi, ma inj ngac ti lélôm. Munj-nga Pilemon gêmlihi ngac danj naê Onesimus bu ti inj ndê ngac akiñ nambwa, magoc malô inj sinj Pilemon ma kölhö gi mbo malac danj. Tinambu Onesimus ngô njawaê njayham nanj Pol hoc asê e inj gêm dau kwi ma kêtj whinj Yisu. Inju sêmbo sêwhinj dau e Pol bu êñkinj Onesimus mbu têtj Pilemon ndi, dec to bapia dindéc têtj inj. Lau Rom-nga si yomsu danj yêc bocdec bu, ngac akiñ bocke nanj sinj ndê njadau ma kölhö su yêc inj, nanj tòm bu njadau ndic inj ndu. Tu dinanj-nga dec Pol to bapia ma ndac Pilemon bu kôc Onesimus sa ti atac njayham, ma lic inj tòm ngac akiñ dom, magoc tòm asidôwa kêtj whinj-nga danj. Bu kwahic dec ngac dau kêtj whinj Yisu Kilisi.

Pol whê bapia dindéc njahu sa

¹ Aö Pol, nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga, alu Timoti yac neñ asidôwa, ato bapia dindéc têtj Pilemon, alu mba silip njayham nanj kôm Anötö ndê gwelenj whinj alu. ² Ma yac ato têtj lau sêkêtj whinj-nga nanj êlêmê sêkac sa bu sêlic om sêmbo am nem andu, ma têtj yac neñ lhunwê Apia, ma têtj Akipus yac neñ asidôwa nanj kôm gwelenj whinj yac tòm Anötö ndê ngac sinj-nga njayham. ³ Mwasinj ti yom malô akêtj Damanj Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, têtj mac honj.

Pol gêm danje Anötö tu Pilemon-nga

⁴ Yêc anej mbec honj njalôm, aö gauc gêm am, ma gam danje anej Anötö tu am-nga. ⁵ Nahu bu aö gangô bu am kêtj whinj Pômdau Yisu njanga, ma am atac whinj Anötö ndê lau dabunj honj. ⁶ Aö gatenj mbec bu mwasinj njayham honj nanj yac datap sa yêc Kilisi, nanj oc lhac am nem gauc njamata tòm bêc honj. Ma bocdinañ am nem kêtj whinj oc nem njandô daêsam ma nem lau daêsam sa. ⁷ O anej asidôwa, njawaê pi am nem mêtê atac

whinj lau sêkêtj whinj-nga ti gêm njac sa-nga, dec kôm aö atac njayham atu ma puc aö dôñ.

Pol gêm malô Pilemon ndê njalôm tu Onesimus-nga

⁸ Aö bu wandac am tu gêtj danj-nga. Gitôm bu wandic atu am bu kôm gêtj dau tu Kilisi ndê njawê-nga. ⁹ Magoc tu mêtê atac whinj danj-nga, dec wasôm nambwa têtj am. Am kêtjalê aö su, aö ngac andô Pol nanj gandöc gapocwalô tu Yisu Kilisi-nga. ¹⁰ Aö bu wanem aö neñ balê Onesimus awha têtj am. Inj ngô mêtê nanj aö gahoc asê yêc gapocwalô, ma kêtj whinj dec aö gasam inj bu aö atunjac. ¹¹ Munj-nga inj gêm akiñ am, tigenj inj hu am sinj dec am gêlic inj bu ngac akiñ sac. Magoc kwahic dec inj ti ngac akiñ njayham tòm bu oc nem alu lu-lu sa. ¹² Aö tac whinj inj njandô, magoc kwahic dec wanjinj inj mbu têtj am loc. ¹³ Aö gandöc gapocwalô tu gwelenj njawaê njayham-nga, ma aö tac whinj bu wakôc Onesimus dôñ gacgenj mbo whinj aö bu nem aö sa. Am bu lic njayham bu hu inj sinj bu mbo whinj aö, dec am oc nem aö sa njandô. ¹⁴ Magoc aö gatec bu wakac am bu hu inj sinj têtj aö. Aö atac whinj bu am kôm tu am daôm nem atac whinj-nga. Tu dinanj-nga dec aö oc wakôc inj dôñ bu mbo whinj aö lec dom, bu aö gangô yom gatô yêc am su dom.

¹⁵ Mboe Anötö gêlic njayham bu Onesimus hu am sinj njasawa apê, tu bu inj tap señ ndöc tali njapanj-nga sa, ma bocdinañ inj oc mbu loc ma mbo whinj am njapanj enj. ¹⁶ Ma inj oc mbo whinj am gitôm ngac akiñ nambwa dom. Kwahic dec inj hôc gêlêc ngac akiñ, inj ti am nem asidôwa tac whinj-nga solop. Aö atac whinj inj ndu andô, magoc aö kayalê bu am oc atac whinj inj hôc gêlêc. Nahu bu inj am nem ngac akiñ, ma inj am nem asidôwa kêtj whinj Pômdau-nga whinj.

¹⁷ Bocdinañ am bu lic aö tòm nem asidôwa danj, dec kôc inj sa tòm am kôc aö danj sa. ¹⁸ Giso me tôp bocke nanj inj kôm têtj am, nanj hu sinj sip aö amanj. ¹⁹ Aö Pol gato yom dindéc njawê aö danj amanj, ma aö wasôm têtj am bu aö oc waô inj ndê tôp têtj am. Magoc gauc nem bu am daôm nem tôp yêc aö bocdinañ, njahu bu tu aö-nga dec am tap señ mbo tamli-nga sa. ²⁰ O anej asidôwa, aö wandac am bu kôc Onesimus

sa tu Pômdau Yisu Kilisi ndê ñaê-nga, dec oc kôm aneñ ñalôm tigahô. ²¹ Aö gato bapia dindec têt am, ma gakêñ whiñ bu am oc sôc aneñ yom ñapu, ma kôc Onesimus sa ti atac whiñ, hóc gêlêc gêt nañ aö gandac, nañ su.

Yom ñambu-nga

²² Ma gêt ñañ tiyham. Aö wandac am bu êmasañ am nem andu ñalôm ñañ gwanañ, tu aö waloc wambo-nga. Ñahu bu aö gakêñ whiñ bu Anötö oc ngô mac nem mbec, dec gakêñ batañ bu wahu gapocwalô siñ ma wati ñaclen mac. ²³ Epapras nañ ndöc gapocwalô whiñ aö tu Yisu Kilisi-nga, nañ kêt ndê acsalô têt am. ²⁴ Ma Mak lu Aristakus, ma Demas lu Luk nañ sêkôm gwelen sêwhiñ aö, nañ bocdinañ.

²⁵ Pômdau Yisu Kilisi ndê mwasin puc mac hoñ nem ñalôm dôñ.

Hibru Yom whê bapia dindéc sa-nga

Namalac nanj to bapia dindéc, nanj to ndê ñaé dom, magoc inj kêyalê lau Israel-nga si lêtj ti sakinj akwa, ma yom nanj sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa, nanj tidônj. Lau ñatô gauc gêm bu mboe Banabas to, ma ñatô gauc gêm bu ñgac danj ñaé Apolos to, tigenj yac tanjalê dom bu asa solop to bapia dau.

Bapia dindéc hêganônj lau Israel-nga nanj sêkêñ whinj Yisu Kilisi. Lau dau sêtap kisa daêsam sa tu ñac si sêkêñ whinj-nga, dec ñatô gauc gêm bu sêmbu sêtêñ si lêtj akwa sem akinj Anötö-nga sêndi. Tu dinanj-nga, ñamalac nanj to bapia dindéc, nanj bu puc ñac si sêkêñ whinj Kilisi dôñ. Inj tôc asê tiawê bu Yisu ndê waê hóc gêlêc Anötö ndê anjela si, ma hóc gêlêc Moses ndê bocdinanj. Ma Yisu inj ti dabunjsiga atu pwac wakuc-nga, nanj hóc gêlêc lau Israel-nga si lau dabunjsiga pwac akwa-nga su. Ma Yisu ndê sakinj pwac wakuc-nga dau, hóc gêlêc dabunjsiga pwac akwa-nga si sakinj su bocdinanj.

Bapia dindéc whê sa bu lêtj tigenj yêc bu lau sêti lau gitêñ yêc Anötö anjô-nga, nanj sêkêñ whinj Yisu Kilisi dau. Tu dinanj-nga dec ñamalac nanj to bapia dindéc, nanj bu êñgilí lau bu sêsap si sêkêñ whinj Yisu dôñ ñannga. Inj to yom pi lau honj nanj sêkêñ whinj Anötö têtj Abraham ndê têtj ma menj, ma toc ñac sa ti dôhônj ñayham bu lau têtj kwahic dec-nga sêñkuc. Ma inj tôc lêtj ñayham têtj lau sêkêñ whinj-nga bu sêlhac ñannga têtj ndoc ñawapac me kisa tap ñac sa, ma sêsap mêtê atac whinj asidôwai-nga dôñ.

Yisu tôc Anötö ndê ñawasi asê

¹ Muñ-nga Anötö hoc inj ndê yom asê têtj abanji Israel-nga tidim daêsam ma ñalênj daêsam, ña inj ndê lau propet. ² Magoc tinjambu inj kêkinj inj dau Atunjac sip nom menj, ma Atu dau hoc Anötö ndê yom asê têtj yac. Anötö kêñ undambê ti nom ma

gêñ honj ña Atu dau, ma kêñ inj ti ñadau bu wêkainj gêñ honj. ³ Atu dau ndê yom ña-ñac lai yob gêñ honj, ma ti ñac si ñahu sêmbu-nga. Inj kôc Damba Anötö anjô solop, ma dalic Anötö ndê ñawasi atu yêc inj. Inj sip nom menj ma kêmasanj lêtj bu êñgwasinj yac neñ mêtê sac ñ adômbwi su, goc mbu pi undambê gi ndôc Anötö ñac lai ti ñawasi ñadau ndê andô-nga.

Anötö toc Atu sa hóc gêlêc anjela su

⁴ Ñalêtj dinanj Anötö toc inj ndê Atu sa hóc gêlêc anjela honj su, ma ñaê ti waê nanj Anötö kêñ têtj inj, nanj hóc gêlêc anjela honj si su bocdinanj. ⁵ Gauc nem yom nanj Anötö gic bata pi kinj nanj oc wêkainj Dawid ndê pônj kinj-nga, nanj sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec am ti aô neñ atunjac solop, ma aô gati am Damam. [BW 2:7]

Ma sêto yom kainj tigenj pi inj bocdec bu: Aô wati inj Damba, ma inj oc ti aô Atunjac. [2 Sam 7:14]

Yom lu dinanj gic waê Anötö Atu solop, magoc Anötö sôm yom kainj dinanj pi anjela danj dom.

⁶ Ma têtj ndoc Anötö kêkinj Atu mbêc dau sip nom menj, nanj inj sôm yom pi inj tôc sêto yêc bocdec bu:

Anötö ndê anjela honj sêpônj haduc têtj inj ma sêtoc inj sa sêndic ñawaê. [Dicut 32:43 LXX]*

⁷ Anjela dau sem akinj Anötö, tôc yom nanj inj sôm pi ñac bocdec bu:

Inj kêkinj inj ndê anjela bu sênem akinj inj gitôm mbu ma gitôm ya ñawahô. [BW 104:4]

⁸ Magoc inj toc inj Atunjac sa kêlêc, ma sôm yom pi inj bocdec bu:

O Anötö, am nem gôlinj oc yêc titêm-titêm, ma am oc nem gôlinj am nem lau ti lêtj gitêñ enj.

⁹ Am tac whinj lêtj gitêñ ma tec lêtj sac, ma tu dinanj-nga dec Anötö, am nem Anötö, toc am sa hóc gêlêc nem asidôwai honj su, ma kêñ atac ñayham kêsalê am ahuc, gitôm inj kêc ndip kwi pi am e gêm am ahuc. [BW 45:6-7]

* **1:6:** Yom nanj sêto yêc Yom Lêñsêm Akwa, nanj sêto ña Yom Hibru, ma tinjambu lau Israel-nga sem kwi sip Yom Grik, ma sêsam trenslesen dau bu 'Septuagint.' Mac bu alic 'LXX' yêc whinj ñabatij danj ñanamba, nanj tôc asê bu yom dau menj akêñ Septuagint. Têtj ñatô yom nanj yêc Septuagint ma yom nanj yêc Hibru Baibel sêso dau.

¹⁰ Ma sêto yom dan tiyham pi Atunḡac, naḡ yêc bocdec bu:

O Pômdau, têtj têtj namata-ḡga andô, am kêmasaḡ nom ti gêtj hoḡ, ma undambê inḡ am amam ḡa-gwelenḡ. ¹¹ Nom ti undambê oc sêniḡga, magoc am oc mbo. Gameḡ lu dinaḡ oc sêtisac gitôm ḡakwê akwa. ¹² Am oc kôc undambê ti nom su, tôm ḡamalac danḡ kôc ndê ḡakwê akwa su ma kêlhuḡ sa. Tigeḡ am oc nem daôm kwi dom, ma am nem têtj mbo-ḡga oc pacndê dom bocdinaḡ. *[BW 102:25-27]*

¹³ Ma yom dan tiyham Anötö sôm gic waê inḡ Atunḡac bocdec bu:

Am ndöc aö amanḡ andô-ḡga e nditôm aö wakêḡ nem ḡacyo sêsôc am gahim ḡapu. *[BW 110:1]*

Inḡ sôm yom kainaḡ bocdinaḡ pi aḡela si danḡ dom. Mba! ¹⁴ Anötö ndê aḡela ḡac ḡalau naḡ sem aḡin inḡ, ma inḡ kêḡin ḡac bu sênem aḡin lau naḡ sêwêkainḡ mwasiḡ sêndöc tali-ḡga.

2

Dayob dauḡ bu daso mwasiḡ dandöc taḡli-ḡga dom

¹ Tu dinaḡ-ḡga dec yom naḡ Anötö ndê Atu hoc asê, ma yac danḡo ḡawaê su, naḡ dakôc tidôḡ lhac neḡ gauc ḡapaḡ, bu daso Anötö ndê mwasiḡ dom. ² Gauc nem abanḡ Israel-ḡga naḡ aḡela sêhoc Anötö ndê yomsu asê têtj ḡac. Yom dau inḡ yom ḡambwa dom. Bu ḡac si asa naḡ kêgili yomsu dau ḡadaḡ, me danḡapêc têtj Anötö, naḡ tap ḡagêyô sa tu gêtj dinaḡ-ḡga. ³ Bocdinaḡ yac lau têtj kwahic dec-ḡga bu dapuc dômwêḡ Anötö ndê mwasiḡ atu naḡ kôm tu nem yac si-ḡga, dec ḡalêḡ mba bu dalhö su yêc inḡ ndê matôc. Pômdau Yisu hoc yom asê pi mwasiḡ dau su, ma lau naḡ sêḡgô sa inḡ whasuḡ solop, naḡ sic dulu têtj yac ma sêpuc dôḡ bu yomandô. ⁴ Ma Anötö dau puc yom dau dôḡ bocdec bu. Inḡ kêḡ ḡaclai têtj lau naḡ sêhoc yom dau asê bu sêkôm gêtj dalô ti gêtj atu-tu tidau-tidau, ma inḡ puc ḡac dôḡ ḡa ḡalau Dabuḡ ndê mwasiḡ tidau-tidau, naḡ gic sam têtj ḡac tôm inḡ ndê atac whiḡ.

Yisu meḡ ti ḡamalac bu kôm Anötö ndê lêtj nem yac si-ḡga ḡandô sa

⁵ Yom pi têtj wakuc, naḡ yac asôm asê su. Ma têtj ndoc dau meḡ sa, naḡ goc aḡela danḡ oc sênem gôliḡ dom. ⁶ Magoc gauc nem yom naḡ ḡamalac danḡ sôm têtj Anötö, naḡ sêto yêc bocdec bu:

Yac ḡamalac yac sake dec am gauc gêm yac ḡapaḡ?

Ma tu sake-ḡga am yob Adam ndê wakuc yac?

⁷ ḡawasi ti waê naḡ am kêḡ têtj yac, naḡ kêḡin bu tap aḡela dau si sa.

⁸ Ma am kêḡ gêtj hoḡ sêsôc yac ḡapu. *[BW 8:4-6]*

Yom naḡ sôm bu Anötö kêḡ gêtj hoḡ sêsôc yac ḡamalac ḡapu, naḡ hêḡanôḡ gêtj hoḡ naḡ Anötö kêḡ. Tigeḡ kwahic dec dalic gitôm gêtj hoḡ sêsôc yac ḡapu su dom. ⁹ Magoc yac dalic Yisu, naḡ Anötö kêḡin sip nom meḡ, dec hu ndê waê naḡ hóc gêlêc aḡela si su, naḡ siḡ, ma meḡ ti ḡamalac. Ma inḡ mbac ndu tu lau hoḡ si sac-ḡga, kêkuc Anötö ndê lêtj êmwasiḡ lau-ḡga, dec Anötö uḡ inḡ sa tiyham, ma kêḡ waê ti ḡawasi atu têtj inḡ. ¹⁰ Bu Anötö tac whiḡ bu êmasaḡ lêtj bu lau daêsam sêti inḡ atunḡaci ti atuwêi, ma sêtap inḡ ndê ḡawasi sa. Ma lêtj dau ḡandô sa bocdec bu, Yisu ti ḡamalac ma hóc ḡandê atu e mbac ndu. Ma ḡalêḡ dinaḡ Anötö gêlic inḡ gitôm solop bu ti ḡadau nem lau si-ḡga. Anötö kêmasaḡ gêtj hoḡ, ma gêtj hoḡ sêmbo tu inḡ-ḡga, ma bocdinaḡ lêtj kainaḡ dinaḡ gic inḡ ḡawaê solop.

¹¹ Yisu kêkuc lêtj dinaḡ bu kôm lau sêti dabuḡ, ma lau naḡ sêti dabuḡ kwahic dec sêsam Anötö bu ḡac si Damba sêwhiḡ inḡ. Tu dinaḡ-ḡga Yisu maya dau dom bu sam ḡac bu inḡ ndê asii ti lhuwêi. ¹² Tôm yom naḡ sêto yêc, naḡ sôm bocdec bu:

Aö oc wahoc am nem waêm asê têtj aö neḡ asidôwai ti lhuḡwêi, ma wanem wê wampiḡ am-ḡga yêc gôlôwac dabuḡ aḡgô-ḡga. *[BW 22:22]*

¹³ Ma yom dan tiyham sôm:

Aö oc wakêḡ whiḡ Anötö. *[Ais 8:17]*

Ma danḡ tiyham yêc bocdec bu:

Alic aö dec galhac gawhiḡ balêkoc naḡ Anötö kêḡ têtj aö. *[Ais 8:18]*

¹⁴ Balêkoc naḡ Yisu sôm yom dinaḡ hêḡanôḡ ḡac, naḡ ḡamalac ti dac ma ḡamsôm. Tu dinaḡ-ḡga dec inḡ ti ḡamalac gitôm ḡac,

ma mbac ndu gitôm ñamalac. Ma in ndê mbac ndu ma tisa akêñ lau batê-nga ña-ñahu andô, nan bu ku Sadañ, nan ti ñaclai dambac ndu-nga ñadau, nan dulu. ¹⁵ Ma lau nan sêtôc dambac ndu e gêñ dau kôm ñac sêmbô sêtôm lau nan sêndôc gapoc-walô ñapan, nan Yisu ndê gwelen dinan kêgapwêc ñac su.

¹⁶ Gêñ dau tôc dau yêc awê bu in kôm tu bu nem añela sa-nga dom, magoc in kôm bu nem Abraham ndê wakuc sa. ¹⁷ Nalêñ tigen yêc bu Yisu nem in ndê asii ti lhuwêi nom-nga sa ñapep, ma nem akin ñac yêc Anötö anğô-nga gitôm dabuñsiga ñayham nan tôm bu tawalô ñac, ma tôm bu êmasañ lêñ bu Anötö suc ñac si sac kwi-nga. Ma ñalêñ dau bocdec, têñ ndoc in mbo nom, nan in ti ñamalac ma mbo gitôm ñac, ma kêsahê gêñ hon gitôm ñac sêñsahê. ¹⁸ Bu in dau kêsahê ñawapac lêtôm-nga su, ma tu dinan-nga in gitôm bu nem yac lau nom-nga sa têñ ndoc lêtôm tap yac sa.

3

Yisu ndê waê hóc gêlêc Moses ndê su

¹ Bocdinañ aneñ asidôwai dabuñ, nan datap Anötö ndê galem undambê-nga sa dawhin dauñ, akôc gauc pi Yisu. In têñ yac meñ gitôm aposel gêm Anötö anğô, ma ti yac neñ ðdabuñsiga atu nan kalhac Anötö anğô-nga tu yac-nga, tôm yom nan yac dakêñ whin ti dahoc asê. Kwahic dec aô bu wasôm têñ mac bu akêñ in lhac nem gauc ñamata. ² Anötö kêyalin Yisu sa ma in gêm ndê gwelen ñapep e gic dabin, tôm Moses gêm in ndê gwelen ma gêm akin Anötö ndê lau Israel-nga ñapep eñ. ³ Magoc Anötö po Yisu ndê waê sa hóc gêlêc Moses ndê su, ma tu dinan-nga dec akêñ Yisu lhac nem gauc ñamata. Nalêñ tigen, yac datoc ñamalac nan kwê andu, nan sa hóc gêlêc andu nan in kwê, nan su. ⁴ Bu andu dan dau kwê dau dom, ñamalac kwê-nga mbo. Magoc gêñ hon ñahu, nan Anötö dau.

⁵ Moses kôm in ndê gwelen hon ñapep mbo Anötö ndê lau Israel-nga ñalôm, ma hoc yom asê gwanan pi gêñ nan tinambu Anötö oc tôc tiawê. In kôm gwelen dau gitôm Anötö ndê ñgac akin ñambwa. ⁶ Magoc Kilisi in Anötö ndê Atunğac solop, ma kôm

ndê gwelen ñapep ma yob Anötö ndê lau gitôm ñac si ñagôlôn. Ma yac bu dasap neñ dakêñ whin don ñanga ti neñ ñalôm pên don, ma mayan daun dom pi mwasiñ nan tankwê bu datap sa tu Yisu-nga, dec yac oc dati Anötö ndê lau solop.

Puc dasap neñ dakêñ whin don-nga

⁷ Tu dinan-nga dec akôc gauc ñapep pi yom nan Nalau Dabuñ sôm, nan sêto yêc bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha,

⁸ nan ayob bu asôn danamsuñ ahuc têñ in dom, tôm lau Israel-nga sêkôm têñ ndoc sêtap lêtôm sa, ma sêli dau sa têñ in yêc gameñ sawa. ⁹ Yêc dinan mac apami sêlic gêñ dalô nan aô gakôm têñ ñac gitôm yala 40, tigen sêtec aô ma sêñsahê aô ñapan ña ñac si mêtê sac.

¹⁰ Tu dinan-nga dec aô atac ñandê têñ lau têm dinan-nga, ma gasôm têñ daun, “Ñac si ñalôm ñadandi ñapan, ma sêsap aô don dom. Ma sêsa aneñ lêñ dom.”

¹¹ Ma tu aneñ atac ñandê-nga dec kamatiñ yom tidôn bocdec bu, “Ñac oc sêtap têm nan aô kayalin sa tu sêñwhañ dau-nga, nan sa dom.” [BW 95:7b-11]

¹² Bocdinañ aneñ asidôwai, mac tigen-tigen ayob daôm bu mêtê sac êñgalôm nem ñalôm e akêñ whin gwalec, ma akac daôm su yêc Anötö Tali Nadau dom. ¹³ Anğilí nem asidôwai hon bu sêsap lêñ gitêñ don ma sêyob dau têñ mêtê sac, bu kôm ñac si dan ndê ñalôm ñadandi sa e in hu Anötö ti ndê lêñ sin dom. Akôm bocdinañ tôm bêc hon, bu Anötö kêñ ñasawa têñ yac bu dasôc in ndê yom ñapu têñ têm kwahic dec-nga. ¹⁴ Bu têñ têm yac dakêñ whin tiwakuc, nan dalhac ñanga ma tankwê Yisu ti dakêñ whin in ti neñ ñalôm sambuc. Magoc yac bu dakôm bocdinañ dom e dahu nom dindec sin, dec oc tôm dom bu dawêkain Anötö ndê mwasiñ atu, nan gic lau nan sêti Kilisi ndê, nan ñawaê. ¹⁵ Gauc nem yom nan Anötö sôm bocdec bu:

Acsalô lec mac bu anğô Anötö awha, nan ayob bu asôn danamsuñ ahuc têñ in dom, tôm lau Israel-nga sêkôm têñ ndoc sêli dau sa têñ in. [BW 95:7b-8]

¹⁶ Anğô su nan! Lau nan sêngô Anötö awha magoc sêli dau sa têñ in, ñac asa? Ñac

lau nan Moses wê nac sêsa akên gamen Isip-nga sêmen. ¹⁷ Ma lau nan Anötö tac nandê têt nac gitôm yala 40, nac asa? Nac lau nan sêkôm sac napan, ma sêmbac ndu sêyêc gamen sawa. ¹⁸ Ma lau bocke dec Anötö kêmatin yom tidôn pi nac, ma sôm bu nac oc sêtap têt nan in kêyalin sa tu sêwhan dau-nga, nan sa dom? In sôm yom dinan hêganôn lau nan dangapêc têt in. ¹⁹ Yom dau tôc tiawê têt yac bu nac sêtôm dom bu sêtap in ndê têt sêwhan dau-nga sa, nahu bu nac sêkên whin dom.

4

Anötö oc kêy lau sêkên whin-nga sêwhan dau

¹ Yom nan Anötö gic bata pi têt tu in ndê lau sêwhan dau-nga, nan gacgen yêc. Tu dinan-nga dayob daun napep bu Anötö lic yac hon datôm bu datap mwasiñ dau sa, ma yac neñ dan so gêt dau dom. ² Bu nawaê nayham pi gêt nan Anötö gic bata, nan yac dangô su, gitôm aban Israel-nga sêngô yom nan in gic bata têt nac. Nac sêngô, magoc sêkên whin dom, ma bocdinañ yom dau gêm nac sa dom. ³ Bu yac lau nan dakên whin, nan datôm bu datap Anötö ndê mwasiñ tanwhan daun-nga sa, magoc lau nan sêkên whin dom, nan oc sêso, têt Anötö ndê yom nan sêto yêc bocdec bu:

Tu aneñ atac nandê-nga dec kamatin yom tidôn bocdec bu, “Nac oc sêtap têt nan aö kayalin sa tu sêwhan dau-nga, nan sa dom.” [BW 95:11]

Têt dau Anötö kêmatin tidôn têt ndoc in kêñ undambê ti nom, ma gic dabin gêt hon. ⁴ Bu yêc Anötö ndê yom nan sêto yêc, nan sêto yom dan pi bêt ti-7-nga bocdec bu:

Têt bêt ti-7-nga Anötö ndê gwelen hon pacndê, ma in kêwhan dau. [Gen 2:2]

⁵ Ma in sôm yom pi lau dangapêc, têt yom nan gato yêc nahô-nga su, nan yêc bocdec bu:

Nac oc sêtap têt nan aö kayalin sa tu sêwhan dau-nga, nan sa dom. [BW 95:11]

⁶ Bocdinañ Anötö ndê mwasiñ tanwhan daun-nga gacgen yêc tu bu lau têt kwahic dec-nga sêtap sa-nga. Anötö gic bata mwasiñ dau têt aban Israel-nga, ma sêngô nawaê nayham pi gêt dau, magoc sêtap sa dom, nahu bu nac dangapêc têt in. ⁷ Ma tinambu yala daêsam ginnga su, goc Anötö sôm ndê yom sa Kin Dawid whasun, têt gato su bocdec bu:

Acsalô lec mac bu angô Anötö awha, nan ayob bu asôn dangamsun ahuc têt in dom. [BW 95:7b-8]

Gêt dau tôc asê bu Anötö kêmatin têt wakuc bu lau sêngô in awha ma sêsôc napu, dec sêtap in ndê mwasiñ sêwhan dau-nga sa. Ma têt dau, in bêt dau dindec.

⁸ Yom hon dinan hêganôn têt nan Josua wê aban Israel-nga sêsôc gamen Kanan-nga si dom. Bu bocdinañ, dec Anötö oc sôm yom tinambu, pi têt dan tiyham tu dakên danañ in ndê awha-nga lec dom. ⁹ Tu dinan-nga tanyalê bu Anötö ndê lau si têt sêwhan dau-nga gacgen yêc, têt bêt ti-7-nga nan Anötö dau kêwhan dau. Ma yac lau têt kwahic dec-nga datôm bu datap têt dau sa. ¹⁰ Bu asa nan tap Anötö ndê mwasiñ êwhan daun-nga sa, nan kêwhan dau yêc in dau ndê gwelen,* têt Anötö dau kêwhan dau têt ndoc in ndê gwelen kêñ undambê ti nom-nga pacndê. ¹¹ Tu dinan-nga dec tansahê nanga bu datap mwasiñ dinan sa, ma dayob daun napep bu yac neñ dan dangapêc têt Anötö ndê yom, ma peñ têt aban Israel-nga dom.

¹² Yac datôm dom bu tansau Anötö. Bu in ndê yom in gitôm gêt tali, ma kôm gwelen ti nac lai mbo. Yom dau in namata hêt gêt bien namata dannga lu-lu su, nan gitôm bu kun yac ma sê yac neñ nalôm nagêt hon kic-kic. Ma nalên tigen Anötö ndê yom gitôm bu ênsahê yac neñ gauc ti gêt hon nan yêc yac neñ nalôm ma kôm gwelen pi yac neñ gatuñ. ¹³ Gêt nom-nga me undambê-nga dan oc têt bu sin dau têt Anötö dom. Kwahic dec in gêt gêt hon yêc awê en, ma têt têt nambu-nga yac tigen-tigen oc dalhac

* **4:10:** Lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêmbac ndu ma sêwhan dau yêc gwelen nom-nga lec dom. In hêganôn lau nan sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa, ma sênyalê bu in gêt nac têt lau gitêt tu nac si sêkên whin-nga. Bocdinañ sêwhan dau yêc gwelen nan nac dau sêkôm mun-nga, nan sênsahê bu sêti lau gitêt na nac dau si licwalô, ma na lêt yomsu-nga.

in angô-nga bu dawhê gêñ hon nan dakôm, nan sa têtñ in.

Yisu ti yac neñ dabuñsiga atu

¹⁴ Yac neñ dabuñsiga atu mbo, nan Yisu, Anötö Atu dau. In pi undambê gi su ma kalhac Anötö angô-nga. Bocdinañ in ñayham bu yac gauc nem in ñapañ tu bu puc yac dôñ ma dasap yom ñandô nan lau sêkêñ whiñ-nga sêhoc asê pi Kilisi, nan dôñ ñaŋga. ¹⁵ Bu yac neñ dabuñsiga dau kêsahê lêtôm ti saê hon tôm yac tañsahê, magoc in kôm sac dan dom. Bocdinañ dec in gitôm andô bu tawalô yac ma nem yac sa. ¹⁶ Tu dinañ-nga datigasuc yac neñ mwasiñ ñadau Anötö ti neñ atac pa su, tu bu datap in ndê tawalô sa-nga, ma tu datap in ndê mwasiñ sa bu puc yac dôñ têtñ têtñ bocke nan lêtôm me saê tap yac sa.

5

Yom pi dabuñsiga nom-nga

¹ Lau Israel-nga sênyaliñ lau sa sêti si dabuñsiga atu-tu bu sênem akiñ Anötö sênem ñac angô, ma bu sêkêñ da tidau-tidau ma da ya ô lau si sac ñagêyô-nga. Ma ñac bocke nan sênyaliñ in sa ti dabuñsiga atu, nan ñamalac gitôm in ndê asidôwai Israel-nga. ² In ndê gauc ti licwalô gitôm ñac si, ma bocdinañ in gitôm bu tawalô ti kôm mêtê malô têtñ lau gauc pôc ma lau nan sêñkuc Anötö ndê lêtñ ñapep dom. ³ Ma tu in gitôm in ndê asidôwai nom-nga, dec in gic waê bu kêtñ da ya ô dau ndê sac ñagêyô, ma tu lau si-nga bocdinañ. ⁴ Gwelen dabuñsiga-nga in gwelen tiwaê, ma oc tôm dom bu ñamalac dan kôc gwelen dau sa tôm in dau ndê atac whiñ. Anötö bu ênyaliñ in sa tôm in kêtgalêm ti kêtaliñ Aron sa, dec oc tôm bu in ti dabuñsiga atu.

Kilisi ndê gwelen dabuñsiga-nga

⁵ Nalêtñ tigen Kilisi po dau sa bu ti dabuñsiga atu dom. Magoc Anötö dau kêtaliñ in sa, ma sôm yom têtñ in, tôm sêto yêc bocdec bu:

* **5:6:** Aron ti lau Israel-nga si dabuñsiga hon sêsa akêtñ Liwai ndê ton, magoc Yisu sa akêtñ Juda ndê ton kêtuc in apangac Kin Dawid. Melkisedek bocdinañ in sa akêtñ Liwai ndê ton dom. In Kin Salem-nga (alic Gen 14:18), magoc Anötö sam in bu Anötö ñaclai ti ñawasi ñadau ndê dabuñsiga. Tu dinañ-nga dec ñac nan to Hibu sam Yisu bu dabuñsiga kêtuc Melkisedek.

Acsalô lec am ti aô neñ atunğac solop, ma aô gati am Damam. [BW 2:7]

⁶ Ma Anötö ndê yom dan tiyham nan sôm têtñ Kilisi bocdec bu:

Am dabuñsiga mbo ñapañ-nga, nan kêtuc dabuñsiga atu Melkisedek.* [BW 110:4]

⁷ Têtñ ndoc Yisu meñ mbo nom tôm ñamalac, nan in ten mbec daêsam ti tasulu, ma mbwêc awha atu têtñ Anötö, nan ndê ñaclai yêc tôm bu êngaho in su yêc ñandê dambac ndu-nga. Ma tu in toc Anötö sa ma sôc in ndê yom hon ñapu-nga, dec Anötö kôc in ndê mbec sa. ⁸ Yisu in Anötö ndê Atu yomandô, tigen in meñ ti ñamalac, ma ñandê nan in hôt dec kêtôhôn in pi lêtñ danan wambu Anötö-nga. ⁹ Lêtñ dinañ gic dabiñ in bu ti lau nan danğga wambu in, nan si ñahu sêtap Anötö ndê mwasiñ nem ñac si, ti sêndôc tali ñapañ-nga sa. ¹⁰ Ma bocdinañ dec Anötö kêtaliñ in sa ti lau si dabuñsiga atu, nan kêtuc Melkisedek.

Dayob daun bu dakêtñ whiñ tôm balêkoc dedec ñapañ dom

¹¹ Yom daêsam yêc tu yac asôm pi Melkisedek lu Kilisi-nga, magoc yac alic bu mac nem danamsuñ kwa ñaŋga, ma oc tôm dom bu mac anyalê yom dau ñapep. ¹² Bu mac akêtñ whiñ ñasawa baliñ su, ma oc tôm bu mac andôhôn yom ñandô pi Kilisi têtñ lau ñatô. Magoc mbasi. Mac nem gauc sa dom pi Anötö ndê yom nan sêndôhôn têtñ lau sêkêñ whiñ-nga wakuc, ma tu dinañ-nga mac apônda lau bu sêndôhôn mac tiyham. Mac atôm balêkoc dedec nan sênôm su ñapañ, ma sêtôm dom bu sêneñ gö me bockoc. ¹³ Ma lau nan sêtôm balêkoc dedec nan sênôm su ñambwa, nan sêtôm dom bu sênyalê mêtê bocke in mêtê gitêtñ me mêtê sac. ¹⁴ Magoc lau nan sêsap Anötö ndê yom dôñ ma sêndôhôn ñapañ, nan sêtôm bu sênyalê ñayham ma sac, ma sêtôm lau atu-tu nan sêneñ gêtñ danen-nga ñaŋga.

6

¹⁻² Gauc nem yom pi Kilisi nan tandôhôn têt lau nan sêkên whin tiwakuc. Tandôhôn nac bu sênem si nalôm kwi, ma sêhu mêtê sac nan gic waê bu sêninga, nan sin, ma sêkên whin Anötö. Tandôhôn nac pi busanngu ma pi mêtê dakên aman sac lau-nga, yom datisa akên lau batê-nga, ma yom pi Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, nan in oc kic nac si yom pi gameñ bocke bu sêndôc napan-nga. Magoc yom hon dinan gic lau sêkên whin-nga wakuc nawae, ma aô tac whin bu dasôm yom kain dinan napan dom. Aô tac whin bu dalom yom nan gic lau sêkên whin nanga-nga nawae. ³ Ma Anötö bu lic nayham, dec yac oc dakôm bocdinañ.

Puc dahu neñ dakên whin sin dom-nga

⁴ Namalac nan bu kên whin Yisu, magoc tinambu puc dômbwê in, nan dec oc nalên nawapac bu danem in kwi tiyham. Yomandô. Asa nan kêyalê Kilisi ndê nawae nayham tidôn su, ma tap mwasiñ undambê-nga sa, ma kôc Nalau Dabuñ su, ⁵ ma ngô Anötö ndê yom ma kêsahê bu yom nayham, ma gêlic Anötö ndê naclai atu nan in oc tôc tiawê têt têt nambu-nga, ⁶ magoc tinambu tec gên hon dinan ma hu ndê kên whin sin, dec oc nalên nawapac bu danem in kwi tiyham. Bu in kêsahê mwasiñ hon dinan su, magoc tinambu puc dômbwê, nan tôm in dau bu ndic Anötö ndê Atu pi a gicso tidim tilu-nga, ma su in susu yêc lau hon angô-nga. Ma tu dinan-nga dec in gic waê bu ninnga.

⁷ Namalac nan kêsahê Anötö ndê mwasiñ tidau-tidau, ma sa ndê lêt kêkuc Anötö ndê atac whin, nan gitôm ôm nan u gic sip napan e gêm nandô nayham tu nadau-nga. Anötö oc nem mbec namalac kain dinan. ⁸ Ma ôm nan u gic sip napan, magoc kwanj nakwa-nakwa nambwa hóc ahuc, nan ôm nadau oc lic bu nom sac, ma pucbo in bu tisac, ma kên ya neñ su.

⁹ O yac mba lau atac whin-nga, yac asôm yom dinan bu akên puc mac, magoc yac akên whin bu mac oc asa nem lêt napep, ma akôm mêtê nan gic lau nan sêtap Anötö ndê mwasiñ nem nac si-nga sa su, nan nawae. ¹⁰ Bu Anötö kôm mêtê gitên eñ, ma gwelen nan mac akôm napan am in angô, tu bu anem akiñ lau dabuñ, ma atôc nem atac

whin nac-nga asê, nan in oc tôm dom bu êñlhin sin. ¹¹ Yac atac whin bu mac lau tigen-tigen asap nem lêt nayham dinan dön napan. Akôm bocdinañ e mac nem têt ambo nom-nga pacndê, dec mac oc atap mwasiñ atu nan mac akên batam ambo, nan sa. ¹² Yac atec bu mac lic nakam sa e mac nem akên whin nandô mba. Akôc gauc pi lau nan sêlhac ti atac lu-lu dom, ma sêsap si sêkên whin dön e sêtap mwasiñ atu nan Anötö gic bata têt nac, nan sa. Ankuc lau kain dinan si lêt, bu in dôhôn nayham.

Yom nan Anötö gic bata, nan tidôn su

¹³ Gauc nem yom nan Anötö gic bata têt Abraham. Anötö puc yom dau dön na in dau ndê naê, nahu bu naê dan nan hóc gêlêc in ndê naê su, nan yêc dom. In gic bata yom têt Abraham, tôm sêto yêc bocdec bu:

¹⁴ Yomandô aô wanem mbec am, ma wakôm am nem wakuc sênsôwec sêti daêsam nandô. *[Gen 22:17]*

¹⁵ Ma tinambu Abraham kalhac ti atac lu-lu dom, ma hôn yom dau na-nandô e in tap sa.

¹⁶ Mac anyalê lau nom-nga si lêt sêmatin yom tidôn-nga. Nac oc sêta namalac nan ndê naclai hóc gêlêc nac dau si su, nan ndê naê asê tu bu sêpuc si yom dön-nga. Ma nalên dinan oc tôm dom bu namalac dan sêo nac si yom me sêsen su. ¹⁷ Ma nalên tigen Anötö puc yom nan in gic bata têt Abraham, nan dön na in dau ndê naê. Nahu bu in bu tôc asê têt yac lau nan dawêkain yom nan in gic bata têt Abraham, nan na-nandô, bu in gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi pi lêt nan in gic bata tu êmwasiñ yac-nga. ¹⁸ Nalên dinan Anötö gic bata yom, ma puc yom dau dön. In gitôm dom bu sen gên lu dinan su, me ênsau yac. Ma bocdinañ yom dau gitôm bu puc yac lau nan datên Anötö ta, ma tankwê in bu nem yac sa, nan dön. Dalhac nanga, ma dahôn nandô nayham nan dakên batan dambo, nan ti atac pa su.

¹⁹⁻²⁰ Nandô nayham nan dakên batan dambo, nan nahu Yisu Kilisi. Ma yac neñ dakên batan in gitôm anga nadehe nan ndôc ten, ma ten yac dön dalhac ten. Ma po anga-nga sô yac dön tam damin Yisu. Ma tôm lau Israel-nga si dabunsigna namata-nga sip po balin nambu-nga yêc Anötö ndê lôm

dabuŋ bu sôc Nalôm Dabuŋ Andô ndi, dec Yisu muŋ yac pi undambê gi su, ma kalhac Anötö anğô-nga gitôm yac neŋ dabuŋsiga atu. Bu in ti yac neŋ dabuŋsiga naŋ kêkuc Melkisedek, ma in oc mbo napan.

7

Yom pi dabuŋsiga atu Melkisedek

¹ Melkisedek in Kiŋ Salem-nga, ma Anötö, Naclai ti Nawasi Nadau ndê dabuŋsiga atu. In tap Abraham sa ma gêm mbec in têt ndoc Abraham ku kiŋ naŋ sêngaho in nêsip Lot su, naŋ dulu, ma kêsêlêŋ bu mbu têt in ndê gameŋ ndi. ² Ma Abraham whê wapa naŋ in kêngaho su yêc kiŋ dinaŋ amba, naŋ kôc gi toŋ amanlu, dec kêŋ toŋ daŋ têt Melkisedek, ma in dau kôc toŋ 9. Nâê Melkisedek nahu bu Kiŋ Lêŋ Gitêt-nga, ma nâê Kiŋ Salem-nga nahu bu Kiŋ Yom Malô-nga. ³ Yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ datap yom daŋ sa pi Melkisedek dinda me damba me apai si nâdênaŋ dom. Ma datap yom daŋ sa pi in ndê béc dinda kôc in-nga me béc mbac ndu-nga dom. Magoc tôm Anötö ndê Atu naŋ mbo napan, ma in ndê têt oc pacndê dom, naŋ dalic Melkisedek gitôm dabuŋsiga mbo napan-nga.

Melkisedek hôc gêlêc lau dabuŋsiga akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ su

⁴ Alic gêt naŋ têt asê bu Melkisedek in dabuŋsiga ti waê atu. Abraham in lau Israel-nga hoŋ si damba, magoc in toc Melkisedek sa têt ndoc in whê wapa naŋ in kêngaho su yêc nacyo amba, naŋ kôc gi ti toŋ amanlu, ma kêŋ toŋ daŋ têt in. ⁵ Ma gauc nem lau akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ sêti dabuŋsiga. Lau Liwai dau, ti lau Israel-nga hoŋ sêsa akêŋ Abraham, magoc nâc si yomsu daŋ sôm tidêt bu lau Liwai si asidôwai sêwhê si gêt kôc ndi toŋ amanlu, ma sêkêŋ toŋ daŋ têt lau Liwai. ⁶ Magoc Melkisedek, naŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom, naŋ kôc wapa toŋ daŋ yêc nâc hoŋ apaŋgac Abraham, nâc naŋ Anötö kêmatin pwac whin in. Ma tinambu Melkisedek gêm mbec Abraham. ⁷ Ma yac hoŋ tanyalê bu nâmalac naŋ gêm mbec lau nâto, naŋ ndê waê hôc gêlêc lau naŋ in gêm mbec, naŋ si su. ⁸ Ma alic su naŋ. Lau dabuŋsiga

akêŋ Liwai ndê toŋ sêkôc wapa toŋ daŋ yêc nâc si asidôwai Israel-nga, magoc nâc sêmbac ndu. Magoc Melkisedek kôc wapa toŋ daŋ yêc nâc hoŋ si apaŋgac Abraham, ma datap yom daŋ sa pi Melkisedek ndê béc mbac ndu-nga yêc Anötö ndê yom naŋ sêto yêc, naŋ dom. ⁹ Ma gêt naŋ whin. Liwai ndê lau wakuc naŋ sêti dabuŋsiga ma sêkôc wapa toŋ daŋ yêc lau Israel-nga, naŋ oc têt bu dasôm bu nâc dau sêtoc Melkisedek sa, ma sêkêŋ wapa toŋ daŋ têt in. Nahu bu lau Liwai si apaŋgac Abraham kêŋ wapa toŋ daŋ têt Melkisedek gêm nâc hoŋ anğô. ¹⁰ Bu têt têt Melkisedek tap Abraham sa, naŋ Liwai dau yêc Abraham ndê dac dêt yêc.

Yisu ndê gwelen dabuŋsiga-nga hôc gêlêc lau Liwai si su

¹¹ Aron ma lau hoŋ akêŋ Liwai ndê toŋ naŋ sêti dabuŋsiga Israel-nga, naŋ si sakin nahu yêc pwac akwa yomsu-nga. Magoc sakin dau gitôm dom bu ndic dabin Anötö ndê lau. Tu dinaŋ-nga dec Anötö kêŋ Yisu ti dabuŋsiga naŋ ndê sakin kêkuc lau Liwai si dom, magoc kêkuc Melkisedek ndê. ¹² Anötö kêŋ sakin wakuc ô lau Liwai si, ma bocdinaŋ dec in gic waê bu kêŋ yomsu wakuc bu puc sakin wakuc dau dêt. ¹³ Bu Yisu, naŋ yom dindec hêganêt, naŋ sa akêŋ Liwai ndê toŋ dom. In sa akêŋ lau Israel-nga si toŋ daŋ dau-nga, naŋ si daŋ ti dabuŋsiga dom. ¹⁴ Mba. Yac tanyalê su bu yac neŋ Pômdau sa akêŋ Juda ndê toŋ. Ma Moses to yom daŋ naŋ hêganêt lau akêŋ Juda ndê toŋ bu sêti dabuŋsiga-nga lec dom. ¹⁵ Magoc Yisu ti dabuŋsiga kêkuc Melkisedek, dec têt asê tiawê bu in dabuŋsiga pwac wakuc-nga. ¹⁶ Yisu ti dabuŋsiga kêkuc yomsu naŋ kêŋ gwelen dau têt Liwai ndê wakuc tawasê, naŋ dom. Magoc in ti dabuŋsiga tu naclai mbo tali napan-nga naŋ Anötö kêŋ têt in-nga. ¹⁷ Bu Anötö ndê yom whê gêt dau sa, têt sêto yêc bocdec bu:

Am dabuŋsiga mbo napan-nga, kêkuc dabuŋsiga atu Melkisedek. [BW 110:4]

¹⁸ Bocdinaŋ yomsu akwa naŋ hêganêt lau Liwai si gwelen dabuŋsiga-nga, naŋ Anötö seŋ su. Nahu bu yomsu dau ndê nânga mba, ma têt dom bu nem lau daŋ sa. ¹⁹ Yomandê. Sakin pwac akwa-nga

dinaŋ gic dabiŋ gêŋ daŋ me kôm tisolop su dom. Magoc Kilisi ndê sakiŋ dabuŋsiga-ŋga hôc gêlêc sakiŋ akwa dinaŋ su, ma gêm ŋandô ŋayham tu dakêŋ batan-ŋga, ma ti lêŋ datigasuc Anötö-ŋga.

²⁰ Ma Anötö sôm tidôn bu Yisu oc ti dabuŋsiga bu mbo ŋapaŋ. In kêmatiŋ yom bocdinaŋ pi lau dabuŋsiga naŋ sêsa akêŋ Liwai ndê toŋ, naŋ dom. ²¹ Magoc in kêmatiŋ yom têt Yisu, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm yom tidôn su, ma in oc seŋ yom dau su dom. Yom dau bocdec bu, “Am dabuŋsiga mbo ŋapaŋ-ŋga.” [BW 110:4]

²² Bocdinaŋ Anötö kêmatiŋ pwac wakuc naŋ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma in sôm yom tidôn pi Yisu, dec kêyaliŋ in sa ti pwac wakuc dau ŋadau.

²³ Dabuŋsiga daêsam sem gwelen sêmbo pwac akwa ŋapu, ŋahu bu daŋ bu mbac ndu, naŋ daŋ oc kôc in ndê mala. ²⁴ Magoc Yisu ndê gwelen dabuŋsiga-ŋga oc yêc ŋapaŋ, ŋahu bu in mbo tali ŋapaŋ. ²⁵ Ma bocdinaŋ lau naŋ sêtigasuc Anötö tu in-ŋga, naŋ Yisu gitôm andô bu nem ŋac si. ŋahu bu in mbo tali ŋapaŋ, ma tôm bu nem ŋac awha têt Anötö.

²⁶ Gauc nem yac neŋ dabuŋsiga atu Yisu. In dabuŋ, in ndê giso mbasi, in ndê lêŋ ŋawasi eŋ, ma Anötö toc in sa hôc gêlêc lau sac nom-ŋga ma kôc in sa pi undambê gi. Tu dinaŋ-ŋga dec in †dabuŋsiga ŋayham solop, ma gitôm andô bu nem yac sa. ²⁷ Dabuŋsiga nom-ŋga h oŋ sêkêŋ da ya tu sac-ŋga tôm bêc hoŋ. Sêkêŋ tu ŋac dau si sac-ŋga muŋ, goc sêkêŋ tu lau ŋatô si-ŋga kêkuc. Magoc Yisu in bocdinaŋ dom, bu in dau ndê sac mbasi, ma in kêt dau ti da tu lau si sac-ŋga dim tigen eŋ. ²⁸ Bu Moses ndê yomsu kêyaliŋ lau sa sêti lau Israel-ŋga si dabuŋsiga atu-tu, naŋ sêpôn da gauc ti licwalô, tôm ŋac si asidôwai nom-ŋga. Magoc Yisu, naŋ tiŋambu Anötö sôm yom tidôn dec kêyaliŋ in sa ti yac neŋ dabuŋsiga, naŋ Anötö dau ndê Atu. Ma i ŋ gic dabiŋ Anötö ndê lêŋ nem yac si-ŋga, dec ti dabuŋsiga ŋayham andô, naŋ oc mbo ŋapaŋ.

* **8:8:** Lau hoŋ naŋ Anötö kêyaliŋ ŋac sa sêti in ndê, naŋ dasam ŋac bu lau Israel-ŋga. Magoc muŋ-ŋga sêwhê dau kôc gi toŋ lu, naŋ sêsam bu Israel ma Juda, ma toŋ tigen-tigen sênyaliŋ dau si kiŋ sa tu nem gôliŋ ŋac-ŋga. Alic 1 Kiŋ 11:9-13, 31-39; 12:20-24; Ais 11:12; ma Jer 3:18.

8

Yisu in dabuŋsiga pwac wakuc-ŋga

¹ Yom hoŋ naŋ yac asôm, naŋ ŋahu bocdec. Yac neŋ †dabuŋsiga atu mbo, naŋ ndôc Anötö ŋawasi ti ŋac lai ŋadau ndê andô-ŋga yêc undambê. ² Ma in gêm ndê sakiŋ mbo lôm dabuŋ naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom, magoc mbo lôm dabuŋ ŋandô naŋ Pômdau dau kwê kalhac undambê. ³ Dabuŋsiga atu-tu hoŋ naŋ lau Israel-ŋga sênyaliŋ ŋac sa, naŋ si gwelen bu sêkêŋ da danŋe ti da ya ô sac-ŋga. Tu dinaŋ-ŋga dec Yisu, naŋ ti yac neŋ dabuŋsiga atu, naŋ gic waê bu kêt da bocdinaŋ. ⁴ In bu mbo nom, dec oc ti dabuŋsiga dom, bu dabuŋsiga nom-ŋga naŋ sêkôm gwelen sêkêŋ da-ŋga tôm yomsu sôm, naŋ dec sêmbo. ⁵ Ma lôm dabuŋ naŋ dabuŋsiga nom-ŋga sêkôm gwelen sêmbo, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa, naŋ gêm dôhôn lôm dabuŋ undambê-ŋga. Bu têt ndoc Moses bu kwê bac dabuŋ sa, naŋ Anötö gic atu ma whê sa têt in bocdec bu:

Yob daôm bu êmasaŋ gêŋ hoŋ êŋkuc ŋagatu naŋ gatôc têt am yêc Lôc Sainai. [Eks 25:40]

⁶ Magoc sakiŋ naŋ Anötö kêt têt Yisu, naŋ hôc gêlêc dabuŋsiga pwac akwa-ŋga si sakiŋ. Bu pwac wakuc naŋ Yisu ti ŋa-ŋgac ŋalhu-ŋga, naŋ hôc gêlêc pwac akwa su. Ma gêŋ naŋ pwac wakuc gic bata bu datap sa, naŋ hôc gêlêc pwac akwa ndê su.

⁷ Anŋô su naŋ. Pwac ŋamata-ŋga bu ŋa-giso mbasi, dec Anötö oc gauc nem bu êmatiŋ pwac wakuc dom. ⁸ Magoc Anötö gêlic ŋagôliŋ pwac akwa-ŋga bu gitôm dom, dec sôm yom pi pwac wakuc, tôm sêto yêc bocdec bu:

Pômdau sôm, “Alic su naŋ. Bêc oc meŋ sa, naŋ aô oc wamatiŋ pwac wakuc wawhiŋ lau Israel-ŋga ma lau †Juda-ŋga.* ⁹ Oc tôm pwac naŋ kamatiŋ gawhiŋ ŋac si apaï têt ndoc aô aman wê ŋac sêsa akêŋ gameŋ Isip-ŋga sêmeŋ, naŋ dom.

Ñac sêsoç aö neñ yom pwac dinañ-nga ñapu dom, ma tu dinañ-nga dec aö Pômdau gasôm bu wapuc dômwên ñac.

10 Magoc têtêm têtêm pwac akwa-nga pacndê, nañ aö Pômdau, oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aö oc wakêñ neñ yomsu sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. Aö oc wati ñac si Anötö, ma ñac oc sêti aö neñ lau.

11 Têtêm dinañ, oc têtêm dom bu ñamalac dañ êndôhôn in ndê asidôwai me lau menpañ in-nga, ma sôm têtêm ñac, ‘Anyalê Anötö ma akôc in sa ti mac nem Pômdau.’ Ñahu bu aö neñ lau hoñ oc sêñyalê aö, lau tiwaê, ma lau waêmbe sêwhiñ.

12 Ma aö oc tañwalô ñac, ma wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom.” [Jer 31:31-34]

13 Anötö sam gêtêm dau bu pwac wakuc, ma ñalêñ dinañ in têtêm asê bu pwac ñamata-nga tiakwa su. Ma gêtêm nañ tiakwa su, nañ kêpiñ bu hê su niñga.

9

Israel si lôm dabuñ ñasakin

1 Têtêm têtêm Anötö kêmatiñ pwac ñamata-nga whiñ lau Israel-nga, nañ in kêñ yomsu pi lêtêm sênem akind in-nga, ma pi ñbac dabuñ nañ sêkwê yêc nom. 2 Ñalôm lu sêyêc bac dabuñ ñalôm. Ñalôm ñamata-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ, ma yakain ti deñ da-nga ma bolom da-nga sêyêc ñalôm dinañ. 3 Ma sêkêñ po baliñ d añ kêgalêñ bu whê ñalôm ñamata-nga ma tilu-nga kôc. Ma ñalôm tilu-nga sêsam bu Ñalôm Dabuñ Andô. 4 Yêc ñalôm tilu-nga, alta gol nañ sêkêñ da ñamalu ñayham pi, ma apa pwac yomsu-nga sêyêc. Apa dau sêmasañ ña a, ma sêmpan ahuc ña gol. Sêkêñ lôn gol dañ ti bolom mana, ma Aron ndê têtêm nañ muñ-nga ñasili puc pi meñ, ma hoc lu nañ Anötö to yomsu amanlu pi, nañ sêyêc apa pwac-nga dau ñalôm. 5 Sêmasañ añela ñagatu lu nañ sêsam bu añela Anötö ndê ñawasi-nga, nañ sêlhac apa dau ñahô. Sêmasañ inlu ñamakê galam kêgatôc apa dau ñampêlhu nañ sêsam bu Anötö ndê pôn suc sac kwi-nga, nañ ahuc.

Ma gêtêm daêsam yêc, magoc têtêm dom bu yac awhê sa yêc bapia dindêc.

6 Têtêm ndoc sêmasañ gêtêm hoñ dinañ su, nañ dabuñsiga sem si gwelen sêsoç sêsa sêmbo ñalôm ñamata-nga têtêm bêtêm hoñ. 7 Magoc ñdabuñsiga ñamata-nga tawasê sôc ñalôm tilu-nga, ma sôc tidim tigen yêc yala tigen ñalôm. Ma têtêm bêtêm tigen dinañ, in sôc gi ma kôc dac têtêm, bu kêñ ti da tu sac-nga. In kêñ tu dau-nga, ma tu sac nañ Anötö ndê lau sêñyalê dom ma sêkôm-nga. In bu kôc dac dom, dec oc têtêm dom bu in sôc ndi.

8 Ñalêñ dinañ Ñalau Dabuñ bu whê yom sa têtêm yac pi pwac akwa bocdec bu. In têtêm asê bu ñalêñ mba bu lau sêsoç Ñalôm Dabuñ Andô sêndi, têtêm dabuñsiga sêñkuc sakin pwac akwa-nga, ma lôm dabuñ pwac akwa-nga kalhac dôñ kalhac.

9 Sakin pwac akwa-nga dinañ in ti dôhôn têtêm yac lau têtêm kwahic dec-nga. Ma têtêm asê têtêm yac bu da dañge ti da ya nañ dabuñsiga sêkêñ tu lau-nga, nañ gitôm dom bu kôm lau dau si ñalôm timalô tu ñac si sac-nga. 10 Bu sakin dinañ ti ña-yomsu hoñ hêtêm gêtêm danêñ ti danôm-nga, ma lau Israel-nga si lêtêm sêñgwasin dau ñawasi sa yêc Anötö añgô-nga. Ma gêtêm hoñ dinañ in gêtêm ñamlic-nga ñambwa, bu yêc e pwac wakuc nañ Anötö kêñ tu nem gêtêm yac-nga, nañ meñ sa su nañ.

Dac Pwac Akwa ma Pwac Wakuc-nga

11 Magoc Kilisi meñ ti dabuñsiga atu, nañ ndê sakin ña-ñandô ñayham meñ sa su. Ma lôm dabuñ nañ in sôc gi, nañ ñayham kêlêc ma hêtêm gêtêm lôm dabuñ nañ ñamalac amba sêkwê kalhac nom dindêc, nañ su. 12 In gacgen sôc lôm dau Ñalôm Dabuñ Andô gi, magoc in kôc makao ñatu me naniñ gapoc si dac bu kêñ ti da ô sac-nga dom. In sôc gi tidim tigen, ma kêñ dau ndê dac tu bu nemlhi yac neñ sac ñatôp, dec kêmasañ lêtêm dambo tanli ñapan-nga.

13 Pwac akwa yomsu-nga sôm bu lau Israel-nga si dabuñsiga sêkôc naniñ gapoc ti makao gapoc ñadac, ma sêñgaluñ whiñ makao ñatu dinda nañ sêpec ti da ya nañ ñagasi, goc sêmbalip pi lau bu kôm ñac sêti

dabuŋ ma ŋamlic ŋawasi sa yêc Anötö anğô-ŋga.* ¹⁴ Magoc Kilisi, naŋ ndê giso mbasi andô, ma kêŋ dau ti da têtŋ Anötö tôm Njalau mbo ŋapan-ŋga puc in dôtŋ, naŋ ndê dac hôc gêlêc dac pwac akwa-ŋga, ma gêm yac sa ŋandô. Nahu bu in ndê dac kêmasaŋ yac neŋ ŋalôm ŋawasi sa, ma kêgwasin m êtê sac naŋ gic waê lêŋ dandiŋaŋ-ŋga, naŋ su. Ma bocdinaŋ datôm bu danem akin Anötö Tali Nđau ti atac pa su eŋ. ¹⁵ Kilisi kêmasaŋ lêŋ dinaŋ, ma bocdinaŋ kwahic dec in kalhac Anötö ma lau nom-ŋga ŋalhu bu ti pwac wakuc ŋadau. In ndê mbac ndu gêmlihi lau naŋ sêmbo pwac akwa ŋapu, naŋ si sac ŋatôp, ma kêgapwêc ŋac su yêc sakin mêtê sac-ŋga. Ma tu dinaŋ-ŋga ŋac oc sêtap gameŋ sêndöc t ali-ŋga naŋ Anötö gic bata têtŋ ŋac, ma kêgalêm ŋac sa bu sêwêkain, naŋ sa.

¹⁶⁻¹⁷ Gauc nem lau nom-ŋga si lêŋ sêmatin pwac pi wapa lêŋsêm-ŋga. Lau naŋ bu sêwêkain ŋamalac daŋ ndê wapa lêŋsêm, naŋ oc sêtap gêtŋ daŋ sa dom e sênyalê pi ŋandô bu ŋamalac dau mbac ndu su. In bu mbo tali, naŋ pwac dinaŋ ŋayom oc gacgeŋ lhac. ¹⁸ Tu dinaŋ-ŋga dec pwac akwa yomsu-ŋga sôm bu lau Israel-ŋga sêndic domba ti makao ndu, ma ŋadac ti pwac dau nahu. ¹⁹ Bu Moses to Anötö ndê yomsu pwac-ŋga hoŋ sip bapia, ma sam asê têtŋ lau Israel-ŋga. Goc in kôc makao ŋatu [ma nanin] ŋadac ma kêgaluŋ whin bu, sô domba ŋamliclu kokoc pi a ŋasaŋgac daŋ, goc kêŋ sip dac ti bu ma kêbalip pi bapia dau ma pi lau hoŋ. ²⁰ Ma sôm, “Pwac naŋ Anötö kêmatin whin mac ma gic atu mac bu asôc ŋapu, naŋ ŋadac dau dindec.” ²¹ Ma ŋalêŋ tigeŋ in kêbalip dac pi lau Israel si bac sênem akin Anötö-ŋga, ma pi dabuŋsiga si lôŋ ti laclu sakin dabuŋ-ŋga hoŋ. ²² Yomandô! Moses ndê yomsu pi lau Israel-ŋga si lêŋ sêmasaŋ dau ŋawasi sa-ŋga, gic atu ŋac bu sêmbalip dac pi gêtŋ hoŋ bocdinaŋ. Nac bu sêndic makao ti domba ndu ma sêkêc dac sin dom, dec Anötö oc suc ŋac si sac kwi dom.

Kilisi kêŋ dau ti da dec gêm yac si

* **9:13:** Nac si mêtê dinaŋ hêganôŋ ŋamalac naŋ kêmasac awhê me ŋgac batê, dec kôm in ŋadômbwi sa yêc Anötö anğô-ŋga. Alic Nam 19:1-22 yêc Yom Lêŋsêm Akwa.

²³ Lau Israel-ŋga si bac ti gêtŋ sênem akin Anötö-ŋga, naŋ gitôm ŋagatu ŋambwa bu têtŋ gêtŋ ŋandô undambê-ŋga asê têtŋ yac. Ma lau Israel-ŋga sem dabuŋ gêtŋ nom-ŋga dinaŋ ma sêkôm gêtŋ dau ŋawasi sa yêc Anötö anğô-ŋga ŋa domba ti makao si dac. Magoc Kilisi ndê dac hôc gêlêc dac dinaŋ su, dec kêŋ ŋawasi atu têtŋ gêtŋ ŋandô undambê-ŋga. ²⁴ Bu Kilisi sôc lôm dabuŋ naŋ ŋamalac sêkwê, naŋ dom. Ma lôm naŋ in sôc, naŋ gitôm gêtŋ ŋandô undambê-ŋga ŋagatu ŋambwa dom. Mba. In sôc undambê dau gi, ma kalhac Anötö anğô-ŋga gêm yac hoŋ aŋôŋ.

²⁵ Ma Israel si dabuŋsiga atu naŋ sôc Njalôm Dabuŋ Andô ti yala ti yala, naŋ kôc dau ndê dac dom. Magoc Kilisi sôc undambê tidim tigeŋ eŋ, ma kôc dau ndê dac solop. ²⁶ In kêŋ dau ti da gitôm dabuŋsiga nom-ŋga sêkêŋ da ŋapan ma ŋapan, naŋ dom. Bu bocdinaŋ, dec têtŋ ndoc Anötö kêŋ undambê ti nom ma meŋ, naŋ in oc hôc ŋandê tidim daêsam bocdinaŋ. Magoc Kilisi gitôm dabuŋsiga nom-ŋga dom. In meŋ ma kêŋ dau ti da tidim tigeŋ, tu bu êŋgaho lau nom-ŋga si sac ŋagêyô su pi dau. ²⁷ Yac lau tigeŋ-tigeŋ tac waê bu dambac ndu tidim tigeŋ, ma tiŋambu yac oc dalhac Anötö anğô-ŋga bu êŋsahê yac. ²⁸ Ma ŋalêŋ tigeŋ Kilisi mbac ndu tidim tigeŋ eŋ, bu êŋgaho lau daêsam si sac ŋagêyô su. Ma in oc mbu meŋ tiyham bu hôc ŋandê tu sac-ŋga tiyham dom, magoc tu bu kêŋ Anötö ndê mwasiŋ gêm lau si-ŋga ŋa-ŋandô têtŋ lau naŋ sêkêŋ whin ti sêkêŋ bata in bu mbu meŋ.

10

Kilisi gic da lau nom-ŋga tidim tigeŋ eŋ

¹ Pwac akwa yomsu-ŋga in gitôm ŋagatu ŋambwa bu têtŋ gêtŋ ŋayham naŋ oc meŋ sa, naŋ asê têtŋ yac. Magoc in gêtŋ ŋandô dau dom. Yomsu dau sôm bu lau Israel-ŋga sêkêŋ da tôm yala hoŋ, dec têtŋ asê bu da kain dinaŋ gitôm dom bu seŋ lau si sac su, me ndic dabin ŋac bu sêtigasuc Anötö. ² Da kain dinaŋ bu nditôm bu ndic dabin lau, dec oc sêkêŋ ŋapan dom. Ma in bu nditôm bu kôm ŋac si ŋalôm ŋawasi sa yêc Anötö

anğô-nga, dec ñac oc ñalôm ñawapac tu ñac si giso-nga tiyham dom. ³ Magoc sêkên da dau tòm yala hon, dec kên gauc ñac bu ñac si sac yêc ñac dôñ yêc. ⁴ Nahu bu makao gapoc ti naniñ si dac gitôm dom bu señ sac su.

⁵ Tu dinañ-nga dec têt ndoc Kilisi meñ mbo nom, nañ sôm yom asê têt Anötö, tòm sêto yêc muñ su bocdec bu:

Am atac whiñ bu sêndic makao ti domba ma sêkên ti da têt am lec dom. Magoc am kêmasañ aö daun neñ ñamlic ti ñandô.

⁶ Da ya ti da bocke nañ sêkên tu sac-nga, nañ gic am tanôm dom bocdinañ.

⁷ Ma aö gasôm bu, “O Anötö, lic aö dec gameñ bu wakôm am nem atac whiñ ñandô sa, tòm yom nañ sêto pi aö muñ su, yêc bapia tilhuñ.” [BW 40:6-8]

⁸ Moses ndê buku yomsu-nga têt bocdec bu. Sêkên makao ti domba ti da, ma sêkên da ya ti da tidau-tidau tu sac-nga. Magoc Kilisi dau sôm bu Anötö atac whiñ bu sêkên da hon dinañ dom, ma gic in tandô dom bocdinañ. ⁹ Ma tiñambu Kilisi sôm têt Anötö bu in dau meñ su, bu kôm Anötö ndê atac whiñ ñandô sa. Bocdinañ dec in señ lêt akwa da-nga su, ma kêmasañ lêt wakuc. ¹⁰ Ma Anötö ndê atac whiñ, nañ Kilisi kôm ñandô sa, nañ bocdec bu. Yisu Kilisi kên dau ti da tidim tigen, dec kêmasañ lêt bu dati lau dabuñ.

¹¹ Dabuñsiga pwac akwa-nga sêlhac ti sem gwelen tòm bêc hon, ma sêkên da kain tigen ñapañ, nañ tòm dom bu señ sac su. ¹² Magoc Yisu, nañ ti yac neñ dabuñsiga atu, kên dau ti da dim tigen en, tu sac têt hon-nga, goc gi ndöc Anötö ndê andô-nga. ¹³⁻¹⁴ Nahu bu da tigen dinañ kêmasañ lêt bu señ lau nañ in bu kôm ñac sêti lau dabuñ, nañ si sac su, ma gic dabiñ ñac bu sêmbo tali ñapañ. Ma kwahic dec in hêt bu Anötö kên in ndê ñacyo hon sêsôc in gahi ñapu.

¹⁵ Ma Nalau Dabuñ hoc yom ñandô asê pi gêt dau whiñ, tòm yom dañ nañ sêto yêc bocdec bu:

¹⁶ Magoc têt têt pwac akwa-nga pac-ndê, nañ aö Pômdau, oc wamatiñ pwac wakuc wawhiñ lau Israel-nga, nañ bocdec bu. Aö oc wakên aö neñ yomsu

sip ñac si ñagulu, ma wato sip ñac si ñalôm. [Jer 31:33]

¹⁷ Ma tiñambu in gic têt yom ma sôm yom bocdec:

Aö wasuc ñac si giso kwi, ma gauc nem ñac si sac tiyham dom. [Jer 31:34]

¹⁸ Bocdinañ, Pômdau sôm bu suc yac neñ sac kwi, ma tu dinañ-nga dec dapônda dabuñsiga dañ bu kên da tu sac-nga tiyham dom.

Kilisi kêmasañ señ datigasuc Anötö-nga

¹⁹ Tu dinañ-nga asidôwai, datigasuc Anötö ti neñ atac pa su, gitôm dasôc Nalôm Dabuñ Andô dandi, tu dac nañ Yisu kên siñ-nga. ²⁰ Muñ-nga, po baliñ dañ kêgalêt nañ kalhac lau ahuc bu sêsôc Nalôm Dabuñ Andô sêndi dom. Magoc Yisu ndê ñamlic ô po dau su, ma in mbo tali ñapañ, dec in ti señ wakuc datigasuc Anötö-nga. ²¹ Ma in yac neñ dabuñsiga tiwaê, nañ gêm gôlin Anötö ndê lau hon. ²² In ndê dac kêgwasin yac neñ sac hon su, dec dambo ti ñalôm ñawapac tu yac neñ sac-nga tiyham dom. Ma bu ñawa kêgwasin yac neñ ñamlic ñawasi sa su. Tu dinañ-nga dec datigasuc Anötö ti neñ ñalôm ñawasi, ma dakên whiñ ti neñ ñalôm pêñ dôñ.

Puc dalhac ñaŋga-nga

²³ Yac lau dakên whiñ-nga dahoc yom asê ma dasôm bu dakên batan ñandô ñayham nañ Anötö gic bata têt yac. In gitôm dom bu kac ndê awha kwi-kwi, ma tu dinañ-nga tañkwê ñandô dau ti atac lu-lu dom. ²⁴ Ma dakôc gauc pi lêt bu dapuc daun dôñ bu atac whiñ asidôwai, ma dakôm mêtê ñayham en. ²⁵ Dahu mêtê dapitigen-nga siñ tòm lau ñatô sêkôm, nañ dom. Mba. Dakac sa dapitigen, ma tangilí daun bu dalhac ñaŋga. Mac aňyalê bu Yisu ndê bêc mbu meñ-nga meñ kêpin su, ma bocdinañ dec akôm asin su en.

²⁶ Anğô ñapep! Yac bu tanyalê Anötö ndê yom ñandô tidêt su, magoc tiñambu dalic sac gitôm gêt ñambwa ma dakôm, dec da dañ yêc nañ tòm bu señ yac neñ sac dinañ ñagêyô su-nga, yêc dom. ²⁷ Ñamalac nañ sa lêt kain dinañ, nañ bu ndê gauc sa, dec oc têt dau ñalêt sac pi gêt nañ gic in ñawaê bocdec bu, in oc tap Anötö ndê matôt sa,

ma sip ya atu naŋ Anötö kêmasaŋ tu in ndê ŋacyo-ŋga ndi. ²⁸ Gauc nem ŋamalac naŋ kêngili Moses ndê yomsu. Ŋamalac lu me tö bu sêpuc si yom dôn ma sêtôc asê bu yomandô bu ŋamalac dau kôm giso, dec yomsu dau sôm bu tawalô in dom, sêndic in ndu en. ²⁹ Bocdinaŋ mac gauc gêm bocke pi ŋamalac naŋ kêyalê su bu Kilisi ndê dac pwac wakuc-ŋga kôm in ti dabuŋ, magoc tiŋambu in pu gêŋ dau ma gêlic gitôm gêŋ ŋambwa? Ŋalêŋ dinaŋ in pu Anötö ndê Atu, gitôm in kwê in dôn yêc in gahi ŋapu gitôm gêŋ ŋapopoc, ma in pu Anötö ndê Ŋalau êmwasiŋ yac-ŋga whiŋ. Ŋamalac naŋ kôm bocdinaŋ oc tôm dom andô bu êŋlêc Anötö ndê matôc. In oc tap matôc sac sambuc sa. ³⁰ Bu yac taŋyalê Pômdau, naŋ sôm yom bocdec bu:

Gwelen sac ŋagêyô-ŋga yêc aö aman, ma aö dauŋ oc wakêŋ. *[Diut 32:35]*

Ma sêto yom daŋ whiŋ, naŋ yêc bocdec bu:

Pômdau oc êŋsahê ti êmatôc in ndê lau. *[Diut 32:36]*

³¹ Oyaê, ŋamalac naŋ sip Anötö Tali Ŋadau amba bu tap in ndê matôc sa, naŋ töc dau maŋ.

³² Gauc nem têm naŋ mac akêŋ whiŋ tiwakuc, ma akôc ŋawaê ŋayham sa gitôm ŋawê bu pô nem ŋalôm. Têŋ ndoc dinaŋ, ŋawapac daêsam tap mac sa tu akêŋ whiŋ Kilisi-ŋga, magoc mac alhac ŋaŋga. ³³ Têm ŋatô lau sêkêŋ kisa mac, ma sêsu mac susu yêc lau hoŋ aŋgô-ŋga. Ma têm ŋatô mac alhac awhiŋ lau naŋ sêhóc wapac kaiŋ dinaŋ ma apuc ŋac dôn. ³⁴ Ma lau sêkêŋ whiŋ-ŋga naŋ sêkêŋ ŋac sêndôc gapocwalô, naŋ mac tamwalô ŋac, ma am ŋac sa bocdinaŋ. Ma têŋ ndoc lau sêŋgaho mac nem wapa ti gêŋ hoŋ su, naŋ mac ambo ti atac ŋayham en. Ŋahu bu mac aŋyalê bu mac nem awa ŋandô yêc ŋapaŋ-ŋga yêc undambê.

³⁵ Bocdinaŋ asap nem akêŋ whiŋ Pômdau dôn, ma atac lu-lu dom, dec mac oc atap mwasiŋ atu sa. ³⁶ Alhac ŋaŋga ti ŋalôm pêŋ dôn, ma akôm gêŋ hoŋ ŋapep tôm Anötö ndê atac whiŋ. Ma bocdinaŋ mac oc atap ŋandô ŋayham naŋ in gic bata, naŋ sa. ³⁷ Bu ŋasawa sauŋ en, tôm yom naŋ sêto yêc naŋ sôm bocdec bu:

In naŋ dakêŋ batan bu meŋ, naŋ oc meŋ. Ma in oc meŋ ŋagahô en. ³⁸ Ma aneŋ lau gitêŋ oc sêndôc tali tu si sêkêŋ whiŋ-ŋga. Magoc ŋac naŋ sêhu siŋ, naŋ aö oc walic ŋac sac sambuc. *[Hab 2:3-4]*

³⁹ Magoc yac datôm lau naŋ sêhu si sêkêŋ whiŋ siŋ ma sêmbo seŋ sêniŋga-ŋga dom. Mba. Yac dalhac ŋaŋga ma dakêŋ whiŋ dandic ŋawaê, e datap mwasiŋ dandôc taŋli ŋapaŋ-ŋga ŋa-ŋandô sa.

11

Abani Israel-ŋga si lêŋ sêkêŋ whiŋ-ŋga ti dôhôn têŋ yac

¹ Yac bu dakêŋ whiŋ ŋaŋga, dec yac oc atac lu-lu dom tu gêŋ naŋ dakêŋ batan dambo, me tu gêŋ naŋ tanôŋ dalic dom-ŋga.

² Abani Israel-ŋga sêkêŋ whiŋ ŋalêŋ dinaŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec Anötö toc ŋac sa. ³ Yac dakêŋ whiŋ, dec taŋyalê bu muŋ-ŋga, gêŋ naŋ kwahic dec tanôŋ dalic, naŋ ŋadaŋ yêc dom, magoc meŋ hóc asê ŋa Anötö ndê yom.

⁴ Tu Abel ndê kêŋ whiŋ-ŋga dec Anötö gêlic da naŋ in kêŋ bu ŋayham, hóc gêlêc Kein ndê su. Ma tu Anötö kôc Abel ndê da sa-ŋga, dec töc asê bu in gêlic Abel bu ŋgac gitêŋ. Ma in mbac ndu su, magoc in ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dinaŋ gacgeŋ kalhac tôm dôhôn ŋayham.

⁵ Ma Inok kêŋ whiŋ, dec sêto yom pi in ma sêsôm bu Anötö gêlic in ŋayham. Ma tu in ndê kêŋ whiŋ-ŋga, dec Anötö kôc in su yêc nom ti tali, ma sêlic in tiyham dom.

⁶ Ŋamalac daŋ bu kêŋ whiŋ dom, dec gêŋ hoŋ naŋ in kôm, naŋ ŋadaŋ oc tôm dom bu ndic Anötö tandô ŋayham. Bu asa naŋ bu tigasuc Anötö, naŋ kêŋ whiŋ bu in mbo yomandô, ma kêŋ whiŋ bu in oc êmwasiŋ lau naŋ sêkêŋ dau sambuc tu sêŋsalê in-ŋga.

⁷ Ma têŋ ndoc Anötö kêŋ puc Noa pi gêŋ naŋ in tandô gêlic su dom, magoc tiŋambu oc meŋ hóc asê, naŋ Noa kêŋ whiŋ Anötö, ma toc in sa ti sôc in ndê yom ŋapu. In sô waŋ atu daŋ bu nem in ti ndê b alêkoc sa. Tu in ndê lêŋ kêŋ whiŋ-ŋga dec in töc lau naŋ sêmbo nom têŋ têm dinaŋ, naŋ si giso asê tiawê, ma Anötö kêŋ in wêkaiŋ lêŋ dati lau gitêŋ tu dakêŋ whiŋ-ŋga.

⁸ Abraham kêñ whiñ Anötö têt ndoc Anötö kêgalêm in sa ma kêkin in têt gameñ nañ in gic bata têt in, nañ gi. In gêm gauc gameñ dau, magoc danğa wambu Anötö ma gi. ⁹ Ma yom tigen nañ Anötö gic bata têt Abraham, nañ gic Aisak lu Jakob ñawaê bocdinañ. Magoc Abraham, ma Aisak lu Jakob nañ sêñkuc in, nañ sêti nom ñadaui dom, sêndöc bac po gitôm lau apa. Magoc Abraham kêñ whiñ yom nañ Anötö gic bata têt in. ¹⁰ Nahu bu in kêñ bata bu ndöc malac atu nañ oc yêc ñapañ, nañ Anötö dau kwê sa kêkuc ñagatu nañ in dau gauc gêm tidöñ.

¹¹ Abraham ti ñamalac andô su, ma in nawhê Sara dau in awhê gapoc, magoc in kêñ whiñ yom nañ Anötö gic bata têt in, dec Anötö kêñ ñaclai têt in bu kwê balêkoc asê. ¹² A braham ndê têt pacndê su, tigen tu in kêñ whiñ-nga, dec lau toñ atu sêsa akêñ ñgac tigen dinañ. In ndê lau wakuc dinañ sêtôm tata umbon-nga, ma ganğac gwêc-nga, nañ gitôm dom bu dasê sa.

¹³ Têt têt abañi Israel-nga sêmbo tali, nañ ñac si dan tap ñandô nañ Anötö gic bata têt ñac, nañ sa dom. Nalêñ dinañ dec sêsa si lêt sêkêñ whiñ-nga e sêmbac ndu. Tu ñac si sêkêñ whiñ-nga dec têt sêlic gêt ñandô dau gatuc-gatuc ma sêkêñ bata bu sêtap ñandô sa. Ma ñac sêlic dandi sêtôm lau nañ sem apa nom. ¹⁴ Ma lau nañ gauc gêm bu ñac lau kain dinañ, nañ sêtöc asê bu ñac sêñsalê si malac ñandô sêndöc-nga. ¹⁵ Abañi Israel-nga bu sêlic gameñ nañ sêhu siñ su têt si malac ñandô, dec oc têt bu sêmbu sêndi sêndöc dinañ. ¹⁶ Magoc mba. Nac atac whiñ malac dan, nañ hóc gêlêc in dindec su. Malac dau yêc undambê, ma Anötö kwê malac dau sa su tu ñac-nga. Tu dinañ-nga dec in maya dau dom bu ñac sêsam in bu ñac si Anötö.

¹⁷⁻¹⁸ Abraham kêñ whiñ Anötö têt ndoc in kêsahê in, ma sôm têt in bu kêñ Aisak ti da têt in. Anötö gic bata yom têt Abraham muñ su, ma sôm bu lau oc sêsam lau wakuc nañ sêsa akêñ Aisak, bu Abraham ndê gôlôwac ñandô. Magoc in sap ndê kêñ whiñ dôn dec bu kêñ ndê atu tigen dinañ ti da. ¹⁹ In gauc gêm bu Anötö gitôm bu oc uñ lau batê sa. Ma gêt nañ hóc asê, nañ gitôm in kôc Aisak mbu akêñ lau batê-nga menñ tiyham.

²⁰ Ma tiñambu, têt ndoc nañ Aisak gêm mbec Jakob lu Iso, nañ dec kêñ whiñ bu Anötö gitôm bu kôm in ndê mbec ñandô sa. ²¹ Ma Jakob bocdinañ kêñ whiñ Anötö. Têt ndoc in kêsahê bu in ndê têt kêpiñ bu pacndê, nañ in gêm mbec Josep atu lu. Ma in gic señeñ dau ña ndê têt ma kêpiñ Anötö. ²² Josep kêñ whiñ bu Anötö oc êngaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga, dec têt ndoc in ndê têt kêpiñ bu pacndê, nañ sôm yom asê pi gêt dau, ma gic atu ñac bu sêkôc in ndê ñakwa whiñ ñac, têt ndoc ñac bu sêlhö sêndi.

²³ Ma Moses damba lu dinda sêkêñ whiñ Anötö, dec sêsiñ in gitôm ayô tö têt ndoc dinda kôc in. Nahu bu inlu sêlic bu in balêkoc ti anğô, ma sêtöc dau tu yom nañ kin Isip-nga gic atu nañ-nga dom. ²⁴ Ma têt ndoc Moses tiatu, nañ in kêñ whiñ Anötö dec tec bu sêsam in bu Parao atuwê ndê balê. ²⁵ In tec bu mbo ti atac ñayham têt ñasawa apê tu mêtê sac-nga whiñ Parao ndê lau, ma gêlic ñayham bu hóc ñandê ti ñawapac whiñ Anötö ndê lau. ²⁶ In gêlic lêt mayan-nga nañ gic waê Anötö ndê Mesaya bu ñayham hóc gêlêc lau Isip si awa ti gêt ñayham-ñayham hon su. Nahu bu in takwê ndê ñaôli ñayham, nañ in oc tap sa tiñambu. ²⁷ In kêñ whiñ, dec hu gameñ Isip-nga siñ, ma têt dau tu kin Isip-nga ndê atac ñandê-nga dom. In puc dau dôn ma kalhac ñanğa, ñahu bu in gêlic Anötö, nañ lau dan sêlic su dom. ²⁸ In kêñ whiñ Anötö dec sôm têt lau Israel-nga bu sêmasañ Pasowa têt Anötö sôm, ma sêsê domba ñadac pi gatam ñac si andu-nga. Ma ñalêñ dinañ anela nañ gic balêkoc ñgac mbêc Isip-nga hon ndu, nañ kêlêc lau Israel-nga si andu hon.

²⁹ Lau dau sêkêñ whiñ Anötö nañ gêlêc Gwêc Koc sa, dec sêlom gitôm sêñsêlêñ sêmbo gameñ basô si. Magoc têt ndoc lau Isip-nga bu sêlom sêñkuc ñac, nañ gwêc kêgatöc ñac ahuc e sênom gwêc su ma siñga.

³⁰ Tiñambu lau Israel-nga sêkêñ whiñ Anötö, dec sêñsêlêñ sêñgihi malac Jeriko têt bêt 7 e malac dau ñaturñbôm ku sa. ³¹ Magoc Anötö señ awhê mockain-nga Rahab su whiñ lau danğapêc malac dinañ-nga dom. Nahu bu muñ-nga Rahab dau têt asê bu in kêñ whiñ Anötö, têt têt in kôc lau

Israel-nga si lau sêtip gameŋ Kanan-nga sa ti yom malô.

³² Ma lau sêkêŋ whiŋ ɲaŋga-nga daêsam sêmbô, tòm Gideon, Barak, Samson, Jepta, Dawid, ma Samuel ti Anötö ndê lau propet ɲatô. Magoc ɲasawa mba bu wasôm yom pi ɲac tigen-tigen. ³³ ɲatô sêkêŋ whiŋ ɲaŋga, dec sêku kiŋ gameŋ ɲatô-ŋ ga dulu. ɲatô sem gôliŋ lau Israel-nga ti sêŋgilí ɲac bu sêsa si lêŋ gitêŋ. Ma Anötö gic bata yom têŋ ɲac bu yob ɲac. Tu lau ɲatô si sêkêŋ whiŋ-nga dec Anötö kêgâpic layon si whasuŋ ahuc, ³⁴ ma kêgaho ya ɲa-ɲandê su yêc ɲatô, ma yob ɲatô bu sêlhö su yêc ɲacyo si bien. Lau ɲatô ɲac lau licwalô mba, magoc tu ɲac si sêkêŋ whiŋ-nga, dec Anötö kêŋ ɲaŋga têŋ ɲac. ɲac sêti lau siŋ-nga ti ɲaclai atu, ma sêku lau apa si lau siŋ-nga dulu. ³⁵ Lauwhê ɲatô sêkêŋ whiŋ Anötö, dec iŋ uŋ ɲac si balêkoc ɲgac naŋ sêmbac ndu su, naŋ sa sêmeŋ sêmbô sêwhiŋ ɲac tiyham. Ma lau sêkêŋ whiŋ-nga ɲatô, naŋ sic ɲac ɲa sô e sêmbac ndu. Magoc lau dau sêtec bu sêsêc si sêkêŋ whiŋ ahuc tu bu sênem dau si yêc ɲandê dinaŋ, ɲahu bu sêkêŋ bata bu Anötö gitôm bu oc uŋ ɲac sa, ma kêŋ ɲac sêmbô ɲayham eŋ. ³⁶ ɲatô, lau sêsu ɲac susu, ma sêhi ɲac ɲa sô, ma ɲatô sêso ɲac dôŋ ma sêkêŋ ɲac sêndöc gapocwalô. ³⁷ Sêtuc ɲatô ɲa hoc ndu, sêhê ɲatô ɲa sege kic gi lu, ma ɲatô naŋ lau siŋ sêkuŋ ɲac ndu ɲa bien baliŋ. ɲac sêsôc ɲakwê sac-sac naŋ sêmasaŋ ɲa domba ti naniŋ ɲamlic, sêpônda dau ɲandô, ma lau sêkêŋ kisa ɲac ti sêkôm ɲac ɲayom. ³⁸ ɲac sêŋgilihi sêmbô gameŋ sawa ti gameŋ lôc-nga gitôm lau waêmbe, ma sêndöc hoc ɲasuŋ ti suŋ naŋ yêc nom. Magoc tu ɲac si sêkêŋ whiŋ-nga dec Anötö gêlic ɲac ɲayham kêlêc, hôc gêlêc lau nom-nga hoŋ su.

³⁹ ɲawaê pi lau hoŋ dinaŋ si sêkêŋ whiŋ yêc tu bu whê ɲac sa têŋ yac-nga. Magoc ɲac si daŋ gêlic ɲandô naŋ Anötö gic bata têŋ ɲac, naŋ dom. ⁴⁰ ɲahu bu lêŋ ɲayham andô naŋ Anötö kêmasaŋ bu êmwasiŋ yac lau têm kwahic dec-nga, naŋ gic waê ɲac lau dau sêwhiŋ. Ma yac hoŋ oc datap sa dawhiŋ dauŋ.

12

Taŋtiŋ Yisu ma dalhac ɲaŋga

¹ Lau hoŋ dinaŋ sêmuŋ yac su, ɲac lau toŋ atu andô, ma sêtôc lêŋ dakêŋ whiŋ-nga ɲayham têŋ yac tu taŋkuc-nga. Tu dinaŋ-nga dec dakac dauŋ su yêc gêŋ hoŋ naŋ kalhac yac ahuc tu taŋkuc Yisu-nga, ma yêc mêtê sac naŋ bu êntôm yac ma kôm yac dapeŋ. Ma tanti ɲaŋga dapêŋ lêŋ naŋ Anötö gic bata tu tanti daho-nga ma dahu siŋ dom. ² Tanti ma taŋtiŋ Yisu, bu iŋ ti yac neŋ dakêŋ whiŋ ɲahu, ma iŋ oc ndic dabiŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. Iŋ kêyalê bu iŋ ndê mbac ndu oc ti lêŋ atac ɲayham-nga tiŋambu, ma tu dinaŋ-nga iŋ puc dau dôŋ tu hôc ɲandê a gicso-nga, ma hêgo dau tu maya atu naŋ gic lêŋ dinaŋ ɲawaê, naŋ dom. Ma kwahic dec iŋ pi undambê g i ndöc Anötö ndê pôn atu ɲa-andô-nga. ³ Akôc gauc pi Yisu, ma pi lêŋ kisa-nga naŋ lau sac sêkôm têŋ iŋ. Iŋ hôc kisa dau magoc kalhac ɲaŋga, dec tôc dôhôn ɲayham têŋ mac bu aŋkuc, ma bu nem mac sa bu kwampac sa ma ahu nem akêŋ whiŋ siŋ dom.

Anötö kêmatôc lau naŋ iŋ atac whiŋ

⁴ Mac ahôc ɲawapac tu saê ti kisa naŋ lau sac sêkêŋ têŋ mac-nga, magoc sêkôm e sêkêc mac nem daŋ ndê dac siŋ su dom. ⁵ Bocke? Mac aŋlihiŋ Anötö ndê yom, naŋ kêgili mac bu alhac ɲaŋga, naŋ siŋ, a? Yom dau sam mac bu Anötö atui awhê ma ɲgac, ma sêto yêc bocdec bu:

Aneŋ balêkoc awhê ma ɲgac, Pômdau bu êmatôc mac, me bu kêŋ ɲawapac têŋ mac bu whê nem gauc sa pi nem giso, naŋ alic tòm gêŋ ɲambwa dom, ma lic ɲakam sa tu aŋkuc iŋ-nga dom. ⁶ ɲahu bu Pômdau kêmatôc lau naŋ iŋ atac whiŋ ɲac, ma lau naŋ iŋ kôc ɲac sa sêti iŋ ndê balêkoc, naŋ iŋ kêŋ ɲandê têŋ ɲac. *[Prov 3:11-12]*

⁷ Mac aŋyalê bu dambai nom-nga hoŋ sêmatôc si balêkoc tu bu sêndôhôn ɲac bu sêŋkuc lêŋ ɲayham-nga. Ma bocdinaŋ Anötö bu êmatôc mac, naŋ alhac ɲaŋga. Bu gêŋ dau tôc asê bu iŋ gêlic mac bu iŋ ndê balêkoc solop. ⁸ Ma Anötö kêŋ ɲawapac têŋ iŋ ndê balêkoc hoŋ tu bu êndôhôn ɲac-nga. Iŋ bu kêŋ têŋ mac dom, dec oc tôc asê bu mac atôm balêkoc ɲasawa-nga, ma Anötö ndê balêkoc solop dom. ⁹ Ma têŋ ndoc damaŋi nom-nga sêmatôc yac, naŋ dalic ɲac

sac dom, magoc datoc ñac sa. Bocdinañ dasôc Damañ undambê-ña ñapu hóc gêlêc damañi nom-ña su dandic ñawaê. Ñahu bu inñ ti ñadau yac neñ gatuñ, ma inñ kêmatôc yac tu bu daso mwasiñ dandôc tanli-ña dom. ¹⁰ Damañi nom-ña gauc gêm bu sêndôhôn yac tu bu dasa lêñ ñayham-ña, ma ñac si matôc inñ gêñ ñasawa apê-ña eñ. Magoc A nôtô kêyalê gêñ bocke nañ oc nem yac sa ñandô, dec kêmatôc yac tu bu dati lau dabuñ-ña, datôm inñ dau. ¹¹ Têñ ndoc yac bu dahôc ñawapac tu êmatôc yac-ña, nañ oc kôm yac atac ñayham dom, magoc oc kêñ ñandê têñ yac. Magoc tiñambu yac tanjalê bu ñawapac dau gêm yac sa bu dambo ti yom malô, ma kêdôhôn yac bu dasa neñ lêñ gitêñ eñ.

¹² Tu dinañ-ña dec mac nem lau nañ si amba tibalê, me gahiduc tigolon tu wapac nañ sêhóc-ña, nañ apuc ñac dôn bu sêl hac ña nga tiyham. ¹³ Amasañ señ gahim-ña tisolop, bu lau gahi sac nañ sêñkuc mac, nañ sêpeñ ma sêtisac dom, magoc ñayham sa tiyham.

Dayob dauñ bu daso Anötö ndê mwasiñ dom

¹⁴ Anjahê ña nga bu ambo awhiñ lau hoñ ti yom malô, ma bu asa nem lêñ dabuñ eñ. Bu asa nañ sa lêñ dabuñ dom, nañ oc tôm dom bu lic Pômdau ma mbo whiñ inñ. ¹⁵ Ayob daôm ñapep bu mac nem dañ so Anötö ndê mwasiñ dom, ma bu ñasili mêtê sac-ña lêc tiyham yêc mac-ña dom. Bu mêtê sac dau gitôm gêñ ñamakic ma oc kêñ ñawapac têñ lau daêsam, ma kôm ñac ñadômbwi sa yêc Anötö anjô-ña. ¹⁶ Ayob bu mac nem dañ sa lêñ mockaiñ-ña dom, me gauc nem gêñ nom-ña êñlêc dom, ma êñlhiñ Anötö siñ gitôm Iso, nañ hu ndê wapa lênsêm ñac mbêc-ña siñ, tu neñ gêñ dim tigen-ña. ¹⁷ Mac anyalê su, bu tiñambu inñ tac whiñ bu wêkaiñ ndê gêñ lênsêm dau tiyham, dec ndac damba Jakob bu nem mbec inñ. Magoc damba tec inñ dec kôm dom. Inñ tañ dau ndu, ma kêsahê ña nga bu kac damba ndê ñalôm kwi, magoc tôm dom.

Lôc Sainai ma Lôc Sayon sêti dôhôn pwac lu-ña

¹⁸ Lau Israel-ña sêtigasuc Lôc Sainai tu sêtap pwac akwa sa-ña. Magoc lôc nañ mac atigasuc tu akôc pwac wakuc-ña, nañ lôc kaiñ dañ dau-ña. Lôc Sainai dau kalhac nom, ma lau Israel-ña sêlic ya atu, ma ñasec ti sômôm ma mbu lalahi atu gêm, yêc lôc dinañ. ¹⁹ Ma ñac sêngô Anötö ndê dahuc ma inñ dau ndê awha, e sêtôc dau ma sêteñ bu sêngô tiyham dom. ²⁰ Bu Anötö gic yomsu ñac ma sôm bu ñamalac me bôc bocke bu meñ êmpinñ lôc dau, nañ sêruc inñ ña hoc ndu. Lau Israel-ña sêlic bu yomsu dau kêñ ñawapac atu têñ ñac. ²¹ Ma Moses gêlic gêñ hoñ dinañ ma kôm inñ tôc dau ma kêtitec ñandô.

²² Magoc tu mac nem akêñ whiñ-ña dec tôm mac ahôc asê Lôc †Sayon, nañ malac Jerusalem wakuc nañ yêc undambê, ma Anötö Tanli Ñadau ndê malac. Mac ahôc asê añela tausen ma tausen nañ sêkac sa sêmbo gameñ dinañ ti atac ñayham atu. ²³ Ma mac asôc Anötö ndê gôlôwac dabuñ ñalôm, ma ambo awhiñ yac lau nañ inñ gêlic yac datôm inñ ndê balêkoc mbêc, ma to yac neñ ñaê sa yêc undambê. Mac atigasuc Anötö dau, nañ oc êñsahê lau hoñ pi ñac si mêtê. Ma mac ahôc asê gameñ nañ lau gitêñ nañ Anötö gic dabiñ ñac, nañ si gatu sêmbo. ²⁴ Ma mac atigasuc Yisu, nañ ti pwac wakuc ña-ñgac ñalhu-ña. Ma mac atap mwasiñ atu sa, tu dac nañ inñ kêc siñ tu êngwasinñ mac nem sac su-ña. Muñ-ña, Abel ndê dac ta yom pi têñ Anötö bu kêñ ñagêyô ô inñ ndê dac. Magoc Yisu ndê dac ti ñahu datap mwasiñ sa yêc Anötö-ña, dec hóc gêlêc Abel ndê su.

Dalic Anötö ndê puc gitôm gêñ ñambwa dom

²⁵ B ocdinañ apôc dañamsuñ ahuc têñ yom nañ Anötö sôm têñ mac, nañ dom. Lau Israel-ña sêngô Anötö awha kêñ puc ñac yêc nom, ma ñac nañ sêtec bu sêngô inñ ndê y om, nañ sêlhô su yêc inñ ndê matôc dom. Bocdinañ yac lau nañ Anötö kêñ puc yac akêñ undambê, nañ bu dapuc dômwêñ inñ, dec oc tôm dom andô bu dalhô su inñ ndê matôc.

²⁶ Têñ ndoc Anötö sôm yom yêc Lôc Sainai, nañ inñ awha kôm nom wiwic sa. Ma

tiŋambu, têtŋ ndoc daŋ tiyham iŋ gic bata yom, tòm sêto yêc bocdec bu:

Têm daŋ tiyham aö oc waŋwic gameŋ tiyham, magoc waŋwic gameŋ nom-ŋga tawasê dom, undambê whiŋ. [*Hag 2:6*]

²⁷ Iŋ sôm bu kôm gêtŋ dau dim daŋ tiyham, ma yom dau hêganôŋ têtŋ naŋ iŋ oc êŋwic gêtŋ undambê ti nom-ŋga hoŋ naŋ iŋ kêtŋ. Ma gêtŋ naŋ bu yêc ŋapaŋ-ŋga dom, naŋ oc wiwic sa e niŋga. Ma ŋalêtŋ dinaŋ, gêtŋ naŋ wiwic dom oc gacgeŋ sêlhac.

²⁸ Anötö gic bata têtŋ yac bu yac oc dawêkaiŋ gameŋ naŋ oc wiwic ma niŋga dom. Tu dinaŋ-ŋga dec danem danŋe iŋ, ma danem akiŋ iŋ ŋalêtŋ ŋayham naŋ tòm bu ndic iŋ tandô ŋayham. Dakôm ti datoc iŋ sa ma datöc iŋ, ²⁹ ŋahu bu yac neŋ Anötö ndê ŋaclai gitôm ya atu, naŋ gitôm bu neŋ gêtŋ sambob su.

13

Sakiŋ naŋ gic Anötö tandô ŋayham

¹ Ambo ti atac whiŋ asidôwai ŋapaŋ. ² Anŋhiŋ daôm siŋ dom bu akôc lau aŋgô batac sa ma andic ya ŋac. Ŋahu bu lau ŋatô naŋ sêkôm bocdinaŋ, dec sic ya aŋela magoc sem gauc. ³ Ma gauc nem lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga naŋ sêndöc gapocwalô, ti ŋac naŋ lau sêkêtŋ kisa ŋac, ma anem ŋac sa gitôm mac daôm ahôc ŋawapac dinaŋ awhiŋ.

⁴ Mac hoŋ atoc lêtŋ lauwhê ti ŋgac sênem dau-ŋga sa ŋapep andic ŋawaê. Awhê ma ŋgac bocke naŋ sem dau sa su, naŋ sêmbô sêwhiŋ dau ti sêsa lêtŋ ŋawasi eŋ. Ŋahu bu lau hoŋ naŋ sêkôm mêtê mockaiŋ-ŋga, me sêndic sêmbôc-walô kic, naŋ oc sêtap Anötö ndê matôc sa.

⁵ Ayob daôm bu mêtê atac whiŋ mone-ŋga nem mac nem ŋalôm ahuc dom. Ambo ti atac ŋayham pi gêtŋ bocke naŋ Anötö kêtŋ têtŋ mac. Bu Anötö dau sôm bu yob mac, tòm yom naŋ sêto yêc, naŋ bocdec bu:

Aö wahu am siŋ me wapuc dômwêŋ am daŋ dom. [*Diut 31:6, 8*]

⁶ Tu dinaŋ-ŋga dec ŋalôm pêtŋ dôŋ ma dasôm yom asê tòm sêto yêc Buku Wê-ŋga bocdec bu:

Pômdau oc nem aö sa, ma bocdinaŋ aö oc watöc dauŋ dom. Asa oc tòm bu kac aö su yêc Pômdau ndê atac whiŋ? [*BW 118:6-7*]

⁷ Gauc nem mac nem lau bata naŋ sêndôhôn Anötö ndê yom têtŋ mac. Akôc gauc pi ŋac si lêtŋ ŋayham naŋ sêsap dôŋ e si têtŋ pacndê, ma aŋkuc ŋac si lêtŋ sêkêtŋ whiŋ-ŋga. ⁸ Yisu Kilisi oc kac dau kwi-kwi dom. Ŋalêtŋ naŋ iŋ mbo muŋ-ŋga, naŋ iŋ mbo kwahic dec, ma oc mbo bocdinaŋ ŋapaŋ.

⁹ Ayob daôm bu yom ti mêtê wakuc naŋ so yom ŋandô, naŋ êŋsôn mac nem gauc e hê mac su yêc Kilisi dom. Tamkwê Anötö ndê mwasiŋ bu puc nem gatôm dôŋ, ma gauc nem gêtŋ daneŋ-ŋga me ŋagôliŋ pi gêtŋ daneŋ-ŋga êŋlêc dom. Bu lau naŋ sêmbô pwac akwa ŋapu ma gauc gêm gêtŋ kaiŋ dinaŋ kêtêc, naŋ gêm ŋac sa bu sêti lau gitêtŋ yêc Anötö aŋgô-ŋga dom.

¹⁰ Yac tam akiŋ Anötö dambo pwac wakuc ŋapu, ma lau naŋ sem akiŋ Anötö sêmbô pwac akwa ŋapu, naŋ sêtôm dom bu sêwêkaiŋ pwac wakuc dindêc ŋamwasiŋ.

¹¹ Domba ti makao naŋ dabuŋsiga ŋamata-ŋga Israel-ŋga kôc ŋadac ma sôc lôm dabuŋ Ŋalôm Dabuŋ Andô gi bu kêtŋ ti da ô lau si sac ŋagêyô, naŋ lau sêkôc ŋamsôm su yêc malac ma sêpec su giŋga yêc gameŋ ŋamakê-ŋga.* ¹² Ma ŋalêtŋ tigeŋ Yisu hôc ŋandê ma mbac ndu yêc malac Jerusalem ŋamakê, tu bu kôm lau sêti dabuŋ tu iŋ dau ndê dac naŋ kêtŋ siŋ-ŋga. ¹³ Bocdinaŋ dahu lau Israel-ŋga si sakiŋ pwac akwa-ŋga siŋ gacgeŋ, gitôm yac dasa yêc malac Jerusalem, ma datêtŋ Yisu dandi, ma dahôc yom mayan-ŋga naŋ ŋacyo sêmbaliŋ pi yac tu dakêtŋ whiŋ Yisu-ŋga, naŋ dawhiŋ.

¹⁴ Ŋahu bu gameŋ nom-ŋga naŋ kwahic dec ti yac neŋ malac dambo-ŋga, naŋ malac yêc ŋapaŋ-ŋga dom. Ma yac taŋkwê malac ŋandô naŋ oc meŋ sa tiŋambu.

¹⁵ Tu Yisu-ŋga dec tampiŋ Anötö tòm bêtŋ hoŋ. Yac lau hoŋ naŋ dasôm bu dakêtŋ

* **13:11:** - alic Lev 16:27. Yom pi lau Israel-ŋga si Om Atu Sêkêtŋ Da ô Sac Ŋagêyô-ŋga (Day of Atonement), naŋ sêto yêc Lev 16:1-34. Hib 13:12 bu têtŋ asê tiawê bu Yisu ndê mbac ndu hôc gêtêc da naŋ dabuŋsiga Israel-ŋga sêkêtŋ ti yala ti yala (Hib 7:11-9:18), ma bu êŋgili lau sêkêtŋ whiŋ-ŋga bu sêŋkuc Yisu ti atac pa su eŋ.

whiņ Yisu, naņ tac waê bu tampiņ Anötö, ma yac neņ yom tampiņ iņ-ņga gitôm da danđe ņayham. ¹⁶ Anłhiņ daôm siņ dom bu akôm mêtê ņayham eņ, ma bu akêņ nem gêņ tu anem lau ņatô sa-ņga. Mêtê dau iņ gitôm da naņ Anötö gêlic ņayham whiņ. ¹⁷ Daņam wambu lau bata naņ sêyob mac lau akêņ whiņ-ņga, ma asôc ņac ņapu, tu bu sêkôm si gwelen ti atac ņayham-ņga. Bu ņac sem gwelen pi Anötö ndê yom bu sêpuc mac nem gatôm dôņ, ma tiņambu Anötö oc kip ņac sa ņapep pi gwelen dau. Mac bu daņam wambu ņac ņapep dom, dec oc kôm ņac ņalôm ņawapac, ma oc tôm dom bu sênem mac sa ņapep.

¹⁸ Ateņ mbec tu yac-ņga, bu yac aņsahê ņanđa bu asa mba lêņ gitêņ eņ, ma yac ambo ti atac pa su pi yac mba lêņ. ¹⁹ Ma ateņ mbec ņanđa bu Pômdau nem aö sa bu watap seņ watêņ mac waloc-ņga sa ņagahô.

Yom ņambu-ņga

²⁰ Yac neņ Pômdau Yisu ma ņgac ņayham yob domba-ņga kêc ndê dac siņ tu êmatiņ pwac yêc ņapaņ-ņga, dec Anötö uņ iņ sa akêņ lau batê-ņga. Ma aö bu wateņ Yom Malô ņadau, Anötö dau, ²¹ bu ndic dabiņ mac bu akôm mêtê ņayham eņ ma asa nem lêņ hoņ tôm iņ ndê atac whiņ. Ma tu Yisu Kilisi ndê ņaê-ņga, dec aö wateņ iņ bu puc yac hoņ dôņ tu bu gêņ hoņ naņ dakôm, naņ ndic iņ tandô ņayham. Datoc Yisu ndê waê sa tôm bêc sambob. Yomandô.

²² O asidôwai. Aö gato bapia apê dindec bu wanğilí mac bu asap lêņ ņayham dôņ ņapaņ. Ma kwahic dec aö bu wateņ mac bu akôc aneņ yom hoņ sa ma asôc ņapu.

²³ Aö wakêņ ņawaê têņ mac bu sêhu yac neņ asidôwa Timoti siņ su yêc gapocwalô. Iņ bu hóc asê aö ņagahô, dec alu oc aloc ma alic mac. ²⁴ Akêņ aneņ acsalô ņayham têņ mac nem lau bata hoņ, ma têņ A nôtö ndê lau dabuņ hoņ bocdinaņ. Ma lau gameņ Itali-ņga sêkêņ si acsalô têņ mac whiņ.

²⁵ Anötö ndê mwasin whiņ mac hoņ.

Jems ndê bapia Yom whê bapia dindéc sa-nga

Namalac nan to bapia dindéc, nan ndê naê Jems. In ngac bata nan yob lau sêkên whin Yisu-nga nan sêndöc malac Jerusalem (Apo 15:13). Lau tigauc daêsam gauc gêm bu Jems in Pômdau Yisu asi (Mak 6:3).

Jems to bapia dindéc têt lau sêkên whin Yisu Kilisi-nga nan sêndöc babalip yêc lau nan lau Israel dom, nan si gamej. In sam nac bu lau nan sêsa akên gôlôwac Israel-nga si toj 12 (1:1), ma bocdinaj lau natô gauc gêm bu mboe in to bapia dindéc têt lau Israel-nga nan sêlhö su yêc malac Jerusalem têt ndoc lau sêkên kisa nac (Apo 8:1; 11:19). Ma lau natô gauc gêm bu bapia dindéc gic waê lau sêkên whin-nga honj, lau Israel-nga, ma lau gamej apa-nga sêwhin.

In ndê bapia dau hêganôj lêt ti sakin najham nan gic lau sêkên whin-nga jawae. In bu kên puc nac bu sêtöc si sêkên whin nandö tiawê, ma bu sêhu mêtê sac-sac honj sinj. Jems bu tôc asê bu lau si sêkên whin in gêt nan sêsôm na whasu najmbwa dom, magoc lau nan sêkên whin nandö, nan si lêt ti sakin oc tôc gêt dau asê tiawê.

Jems gic hu ndê bapia

¹ Aö Jems nan gam akin Anötö lu Pômdau Yisu Kilisi, gato yom dindéc têt mac lau akên whin Yisu-nga, nan asa akên gôlôwac Israel-nga toj 12, mac lau nan andöc babalip yêc lau apa si gamej. Acsalö têt mac honj.

Dahöc najwapac ti atac lu-lu dom

² O anej asidöwai. Gêt wapac me lêtôm bu tap mac sa, nan alic nditôm gêt atac najham-nga. ³ Mac anjalê bu gêt bocke nan kêsahê mac nem akên whin, nan gêm mac sa bu alhac najnga. ⁴ Ma mac bu ati lau alhac najnga-nga, dec oc ndic dabin mac atôm gwalam akwa akên whin-nga, ma mac oc apönda gêt danj dom. ⁵ Magoc mac nem asa bu pönda gauc, nan ten Anötö bu kên gauc têt am, ma in oc kên. Bu Anötö in

mwasin najdau, ma oc lic najmalac nan ten gêt têt in, nan sac dom, in oc kên gêt têt in ti atac whin. ⁶ Magoc têt ndoc am ten gêt dau, nan ten ti atac lu-lu dom. Ten ti kên whin bu am oc tap nandö sa. Asa nan ten gêt ti atac lu-lu, nan gitôm gwêc nan mbu gêli sa ma pi sip najpanj. ⁷ In najmalac kainj dinaj, gauc nem bu in oc kôc gêt danj yêc Pömdau dom. ⁸ In najmalac gauc lu-lu-nga, ma kôm ndê gêt honj bambalinj.

Dahê gauc pi mone ti wapa najpanj dom

⁹ Mac asidöwai nan lau waêm mba ma lau najlôm sawa, aö wasôm têt mac bu atac najham sa, bu Pömdau gêlic mac atôm lau tiwaê tu mac nem akên whin-nga. ¹⁰ Ma mac lau ti lêtôm, Anötö bu êngwinin mac, goc atac najham sa. Ahê gauc pi mac nem mone ti wapa dom. Bu gêt dau oc ninja gitôm a najmlha najham, nan ¹¹ ac pi ti nandê atu, ma pec e najmlha kêsôlô, dec najmlha najham dau pacndê. Ma najlêt tigenj, lau ti lêtôm nan sem gwelen najpanj tu sêtap mone sa-nga, nan oc sêninja bocdinaj.

Lêtôm ti saê

¹² Asa nan bu lhac najnga têt ndoc in kêsahê lêtôm ti saê, nan oc tap Anötö ndê mwasin sa, bu najwapac dau kôm in hu ndê kên whin sinj dom, ma Anötö oc kên in ndöc tali najpanj. Najöli dau dinaj Anötö gic bata su bu kên têt lau nan atac whin in nanj.

¹³ Najmalac danj bu lêtôm tap in sa, nan hê gauc bu Anötö kên lêtôm têt in lec dom. Bu gêt danj gitôm dom bu êntôm Anötö, ma Anötö dau kêtôm najmalac danj dom. ¹⁴ Mba! Lêtôm nahu sip najmalac dau ndê atac galac, nan kên gauc têt in ma kêtôm in bu kôm sac. ¹⁵ Ma najmalac nan sôc atac galac najpu, nan kôm mêtê sac. Ma najmalac nan kôm mêtê sac, nan wêkainj senj mbac ndu-nga.

¹⁶ Bocdinaj anej asidöwai atac whin-nga, ayob daôm bu lau danj sênsau mac dom. Lêtôm menj akên Anötö dom. Mba! ¹⁷ Damanj undambê-nga, nan kên najwê honj sêlhac umbonj, nan mwasin najham honj najdau, ma gêt najham honj nan datap sa, nan menj akên in ndê. Tôm béc honj ac pi ma sip tiyham, ma ac naj-ayun yêc tenj dom. Magoc Anötö gitôm ac naj-ayun dom. In kôm gêt najham enj tu êmwasin yac-nga, ma kac

ndê awha kwi-kwi dom. ¹⁸ Ma in̄ kên in̄ ndê yom ñandô sip yac neñ ñalôm tu bu kôm yac dati lau wakuc, datôm gên hoñ nañ in̄ kên, nañ si ñandô mbêc.

Dangô mêtê ti dakôm ñandô sa

¹⁹ O aneñ asidôwai atac whiñ-nga, anğô su nañ. Atisa ñagahô tu asôm daôm nem yom-nga dom, magoc akên ñaŋam lau ñatô si yom ñapep muñ. Ma ayob daôm bu atac ñandê ñagahô dom. ²⁰ Bu ñamalac si atac ñandê kalhac ñac ahuc e sêso lên gitên nañ Anötö tac whiñ. ²¹ Tu dinañ-nga dec aô wasôm têt mac bu mêtê ñadômbwi ma mêtê sac hoñ nañ kêsôwec tiatu yêc gameñ nom-nga, nañ ahu siñ! Anğwiniñ daôm ma akôc Anötö ndê mêtê nañ sic dulu têt mac su, nañ sa sip nem ñalôm e tidôn, bu yom dau gitôm bu nem mac si.

²² Mac bu anğô Anötö ndê yom ñambwa, dec oc aŋsau daôm. Anğô ma akôm ñandô sa! ²³ Asa nañ ngô mêtê magoc kôm ñandô sa dom, nañ gitôm ñamalac nañ tôc gwanin̄ sip busunôm bu lic dau anğô andô. ²⁴ In̄ gêlic su, goc sa gi ma ñagahô kêlhiñ anğô andô siñ. ²⁵ Magoc asa nañ tôc gwanin̄ Anötö ndê yomsu ñandô* nañ kêgapwêc yac su yêc mêtê sac, ma sôc ñapu ti gauc gêm ñapañ, nañ Anötö oc nem mbec gên hoñ nañ in̄ kôm.

²⁶ Asa nañ gauc gêm bu in̄ gêm akiñ Anötö ñapep, magoc gêm gôlin̄ dau ndê êmbala dom, nañ kêsau dau. Ma gên hoñ nañ in̄ kôm bu nem akiñ Anötö, nañ gitôm gên ñambwa ma gic Anötö tandô ñayham dom. ²⁷ Mac bu anem akiñ Anötö ñalên gitên nañ in̄ oc lic ñayham, goc akôm gên bocdec. Anem mosibu ti lauwê sawa nañ sêhôt ñawapac, nañ sa. Ma ambo ahê têt mêtê ñadômbwi nom-nga hoñ.

2

Datoc lau hoñ sa

¹ O aneñ asidôwai, mac nañ akên whiñ yac neñ ñawasi ñadau Pômdau Yisu Kilisi. Atoc lau tiwaê ma lau waêmbe hoñ sa ñalên

tigen. ² Mboe mac akac daôm sa tu alic om-nga, ma ñamalac lu sêsôt sêmen. Ngac ñaŋ sôt ñakwê ñawasi ti gôlôn gol, magoc ñgac ñaŋ in̄ ñgac ñalôm sawa nañ sôt ñakwê akwa gwelen-nga. ³ Mac oc akôm sake? Mboe mac oc atoc ñgac ti ñakwê ñawasi sa, ma asôm têt in̄ bu, “Am ndôc pôn ñayham dindec,” a? Ma asôm têt ñgac ñalôm sawa, “Am lhac ñambu-nga dê,” me “Ndôc nom dindec yêc yac gahiñ-nga,” a? ⁴ Mac bu akôm bocdinañ ma atoc mac nem lau ñatô sa hôc gêlêc lau ñatô su, dec mac atôm lau sêmatôt yom-nga nañ si gauc tisac.

⁵ O aneñ asidôwai atac whiñ-nga, anğô su nañ. Lau nañ lau nom-nga sêlic bu lau ñalôm sawa, nañ Anötö tac whiñ bu êñyalin̄ ñac sa bu sêkên whiñ ñaŋga, dec sêti lau ti lêlôm yêc in̄ anğô-nga. Ma in̄ oc kên ñac sêwêkain̄ gameñ undambê-nga nañ in̄ gic bata bu kên têt lau nañ atac whiñ in̄. Yom dau in̄ yom ñandô. ⁶ Magoc mac apu lau ñalôm sawa. Ma lau ti lêlôm nañ mac atoc ñac sa, nañ sêtoc mac sa ô dom. Ñac sêlic ñayham bu sênğwiniñ mac, ma ñac bu sêtap yom ñaŋ sa pi mac, dec ñac oc sêwê mac atên lau sêmatôt yom-nga andi. ⁷ Yomandô! Ma têt ndoc lau dau sênğwiniñ mac, nañ sêpu mac nem ñadau ndê ñaê ñayham whiñ.

⁸ Anötö ndê yomsu nañ sêto yêc bocdec bu, “Atac whiñ lau menpañ am-nga gitôm mac atac whiñ daôm,” nañ tinamata yomsu hoñ nañ sêhêganôn ñamalac si lên sêmbô sêwhiñ dandi-nga ma piñ ñac hoñ dôn sêpitigen. Mac bu ñaŋam wambu yomsu dau, dec mac oc atoc nem asidôwai sa ñapep. ⁹ Magoc mac bu atoc lau tiwaê sa ma apu lau waêmbe, dec mac akôm sac, ma yomsu dau kêmatôt mac, ma tôc asê bu mac lau anğil̄ yomsu-nga. ¹⁰ Aô wasôm têt mac, bu asa nañ ñaŋga wambu yomsu hoñ ñapep, magoc kêgil̄ yomsu ñalhô atêc ñaŋ, nañ gitôm ñamalac nañ kêgil̄ yomsu hoñ. ¹¹ Anötö dau kên yomsu ñaŋ bocdec, ‘I’ “Kôm gên mockain̄-nga dom,” ma kên ñaŋ tiyham bocdec, ‘I’ “Ndic ñamalac ndu dom.” Am bu kôm mêtê mockain̄-nga dom, tigen

* **1:25:** Ngac nañ to Hibru tôc asê bu yomsu amanlu gitôm dom bu ndic dabin̄ lau bu sêti lau gitên (7:19; 10:1). Bocdinañ lau ñaêsam gauc gêm bu yom nañ Jems to pi Anötö ndê yomsu ñandô, nañ hêganôn yomsu amanlu dom, magoc hêganôn ñawaê ñayham. Bu ñawaê ñayham whê sa bu Yisu gic dabin̄ yomsu pwac akwa-nga hoñ (Mat 5:17) ô yac, ma Ñalau Dabuñ gêm gôlin̄ lau sêkên whiñ-nga ma gêm ñac sa bu sêsa lên gitên tôm yomsu sôm (Rom 8:2-4).

am bu ndic ñamalac dan ndu, nan dec am gitôm ñamalac kégili yomsu hon-nga.

¹² Mac anyalê su bu ñasawa saun Anötö oc êñsahê mac, êñkuc yomsu nan in kên bu êñgapwêc yac su. Bocdinañ dec asôm yom ti akôm nem mêtê hon ñapep en.

¹³ Mac bu tamwalô lau dom, dec Anötö oc tawalô mac dom têt in ndê bêc matôc-nga. Tamwalô lau, ma mac oc atap in ndê matôc sa dom.

Dakôm mêtê ñayham tôc yac neñ dakên whin asê

¹⁴ O aneñ asidôwai. Ñamalac dan bu sôm, “Aö gakên whin Yisu Kilisi,” magoc kôm mêtê ñayham dom, dec in ndê kên whin ñandô mba, ma oc nem in si dom. ¹⁵ Mac bu alic awhê me ñgac kên whin-nga dan nan pônâ ñakwê ti gên daneñ-nga, dec mac oc akôm sake? ¹⁶ Mac bu asôm têt in bu, “Am ndi ti yom malô, ma oc ñayham bu am tap nem gên daneñ-nga ti ñakwê sa,” magoc akên gên dan bu anem in sa dom, dec mac nem akên whin oc ñandô mbasi. ¹⁷ Bocdinañ, asa nan sôm bu in kên whin, magoc kôm ña-sakin dom, nan ndê kên whin gitôm gên batê.

¹⁸ Mboe ñamalac dan oc sôm, “Aö gakên whin, dec gitôm,” ma dan oc sôm bu, “Aö gakôm mêtê ñayham, dec gitôm.” Oyaê! Am bu ñamalac nan mêtê ñayham mbasi, dec ñalên bocke aö oc wanyalê bu am kên whin ñandô? Magoc lic mêtê ñayham dec aö gakôm gambo, oc tôc aneñ gakên whin asê têt am. ¹⁹ Bocke? Am toc daôm sa bu am kên whin bu Anötö tigen dê mbo, a? Aluê! Ñalau sac sêkên whin bocdinañ sêwhin, ma sêtöc dau ñandô!

²⁰ Am ñamalac gauc mbasi-nga! Am nem kên whin nan mêtê ñayham mbasi, nan ti gên ñambwa. Gauc nem yom bocdec. ²¹ Abañ Abraham in bu kên in ndê atu Aisak ti da pi alta, ma tu dinañ-nga dec Anötö gêlic in bu ñgac gitên. ²² Mac hon alic su nan. Abraham ndê kên whin ti in ndê gwelen sêpuc dau dôñ. Ma in ndê gwelen ti sakin gic dabin in ndê kên whin. ²³ Yom nan sêto yêc nan sôm bu, “*Abraham kên whin Anötö dec Anötö gêlic in ti ñgac gitên.*” Yom dau ñandô sa pi gên nan in kôm, ma Anötö dau sam Abraham bu in ndê silip.

²⁴ Bocdinañ mac hon alic! Dakên whin ñambwa kôm yac dati lau gitên yêc Anötö anğô-nga dom. Gên nan dakôm tu danañ wambu Anötö-nga, ma yac neñ dakên whin, nan lu-lu sêkôm yac dati lau gitên. ²⁵ Ma gên dan tiyham. Gauc nem awhê señ-nga Rahab. In gêm yaom lau Israel-nga nan sêtíp gameñ Kanan-nga, ma kêmasañ ñac si lêt bu sêlhô sêndi. Ma tu dinañ-nga Anötö gêlic in bu awhê gitên.

²⁶ Ñamalac nan wayahô mbasi, nan in gên batê. Ma yac bu dakên whin magoc dakôm mêtê ñayham dom, dec yac neñ dakên whin gitôm gên batê bocdinañ.

3

Dayob êmbalañ

¹ Aneñ asidôwai, anğô su nan! Têt Anötö ndê bêc êmatôc lau-nga, nan in oc kip yac lau nan andôhôn in ndê mêtê têt lau, nan sa ñapep pi yac mba gwelen dau. Tu dinañ-nga mac nem asa bu ti kêdôhônwaga mêtê-nga, nan kôc gauc pi yom dau mun su nan. ² Mêtê sac kôm yac hon dapeñ ñalên daêsam. Ñamalac nan gitôm bu yob ndê êmbala e sôm yom so dan dom, nan ñamalac gitên, ma gitôm bu nem gôlin in ndê ñamlic ñagên hon ñapep.

³ Lau nan sêndöc hosi ñahô, nan sêkên ain sôc hosi whasun, bu sênem gôlin hosi ma sêkac in kwi êñkuc ñac si atac whin. ⁴ Ma akôc gauc pi wan atu-tu. Mbu ñadinda peñ lac sac andô, magoc gôlin atêc dinañ kên in kêtî kêkuc ñgac gôlin-nga ndê atac whin. ⁵ Ñalên tigen, yac êmbalañ in gên saun andô dan yêc ñamlic ñagên hon, magoc in yom datoc dauñ sa-nga daêsam ñahu. Mac anyalê bu ya ñamsi saun dan gitôm bu ti ya atu ma neñ pwa atu dan su. ⁶ Ma yac êmbalañ dau gitôm ya. Yêc yac neñ ñamlic ñagên hon, sac ñahu yêc êmbalañ, ma yac bu dayob ñapep dom, dec sac oc êñsôwec e nem ñamlic sambuc ahuc ma kôm yac neñ têt dambo tanli-nga hon tisac. Ma sac nan ñahu yêc êmbalañ, nan meñ akên ya lambwam-nga.

⁷ Lau ñatô sêkôc bôc ti mbac ma sêyob e gên dau timalô. Ma gitôm bu sêkôm mboc ma gên gwêc-nga timalô bocdinañ. ⁸ Magoc lau dan sêtôm dom bu oc sênem malô êmbala. Bu ñamalac êmbala in gên sac

nañ yêc teñ dom, ma ñamalac sac gêm in ahuc. ⁹ Yac tam danje yac neñ Pômdau ti Damañ undambê-nga ña êmbalañ, magoc ñamalac nañ Anötö kêmasañ bu sênem in anğô sêmbo nom, nañ yac dapucbo ñac ña gêñ tigen dinan. ¹⁰ Anğô su nañ. Mbec ti yom sac, lu-lu sêsa akêñ whañsun tigen. O aneñ asidôwai, mêtê dau in sac sambuc! ¹¹ Mac gauc gêm bocke? Oc tòm bu gwêc ma bu ñayham tu danôm-nga lu-lu sêsa akêñ bubata tigen? Mba! ¹² O aneñ asidôwai. Gitôm dom bu datap bu danôm-nga sa yêc gwêc ñalôm. Ma gêñ dan tiyham. Oc datap wa ñandô sa yêc a kiñ, me a kiñ ñandô yêc wa? Mba.

Lau tigauc sêkôm mêtê ñayham

¹³ Mac nem asa in ñamalac tigauc, nañ toc dau sa pi ndê gauc dom, magoc kôm mêtê ñayham ma sa lêt gitên eñ, tu bu têt gêt dau asê. ¹⁴ Tigen mac lau nañ asa lêt atoc daôm sa tu ahôc gêtêc asidôwai-nga, me mêtê lêmun-nga bu yêc mac nem ñalôm, nañ atoc daôm sa me anşau daôm bu mac lau tigauc lec dom. ¹⁵ Bu lau nañ sêkôm mêtê lêmun-nga ti mêtê sêhôt gêtêc dau-nga, nañ si gauc meñ akêñ Anötö ndê dom. Mêtê dau ñahu yêc nom, kêkuc ñamalac nom-nga si gauc ñambwa, ma meñ akêñ Sadañ ndê. ¹⁶ Mêtê lêmun-nga ti ahôc gêtêc daôm-nga bu yêc mac nem ñalôm, dec mac oc apin daôm dôn ñapep dom, ma mêtê sac tidau-tidau oc nem mac ahuc. ¹⁷ Asa nañ kôt gauc ñayham yêc Anötö ndê, nañ gêt ñamata-nga in oc kôm mêtê ñawasi eñ. In oc yob dau bu tac ñandê ñagahô dom, ma in oc ti ñamalac atac whin lau ti sôt yom ñapu-nga. In ñamalac tawalô lau-nga ma ndê gwelen oc nem ñandô daêsam. In oc kôm mêtê ñayham têt lau tiwaê ma têt lau waêmbe sêwhin, ma oc êñsau lau dan dom. ¹⁸ Lau nañ sêkôm gêt malô ma sêhê wamba lau, nañ sêtôm lau nañ sêsô gêt ñawhê ñayham sip si ôm. Ma ñac si gwelen dau oc nem ñandô bu ñac ma lau daêsam sêtap lêt gitên sa.

4

Lêt atac whin gêt nom-nga-nga

* **4:11:** Lau atu-tu gauc gêm bu Jems kôt gauc pi yomsu tigen bu 'Atac whin nem asidôwai tòm am tac whin daôm,' dec to yom dinan. Yomsu dau yêc Lev 19:18; ma Jem 2:8.

¹ Akôt gauc pi gêt nañ kôm mac atac ñandê ti asôm daôm. Aô wasôm têt mac, bu mêtê dau meñ akêñ mac nem ñalôm akwa, nañ kac mac tu asa lêt atac whin gêt nom-nga-nga. ² Gêt nañ mac atac whin, nañ mac atap sa dom, ñahu bu mac atet têt Anötö dom. Mac tamgatu gêt dau ñapan e mac atac ñandê sa ti asôm daôm, ma mac oc akôm mwasac e nditôm bu andic ñamalac ndu. Magoc mac atôm dom bu akôt gêt nañ mac atac whin. ³ Ma têt ñatô mac atet gêt têt Anötö, magoc in kêt têt mac dom. Mac atap sa dom, ñahu bu mac atet gêt dau tu bu amwasin daôm-nga ñambwa, ma gauc dinan in solop dom.

⁴ Mac atôm lau mockain-nga, bu mac ahu Anötö sin ma asap gêt nom-nga dôn. Mac anğô! Asa nañ tac whin gêt nom-nga hôt gêtêc, nañ Anötö ndê silip dom, in Anötö ndê ñacyo. ⁵ Anötö ndê yom nañ sêto yêc, nañ whê sa bu ñalau nañ Anötö kêt mbo yac neñ ñalôm, nañ gêm lêmun yac neñ gatun ma tac whin ñandô bu dasap in dôn ñapan. Gauc nem yom dau ñapep, bu in yom ñambwa dom. ⁶ Anötö kêt ndê mwasin têt yac tu bu puc yac dôn pi lêt sac-nga. Tu dinan-nga sêto yom yêc bocdec bu:

Anötö kêgwiniñ lau nañ sêtoc dau sa, magoc kêmwasiñ lau nañ sêtgwiniñ dau. *[Prov 3:34]*

⁷ Bocdinan asôt Anötö ñapu. Apuc daôm dôn têt Sadañ bu êntôm mac dom. Amasuc in su ma in oc lhô su yêc mac. ⁸ Atigasuc Anötö dec in oc tigasuc mac. Mac lau nañ akôm mêtê sac, nañ anğwasin amam ma ahu mêtê dau sin. Ma mac lau nañ anğuc Anötö ti gauc lu-lu, nañ amasan nem ñalôm ñawasi sa. ⁹ Anem daôm kwi ma atan tu mac nem sac-nga. Mac nem mbwac nem dau kwi ti danğibo, ma mac nem atac ñayham nem dau kwi ti atac ñawapac. ¹⁰ Anğwiniñ daôm yêc Pômdau anğô-nga, goc in oc toc mac sa.

Anğolin yom pi nem asidôwai dom

¹¹ O asidôwai, anğolin yom pi daôm dom. Asa nañ gêm dônôn dau pi ndê asidôwa dan, nañ gêtêc asidôwa dau sac ma sôm yom pu in-nga, nañ pu yomsu ma gêtêc yomsu dau

sac whiņ.* Ma am bu pu yomsu, dec am sôc yomsu dau n̄apu dom. ¹² Anötö nan̄ kên̄ yomsu, nan̄ ndê n̄aclai yêc bu nem lau si, me sen̄ n̄ac su. Ma in̄ tawasê oc êñsahê lau hon̄ pi n̄ac si mêtê. Bocdinaņ am asa dec gauc gêm bu êmsahê nem asidôwai?

Datoc dauņ sa dom

¹³ Aô wasôm yom pi lau nan̄ gauc gêm bu sêti n̄adau dau. Mboe n̄amalac dan̄ oc sôm yom bu, “Kwahic dec me lan̄sê, aô watêñ malac atu dan̄ wandi, wanem gwelen̄ nditôm yala dan̄ sambuc, ma watap mone daêsam sa.” ¹⁴ Mac atôm dom bu an̄yalê gêñ nan̄ oc hôc asê têñ lan̄sê. Mac alic nem têm ambo tamli-n̄ga bu in̄ gêñ atu, a? Mba! In̄ gitôm yawalec nan̄ puc pi men̄ magoc n̄asawa sauñ ej hê su. ¹⁵ Gauc nem bu ati n̄adau tu amasañ daôm nem lêñ asa-n̄ga dom, magoc asôm yom bocdec bu, “Pômdau bu lic n̄ayham, dec yac oc ambo tan̄li ma akôm gêñ bocdec me gêñ bocdê.” ¹⁶ Magoc mac lau wachuc nan̄ êlêmê atoc daôm sa, ma mac nem mêtê dau in̄ mêtê sac. ¹⁷ Bocdinaņ asa nan̄ kêyalê lêñ n̄ayham magoc kôm dom, nan̄ kôm sac.

5

Jems kên̄ puc lau ti lêlôm

¹ Mac lau ti lêlôm nan̄ ac mone ti wapa daêsam sa, nan̄ an̄gô! Apuc dan̄gibo sa ma atan̄ pi n̄awapac nan̄ gic waê bu tap mac sa têñ bêc n̄ambu-n̄ga. ² Awa ti wapa ma n̄akwê nan̄ mac ac sa tu daôm-n̄ga, nan̄ hôc gêlêc su ma yêc n̄ambwa e da nôm ma sop sen̄ su. ³ Oyaê! Bêc n̄ambu-n̄ga men̄ kêpiñ su, magoc mac akôm bu andic nem awa silba ma gol sa n̄apan̄. Mac oc atap matôc sa tu mac nem awa nan̄ hêko wêmbwa e da nôm su. Ma tu gêñ dinaņ-n̄ga dec mac nem n̄amsôm oc tisac whiņ, gitôm ya gêñ mac. ⁴ An̄gô! Mac an̄gamin̄ n̄aôli n̄ayham têñ lau nan̄ sêkôm gwelen̄ têñ mac. Ma Pômdau N̄aclai N̄adau n̄gô n̄awaê ma oc êmatôc mac pi gêñ dau. ⁵ Mac ambo nom ti amwasin̄ daôm kêlêc, atôm bôc nan̄ sen̄ gêñ n̄awahô e sêtôp atu, ma sên̄yalê dom bu n̄asawa sauñ n̄ac si n̄adaui oc sêndic n̄ac ndu ma sênen̄. ⁶ Mac êlêmê amatôc lau gitêñ ma akic yom bu andic n̄ac ndu, magoc lau dau sêkên̄ kisa mac dom.

Dahôc n̄awapac ti atac pa su

⁷ Bocdinaņ asidôwai, ahôn̄ Pômdau ndê bêc mbu men̄-n̄ga ti nem atac pa su. Lau nan̄ sêsô gêñ sip ôm, nan̄ sêhôn̄ gêñ dau bu nem n̄andô. Sêmbo ti atac pa su ma sêhôn̄ u bu ndic ma ac bu pi tôm n̄andoc. ⁸ Ma mac bocdinaņ. Ndoc men̄ kêpiñ bu Pômdau oc mbu men̄, dec apuc daôm dôn̄ bu alhac n̄anga, ma ahôn̄ in̄ ti nem atac pa su.

⁹ O asidôwai, asec daôm dom. Mac bu asec daôm, dec oc atap Anötö ndê matôc sa, bu in̄ ndê bêc êmatôc lau-n̄ga men̄ kêpiñ, gitôm in̄ dau men̄ kalhac mac nem andu n̄agatam.

¹⁰ Asidôwai, akôc gauc pi propet akwa-kwa. N̄ac sêhôn̄ n̄awapac daêsam, magoc sêhoc yom asê sem Pômdau an̄gô ti atac pa su. Gauc nem n̄ac si lêñ dinaņ ma an̄kuc. ¹¹ Lau nan̄ sêhôn̄ n̄awapac ti atac pa su, nan̄ yac tampiñ n̄ac. Mac an̄gô miñ pi Job, nan̄ hôc n̄awapac daêsam, magoc gêñ dau ku in̄ dulu dom, in̄ kalhac n̄anga. Ma mac an̄yalê bu tiñambu Pômdau gêm in̄ sa tiyham. Yomandô! Pômdau in̄ tawalô yac ma atac apu yac n̄andô.

¹² O aneñ asidôwai, ayob daôm tu gêñ atu dindec-n̄ga. Mac bu akôm gêñ dan̄, dec asôm, “Aêc,” ma yom dau gitôm. Mac bu akôm dom, dec asôm, “Mba,” ma mac nem yom dau gitôm. Atôc amam pi undambê me pi nom me pi gêñ dan̄ tu bu andic sen̄en̄ nem yom-n̄ga dom. Mac bu akôm bocdinaņ, dec oc atap Anötö ndê matôc sa.

Yom dateñ mbec-n̄ga

¹³ Mac nem asa bu tap n̄awapac sa, nan̄ ten̄ mbec. Ma mac nem asa nan̄ atac n̄ayham sa, nan̄ nem wê ma êmpiñ Pômdau. ¹⁴ Mac nem asa bu gêmbac, nan̄ kên̄ yom têñ gôlôwac dabuñ si lau bata sêmen̄, ma sêten̄ mbec tu in̄-n̄ga ma sêmbac ndip kwi pi in̄ n̄agôlôn̄ sênem Pômdau an̄gô. ¹⁵ Mbec nan̄ mac aten̄ ti akêñ whiņ, nan̄ oc nem n̄amalac gêmbac dau sa. Pômdau oc nem in̄ sa ma kôm in̄ n̄ayham sa tiyham. Ma in̄ ndê sac bu yêc, goc ten̄ mbec tu gêñ dau-n̄ga whiņ, ma Pômdau oc suc kwi. ¹⁶ Bocdinaņ asa nan̄ kôm sac, nan̄ hoc n̄ayom asê têñ asidôwa dan̄, ma asidôwa dau ten̄ mbec tu in̄-n̄ga. Akôm bocdinaņ, ma aten̄ mbec pi mac nem asidôwai nan̄ gêmbac, bu akôm n̄ac n̄ayham

sa tiyham. Mbec nanɲ ɲamalac gitêɲ daɲ
teɲ, nanɲ mbec ti ɲaclai, ma oc nem ɲandô.
¹⁷ Gauc nem propet Elaija. Inɲ ɲamalac gitôm
yac. Inɲ teɲ mbec bu u ndic dom, dec u gic
dom gitôm yala tö ma ayô 6. ¹⁸ Goc inɲ teɲ
mbec tiyham, dec Anötö kêɲ u gic ma gêɲ
ôm-ɲga sem ɲandô tiyham.

*Danem lau nanɲ sêhu Anötö ndê lêɲ siɲ,
nanɲ sa*

¹⁹ Aneɲ asidôwai. Mac nem daɲ bu hu
Anötö ndê lêɲ ti yom ɲandô siɲ, ma daɲ bu
nem inɲ ndê ɲalôm kwi ma kôc inɲ mbu meɲ
tiyham, ²⁰ dec aɲyalê gêɲ bocdec. Asa nanɲ
gêm ɲamalac sac kwi bu hu mêtê sac siɲ,
nanɲ kêgaho inɲ su yêc seɲ mbac ndu-ɲga, ma
gêm inɲ sa bu tap ɲagêyô sa tu inɲ ndê sac
daêsam-ɲga dom.

Pita ndê bapia **ŋ**amata-**ŋ**ga Yom whê bapia dindéc sa-**ŋ**ga

Ŋgac nanj to bapia dindéc inj Pita, Yisu ndê aposel danj. Inj to têtj lau sêkêtj whinj-ŋga nanj sêmbo babalip tòm gameŋ honj nanj lau Rom-ŋga sem gôlinj. Lau dau sêhóc ŋawapac daêsam, ma lau sêkêtj kisa ŋac tu sêkêtj whinj Yisu-ŋga.

Pita tac whinj bu puc ŋac dôŋ, bu sêlhac ŋanŋa ma ti atac ŋayham tu mwasiŋ atu ti ŋawasi atu nanj Anötö gic bata tu ŋac-ŋga yêc undambê. Tòm Anötö uŋ Yisu sa akêtj lau batê-ŋga, nanj oc kôm têtj ŋac bocdinaŋ. Inj to yom pi ŋandê ti ŋawapac daêsam nanj Yisu hóc têtj ndoc inj mbo nom, ma sôm bu lau nanj sêŋkuc Yisu, nanj sêwêkainj inj ndê lêtj dinaŋ. Inj whê sa bu ŋawapac tidau-tidau gitôm bu puc ŋac dôŋ, ma tinjambu têtj ndoc Pômdau mbu meŋ, nanj ŋac oc sêtap waê atu sa. Ma Pita to yom pi lêtj ŋayham ma dabuŋ bu lau sêkêtj whinj-ŋga sêŋkuc.

Pita gic hu ndê bapia ŋamata-ŋga

¹ Aö Pita, Yisu Kilisi ndê aposel, gato bapia dindéc têtj mac lau nanj Anötö kêyalinj mac sa, mac lau nanj ambo nom atôm lau apa, ma andöc babalip yêc gameŋ Pontus, Galesia, Kapadosia, Êsia ma Bitinia-ŋga. ² Damaŋ Anötö kêyalê gêtj honj muŋ su, dec kêyalinj mac sa bu Yisu Kilisi ndê dac êŋgwasinj mac nem sac honj su, ma bu Ŋalau Dabuŋ kôm mac ati lau dabuŋ, nanj danjam wambu Kilisi ŋapep. Mwasinj ti yom malô akêtj Anötö êŋsalê mac ahuc.

Yom pi Anötö ndê mwasiŋ atu nem yac si-ŋga

³ Tampiŋ Anötö, yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê Damba. Ŋahu bu inj tawalô yac ndu andô, dec kôm yac datiwakuc. Gêtj dau ŋandô sa bocdec bu, inj uŋ Yisu sa akêtj lau batê-ŋga, ma piŋ yac dôŋ tam daminj inj, ma bocdinaŋ dec yac dakêtj batanj ŋandô ŋayham kêlêc, nanj bu oc dandöc tanli ŋapanj. ⁴ Ma dawêkainj gêtj lêŋsêm ŋayham, nanj ndê ŋawasi oc ninŋa dom, ma tòm dom bu tisac

me hê su. Anötö po gêtj dau sa gwananj tu mac-ŋga yêc undambê. ⁵ Mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga sa su, ma inj kêmasanj mwasiŋ dau ŋa-ŋandô su ma hôtj têtj bu tötj ŋandô dau asê tiawê têtj bêtj ŋambu-ŋga. Ma tu mac nem akêtj whinj-ŋga, dec Anötö ndê ŋaclai oc yob mac e atap ŋandô dau sa.

⁶ Aö kayalê bu mac ambo ti atac ŋayham atu ŋapanj tu Anötö ndê mwasiŋ honj dinaŋ-ŋga. Magoc aö kayalê bu ŋawapac daêsam tap mac sa têtj ŋasawa dindéc, dec kôm mac nem ŋalôm ŋawapac whinj. Mac ac waê bu atap gêtj dau sa, magoc inj gêtj ŋasawa apê-ŋga eŋ. ⁷ Mac aŋyalê bu lau sêpec gol tu bu ŋadômbwi ninŋa ma gol ŋawasi solop gacgenj yêc. Ma ŋalêtj tigenj, ŋawapac nanj tap mac sa, nanj meŋ bu êŋsahê mac nem akêtj whinj. Anötö gêlic mac nem akêtj whinj bu gêtj ŋandô, gitôm gêtj ŋaôli atu, nanj hóc gêlêc gol nanj oc ninŋa whinj nom dindéc, nanj su. Ma mac bu ahóc ŋawapac ma asap nem akêtj whinj dôŋ ŋanŋa, dec têtj ndoc Yisu Kilisi mbu meŋ têtj bêtj ŋambu-ŋga, nanj inj oc toc mac sa ma kêtj waê ti ŋawasi ŋayham têtj mac. ⁸ Mac nem danj gêlic Yisu pi tandô dom, têtj ŋamata-ŋga e meŋ têtj kwahic dec, magoc mac atac whinj inj ma akêtj whinj inj ambo. Ma mac nem atac ŋayham tu inj-ŋga inj gêtj atu andô, ma hóc gêlêc ŋamalac si gauc me yom tu awê sa-ŋga. ⁹ Ma ndoc meŋ kêpiŋ bu mac atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa, nanj ti mac nem akêtj whinj ŋahu.

Propet sêhoc Anötö ndê lêtj nem yac si-ŋga asê

¹⁰⁻¹¹ Lau propet sêhoc yom asê muŋ su, pi mwasiŋ nanj mac atap sa su. Kilisi ndê Ŋalau mbo ŋac si ŋalôm, ma kêgilí ŋac bu sêhoc yom asê pi Anötö ndê lêtj nem lau si-ŋga. Ŋalau dau hoc asê têtj ŋac gwananj su, bu Anötö ndê Mesaya oc hóc ŋandê, ma tinjambu tap ŋawasi atu sa. Magoc ŋac sêŋyalê têtj ti ndoc ma ŋalêtj su dom, ma tu dinaŋ-ŋga dec sêkôm ŋanŋa bu sêkip ŋahu sa. ¹² Ŋalau tötj asê têtj lau propet bu yom nanj sêhoc asê, nanj tu ŋac dau-ŋga dom, magoc sêhoc asê gwananj tu sênem mac sa-ŋga. Ma lau nanj sêhoc ŋawaê ŋayham asê têtj mac, nanj sêwhê yom dau sa ŋa Ŋalau Dabuŋ

naŋ Anötö kên sip akên undambê meŋ, naŋ ndê ŋaclai. Gêŋ hoŋ naŋ propet sêhoc asê, naŋ Anötö ndê aŋela bocdinaŋ tac whiŋ ndu andô bu sêŋyalê ma sêlic ŋandô.

Dasa lêŋ dabuŋ dandic ŋawaê

¹³ Tu dinaŋ-ŋga dec akôc gauc ŋapep pi lêŋ bocke iŋ lêŋ solop tu asa-ŋga, ma ambo ti nem gauc ŋawa. Akên Batam ŋapaŋ ti tamkwê mwasiŋ atu naŋ mac oc atap sa têt bêt naŋ Yisu oc hoc dau asê. ¹⁴ Mac atí Anötö ndê balêkoc solop, dec daŋam wambu iŋ ŋapep, ma ahu mêtê sac hoŋ naŋ mac akôm têt ndoc mac am gauc Anötö, naŋ siŋ. ¹⁵ Anötö naŋ kêgalêm mac sa ati iŋ ndê, naŋ iŋ dabuŋ andô. Tu dinaŋ-ŋga dec ayob daôm nem lêŋ hoŋ bu akôm mêtê dabuŋ eŋ, atôm iŋ dau. ¹⁶ Bu sêto Anötö ndê yom yêc bocdec bu:

Aö Anötö dabuŋ, bocdinaŋ asa nem lêŋ dabuŋ eŋ. *[Lev 11:44-45]*

¹⁷ Ambo nom atôm lau apa, ma atôc Anötö ma atoc iŋ sa ŋapep. Ŋahu bu Anötö, naŋ mac ata bu Damaŋ, naŋ oc toc ŋamalac daŋ sa hôc gêlêc daŋ dom, têt ndoc iŋ êŋsahê lau hoŋ pi ŋac si lêŋ. Iŋ oc êŋsahê lau hoŋ ŋa dôhôn tigen. ¹⁸ Muŋ-ŋga mac atôm lau akiŋ mêtê sac-ŋga, tu lêŋ gauc mbasi-ŋga naŋ apami sic dulu têt mac. Magoc Anötö gêmli ti kêgapwêc mac su yêc sakiŋ mêtê sac-ŋga dinaŋ. Iŋ gêmli mac su, ŋa gêt naŋ oc niŋga whiŋ nom dindêc gitôm gol me silba, naŋ dom. Mba. Mac aŋyalê su bu ¹⁹ iŋ gêmli mac su ŋa Kilisi ndê dac, naŋ hôc gêlêc gêt ŋaôli atu-tu nom-ŋga hoŋ su. Kilisi kên dau ti da gitôm domba ŋawasi ŋayham naŋ ŋasac mbasi. ²⁰ Anötö kêyalin iŋ sa têt ndoc iŋ kên undambê ti nom su dom, ma têt iŋ asê tiawê têt têt ŋambu-ŋga dindêc, tu mac-ŋga. ²¹ Ma tu gêt naŋ Kilisi dau kôm tu mac-ŋga, dec mac akên whiŋ Anötö, naŋ uŋ iŋ sa akên lau batê-ŋga, ma kên ŋawasi atu têt iŋ. Bocdinaŋ kwahic dec Anötö ti mac nem akên whiŋ ŋahu, ma mac akên Batam bu atap mwasiŋ atu naŋ iŋ gic bata têt mac, naŋ sa.

²² Mac asôc yom ŋandô ŋapu su, dec ahu lêŋ ti mêtê ŋadômbwi hoŋ siŋ su, tu bu aŋkuc mêtê ŋandô atac whiŋ asidôwai-ŋga. Bocdinaŋ kwahic dec aö waterŋ mac bu akên nem

ŋalôm sambuc bu akôm mêtê dau ŋandô sa-ŋga. ²³ Bu mac atiwakuc su. Mac atiwakuc ŋahu sip gêt nom-ŋga naŋ gic waê bu niŋga, naŋ daŋ dom. Mba. Mac atiwakuc ŋahu sip Anötö ndê Yom naŋ gitôm gêt tali, ma oc yêc ŋapaŋ eŋ. ²⁴ Tôm yom naŋ sêto yêc bocdec bu:

Ŋamalac nom-ŋga hoŋ sêtôm kwan, ma ŋac si waê gitôm ŋaola ôm-ŋga.

Kwan yêc ŋasawa apê ma tibasô, ma ŋaola bocdinaŋ kêsolô.

²⁵ Magoc Pômdau ndê yom yêc ŋapaŋ. *[Ais 40:6-8]*

Ma Pômdau ndê yom dau, iŋ ŋawaê ŋayham naŋ sêhoc asê têt mac su.

2

¹ Tu dinaŋ-ŋga dec ahu mêtê sac-sac hoŋ siŋ. Mêtê alic lau sac-ŋga hoŋ, mêtê aŋsau lau-ŋga, mêtê dasôm yom ŋayham magoc dakôm ŋandô sa dom-ŋga, mêtê lêmun-ŋga ti lêŋ dapu lau-ŋga tidau-tidau, naŋ ahu hoŋ siŋ. ² Akôm ŋaŋga bu akôm Anötö ndê yom sa sip nem ŋalôm e tidôn, ŋalêŋ tigen têt balêkoc dedec tac whiŋ bu sênôm su. Ma têt dinda ndê su gêm balêkoc dedec sa bu sêtiatu, dec Anötö ndê yom oc kôm mac nem akên whiŋ êŋsôwec tiatu ma alhac ŋaŋga e atap Anötö ndê mwasiŋ nem mac si-ŋga ŋa-ŋandô sa. ³ Mac aŋyalê Pômdau su ma aŋsahê su bu iŋ ndê mwasiŋ iŋ ŋayham, bocdinaŋ dec ahu mêtê sac hoŋ siŋ, ma aŋsalê gêt tu puc gatôm dôŋ-ŋga.

Yisu ti hoc ŋamata-ŋga andu-ŋga

⁴ Atigasuc Pômdau Yisu naŋ gitôm hoc tali naŋ Anötö kêyalin sa ti hoc ŋamata-ŋga bu kwê ndê andu lhac ŋahô-ŋga. Ŋamalac sêtêc iŋ, magoc Anötö dau kêyalin iŋ sa, ma gêlic iŋ ŋayham kêlêc. ⁵ Mac bocdinaŋ atôm hoc tali naŋ Anötö bu kwê sa ti Ŋalau Dabuŋ ndê andu. Ma iŋ kêyalin mac sa ati lau dabuŋ, bu anem akiŋ iŋ atôm iŋ ndê lau dabuŋsiga. Ma mac nem gweleŋ ŋandô, naŋ bu akên daôm sambuc atôm da naŋ iŋ oc lic ŋayham, ma kêt sa tu Yisu Kilisi-ŋga. ⁶ Tôm yom naŋ Anötö sôm pi Kilisi, naŋ sêto yêc bocdec bu:

Alic su naŋ! Aö gakên hoc daŋ kalhac Lôt †Sayon, naŋ aö dauŋ kayalin sa ma

galic n̄ayham k̄êlêc bu ti hoc n̄amata-n̄ga andu-n̄ga.

Asa nan̄ k̄êñ whiñ in̄, nan̄ oc maya dau dom. [Ais 28:16]

⁷ Mac ak̄êñ whiñ dec alic hoc dau n̄ayham k̄êlêc. Magoc lau nan̄ sêk̄êñ whiñ dom, nan̄ sêtec hoc dau t̄ôm sêto yêc bocdec bu:

Hoc nan̄ lau sêkwê andu-n̄ga sêtec, nan̄ kwahic ti hoc n̄amata-n̄ga yêc andu dau. [BW 118:22]

⁸ Ma yom dan̄ tiyham yêc bocdec:

In̄ hoc nan̄ lau daêsam oc sêtiñ gahi pi ma sêpen̄. [Ais 8:14-15]

N̄ac sêpen̄, n̄ahu bu sêtec yom pi Kilisi, t̄ôm yom nan̄ Anötö hoc asê gwanan̄ su.

Anötö ndê lau si lêñ

⁹ Magoc Anötö, nan̄ k̄êgalêm mac sa bu ahu n̄asec siñ ma ambo in̄ ndê n̄awê atu n̄alôm, nan̄ k̄êyalin̄ mac sa mun̄ su ati in̄ ndê, ma bu ati ḡôlôwac dabun̄ ton̄ tigen̄, ma anem akin̄ in̄ gitôm lau dabun̄siga nan̄ sem akin̄ n̄ac si Kiñ. In̄ k̄ôc mac sa ati in̄ dau ndê lau, tu bu ahoc yom asê pi ḡêñ atu-tu hon̄ nan̄ in̄ k̄ôm tu mac-n̄ga. ¹⁰ Mun̄-n̄ga mac Anötö ndê lau dom, magoc kwahic dec ati Anötö ndê lau solop. Ma mun̄-n̄ga mac atap in̄ ndê tawalô sa dom, magoc kwahic dec mac atap sa su.*

¹¹ Aneñ lau atac whiñ-n̄ga. Nom dindec ti mac nem malam n̄andô dom, magoc mac ambo atôm lau apa. Aö bu wanem la mac bu akôm mêtê sac-sac n̄alôm akwa-n̄ga n̄andô sa dom. Bu mêtê kain̄ dinan̄ gitôm n̄acyo nan̄ gic siñ t̄êñ mac n̄apan̄, ma gitôm bu sen̄ mac nem gatôm su. ¹² Mboe lau nan̄ sêk̄êñ whiñ dom, nan̄ oc s̄ênḡôlin̄ yom pi mac, ma sêsôm bu mac lau akôm sac-n̄ga. Magoc ambo awhiñ n̄ac ma ayob bu akôm mêtê n̄ayham en̄, dec n̄ac oc sêlic bu mac nem l̄êñ ti sakin̄ hon̄ n̄ayham, ma mboe oc ti l̄êñ bu s̄enem dau kwi ma sêk̄ôc Anötö sa ti n̄ac si Pômdau, ma s̄empin̄ in̄ t̄êñ ndoc in̄ mbu t̄êñ yac men̄.

Dasôc ḡôlin̄waga ti n̄adaui n̄apu

* **2:10:** Pita k̄ôc gauc pi yom nan̄ propet akwa Hosea to mun̄ su. Anötö sôm t̄êñ Hosea bu sam in̄ ndê balêkoc dan̄ bu 'Aneñ lau dom' (Hos 1:9; 2:23b), ma dan̄ bu 'Lau nan̄ aö atac whiñ n̄ac dom' (Hos 1:6; 2:23a). Balêkoc lu dinan̄ sêti dôhôn̄ lau Israel-n̄ga nan̄ dangapêc t̄êñ Anötö. Magoc tin̄ambu in̄ tawalô lau Israel-n̄ga, dec sam n̄ac bu 'Aneñ lau' (Hos 2:1, 23b) ma 'Lau atac whiñ-n̄ga' (Hos 2:1, 23a).

¹³ Tu Pômdau-n̄ga dec asôc lau hon̄ nan̄ sem ḡôlin̄ s̄embo nom, nan̄ n̄apu. Asa nan̄ ti mac nem kin̄ atu, nan̄ asôc in̄ n̄apu.

¹⁴ Ma lau nan̄ kin̄ dau k̄êkin̄ bu s̄enem ḡôlin̄ gameñ n̄atô, nan̄ asôc n̄ac n̄apu bocdinan̄. In̄ k̄êkin̄ n̄ac bu sêk̄êñ n̄agêyô t̄êñ lau nan̄ sêkôm sac, ma bu sêtoc lau nan̄ sêkôm n̄ayham, nan̄ sa. ¹⁵ Bu Anötö tac whiñ bu mac akôm mêtê n̄ayham en̄, e lau gauc mbasi-n̄ga nan̄ s̄ênjalê in̄ ti ndê yom dom, nan̄ s̄êngapic whasuñ ahuc, ma t̄ôm dom bu s̄ênḡôlin̄ yom pi mac. ¹⁶ Ambo atôm lau akin̄ n̄ambwa dom, magoc ambo atôm lau nan̄ sêti n̄adau dau. Magoc gauc nem bu yom dau k̄êñ n̄asawa t̄êñ mac bu asa l̄êñ sac-n̄ga dom. Mba. Bu kwahic dec mac ati Anötö dau ndê lau akin̄, dec asa nem l̄êñ an̄kuc in̄ ndê atac whiñ. ¹⁷ Atoc lau hon̄ sa n̄apep, ambo ti atac whiñ asidôwai sêk̄êñ whiñ-n̄ga hon̄, atôc Anötö ti asôc in̄ n̄apu n̄apep, ma atoc nem kin̄ nom-n̄ga sa.

¹⁸ Mac lau nan̄ am akin̄ n̄adaui, asôc n̄ac n̄apu ma atoc n̄ac sa n̄apep. Akôm n̄alêñ tigen̄ t̄êñ n̄adaui n̄ayham nan̄ s̄eyob mac n̄apep, ma t̄êñ n̄adaui sac nan̄ si n̄alôm apê, nan̄ bocdinan̄. ¹⁹⁻²⁰ Mac bu akôm sac dom, magoc sêk̄êñ n̄andê t̄êñ mac tu an̄jalê Anötö ma an̄kuc in̄-n̄ga, dec ahôc ḡêñ dau, ma gauc nem bu Anötö gitôm bu êmwasiñ mac ô n̄andê dinan̄. Magoc mac bu akôm sac ma s̄êndic mac, nan̄ tamkwê mwasiñ dan̄ ô n̄andê dau dom, bu in̄ l̄êñ solop bu s̄ematôc mac.

Tan̄kuc Kilisi ndê dôhôn̄ h̄oc n̄andê-n̄ga

²¹ Bu lau nan̄ Anötö k̄êgalêm n̄ac sa, nan̄ sic waê bu sêh̄oc n̄awapac kain̄ dinan̄. N̄ahu bu Kilisi h̄oc n̄andê tu mac-n̄ga bocdinan̄, dec t̄ôc dôhôn̄ t̄êñ mac bu an̄kuc-n̄ga. ²² T̄ôm yom nan̄ sêto yêc nan̄ sôm bocdec bu:

In̄ k̄ôm sac dan̄ dom, ma sôm yom sac dan̄ sa whasuñ dom. [Ais 53:9]

²³ T̄êñ ndoc lau sêsôm yom sac-sac pi in̄ ti sêpu in̄, nan̄ in̄ sôm yom sac dan̄ ô dom. Ma t̄êñ ndoc sêk̄êñ in̄ h̄oc n̄andê, nan̄ gic ndoc n̄ac bu k̄êñ n̄agêyô-n̄ga dom. Mba. In̄ k̄êñ dau sambuc sip Anötö amba, nan̄ oc êmatôc

gêñ honj ñalêñ gitêñ. ²⁴ Inj hóc yac neñ sac ñagêyô pi dau ñamlic, têtñ ndoc inj mbac ndu pi a gicso dau. Inj kôm bocdinañ tu bu yac dahu mêtê sac siñ gitôm lau batê sêhu gêñ nom-nga siñ, ma dambo tanli ti dasa lêtñ gitêñ eñ. Mêtê sac inj gitôm gêmbac atu nañ kôm yac honj, magoc ñandê atu nañ Yisu hóc, nañ kôm yac ñayham sa tiyham. ²⁵ Bu muñ-nga mac akôm mêtê sac tidau-tidau tôm domba nañ si ñadau mbasi, ma sêmbo babalip. Magoc kwahic dec mac ambu atêñ ñgac ñayham yob domba-nga, nañ yob mac nem gatôm ñapep eñ.

3

Lauwhê ma laungac si lêtñ ñayham

¹ Aö bu wanem la mac lauwhê whin bocdec bu, asóc nem akwenj ñapu ñapep. Ma ñalêñ dinañ mac nañ nem akwenj sêkêñ whin yom ñandô dom, nañ mboe mac nem lêtñ ñayham oc nditôm bu nem ñac kwi ma sêkêñ whin. Ñac oc sênem dau kwi ñahu sip yom daêsam nañ mac bu asôm tu bu anem ñac kwi-nga dom. ² Mba. Sêkac dau kwi ñahu sip ñac sêlic bu mac atoc Pômdau sa ñandô, ma asa nem lêtñ ñawasi eñ.

³ Mac lauwhê añgô. Akôc gauc ñapep pi gêñ awê-nga tôm anem bochiñ kêclauñ, me gôlôn ñamlic-nga ti ñakwê ñaôli atu-tu. Bu gêñ dinañ ñadañ oc kôm mac ati lauwhê ti añôm yêc Anötö añgô-nga dom, ma bocdinañ gauc nem êñlêc dom. ⁴ Gêñ nañ kôm mac ati lauwhê ti añôm yêc Anötö añgô-nga, nañ lêtñ ñayham ti lêtñ malô nañ yêc siñ dau yêc nem ñalôm. Mêtê kainj dinañ Anötö tac whin hóc gêlêc, ma oc tôm dom bu ñinga. ⁵ Bu lauwhê dabuñ muñ-nga-nga nañ sêkêñ whin Anötö, nañ sêñkuc lêtñ tigenj dinañ. Ñac sêsóc si ñgaci ñapu, dec sêti lauwhê ti añgô. ⁶ Gauc nem Sara, nañ sôc inj nakwenj Abraham ñapu ma sam inj bu ndê ñadau. Ma mac bu akôm mêtê ñayham eñ, ma atóc daôm tu gêñ danj-nga dom, nañ mac atôm Sara ndê atuwêi.

⁷ Ma aö bu wanem la mac lau-ñgac whin bocdec bu. Mac añyalê su bu mac nem lauwhêi si licwalô gitôm mac nem dom. Bocdinañ ayob bu asa lêtñ ti gauc tu ambo awhin ñac-nga, ma bu atoc ñac sa ñapep. Ma gauc nem bu mac honj oc atap Anötö ndê

mwasiñ andóc tamli-nga sa awhin daôm. Mac laungac añkuc lêtñ dinañ, dec gêñ danj oc lhac mbec nañ atenj têtñ Anötö, nañ ahuc dom.

Lêtñ ñayham bu lau sêkêñ whin-nga honj sêñkuc

⁸ Aö bu wasôm yom ñatô tiyham nañ gic waê mac honj. Ambo awhin daôm ti ñalôm tigenj. Tamwalô nem asidôwai nañ sêhóc ñawapac, ma anem ñac sa bu atóc nem atac whin ñac-nga asê. Ma ahu gauc atoc daôm sa-nga honj siñ. ⁹ Lau bu sêpu mac me sêkôm mêtê sac tidau-tidau têtñ mac, nañ ayob bu akôm ô dom. Magoc asôm yom ñayham ma anem mbec lau dau. Ñahu bu Anötö kêgalêm mac sa bu atap inj dau ndê mbec ñamwasiñ sa. ¹⁰ Gauc nem yom nañ sêto yêc bocdec:

Asa nañ tac whin bu mbo ñayham tôm inj ndê têtñ mbo tali-nga, nañ yob whasuñ têtñ yom sac-sac ma yom tasanj honj.

¹¹ Inj puc dômbwê mêtê sac honj ma kôm mêtê ñayham eñ, ma êñsahê ñanja bu sa ndê lêtñ honj malô eñ.

¹² Ñahu bu Pômdau tatinj lau gitêñ ma kêñ danja ñac si mbec. Magoc inj atac tec ma añgô yaê lau sêkôm sac-nga. [BW 34:12-16]

Lau nañ sêsa lêtñ gitêñ, nañ oc sêtap kisa sa

¹³ Mac bu akêñ nem ñalôm sambuc tu akôm mêtê ñayham-nga, dec asa oc kêñ sac mac? ¹⁴ Magoc mac bu ahóc ñawapac ma atap kisa sa tu asa lêtñ gitêñ-nga, nañ atóc daôm ti ahêgo daôm dom, bu mac atap Anötö ndê mwasiñ sa su. ¹⁵ Apo Kilisi sa ti Pômdau ndóc nem ñalôm. Akôc gauc ñapanj pi Anötö ndê mwasiñ ñayham nañ mac tamkwê ambo, dec têtñ bocke lau bu sêndac mac pi gêñ dau, nañ mac atôm bu awhê gêñ dau ñahu sa têtñ ñac. ¹⁶ Magoc akôm gêñ dau ti asap lêtñ malô dôñ, ma atoc lau honj sa. Ayob daôm bu asa nem lêtñ honj ñapep eñ, dec oc tôm bu ambo ti atac pa su bu mac nem giso mbasi. Ma lau nañ sêpu lêtñ ñayham nañ mac asa tu akêñ whin Kilisi-nga, nañ oc maya dau tu ñac si yom-nga. ¹⁷ Anötö bu kêñ ñasawa têtñ lau bu sêkêñ ñawapac têtñ mac tu akôm mêtê ñayham-nga, nañ ñayham, hóc gêlêc sêkêñ ñawapac têtñ mac tu akôm mêtê sac-nga.

Kilisi ndê mbac ndu ña-ñandô

¹⁸ Bu Kilisi dau mbac ndu tidim tigen tu lau hon si sac-nga. Kilisi in ñgac gitên, tigen in hóc ñawapac dau ô yac lau dakôm sac-nga, bu êmasañ lêt datigasuc Anötö-nga. In mbac ndu gitôm ñamalac ti ñamlic nom-nga, magoc Anötö un in sa ti ñalau. ¹⁹ Ma ti ñalau dec in gi hoc ndê tisa ñawaê asê, têt ñalau nan sêndöc gapocwalô. ²⁰ Ñalau dinañ,* ñac danğapêc têt Anötö têt Noa ndê têt. Têt têt dinañ Anötö kôc ndê ñalôm dôñ, ma hôñ Noa bu ndic dabiñ wañ atu nan in sô. Ma wañ dau gêm lau 8 solop si têt ndoc bu suñ atu. ²¹ Bu dau tôm d ôhôn tu busañgu nan gêm mac lau têt kwahic dec-nga si. Busañgu dau gêm mac sa bu kégwasin ñadômbwi ñamlic-nga su ñambwa dom. Magoc bu dau gêm mac si bu in pin mac dôñ am damin Yisu Kilisi tu in ndê tisa akêt lau batê-nga, ma têt asê bu mac amatin pwac awhin Anötö bu asa nem lêt ñawasi en ambo in anğô-nga. ²² Ma Kilisi dau pi undambê gi su, ma ndöc Anötö ndê andô-nga, ma anela ma gôlin ti ñaclai hon sêsöc in ñapu.

4

Lau sêkêt whin-nga si lêt

¹ Kilisi hóc ñandê ma mbac ndu têt ñamalac, ma boc-dinañ dec akôc gauc pi in ndê lêt dinañ, ma amasañ daôm bu anğuc in. Bu asa nan têt dau dom bu hóc ñandê tu Kilisi-nga, nan têt asê bu in tec lêt mêtê sac-nga. ² Ma boc-dinañ mêtê sac ñalôm ñagalac-nga oc têt dom bu nem gôlin in tiyham, ma in oc sa ndê lêt hon têt Anötö ndê atac whin, e in ndê têt mbo tali-nga pacndê. ³ Bu têt baliñ hic su mac akôm mêtê sac tidau-tidau, têt lau nan sem gauc Anötö, nan sêkôm. Lau kain dinañ sêngamin dau têt mêtê sac dan dom. Sêkôm mêtê ñalôm ñagalac-nga ti mockain-nga maya pac, señ asam ti sênôm gêt êñin ñac-nga ñapan, ma sêkôm mêtê sac tu sênem akin gwam-nga. ⁴ Ma kwahic dec sêlic bu mac lau akêt

whin-nga ahu ñac si mêtê wachuc ti lêt sêkôm mêtê sac bambalin-nga sin su, dec ñac gauc gêm yom daêsam ma sêmbalin yom ñamalac daêsam pi mac, tu sêpu mac-nga. ⁵ Magoc Anötö oc êñsu lau dau pi ñac si mêtê têt in ndê bêt êmatôc lau-nga. In kêmasañ dau su bu êñsahê lau nan sêmba tali ti ñac nan sêmbac ndu su. ⁶ Tu yom dinañ-nga dec sêhoc ñawaê ñayham asê têt lau. Ma lau nan sêmbac ndu su, nan si sêmbac ndu kêtuc lêt matôc-nga nan lau nom-nga hon sic waê bu sêtap sa tu sêkôm sac-nga. Magoc tu ñac sêngô ñawaê ñayham su-nga, dec ñac si gatu gitôm bu oc mbo tali whin Anötö.

⁷ Têt meñ kêtin su bu gêt kwahic dec-nga hon oc ninğa. Bocdinañ atimêtê daôm ñapep ma ambo ti gauc ñawa tu aten mbec-nga. ⁸ Asap mêtê atac whin asidôwai-nga dôñ hóc gêtêc mêtê ñayham hon su. Bu asa nan mêtê atac whin-nga gêm in ahuc, nan têt bu suc sac bocke nan in ndê asidôwai sêkôm têt in ñapan, nan kwi. ⁹ Akôc lau sa ti andic ya ñac, ma akôm ti atac ñayham en. ¹⁰ Anötö gic sam in ndê mwasiñ têt mac hon bu akôm gwelen tidau-tidau. Akôm mwasiñ dau sa ñambwa dom, magoc mac tigen-tigen anem akin nem asidôwai ñapep têt mwasiñ dau puc mac dôñ. ¹¹ Am asa nan tap mwasiñ hoc yom asê-nga sa, nan sôm yom têt Anötö dau sôm yom sa am whamsuñ. Am asa nan bu nem akin gôlôwac dabuñ, nan nem akin têt licwalô nan Anötö kêt têt am. Ma tu sakin tidau-tidau nan mac hon akôm-nga, nan dec lau oc sêmpin Anötö tu Yisu Kilisi-nga. Datoc in sa tu in ndê ñawasi ti ñaclai-nga têt têt hon ndi. Yomandô.

Lau nan sêkêt whin Kilisi oc sêtap kisa sa

¹² O aneñ lau atac whin-nga. Asö tu ñawapac ti kisa nan kwahic dec mac ahóc, nan-nga dom. Alic têt gêt wakuc nan am gauc ñahu, nan dom. ¹³ Magoc atac ñayham bu mac awêkain Kilisi ndê lêt hóc ñandê-nga. Ma bocdinañ têt ndoc in mbu meñ, ma lau hon sêlic in ndê ñawasi atu, nan mac oc

* **3:20:** Yom dau ñahu yêc awê dom. Lau ñatô gauc gêm bu ñalau dinañ, ñac anela sac nan danğapêc têt Anötö têt Noa ndê têt, dec in kêt ñac sêndöc gapocwalô ñapan (alic Gen 6:1-3; ma 2 Pit 2:4). Ma lau ñatô gauc gêm bu ñac lau nom-nga nan danğapêc têt Anötö têt Noa ndê têt, nan si ñalau. Ma yom nan Yisu hoc asê têt ñalau dinañ, nan bu têt asê têt ñac bu in ku ñac ti in ndê ñacyo hon dulu, têt ndoc in mbac ndu pi a gicso dau ma tisa tiyham.

atac ñayham atu bocdinañ. ¹⁴ Lau bu sêpu mac tu Kilisi ndê ñaê-ñga, nañ gauc nem mwasinñ atu nañ mac atap sa su, bu Anötö ndê Ñalau ti ñawasi atu mbo whinñ mac.

¹⁵ Aö gasôm yom dec hêganônñ ñandê ti ñagêyô nañ lau sêhóc tu sic yomsu nom-ñga popoc-ñga dom. Mba. Bu mêtê dandic ñamalac ndu-ñga, danem kañ gên-ñga ma tanğalôm lau dañ si yom-ñga, nañ gic waê lau sêkêñ whinñ-ñga dom. ¹⁶ Magoc mac bu ahóc ñandê tu anğkuc Kilisi-ñga, nañ mayam daôm dom, magoc ampinñ Anötö bu inñ hê Kilisi ndê ñaê pi mac. ¹⁷ Bu ñawapac bocke nañ tap yac sa têtê têtê kwahic-ñga, nañ menñ bu êñsahê Anötö ndê lau yac muñ. Bocdinañ oc ñalênñ mba bu lau nañ sêkêñ whinñ Anötö ndê ñawaê ñayham dom, nañ sêñlêc saê ti ñawapac têtê têtê ñambu-ñga. ¹⁸ Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm bu:

Lau gitênñ nañ sêtap Anötö ndê mwasinñ nem ñac si-ñga sa, nañ sêñlêc ñawapac dom. Bocdinañ lau nañ danğapêc têtê Anötö ma sêkôm sac ñapañ, nañ oc sêlhô su dom andô. *[Prov 11:31]*

¹⁹ Bocdinañ Anötö bu kêtêñ ñasawa têtêñ lau bu sêkêñ ñawapac têtêñ mac lau nañ ati inñ ndê, nañ gauc nem yom daêsam e ahu mêtê ñayham sinñ dom. Magoc akêtêñ daôm sambuc asóc inñ amba ñapu, bu inñ kêmasañ mac ti gêtêñ hoñ, ma oc hu mac sinñ dom.

5

Pita gêm la lau bata ma lau wakuc ti lau hoñ

¹ Kwahic dec aö bu wanem la lau bata nañ sêyob mac. Aö dauñ ñgac bata dañ, ma aö dauñ galic Kilisi hóc ñandê ma mbac ndu. Ma aö oc wawêkainñ inñ ndê ñawasi nañ oc menñ sa tiawê têtêñ bêt inñ mbu menñ-ñga. ² Mac lau bata, ayob Anötö ndê domba nañ sêmbo mac nem gôlinñ ñapu, nañ ñapep. Akôm tu lau sêñyalinñ mac sa ti sêkac mac-ñga dom, me tu akóc ñaôli-ñga dom, magoc ayob ñac ti atac ñayham ma ti nem ñalôm sambuc tu anem akinñ Anötö-ñga. ³ Ma atóc dôhônñ ñayham têtêñ Anötö ndê domba nañ sêmbo mac ñapu. Mac ñadau ñac, magoc atoc daôm sa me akôm gêtêñ ti ñağga têtêñ ñac dom.

⁴ Ma têtêñ ndoc Yisu, nañ ti lau sêyob domba-ñga hoñ si ñgac atu, nañ mbu menñ, nañ inñ oc kóc mac sa ma kêtêñ ñaôli ñayham ti ñawasi atu têtêñ mac, nañ oc ñinğa dom.

⁵ Mac lau wakuc, dañam wambu ti asóc nem lau bata ñapu. Ma mac lau hoñ akóc gauc daêsam pi daôm me apo daôm sa hóc gêtêc nem asidôwai dom, magoc ambo ti anğwiniñ daôm. Bu Anötö ndê yom dañ, sêto yêc bocdec bu:

Anötö kêtêwiniñ lau nañ sêtoc dau sa, magoc kêmwasinñ lau nañ sêñgwininñ dau. *[Prov 3:34]*

⁶ Tu dinañ-ñga dec ambo Anötö ndê ñaclai ñapu ma anğwiniñ daôm, ma bocdinañ têtêñ ndoc nañ inñ gêtêc ñayham, dec inñ oc po nem waêm sa. ⁷ Gêtêñ bocke nañ kêtêñ wapac mac, nañ akêtêñ sip Anötö amba, ñahu bu inñ gauc gêm mac ñapañ, ma tac whinñ bu nem mac sa.

⁸ Atimêtê daôm ñapep ma anem ali, bu mac nem ñacyo Sadañ kêsâlê ñasawa tu bu êntôm mac-ñga ñapañ. Inñ gitôm layon nañ tañ atu ma kêsêlênñ kêtêgihî ñapañ ma kêsâlê gêtêñ tu nenñ-ñga. ⁹ Alhac ñağga ma asap nem akêtêñ whinñ dôñ bu akêtêñ ñasawa dañ têtêñ Sadañ dom, ma amasuc inñ su. Ma gauc nem bu mac nem asidôwai sêkêñ whinñ-ñga nañ sêmbo nom ñagameñ hoñ, nañ sêñsahê ñawapac kainñ tigenñ tôm mac.

¹⁰ Anötö inñ mwasinñ hoñ ñadau nañ kêtêgalêm mac sa bu pinñ mac dôñ anem daminñ Kilisi, ma awêkainñ inñ ndê ñawasi nañ oc ñinğa dom. Ñasawa saunñ inñ oc êğgaho mac su yêc ñawapac nañ kwahic dec mac ahóc, ma inñ oc ndic senenñ mac ma puc mac dôñ ña inñ ndê ñaclai, bu alhac ñağga. ¹¹ Inñ ndê ñaclai atu oc yêc ñapañ. Yomandô.

Pita gic bata ndê yom

¹² Sailas nañ galic gitôm anenñ asidôwa ñandô tu puc aö dôñ-ñga, nañ gêm aö sa dec alu ato bapia apê dindêc têtêñ mac. Bapia dau bu puc yom pi Anötö ndê mwasinñ dôñ bu gêtêñ ñandô, ma êñgilí mac bu tamkwê mwasinñ dau ñapañ.

¹³ Lau sêkêñ whinñ-ñga nañ sêndöc malac Babilon,* nañ Anötö kêtêgalêm sa sêti inñ ndê lau sêwhinñ mac, nañ sêkêñ si acsalô têtêñ

* 5:13: Pita to yom pi malac Babilon, magoc lau daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônñ malac Rom.

mac. Ma Mak, naŋ galic gitôm aneŋ balê,
naŋ bocdinaŋ. ¹⁴ Akam daôm aŋkuc lau
sêkêŋ whiŋ-ŋga si lêŋ. Yom malô têŋ mac
hoŋ naŋ akêŋ whiŋ Kilisi.

Pita ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Pita to ndê bapia tilu-nga hêganônj lau sêkênj whin-nga nanj sêmbo babalip yêc nom njagamej tidau-tidau. Inj to bu kêj puc njac pi kêdôhônjwaga tasanj daêsam nanj sêhônj asê. Lau dau sêndôhônj lau bu Yisu oc mbu mej dom, ma sêsôm bu mêtê sac inj mêtê njayham.

Pita po lau sêkênj whin-nga sa tu njac si lêtj ti sakin-nga ma kêgilí njac bu sêlhac njanga tu Yisu-nga. Inj whê sa bu Yisu mbu mej njagahô dom, njahu bu Anötö atac whin bu lau honj sênem dau kwi, ma sêtap Anötö ndê mwasiñ nem njac si-nga sa, dec tinjambu Yisu oc mbu mej. Ma inj kêj puc lau pi njagêyô sac nanj gic waê kêdôhônjwaga tasanj, ma pi lau honj nanj sêtec yom njandô ma sêsap mêtê sac dôj.

Pita gic hu ndê bapia tilu-nga

¹ Aô Saimon Pita, Yisu Kilisi ndê aposel ti ndê njac aking, gato bapia dindéc têtj mac lau nanj akênj whin inj. Anötö kêmwasiñ mac awhinj yac njawasiñ njayham kêlêc, dec dati lau dakênj whin-nga. Ma yac dakênj whin bocdec bu, Anötö gêlic yac datôm lau gitênj tu Yisu Kilisi, yac neñ Anötö ma Njag Gêm Yac Si-nga, nanj ndê lêtj gitênj-nga. ² Yac atenj mbec bu Anötö kêj gauc têtj mac bu anyalê injlu yac neñ Pômdau Yisu Kilisi, e injlu si mwasiñ ti yom malô êjnsalê mac ahuc.

Anötö ndê kêyalinj ti kêgalêm yac sa njandô

³ Anötö kêgalêm yac sa, njahu sip inj dau ndê njawasi atu ti ndê mêtê gitênj. Ma inj kêmwasiñ yac njawasi inj dau ndê njac lai atu, dec puc yac dôj bu dambo tanli ti datoc inj sa njapep njawasi neñ lêtj honj. Ma yac datôm bu dakôm bocdinañ, njahu bu inj ndê njac lai gêm yac sa bu tanjalê inj tidônj. ⁴ Ma tu inj dau ndê njawasi ti mêtê gitênj-nga, dec inj gic bata bu kêj mwasiñ atu ma njayham kêlêc têtj yac. Ma mwasiñ dau oc kôm gwelenj yêc yac neñ njalôm, tu bu nem yac kwi-nga e

dasa neñ lêtj gitênj ti dabunj enj ma datôm inj dau, ma dalhônj su yêc lêtj dandinañ-nga nanj gic waê lau nanj sêsap mêtê njalôm njagalac-nga dôj.

⁵ Tu yom honj dinañ-nga dec ayob daôm njapep bu mac nem akênj whin ti gêtj njandô mbasi-nga dom. Asa nem lêtj akênj whin-nga ti nem njalôm sambuc, ma asap mêtê njayham dôj. Ma ati lau tigauc tu lêtj njayham bu asa-nga. ⁶ Atimêtê daôm njapep, ma alhac njanga enj. Asa nem lêtj honj njapep enj, tu bu atôc asê bu mac atoc Anötö sa. ⁷ Ma asap mêtê atac whin nem asidôwai-nga dôj e andic dabinj nem lêtj atac whin lau honj-nga. Njalênj dinañ dec mac nem akênj whin oc ti gêtj njandô mbasi-nga dom. ⁸ Mêtê honj dinañ bu êjnsôwec tiatu-tiatu njapanj e tidônj mac njandô, dec mac nem gauc anyalê yac neñ Pômdau Yisu Kilisi-nga oc ti gêtj njambwa ma njandô mbasi-nga dom. ⁹ Bu asa nanj sôm bu inj kêyalê Pômdau, magoc kôm mêtê njayham-njayham dinañ dom, nanj gitôm njamalac tandô pec nanj gêlic gameñ dom, ma inj kêlhinj sinj bu sac honj nanj inj kôm munj-nga, nanj Anötö suc kwi su ma kêgwasiñ inj ndê njalôm njawasi sa.

¹⁰ Tu dinañ-nga anenj asidôwai, anjahê njanga bu asap mêtê njayham honj dinañ dôj, tu bu tôc asê bu Anötö kêyalinj ti kêgalêm mac sa njambwa lec dom. Njahu bu mac bu asap mêtê dau dôj, dec oc tôm dom bu mac apenj. ¹¹ Ma bocdinañ Anötö oc kôc mac sa atôm lau ti waê atu, bu ambo gameñ nanj yac neñ Pômdau ti Njag Gêm Yac Si-nga Yisu Kilisi gêm gôlinj, nanj oc yêc njapanj.

Pita tec bu sênhinj yom njandô sinj

¹² Tu dinañ-nga dec aô bu wakênj puc mac bu gauc nem yom honj dinañ njapanj. Aô kayalê bu mac akôc yom njandô sa ma anyalê tidônj su. ¹³ Magoc aô galic njayham bu wakênj puc mac tôm anenj têtj wambo tanli-nga honj bu anlhinj yom dau sinj dom. ¹⁴ Bu Pômdau Yisu Kilisi hoc asê têtj aô bu anenj têtj wahu nom dindéc sinj-nga meñ kêpinj su. ¹⁵ Bocdinañ kwahic dec aô tac whin njandô bu mac anyalê yom honj dindéc tidônj sambuc yêc nem njalôm, bu têtj ndoc aô bu wahu mac sinj, nanj mac oc gauc nem yom dindéc njapanj, ma akôm njandô sa.

*Pita puc lau aposel ti propet si yom dôḡ
bu yom ḡandô*

¹⁶ Yom naḡ yac lau aposel ahoc asê tēḡ mac pi Pômdau Yisu Kilisi ndê ḡaclai ti ndê bêc mbu meḡ-ḡga, naḡ ḡahu sip yom ḡambwa naḡ ḡamalac gauc kê dom. Mba. Yac dauḡ alic iḡ ndê ḡaclai ti ḡawasi atu su. ¹⁷⁻¹⁸ Bu yac ambo awhiḡ Kilisi yêc lôc dabuḡ, ma aḡḡo iḡ Damba Anôtô ḡawasi ḡadau ndê awha naḡ sa akêḡ undambê. Anôtô dau toc Kilisi sa, ma po iḡ ndê waê sa tēḡ ndoc iḡ sôm yom pi iḡ bocdec bu, “Aô neḡ atuḡḡac dau dindéc. Aô galic iḡ ḡayham, ma atac whiḡ iḡ ndu andô.”

¹⁹ Gêḡ hoḡ naḡ yac alic ti aḡḡo, naḡ puḡ yom naḡ propet akwa-kwa sêhoc asê ti sêto muḡ su, naḡ dôḡ tēḡ yac. Bocdinaḡ atôc gwaniḡ yom dau ḡapep, bu whê nem gauc sa pi yom ḡandô, gitôm ya ḡawê naḡ pô gameḡ ḡasec. Ma asap yom dau dôḡ e Kilisi mbu meḡ, ma tôc gêḡ hoḡ tiawê tēḡ mac, gitôm Têtênda bêbêc-ḡga pi meḡ ma bêc wakuc meḡ sa. ²⁰ Ma aḡyalê gêḡ atu daḡ bocdec bu, yom hoḡ naḡ Anôtô ndê propet sêto, naḡ ḡadaḡ ḡahu yêc ḡac dau-ḡga dom. ²¹ Bu yom naḡ propet sêhoc asê, naḡ ḡahu yêc ḡamalac dom, magoc sêhoc Anôtô dau ndê gauc ti yom asê tôm ḡalau Dabuḡ kac ḡac.

2

Kêdôhônḡwaga tasanḡ oc sêmeḡ

¹ Magoc propet tasanḡ sêmbô lau Israel-ḡga ḡalôm, sêwhiḡ Anôtô ndê propet ḡandô, ma ḡalêḡ tigeḡ kêdôhônḡwaga tasanḡ oc sêtisa yêc mac lau akêḡ whiḡ-ḡga nem toḡ ḡalôm bocdinaḡ. ḡac oc sêḡsau bu sêndôhônḡ yom ḡandô, magoc yom dau iḡ yom tasanḡ, ma gitôm bu tim lau e sêḡḡga gacgeḡ. Yom ḡandô pi Pômdau naḡ gêmlihi ḡac su, naḡ ḡac oc sêseç ahuc, ma bocdinaḡ dec tēḡ bêc ḡambu-ḡga, Anôtô oc tiḡ ḡac su sêḡḡga ḡagahô eḡ. ² ḡac oc sêtîm lau daêsam naḡ sêkêḡ whiḡ gwalec, e sêḡkuc ḡac ma sêkôm mêtê mayanḡ-ḡga tidau-tidau tôm ḡac dau sêkôm. Ma tu ḡac si lêḡ dinaḡ-ḡga, dec lau ḡatô oc sêpu yac lau dakêḡ whiḡ-ḡga neḡ lêḡ

yom ḡandô-ḡga. ³ ḡac lau atac whiḡ mone-ḡga, dec ḡac oc gauc kê miḡ tu sêndôhônḡ mac-ḡga, ma sêmbac-sêmbac yom mac bu anemlihi ḡac. Magoc yom matôc-ḡga naḡ Anôtô kêmatiḡ tidônḡ muḡ su tu sêḡḡga-ḡga, naḡ hôḡ ḡac gitôm ḡacyo naḡ yêc bêc dom, magoc gêm neneḡ ḡac mbo.

Lau sac oc sêwê Anôtô ndê matôc sa dom

⁴ Akôc gauc pi yom dindéc. Aḡela naḡ sêkôm sac, naḡ Anôtô hu ḡac si yom siḡ dom, magoc kêḡ ḡac sêndôc gapocwalô lambwam-ḡga, bu sêndôc ḡasec ḡalôm e tôm bêc matôc-ḡga hôc asê. ⁵ Ma lau naḡ sêkôm sac tēḡ têm ḡamata-ḡga, naḡ Anôtô hu ḡac si yom siḡ dom bocdinaḡ. Mba. Iḡ kêḡ bu suḡ atu ma seḡ lau sac hoḡ su siḡga, magoc Noa naḡ tôc lêḡ gitêḡ ti ndê gôlôwac 7, naḡ Anôtô gêm ḡac sa. ⁶ Ma gauc nem malac atu Sodom ma Gomora ti lau hoḡ naḡ sêndôc dinaḡ, naḡ Anôtô kêḡ ya gêḡ su e ḡadaê ḡambwa yêc. Gêḡ dau tôm dôhônḡ pi gêḡ naḡ lau naḡ sêsap mêtê sac dôḡ, naḡ oc sêtap sa tēḡ bêc ḡambu-ḡga. ⁷ Têḡ ndoc dinaḡ Anôtô kêgaho Lot su yêc malac Sodom, bu iḡ ḡac gitêḡ naḡ ḡalôm ḡawapac ḡandô tu lau sac malac dinaḡ-ḡga si mêtê ḡadômbwi tidau-tidau-ḡga. ⁸ Yomandô. Lot iḡ ḡac gitêḡ ma ndê ḡalôm ḡawasi. Ma mêtê sac naḡ iḡ ḡô ti gêlic yêc malac dinaḡ tôm bêc hoḡ, naḡ kêḡ wapac iḡ ndê ḡalôm. ⁹ Yom hoḡ dinaḡ tôc asê bu lau naḡ sêsap Anôtô ti ndê lêḡ dôḡ, naḡ Pômdau gitôm bu nem ḡac si yêc ḡawapac ti saê naḡ tap ḡac sa. Ma iḡ gitôm bu hê lau sac si yom dôḡ e iḡ kêḡ ḡagêyô tēḡ ḡac tēḡ bêc ḡambu-ḡga. ¹⁰ Ma iḡ oc kêḡ ḡagêyô sac sambuc tēḡ lau naḡ sêḡkuc mêtê ḡalôm akwa-ḡga naḡ kôm ḡac ḡadômbwi sa yêc iḡ aḡḡo-ḡga, ma sêtec bu sêsôc Pômdau me lau daḡ ḡapu.

Kêdôhônḡwaga tasanḡ si lêḡ

Kêdôhônḡwaga tasanḡ naḡ sêmbô sêwhiḡ mac, naḡ sêtoc dau sa ma sêkôm gêḡ hoḡ yêc lau aḡḡo-ḡga ti maya pac. ḡac sêtoc dau dom tu sêsôm yom sac-sac pi Anôtô ndê lau ti ḡawasi.* ¹¹ Anôtô dau ndê aḡela naḡ si ḡaclai ti ḡanḡa hôc gêlêc ḡac lau dau si su, naḡ sêḡḡliḡ yom me sêsôm yom sac daḡ

* **2:10:** Lau ti ḡawasi - yêc ndê bapia, Pita to yom tigeḡ naḡ ‘ḡawasi.’ Lau ḡatô gauc gêm bu yom dau hêganônḡ aḡela, magoc lau ḡatô gauc gêm bu yom dau hêganônḡ lau sêkêḡ whiḡ-ḡga, me lau sêkêḡ whiḡ-ḡga si lau bata.

pi lau ti n̄awasi yêc Pômdau an̄gô-n̄ga dom. ¹² Magoc kêdôhôn̄waga tasan̄ dinan̄ sêsôm yom sac-sac daêsam pi Anötö ndê gêñ nan̄ sên̄yalê n̄ahu dom. N̄ac sêtôm bôclai nan̄ sên̄yalê lêng malô ti gauc n̄ayham dan̄ dom, nan̄ lau sêlô sip huc ma sic ndu. Ma tôm bôclai sic waê bu sên̄inga, dec kêdôhôn̄waga tasan̄ dinan̄ oc sên̄inga bocdinan̄.

¹³ Anötö oc kêñ n̄agêyô sac têng n̄ac ô sac nan̄ sêkôm têng lau. N̄ac atac whin̄ mêtê sênôm ti sên̄eñ asam-n̄ga, ma maya mbasi dec sêkôm têng acsalô eñ. Têng ndoc sêndôc ti señ gêñ sêwhin̄ mac, nan̄ sêhu si mêtê sac sin̄ dan̄ dom, ma bocdinan̄ sêkôm mac nem waêm n̄ayham tisac. ¹⁴ N̄ac lau tagatu mockain̄-n̄ga, nan̄ si n̄alôm ti gauc sap mêtê sac dôn̄ n̄apan̄. N̄ac sêtim lau nan̄ si sêkên̄ whin̄ babalê, ma sêhê n̄ac bu sêkôm sac sêwhin̄ n̄ac. Ma n̄ac lau gwalam akwa tu tagatu lau si gêñ-n̄ga. Bocdinan̄ dec sic waê bu sêtap Anötö ndê atac n̄andê sa. ¹⁵ N̄ac sêhu lêng solop sin̄ gacgeñ, ma sên̄kuc Beo atun̄gac Balam ndê lêng. N̄gac dau atac whin̄ mone hóc gêlêc, dec kôm sac tu tap awa sa-n̄ga. ¹⁶ Ma tu in̄ ndê lêng dinan̄-n̄ga dec Anötö kêñ don̄ki dan̄ sôm in̄. Don̄ki dau in̄ gêñ sôm yom-n̄ga dom, tigen̄ Anötö kôm in̄ sôm yom tôm n̄amalac, bu lhac propet dau ndê lêng gauc mbasi-n̄ga ahuc.

¹⁷ Lau dinan̄ sêtôm bubata nan̄ tibasô ma yawalec nan̄ mbu oc soc su nin̄ga n̄agahô eñ. Anötö kêmasan̄ gamen̄ n̄asec atu dan̄ tu n̄ac sêndôc-n̄ga. ¹⁸ N̄ac sêsôm yom n̄ambwa-n̄ambwa tu sêtoc dau sa-n̄ga. Ma sên̄sahê bu sêtim lau sêkên̄ whin̄-n̄ga wakuc bu sêmbu sêtêng lêng sac-n̄ga nan̄ n̄asawa apê eñ sêhu sin̄ su, nan̄ sêndi. N̄ac sên̄gilí lau kain̄ dinan̄ bu sêsa lêng n̄alôm n̄agalac-n̄ga, nan̄ meñ akên̄ n̄alôm akwa. ¹⁹ N̄ac sêndôhôn̄ lau dau bu yao dan̄ yêc dom, dec sêtôm bu sêkôm gêñ tôm si atac whin̄. Magoc n̄ac dau n̄ac lau akin̄ n̄ambwa ma mêtê sac ti n̄ac si n̄adau. Tôm mac an̄yalê su, gêñ sake nan̄ ndê n̄aclai gêm gôlin̄ yac, nan̄ ti yac neñ n̄adau ma tam akin̄ in̄. Tu mêtê sac dinan̄-n̄ga, dec sic waê bu sên̄inga.

²⁰ Bu lau nan̄ sên̄yalê yac neñ Pômdau ma N̄gac Gêm Yac Si-n̄ga Yisu Kilisi, nan̄ sêhu lêng sên̄inga-n̄ga sin̄ su. Magoc n̄ac bu sêmbu sêtêng lêng sac-n̄ga dau tiyham, goc

mêtê sac ku n̄ac dulu. N̄ac sêkôm dandi sêtisac sambuc, hóc gêlêc n̄amata-n̄ga su. ²¹ N̄ac bu sên̄yalê lêng gitên̄ dan̄ su dom, nan̄ oc n̄ayham hóc gêlêc sên̄yalê su ma sêhu sin̄, ma sêpuc dômbwê Pômdau ndê yomsu dabun̄ nan̄ aposel sic dulu têng n̄ac. ²² Gauc nem yom gôlin̄ lu nan̄ lau sêsôm bocdec bu, “Giam dan̄ guluc ma kac dau kwi gi gêñ tiyham,” ma “Bôc nan̄ sên̄gwasiñ n̄awasi sa, nan̄ mbu gi gic matob tiyham.” Yom gôlin̄ lu dinan̄ hêganôn̄ lau tasan̄ dinan̄ solop. N̄ahu bu sên̄yalê Pômdau su, magoc sêmbu sêtêng lêng sac-n̄ga tiyham.

3

Pômdau ndê bêc mbu meñ-n̄ga

¹ O aneñ lau atac whin̄-n̄ga, kwahic dec aô gato bapia tilu-n̄ga têng mac. Bapia lu-lu bu sêpuc yom n̄andô nan̄ akôc sa su, nan̄ dôn̄ yêc nem gauc n̄apan̄, ma bu êngilí mac bu akôc gauc n̄ayham eñ. ² Aô tac whin̄ bu mac akôc gauc tiyham pi yom nan̄ propet dabun̄ sêhoc asê mun̄ su, ma pi yom nan̄ yac neñ Pômdau ma N̄gac Gêm Yac Si-n̄ga gic atu ma kêñ têng lau aposel bu sêndic dulu têng lau.

³ Gêñ atu nan̄ aô bu wakên̄ puc mac pi, nan̄ bocdec bu. Gauc nem bu têng têm n̄ambu-n̄ga lau oc sêmeñ nan̄ sêkôm gêñ hon̄ tôm n̄ac dau si atac whin̄, ma sêsu mac susu ma sêpu Anötö ndê lêng. ⁴ N̄ac oc sêsôm, “Yisu sôm bu oc mbu meñ ma kôm gêñ hon̄ tiwakuc, a? In̄ mbo nde? Têng ndoc daman̄i sêmbac ndu ma meñ têng kwahic dec, nan̄ dalic bu gêñ dan̄ tiwakuc dom, ma gêñ hon̄ yêc tôm têm n̄amata-n̄ga andô, têng ndoc nom ti gêñ hon̄ sêhoc asê ma kêsêlêng meñ.” ⁵ Lau nan̄ sêsôm yom kain̄ dinan̄, sêsêc Anötö ndê n̄aclai, nan̄ sên̄yalê su, nan̄ ahuc. Bu n̄ac sên̄yalê su bu wandêc dan̄ su Anötö sôm yom n̄a whansun̄ n̄ambwa ma undambê hóc asê, ma in̄ sôm bu bu lêc dau sa ndi poc dau-n̄ga, e gamen̄ tibasô yêc bu n̄asawa. ⁶ Ma tin̄ambu in̄ kêñ bu dau dinan̄ sun̄ e señ nom ti gêñ hon̄ su sin̄ga. ⁷ Ma Anötö kêmatin̄ yom tidôn̄ whin̄, bu ya oc neñ undambê ti nom kwahic dec-n̄ga su, têng bêc nan̄ in̄ oc êmatôc lau hon̄, ma señ lau sac su sên̄inga.

⁸ O aneñ lau atac whin̄-n̄ga. An̄lhin̄ sin̄ dom bu Pômdau gêlic bêc tigen̄ gitôm yala 1,000, ma yala 1,000 gitôm bêc tigen̄. ⁹ Lau

ɲatô sêlic bu Pômdau mbu meɲ ɲagahô dom, dec sêkôc gauc so ma sêsôm bu yom ɲatô naɲ inɲ gic bata su, naɲ inɲ oc kôm ɲandô sa ɲagahô dom. Magoc mba. Inɲ kôc ndê ɲalôm dôɲ tu mac-ɲga, ɲahu bu inɲ tec bu lau daɲ sêniɲga, magoc tac whiɲ bu lau hoɲ sênem si ɲalôm kwi ma sêhu sac siɲ. Tu dinaɲ-ɲga dec inɲ mbu meɲ ɲagahô dom.

¹⁰ Magoc Pômdau ndê bêc mbu meɲ-ɲga oc hôc asê ɲapuc mbasi tôm lau kaɲ si ndoc sêmeɲ-ɲga. Undambê oc hê su ti ɲakêcsia atu, ma ya oc neɲ nom ti gêɲ hoɲ naɲ yêc nom ti umboɲ ɲapu, naɲ su sêniɲga.

¹¹ Akôc gauc ɲapep. Gêɲ hoɲ oc sêniɲga ɲalêɲ dinaɲ, ma bocdinaɲ dec mac gauc gêm bu lêɲ bocke solop gic waê yac lau dakêɲ whiɲ-ɲga bu taɲkuc? Solop bu mac asa lêɲ dabuɲ, ma akôm mêtê naɲ Anötô tac whiɲ eɲ. ¹² Ahôɲ Anötô ndê bêc ɲambu-ɲga ti aɲkuc lêɲ bocdinaɲ, ma akôm gêɲ hoɲ tu bu bêc dau hôc asê ɲagahô-ɲga.* Têɲ bêc dinaɲ ya oc neɲ gêɲ undambê-ɲga ti gêɲ nom-ɲga hoɲ su. ¹³ Magoc Pômdau gic bata nom ti undambê wakuc têɲ yac, naɲ oc ti lau gitêɲ si gameɲ sêmbô-ɲga. Kwahic dec yac taɲkwê bu dambo dinaɲ, ma dahôɲ bu gêɲ dau hôc asê.

¹⁴ Aneɲ lau atac whiɲ-ɲga, mac akêɲ batam gêɲ dau ambo, ma tu dinaɲ-ɲga dec akêɲ nem ɲalôm sambuc bu asa nem lêɲ hoɲ gitêɲ eɲ, e bêc ɲambu-ɲga hôc asê. Ma bocdinaɲ dec Pômdau oc tap giso daɲ sa yêc mac-ɲga dom. Inɲ oc lic bu mac nem lêɲ hoɲ ɲawasi, ma mac oc atôm bu ambo inɲ aɲgô-ɲga ti yom malô. ¹⁵ Aɲyalê bu Pômdau gic têku inɲ ndê têm mbu meɲ-ɲga ma kôc ndê ɲalôm dôɲ, tu bu kêɲ ɲasawa têɲ lau daêsam bu sênem dau kwi ma sêtap inɲ ndê mwasinɲ nem ɲac si-ɲga sa. Anötô kêɲ gauc ɲayham têɲ yac neɲ asidôwa atac whiɲ-ɲga Pol, dec inɲ to yom kainɲ tigenɲ têɲ mac. ¹⁶ Yêc inɲ ndê bapia hoɲ inɲ to yom pi gêɲ hoɲ dindec. Yom ɲatô naɲ inɲ to sip ndê bapia, naɲ ɲahu sip ɲalôm gi, ma lau gauc babalê naɲ sêkêɲ whiɲ gwalec, naɲ sêɲsôɲ Pol ndê yom ɲatô ma sêɲsôɲ Anötô ndê yom naɲ sêto yêc, naɲ

ɲatô bocdinaɲ. Tu ɲac si lêɲ dinaɲ-ɲga dec ɲac oc sêniɲga.

¹⁷ O aneɲ lau atac whiɲ-ɲga naɲ asap Kilisi dôɲ ambo. Aô gakêɲ puc mac gwananɲ su, ma bocdinaɲ dec ayob daôm ɲapep bu lau naɲ sêsôc Anötô ndê yom ɲapu dom, naɲ sêɲsôɲ mac, me sêkac mac su yêc Kilisi dom. ¹⁸ Asap yac neɲ Pômdau ma ɲgac Gêm Yac Si-ɲga Yisu Kilisi ndê mwasinɲ dôɲ, bu nem ɲandô daêsam yêc mac nem ɲalôm, ma mac nem gauc aɲyalê inɲ-ɲga êɲsôwec tiatu-tiatu ndi e ati gwalam akwa akêɲ whiɲ-ɲga. Datoc inɲ ndê waê sa kwahic dec ma tôm bêc sambob. Yomandô.

* **3:12:** Yêc ɲabatiɲ 9 Pita sôm bu Pômdau gic têku inɲ ndê têm tu mbu meɲ-ɲga bu kêɲ ɲasawa têɲ lau bu sêkac si ɲalôm kwi. Ma yêc Mat 24:14 Yisu sôm bu bêc ɲambu-ɲga oc hôc asê dom e ɲawaê ɲayham nem nom ɲagameɲ hoɲ ahuc. Pita gêm la lau dau bu sêsa lêɲ gitêɲ eɲ, tu bu lau sêlic ma sêkêɲ whiɲ Yisu-ɲga. Yac dakôm bocdinaɲ, ma datenɲ mbec ti dapuc gwelenɲ ɲawaê ɲayham-ɲga dôɲ, dec bêc ɲambu-ɲga dau oc hôc asê ɲagahô.

Jon ndê bapia *η*amata-*η*ga Yom whê bapia dindéc sa-*η*ga

Ngac nan to bapia dindéc, nan whê dau sa yêc bapia dau *η*alôm dom, magoc lau tiguauc daêsam sêsôm bu Jon, Yisu ndê aposel nan to Jon ndê *η*awaê *η*ayham, nan to bapia dindéc whi*η*. In to bapia dindéc gic lau sêkê*η* whi*η*-*η*ga hon *η*awaê. Lau *η*atô gauc gêm bu Jon to bapia dindéc têt*η* ndoc in ti *η*amalac andô ma ndöc malac Epesas, ma bocdina*η* in to bu lau game*η* Esia-*η*ga sêsam mu*η*.

Jon kê*η* puc lau sêkê*η* whi*η*-*η*ga pi kédôhôn*η*waga tasan nan sêsôm bu *η*amalac si *η*amlic ma gêt*η* nom-*η*ga hon tisac su. Bocdina*η* sêsôm yom pi Anötö ndê Atu (Mesaya) bocdec bu, oc tôm dom bu in sip nom ma mbo tôm *η*amalac. Ma sêsôm bu Yisu in *η*amalac *η*ambwa, ma sêkê*η* whi*η* dom bu in Anötö ndê Atu me Anötö *η*andô. *η*ac sêtoc lau si gauc sa kêlêc ma sêsôm bu datap gauc sa, dec tôm bu dambo dawhi*η* Anötö. Ma sêlic *η*amalac si lêt*η* gitôm gêt*η* *η*ambwa, dec sêhêgo dau pi mêtê atac whi*η*-*η*ga dom, ma gauc gêm bu oc tôm bu lau sêkê*η* whi*η*-*η*ga sêkôm mêtê sac *η*apa*η*.

Jon kê*η* puc in ndê lau bu sêsôc yom tasan kain*η* dina*η* *η*apu dom, ma sêsap yom *η*andô pi Yisu Kilisi ma mêtê atac whi*η*-*η*ga dô*η* *η*anga.

*Anötö ndê Atu me*η* mbo nom ti *η*amalac *η*andô*

¹⁻² Yac bu ahoc yom *η*andô asê têt*η* mac, pi Yisu nan dasam bu ‘Yom Tanli-*η*ga.’ In yac ne*η* dambo tanli *η*apa*η*-*η*ga *η*ahu, nan mbo whi*η* Dama*η* Anötö têt*η* têm *η*amata-*η*ga andô, ma ti*η*ambu hoc dau asê têt*η* yac. In me*η* mbo nom whi*η* yac, dec yac alic in pi tanôn*η*, amasec in *η*a aman*η*, ma an*η*ô in dau ndê yom. Ma bocdina*η* dec yac bu apuc yom pi tanli *η*ahu dau dô*η* bu yom *η*andô. ³ Aêc! Yac ahoc yom asê têt*η* mac, pi in nan yac alic ti an*η*ô su. Yac atac whi*η* bu mac akôc yom dau sa, dec yac hon oc

dapi*η* dau*η* dô*η* ti dasap yom *η*andô pi Yisu dô*η*. Ma yom *η*andô dau oc pi*η* yac hon dô*η* danem dami*η* Dama*η* Anötö lu in ndê Atu, Yisu Kilisi. ⁴ Yac ato yom dindéc têt*η* mac, ma akê*η* batan*η* bu mac oc akôc sa, dec oc kôm yac hon datisambuc.

*Tansêlêt*η* dambo Anötö ndê *η*awê *η*alôm*

⁵ *η*awaê nan Yisu dau gic dulu têt*η* yac, nan yac ahoc asê têt*η* mac bocdec bu, Anötö in *η*awê *η*adau, ma mêtê *η*asec-*η*ga dan yêc in-*η*ga dom. ⁶ Bocdina*η* yac bu dasôm bu dati Anötö ndê lau, tige*η* dasa lêt*η* *η*asec-*η*ga, goc yac lau tasan, ma tan*η*kuc yom *η*andô dom. ⁷ Magoc yac bu dasa ne*η* lêt*η* dambo *η*awê *η*alôm gitôm Anötö dau mbo *η*awê *η*alôm, dec *η*awê dau pi*η* yac dô*η* dawhi*η* dau*η*, ma in ndê Atun*η*gac Yisu ndê dac oc ê*η*gwasin*η* yac ne*η* sac hon su. ⁸ Yac bu dasôm bu yac ne*η* sac mbasi, dec oc tan*η*sau dau*η*, ma yom *η*andô yêc yac ne*η* *η*alôm dom. ⁹ Magoc yac bu dapu dau*η* ma dahoc ne*η* sac asê têt*η* Anötö, dec dakê*η* whi*η* bu in oc suc yac ne*η* sac kwi, ma ê*η*gwasin*η* yac ne*η* *η*alôm *η*awasi sa tiyham. Bu Anötö kôm gêt*η* gitêt*η* e*η*, ma dakê*η* whi*η* bu gêt*η* bocke nan in kêmati*η* tidôn*η* bu kôm, nan in oc kôm. ¹⁰ Yac bu dasôm bu yac ne*η* sac mbasi, nan tôc asê bu dalic Anötö ndê yom gitôm yom tasan, ma in ndê yom *η*andô dan yêc yac ne*η* *η*alôm dom.

2

*Yisu gêm yac awhan*η* têt*η* Dama*η**

¹ O ane*η* balêkoc, aô atac whi*η* bu mac ahu mêtê sac sin*η* gacge*η*, ma tu dina*η*-*η*ga dec aô gato yom dindéc têt*η* mac. Tige*η* yac ne*η* dan*η* bu kôm sac ma pu dau, goc yac ne*η* *η*gac nem yac awhan*η*-*η*ga mbo bu nem yac sa. In *η*gac gitêt*η* Yisu Kilisi, ma in oc lhac *η*alhu ma nem yac awhan*η* têt*η* Dama*η*. ² In kê*η* dau ti da ma mbac ndu ô yac, ma gêmlihi yac ne*η* sac *η*atôp su. Magoc in kôm gêt*η* dau tu yac tan*η*wasêt*η*-*η*ga dom, in gêmlihi lau nom-*η*ga hon si sac *η*atôp bocdina*η*.

³ Yac bu dana*η* wambu in ndê yomsu, dec oc tôc asê bu tan*η*yalê in tidôn*η*. ⁴ Asa nan sôm bu, “Aô kayalê in tidôn*η*,” tige*η* dan*η*ga wambu in ndê yomsu dom, nan kôm tasan, ma yom *η*andô yêc in ndê *η*alôm dan*η* dom.

⁵ Magoc asa nanj kôc Anötö ndê yom sa ma danja wambu, nanj Anötö ndê mêtê atac whinj-nga gêm nandô su yêc inj ndê nalôm. Ma yac tanyalê bu dati Anötö ndê lau nalêj bocdec. ⁶ Yac bu dasôm bu dati inj ndê lau, nanj goc dasa lêj gitêj tôm Kilisi dau manj.

Yisu ndê yomsu pi mêtê atac whinj-nga

⁷ Aneñ lau atac whinj-nga. Aö bu wapuc yomsu nanj mac akôc su têj ndoc mac akêj whinj tiwakuc, nanj dôj, magoc aö bu wato tôm yomsu wakuc dom. Inj yomsu akwa nanj mac anjô têj ndoc lau sêhoc yom pi Yisu asê têj mac. ⁸ Magoc kwahic dec aö bu wato yomsu dau tiwakuc tiyham têj mac. Yisu ndê lêj honj tôc yomsu na-nandô asê, ma mac nem lêj wakuc kôm yomsu dau nandô sa bocdinañ. Bu têm nasec-nga kêpiñ bu pacndê, ma nawê nandô dau po asê su.

⁹ Asa nanj sôm bu inj mbo nawê nalôm, tigenj atac whinj inj ndê asidôwai dom, nanj gacgenj mbo nasec nalôm. ¹⁰ Magoc asa nanj tac whinj inj ndê asidôwai, nanj mbo nawê nalôm, ma tu dinañ-nga gêj danj oc kôm inj peñ dom. ¹¹ Aö wasôm tiyham, bu asa nanj gêlic inj ndê asidôwa sac, nanj mbo nasec nalôm. Inj kêsêlêj mbo nasec, ma nasec dau kôm inj tandô tipec e inj kêyalê gameñ nanj inj kêsêlêj mbo, nanj dom.

¹² O aneñ balêkoc, aö gato yom dindec têj mac, nahu bu Anötö suc mac nem sac kwi su tu Yisu ndê naê-nga. ¹³ Ma aö gato yom têj mac lau andô, bu mac anyalê inj nanj mbo têj têm namata-nga ma mbo napanj. Ma aö gato yom têj mac lau batac, bu mac aku Sadañ dulu su. O aneñ balêkoc, mac anyalê Damañ tidôj su, dec aö gato yom têj mac. ¹⁴ Mac lau andô, mac anyalê inj nanj mbo têj têm namata-nga, ma mbo napanj, ma bocdinañ dec aö gato yom têj mac. Ma mac lau batac, mac alhac nanja ma danjam wambu Anötö ndê yom nanj tidôj yêc nem nalôm, ma mac aku Sadañ dulu su. Tu dinañ-nga dec aö gato yom dindec têj mac.

Dasap gêj nom-nga dôj dom

¹⁵ Asa nanj tac whinj gêj nom-nga, nanj Damañ Anötö ndê atac whinj yêc inj ndê

nalôm dom. Bocdinañ atac whinj nom ti gêj nom-nga dom. ¹⁶ Nahu bu lau nanj atac whinj gêj nom-nga kêlêc, nanj sêsa lêj nalôm nagalac-nga, nac tagatu gêj, ma sêtoc dau sa tu nac si gêj nom-nga-nga. Mêtê kainj dinañ inj mêtê nom dindec-nga nambwa, nanj nadasñ meñ akêj Damañ Anötö dom. Mba! ¹⁷ Ma nom dindec ti mêtê nom dindec-nga gic waê bu niñga, tigenj asa nanj sap Anötö ti inj ndê lêj gitêj dôj, nanj oc niñga dom, inj oc mbo tali napanj.

*Kilisi ndê Nacyo**

¹⁸ O aneñ balêkoc atac whinj-nga, têm kwahic dec-nga ti têm nambu-nga. Mac anjô su bu Kilisi ndê nacyo oc meñ, ma kwahic dec Kilisi ndê nacyo daêsam sêhoc asê yac su. Ma bocdinañ dec tanyalê bu têm nambu-nga dau dindec. ¹⁹ Lau dinañ muñ-nga sêmbo sêwhinj yac lau dakêj whinj-nga, magoc sêhu yac siñ, dec tanyalê bu nac yac neñ lau solop dom. Nac bu yac neñ lau solop, oc sêhu yac siñ dom.

²⁰ Tigenj Yisu kêj Nalau Dabuñ sip mac nem nalôm su, ma mac honj anyalê su bu yom bocke inj yom nandô. ²¹ Aö gato bapia dindec têj mac tu wawhê yom nandô sa têj mac-nga dom. Mba! Mac anyalê yom nandô su, ma yom tasanj danj meñ akêj Yom Nandô Nadau Anötö dom. ²² Aö bu watôc ngac tasanj-nda asê têj mac. Asa nanj sôm bu Yisu inj †Mesaya dom, nanj Kilisi ndê nacyo, ma sêc yom nandô pi Damañ Anötö lu Atu ahuc. ²³ Bu asa nanj sôm bu Yisu inj Anötö ndê Atu dom, nanj ti Damba ndê gêj dom. Magoc asa nanj kêj whinj bu Yisu inj Anötö Atu, nanj ti Damba ndê gêj. ²⁴ Ayob daôm napep bu yom nandô nanj mac anjô têj ndoc mac akêj whinj tiwakuc, nanj tidôj yêc nem nalôm napanj. Yom dau bu yêc nem nalôm napanj, dec yom dau piñ mac dôj am daminj Atunjac ma piñ mac dôj am daminj Damba whinj. ²⁵ Ma bocdinañ mac oc atap mwasiñ dandôc tanli napanj-nga sa, tôm inj gic bata têj yac su.

²⁶ Aö gato yom dindec bu wakêj puc mac pi lau nanj bu sêjsau mac. ²⁷ Anjô

* **2:17:** Kilisi ndê nacyo - yêc Yom Grik sêto 'anti-kristos.' Yom dau danem kwi bu 'Inj nanj bu kôc †Mesaya (Kilisi) ndê mala,' ma yom dau hêganôj lau tasanj nanj sêjsau lau bu nac Mesaya dau, ma sêsêc yom nandô pi Yisu ahuc. Jon to yom natô pi nac yêc 1 Jon 4:1-6.

su nan! Nalau nan gêm gôlin lau tasan dinan, in Nalau Dabuñ dom. Magoc Yisu kên Nalau Dabuñ têt mac su, ma in Nalau Yom Nandô-nga. Ma in mbo nem ñalôm ñapañ bu êndôhôn mac pi gêt hon. Tu dinan-nga mac apônda lau tu sêndôhôn mac-nga dom. Bocdinañ ankcuc yom nan Nalau Dabuñ kên têt mac, ma asap Yisu dôñ ñapañ.

Anötö ndê Balêkoc

²⁸ Aneñ balêkoc, aö wasôm têt mac bu asap Kilisi dôñ. Ma boc-dinañ têt ndoc in mbu men ma hoc dau asê, nan yac oc dalhac in anğô-nga ti atac pa su ma mayañ dauñ dom. ²⁹ Mac anyalê su bu in ndê lêt hon in lêt gitêt en, ma bocdinañ anyalê bu lau hon nan sêsa lêt gitêt, nan Anötö kôm ñac sêtihakuc sêti in ndê balêkoc su.

3

¹ Alic su nan. Damañ Anötö tac whin yac ndu andô, dec sam yac bu in ndê balêkoc. Ma yac dati in ndê balêkoc su yomandô. Magoc lau nom dindec-nga sênjalê yac bu Anötö ndê balêkoc dom, ñahu bu ñac sênjalê in dom boc-dinañ. ² O aneñ lau atac whin-nga, kwahic dec yac tanyalê su bu dati Anötö ndê balêkoc, magoc ñalêt bocke nan yac oc dambo têt têt ñambu-nga, nan Anötö tôc asê têt yac su dom. Tigen têt ndoc Yisu mbu men, nan yac oc dalic in ndê ñawasi ti lêt nan in dau mbo, ma tanyalê bu yac oc dambo ñalêt kain tigen. ³ Ma lau hon nan sêkêt bata gêt dinañ, nan sêmasañ dau si ñalôm ñawasi sa, ma sêsa lêt ñawasi tôm in dau.

⁴ Asa nan kôm sac, nan kêtgili Anötö ndê yomsu. Bu sac ñahu sip yac dakôm gêt nan so Anötö ndê yomsu. ⁵ Magoc mac anyalê bu Yisu sip men bu kôc yac neñ sac su. Ma in dau ndê sac mbasi. ⁶ Bocdinañ asa nan sap Yisu dôñ, nan hu mêtê sac sin ndic ñawaê. Magoc asa nan kôm sac ñapañ, nan ndê gauc sa pi Yisu dom, ma kêtalê in dom.

⁷ Aneñ balêkoc, ayob daôm bu ñamalac dan êñsau mac pi mêtê sac dom. Asa nan kôm mêtê ñayham, nan ti ñamalac gitêt kêtuc Yisu dau ndê lêt gitêt. ⁸ Magoc asa nan kôm sac, nan ti Sadañ ndê. Bu Sadañ dau kôm sac têt têt ñamata-nga andô ma kôm ñapañ e men. Anötö ndê Atu sip nom

men nan ñahu bocdec bu, tu bu sen Sadañ ndê gwelen su. ⁹ ñamalac bocke nan Anötö kôm in tiwakuc, nan puc dômbwê mêtê sac. ñahu bu Anötö ndê yom yêc in ndê ñalôm gitôm gêt ñawhê ñayham. Yomandô! Gitôm dom bu in sap mêtê sac dôñ, ñahu bu Anötö kôm in tiwakuc su. ¹⁰ Tu dinan-nga dec tanyalê yêc awê lau bocke nan sêti Anötö ndê balêkoc, ma ñac nan sêti Sadañ ndê. Lau nan sêsap lêt gitêt dôñ dom, ma ñac nan sêtec si asidôwai, nan sêti Anötö ndê balêkoc dom.

Mêtê atac whin asidôwai-nga

¹¹ Yom atu nan sêhoc asê têt mac têt ndoc mac akêt whin tiwakuc, nan bocdec bu, yac atac whin neñ asidôwai sêkêt whin-nga dandic ñawaê. ¹² Ankcuc Kein dom, bu in kêtuc lêt atac whin-nga dom. In Sadañ ndê atu, ma gic asi Abel ndu. ñahu bu in dau ndê lêt sac, ma in gêm lêtun Abel ndê lêt solop.

¹³ O asidôwai. Lau nom-nga bu sêtec mac, nan ahêgo daôm dom. ¹⁴ Yac tanyalê bu dahu sen dambac ndu-nga sin, ma dambo sen dandöc tanli-nga. ñahu bu yac atac whin asidôwai. Lau nan atac whin asidôwai dom, nan gacgen sêmbo sen sêmbac ndu-nga. ¹⁵ Asa nan atac tec in ndê asidôwa, nan Anötö gêtic in gitôm ñac ndic ñamalac ndu-nga. Ma mac anyalê su bu asa nan gic ñamalac ndu, nan wêtain gameñ dandöc tanli ñapañ-nga dom.

¹⁶ Yac tanyalê mêtê atac whin-nga ñahu bocdec bu. Yisu Kilisi dau mbac ndu tu yac-nga. Bocdinañ dakêt dau sambuc tu danem asidôwai sa-nga e tôm dambac ndu tu ñac-nga. ¹⁷ Asa nan gêtic asidôwa dan pônnda dau, ma ndê gêt yêc tu nem in sa-nga, magoc tawalô in ma gêm in sa dom, nan tôc asê bu Anötö ndê mêtê atac whin-nga yêc in ndê ñalôm dom. ¹⁸ O aneñ balêkoc, yham dom bu dasôm bu yac atac whin asidôwai ña yom ti whañsun ñambwa. Danem ñac sa, goc tôc asê bu yac atac whin ñac yomandô.

Dalhac ti atac pa su yêc Anötö anğô-nga

¹⁹⁻²⁰ Bocdinañ, yac bu atac whin neñ asidôwai, goc tanyalê tidôn bu tankcuc lêt yom ñandô-nga. Magoc yac bu ñalôm ñawapac yêc Anötö anğô-nga tu mêtê ñatô

nañ dakôm-nga, nañ goc gauc nem yom bocdec bu. Anötö kêyalê yac neñ ñalôm ti gêñ hoñ, ma in ndê tawalô in gêñ atu. Ma yom dau gitôm bu kôm yac ñalôm pêñ dôñ. ²¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, yac bu ñalôm lu-lu tu neñ lêñ-nga dom, dec oc tôm bu datigasuc Anötö ti atac pa su. ²² Ma tañyalê bu gêñ nañ daten, nañ in oc kêñ têt yac. Nahu bu yac dasôc in ndê yomsu ñapu, ma dakôm mêtê nañ in gêlic ñayham. ²³ Ma in ndê yomsu dau bocdec bu. Dakên whiñ in ndê Atu Yisu Kilisi, ma atac whiñ neñ asidôwai tôm in gic atu yac. ²⁴ Lau hoñ nañ dañga wambu Anötö ndê yomsu, nañ sêmbo in ñalôm, ma in mbo ñac ñalôm. Ma tañyalê bu in mbo yac ñalôm, tu Nalau Dabuñ nañ in kêñ têt yac-nga.

4

Tañsahê ñalau hoñ

¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, akên whiñ lau hoñ nañ sêsam dau bu Anötö ndê propet, nañ dom. Mba! Ayob daôm ñapep, bu propet tasan daêsam sêhôt asê su. Bocdinañ añsahê ñac si yom, tu bu alic bu Anötö ndê Nalau gêm gôlin ñac, me mba. ² Ma mac oc añyalê Anötö ndê Nalau ñalên bocdec. Asa nañ sôm bu Yisu Kilisi meñ ti ñamalac ñandô ma mbo nom, nañ Anötö ndê Nalau gêm gôlin in. ³ Tigen lau hoñ nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, nañ sêkôt Anötö ndê Nalau dom. Nalau nañ gêm gôlin ñac, nañ Kilisi ndê ñacyo ndê. Mac aňgô su bu Kilisi ndê ñacyo oc meñ, ma in meñ hôt asê nom su.

⁴ Aneñ balêkoc, mac ati Anötö ndê, ma mac aku ñac lau tasan dinañ dulu su. Nahu bu Anötö ndê Nalau nañ mbo mac nem ñalôm, nañ hôt gêlêc Sadañ, nañ mbo lau nom-nga si ñalôm, nañ su. ⁵ Lau tasan dinañ si ñahu yêc nom, ma sêsôm yom nom-nga ñambwa. Ma lau nom-nga sêkôt ñac si yom sa. ⁶ Magoc ñac sêkôt yac mba yom sa dom, ñahu bu ñac sêti Anötö ndê lau dom. Yac ati Anötö ndê, ma lau hoñ nañ sêñyalê Anötö, nañ sêkôt yac mba yom sa. Nalên dinañ dec yac tañyalê lau asa nañ Anötö ndê Nalau Yom Nandô-nga gêm gôlin ñac, ma lau asa nañ Sadañ ndê ñalau yom tasan-nga gêm gôlin ñac.

Mêtê atac whiñ-nga ñahu Anötö dau

⁷ O aneñ lau atac whiñ-nga, yac atac whiñ neñ asidôwai dandic ñawaê, bu mêtê atac whiñ-nga meñ akên Anötö dau. Lau hoñ nañ atac whiñ asidôwai, nañ Anötö kôm ñac sêtiwakuc, ma ñac sêñyalê in tidôn. ⁸ Asa nañ tac whiñ ndê asidôwai dom, nañ kêyalê Anötö dom, bu Anötö in mêtê atac whiñ-nga ñahu. ⁹ Ma in têt in ndê mêtê atac whiñ yac-nga yêc awê bocdec bu. In kêñ in ndê Atu tigen sip nom meñ, bu yac datap sen dandôt tañli-nga sa yêc in. ¹⁰ Yac neñ mêtê atac whiñ Anötö-nga nañ ti mêtê atac whiñ-nga ña-ñahu andô dom. Tigen Anötö ndê mêtê atac whiñ yac-nga, nañ mêtê atac whiñ-nga ña-ñahu andô. Bu in kêñ ndê Atu sip nom meñ, ma kêñ dau ti da bu nemlhi yac neñ sac ñatôp.

¹¹ O aneñ lau atac whiñ-nga, Anötö tac whiñ yac ndu andô, ma bocdinañ yac atac whiñ neñ asidôwai dandic ñawaê. ¹² Namalac dañ gêlic Anötö su dom, tigen yac bu atac whiñ neñ asidôwai ñandô, dec Anötö mbo yac neñ ñalôm, ma in ndê mêtê atac whiñ-nga gêm ñandô su yêc yac neñ ñalôm.

¹³ Yac tañyalê bu dambo in ñalôm ma in mbo yac ñalôm, tu Nalau Dabuñ nañ in kêñ têt yac-nga. ¹⁴ Damañ Anötö kêkin ndê Atu sip nom meñ bu nem lau nom-nga si. Yac alic su, dec ahoc asê têt lau bu yomandô. ¹⁵ Ma asa nañ kêñ whiñ ma sôm asê bu Yisu in Anötö ndê Atu, nañ mbo Anötö ñalôm ma Anötö mbo in ñalôm. ¹⁶ Yac tañyalê ti dakên whiñ su, bu Anötö atac whiñ yac ndu andô. Bu Anötö in mêtê atac whiñ-nga ñahu, ma asa nañ sap mêtê atac whiñ-nga dôñ, nañ mbo Anötö ñalôm, ma Anötö mbo in ñalôm. ¹⁷ Ma ñalên dau dinañ in ndê mêtê atac whiñ-nga gic dabin dau yêc yac neñ ñalôm, ma yac dasa neñ lêñ gitôm in ndê, tôm yac neñ têt dambo nom-nga hoñ. Tu dinañ-nga dec yac oc dalhac ti atac pa su têt bêt Anötö êmatôt yac-nga. ¹⁸ Têt ndoc Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga gic dabin dau su yêc yac neñ ñalôm, nañ yac datôt dañ tiyham dom. Magoc asa nañ têt dau tu Anötö ndê bêt matôt-nga, nañ têt asê bu Anötö ndê mêtê atac whiñ-nga gic dabin dau yêc in ndê ñalôm su dom.

¹⁹Yac tanjuc mêtê atac whiŋ-ŋga, ŋahu bu Anötö atac whiŋ yac muŋ su. ²⁰Asa naŋ sôm bu, “Aö atac whiŋ Anötö,” tigenj tec in ndê asidôwa, naŋ kôm tasanj. Ŋahu bu asa naŋ tec asidôwa naŋ inj gêlic su, naŋ gitôm dom bu tac whiŋ Anötö naŋ inj gêlic su dom. ²¹Ma Anötö gic yomsu yac bocdec bu, “Asa naŋ atac whiŋ aö, naŋ atac whiŋ inj ndê asidôwai maŋ.”

5

Dakêŋ whiŋ Yisu Kilisi, Anötö Atu

¹Lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ bu Yisu in Mesaya dau, naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc sêti in ndê balêkoc. Ma asa naŋ tac whiŋ Damba, naŋ tac whiŋ lau naŋ sêti in ndê balêkoc, naŋ sêwhiŋ. ²Ma yac datôc asê bu yac atac whiŋ Anötö ndê balêkoc ŋalêŋ bocdec bu, yac atac whiŋ Anötö dau, ma dasôc in ndê yomsu ŋapu. ³Yomandô! Yac atac whiŋ Anötö ŋalêŋ bocdec bu, daŋaŋ wambu in ndê yomsu. Ma in ndê yomsu kêŋ wapac yac dom. ⁴Lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc, naŋ sêku ŋaclai sac nom-ŋga dulu. Ma gêŋ naŋ ku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ yac neŋ dakêŋ whiŋ. ⁵Seŋ tigenj yêc bu daku ŋaclai sac nom-ŋga dulu, naŋ dakêŋ whiŋ bu Yisu in Anötö ndê Atu.

Gêŋ naŋ sêpuc yom ŋandô pi Yisu dôn

⁶Yisu Kilisi sip nom meŋ, ma bu ti dac whê in sa bu Anötö Atu. Bu ŋambwa dom, magoc bu ma dac whiŋ. Ma Ŋalau Dabuŋ, naŋ Ŋalau Yom Ŋandô-ŋga, naŋ puŋ yom ŋandô pi in dôn bocdinaŋ. ⁷Boc-dinaŋ, gêŋ tō sêwhê in sa, ⁸naŋ Ŋalau, bu, ma dac. Ma gêŋ tō dinaŋ sêpuc dau dôn. ⁹Yac dakôc yom naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ sa, ma bocdinaŋ yom bocke naŋ meŋ akêŋ Anötö, naŋ dakôc sa eŋ, bu Anötö ndê yom hôc gêlêc ŋamalac si yom. Ma Anötö kêŋ gêŋ tō dinaŋ tu bu whê in ndê Atu sa têŋ yac. ¹⁰Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ kôc Anötö ndê yom pi in ndê Atu sa sip in ndê ŋalôm. Magoc asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö

dom, naŋ tōc asê bu inj gêlic Anötö ndê yom gitôm yom tasanj. Ŋahu bu inj kêŋ whiŋ gêŋ naŋ Anötö kêŋ bu whê in ndê Atu sa, naŋ dom.

Mwasin dandöc tanli ŋapaŋ-ŋga

¹¹Ma yom naŋ Anötö hoc asê têŋ yac naŋ bocdec bu. Inj kêmwasin yac ŋa mwasin dandöc tanli ŋapaŋ-ŋga, ma datap mwasin dau sa yêc in ndê Atu. ¹²Asa naŋ kêŋ whiŋ Anötö ndê Atu, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa. Tigenj asa naŋ kêŋ whiŋ in ndê Atu dom, naŋ tap seŋ ndöc tali-ŋga sa dom.

¹³Mac lau naŋ akêŋ whiŋ Anötö ndê Atu. Aö gato yom dindec, ŋahu bu aö atac whiŋ bu mac anyalê tidôn bu mac atap mwasin andöc tamli-ŋga sa su. ¹⁴Bocdinaŋ têŋ ndoc naŋ yac bu dateŋ mbec têŋ Anötö, naŋ dateŋ ti atac pa su. Ma yac bu dateŋ gêŋ naŋ gi tap in ndê atac whiŋ sa, naŋ yac tanjalê bu in oc ŋgô yac neŋ mbec. ¹⁵Ma yac bu tanjalê bu inj kêŋ daŋga yac neŋ mbec su, goc tanjalê bu gêŋ naŋ dateŋ, naŋ inj oc kôm ŋandô sa.

Dateŋ mbec pi lau naŋ sêkôm sac

¹⁶⁻¹⁷Mac bu alic nem asidôwa daŋ kôm sac, goc atenj mbec têŋ Anötö bu nem in kwi e inj mbu meŋ mbo seŋ dandöc tanli-ŋga tiyham. Mêtê hoŋ naŋ so Anötö ndê lêŋ, naŋ mêtê sac, ma inj gêlic bu gêŋ ŋambwa dom. Magoc sac hoŋ gic waê lambwam dom. Atenj mbec tu lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga. Mêtê sac daŋ yêc, naŋ gic waê lambwam solop.* Atenj mbec tu lau naŋ sêkôm sac kaiŋ dinaŋ-ŋga dom, bu oc nem ŋac sa dom.

Yom ŋambu-ŋga

¹⁸Tanjâlê bu lau hoŋ naŋ Anötö kôm ŋac sêtiwakuc su, naŋ sêhu mêtê sac siŋ. Anötö ndê Atu yob ŋac ŋapep ma Sadaŋ gitôm dom bu êmasec ŋac. ¹⁹Ma yac tanjalê bu yac dati Anötö ndê balêkoc su, magoc lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ dom, naŋ sêmbô Sadaŋ ndê gôlinj ŋapu. ²⁰Ma yac tanjalê bu Anötö ndê Atu sip nom meŋ ma whê yac neŋ gauc

* **5:16-17:** Lau ti gauc mêtê-ŋga gauc gêm bu Jon ndê yom pi sac naŋ gic waê lambwam solop, naŋ ŋahu bocdec bu. Lau naŋ sêkôm mêtê sac ŋapaŋ ma sêlic bu gêŋ ŋambwa, naŋ gitôm sêpuc dômbwê Anötö ti inj ndê yom, ma sêpu Yisu ndê mbac ndu tu ŋac si sac-ŋga (Hib 6:4-6; 10:29-31). Tu ŋac si sac dinaŋ-ŋga dec ŋac sic waê bu sêsip lambwam sêndi. Ŋac si ŋalôm ŋadandi sa su, ma yac bu dateŋ mbec tu ŋac-ŋga, dec oc nem ŋac sa dom. Alic yom naŋ Yisu sôm pi sac naŋ Anötö oc suc kwi dom (Mat 12:31; ma Mak 3:29).

sa bu tanɣalê Anötö Yom Nandô Nɔ̄ɔ̄. Ma yac dambo in ɣalôm, ma dambo in ndê Atu, Yisu Kilisi ndê ɣalôm bocdinaɣ. In dau Anötö ɣandô, ma ti yac neɣ dandöc tanɣi ɣahu.

²¹ Aneɣ balêkoc, ayob daôm ɣapep bu anem akiɣ anötöi gwam dom.

Jon ndê bapia tilu-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Lau tigauc daêsam sêsôm bu Jon, nañ Yisu ndê aposel dan, nañ to bapia dindéc, magoc in sam dau bu 'ngac bata' dan, ma to dau ndê ñaê dom. In to bapia dindéc têt awê dan ti ndê balêkoc (1, 4-5), ma yêc bapia dau ñambu-nga, Jon kêt acsalô têt awê dau akêt in dôwawê dan ndê balêkoc (13). Lau daêsam gauc gêm bu yom pi awê lu dinañ hêganôn gôlôwac dabuñ toñ lu, ma yom pi inlu si balêkoc, nañ hêganôn lau sêkêt whiñ-nga nañ sêmbo gôlôwac dau ñalôm.

Jon to bapia dindéc tu puc ñac dôn bu sêsap yom ñandô ma mêtê atac whiñ-nga dôn. In kêt puc ñac pi lau nañ sêndôhôn yom tasan, nañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc, ma sêsôm bu Yisu in Anötö ndê Atu dom. Jon sôm têt lau sêkêt whiñ-nga bu sêmbo ahê lau kain dinañ hoñ.

Jon gêm mbec lau

¹ Aô ngac bata dec, gato yom têt am awê nañ Anötö kêtalin am sa su, ma têt am nem balêkoc. Yac hoñ dasap yom ñandô dôn, ma tu dinañ-nga aô tac whiñ mac kêtêc. Aô tanwasên dom, lau hoñ nañ sênjalê yom ñandô, nañ atac whiñ mac sêwhiñ. ² Nahu bu yom ñandô yêc yac neñ ñalôm, ma oc yêc yac ñalôm ñapan. ³ Damañ Anötö lu in ndê Atu Yisu Kilisi si mwasiñ ti tawalô ma yom malô whiñ yac lau nañ dasap yom ñandô ti mêtê atac whiñ-nga dôn.

Yom ñandô ma mêtê atac whiñ-nga

⁴ Aô gatap mac nem balêkoc ñatô sa, ma aô galic bu ñac sêsa lêt yom ñandô-nga sênkuc yomsu nañ Damañ Anötö kêt têt yac. Tu dinañ-nga aô atac ñayham atu. ⁵ O awê ñayham, kwahic dec aô bu wateñ mac bu asap yomsu dau dôn ñapan. Yac hoñ dakôc yomsu dau sa, têt ndoc yac dakêt whiñ tiwakuc. Ma bocdinañ dec aô gato tôm yomsu wakuc dom. Ma yomsu dau bocdec bu, yac atac whiñ neñ asidôwai

dandic ñawaê. ⁶ Ma mêtê atac whiñ-nga ñahu bocdec bu, yac dasa neñ lêt ti danañ wambu Anötö ndê yomsu. Yomsu dau mac ango têt ndoc mac akêt whiñ tiwakuc, ma yêc bocdec bu, asa nem lêt ti asap mêtê atac whiñ-nga dôn.

⁷ Lau tasan daêsam sêmbo nom, nañ sêsôm bu Anötö ndê Mesaya meñ mbo nom ti ñamalac ñandô dom, ma bocdinañ sêsêc yom ñandô pi Yisu ahuc. Asa nañ sôm yom dinañ, in tasan dinda ma Kilisi ndê ñacyo. ⁸ Bocdinañ ayob daôm ñapep bu sênsau mac e aso ñandô ñayham nañ mac am gwelen atu bu atap sa-nga, nañ dom. Alhac ñanga, tu bu atap ñandô dau sa. ⁹ Bu asa nañ kêtôhôn yom nañ so yom ñandô pi Yisu Kilisi, nañ meñ akêt Anötö ndê dom. Magoc asa nañ sap yom ñandô pi Yisu dôn ñapan, nañ ti Damba ndê, ma ti Atu ndê gêt whiñ. ¹⁰ Asa nañ bu têt mac meñ, magoc êndôhôn yom ñandô pi Yisu dom, nañ akôc in sa pi nem andu dom, ma akam in dom. ¹¹ Bu asa nañ kôc ñamalac kain dinañ sa, nañ wêtalin in ndê gwelen sac dinañ whiñ.

Yom ñambu-nga

¹² Yom daêsam yêc bu wakêt têt mac, tigen aô bu wato sip bapia dindéc dom. Aô gakêt batan bu wandic mac kêtê, goc danem yom-galôm anôn andô pitigen. Ma boc-dinañ yac oc datisambuc. ¹³ Am dôwamwê nañ Anötö kêtalin sa yêc gameñ dindéc, nañ ndê balêkoc sêkôm acsalô ñayham têt mac.

Jon ndê bapia titö-nga Yom whê bapia dindéc sa-nga

Namalac nan to bapia dindéc, nan sam dau bu 'ngac bata' dan, tòm ñamalac nan to 2 Jon. In to bapia dindéc têt ngac kêt whin-nga dan ñaê Gaius.

Jon kêkin lau ahen-nga ñatô sêsa si bu sêkôm gwelen sêwhin lau sêkêt whin-nga ton dan yêc gameñ Esia-nga. Magoc ngac dan ñaê Diotrepe kêt kisa Jon ndê lau, ma kêmasuc lau nan sêkôt lau dau sa, nan su yêc gôlôwac dabun dinan. Jon to bapia dindéc tu puc Gaius dôn ma kêpin in bu in puc lau ahen-nga dau dôn.

Jon to yom têt in ndê silip Gaius

¹ Aô ngac bata dec, gato yom dindéc têt Gaius, anen silip. Hêclu dasap yom ñandô dôn, ma tu dinan-nga dec aô atac whin am kêtéc. ² Anen ngac atac whin-nga, aô gateñ mbec têt Anötö bu yob am bu mbo ñayham en, ma bu nem mbec am nem gwelen hon, tòm in yob am gatôm ñapep. ³ Asidôwai ñatô sêhôt asê aô, ma sêsôm asê bu am sa nem lêt kêtuc yom ñandô ñapan, ma gêt hon nan am kôm, nan puc yom ñandô dôn. Ñac si yom dinan kôm aô tac ñayham atu. ⁴ Têt ndoc aô ganô ñawaê bu anen balêkoc ñatô sêñsêlêt tî sêsap yom ñandô dôn, goc aô atac ñayham kêtéc.

Jon kêpin Gaius ndê mêtê nem lau sa-nga

⁵ O anen ngac atac whin-nga, am gêm asidôwai nan sem gwelen ñawaê ñayham-nga, nan sa ñalêt ñayham en. Am kêyalê lau dau mun su dom, magoc têt ndoc ñac sic am kêsi, nan am yob ñac ñapep. ⁶ Ñac sic min têt gôlôwac dabun yêc gameñ dindéc, pi am nem mêtê atac whin-nga. Ñayham kêtéc bu am toc lau kain dinan sa gitôm Anötö ndê lau akin, ma gêm ñac sa ña gêt tu puc ñac dôn têt ndoc sêñsêlêt-nga. ⁷ Lau dau sêsa tu Yisu ndê ñaê-nga bu sênem mêtê, ma ñac takwê lau sambuc bu sênem ñac sa dom. ⁸ Ma tu dinan-nga yac lau dakêt whin-nga danem lau mêtê-nga kain dinan sa dandic

ñawaê. Dakôm bocdinan dec tòm yac dakôm gwelen yom ñandô-nga dawhin ñac.

Diotrepe ndê mêtê sac

⁹ Aô gato yom pi lau ahen-nga dinan têt am nem gôlôwac dabun su, tigen Diotrepe, ngac nan toc dau sa bu ngac ñamata-nga, nan kôt anen yom sa dom. ¹⁰ Bocdinan aô bu watêt mac waloc, goc wasôm in ndê mêtê sac asê yêc lau sêkêt whin-nga hon angô-nga. In kêgôlin yom sac pi yac, ma tec bu kôt asidôwai sa. Ma lau nan atac whin bu sêkôt asidôwai sa, nan in kalhac ñac ahuc, ma kêmasuc ñac su yêc gôlôwac dabun.

Anötö ndê lau sêkôm mêtê ñayham

¹¹ O anen ngac atac whin-nga, kôm mêtê ñayham en, ma êmkuc lau nan sêkôm mêtê sac, nan dom. Asa nan kôm mêtê ñayham, nan meñ akêt Anötö ndê, magoc asa nan kôm mêtê sac, nan kêyalê Anötö dom. ¹² Lau hon sêsôm yom ñayham pi Dimitrias, ma in ndê mêtê gitêt têt asê bu in kêtuc yom ñandô. Ma yac bocdinan bu apuc in dôn têt am bu ngac ñayham, ma am kêyalê bu yac mba yom in yom ñandô.

Yom ñambu-nga

¹³ Anen yom daêsam yêc bu wakêt têt am, tigen aô gatec bu wato têt am. ¹⁴ Aô gakêt batan bu ñasawa sauñ aô oc walic am, ma hêclu dasôm yom anôn pitigen. ¹⁵ Yom malô whin am. Am nem asidôwai nan sêmbo dec, nan sêkôm acsalô ñayham têt am. Ma ñac sêndac am bu sam yac mba asidôwai nan sêmbo dinan, nan si ñaê, ma kôm acsalô têt ñac bocdinan.

Jud ndê bapia Yom whê Jud ndê bapia sa-nga

Jud sam dau bu 'Jems asi.' Lau daêsam gauc gêm bu Jems dau in Yisu asi (Mat 13:55; Mak 6:3), nan ti lau sêkên whin-nga Jerusalem-nga si ngagôlôn (Apo 15:13; Gal 1:19). Jud to bapia dindêc têt lau sêkên whin-nga, magoc gameñ ti malac bocke nan nac sêmbo, nan in têt asê yêc bapia dindêc dom.

In to bapia dindêc tu bu kên puc lau sêkên whin-nga pi kêdôhônwaga tasan nan sênsôn yom pi Anötö ndê mwasin, ma sêndôhôn lau bu gitôm bu sêkôm mêtê sac daêsam, ma Anötö oc suc kwi. In bu puc lau sêkên whin-nga dôn bu sêlhac nannga ma sêkôc yom tasan dinan sa dom.

Jud ndê yom namata-nga

¹ Aö Jud, Yisu Kilisi ndê ngac akin ma Jems asi. Aö gato bapia dindêc têt mac lau nan Daman Anötö tac whin mac ndu andô, ma kêgalêm mac sa ati in ndê, ma piñ mac dôn am damin Yisu Kilisi tu yob mac-nga. ² Anötö ndê tawalô, ti yom malô ma in ndê atac whin nem mac hon ahuc êñlêc.

Jud kên puc nac pi lau nan sêndôhôn mêtê tasan

³ O anen lau nayham, anen nalôm kac aö bu wato yom têt mac pi Anötö ndê lêt nem yac si-nga, nan tap yac sa su. Magoc kwahic dec aö galic bu nawapac dan hêt asê, ma tu dinan-nga dec gato yom dindêc hêganôn nawapac dau. Aö bu wapuc mac dôn bu alhac nannga ma asap Anötö ndê yom nandô dakên whin-nga dôn. In kên yom dau têt in ndê lau dabun bu sêyob napep. ⁴ Nawapac dau hêganôn lau sac natô nan sêtec Anötö ndê lêt, nan sêsôc mac nem gôlôwac dabun nalôm sêmen sêsing sêmbo, ma sêndôhôn mêtê tasan. Nac sêsôm gitôm

bu dakôm mêtê sac napan, ma Anötö oc suc kwi. Bocdinan sênsôn yom pi Anötö ndê tawalô, ma sêsêc yac nen Nadau tigen, Pômdau Yisu Kilisi ahuc. Lau kain dinan, nac Anötö ndê lau dom, ma muñ-nga in ndê propet sêto yom pi ngagêyô nan in oc kên têt nac.

Ngagêyô nan Anötö kên têt lau sac

⁵ Yom pi ngagêyô dinan mac anjalê su, tigen aö wasôm tiyham bu mac gauc nem napep. Muñ-nga Pômdau kêgaho lau Israel-nga su yêc gameñ Isip-nga. Magoc tinambu nac si lau natô sêkên whin in dom ma sêli dau sa têt in, dec in sen nac su. ⁶ Ma gauc nem anjela nan dannga wambu Anötö dom, ma sêhu gameñ nan Anötö kên tu nac-nga yêc undambê, nan sin. Bocdinan in sô nac dôn na sen nannga bu sêmbo gameñ nasec-nga napan, e sêtap matôt sa têt bêt atu nan oc men sa tinambu. ⁷ Ma gauc nem lau nan muñ-nga sêndôc malac Sodom ti Gomora ma malac natô nan sêyêc malac lu dinan namakê. Nac sêkôm mêtê nalôm ngagalac-nga ma mêtê mockain-nga tidau-tidau, ma tu dinan-nga Anötö sen nac su. Gên dinan ti dôhôn ma kên puc yac pi ngagêyô nan lau sac oc sêtap sa yêc ya nan sa napan.

⁸ Ma lau tasan nan sêmbo mac nem gôlôwac dabun nalôm, nan sêsa lêt sac-nga gitôm lau namata-nga dinan. Lêt sêkôm sac-nga kalhac nac si gauc napan, ma nac si mêtê sac kôm nac nadômbwi sa yêc Anötö anjê-nga. Sêtoc dau sa ma sêsôc Anötö ma lau bata napu dom, ma sêsôm yom sac bu sêngwinin Anötö ndê lau ti nawasi.* ⁹ Magoc gauc nem Anötö ndê anjela namata-nga Maikel. Têt ndoc inlu Sadan sêsên dau pi Moses ndê namlan, nan in yob dau ndê whasun bu sôm yom sac pi Sadan dom. Magoc in sôm yom têt in bocdec bu, "Pômdau dau goc sôm am."†

Lau tasan si mêtê

¹⁰ Magoc lau tasan nan sêmbo sêwhin mac, nan sêsôm yom sac-sac pi gên dabun

* **1:8:** Lau ti nawasi - yêc ndê bapia, Jud to yom tigen nan 'nawasi.' Lau natô gauc gêm bu yom dau hêganôn anjela, magoc lau natô gauc gêm bu yom dau hêganôn lau sêkên whin-nga, me lau sêkên whin-nga si lau bata. Pita to yom kain tigen yêc 2 Pit 2:10. † **1:9:** Yom nan Maikel sôm têt Sadan nan sêto yêc Sek 3:2. Tigen yom pi Moses dinan yêc Yom Lênsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si buku akwa dan.

naŋ sênyalê dom. Tigenj mêtê sac nom-nga, naŋ tidônŋ ɲac su, naŋ sêŋkuc gitôm bôc gapuŋ naŋ gauc mbasi. Ma tu mêtê sac dinaŋ-nga dec ɲac oc sêniŋga.

¹¹ Oyaê! Lau dinaŋ oc sêtisac. ɲac sêŋkuc Kein ndê lêŋ. Ma ɲac sêkôm gêŋ tu sêkôc awa-nga ɲambwa, ma bocdinaŋ sêŋkuc Balam ndê giso. Ma ɲac sêli dau sa têŋ Anötö ti inŋ ndê lau bata, ma bocdinaŋ ɲac oc sêniŋga gitôm Kora.

¹² Têŋ ndoc mac lau akêŋ whiŋ-nga akac sa bu aneŋ gêŋ ma atêŋ mbec, naŋ ɲagahô lau sac dinaŋ sêsôc sêmeŋ ma seŋ gêŋ sêwhiŋ mac. Magoc ɲac maya dau tu ɲac si mêtê sac-nga dom, ma bocdinaŋ ɲac sêkôm gôlôwac dabuŋ si ɲaê ɲayham tisac. ɲac sêmwasinŋ dau ma gauc gêm lau ɲatô dom. ɲac lau sêhônŋ-sêhônŋ ɲambwa sêtôm yawalec naŋ puc pi meŋ ma mbu soc su giŋga. Ma ɲac sêtôm a naŋ gêm ɲandô tôm ɲandoc dom dec lau sêlêŋ su, ma bocdinaŋ a dau gitôm a naŋ mbac tidim lu. ¹³ ɲac si lêŋ gitôm gwêc ɲadinda, ma ɲac si mêtê mayanŋ-nga gitôm ɲapwic naŋ gwêc ɲamponŋ dau hu pi baô. Magoc ɲac maya dau dom. Ma ɲac sêtôm tata naŋ sêlhac si mala solop dom, ma bocdinaŋ Anötö kêyalinŋ ɲac si mala sa yêc gameŋ ɲasec-nga bu ɲac sêmbo ɲapanŋ.

¹⁴ Ngac ɲamata-nga Adam ndê apanŋac ti-7-nga naŋ sêsam bu Inok,[‡] naŋ hoc yom asê muŋ su pi lau sac dinaŋ bocdec bu, “Alic su naŋ. Pômdau oc meŋ whiŋ inŋ ndê aŋela dabuŋ tausen ma tausen. ¹⁵ Inŋ oc êŋsahê lau hoŋ pi ɲac si mêtê, ma lau hoŋ naŋ sêtec Anötö ndê lêŋ, naŋ inŋ oc kêŋ ɲagêyô atu têŋ ɲac tu ɲac si mêtê sac-nga, ma tu yom sac naŋ sêsôm pi inŋ-nga.”

¹⁶ Lau tasanŋ dinaŋ êlê mê sêtuçdinŋ tu gêŋ hoŋ-nga, ma sêpu lau ɲatô. Ma sêkôm mêtê sac tidau-tidau gitôm ɲac dau si atac whiŋ. Sêsôm yom sêtoc dau sa-nga, ma sêmbac-sêmbac yom lau bu sêkêŋ gêŋ têŋ ɲac.

Jud to yom puc ɲac dôŋ-nga

¹⁷ O aneŋ lau, gauc nem yom naŋ Pômdau Yisu Kilisi ndê lau †apotel sêhoc asê gwananŋ su. ¹⁸ ɲac sêsôm têŋ mac bocdec bu, “Têŋ têm ɲambu-nga, lau oc sêtisa, naŋ sêtaŋ b ôlê lau sêkêŋ whiŋ-nga, ma sêkôm

mêtê sac sêŋkuc ɲac dau si ɲalôm naŋ tec Anötö ndê lêŋ.” ¹⁹ Yom dau hêganônŋ lau dinaŋ, naŋ sêwhê mac n em gôlôwac dabuŋ kôc, ma sêŋkuc mêtê nom-nga ɲapanŋ sêtôm lau gauc mbasi-nga. Bu ɲalau Dabuŋ mbo ɲac si ɲalôm dom.

²⁰ Tigenj mac lau ɲayham. Akôm bocdinaŋ dom. Asap yom dabuŋ dakêŋ whiŋ-nga dôŋ, bu puc mac dôŋ ma alhac ɲanŋa. Ma atêŋ mbec ɲa ɲalau Dabuŋ ndê ɲaclai.

²¹ Ambo ti Anötö ndê mêtê atac whiŋ-nga nem mac ahuc, ma akêŋ batam Pômdau Yisu Kilisi ndê tawalô naŋ yac oc datap sa têŋ ndoc inŋ kôc yac sa dandôc tanli ɲapanŋ yêc undambê.

²² Tamwalô lau naŋ atac lu-lu, ma anem ɲac sa. ²³ Mac nem lau ɲatô sêsip mêtê sac ɲalôm su, dec sic waê bu sêsip ya lambwam-nga sêndi. Akôm bu anem ɲac si ɲalôm kwi, dec oc nditôm mac aŋgaho ɲac su yêc ya dau. Tamwalô lau naŋ sêkôm sac ma akôm bu anem ɲac sa, magoc atôc ɲac si sac ma ayob daôm ɲapep bu sac dau kôm mac apeŋ dom.

Jud gic bata inŋ ndê yom

²⁴⁻²⁵ Tu yac neŋ Pômdau Yisu Kilisi-nga, tampinŋ yac neŋ Anötö ɲandô tigenj naŋ gêm yac si. Inŋ gitôm bu yob mac ma nem mac sa bu apeŋ dom. Inŋ kêgwasinŋ mac nem sac hoŋ su, dec mac atôm bu alhac aŋôm sawa ma atac ɲayham atu yêc inŋ aŋgô-nga ti inŋ ndê ɲawasi atu. Dapo inŋ ndê waê sa, bu inŋ ndê ɲawasi ti ɲaclai ma ɲanŋa atu andô. Ma inŋ mbo bocdinaŋ têŋ têm ɲamata-nga, kwahic dec, ma oc mbo ɲapanŋ. Yomandô.

[‡] **1:14:** Inok ndê miŋ sêto yêc Gen 5:18-24. Yom naŋ inŋ sôm naŋ sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa dom, magoc yêc lau Israel-nga si bapia akwa danŋ.

Revelesen (Gêñ nanj Yisu hoc asê têtj Jon) Yom whê bapia dindéc sa-nga

Lau tigauc sêsôm bu Jon, nanj to bapia dindéc (1:1-2, 4), nanj inj ngac tigenj nanj to Jon ndê ñawaê ñayham ma Jon ndê bapia tö. Têtj ndoc inj to bapia dindéc, nanj lau sêkêñ whinj-nga sêtap kisa atu ti ñawapac daêsam sa. Nacyo sêkêñ Jon dau ndöc nduc Patmos tu inj ndê gwelenj ñawaê ñayham-nga. Jon to bapia dindéc, tu bu puc lau sêkêñ whinj-nga dôñ bu sêlhac ñannga ma sêhu si sêkêñ whinj sinj dom.

Gêñ daêsam nanj Jon to sip bapia dindéc, nanj inj sôm bu Ñalau Dabunj kôm inj ndê gatu kainj danj sa, ma Anötö hoc asê têtj inj gitôm gêñ ñagatu. Mac oc alic bu Jon to namba 7 ma namba 12 tidim daêsam yêc bapia dindéc ñalôm. Lau Israel-nga sêlic namba 12 bu gêñ atu, ma hêganônj lau Israel-nga si tonj 12. Ma namba 7 hêganônj gêñ nanj ñayham sambuc, ma ñac sêsôm bu Anötö ndê namba.

Yom daêsam hêganônj gêñ nanj oc menj sa têtj têtj ñambu-nga. Sadañ oc kôm gwelenj ñannga bu êntôm lau nom-nga, magoc tinjambu Anötö oc êngwininj inj ti lau honj nanj sêñkuc inj, ma senj ñac su. Ma lau sêkêñ whinj-nga nanj sêlhac ñannga ma sêhu si sêkêñ whinj sinj dom, nanj oc sêtap mwasiñ atu sa, ma Anötö oc kôc ñac sa sêndöc malac Jerusalem wakuc.

Yom ñamata-nga

¹ Yom dindéc ñahu Yisu Kilisi, nanj hoc asê têtj Jon. Yom dau hêganônj gêñ honj nanj kêpiñ bu hóc asê. Anötö kêñ yom dau têtj Yisu Kilisi bu tôc asê têtj lau nanj sem akiñ inj. Ma Yisu kêkiñ inj ndê anjela danj bu hoc yom dau asê têtj inj ndê ngac akiñ Jon. ² Ma Jon to yom dindéc pi gêñ honj nanj inj gêlic, ma puc yom dau dôñ bu yom ñandô nanj menj akêñ Anötö lu Yisu Kilisi dau.

³ Yom nanj yêc bapia dindéc, nanj bu tôc gêñ nanj oc hóc asê têtj têtj ñambu-nga, nanj

asê, gitôm yom nanj propet akwa-kwa sêhoc asê munj su. Ma ndoc menj kêpiñ bu gêñ honj dau ñandô sa. Bocdinañ lau nanj sêsam yom dindéc asê, ma lau nanj sêngô ma sêkôc sa tidônj sip ñac si ñalôm, nanj honj oc sêtap Anötö ndê mwasiñ sa.

Jon kêkiñ yom têtj gôlôwac dabunj tonj 7

⁴ Aö Jon, gato yom dindéc têtj Kilisi ndê gôlôwac dabunj tonj 7 nanj sêmbô gameñ Esia-nga. Mwasinj ti atac malô têtj mac akêñ Damañ Anötö nanj mbo têtj ñamata-nga, kwahic dec mbo, ma oc menj tinjambu-nga, ma akêñ ñalau 7 nanj sêlhac inj ndê pôñ kiñ-nga ña-ndö-nga, ⁵ ma akêñ Yisu Kilisi. Yisu inj ngac ñamata-nga bu tisa akêñ lau batê-nga, ma inj gêm gôlinj kiñ nom-nga honj. Inj kalhac ñannga bu hoc yom ñandô asê pi Anötö. Ma inj tac whinj yac, dec kêc ndê dac sinj bu êngapwêc yac su yêc yac nenj sac. ⁶ Ma inj kôc yac sa datôm lau tonj tigenj nanj dambo inj ndê †gôlinj ñapu, ma datôm lau dabunj-siga bu danem akiñ inj ndê Damba Anötö. Inj ñaclai ti ñawasi ñadau, dec dahoc inj ndê waê asê têtj bêt honj. Yomandô! ⁷ Alic su nanj. Inj oc sip whinj dao menj, ma lau honj oc sêlic inj. Aêc, ma lau nanj sic inj ndu, nanj oc sêlic inj sêwhinj. Lau nom-nga honj oc sêtap atu tu inj-nga. Yomandô andô!

⁸ Pômdau Anötö sôm, “Aö Ñaclai Ñadau. Têtj ñamata-nga aö gambo, kwahic dec aö gambo, ma aö oc wambu wamenj tiyham. Aêc, aö gac hu gêñ honj, ma wandic dabinj gêñ honj.”

Yisu hoc dau asê têtj Jon

⁹ Aö Jon, mac nem asidôwa gato yom dindéc. Yac dati Yisu ndê lau, ma dambo inj ndê gôlinj ñapu. Tu dinañ-nga lau sêkêñ kisa yac, magoc tamasañ dauñ bu dalhac ñannga. Munj-nga lau sêmasuc aö ma sêkêñ aö gandöc nduc nanj sêsam bu Patmos. Ñahu bu aö galhac ñannga ma gapuc Anötö ndê yom dôñ, ma gahoc yom ñandô asê pi Yisu. ¹⁰ Aö gandöc Patmos, ma têtj lau sêkêñ whinj-nga si bêt sênem akiñ Pômdau-nga danj, Ñalau Dabunj kôm aö gatunj kainj danj sa. Ma aö gangô awaha atu danj gitôm dahuc tanj yêc aö ñambu-nga. ¹¹ Ma awaha dau sôm, “Gêñ nanj am oc lic, nanj to sip bapia, ma êmkiñ têtj gôlôwac dabunj tonj 7

nañ sêndöc malac 7, nañ Epesas, Smena, Pegamam, Tayatira, Sadis, Piladelpia ma Laodisia.”

¹² Aö ganğô yom dau, goc gakac daun kwi bu walic bu asa sôm yom dau. Ma aö galic yakain 7 nañ sêmasañ ña gol. ¹³ Ma yêc yakain 7 dau ñalhu aö galic ñgac dan gitôm Ñamalac ndê Atu. In sôc ñakwê baliñ nañ sip têt in gahi, ma kic po nañ ñawasi gitôm gol kêgihi in ñabapo. ¹⁴ In kêclauñ sêp sambuc, ma in tandô ñawê gitôm ya. ¹⁵ In gahiapa ñawasi gitôm ain yanñan ñaê brons nañ sêpec sa ya ma ñamsic. Ma in awha ñakêcsia gitôm bu nañ hêc atu. ¹⁶ In anğô andô ñawasi atu gitôm ac ñawê. Yêc in amba andô-ña in kôc tata 7, ma bien baliñ ti ñamata yêc danğ-a-danğ sa akêt in whasuñ.

¹⁷ Têt ndoc aö galic in aö gahu daun gasip nom gayêc in gahi-ña gitôm ñgac batê dan. Magoc in kêt amba andô-ña sac aö, ma sôm, “Töc daôm dom. Aö gati ñamata gêt hon, ma aö gati ñambu gêt hon. ¹⁸ Aö Anötö nañ gambo tanli. Muñ-ña aö gambac ndu, tigen lic! Kwahic dec aö gambo tanli, ma wambo tanli ñapan. Ma aö gakôc ki gatam-ña bu wanğapwêc lau su yêc lambwam ma yêc lau batê si gameñ.

¹⁹ “Bocdinañ to yom pi gêt nañ am gêlic su, pi gêt nañ kwahic dec ñandô sa, ma pi gêt nañ oc ñandô sa tiñambu. ²⁰ Tata 7 nañ yêc aman andô-ña, ma yakain gol 7 nañ aö wawhê ñahu sa têt am. Tata 7 dinañ sêti dôhôn añela 7 nañ sêyob gôlôwac dabuñ toñ 7, ma yakain 7 sêti dôhôn gôlôwac dabuñ toñ 7 dinañ-ña.”

2

Jon to yom têt gôlôwac dabuñ yêc malac Epesas

¹ Ma in sôm têt aö, “To yom têt añela nañ yob gôlôwac dabuñ Epesas-ña bocdec bu:

Yom dindec meñ akêt in nañ kôc tata 7 yêc amba andô-ña, ma kêsêlêt mbo yakain gol 7 ñalhu. ² Mac lau Epesas-ña. Aö kayalê mac nem mêtê hon su, ma mac akôm gwelen atu ayêm daôm su, ma mac alhac ñanğ tu ahôc ñawapac-ña. Ma aö kayalê bu mac atac

tec lau sac ma amasuc ñac su. Ma lau nañ sêñsau ma sêsam dau bu aposel, nañ mac anñahê ñac, ma anñalê ñac bu lau tasan. ³ Mac alhac ñanğ ma ahôc ñawapac ti kisa tu aneñ ñaê-ña, magoc mac kwampac sa dom. Gêt hon dinañ mac akôm ñayham.

⁴ Tigen mac nem mêtê so dan yêc nañ aö galic yham dom. Ñamata-ña mac atac whin aö ñandô. Tigen kwahic dec mba! ⁵ Bocdinañ gauc nem mac nem mêtê ñamata-ña dinañ, nañ kwahic dec mac ahu sin su. Ma anem nem ñalôm kwi ma akôm mêtê ñayham gitôm ñamata-ña. Bu mba, dec aö watêt mac wameñ, ma wakôc mac nem yakain su.

⁶ Magoc aö galic ñayham bu mac atac tec Nikolai* ndê lau si lêt sac, gitôm aö daun gatec.

⁷ Asa ndê danğasuñ yêc, nañ ngô yom dindec nañ Ñalau Dabuñ sôm têt Anötö ndê gôlôwac dabuñ. Lau hon nañ sêlhac ñanğ ma sêku sac dulu, nañ wakêt ñac sêmbo Anötö ndê †Paradais ma sêneñ ñandô yêc A Tanli-ña.

Jon to yom têt gôlôwac dabuñ yêc malac Smena

⁸ “Ma to yom têt añela nañ yob gôlôwac dabuñ Smena-ña bocdec bu:

Yom dindec meñ akêt in nañ tiñamata gêt hon ma tiñambu gêt hon, in nañ mbac ndu ma tisa ma mbo tali tiyham.

⁹ Aö kayalê bu mac lau Smena-ña ahôc ñawapac atu, ma mac andôc nom atôm lau ñalôm sawa. Tigen yêc Anötö anğô-ña mac ati lau ti lêtôm. Aö kayalê yom hon nañ lau nañ sêsap lau Israel-ña si sakiñ akwa dôñ, nañ sêsôm pi mac. Ñac lau dau sêtoc dau sa bu ñac lau Israel-ña nañ Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê lau. Tigen mba! Ñac Sadañ ndê lau solop. ¹⁰ Atôc daôm dom pi ñawapac nañ oc meñ. Anğô! Sadañ tac whin bu êñsahê mac, ma in ndê lau oc sêkêt mac nem lau ñatô sêndöc gapocwalô. Tigen mac oc ahôc ñawapac tôm bêc 10 ma pacndê. Mac bu ahôc ñawapac e tôm

* **2:6:** Nikolai kêdôhôn lau bu sêlic mêtê sac gitôm gêt ñambwa. In sôm bu Kilisi ndê lau gitôm bu sênem akin anötöi gwam, ma sêkôm mêtê mockain-ña.

lau sêndic mac ndu, magoc alhac njanğa ma ahu aö siñ dom. Ma bocdinañ aö wakêñ mac andöc tamli napan, nañ ti mac nem njaöli.

- 11 Asa ndê dangasun yêc, nañ ngô yom dindec nañ Njalau Dabun sôm têtñ Anötö ndê gôlôwac dabun. Lau hon nañ sêlhac njanğa ma sêku sac dulu, nañ oc sêtap nhandê sa têtñ bêc nañ lau sêmbac ndu tidim tilu-nğa,† nañ dom.

Jon to yom têtñ gôlôwac dabun yêc malac Pegamam

12 “Ma to yom têtñ anela nañ yob gôlôwac dabun Pegamam-nğa bocdec bu:

Yom dindec meñ akêñ in nañ hóc bien baliñ nañ namata yêc danga-danja.

13 Aö kayalê mac lau Pegamam-nğa nem gameñ, nañ lau daêsam sêmbo Sadañ ndê gôlin napan. Tigen mac asap aö dôn napan, ma ahu nem akêñ whin aö-nğa siñ su dom. Yêc Sadañ ndê malac dinañ, lau sic aneñ ngac akin Antipas ndu. Nahu bu in hoc yom nhandô asê pi aö, ma sêc aö ahuc dom. Ma mac bocdinañ, têtñ ndoc dinañ aö galic bu mac ahu aö siñ dom.

- 14 Tigen mac akôm gêtñ natô nañ aö galic bu solop dom. Mac nem lau natô sênkuc Balam ndê yom. Têtñ têtñ namata-nğa Balam kêdôhôn lau Israel si ngac bata Balak bu êntôm lau Israel-nğa bu sêkôm mêtê sac. Nac sen gêtñ daneñ-nğa nañ lau sêkêtñ ti da têtñ anötö gwam. Ma sêkôm mêtê sac mockain-nğa whin. Ma kwahic dec mac nem lau natô sênkuc mêtê kain dinañ. 15 Ma gêtñ dan tiyham. Mac nem lau natô sênkuc yom nañ Nikolai kêdôhôn têtñ lau. 16 Bocdinañ anem daôm kwi. Bu mba, dec nasawa saun aö watêtñ mac waloc, ma wandic lau nañ sêsa lêtñ kain dinañ na bien baliñ nañ sa yêc aö whansun.

- 17 Asa ndê dangasun yêc, nañ ngô yom dindec nañ Njalau Dabun sôm têtñ Anötö ndê gôlôwac dabun. Lau hon nañ sêlhac njanğa ma sêku sac dulu, nañ wakêñ

nac sêneñ gêtñ daneñ-nğa nañ kwahic dec yêc siñ dau yêc undambê, gitôm gakêtñ tmana têtñ lau Israel-nğa sen yêc gameñ sawa. Ma aö wakêñ hoc sêsêp tigen-tigen têtñ nac tôm ndi. Yêc hoc tigen-tigen aö wato nê wakuc pi, nañ lau dan sênyalê dom. Asa nañ kóc hoc dau nadañ, nañ oc ênyalê.

Jon to yom têtñ gôlôwac dabun yêc malac Tayatira

18 “Ma to yom têtñ anela nañ yob gôlôwac dabun Tayatira-nğa bocdec bu:

Yom dindec meñ akêñ Anötö ndê Atu, in nañ ndê tandô nawê gitôm ya nawahô, ma gahi gitôm brons nañ nawasi atu.

19 Aö kayalê mac lau Tayatira-nğa nem mêtê hon su, bu mac akêñ whin aö njanğa, ma asap mêtê atac whin-nğa dôn. Aö kayalê bu mac alhac njanğa ma am akin aneñ lau. Ma kwahic dec mac akôm gêtñ dinañ hóc gêlêc namata-nğa su.

- 20 Tigen mac nem mêtê dan aö galic yham dom. Awhê sac dan mbo mac nem gôlôwac dabun nalôm, nañ gitôm kwin sac Jesebel. In sam dau bu aneñ propet awhê dan, magoc in kêdôhôn aneñ lau bu sêkôm mêtê mockain-nğa, ma bu sêneñ gêtñ daneñ-nğa nañ lau sêkêtñ ti da têtñ anötö gwam. In kôm mêtê sac bocdinañ, magoc mac asoc in su yêc mac nem gôlôwac dabun dom.

21 Aö gakêtñ nasawa têtñ in bu nem dau kwi, tigen in sap in ndê mêtê sac dôn napan. 22 Alic su nañ! Kwahic dec aö wakêñ nhandê atu têtñ in, ma têtñ lau nañ sêkôm mêtê mockain-nğa sêwhin in, nañ bocdinañ. Nac bu sênem dau kwi dom, dec nac oc sêhóc nawapac atu. 23 Ma aö oc wandic in ndê balêkoc ndu sêwhin. Tu dinañ-nğa dec Kilisi ndê lau hon oc sênyalê bu aö kayalê namalac si gauc ti nalôm hon. Ma aö wakêñ nagêyô têtñ mac hon tôm ndi, ênkuc mêtê nañ mac lau tigen-tigen akôm.

- 24 Mac lau Tayatira-nğa natô asóc awhê sac dinañ ndê yom napan dom. Ma yom nañ sêsam bu Sadañ ndê yom nañ yêc

† 2:11: Bêc nañ lau sêmbac ndu tidim tilu-nğa - bêc nañ Anötö oc êmatôc lau hon, ma lau sac oc sêsip ya atu nañ sa napan sêndi bu sêhóc nhandê napan. Alic yom natô yêc Rev 20:14; ma 21:8.

siñ dau, nañ mac akip sa dom. Bocdinañ aö oc wakêñ ñawapac wakuc têtñ mac ahôc dom. ²⁵ Gêñ tigeñ aö atac whiñ, nañ asap mêtê ñayham nañ mac akôm ambo, nañ dôñ e wambu wameñ.

²⁶ Asa nañ bu lhac ñaŋga ma ku sac dulu, ma sôc aneñ yom ñapu e bêc ñambu-ñga, nañ wakêñ ñaclai têtñ inñ bu nem gôliñ lau sambuc, ²⁷ gitôm Damañ kêtñ ñaclai têtñ aö dauñ. Tôm yom nañ sêto yêc nañ sôm bocdec bu:

Inñ kôc tôc kiñ-ñga bu nem gôliñ lau sambuc ti ñaclai atu, ma inñ oc ku ñac dulu gitôm ñgac dañ tuc lôñ andô dañ popoc. [BW 2:9]

²⁸ Ma asa nañ bu lhac ñaŋga, nañ aö dauñ oc wambo wawhiñ inñ ti ñawasi atu gitôm tata bêbêc-ñga. ²⁹ Asa ndê dañgasuñ yêc, nañ ñgô yom dindéc nañ Ñalau Dabuñ sôm têtñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ.

3

Jon to yom têtñ gôlôwac dabuñ yêc malac Sadis

¹ “Ma to yom têtñ añela nañ yob gôlôwac dabuñ Sadis-ñga bocdec bu:

Yom dindéc meñ akêñ inñ nañ mbo whiñ Anötö ndê ñalau 7 ma kôc tata 7. Aö kayalê mac lau Sadis-ñga nem mêtê hoñ. Lau ñatô gauc gêm bu mac alhac ñaŋga ma akôm Anötö ndê gwelen. Tigeñ mba! Mac atôm lau batê! ² Yêc aneñ Anötö aŋgô-ñga aö galic bu mac ac dabiñ mac nem gwelen ñapep dom. Bocdinañ tampo sa ma atisa! Mac nem akêñ whiñ kêpiñ bu oc pacndê. Bocdinañ apuc nem akêñ whiñ dôñ mañ.

³ Gauc nem yom hoñ nañ mac aŋgô ti akôc sa su. Ma anem nem ñalôm kwi ma dañam wambu yom dau. Mac bu anem ali dom, dec wambu wameñ gitôm ñgac kañ, ma mac oc aňyalê ndoc wameñ-ñga dom.

⁴ Magoc aö kayalê lau Sadis-ñga ñatô nañ sêkôm mêtê sac dom, dec galic ñac tôm lau ti ñakwê ñawasi. Aö oc wakêñ ñakwê

sêsêp têtñ lau dinañ sêsôc, bu aö galic ñac ñayham, ma ñac oc sêmbo sêwhiñ aö ñapañ. ⁵ Ma lau ñatô nañ sêlhac ñaŋga ma sêku sac dulu, nañ wakêñ ñakwê sêsêp têtñ ñac bocdinañ. Ma yêc Damañ ti inñ ndê añela aŋgô-ñga, aö wasam ñac si ñaê asê, ma watôc asê bu sêti aneñ lau solop. Ma ñac si ñaê oc yêc Buku Tanli-ñga* ñapañ.

⁶ Asa ndê dañgasuñ yêc, nañ ñgô yom dindéc nañ Ñalau Dabuñ sôm têtñ Anötö ndê gôlôwac dabuñ.

Jon to yom têtñ gôlôwac dabuñ yêc malac Piladelpia

⁷ “Ma to yom têtñ añela nañ yob gôlôwac dabuñ Piladelpia-ñga bocdec bu:

Yom dindéc meñ akêñ ñgac dabuñ nañ sôm yom ñandô eñ. Inñ kôc Kiñ Dawid ndê ki gatam-ñga, ma gatam bocke nañ inñ gêlêc su, nañ lau dañ sêtôm bu sêndic ahuc dom. Ma gatam nañ inñ gic ahuc, nañ lau dañ sêtôm bu sêkac sa dom.

⁸ Mac lau Piladelpia-ñga. Aö kayalê mac nem mêtê hoñ su. Mac lau ti licwalô atu dom, tigeñ aö kayalê bu mac dañam wambu aneñ yom, ma asêc aneñ ñaê ahuc dom. Bocdinañ alic su nañ! Kwahic dec aö walêc gatam dañ su bu wanem mac sa-ñga, ma lau dañ oc sêtôm dom bu sêndic ahuc. ⁹ Lau nañ sêsap lau Israel-ñga si sakiñ akwa dôñ, nañ sêtoc dau sa bu ñac lau Israel-ñga nañ Anötö kêyalinñ ñac sa. Magoc mba. Ñac lau tasan, ma Sadañ ndê lau ñac. Aö wañgwiniñ ñac e sêtêñ mac sêmeñ ma sêhu dau sêyêc mac gahim-ñga. Ma têtñ ndoc dinañ ñac hoñ oc sêñyalê tidôn bu mac lau nañ aö atac whiñ mac ndu andô.

¹⁰ Mac apuc daôm dôñ ma alhac ñaŋga têtñ ndoc ñawapac ti kisa tap mac sa, tôm aö gac atu mac muñ su. Bocdinañ aö wayob mac têtñ ndoc ñawapac-ñga nañ oc hôc asê bu êñsahê lau nom-ñga hoñ. ¹¹ Ndoc meñ kêpiñ bu aö wambu wameñ. Bocdinañ akôc yom ñandô dôñ

* **3:5:** Buku Tanli-ñga - lau hoñ nañ sêkêñ whiñ Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasinñ dandôc tanli ñapañ-ñga sa, nañ si ñaê yêc Buku Tanli-ñga dau. Buku ñatô sêyêc undambê, nañ sêto yom yêc ñalôm pi gêtñ ñayham ma sac hoñ nañ yac tigeñ-tigeñ dakôm (Rev 20:12-13). Sêto yom pi Buku Tanli-ñga dau yêc Pil 4:3; Rev 13:18; 17:8; 20:12, 15; ma 21:27.

ma ayob napep, bu lau dan sênem kan nem nãoli nãham dom. ¹² Lau nan sêlhac nãnga ma sêku sac dulu, nan aõ wakên nac sêndöc anen Anötö ango-nga napan tãm alhõ nãnga nan sêlhac in ndê lãm dabun. Lau dinan oc sêmbo sêwhin Anötö yêc malac Jerusalem wakuc, nan in oc kên sip akên undambê men, dec aõ oc wato anen Anötö ndê nãe ma in ndê malac wakuc dau nãe pi nac. Ma aõ wato aõ daun nen nãe wakuc pi nac whin.

¹³ Asa ndê dangasun yêc, nan ngõ yom dindec nan Nalau Dabun sãm tên Anötö ndê gólôwac dabun.

Jon to yom tên gólôwac dabun yêc malac Laodisia

¹⁴ “Ma to yom tên anela nan yob gólôwac dabun Laodisia-nga bocdec bu:

Yom dindec men akên Yom Nandô Nadau. In sãm yom nandô en, ma bocdinan yac dakên whin in ndê yom ma atac lu-lu dom. Ma in gêm gôlin gên hon nan Anötö kên. ¹⁵ Aõ kayalê mac lau Laodisia-nga nem mêtê hon. Mac asôm bu akên whin aõ, tigen mac akên whin aõ ti nem nalãm sambuc dom. Mac lau tasan! Mac bu ahu aõ sin gacgen, me akên whin aõ ti nem nalãm sambuc, dec oc nãham. ¹⁶ Tigen mba! Mac ansau bu ankuc aõ. Bocdinan oc wasen mac su tãm ngac nan kêsahê gên sac yêc in whasun dec kêlôwê sa. ¹⁷ Mac asôm bu mac ati lau ti lêlãm ma lau tiwaê nan apõnda gên dan dom. Tigen mac anyalê dom bu yêc Anötö ango-nga mac atãm lau nalãm sawa, ma lau tandõ pec, ma lau nakwê mbasi. ¹⁸ Bocdinan ango anen yom dindec. Mac bu ati lau ti lêlãm, dec atên aõ amen, ma aõ wakên gol nandõ nãham tên mac anemlhi. Ma anemlhi nakwê sêsêp asõc-nga bu ambo namlic nambwa dom ma mayam pac. Ma anemlhi malasin bu anawasin tanãm e tanãm nawa sa.

¹⁹ Lau nan aõ atac whin, nan bu sêkãm gên giso, dec aõ wasãm nac ma wamatõc nac tu bu sêhu mêtê sac dau sin. Boc-dinan ango anen yom. Anem daãm kwi ma akãm nãnga bu ankuc aõ.

²⁰ Alic! Aõ gatãm mac nem silip dan nan men kalhac am nem andu nãgatam ma kêmati gatam mbo. Ma bocdinan asa nan ngõ aõ awnan ma gêlêc gatam dau su tên aõ, nan aõ oc wasõc watên in wandi, ma alu anen gên awnin daun.

²¹ Aõ gaku nac lai sac-nga hon dulu, dec Daman kõc aõ sa gandõc gawhin in yêc in ndê pôn kin-nga. Ma nalên tigen lau hon nan sêlhac nãnga ma sêku sac dulu, nan wakõc nac sa bu sênem gôlin sêwhin aõ yêc anen pôn kin-nga.

²² Asa ndê dangasun yêc, nan ngõ yom dindec nan Nalau Dabun sãm tên Anötö ndê gólôwac dabun.”

4

Jon gêlic gên atu undambê-nga

¹ Dinan su, goc aõ galic gatam dan nan kac sa su yêc undambê. Ma awna nan aõ gangõ mun su gitãm dahuc tan, nan sãm tên aõ bu, “Pwi mwen, ma gên nan oc hõc asê tinambu-nga, nan watõc tên am.” ² Tên dinan Nalau Dabun kãm aõ gatun kain dan sa, ma aõ galic pôn kin-nga dan kalhac undambê, ma pôn nadau ndõc nahõ. ³ Ma in nan ndõc, nan ndê nawasi atu, gitãm thoc nãham lu nan sêsam bu jasper ma kanelian. Ma gasun bu êp nan nadalõ nãham ma nawasi gitãm hoc nãham emerel, nan kêgihi pôn atu dau ahuc. ⁴ Ma aõ galic pôn 24 sêlhac sêngihi pôn atu, ma lau bata 24 sêndõc nahõ. Nac sêsõc nakwê sêsêp, ma sanem gol yêc nac si nagõlõn tãm gi.

⁵ Ma aõ galic sickac, ma gangõ wapap gic ti nakêcsia atu sa akên pôn atu. Ma lam ti nawê atu 7 sêlhac pôn na-ndõ-nga. Lam 7 dinan Anötö ndê nalau 7. ⁶ Ma yêc pôn dau na-ndõ-nga aõ galic gên nawasi atu poc gitãm bugictõn, ma nawa gitãm glas.

Ma aõ galic anela atu hale sêlhac sêngihi pôn atu. Nac sem gên tali natõ ango, ma tandõ daêsam sêyêc nac nabapo ti nadõmbwê. ⁷ Anela hale dinan ango andõ bocdec. Anela namata-nga ndê ango gitãm layon, tilu-nga gitãm makao, titõ-nga gitãm namalac, ma anela tihale-nga ndê ango gitãm macmpõn nan hu mbo lólõc. ⁸ Nac tigen-tigen si namakê 6, ma tandõ daêsam sem nac ahuc, yêc namakê nãpu-nga whin. Ma nac sêmpin

Anötö ma sêsôm, “O Pômdau Anötö, Njanğa Nadau, am dabuñ, dabuñ, ma dabuñ eñ. Am mbo têtj ñamata-nga, kwahic dec am mbo, ma tiñambu am oc mbu mweñ.” Njalêtj dinañ ñac sêmpinñ inñ acsalô ma ôbwêc hoñ, sêñwhañ dau dom.

⁹ Têm bocke nañ añela hale dinañ sêsôm yom dinañ sêmpinñ inñ nañ ndöc pônñ atu ma mbo tali ñapañ, ma sem dange inñ ti sêtoc inñ ndê waê sa, goc ¹⁰ lau bata 24 sêhu dau sêsip nom ma sêpônñ haduc têtj inñ. Ma sêkêñ ñac si sanem sêyêc pônñ atu ndö-nga, ma sêsôm yom bocdec bu, ¹¹ “O Pômdau yac mba Anötö. Am gêtj hoñ ñadau. Am kêmasañ gêtj hoñ ma kêtj gêtj hoñ sêmbo tali, tôm am daôm tac whinñ. Tu dinañ-nga dec am ñayham kêlêc, ma gic waê bu yac ampinñ am ti apo nem waêm sa, ma atoc am sa tu am nem ñawasi ti ñaclai atu-nga.”

5

†Anötö ndê Domba ma bapia tilhuñ

¹ Aö tanhê inñ nañ ndöc pônñ atu, ma galic bapia tilhuñ dañ yêc inñ amba andô-nga, ma yom yêc bapia dau dañga lu-lu. Bapia dau sêñlhuñ sa, ma sêkêñ gêtj ñabalêp 7 pi ñadali bu kôc dôñ.* ² Ma aö galic añela ñanja dañ, nañ mbwêc awha atu bocdec bu, “Asa inñ ñamalac gitêtj, gitôm bu kôc gêtj ñabalêp su ma kac bapia dau sa?” ³⁻⁴ Inñ mbwêc yom dinañ asê, tigenñ yêc undambê, ma yêc nom ma nom ñapu-nga, sêtap ñamalac gitêtj dañ sa dom, nañ gitôm bu kac bapia dau sa ma sam. Têtj ndoc aö galic bu sêtap ñamalac gitêtj dañ sa dom, nañ aö gatanñ atu andô. ⁵ Magoc lau bata 24 si dañ sôm têtj aö, “Am tanñ dom! Lic su nañ. Ñamalac gitêtj dañ mbo, nañ ku ñaclai sac-nga ti ñaclai dambac ndu-nga dulu su, ma inñ gitôm bu kôc gêtj ñabalêp 7 su, ma kac bapia dau sa. Inñ nañ sêsam bu ‘Layon nañ sa akêñ Juda ndê tonñ,’ ma ‘Dawid ndê Wakuc,’ nañ gitôm.”

⁶ Têtj dinañ aö galic Domba dañ nañ ña-angô gitôm sic inñ ndu su, magoc mbo tali tiyham. Inñ kalhac ñalhu kêtj pônñ atu, ma añela hale ti lau bata 24 sêñgihi inñ ahuc. Inñ

* **5:1:** Têtj têtj Jon to bapia dindéc, nañ lau nañ bu sêkêñ bapia dañ têtj lau ñatô, nañ sêkêñ gêtj ñabalêp gitôm lêlêp me nomdac pi bapia dau bu sêsap dôñ. Ma bocdinañ lau bambalinñ gitôm dom bu sêkac bapia dau sa ma sêsam e hóc asê ñamalac nañ bapia dau gic inñ ñawaê. † **5:8:** Hap - gêtj gitôm gita ti wac daêsam, nañ lau sêndic têtj ndoc sênem wê-nga. Alic Rev 14:2; ma 15:2.

ndê ñapo 7, ma tandô 7, nañ sem dôhôn Anötö ndê ñalau 7 nañ inñ kêtj ñac sêsa sêtêtj nom ñabatinñ hoñ. ⁷ Ma Domba dau gi kôc bapia dau su yêc inñ nañ ndöc pônñ atu ndê amba andô-nga. ⁸ Inñ kôc sa su goc añela hale ti lau bata 24 sêpônñ haduc têtj inñ. Yêc ñac hoñ si amba sêkôc gêtj wê-nga nañ sêsam bu hap,† ma sùc nañ sêmasañ ña gol, nañ sêkêñ gêtj ñamalu ñayham sip e menhu. Gêtj ñamalu dinañ, nañ mbec hoñ nañ Anötö ndê lau dabuñ sêtenñ têtj inñ. ⁹ Ma ñac sem wê wakuc dañ bocdec, “Am gitêtj andô, gitôm bu kôc bapia ma kac gêtj ñabalêp su. Nahu bu lau sic am ndu, ma am nem dac gêmlihi lau su sêti Anötö ndê lau. Am gêmlihi lau yêc nom ñagameñ hoñ, ma yêc lau titoñ-titoñ ma awha têtj têtj hoñ nañ sêmbo nom. ¹⁰ Ma am kôm ñac sêti lau tonñ tigenñ, bu sênem akinñ yac neñ Anötö sêtôm lau †dabuñsiga, ma ñac oc sênem gôlinñ sêmbo nom.”

¹¹ Têtj dinañ aö galic ti gangô añela daêsam ma daêsam ma daêsam, oc tôm dom bu dasê sa. Ñac sêñgihi pônñ atu ma añela hale ti lau bata ahuc. ¹² Ma ñac sem wê ña awha atu bocdec bu, “O Domba ñayham kêlêc, am nañ lau sic am ndu. Yac ampinñ am, bu am gêtj hoñ ñadau, ma am nem ñaclai, ti gauc, ma licwalô, ma waêm ti ñawê ma ñawasi atu hóc gêlêc su.”

¹³ Têtj dinañ aö gangô gêtj tali hoñ nañ sêmbo undambê ti nom ma nom ñapu-nga, ma nañ sêmbo gwêc. Ñac hoñ sem wê bocdec bu, “Kwahic dec, ma tôm bêc hoñ, yac ampinñ inñ nañ ndöc pônñ atu, ma yac ampinñ Domba. Bu inñlu si waê, ti ñawê ma ñawasi, ma ñaclai atu andô!” ¹⁴ Ma añela hale sêsôm, “Yomandô!” Ma lau bata hoñ sêhu dau sêyêc nom ma sêmpinñ inñlu.

6

Anötö ndê Domba kac bapia tilhuñ sa

¹ Dinañ su, goc aö galic Anötö ndê Domba dau kôc gêtj ñabalêp ñamata-nga su yêc bapia tilhuñ. Ma añela hale si dañ ta yom ña awha atu gitôm wapap, ma sôm, “Mweñ!” ² Dec aö tanhê gameñ, ma galic hosi sêsêp dañ.

Ma aö galic ngac nan ndöc hosi njahô, nan kôc bakôc sôp-nga dan. Anötö kêñ sanem dan têtñ in, goc in sa ti njac lai atu bu ku njacyo dulu.

³ Goc Anötö ndê Domba kôc gêtñ njabalêp tilu-nga su, ma aö gangô anela tilu-nga sôm, “Mwenj!” ⁴ Ma hosi kokoc dan sa menj. Anötö kêñ bienj baliñ dan têtñ ngac nan ndöc hosi njahô, ma kêñ njac lai têtñ in bu kôc yom malô su yêc lau nom-nga, bu kôm njac sêndic dandi ndu.

⁵ Goc Anötö ndê Domba kôc gêtñ njabalêp titö-nga su, ma anela titö-nga sôm, “Mwenj!” Dec aö tanhê gameñ ma galic hosi yeyec dan. Ma ngac nan ndöc hosi njahô kôc gêtñ danem dôhôn gêtñ-nga yêc in amba. Gêtñ kainj dinan dakôc bu danem dôhôn gêtñ bu njadehe me lolo. ⁶ Ma awha dan sa akêtñ pônj atu nan kalhac anela hale njalhu, nan sôm, “Kêtñ tôbôm sa bu lau nom-nga sêpôn da gêtñ sêneñ-nga, ma njac oc sênem dôhôn gêtñ bu lau sêneñ-nga gêtñ danen-nga njagec-njagec na njac lai atu. Tigenj kôm om a folib-nga ti om wain-nga tisac dom.”

⁷ Têtñ dinan Anötö ndê Domba kôc gêtñ njabalêp tihale-nga su, ma anela tihale-nga sôm, “Mwenj!” ⁸ Goc aö tanhê gameñ, ma galic hosi yanyan dan. Ma ngac nan ndöc njahô, nan sêsam in ndê njac bu ‘Mbac Ndu,’ ma dan tiyham, nan ndê njac ‘Lambwam’ kêkuc in. Ma Anötö kêkinj inlu bu sêwhê lau nom-nga honj kôc ndi ton hale, ma sêndic ton dan ndu. Inlu oc sêngilí sinj, ma sêkêtñ tôbôm ma gêm bac atu ma bôclai bu sêseñ lau ton tihale-nga dinan su.

⁹ Têtñ ndoc Anötö ndê Domba kôc gêtñ njabalêp ti-5-nga su, nan galic lau njatô si gatu sêmbo Anötö ndê alta njapu. Lau dinan, mun-nga lau nom-nga sic njac ndu, njahu bu sêkêtñ whinj Anötö ndê yom, ma sêhoc in ndê yom asê. ¹⁰ Ma njac sêta awha atu têtñ in, “O Pômdau Dabun ma Yom Njandô Njatau. Têtñ bêtç bocke am oc êmatôc lau sac nom-nga, ma kêñ njagêyô têtñ njac ô yac mba dac nan njac sêkêc sinj su?” ¹¹ Sêsôm yom dinan su, ma Anötö kêñ njakwê sêsêp baliñ têtñ njac tôm gi. Ma in sôm têtñ njac bu, “Mac nem asidôwai njatô sem akinj aö sêmbo, nan lau

nom-nga oc sêndic njac ndu gitôm njac sic mac ndu. Bocdinañ ahôn malô e gêtñ dinan pacndê su.”

¹² Aö tanhê Anötö ndê Domba ma in kôc gêtñ njabalêp ti-6-nga su, goc tiyhô atu gêm, ma aö galic ac tiyec gitôm sêcyaê, ma ayô tikoc gitôm dac. ¹³ Ma tata umbon-nga sêpeñ sêsip nom gitôm mbu puc atu ma kêwic ahi goc njalwê sêpeñ sêsip nom si. ¹⁴ Ma umbonj ginjga tôm mbu soc po dan su, ma lôc ti nduc honj sinjga bocdinañ. ¹⁵ Tu dinan-nga lau honj nan sêkêtñ whinj Yisu dom, nan sêtöc dau njandô, ma sêñsalê gameñ bu sêsip dau. Kinj ma lau bata, ma lau sinj-nga, ma lau ti lêlôm ma lau ti licwalô atu, ma lau nan sem akinj njadai ti lau nan sêmbo njambwa, nan honj sêlhô bambalinj. Ma sêñsalê mala sêsip dau kwi-nga sêsôc hocsunj ti hoc nan sêyêc gameñ lôc-nga, nan njapu. ¹⁶ Ma njac sêta yom têtñ lôc ti hoc bu êngatôc njac si e in nan ndöc pônj atu, nan oc tôm dom bu lic njac, ma bocdinañ njac oc sêtap Anötö ndê Domba ndê atac njandê sa dom. ¹⁷ Sêkôm gêtñ dinan, njahu bu bêtç dinan ti bêtç sêtap njandê sa tu njac si sac-nga, ma lau sac dan oc sêtôm dom bu sêñlêc Anötö ndê matôc.

7

Sêpuc njadalô pi lau Israel-nga 144,000

¹ Dinan su, goc aö galic anela hale nan sêyob mbu. Njac sêlhac nom njabatinj hale ma sêkôc njac lai bu sêlhac mbu nom-nga hale ahuc, tu bu sêpuc njadinda e sêkôm nom me gwêc me a tisac dom. ² Anötö kêñ njac lai têtñ njac bu sêyob mbu e tinambu sêhu mbu nom-nga sinj bu kôm nom ma gwêc tisac. Ma aö galic anela dan tiyham nan sa akêtñ gameñ ac pi-nga menj, ma yêc in amba in kôc Anötö Tanli Njatau ndê gêtñ dapuc njadalô-nga.* Inj mbwêc na awha atu têtñ anela hale dinan ma sôm, ³ “Akôm nom ti gwêc ma a tisac dom, e yac apuc yac neñ Anötö ndê njadalô pi in ndê lau akinj si sêcbala su.”

⁴ Inj sôm yom dinan su, goc aö gangô lau nan sêpuc njadalô pi njac si sêcbala, nan si namba, nan gitôm 144,000. Ma lau dinan

* **7:2:** Têtñ têtñ dinan lau sêkêtñ gêtñ njabalêp gitôm lêlêp me nom dac pi bapia bu sêsap dôñ, ma sêpuc njadalô dan pi lêlêp dau bu tôc asê bu njac sêti bapia dau njadai. Sêmasanj gôlôn amanjatu-nga (ring) me gêtñ dan nan sêñônj ti kôm bu sêpuc njadalô dau.

sêmenj akêñ lau Israel-nga si gôlôwac toñ 12. ⁵ Yêc Juda ndê toñ, sêkenj ñadalô pi lau 12,000, ma pi lau 12,000 yêc Ruben ndê, 12,000 yêc Gad ndê, ⁶ 12,000 yêc Aser ndê, 12,000 yêc Naptali ndê, 12,000 yêc Manase ndê, ⁷ 12,000 yêc Simeon ndê, 12,000 yêc Liwai ndê, 12,000 yêc Isaka ndê, ⁸ 12,000 yêc Sebulun ndê, 12,000 yêc Josep ndê, ma pi lau 12,000 yêc Benjamin ndê toñ.

Lau daêsam sêmpinj Anötö

⁹ Tinjambu aö tanhê gameñ ma galic lau daêsam andô, gitôm dom bu lau danj sêse ñac sa. Sêmenj akêñ nom ñagameñ honj, ma akêñ lau titonj-titonj honj, ma akêñ lau awha têtêtêñ. Ma sêlhac pônj atu ti Anötö ndê Domba anjô andô-nga. Ñac honj sêsôc ñakwê sêsêp, ma sêhêc tômtôm ñalaunj. ¹⁰ Ma sêmbwêc ñannga bu, “Yac tampiñ yac neñ Anötö nanj ndôc pônj atu, ma inj ndê Domba, bu mwasinj nem lau si-nga yêc inlu.”

¹¹ Ma anjela honj nanj sêlhac sêñgihi pônj atu ti anjela hale ma lau bata ahuc, nanj sêhu dau anjô sip nom sêyêc pônj atu ndô-nga. Ma sêmpinj Anötö, ¹² ma sêsôm, “Yomandô! Yac neñ Anötö ndê ñawasi ti gauc ma waê ti ñaclai ma licwalô hêc gêlêc gêñ honj su. Bocdinanj tampiñ inj, ma danem danje inj kwahic dec ma tôm bêc honj. Yomandô!”

¹³ Têñ dinanj lau bata si danj meñ ma ndac aö bocdec bu, “Lau ti ñakwê sêsêp dindê, ñac lau asa, ma sêmenj akêñ nde?” ¹⁴ Ma aö gaô inj ndê awaha ma gasôm, “O ñgac atu, am daôm kêyalê.” Dec inj sôm têtê aö, “Lau dinanj sêmbô nom têtê ndoc ñawapac atu hêc asê, ma kwahic dec sêmenj sêmbô lec. Sêñgwasinj si ñakwê sip Anötö ndê Domba ñadac, ma ñakwê dau sêp sambuc. ¹⁵ Tu dinanj-nga sêlhac Anötö ndê pônj atu ndô-nga yêc inj ndê lôm dabunj, ma sem akinj inj acsalô ma ôbwêc. Ma inj nanj ndôc pônj atu, nanj oc mbo whinj ñac ma yob ñac. ¹⁶ Tôm dom bu sêpônnda gêñ sênenj-nga ti sêñôm-nga tiyham. Ma ac oc pec ñac dom, ma gêñ ñandê danj oc tap ñac sa dom. ¹⁷ Nahu bu Anötö ndê Domba nanj mbo pônj atu ñalhu, nanj oc ti ñac si ñgac yob ñac-nga, ma wê ñac sêsa bu sêñôm bu yêc bubata tanli-nga. Ma Anötö dau oc punj ñac tasulu su yêc ñac tandô.”

8

Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-7-nga su

¹ Têñ dinanj Anötö ndê Domba kôc gêñ ñabalêp ti-7-nga su yêc bapia, ma gameñ undambê-nga ñanjenj sa gitôm acgatu ñasawa danja. ² Ma aö galic anjela 7 nanj sêlhac Anötö anjô-nga, ma inj kêtê dahuc têtê ñac honj tôm gi. ³ Ma anjela danj tiyham meñ kalhac alta gol kêpiñ pônj atu. Inj kôc lôñ gol danj, ma sêkêtê gêñ ñamalu ñayham daêsam têtê inj. Goc inj kêgalunj whinj Anötö ndê lau dabunj si mbec yêc lôñ dau, ma kêc pi alta ti da têtê Anötö. ⁴ Ma ñawasû akêñ gêñ ñamalu ti lau dabunj si mbec, sa akêñ lôñ nanj yêc anjela amba, ma pi têtê Anötö anjô-nga. ⁵ Pacndê, goc inj kôc ya ñanda akêñ alta, ma kêtê sip lôñ gêñ ñamalu-nga e meñhu, ma tuc sip gameñ nom-nga gi. Ma aö ganjô ñakêcsia atu, ma sickac ti wapap gic ma tiyhô gêm.

Anjela hale sêyu dahuc

⁶ Têñ dinanj anjela 7 nanj sêkêc dahuc, nanj sêmasanj dau bu sêyu. ⁷ Anjela ñamata-nga yu inj ndê, ma sêmbalinj u ñalhuc gitôm ais, ma ya nanj sêñgalunj whinj dac nanj sip nom gi. Ma ya dau gêñ gameñ nom-nga ti a daêsam su. Aö galic gitôm sêwhê gameñ nom-nga ti a honj kôc gi ñatonj tö, ma toñ danj ya gêñ su, ma lu sêyêc ñayham. Ma kwanj batac-batac, nanj ya gêñ honj su.

⁸ Goc anjela tilu-nga yu dahuc, ma sêmbalinj gêñ danj gitôm lôc atu ti ya sip gwêc gi. Ma tiyham aö galic gitôm sêwhê gwêc kôc gi toñ tö, ma toñ danj gêm dau kwi ti dac, ma toñ lu sêyêc ñayham. ⁹ Ma i ti gêñ tali honj nanj sêmbô gwêc ti dac, nanj sêmbac ndu. Ma wanj nanj sêpoc gwêc bocdinanj, toñ danj sinja su, toñ lu sêpoc ñayham.

¹⁰ Têñ ndoc anjela titô-nga yu ndê dahuc, nanj tata atu danj peñ sip akêñ umbonj. Tata dau ñawê atu, ma peñ sip nom ma kôm bu ti bubata daêsam sêtisac. Aö galic gitôm sêwhê bu ti bubata honj kôc gi toñ tö, ma toñ danj tisac. ¹¹ Sêsam tata dau ñaê bu ‘Ñamakic.’ Ma yêc bu nom-nga honj, toñ danj ñamakic sa ma toñ lu sêyêc ñayham. Ma lau honj nanj sêñôm bu ñamakic dinanj, nanj sêmbac ndu.

¹² Goc aņela tihale-ņga yu ndê dahuc, ma ac ti ayô ma tata ņatô sêtisac. Tu dinaņ-ņga têņ acsalô, ac pô gameņ gitôm acgatu ņasawa 8, ma ņasec sa gitôm acgatu ņasawa hale. Ma têņ ôbwêc bocdinaņ, ayô ti tata ņawê mba gitôm acgatu ņasawa hale.

¹³ Aö galic gêņ hoņ dinaņ su, ma aö gangô macmpon daņ naņ hu mbo umboņ, ma taņ ņa awha atu bocdec bu, “Oyaê! Oyaê! Oyaê! Aņela hale sêyu dahuc su, ma aņela tō sêmbo dôņ sêmbo. Bocdinaņ mac lau nom-ņga oc atap ņawapac sa tiyham.”

9

Aņela ti-5-ņga yu dahuc

¹ Goc aņela ti-5-ņga yu ndê dahuc, ma aö galic tata daņ peņ yêc umboņ sip nom gi. Ma Anötö kêņ ki têņ in bu yob suņ baliņ sac naņ sêsam bu Abis,* naņ ņagatam. ² Goc in gêlêc gatam dau su, ma yawasu pi akêņ suņ baliņ dinaņ meņ. Yawasu dau atu andô, gitôm yawasu têņ ndoc lau sêkêc pwa atu daņ. Yawasu dau gêm ac ahuc ma kôm umboņ ņasec sa. ³ Ma aö galic wakô sêsip akêņ yawasu sêmeņ. Ȋac si ņaclai gitôm gapinņap bu sêkêņ ņandê atu têņ lau nom-ņga. ⁴ Magoc Anötö gic yao ņac bu sêkôm kwan ma gêņ batac-batac ma a tisac dom, ma sêkôm lau naņ aņela sêpuc Anötö ndê ņadalô pi ņac sêcbala su, naņ sêtisac dom. Magoc lau ņatô, naņ wakô dinaņ oc sêkôm ņac sêtisac. ⁵ Ȋac sêkôc ņaclai bu sêkêņ ņandê atu têņ lau dinaņ gitôm ayô 5, magoc ņac oc sêndic ņac ndu dom. Ma ņandê dau gitôm gapinņap seņ lau. ⁶ Têņ ndoc dinaņ lau oc sêtec bu sêmbo tali. Ȋac oc tac whiņ bu sêmbac ndu, tigen ņac oc sêmbo tali ma sêhêc ņandê ņapaņ.

⁷ Aö galic wakô dinaņ sêtôm hosi naņ sêmasaņ tu sêndic siņ-ņga. Gêņ gitôm gulun gol sac ņac si ņagôlôn, ma ņac si aņgô gitôm ņamalac. ⁸ Ȋac si kêclaun baliņ gitôm lauwhê si, ma ņac si ņalhô atu gitôm layon si. ⁹ Ma yêc ņac si ņabapo aö galic gêņ ņanņa gitôm lautuc ain. Ma têņ ndoc ņac sêhu sêmbo lôlôc, ņac si ņamakê ņakêcsia atu gitôm hosi daêsam sêhê kaleta ma sênti bu sêndic siņ.

¹⁰ Ȋac si ņanņuc gitôm gapinņap si ņanņuc bu sêtin ņamalac. Ȋaclai atu yêc ņac si ņanņuc, bu sêkêņ ņandê têņ lau gitôm ayô amañdaņ.

¹¹ Ȋac si kiņ in aņela sac suņ baliņ-ņga. Yêc Yom †Hibru sêsam in ndê ņaê bu Abadon, ma yêc Yom Grik sêsam in bu Apolion.†

¹² Ȋawapac dinaņ ti ņawapac ņamata-ņga. Ma ņawapac lu sêyêc dôņ sêyêc.

Aņela ti-6-ņga yu dahuc

¹³ Têņ dinaņ aņela ti-6-ņga yu ndê dahuc. Ma aö gangô awha daņ sa akêņ alta gol naņ kalhac Anötö aņgô-ņga. Ȋapo hale sêyêc alta dau ņakêcsu hale, ma awha dau sa akêņ ņapo dau ņalhu, ¹⁴ ma ta yom têņ aņela naņ yu dahuc bocdec bu, “Sa têņ aņela hale naņ sêsô ņac dôņ sêmbo bu atu Yupretes, naņ ndi, ma êmgapwêc ņac su.” ¹⁵ Muņ-ņga Anötö kêyaliņ ndoc daņ sa bu aņela hale dinaņ sêndic lau sac ndu, ma ņac sêhôn ndoc dau sêmbo Bu Yupretes. Goc aņela dau sa gi ma kêgapwêc aņela hale dinaņ su, bu sêwhê lau nom-ņga kôc ndi toņ tō. Ma toņ daņ ņac oc sêndic ņac ndu, ma toņ lu sêhu ņac siņ.

¹⁶⁻¹⁷ Têņ dinaņ aö galic gêņ ņagatu daņ, lau siņ-ņga daêsam kêlêc sêndôc hosi ņahô. Ma awha daņ sam ņac si namba asê têņ aö, naņ gitôm 200 milien. Ma aö galic lautuc ņanņa sêyêc ņac ņabapo. Lautuc dinaņ ņadalô kokoc gitôm ya, ma ņamayaņ gitôm umboņ, ma yanyañ gitôm gêņ ņandê ņaê †solpa. Ma aö galic hosi si ņagôlôn gitôm layon si, ma ya ti yawasu ma solpa sa akêņ ņac si whasuņ. ¹⁸ Gêņ tō dinaņ, ya ti yawahô ma solpa, naņ sêsa hosi whasuņ naņ tôm ņawapac atu bu seņ lau nom-ņga ņatô su. Lau toņ daņ oc sêmbac ndu, magoc toņ lu oc sêmbo tali. ¹⁹ Hosi dinaņ sêkôc ņaclai atu yêc ņac si whasuņ, ma yêc ņac si ņanņuc whiņ. Bu ņac si ņanņuc gitôm mboc ņagôlôn bu seņ lau ma kôm ņac sêtisac.

²⁰ Ȋawapac tō dinaņ kôm lau toņ daņ sêmbac ndu. Ma lau ņatô naņ sêmbac ndu dom, naņ sêlic su, magoc sem si ņalôm kwi dom. Mba! Ȋac sêsap ņac si mêtê sac dôņ ņapaņ. Ȋac sem akiņ ņalau sac ma anötôi gwam naņ sêmasaņ ņa gol ti silba ma brons

* **9:1:** Ȋaê ‘Abis’ (Abyss) kêkuc Yom Grik. Suņ baliņ dinaņ ti ņalau sac si gapocwalô. † **9:11:** Abadon ma Apolion-ņaê lu dinaņ ņahu tigen. Danem kwi bu ‘Ndic Ndu’ me ‘Seņ su.’

ti hoc ma ña a. Gwam hoñ dinan gitôm dom bu sêlic gameñ me sêngô yom, ma sênsêlêñ dom, tigen lau nom-ña sem akin ñac ñapan. ²¹ Ma ñac sêkôm mêtê sac daêsam tôm sic ñamalac ndu, sêpec balö, sêkôm mêtê mockain-ña, ma sem kañ gêñ. Ñac sêlic ñawapac dau, magoc sem dau kwi dom, ñac sêsap si mêtê sac dinan dôn ñapan.

10

Anjela kênj bapia saun dan têt Jon

¹ Têt dinan aö galic anjela ñanga dan sip akênj undambê meñ. In ndê ñakwê gitôm dao, ma gasun bu êp dan yêc in ñagôlôn ñahô-ña. In ndê anğô andô ñawasi gitôm ac, ma in gahi gitôm alhö ti ya. ² Ma in kôc bapia saun dan nañ kac sa su, yêc in amba. In sip gi ma kênj gahi gasê-ña kalhac nom, ma gahi andô-ña kalhac gwêc. ³ Ma in mbwêc ñanga, gitôm layon dan tañ. Têt ndoc in mbwêc, nañ aö ganğô awha 7 sêta yom, nañ ñakêcsia gitôm wapap gic. ⁴ Aö ganğô awha 7 dinan su, ma bu wato ñac si yom sip bapia, tigen awha dan akênj undambê sôm têt aö bu, “To yom nañ am ngô akênj awha wapap-ña 7, nañ dom. Mba! Kôc dôn ma sêc ahuc yêc am-ña.”

⁵ Goc anjela nañ kalhac nom ti gwêc, nañ tôc in amba andô-ña pi undambê. ⁶ In bu sôm yom ma puc dôn ña Anötö ndê ñaê, dec sôm, “Aö wasôm yom ñandô yêc in nañ mbo tali ñapan, nañ anğô-ña, in nañ kênj undambê ma nom ti gwêc, ma gêt hoñ nañ sêmbo gameñ dinan. Dahôn têt dan tiyham dom, ⁷ bu gêt hoñ nañ Anötö kêmatin tidôn mun su, ma yêc sin dau e meñ têt kwahic dec, nañ oc meñ sa tiawê. Têt bêt nañ anjela ti-7-ña yu dahuc, nañ gêt hoñ dinan oc ñandô sa tôm in hoc asê gwanan su têt lau propet nañ sem akin in.”

⁸ Dinan su, goc awha akênj undambê nañ aö ganğô su, nañ sôm yom têt aö tiyham bocdec bu, “Am sa têt anjela nañ kalhac nom ma gwêc, nañ ndi, ma kôc bapia nañ kac sa yêc in amba, nañ su.” ⁹ Bocdinan aö gatênj anjela dau ga, ma gandac bapia saun dinan. Ma in sôm têt aö, “Am kôc su, ma neñ. Yêc whamsun am oc êmsahê ñaganda gitôm lêp. Tigen bapia dau oc kôm am nem ñatac yham dom.” ¹⁰ Aö gakôc

bapia saun dau su yêc in amba, ma gan. Yêc whamsun aö kasahê bu ñaganda gitôm lêp, tigen tinambu sip aö ñatac gi ma kôm aö ñatac yham dom. ¹¹ Goc Anötö sôm têt aö, “Am oc hoc yom asê tiyham gitôm propet, ma sôm yom pi lau daêsam, pi lau titon-titon ma lau awha têt têt, ma pi kin sêwhin.”

11

Anötö ndê propet lu

¹ Dinan su, goc Anötö kênj gakoc balin dan têt aö bu wanem dôhôn gêt. Ma in sôm têt aö, “Am ndi, ma nem dôhôn anen lôm dabun, ma alta nañ kalhac dê. Ma lau nañ sêtoc aö sa ma sêtenj mbec têt aö sêmbo dindê, nañ sê ñac sa. ² Tigen nem dôhôn gameñ yêc lôm dabun ñabatêmdö dom, bu aö gakênj gameñ dinan têt lau sambuc ti ñac si gameñ. Ma ñac oc sênem gôlinj anen malac dabun, ma sêngwinin anen lau gitôm ayô 42. ³ Magoc aö wakênj ñaclai têt anen propet lu, dec inlu oc sêsôc ñakwê yeyec ma sêsôm anen yom asê gitôm bêt 1,260.”

⁴ Propet lu dau sêlhac Pômdau, nañ gêm gôlinj nom sambuc, nañ anğô-ña, sêtôm a olib lu, ma sêtôm yakain lu. ⁵ Lau nañ bu sêkôm inlu ña yom, nañ oc sêmbac ndu ñalêñ bocdec. Ya oc sa yêc inlu whasun ma neñ ñac su. ⁶ Ma têt ndoc sêhoc Anötö ndê yom asê, nañ sêkôc ñaclai bu sêsôm u ndic dom yêc umboñ. Ma sêkôc ñaclai bu sênem bu kwi ti dac, ma bu sêkênj ñawapac tidau-tidau têt lau nom-ña têt ndoc bocke nañ inlu atac whin nañ.

⁷ Têt inlu si têt sêhoc Anötö ndê yom asê-ña pacndê su, nañ aö galic bu gêt sac dan pi akênj sun balin sac dinan meñ, ma gic sin têt inlu. Ma in ku inlu dulu ma gic inlu ndu. ⁸ Ma inlu si ñamlan sêyêc ñambwa sêyêc malac atu dau ña-malac lôm. Yêc malac atu dau lau sic inlu si Pômdau ndu pi a gicso dau, ma bocdinan lau ñatô sem malac dau ñaê kwi ma sêsam bu Sodom ma Isip. ⁹ Têt dinan, lau akênj nom ñagameñ hoñ, ma akênj lau titon-titon ma awha têt têt hoñ tahê inlu si ñamlan gitôm bêt tö ma ñadanga. Ma ñac sêkênj yao bu lau dan sênsuhun inlu dom. ¹⁰ Lau sac nom-ña sêtisambuc bu inlu sêmbac ndu, ma ñac sêkênj gêt ñayham-ñayham têt dandi ti atac ñayham atu. Ñahu

bu mun-nga propet lu dinan sêkêñ jawapac têtñ nac.

¹¹ Aö galic bu inlu sêyêc boc-dinan tòm bêc tö ma ñadanga, goc Anötö kêtñ in ndê wayahô tali-nga têtñ inlu dec sêtisa tiyham ma sêlhac. Ma lau hon nan sêlic, nan sêtöc dau ñandô. ¹² Ma aö gangô Anötö ta yom awha atu têtñ inlu ma sôm bu sêpi sa sêtêtñ in sêmenj. Goc dao danj kôc inlu sa sêpi undambê si, ma inlu si ñacyo sêlic. ¹³ Têtñ têtñ dinan tiyhô atu gêm, ma malac atu dau ñagamenj ñatô sêtisac. Gitôm sêwhê malac dau kôc ti gamenj 10, ma gamenj 9 sêyêc ñayham, ma gamenj ti-10-nga tisac. Ma lau 7,000 sêmbac ndu. Gêtñ dau kôm lau nan sêmbô tali, nan sêtöc dau atu, ma sêtoc Anötö undambê-nga ndê waê ti ñaclai atu sa.

¹⁴ Dinan ti jawapac tilu-nga, ma titö-nga kêtñ bu hóc asê.

Dahuc ti-7-nga tanj

¹⁵ Têtñ dinan añela ti-7-nga yu dahuc, ma aö gangô awha daêsam sêta yom ñanga yêc undambê bocdec bu, “Kwahic dec yac neñ Pômdu lu in ndê Mesaya sem gôlinj nom ñagamenj sambuc. Ma gôlinj dau oc pacndê dom.”

¹⁶ Ma lau bata 24 nan sêndöc nac si pôn yêc Anötö angô-nga, nan sêhu dau angô sip nom, ma sêmpin in, ¹⁷ ma sêsôm, “O Pômdu Anötö Ñaclai Ñadau, am nan mbo têtñ ñamata-nga, ma kwahic dec mbo. Yac bu anem danje am bu am gêm gôlinj nom ti am nem ñaclai atu. ¹⁸ Lau nom-nga atac ñandê sa, magoc kwahic dec nac oc sêñsahê am nem atac ñandê. Ndoc meñ su, bu am êmsahê lau nan sêmbac ndu su. Ma am oc kêtñ ñagêyô ñayham têtñ lau hon nan sem akinj am, lau propet ti am nem lau dabun, ma têtñ lau hon nan sêtoc nem ñaê sa, lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhin. Tigenj lau nan sêkôm nom tisac, nan am oc señ nac su.”

¹⁹ Nac sêmpin Anötö su, goc gatam yêc Anötö ndê lôm dabun undambê-nga kac sa, ma aö galic apa Anötö ndê pwac dabun-nga yêc lôm dabun ñalôm. Ma sickac ti wapap

gic, ma aö gangô ñantij atu, ma tiyhô gêm ma u gic ñalhuc atu ma ñanga gitôm ais.

12

Awhê danj, ma Akô

¹ Têtñ dinan gêtñ dalô atu danj hóc asê yêc undambê, ma kôm aö gasö. Aö galic awhê danj, ma ac kêtñ in ahuc gitôm ñakwê. Ayô yêc in gahi ñapu, ma tata 12 sac in ñagôlônj gitôm kin si sanem. ² Awhê dau daê, ma in ndê ndoc kôc balêkoc-nga meñ sa. Tu dinan-nga dec in kêsahê ñandê atu, ma tanj asê. ³ Ma gêtñ dalô danj tiyham hóc asê yêc undambê. Aö galic gêtñ kokoc atu gitôm akô danj. In ndê ñagôlônj 7, ma ñapo 10. Ma sanem kin-nga 7 sac in ndê ñagôlônj 7. ⁴ Ma in ndê ñanguc gic tata umbon-nga daêsam sa, ma kêbalip nac sêsip nom si. Tata tonj lu gacgenj sêlhac umbon, ma tonj danj in kêbalip sip nom gi. Goc in gi kalhac awhê dau angô-nga, ma hön bu in kôc balêkoc su, goc in neñ.

⁵ Ma awhê dau kôc balêkoc ñgac* danj. In ñgac nan oc nem gôlinj lau nom-nga hon ti ñaclai atu, gitôm in kôc tôc kin-nga ain tu êmatôc nac-nga. Akô tac whin bu neñ balêkoc dau, tigenj gitôm dom. Nahu bu sêñgaho balêkoc dau su pi undambê gi, bu mbo whin Anötö nan ndöc pôn atu. ⁶ Ma balê dinda kölhö kêtñ gi mbo gamenj sawa. Anötö kêtñalinj gamenj sa gwanan yêc dindê, bu yob awhê dau gitôm bêc 1,260.

⁷ Têtñ dinan aö galic sinj atu yêc undambê. Anötö ndê añela ñamata-nga Maikel ti in ndê añela sic sinj têtñ akô, ma akô ti ndê añela sac sic sinj ô. ⁸ Magoc akô ndê ñaclai gitôm dom, dec in ti ndê añela sac si mala sêmbô undambê-nga mba. ⁹ Anötö ndê añela sêsoc nac su ma sêmbalinj nac sêsip nom si. In akô akwa dinan, nan dasam in ndê ñaê bu Sadan me ñgac yeyec. In êlêmê kêsau lau nom-nga ma kêtôm nac bu sêkôm mêtê sac.

¹⁰ Têtñ ndoc dinan aö gangô awha atu danj yêc undambê, nan sôm, “Kwahic dec Anötö ndê ndoc bu nem gôlinj nom sambuc-nga, nan hóc asê su, ma in tôc in ndê ñaclai asê yêc awê. In ndê gwelenj nem lau si-nga kwahic dec ñandô sa, ma lau hon oc sêlic

* **12:5:** Awhê dinan in ti dôhôn Anötö ndê lau. Ma balê dau Yisu. Ma akô dinan in ti dôhôn Sadan. In kêsahê bu señ Yisu su magoc gitôm dom. Dec tinjambu in kêtñ kisa Yisu ndê lau, magoc Anötö yob nac.

†Mesaya ndê ñaclai. Têñ ñamata-nga Sadañ kalhac Anötö anğô-nga têtñ acsalô ma ôbwêc hon, ma kêtğolij yom pi yac neñ asidôwai. Magoc kwahic dec Anötö kêmasic in su yêc undambê. ¹¹ Dac nañ Anötö ndê Domba kêc sin, nañ puc yac neñ asidôwai dôtñ, ma sêhoc Anötö ndê yom ñandô asê. Ma tu dinañ-nga ñac sêku Sadañ dulu. Sêlhac ñaŋga ma sêtôc dau dom bu lau sêndic ñac ndu. ¹² Bocdinañ mac lau undambê-nga, atac ñayham ma atisambuc. Tigen ñawapac atu gic mac lau nom ti gwêc-nga ñawaê. Oyaê. Sadañ sip têtñ mac meñ, ma in tac ñandê atu andô. Nahu bu in kêtalê bu in ndê têtñ tiapê su.”

¹³ Têtñ ndoc akô gêtlic bu sêsoc in su sip nom gi, nañ in gic hu kêbulu awhê nañ kôc balêkoc ñac nañ. ¹⁴ Tigen Anötö kêtñ ñamakê lu têtñ awhê dau gitôm macmpon atu dañ ndê, bu hu sa ndi mbo in ndê mala nañ Anötö kêtalij sa su yêc gameñ sawa. Yêc dinañ Anötö oc yob in tôm yala tô ma ayô 6, bu akô dau kôm in tisac dom. ¹⁵ Têtñ dinañ akô kac whasun sa ma guluc bu atu sa bu hêc awhê dau su. ¹⁶ Magoc Anötö gêm awhê dau sa ma kôm nom hêc kôc, e bu nañ sa akêtñ akô whasun nañ sip nom ñalôm gi. ¹⁷ Têtñ dinañ akô tac ñandê têtñ awhê dau, ma hu in sin sa gi, bu ndic sin têtñ in ndê lau wakuc ñatô. Nac lau nañ daŋga wambu Anötö ndê yomsu ti sêsap Yisu ndê yom ñandô dôtñ. ¹⁸ Ma akô dau gi kalhac kêtij gwêc ñadali.

13

Gêtñ sac atu dañ pi akêtñ gwêc ñalôm meñ

¹ Ma aô galic gêtñ sac atu dañ pi akêtñ gwêc ñalôm meñ. In ndê ñagôlôn 7, ma ñapo 10, ma sanem 10 sac ñapo ñahô tôm gi. Ma aô galic ñaê sac sambuc 7 sêtêc in ndê ñagôlôn 7 dinañ. ² Gêtñ sac dau ña-angô gitôm pôsip pôm atu ñaê lepat, ma gahi gitôm bea ndê, ma whasun atu gitôm layon ndê. Ma akô nañ kalhac gwêc ñadali, nañ kêtñ ndê ñaclai ti licwalô têtñ gêtñ sac dinañ, bu nem gôlij lau sac nem in angô. ³ Aô galic gamboc atu yêc gêtñ sac ndê ñagôlôn dañ, nañ gitôm sic in ndu su, magoc gêtñ dau tisa ma ñayham sa tiyham. Lau sac nom-nga hon nañ sêlic gêtñ dau, nañ sêhêdaê ma sêtñkuc gêtñ sac dau.

⁴ Ma sêlic bu akô kêtñ in ndê ñaclai têtñ gêtñ sac, dec ñac sêtoc akô sa ma sem akiñ in, ma sem akiñ gêtñ sac dau whin. Ma sêsôm têtñ dandi, “Aluê! Gêtñ sac dinañ hêc gêtlic gêtñ hon su. Namalac dañ gitôm dom bu ndic sin têtñ in!”

⁵ Gêtñ sac dau kôc ñaclai bu sôm yom toc dau sa-nga ma yom sac-sac gitôm ayô 42. ⁶ Dec gêtñ sac dau kac whasun sa bu sôm yom sac s ambuc pi Anötö, ma pi in ndê ñaê, ma pi undambê, ma pi lau nañ sêndôc undambê whin. ⁷ Ma in kôc ñaclai bu ndic sin têtñ Anötö ndê lau dabun ma ku ñac dulu. In kôc ñaclai atu bu nem gôlij lau hon, lau akêtñ nom ñagameñ hon, ma akêtñ lau titoñ-titoñ, ma awha têtñ-têtñ. ⁸ Ma lau nom-nga hon nañ si ñaê yêc Buku Tanli-nga dom, nañ oc sêtoc gêtñ sac sa ma sênem akiñ in. Anötö ndê Domba yob Buku Tanli-nga dau. In Domba nañ nom dindêc mbasi en, ma Anötö kêtalij in sa ma kêtalê bu tinambu, lau oc sêndic in ndu.

⁹ Asa ndê daŋgasun bu yêc, nañ ngô yom dindêc. ¹⁰ Yomandô! Nawapac daêsam oc sêhoc asê. Lau ñatô sic ñawaê bu sêndôc gapocwalô, ma ñatô oc sêndic ñac ndu ña bien baliñ. Bocdinañ mac lau dabun, alhac ñaŋga ma ahu nem akêtñ whin sin dom.

Gêtñ sac tilu-nga pi sa akêtñ nom ñalôm

¹¹ Têtñ dinañ aô galic gêtñ sac dañ tiyham pi sa akêtñ nom ñalôm meñ. In ndê ñapo sauñ lu, gitôm domba ñatu dañ ndê. Magoc in ndê awha atu gitôm layon ndê. ¹² Gêtñ sac ñamata-nga nañ sic in pi ñagôlôn magoc ñayham sa tiyham, nañ kêtñ ndê ñaclai atu têtñ gêtñ sac tilu-nga dinañ, dec in gêm gôlij gêm in angô, ma kêtgilí lau nom-nga hon bu sênem akiñ gêtñ sac ñamata-nga dinañ. ¹³ Ma gêtñ sac tilu-nga kôm gêtñ dalô atutu. In sôm, ma ya sip akêtñ undambê meñ, ma lau hon sêlic. ¹⁴ In kôc ñaclai bu kôm gêtñ dalô nem gêtñ sac ñamata-nga angô, gêtñ sac nañ sic in ña bien baliñ, magoc mbo tali. Bocdinañ in kôm gêtñ dalô ma kêsau lau nom-nga nañ sêkêtñ whin Yisu dom, ma kêtñ yatu têtñ ñac bu sêmaseñ gêtñ sac ñamata-nga ndê ñagatu. ¹⁵ Ma in kôc ñaclai bu yu wayahô sôt gêtñ ñagatu, dec gêtñ dau sôm yom asê. Ma lau nañ sem akiñ gêtñ ñagatu

dom, dec in gic nac ndu. ¹⁶ In kac lau hon ma som nanga bu sekoc nadalô dan pi nac si amba andô-nga me pi nac si secbala. Lau tiwaê ma lau waemba, lau ti lelôm ma lau nalôm sawa, lau nan sem akin nadaki ti lau nan sembo nambwa, lau hon in kac nac bu sekoc nadalô dinan. ¹⁷ Ma in gic yao bu asa nan koc nadalô dom, nan gitôm dom bu nemlhi gêj, ma gitôm dom bu kêj gêj têtj lau bu senemlhi. Ma nadalô dau dinan, in gêj sac namata-nga ndê naê me naê nanamba.

¹⁸ Gêj sac nanamba dau nahu yêc sinj dau. Asa nan namalac ti gauc atu, nan ênsahê bu kip namba dau nahu sa. Namba dau in namalac dan ndê namba, ma in ndê namba 666.

14

Jon gêlic Anötö ndê Domba ti in ndê lau

¹ Tinambu aö galic Anötö ndê Domba kalhac Lôc †Sayon. Ma lau 144,000 nan injlu damba si naê kalhac nac si secbala, nan selhac sewhinj in. ² Ma aö gangô awha dan sa akêj undambê. Awha dau gitôm bu hêc nakêcsia, ma gitôm wapap nan gic atu, ma gitôm hap nan lau wê-nga sic. ³ Lau 144,000 dinan selhac pônj atu, ti anjela atu hale ma lau bata 24 si angô-nga, ma sem wê wakuc dan. Anötö gêm lau dinan si yêc namalac nom-nga hon nalôm, ma nac tawasê sênjalê wê dau. ⁴ Nac lau dinan sem dabun dau napep, ma mêtê sac nan kôm namalac nadômbwi sa yêc Anötö angô-nga,* nan sekôm dan dom. Gamej bocke nan Anötö ndê Domba bu ndi, nan nac sêjkuc in. Domba dau gêmli nac su yêc namalac nom-nga, ma kêj nac selhac injlu Anötö angô-nga gitôm gêj nandô mbêc. ⁵ Nac sêsôm yom tasan dan dom, ma nac si giso mbasi.

Anjela tö si yom

⁶ Aö tanhê gamej tiyham ma galic anjela dan hu mbo umbon, nan koc nawaê nayham bu hoc asê têtj lau yêc nom nagamej hon, ma têtj lau titon-titon ma awha têtjtêtj hon.

Nawaê nayham dau oc yêc napan, ma oc pacndê dom. ⁷ In som na awha atu, “Atoc Anötö sa ma anem akin in, bu in kêj undambê ti nom, ma gwêc ti bubata hon. Ma kwahic dec in ndê ndoc êmatôc lau-nga mej sa su. Bocdinan atoc in, ma apo in ndê waê sa.”

⁸ Dinan su, ma anjela tilu-nga mej ma som, “Malac atu Babilon† tisac su. Angô su nan! Babilon tisac sambuc. In hu Anötö sinj ma kôm mêtê sac, ma hê lau daêsam sêsa in ndê lêtj sac sêjkuc in, e nac si gauc timboloc tôm lau nan sênôm wain ma kêjinj nac.”

⁹ Ma aö galic anjela titö-nga mej kêkuc anjela lu dinan, ma in som na awha atu, “Mac lau hon nan atoc gêj sac ma in ndê nagatu sa, ma akoc in ndê nadalô pi nem sêmbalam me amam, nan angô. ¹⁰ Mac oc ansahê Anötö ndê atac nandê. Yomandô! In ndê atac nandê atu gitôm wain nanga nan in kêc sip laclhu bu mac anôm. Mac oc alhac Anötö ndê Domba ma anjela dabun angô-nga, ma atap nem nagêyô sac sa. Gêj nandê solpa ma ya oc kêj nandê atu têtj mac. ¹¹ Y omandô! Lau hon nan sem akin gêj sac me in ndê nagatu, ma sekoc in ndê naê nanamba pi nac si namlic, nan oc sêtap nawapac atu dinan sa. Gamej nan nac sembo, nan yawasu oc pi napan, ma oc pacndê dom. Nac oc sênjalê nandê atu dau tôm acsalô ti ôbwêc hon, ma nac oc sênwhan dau dom.”

¹² Yom dec kêj puc mac lau nan danam wambu Anötö ndê yomsu ma akêj whinj Yisu. Alhac nanga, ma ahu nem akêj whinj sinj dom!

¹³ Dinan su, goc aö gangô awha dan sa akêj undambê, nan som têtj aö bu, “To yom bocdindec. Têtj kwahic dec ma ndi, lau hon nan sêsap si sekêj whinj Pômdau dônj e sêmbac ndu, nan oc sêtap Anötö ndê mwasiñ atu sa.” Ma Nalau Dabun som, “Yomandô! Nac oc sênwhan dau yêc gwelen nan selhac nanga ma sekôm. Ma nac si gwelen na-nandô oc êjkuc nac pi undambê ndi.”

* **14:4:** Jon to yom ma som bu lau dau sêyêc sewhinj lauwhê dom, dec sembo nawasi yêc Anötö angô-nga. Magoc lau tigauc daêsam gauc gêm bu yom dau hêganônj mêtê sac tidau-tidau nan kôm namalac nadômbwi sa yêc Anötö angô-nga. Awhe lu nac nan sem dau su, nan bu sêyêc sewhinj dau, dec Anötö oc lic sac dom. † **14:8:** Tinambu Jon to yom pi malac atu Babilon, ma gêm dôhônj in pi awhe mockainj-nga dan. Asam yêc Rev 17-19, ma alic footnote yêc Rev 17:1.

Anötö ndê aņela sic gêņ ņandô nom-ņga sa

¹⁴ Têņ dinan aö galic dao sêsêp daņ, ma ņamalac daņ gitôm ņamalac ndê Atu ndöc dao ņahô. Sanem gol daņ sac in ņagôlôn, ma in kôc bien mbwê-alö ma ņamata sac andô. ¹⁵ Ma aņela daņ sa akêņ Anötö ndê lôm dabuņ, ma ta yom awha atu têņ in ņan ndöc dao ņahô bocdec bu, “Kwahic dec ôm nom-ņga ņandô sa, ma gêņ hoņ tilôwê su. Bocdinaņ dec kôc nem bien sa ndi, ma ndic gêņ ņandô sa pitigeņ.” ¹⁶ Dec in ņan ndöc dao ņahô, ņan sip têņ nom gi, ma tim gêņ ņandô nom-ņga ņa in ndê bien dinan, goc gic hoņ sa sêpitigeņ.

¹⁷ Ma aņela daņ tiyham sa akêņ lôm dabuņ undambê-ņga meņ, ņan kôc bien mbwê-alö daņ ņamata sac andô. ¹⁸ Ma aņela daņ tiyham ņan yob ya yêc Anötö ndê alta, ņan sa meņ, ma mbwêc awha atu têņ aņela ņan hóc bien ņamata bu, “Kôc nem bien, ma sôc ôm wain-ņga ņan yêc nom, ņan ndi, ma ndic wain ņandô sa. Bu wain ņandô kwahic dec ņalôwê sa su.” ¹⁹ Dec aņela dau sip nom gi ma tim wain ņandô nom-ņga ņa in ndê bien. Ma in gic sa pi gameņ sênem kiņ wain ņakwi-ņga. Gêņ dinan ti dôhôn Anötö ndê atac ņandê pi lau sac nom-ņga. ²⁰ Ma aö galic bu sem kiņ wain ņandô nom-ņga dinan yêc malac atu ņamakê. Ma dac atu sa meņ, ma hêc sa ņasawa baliņ gitôm 300 kilometa, ma suņ ņagapoņ atu. ņagapoņ dau, hosi daņ bu lom, dec oc meņ têņ in tôkwa.

15

Aņela 7 ma ņawapac 7

¹ Dinan su, ma aö galic gêņ dalô atu daņ tiyham yêc undambê, dec gasö ņandô. Aņela 7 sêkôc ņawapac atu 7 bu sêkêņ pi lau sac nom-ņga, ņan ti ņawapac ņambu-ņga ņan Anötö oc kêņ. Bu ņawapac 7 dinan oc ndic dabiņ in ndê atac ņandê pi lau nom-ņga e nom ņatêm pacndê. ² Ma aö galic gêņ daņ gitôm gwêc ņan ņawa gitôm glas, ma ya yêc ņalôm. Ma lau ņan sêku gêņ sac atu d ulu, ņan sêlhac gwêc dau ņamakê. ņac lau ņan sêtec bu sênem akiņ gêņ sac dau me sêtoc in ndê ņagatu sa, ma sêkôc in ndê ņae ņanamba dom, ma ņalêņ dau dec sêku in dulu. ņac sêkôc gêņ wê-ņga ņae hap ņan

Anötö dau kêņ têņ ņac. ³ Ma ņac sem Anötö ndê ņgac akiņ Moses ndê wê ma Anötö ndê Domba ndê wê. ņac sem bocdec, “O Pômdau Anötö ņanğa. Am kôm gêņ atu-tu ti gêņ ņayham daêsam. O Kiņ atu, ņan gêm gôliņ nem lau tôm têm hoņ, am nem lêņ in lêņ ņandô ma gitêņ eņ. ⁴ O Pômdau, am tigeņ dabuņ. Bocdinaņ solop bu lau hoņ sêtoc am, ma sêtoc am nem waêm sa. Lau akêņ gameņ hoņ oc sêmeņ ma sênem akiņ am, bu kwahic dec sêlic yêc awê bu am kôm gêņ hoņ ņalêņ gitêņ eņ.”

⁵ Dinan su, ma aö galic lau Israel-ņga si ıbac dabuņ ņagatam kac sa yêc undambê. Bac dau ti lau Israel-ņga si lôm dabuņ yêc gameņ sawa, ņan sêkêņ Anötö ndê yomsu yêc ņalôm. ⁶ Ma aņela 7 sêsa akêņ lôm dabuņ dau sêmeņ, ma sêkôc ņawapac atu 7. ņac sêsôc ņakwê ņawasi sêsêp, ma sêkic po gol kêgihi ņac ņabapo. ⁷ Ma aņela atu hale si daņ kôc sùc 7 ņan sêmasaņ ņa gol, ma kêņ têņ aņela 7 dinan. Anötö ņan mbo tali ņapan, ņan kêņ ņawapac tidau-tidau ņan tóc in ndê atac ņandê asê, ņan sip sùc 7 dinan e meņhu. ⁸ Têņ dinan yawasu atu ņan meņ akêņ Anötö ndê ņawasi ti licwalô, ņan gêm lôm dabuņ ņalôm ahuc. Ma tu dinan-ņga gitôm dom bu lau daņ sêsôc lôm dabuņ sêndi e aņela 7 sêndic dabiņ si gwelen sêkêņ ņawapac 7-ņga dinan pacndê.

16

Sùc ņawapac-ņga 7

¹ Têņ dinan aö gangô awha atu daņ yêc lôm dabuņ ta yom têņ aņela 7 dinan bocdec bu, “Andi, ma ņawapac tóc Anötö ndê atac ņandê asê-ņga ņan yêc mac nem sùc, ņan atac sa sip nom ndi.”

² Dec aņela ņamata-ņga tisa ma pô in ndê sùc tuc, ma kêņ ņawapac daņ sip nom gi. Ma lau ņan sêkôc gêņ sac ndê ņadalô ma sêpôn haduc têņ in ndê ņagatu, ņan gamboc andô gêm ņac ahuc ma sêņsahê ņandê atu.

³ Goc aņela tilu-ņga pô in ndê sùc tuc sip gwêc, ma gwêc gêm dau kwi ti dac yeyec gitôm ņgac batê daņ ndê dac. Ma gêņ tali gwêc-ņga hoņ sêmbac ndu.

⁴ Aņela titô-ņga pô in ndê sùc tuc sip bu ti bubata, dec sêti dac. ⁵ Ma aö gangô aņela ņan yob bu, ņan sôm, “O Pômdau dabuņ

ṅandô, am nanṅ mbo tēṅ ṅamata-ṅga, ma kwahic dec mbo. Am kēmatôc lau, ma kēṅ ṅagēyô tēṅ ṅac ṅalēṅ gitēṅ. ⁶ Nahu bu lau dinaṅ sêkêc am nem lau propet ti lau dabuṅ si dac siṅ. Ma kwahic dec am kēṅ dac tēṅ ṅac sēnôm. ṅagēyô dau gic ṅac ṅawaê solop.” ⁷ Inṅ sôm yom dinaṅ su, goc aô ganṅô awha danṅ sa akēṅ alta, nanṅ ô yom ma sôm, “Aêc, Pômdau Anötö ṅaclai ṅadau. Am kēkuc yom ṅandô ma kēmatôc lau, ma kēṅ ṅagēyô solop tēṅ ṅac.”

⁸ Tēṅ dinaṅ aṅela tihale-ṅga pô inṅ ndê sùc tuc pi ac, dec ac pec lau nom-ṅga gitôm ya gēṅ ṅac. ⁹ ṅac sēṅsahê ṅandê atu ma sētisac ṅandô. Magoc ṅac si ṅalôm ṅadandi ma ṅac sem dau kwi dom, ma sêtoc Anötö nanṅ kēṅ ṅawapac dau tēṅ ṅac, nanṅ sa dom. Mba! ṅac sēsôm yom sac sambuc pi inṅ ndê ṅaê.

¹⁰⁻¹¹ Goc aṅela ti-5-ṅga pô inṅ ndê sùc tuc pi gēṅ sac ndê pônṅ atu, ma gameṅ honṅ nanṅ gēṅ sac gēm gôlinṅ, nanṅ ṅasec sa. Gamboc sac daêsam sem lau sac nom-ṅga ahuc, ma sēṅsahê ṅandê atu e kôm ṅac sēsēṅ êmbala. Magoc ṅac sem dau kwi ma sēhu si mêtê sac siṅ dom. Sēsôm yom sac-sac pi Anötö undambê-ṅga bu inṅ kēṅ ṅawapac dinaṅ tēṅ ṅac.

¹² Ma aṅela ti-6-ṅga pô inṅ ndê sùc tuc sip bu atu Yupretes, dec bu dau pa. Bocdinaṅ kinṅ nanṅ sēmeṅ akēṅ gameṅ ac pi-ṅga, nanṅ si seṅ yêc bu sêlom bu dau. ¹³ Ma aô galic ṅalau sac tō, nanṅ sêtôm pocwê. Danṅ sa akēṅ akô whasuṅ, ma danṅ sa akēṅ gēṅ sac whasuṅ. Ma ṅalau sac titō-ṅga sa akēṅ propet tasanṅ* whasuṅ. ¹⁴ Sadaṅ ndê ṅalau sac tō dinaṅ sêkôm gēṅ dalô atu-tu. Ma sêsa si bu sêndic kinṅ nom-ṅga honṅ sa, bu sêndic siṅ tēṅ tēm Anötö ṅaclai ṅadau ndê bêc atu hôc asê. ¹⁵⁻¹⁶ Ma ṅac sic kinṅ honṅ sa sēmboc gameṅ nanṅ yêc Yom Hibuṅ sêsam bu Amagedon.

Pômdau sôm yom bocdec, “Ayob daôm ṅapep! Aô wakēṅ puc pi ndoc wameṅ-ṅga dom, aô wameṅ gitôm ṅgac kaṅ. Mac

lau nanṅ anem ali ma amasaṅ daôm ṅapep ambo, mac oc atac ṅayham tu atap Anötö ndê mwasiṅ sa-ṅga. Tigeṅ lau nanṅ sēmasaṅ dau dom tēṅ bêc aô wambu wameṅ, nanṅ ṅac oc maya dau atu, gitôm lau nanṅ sēmboc ṅamlic ṅambwa.”

¹⁷ Tēṅ dinaṅ aṅela ti-7-ṅga pô inṅ ndê sùc tuc pi umbonṅ. Ma awha atu danṅ akēṅ pônṅ atu yêc lôm dabuṅ ta yom ma sôm, “Gēṅ honṅ pacndê su!” ¹⁸ Ma sickac ti wapap gic ti ṅakêcsia atu, ma tiyhô gēm. Tiyhô dau atu andô. Tēṅ lau ṅamata-ṅga si tēm e meṅ tēṅ kwahic dec, tiyhô danṅ gēm atu gitôm inṅ dinaṅ dom. ¹⁹ Anötö gauc gēm malac atu Babilon ndê lau si mêtê sac, dec kēmatôc ṅac gitôm inṅ kēṅ inṅ ndê tac ṅandê atu sip laclhu danṅ ma kēṅ tēṅ ṅac bu sēnôm. Ma tu dinaṅ-ṅga tiyhô atu dau gēm e gic malac atu Babilon kôc gi tonṅ tō. Ma lau nom-ṅga si malac honṅ sētisac bocdinaṅ. ²⁰ Ma nduc ti lôc honṅ siṅga. ²¹ Ma u ṅalhuc ṅaṅga gitôm hoc ais sip meṅ tuc lau. Ais dinaṅ atu sac ma ṅadehe gitôm 40 kilogram tôm gi. Gēṅ dau kēṅ ṅawapac atu tēṅ lau nom-ṅga, ma sēsôm yom sac sambuc pi Anötö.

17

Awhê mockaiṅ-ṅga ma gēṅ sac

¹ Ma aṅela nanṅ sêkôc sùc 7, nanṅ si danṅ tēṅ aô meṅ ma sôm, “Mweṅ ma lic! ṅagēyô nanṅ Anötö oc kēṅ tēṅ lauwhê mockaiṅ-ṅga honṅ ṅadinda,* nanṅ ndôc gameṅ nanṅ bu daêsam sêpoc, n aṅ aô bu watôc tēṅ am. ² Kinṅ nom-ṅga daêsam sêtēṅ awhê mockaiṅ-ṅga dinaṅ si, ma sêkôm mêtê mockaiṅ-ṅga sêwhiṅ inṅ. Ma lau nom-ṅga sēṅkuc inṅ ndê mêtê sac sêwhiṅ, e ṅac si gauc timboloc gitôm lau nanṅ sēnôm wain ṅaṅga ma kēṅinṅ ṅac.”

³ Tēṅ dinaṅ ṅalau Dabuṅ kôm aô gatunṅ kaiṅ danṅ sa, ma aṅela dau kôc aô gasa gameṅ sawa ga. Ma yêc dindê aô galic awhê danṅ ndôc gēṅ sac kokoc ṅahô. Gēṅ sac dinaṅ ndê ṅagôlônṅ 7, ma ṅapo 10, ma

* **16:13:** Jon sam gēṅ sac tilu-ṅga nanṅ sa akēṅ nom ṅalôm (Rev 13:11-18) bu propet tasanṅ. Nahu bu inṅ kôm gēṅ dalô atu-tu bu êṅsau lau nom-ṅga. Alic Rev 19:20. * **17:1:** Yêc 17:5 Jon whê sa bu yom nanṅ inṅ to pi lauwhê mockaiṅ-ṅga ṅadinda, nanṅ hêganônṅ malac Babilon, ma Rev 18:1-24 tōc ṅalēṅ nanṅ Anötö oc kēṅ ṅagēyô tēṅ inṅ, nanṅ asê. Lau ṅatô gauc gēm bu inṅ to yom dau pi malac Rom. Ma lau ṅatô sēṅyalê bu yom dau gitôm yom gôlinṅ danṅ, ma hêganônṅ lau honṅ nanṅ sêtec bu sêsôc Anötö ṅapu ma sêkêṅ kisa inṅ ndê lau, tôm lau Babilon-ṅga sêkôm tēṅ lau Israel-ṅga munṅ su. Mêtê mockaiṅ-ṅga ti dôhônṅ pi mêtê sac nanṅ lau kaiṅ dinaṅ sêkôm (alic Ais 23:16-17; ma Nah 3:4). Jon sôm bu awhê mockaiṅ-ṅga ndôc kêpiṅ bu daêsam, tôm malac Babilon dau (Jer 51:13).

aö galic ñaê sac-sac gêm in ñamlic sambuc ahuc. ⁴ Awhê dau sôc ñakwê ñayham dadalô kokoc ma ñamayan. Ma in kêngôlôn dau ña gol, ma hoc ñayham, ma ña gên ñawasi gwêc-nga nan sêsam bu pearl. Sùc gol dan yêc in amba, ma in ndê mêtê sac ti mêtê ñadômbwi atu nan in kôm, nan sip sùc dau ñalôm e menhu. ⁵ Ma in ndê ñaê nan ñahu yêc sin dau, nan sêto pi in sêcbala bocdec bu:

Malac atu Babilon.

Lauwhê mockain-nga ma mêtê ñadômbwi nom-nga hon
Ñadinda.

⁶ In awhê nan kêngilí lau nom-nga bu sêndic Anötö ndê lau dabun nan sêhoc yom asê pi Yisu, nan ndu. Ma aö galic bu dac nan sêkêc sin, nan kôm awhê dinan ndê gauc tisac, gitôm in nôm wain ñanga. Aö galic in ma gasö ñandô.

⁷ Goc anela ndac aö bocdec bu, “Bocke dec am sö? Kên danam aö, dec oc wawhê gên sac ti ñagôlôn 7 ma ñapo 10, ma awhê nan ndöc gên sac dau ñahô, nan ñahu sa têt am. ⁸ Gên sac dinan in mbo mun-nga, magoc kwahic dec in anjô mba. Ma tinambu in oc pi sa akên sun baliñ sac ma Anötö oc sen in su ñinga gacgen. Ma lau nom-nga oc sêhêdaê ñandô têt têt sêlic gên sac dau. Ñahu bu ñamata-nga gên sac dau mbo, ma kwahic dec anjô mba, tigen tinambu oc mbu men tiyham. Anötö kêtalê lau sac nom-nga dinan gwanan su, têt ndoc in kên undambê ti nom, dec in to ñac si ñaê sip Buku Tanli-nga dom.

⁹ “Lau nan sêkôc gauc ñapep, nan oc sênjalê gên dau ñahu. Gên sac ndê ñagôlôn 7 sem dôhôn lôc 7 nan awhê dau ndöc. ¹⁰ Ma sem dôhôn kin 7 whin. Kin aman dan si ndoc pacndê su, ma kwahic dec kin ti-6-nga gêm gôlin mbo, ma kin ti-7-nga ndê ndoc yêc dôñ yêc. Tinambu kin dau oc men, magoc in oc nem gôlin ñasawa baliñ dom. ¹¹ Ma gên sac nan mun-nga mbo, ma kwahic dec anjô mba, nan oc ti kin ti-8-nga. In oc mbo whin kin 7 si ton, magoc in gic waê bu Pômdau oc sen in su ñinga. ¹² Ma ñapo 10 nan am gêlic, nan sêti dôhôn kin 10 nan si ndoc sênem gôlin-nga yêc dôñ yêc. Tigen têt ndoc gên sac mbu men bu nem gôlin, nan kin 10 dinan oc sênem gôlin

sêwhin in. Magoc ñac si ndoc dau oc apê en. ¹³ Ñac hon oc sêpin dau dôñ, ma sêkên ñac si ñac lai têt gên sac ma sêsôc in ñapu. ¹⁴ Ma ñac oc sêndic sin têt Anötö ndê Domba ti in ndê lau. Tigen Domba dau oc ku ñac dulu. Ñahu bu Anötö ndê Domba in kin hon si Kin, ma in pômdau hon si Pômdau. Ma in ndê lau oc sêlhac sêwhin in. Ñac lau nan in kêtalin ñac sa sêti in ndê, ma kêtalê ñac sa, ma sêsap si sêkên whin in dôñ ñapan.”

¹⁵ Ma anela dau gic têt yom ma sôm têt aö, “Am gêlic bu daêsam nan awhê mockain-nga ndöc. Bu dinan sem dôhôn lau titon-titon ma lau awha têt têt, ma lau akên nom ñagamen hon. ¹⁶ Ma am gêlic gên sac ti in ndê ñapo 10 nan sêti dôhôn kin sac 10 dinan. Ñac oc sêkên kisa awhê mockain-nga dau, ma sêkôm in tisac. Ñac oc sêkôc in ndê ñakwê su, sên in in ndê ñamsôm, ma sêkên ya nen in su. ¹⁷ Ñac oc sêkôm bocdinan, ñahu bu Anötö dau kên gauc sip ñac si ñalôm bu sêkên si ñac lai têt gên sac ma sêsôc in ñapu, ma sêkên kisa awhê mockain-nga. Anötö kêtalin ñagêtô dinan sa gwanan su, ma kin sac dinan oc sêkôm in ndê yom ñandô sa. ¹⁸ Awhê mockain-nga nan am gêlic su, in ti dôhôn malac atu nan kin nom-nga hon sêsôc in ndê ñagôlin sac-nga ñapu.”

18

Babilon tisac

¹ Dinan su, ma aö galic anela dan tiyham sip akên undambê men. In ndê ñac lai atu, ma in ndê ñawê ti ñawasi atu pô nom. ² Ma in mbwêc awha atu, “Malac atu Babilon tisac su. Aêc, tisac su ma tiganan. Kwahic dec lau dan oc sêndöc malac dau tiyham dom, ma oc ti ñalau sac si gamen, ma mbac nan sen gên ñasu, nan si gamen. ³ Malac dau tisac, ñahu bu in wê lau nom-nga sêsa sen sac-nga gitôm awhê mockain-nga dan. Kin nom-nga sêkôm mêtê sac sêwhin in, ma lau nom-nga bocdinan. Ñac sênkuc in ndê mêtê sac e ñac si gauc timboloc têt lau nan sênôm wain ma kên in ñac. Ma lau sêtidulu gên-nga sêtap awa atu sa tu in ndê mêtê êmwasiñ dau ña gên ñayham-ñayham-nga.”

⁴ Ma aö ganjô awha dan tiyham akên undambê nan sôm yom bocdec, “O anen lau. Anjô! Alhò su yêc malac dinan ma

ambo awê, mboe mac ankcuc in ndê mêtê sac ma atap nawapac atu sa tòm in dau. ⁵ Alhõ su, nahu bu in ndê sac pi e gi sun undambê sa, ma Anötö gauc gêm mêtê sac hon dinan. ⁶ Kwahic dec sac nan malac dau kôm têt lau, nan oc sêo tidim lu mbu têt in. In oc ênsahê nawapac atu, nan hóc gêlêc nawapac nan in kêt têt lau, nan su. Oc nditôm in nôm gêt yêc dau ndê laclhu nawapac-nga nan in kêt têt lau sênôm. ⁷ Têt namata-nga in toc dau sa, ma kêmwasin dau na gêt nayham-nayham. Tigen kwahic dec in oc ênsahê nawapac ti nandê atu ô gêt nayham dinan su. Tôm nasawa balin lec in sôm yom pi dau bocdec bu, 'Aõ gambo gatôm kwin, ma oc wambo nayham en. Watan dangibo gitôm awê sawa dan dom.' ⁸ Tu dinan-nga, yêc bêc tigen nalôm, nawapac daêsam oc nem in ahuc. In ndê lau oc sêpõnda gêt danen-nga, daêsam oc sêmbac ndu ma daêsam oc sêtan dangibo, ma Põmdau Anötö oc kêt ya nen in su. Anötö in Naclai Nadau, ma in oc êmatôc in, ma kêt nawapac hon dinan têt in.

⁹ "Ma kin nom-nga nan sêkôm mêtê sac sêwhin in, ma sêpo dau sa na in ndê gêt nayham-nayham, nan oc sêlic yawasu atu nan sa akêt in. Ma nac oc sêtan atu pi in. ¹⁰ Nandê nan in hóc, nan oc kôm nac sêtôc dau atu, ma nac oc sêlhac ahê ma sêtan bocdec bu, 'Oyaê, Oyaê! O malac atu Babilon. Mun-nga am malac ti naclai atu! Tigen acgatu nasawa tigen lec am tisac, ma gacgen ginam su!'

¹¹ "Ma lau sêtidulu gêt-nga bocdinan. Nac hon oc sêtan atu tu in-nga. Nahu bu in ginnga su, ma lau mba bu sênemli nac si wapa tiyham. ¹² Mun-nga lau Babilon-nga semli nac si gêt kain gitôm gol, silba, ma fhoc nayham-nayham, pearl, ma po nawasi ti nadalô nayham-nayham. Ma semli a nayham tidau-tidau, ma gêt daêsam nan lau sêmasan na a nayham-nayham, ma na elepan napo ti ain, brons, ma hoc nawasi. ¹³ M a semli gêt nan dakêt sip gêt danen-nga gitôm msê, ma semli a nakwi ti gêt namalu nayham naôli atu-tu, wain, olib nakwi, bolom ma plawa. Ma semli makao, domba, hosi, ma kaleta. Ma semli lau natô tu bu sêti nac si lau akin nambwa-nga.

¹⁴ "B oc dinan lau wapa-nga dinan oc

sêsôm, 'Gêt nayham-nayham hon nan am tac whin, nan kwahic dec ginnga su. Am nem mone ti nawasi hon pacndê sambuc.' ¹⁵ Lau nan sêtidulu gêt dau ma sêtap mone daêsam sa yêc Babilon, nan oc sêlhac ahê ti sêtôc dau atu, ma sêhu dangibo atu asê ti sêtan. ¹⁶ M a nac oc sêmbwêc, 'Oyaê, Oyaê, malac atu! Namata-nga am nem lau sêsôc nakwê nayham gitôm kin si. Ma g ol ti pearl ma hoc nayham-nayham daêsam ti nem gôlôn atu. ¹⁷ Tigen acgatu nasawa tigen ma gêt nayham hon dinan sinnga su.'

"Ma lau nan sem gôlin wan atu gwêc-nga, ma lau nan sêkôm gwelen sêmba wan, ma lau nan sêpi wan sêsôc sêsa tu sêtap awa sa-nga, nan hon oc sêlhac ahê ma tahê. ¹⁸ Têt ndoc sêlic yawasu atu nan pi akêt malac dau, nan nac oc sêsôm, 'Malac dan hóc gêlêc malac atu dinan su dom. Yomandô!' ¹⁹ Nac si nalôm oc nawapac atu e sêkêt kop pi nac nagôlôn. Ma nac oc sêtan atu ti sêmbwêc bocdec bu, 'Oyaê, Oyaê, malac atu! Namata-nga in malac ti lêlôm. Ma wan nadau hon nan sêkôc wapa sêsôc sêsa napan, nan sêtap mone atu sa yêc in. Magoc acgatu nasawa tigen lec ma in ginnga su.'

²⁰ Ma aõ gangô awa dan sôm yom bocdec bu, "Mac lau undambê-nga hon atac nayham atu! Anötö ndê lau taposel, ti lau propet, ma lau dabun natô, mac hon atisambuc! Kwahic dec Anötö kêt nagêyô têt malac atu Babilon, ô mêtê sac nan Babilon kôm têt mac."

²¹ Têt dinan anela nannga dan hóc hoc atu dan sa, goc tuc sip gwêc gi, ma sôm, "Nalên tigen Anötö oc têt in ndê naclai asê ma sen malac atu Babilon su. ²² Lau dan oc sêmba malac dau nalôm tiyham dom. Oc têt dom bu dangô lau wê-nga sêyu gasuc me dahuc ma sêndic hap tiyham. Ma lau nan sêkôm gwelen tidau-tidau me lau nan sêmasan bolom, nan si dan oc sêmba tiyham dom. ²³ Lam dan oc nawê sa dom, ma lauwhê ti ngac oc sênem dau tiyham dom. Mun-nga lau Babilon-nga nan sêtidulu gêt, nan sêti lau tiwaê nom-nga. Ma Babilon ndê mêtê sac gic wasu lau hon e nac si gauc kêtson ma wê nac sêsa sen sac-nga. ²⁴ Ma yêc malac dau, lau sêkêc Anötö ndê lau propet ti ndê

lau dabuŋ si dac siŋ, tòm ŋac sic Anötö ndê lau ŋatô ndu yêc nom ŋagameŋ hoŋ.”

19

Lau undambê-ŋga sêmpin Anötö

¹ Têŋ dinaŋ aö gaŋgô ŋ akêcsia atu yêc undambê g itôm lau daêsam sêmbwêc bocdec, “Haleluya! Tampin yac neŋ Anötö, bu in ndê ŋaclai ti waê ma ŋawasi atu, ma mwasiŋ nem lau si-ŋga yêc in tawasê. ² Tampin in, bu in kêmatôc lau ŋalêŋ gitêŋ ma ti yom ŋandô. Bu malac atu Babilon in gitôm awhê mockain-ŋga dan, ma in ndê mêtê sac tidau-tidau kôm gameŋ nom-ŋga hoŋ sêtisac. Ma kwahic dec Anötö kêmatôc malac dau ma kêŋ ŋagêyô atu ô in ndê lau akin si dac.” ³ M a ŋac hoŋ sêmbwêc tiyham ma sêsôm, “Haleluya! Yawasu atu oc pi akêŋ Babilon ŋapan.” ⁴ Ma lau bata 24 ti aŋela atu hale sêpôn haduc ma sêmpin Anötö naŋ ndôc ndê pôn atu. Ma sêmbwêc bocdec, “Yomandô! Haleluya!”

⁵ Têŋ dinaŋ aö gaŋgô awha dan s a akêŋ pôn atu, naŋ sôm, “O Anötö ndê lau akin! Mac lau hoŋ naŋ atoc in sa ma asôc in ŋapu, mac lau tiwaê ma lau waêmbe hoŋ ampin yac neŋ Anötö!” ⁶ Ma aö gaŋgô awha daêsam sêmbwêc yom tiyham. Ŋakêcsia dau gitôm bu hêc atu, ma gitôm wapap gic. Ma sêsôm, “Haleluya! Yac neŋ Pômdau, Anötö Ŋaclai ŋadau, gêm gôlin gêŋ hoŋ. ⁷ Datoc in ndê waê sa ti atac ŋayham atu! Bu ndoc meŋ sa bu Anötö ndê Domba nem in ndê awhê.* Awhê dau kêmasaŋ dau su, ⁸ ma Anötö kêŋ ŋakwê ŋayham ma ti ŋawasi atu têt in bu sôc.” Ŋakwê ŋayham dinaŋ gêm dôhôn mêtê gitêŋ hoŋ naŋ Anötö ndê lau dabuŋ sêkôm.

⁹ Goc aŋela dinaŋ sôm têt aö, “To yom dindêc, ‘Atac ŋayham mac lau hoŋ naŋ Anötö kêgalêm mac sa bu aneŋ Domba ndê mwasiŋ nem awhê-ŋga.’” Ma in gic têt ku yom ma sôm, “Yom dindêc in Anötö ndê yom ŋandô.” ¹⁰ Aö gaŋgô yom dinaŋ su, goc gahu dauŋ gayêc in gahi-ŋga bu wampin in. Magoc in kalhac aö ahuc ma sôm, “Mba! Kôm bocdinaŋ dom! Bu aö ŋac

akin ŋambwa, gitôm am, ma gitôm am nem asidôwai hoŋ naŋ sêsap yom ŋandô pi Yisu dôŋ. Pôn hamduc têt Anötö ma nem akin in tigen! Bu yom ŋandô naŋ lau sêhoc asê pi Yisu, naŋ ti lau propet si yom, naŋ ŋahu andô.”

Siŋ atu têt bêc ŋambu-ŋga

¹¹ Têŋ dinaŋ aö galic undambê kac sa, ma hosi sêsêp dan kalhac aö aŋôn-ŋga. Ma ŋac naŋ ndôc hosi dau ŋahô, naŋ sêsam in ndê ŋaê bu “Ŋac sôm yom ŋandô ti kôm ndê yom ŋandô sa-ŋga.” In kêmatôc yom ma gic siŋ têt lau ŋalêŋ gitêŋ. ¹² In tandô gitôm ya ŋawê, ma sanem kin-ŋga daêsam sac in ŋagôlôn. Ma ŋaê naŋ Anötö to pi in, naŋ ŋamalac dan sêŋyalê dom. In tigen kêyalê. ¹³ Aö galic ŋakwê baliŋ naŋ in sôc, naŋ dac hi ahuc.† Sêsam in ndê ŋaê bu, “Anötö ndê Yom.” ¹⁴ Ma lau siŋ-ŋga undambê-ŋga sêndôc hosi sêsêp, sêsôc ŋakwê sêsêp ŋawasi ŋayham, ma sêŋkuc in. ¹⁵ Aö galic bien ŋamata sa yêc in ndê whasuŋ bu ndic lau sac nom-ŋga, ma in kôc têt kin-ŋga ti ŋaclai atu bu êŋgwiniŋ ŋac ma ku ŋac dulu. Anötö Ŋaclai Ŋadau in tac ŋandê atu pi lau nom-ŋga, ma ŋac dinaŋ oc kwê ŋac dôŋ, gitôm lau sêkwê wain ŋandô dôŋ e ŋakwi sa. ¹⁶ Ma aö galic bu sêto ŋaê dan pi in ndê ŋakwê, ma pi in apuhu bocdec bu, “Kin hoŋ si Kin, ma pômdu hoŋ si Pômdu.”

¹⁷ Têŋ dinaŋ aö galic aŋela dan kalhac ac ŋahô. Ma in mbwêc awha atu têt mbac hoŋ naŋ sêhu sêmbô lôlôc bocdec bu, “Akac daôm sa amen, bu aneŋ mwasiŋ atu naŋ Anötö kêmasaŋ. ¹⁸ Amen ma aneŋ lau sac nom-ŋga si ŋamsôm. Kin ti lau bata siŋ-ŋga ma lau atu-tu, ma lau siŋ-ŋga ti ŋac si hosi, lau akin ti lau naŋ sêmbô ŋambwa, ma lau tiwaê ma lau waêmbe, lau hoŋ dinaŋ mac amen aneŋ ŋac si ŋamsôm.”

¹⁹ Ma aö galic gêŋ sac ŋamata-ŋga, ma kin nom-ŋga, ma ŋac si lau siŋ-ŋga hoŋ sêkac dau sa bu sêndic siŋ têt in naŋ ndôc hosi sêsêp ŋahô ti in ndê lau. ²⁰ Magoc sêkôc gêŋ sac dau dôŋ, ma propet tasan whiŋ. Propet tasan dinaŋ, in gêŋ sac tilu-ŋga naŋ kôm gêŋ dalô atu-tu gêm gêŋ sac ŋamata-ŋga aŋgô.

* **19:7:** Awhê naŋ Domba oc nem, naŋ gêm dôhôn lau hoŋ naŋ sêkêŋ whiŋ Yisu, naŋ sêti in ndê gôlôwac dabuŋ.

† **19:13:** Lau ŋatô gauc gêm bu dac dinaŋ in ndê ŋacyo si dac - alic Rev 14:14-20; ma Ais 63:1-3. Ma ŋatô gauc gêm bu Yisu dau ndê dac, naŋ in ndê ŋacyo sêkêc siŋ.

Inj kôm gêñ dalô dinan ma kêsau lau nanj gêñ sac ndê ñadalô kalhac ñac si sêcbala ma sêpôn haduc têt inj ndê ñagatu. Têt ndoc sêlô gêñ sac lu dinan dôñ, nanj ñac sic injlu ndu dom. Sêmbo tali, ma sêmbalin injlu sêsip sê atu ya-nga, nanj gêñ ñandê solpa golom ñapanj. ²¹ Ma bien ñamata sa akêt ñgac nanj ndöc hosi ñahô whasun, ma gic injlu si lau honj ndu. Ma mbac honj sêhu sêsip ma senj ñac si ñamsôm. Senj ma senj ma senj, e sêlic ña tandô.

20

Yala 1,000

¹ Ma aö galic añela danj sip akêt undambê menj. Inj añela nanj kôc ki bu yob sunj balin sac ñagatam. Ma inj kôc sen gapocwalô-nga atu danj yêc inj amba. ²⁻³ Inj sip nom gi ma kôc akô dôñ, mboc akwa nanj dasam bu ñgac yeyec me Sadanj. Inj kôc inj ma sô inj dôñ ña sen dinanj, goc kêbalinj inj sip sunj balin gi. Ma inj kêlahi gatam ahuc ma sap dôñ. Sadanj oc ndöc gapocwalô dinanj gitôm yala 1,000. Bocdinanj oc tôm dom bu inj sa ndi bu êñsau lau nom-nga tiyham e yala 1,000 dinanj pacndê su. Ma tinjambu Anötö oc êñgapwêc inj su ma inj oc sa awê menj ma mbo ñasawa apê.

⁴ Aö tanjhê undambê tiyham, ma galic lau nanj Anötö kêt ñaclai têt ñac bu sêmatôc lau, nanj sêndöc si pôn atu. Ma aö galic lau ñatô. Muñ-nga lau dinanj sêlhac ñannga ma sêpuc Anötö ndê yom dôñ, ma sêhoc yom asê pi Yisu. ñac sêpôn haduc têt gêñ sac ma têt inj ndê ñagatu dom, ma sêkôc inj ndê ñadalô pi ñac si sêcbala me amba dom. Ma tu dinanj-nga lau ñatô sêkêt kisa ñac ma sêtim ñac si ñagôlôn kic. Magoc kwahic dec Anötö unj ñac sa sêmbo tali tiyham, bu sênem g ôlinj sêwhinj Yisu gitôm yala 1,000. ⁵ Dinanj ti têt lau ñamata-nga sêtisa-nga. Lau ñatô nanj sêmbac ndu su, nanj oc sêtisa dom e yala 1,000 dinanj pacndê. ⁶ Lau nanj sêtisa têt têt ñamata-nga dinanj, ñac lau dabunj ma sêtap Anötö ndê mwasinj atu sa. ñac oc sêti lau dabunjsiga bu sêlhac Anötö lu Yisu anjô-nga, ma ñac oc sênem gôlinj sêwhinj inj gitôm yala 1,000. Ma ñac oc sêmbo ñayham têt bêt

Anötö êmatôc lau, bêt nanj lau sêmbac ndu tidim tilu-nga.

Sadanj ndê têt pacndê

⁷ Tinjambu, têt yala 1,000 dinanj pacndê su goc Anötö oc êñgapwêc Sadanj su yêc gapocwalô. ⁸ Ma inj oc sa ndi bu êñsau lau nanj sêmbo nom ñagamenj honj, ma ndic ñac sa bu sêndic sinj têt Anötö ndê lau. Sadanj oc ndic lau daêsam andô sa, nditôm gangac gwêc-nga, oc dasê sa nditôm dom. Anötö ndê ñacyo dinanj sêtôm Gog ma Magog.* ⁹ Aö galic ñac sêti akêt gamenj honj ma sêñsêlêt tawahô sa e sêhóc asê gamenj nanj Anötö ndê lau sêndöc. Gamenj dinanj malac atu nanj Anötö tac whinj. Ma sêñgihi Anötö ndê lau ahuc bu sêndic ñac, magoc Anötö kêt ya sip akêt undambê menj gêñ ñac honj su. ¹⁰ Ma têt dinanj inj kêt ñagêyô atu têt Sadanj nanj kêsau ñac. Inj kêbalinj inj sip sê atu ya ti gêñ ñandê solpa-nga, nanj muñ-nga sêmbalinj gêñ sac lu propet tasanj sêsip si su. Yêc gamenj dindê ñac oc sêñsahê ñandê atu andô ñapanj têt acsalô ma têt ôbwêc, oc pacndê dom.

Anötö oc êmatôc lau batê

¹¹ Dinanj su, goc aö galic pôn sêsêp atu, ma Pômdau dau ndöc ñahô. Ma umbonj ma nom ginnga su yêc inj anjô-nga, ma pacndê sambuc. ¹² Goc aö galic lau batê honj nanj sêtisa tiyham. Lau tiwaê, ma lau waêmba sêwhinj, honj sêtisa s êmbo tali tiyham, ma sêlhac Anötö ndê pôn atu ña-ndö-nga. Muñ-nga, têt ndoc lau dinanj sêmbo tali, nanj yom pi ñac si mêtê, ma gêñ honj nanj sêkôm, nanj sêto sip buku yêc undambê. Ma kwahic dec Anötö kac buku honj dinanj sa, ma Buku Tanli-nga whinj, bu êmatôc ñac honj êñkuc mêtê bocke nanj sêkôm têt têt sêmbo tali. ¹³ Lau honj nanj sêmbac ndu sêsip gwêc si, nanj sêtisa yêc gwêc ñalôm. Ma lau batê sêsa akêt gamenj bocke nanj sêmbac ndu sêyêc nanj. Ma Anötö kêmatôc ñac honj tôm gi, kêkuc gêñ bocke nanj ñac sêkôm su. ¹⁴ Pacndê su, goc inj kêbalinj inj ndê ñacyo lu nanj sêsam bu, “Ñaclai Dambac Ndu-nga” ma “Ñaclai Lambwam-nga,” nanj sêsip sê atu ya-nga ñalôm si. Ya atu dinanj ti gamenj bu lau

* **20:8:** Gog ma Magog - ñaê lu dinanj hêganônj lau honj nanj danjapêc têt Anötö ma sêkêt kisa têt inj ndê lau. Alic yom ñatô yêc Ese 38-39.

sac sêmbac ndu tidim tilu-nga. ¹⁵ Ma lau hon nan si nê yêc Buku Tanli-nga dom, nan Anötö kêbalin nac sêsip ya atu sêwhin.

21

Malac Jerusalem Wakuc

¹ Têñ ndoc dinan aö galic undambê wakuc, ma nom w akuc, bu nom ti gwêc namata-nga ma undambê namata-nga sinja su. ² Ma aö galic malac dabun Jerusalem wakuc, nan Anötö kêñ sip akên undambê men. In kêngôlôn malac wakuc dau na gôlôn nayham kêlêc, gitôm sêngôlôn awhê dan tu bu nem ngac-nga. ³ Ma aö gangô awha atu dan sa akên pôn atu men, nan sôm, “Kwahic dec Anötö ma in ndê lau oc sêmbo sêwhin dau. In dau oc ndöc whin nac ti nac si Anötö, ma nac sêti in ndê lau. ⁴ Nawapac têm akwa-nga hon pacndê su. Anötö oc pun tasulu su yêc in ndê lau tandô. Ma nac oc sêmbac ndu me sêhóc nandê tiyham dom, ma nac oc tasulu sa me sêtan dangibo tiyham dom.”

⁵ Ma in nan ndöc pôn atu, nan sôm têt aö, “Kwahic dec aö oc wamasan gêt hon tiwakuc. Am to yom nan aö wasôm têt am, bu anen yom in yom nandô, ma am to sip bapia bu lau sêsam ma sêkên whin.” ⁶ Goc in sôm têt aö, “Aö gac hu gêt hon, ma wandic dabin gêt hon. Aêc, aö gati namata gêt hon, ma aö gati nambu gêt hon. Ma kwahic dec gêt hon nandô sa su. Lau hon nan bu yô nac, nan wakên bu têt nac sênôm yêc Bubata Tanli-nga. Aö wakên bu dau têt nac nambwa. ⁷ Lau hon nan sêlhac nannga ma sêku sac dulu, nan oc sêwêkain gêt wakuc hon dindec. Aö wati nac si Anötö, ma nac oc sêti anen balêkoc awhê ma ngac. ⁸ Tigen lau nan sêtöc dau ma sêsêc si sêken whin Yisu ahuc, ma lau nan sêken whin dom, lau nan sêkôm mêtê sac ti mêtê mockain-nga, nac nan sic namalac ndu, lau m bectoma, lau nan sem akin gwam, ma lau nan sêkôm tasan, lau kain dinan hon oc sêwêkain gamen ya-nga, nan ya sa napan, ma gêt nandê solpa oc tun nac. Gêt dinan ti nac si sêmbac ndu tilu-nga.”

⁹ Aö gangô yom dinan su, goc anela dan têt aö men. In anela 7 nan sêkôc sùc nawapac

nambu-nga-nga, nan si dan. Ma in sôm têt aö bu, “Mwen, ma lic! Aö watöc têt am, awhê nan Anötö ndê Domba oc nem.” ¹⁰ Goc Nalau kôm aö gatun kain dan sa, ma anela dau kôc aö sa ma kêñ aö galhac lôc atu dan nahô. Ma malac dabun Jerusalem, nan Anötö kêñ sip akên undambê men, nan in töt têt aö. ¹¹ Anötö ndê nawasi gêm malac dau ahuc. Ma malac dau nawasi sa gitôm hoc nayham jaspera ma nawa gitôm glas. ¹² Aö galic tun balin dan kêgih malac dau, ma gatam 12, ma anela 12 nan sêyob gatam. Ma yêc gatam 12 aö galic nê 12. Lau Israel-nga si gôlôwac ton 12 si nê dinan. ¹³ G atam tö sêyêc tun têt ac pi-nga, gatam tö têt ac sip-nga, gatam tö yêc namakê dannga, ma gatam tö yêc dannga. ¹⁴ Tun dau sêkwê sac hoc atu 12 nahô. Ma aö galic Anötö ndê Domba ndê lau aposel 12 si nê sêyêc hoc 12 dinan.

¹⁵ Anela nan sôm yom dau têt aö, nan kôc gêt danem dôhôn gêt-nga dan nan sêmasan na gol, bu nem dôhôn malac, ma tun ti gatam. ¹⁶ In gêm dôhôn malac, ma tap sa bu malac na-balin-nga gitôm dôñ 12,000, ma gic pôc-nga gitôm dôñ 12,000, ma pi lôlôc-nga gitôm dôñ 12,000.* ¹⁷ Ma in gêm dôhôn tun dau nadandi, nan gitôm dôñ 144.† In kêkuc dôhôn nan namalac sênem dôhôn gêt-nga, ma gêm dôhôn malac dau. ¹⁸ Tun dinan, sêmasan na hoc nawasi jaspera. Ma malac dau sêmasan na gol nawasi atu ma nawa gitôm glas. ¹⁹⁻²⁰ Ma hoc atu-tu 12 nan tun sac nahô, nan sêngôlôn na hoc nayham-nayham. Sêngôlôn hoc namata-nga na hoc nayham nan sêsam bu jaspera, ma hoc tilu-nga sêngôlôn na sapaya, ma hoc titö-nga e têt hoc a tu ti-12-nga, nan sêngôlôn na aget, emerel, oniks, kanelian, krisolait, beril, topas, krisopras, yasint, ma ametis. ²¹ Ma gatam 12 dinan sêmasan na gêt nawasi gwêc-nga 12 nan sêsam bu pearl. Ma sen atu nan gic malac dau kôc, nan sêmasan na gol nawasi atu, ma nawa gitôm glas.

²² Aö tanhê malac, ma galic bu Anötö ndê lôm dabun dan kalhac dom. Nahu bu Pômdau Anötö Nac lai Naudu, lu in ndê Domba sêndöc malac dau nalôm, ma lau malac-nga sêpônnda lôm dabun dan tu bu

* **21:16:** Dôn dinan sêsam bu ‘Stedia,’ ma stedia 12,000 dinan gitôm 2,200 kilometa. † **21:17:** Dôn dinan sêsam bu ‘Kyubit,’ ma kyubit 144 gitôm 65 mita.

sênem akiñ Anötö-nga dom. ²³ Ma ac ti ayô mba, ñahu bu Anötö dau ndê ñawasi pô malac, ma in ndê Domba ndê ñawê ti lam malac-nga. ²⁴ Lau akêñ gameñ hoñ oc sêñsêlêñ sêmbo ñawê atu nañ sa akêñ malac dau. Ma kiñ nom-nga oc sêsôc malac dau sêndi ti ñac si waê ti ñawasi tôhôn. ²⁵ Ôbwêc ti ñ asec pacndê sambuc, ma tu dinañ-nga oc sêsêc gatam ahuc dom. ²⁶ Gêñ ñawasi ma gêñ tiwaê akêñ nom ñagameñ sambob, nañ Anötö oc kôc sa sôc malac dau ndi. ²⁷ Magoc gêñ ñadômbwi dañ oc sôc ndi dom. Lau nañ sêkôm mêtê sac ma lau tasan dañ oc sêsôc sêndi dom. Lau nañ si ñaê yêc Anötö ndê Domba ndê Buku Tanli-nga, nañ tawasê oc sêsôc sêndi.

22

Bu Tanli-nga

¹ Goc añela dinañ tôc Bu Tanli-nga têtñ aö, nañ ñawa gitôm glas. Bu dau hêc sa yêc Anötö ma Domba si pôñ atu, ² ma k eselen kêkuc señ atu nañ gic malac dau kôc. Ma A Tanli-nga kalhac bu dau ñamakê dañga lu-lu, ma gêm ñandô tôm ayô hoñ. Ma lau nom-nga hoñ nañ sêndôc malac Jerusalem wakuc, nañ oc gêmbac kôm ñac dom, bu A Tanli-nga dau ñalauñ oc kôm ñac ñamlic ñayham ñapan. ³ Têtñ têtñ ñamata-nga Anötö pucbo nom tu ñamalac si sac-nga, tigen têtñ têtñ ñambu-nga ñawapac dau oc pacndê sambuc. Anötö lu Domba si pôñ kiñ-nga oc lhac malac lôm, ma in ndê lau oc sênem akiñ in yêc dindê. ⁴ ñac oc sêlic in añgô andô, ma in ndê ñaê oc yêc ñac si sêcbala. ⁵ Gameñ oc ñasec sa tiyham dom, bu ôbwêc pacndê, ma lau oc sêpônnda lam ñawê ti ac ñawê dom. Ñahu bu Pômdau Anötö ndê ñawê oc pô ñac. Ma lau dinañ oc sêmbo ti sênem gôliñ sêtôm kiñ ñapan.

Pômdau Yisu oc mbu meñ

⁶ Aö galic gêñ hoñ dinañ su, goc añela dau sôm têtñ aö, “Yom hoñ dindêc in yom ñandô, ma yom ñayham tu lau hoñ sêkêñ whiñ-nga. Pômdau Anötö nañ kêtñ in ndê Ñalau puc lau propet dôñ, nañ kwahic dec kêkiñ in ndê añela bu tôc gêñ hoñ dindêc asê têtñ in ndê lau akiñ. Ma gêñ dau kêpiñ bu oc ñandô sa.”

⁷ Ma Yisu sôm, “Añgô! Kêpiñ su oc wambu wameñ. Asa nañ kôc yom nañ Anötö hoc asê gwanan yêc buku dindêc, nañ sa ma dañga wambu, nañ oc tap Anötö ndê mwasiñ atu sa.”

⁸ Aö Jon gañgô ma galic gêñ hoñ nañ gato sip bapia dindêc. Ma têtñ ndoc añela tôc gêñ hoñ dau asê têtñ aö su, nañ aö gahu dauñ gayêc in gahi-nga bu wampiñ in. ⁹ Tigen in sôm têtñ aö, “Kôm bocdinañ dom! Pôn hamduc têtñ Anötö ma êmpiñ in tigen! Aö ñgac akiñ ñambwa, gatôm am, ma gatôm am nem asidôwai lau propet, ma gatôm lau nañ dañga wambu yom hoñ nañ yêc buku dindêc.”

¹⁰ Goc in sôm têtñ aö, “Ndoc meñ kêpiñ. Bocdinañ yom nañ Anötö hoc asê yêc buku dindêc nañ, siñ kwi dom, magoc kêtñ yêc lhu bu lau sêsam. ¹¹ Lau nañ sêsap mêtê sac ma mêtê ñadômbwi dôñ, nañ oc sêkôm sêmbo e Yisu mbu meñ. Magoc lau nañ sêsa lêtñ gitêtñ ma lêtñ dabuñ, nañ sêsap si lêtñ ñayham dau dôñ mañ e Yisu mbu meñ.”

¹² Ma Yisu sôm, “Am ñgô! Kêpiñ su oc wambu wameñ, ma wakêtñ ñagêyô ñayham me sac têtñ lau hoñ êñkuc mêtê nañ ñac sêkôm. ¹³ Ñamata-nga têtñ gêñ hoñ, ma têtñ gêñ hoñ ñambu-nga, aö dec gambo. Aêc, aö gati ñamata gêñ hoñ, ma gati ñambu gêñ hoñ. Aö gac hu gêñ hoñ, ma wandic bata gêñ hoñ. ¹⁴ Mac lau nañ ambo ahê mêtê sac hoñ, dec tôm mac añgwasin nem ñakwê ñawasi sa, nañ oc atap Anötö ndê mwasiñ atu sa. In oc kêtñ mac aneñ ñandô yêc A Tanli-nga, ma mac oc asôc malac Jerusalem wakuc ñagatam andi. ¹⁵ Magoc lau sac oc sêsôc sêndi dom. Lau mbectoma, lau nañ sêkôm mêtê mockaiñ-nga, ñac nañ sic ñamalac ndu, ma lau nañ sem akiñ anôtôi gwam, ti lau nañ sêkôm tasan ma ñac nañ atac whiñ mêtê tasan, lau hoñ dinañ oc gacgeñ sêmbo awê gitôm giam pôm.

¹⁶ “Aö Yisu dec, kakiñ aneñ añela bu hoc yom hoñ dindêc asê têtñ mac, bu andic dulu têtñ Anötö ndê lau dabuñ hoñ. Aö Dawid ndê Ñahu, nañ gambo gamuñ in, ma Dawid ndê Wakuc bocdinañ. Ma aö gatôm Têtênda, tata bêbêc-nga nañ ñawasi atu.”

¹⁷ Ñalau Dabuñ, lu awhê nañ oc nem Anötö ndê Domba, nañ sêsôm bu, “Mweñ!”

Ma am asa naŋ ngô yom dindec, naŋ sôm, “Mwenj!” Am asa naŋ bu yô am, naŋ mwenj, ma nôm Bu Taŋli-ŋga naŋ am oc kôc sa ŋambwa, ŋaôli mba. ¹⁸Tigenj aô wapuc yom hoŋ naŋ Anötö hoc asê gwanaj yêc buku dindec, naŋ dôŋ. Ŋamalac daŋ bu ndic têku yom dindec ŋa iŋ dau ndê yom, dec Anötö oc kêŋ ŋawapac hoŋ naŋ gato ŋayom sip buku dindec, naŋ têŋ iŋ. ¹⁹Ma ŋamalac daŋ bu kôc yom ŋalhô daŋ su yêc yom naŋ Anötö hoc asê gwanaj yêc buku dindec, dec Anötö oc seŋ iŋ su bocdinaŋ, ma iŋ oc so gêŋ ŋayham-ŋayham naŋ buku dindec tôc asê. Iŋ oc wêkaiŋ ndê mala yêc malac dabuŋ dom, ma neŋ ŋandô yêc A Taŋli-ŋga dom.

²⁰Iŋ naŋ hoc yom ŋandô asê pi gêŋ hoŋ dindec, naŋ sôm, “Yomandô! Kêpiŋ su aô oc wambu waloc.”

Yomandô! Mwenj Pômdau Yisu!

²¹Pômdau Yisu ndê mwasinj ndi têŋ Anötö ndê lau hoŋ. Yomandô!

Read the New Testament daily

January

date	Scripture
1	Matyu 1:1-2:12
2	Matyu 2:13-3:6
3	Matyu 3:7-4:11
4	Matyu 4:12-25
5	Matyu 5:1-26
6	Matyu 5:27-48
7	Matyu 6:1-24
8	Matyu 6:25-7:14
9	Matyu 7:15-29
10	Matyu 8:1-17
11	Matyu 8:18-34
12	Matyu 9:1-17
13	Matyu 9:18-38
14	Matyu 10:1-23
15	Matyu 10:24-11:6
16	Matyu 11:7-30
17	Matyu 12:1-21
18	Matyu 12:22-45
19	Matyu 12:46-13:23
20	Matyu 13:24-46
21	Matyu 13:47-14:12
22	Matyu 14:13-36
23	Matyu 15:1-28
24	Matyu 15:29-16:12
25	Matyu 16:13-17:9
26	Matyu 17:10-27
27	Matyu 18:1-22
28	Matyu 18:23-19:12
29	Matyu 19:13-30
30	Matyu 20:1-28
31	Matyu 20:29-21:22

date	Scripture
1	Matyu 21:23-46
2	Matyu 22:1-33
3	Matyu 22:34-23:12
4	Matyu 23:13-39
5	Matyu 24:1-28
6	Matyu 24:29-51
7	Matyu 25:1-30
8	Matyu 25:31-26:13
9	Matyu 26:14-46
10	Matyu 26:47-68
11	Matyu 26:69-27:14
12	Matyu 27:15-31
13	Matyu 27:32-66
14	Matyu 28:1-20
15	Mak 1:1-28
16	Mak 1:29-2:12
17	Mak 2:13-3:6
18	Mak 3:7-30
19	Mak 3:31-4:25
20	Mak 4:26-5:20
21	Mak 5:21-43
22	Mak 6:1-29
23	Mak 6:30-56
24	Mak 7:1-23
25	Mak 7:24-8:10
26	Mak 8:11-9:1
27	Mak 9:2-29
28	Mak 9:30-10:12

February

March

date	Scripture
1	Mak 10:13-31
2	Mak 10:32-52
3	Mak 11:1-26
4	Mak 11:27-12:17
5	Mak 12:18-37
6	Mak 12:38-13:13
7	Mak 13:14-37
8	Mak 14:1-21
9	Mak 14:22-52
10	Mak 14:53-72
11	Mak 15:1-47
12	Mak 16:1-20
13	Luk 1:1-25
14	Luk 1:26-56
15	Luk 1:57-80
16	Luk 2:1-35
17	Luk 2:36-52
18	Luk 3:1-22
19	Luk 3:23-38
20	Luk 4:1-30
21	Luk 4:31-5:11
22	Luk 5:12-28
23	Luk 5:29-6:11
24	Luk 6:12-38
25	Luk 6:39-7:10
26	Luk 7:11-35
27	Luk 7:36-8:3
28	Luk 8:4-21
29	Luk 8:22-39
30	Luk 8:40-9:6
31	Luk 9:7-27

date	Scripture
1	Luk 9:28-50
2	Luk 9:51-10:12
3	Luk 10:13-37
4	Luk 10:38-11:13
5	Luk 11:14-36
6	Luk 11:37-12:7
7	Luk 12:8-34
8	Luk 12:35-59
9	Luk 13:1-21
10	Luk 13:22-14:6
11	Luk 14:7-35
12	Luk 15:1-32
13	Luk 16:1-18
14	Luk 16:19-17:10
15	Luk 17:11-37
16	Luk 18:1-17
17	Luk 18:18-43
18	Luk 19:1-27
19	Luk 19:28-48
20	Luk 20:1-26
21	Luk 20:27-47
22	Luk 21:1-28
23	Luk 21:29-22:13
24	Luk 22:14-34
25	Luk 22:35-53
26	Luk 22:54-23:12
27	Luk 23:13-43
28	Luk 23:44-24:12
29	Luk 24:13-53
30	Jon 1:1-28

date	Scripture
1	Jon 1:29-51
2	Jon 2:1-25
3	Jon 3:1-21
4	Jon 3:22-4:3
5	Jon 4:4-42
6	Jon 4:43-54
7	Jon 5:1-23
8	Jon 5:24-47
9	Jon 6:1-21
10	Jon 6:22-40
11	Jon 6:41-71
12	Jon 7:1-29
13	Jon 7:30-52
14	Jon 7:53-8:20
15	Jon 8:21-30
16	Jon 8:31-59
17	Jon 9:1-41
18	Jon 10:1-21
19	Jon 10:22-42
20	Jon 11:1-53
21	Jon 11:54-12:19
22	Jon 12:20-50
23	Jon 13:1-30
24	Jon 13:31-14:14
25	Jon 14:15-31
26	Jon 15:1-27
27	Jon 16:1-33
28	Jon 17:1-26
29	Jon 18:1-24
30	Jon 18:25-19:22
31	Jon 19:23-42

date	Scripture
1	Jon 20:1-31
2	Jon 21:1-25
3	Aposel 1:1-26
4	Aposel 2:1-47
5	Aposel 3:1-26
6	Aposel 4:1-37
7	Aposel 5:1-42
8	Aposel 6:1-15
9	Aposel 7:1-29
10	Aposel 7:30-50
11	Aposel 7:51-8:13
12	Aposel 8:14-40
13	Aposel 9:1-25
14	Aposel 9:26-43
15	Aposel 10:1-33
16	Aposel 10:34-48
17	Aposel 11:1-30
18	Aposel 12:1-23
19	Aposel 12:24-13:12
20	Aposel 13:13-41
21	Aposel 13:42-14:7
22	Aposel 14:8-28
23	Aposel 15:1-35
24	Aposel 15:36-16:15
25	Aposel 16:16-40
26	Aposel 17:1-34
27	Aposel 18:1-21
28	Aposel 18:22-19:12
29	Aposel 19:13-41
30	Aposel 20:1-38

June

July

date	Scripture
1	Aposel 21:1-16
2	Aposel 21:17-36
3	Aposel 21:37-22:16
4	Aposel 22:17-23:10
5	Aposel 23:11-35
6	Aposel 24:1-27
7	Aposel 25:1-27
8	Aposel 26:1-32
9	Aposel 27:1-20
10	Aposel 27:21-44
11	Aposel 28:1-31
12	Rom 1:1-17
13	Rom 1:18-32
14	Rom 2:1-24
15	Rom 2:25-3:8
16	Rom 3:9-31
17	Rom 4:1-12
18	Rom 4:13-5:5
19	Rom 5:6-21
20	Rom 6:1-23
21	Rom 7:1-14
22	Rom 7:15-8:6
23	Rom 8:7-21
24	Rom 8:22-39
25	Rom 9:1-21
26	Rom 9:22-10:13
27	Rom 10:14-11:12
28	Rom 11:13-36
29	Rom 12:1-21
30	Rom 13:1-14
31	Rom 14:1-23

date	Scripture
1	Rom 15:1-21
2	Rom 15:22-16:7
3	Rom 16:8-27
4	1 Korin 1:1-17
5	1 Korin 1:18-2:5
6	1 Korin 2:6-3:4
7	1 Korin 3:5-23
8	1 Korin 4:1-21
9	1 Korin 5:1-13
10	1 Korin 6:1-20
11	1 Korin 7:1-24
12	1 Korin 7:25-40
13	1 Korin 8:1-13
14	1 Korin 9:1-18
15	1 Korin 9:19-10:13
16	1 Korin 10:14-11:1
17	1 Korin 11:2-16
18	1 Korin 11:17-34
19	1 Korin 12:1-26
20	1 Korin 12:27-13:13
21	1 Korin 14:1-17
22	1 Korin 14:18-40
23	1 Korin 15:1-28
24	1 Korin 15:29-58
25	1 Korin 16:1-24
26	2 Korin 1:1-11
27	2 Korin 1:12-2:11
28	2 Korin 2:12-17
29	2 Korin 3:1-18
30	2 Korin 4:1-12
31	2 Korin 4:13-5:10

date	Scripture
1	2 Korin 5:11-21
2	2 Korin 6:1-13
3	2 Korin 6:14-7:7
4	2 Korin 7:8-16
5	2 Korin 8:1-15
6	2 Korin 8:16-24
7	2 Korin 9:1-15
8	2 Korin 10:1-18
9	2 Korin 11:1-15
10	2 Korin 11:16-33
11	2 Korin 12:1-10
12	2 Korin 12:11-21
13	2 Korin 13:1-14
14	Galasia 1:1-24
15	Galasia 2:1-16
16	Galasia 2:17-3:9
17	Galasia 3:10-22
18	Galasia 3:23-4:20
19	Galasia 4:21-5:12
20	Galasia 5:13-26
21	Galasia 6:1-18
22	Epesas 1:1-23
23	Epesas 2:1-22
24	Epesas 3:1-21
25	Epesas 4:1-16
26	Epesas 4:17-5:2
27	Epesas 5:3-33
28	Epesas 6:1-24
29	Pilipai 1:1-26
30	Pilipai 1:27-2:18

date	Scripture
1	Pilipai 2:19-3:6
2	Pilipai 3:7-4:1
3	Pilipai 4:2-23
4	Kolosi 1:1-20
5	Kolosi 1:21-2:7
6	Kolosi 2:8-23
7	Kolosi 3:1-17
8	Kolosi 3:18-4:18
9	1 Tesalonika 1:1-2:9
10	1 Tesalonika 2:10-3:13
11	1 Tesalonika 4:1-5:3
12	1 Tesalonika 5:4-28
13	2 Tesalonika 1:1-12
14	2 Tesalonika 2:1-17
15	2 Tesalonika 3:1-18
16	1 Timoti 1:1-20
17	1 Timoti 2:1-15
18	1 Timoti 3:1-16
19	1 Timoti 4:1-16
20	1 Timoti 5:1-25
21	1 Timoti 6:1-21
22	2 Timoti 1:1-18
23	2 Timoti 2:1-21
24	2 Timoti 2:22-3:17
25	2 Timoti 4:1-22
26	Taitus 1:1-16
27	Taitus 2:1-14
28	Taitus 2:15-3:15
29	Pilemon 1:1-25
30	Hibru 1:1-14
31	Hibru 2:1-18

date	Scripture
1	Hibru 3:1-19
2	Hibru 4:1-13
3	Hibru 4:14-5:14
4	Hibru 6:1-20
5	Hibru 7:1-19
6	Hibru 7:20-28
7	Hibru 8:1-13
8	Hibru 9:1-10
9	Hibru 9:11-28
10	Hibru 10:1-18
11	Hibru 10:19-39
12	Hibru 11:1-16
13	Hibru 11:17-31
14	Hibru 11:32-12:13
15	Hibru 12:14-29
16	Hibru 13:1-25
17	Jems 1:1-18
18	Jems 1:19-2:17
19	Jems 2:18-3:18
20	Jems 4:1-17
21	Jems 5:1-20
22	1 Pita 1:1-12
23	1 Pita 1:13-2:10
24	1 Pita 2:11-3:7
25	1 Pita 3:8-4:6
26	1 Pita 4:7-5:14
27	2 Pita 1:1-21
28	2 Pita 2:1-22
29	2 Pita 3:1-18
30	1 Jon 1:1-10

date	Scripture
1	1 Jon 2:1-17
2	1 Jon 2:18-3:2
3	1 Jon 3:3-24
4	1 Jon 4:1-21
5	1 Jon 5:1-21
6	2 Jon 1:1-13
7	3 Jon 1:1-14
8	Jud 1:1-25
9	Revelesen 1:1-20
10	Revelesen 2:1-17
11	Revelesen 2:18-3:6
12	Revelesen 3:7-22
13	Revelesen 4:1-11
14	Revelesen 5:1-14
15	Revelesen 6:1-17
16	Revelesen 7:1-17
17	Revelesen 8:1-13
18	Revelesen 9:1-21
19	Revelesen 10:1-11
20	Revelesen 11:1-19
21	Revelesen 12:1-18
22	Revelesen 13:1-18
23	Revelesen 14:1-20
24	Revelesen 15:1-8
25	Revelesen 16:1-21
26	Revelesen 17:1-18
27	Revelesen 18:1-24
28	Revelesen 19:1-21
29	Revelesen 20:1-15
30	Revelesen 21:1-27
31	Revelesen 22:1-21

YOM NÄTÔ NAHU (Glossary)

Mac bu alic nädalô gitôm: † kalhac whin yom dan yêc buku dindéc nälôm, nan tôc asê bu mac atôm bu atap yom dau nahu sa yêc buku nätêku dindéc.

ANÖTÖ NDÊ DOMBA (Lamb of God)
Jon, Ngac Kêku Lau-nga, sam Yisu bu 'Anötö ndê Domba' (Jon 1:29, 36). Yêc pwac akwa nãpu, lau Israel-nga sic domba daêsam ndu ma sêkên ti da ya ô lau si sac nãgêyô. Yisu in Anötö ndê Domba pwac wakuc-nga nan kêñ dau ti da dim tigen, dec kêmasañ lêñ bu Anötö suc lau si sac kwi-nga. Tinãmbu Jon to yom daêsam pi Anötö ndê Domba yêc Revelesen (Rev 5:6; 7:10, 17; 14:4, 10; 15:3; 19:9; 21:22-23; 22:1, 3).

ANÖTÖ NDÊ GÖLIÑ / GAMEN UN-DAMBÊ-NGA (Kingdom of God)

Yêc Yom Lêñsêm Wakuc, Yom Inglis 'Kingdom of God' nan nahu tigen dom.

1. Têm nätô 'Kingdom of God' hêganôn undambê - gameñ nan Anötö dau mbô, ma gameñ nan Anötö ndê lau gitên oc sêndöc tên têm nãmbu-nga. (Alic Mat 7:21; Luk 13:28-29; 1 Kor 6:9-10; 15:50; Gal 5:21; Epe 5:5; 2 Tim 4:18; ma 2 Pit 1:11.) Bocdinañ yac am kwi bu **Gameñ undambê-nga** me **Anötö ndê gameñ undambê-nga**.
2. Têm nätô 'Kingdom of God' hêganôn bêc nan Pômdau Yisu oc mbu meñ ma êñsahê lau hoñ. (Mat 13:24-30, 41; 13:47-49; 20:1-16; 22:1-14; 25:1-13, 14-30.)
3. Têm daêsam 'Kingdom of God' hêganôn gameñ dan me têm dan dom. Yom dau hêganôn Anötö ndê nãclai tu nem göliñ-nga. In ndê göliñ dinañ in gên têm kwahic dec-nga ma hêganôn gwelen nan in kôm yêc nãmalac si nälôm. Asa nan kêñ whin ma sôc Anötö nãpu, nan mbô Anötö ndê göliñ nãpu su. Yom kain dinañ danem kwi bu **Anötö ndê göliñ**. (Alic yom nätô yêc Mat 3:2; 6:33;

12:28; 13:44-46; Luk 16:16; 17:20-21; Rom 14:17; 1 Kor 4:20; ma Kol 1:13.)

APA PWAC YOMSU-NGA (Ark of the Covenant)

Tên ndoc lau Israel-nga sêmbo gameñ sawa, nan Anötö sôm tên nãc bu sêmasañ apa dan nã a, ma sêmpan ahuc nã gol (Eks 25:11-22). Apa dau sêkên yêc †bac dabun nälôm dabun andô. Hoc lu nan Anötö to yomsu amanlu (pwac akwa) pi, nan sêkên yêc apa dau nälôm. Ma sêkên Aron ndê tôc ti †mana nätô yêc nälôm whin (Hib 9:4-5).

Tên ndoc lau Israel-nga sêkwê lôm dabun kalhac Jerusalem, nan sêkên apa dau yêc nälôm dabun andô (1 Kiñ 8:1-13; ma 2 Kr 35:3). Magoc tinãmbu lau Israel-nga si nãcyo sêsen gameñ ma apa dau ginãga. Jon to yom pi apa dau yêc Rev 11:19.

APOSEL (Apostle)

Nãe dau nahu bu 'Lau nan sênkin nãc sêsa si.' Yom 'misineri' yêc Yom Inglis nan nahu kain tigen.

Têm nätô nãe aposel hêganôn tñgacsênomi 12 (Mat 10:1-4; Mak 3:13-19; 6:30; ma Luk 6:12-16; 24:10). Nãc sêti lau sêkên whin-nga si lau bata, ma sêkôm gên dalô ma gên ti nãclai daêsam (Apo 2:42-43). Ma têm nätô yom dau hêganôn lau nan sêmbo nãgacsênomi 12 si toñ dom, gitôm Matias (Apo 1:26), Pol lu Banabas (Apo 14:4, 14; Rom 1:1), ma lau nätô (Rom 16:7).

BAC DABUN (Tabernacle)

Tên têm Moses wê lau Israel-nga sa akên gameñ Isip-nga, ma sêmbo gameñ sawa, nan Anötö sôm tên Moses bu êmasañ bac po tu sênem akin in-nga (Eks 25:8-9; 26:1-37). Alic bac dau nãgatu dan yêc p 250.

BELSEBAL - Alic **Sadañ**.

BUKU TANLI-NGA (Book of Life)

Lau hoñ nan sêkên whin Yisu ma sêtap Anötö ndê mwasin dandöc tanli nãpan-nga sa, nan si nãe yêc Buku Tanli-nga yêc undambê. Alic yom nãpu-nga (footnote) yêc Rev 3:5.

DABUNSIGA (Priest)

Anötö dau kêyalin Aron ti ndê lau wakuc nan sêsa akên †Liwai ndê toñ, nan sa bu sêti lau Israel-nga si dabunsigna (Eks 28:1). Nãc si gwelen bu sênem akin Anötö, sêyob lau Israel-nga si gên dabun, ma bu sêkên

da tidau-tidau ma da ô lau Israel-nga si sac ngagêyô-nga.

Sênyaliŋ dabuŋsiga atu-tu nätô sa bocdec bu:

DABUNSIGA NĀMATA-NĀGA (High Priest / Chief Priest)

Tôm yala tigen-tigen, lau Israel-nga sênyaliŋ dabuŋsiga dan sa bu ti dabuŋsiga namata-nga. In tawasê gitôm bu sôc nalôm dabuŋ andô yêc lôm dabuŋ bu kêŋ da dim tigen yêc yala tigen nalôm. Têm nätô dasam in bu **Dabuŋsiga Atu**.

DABUNSIGA ATU-TU (Chief Priests)

Lau Israel-nga sêsam nac si dabuŋsiga nätô bu dabuŋsiga atu-tu. Nac lau nan muŋ-nga sênyaliŋ nac sa sêti dabuŋsiga namata-nga, ma dabuŋsiga tiwaê nätô.

DAWID NDÊ ATU (Son of David)

Lau Israel-nga sêkêŋ bata bu †Mesaya oc sa akêŋ Dawid ndê wakuc, ma tu dinaŋ-nga sêsam Mesaya bu Dawid ndê Atu.

DENARIAS

Lau Rom-nga si mone silba dan. Lau semlhi gêŋ na mone dinaŋ yêc gameŋ nan lau Rom sem gôliŋ. Têŋ Yisu ndê têm, lau nan bu sêkôm ngac dan ndê gwelen om-nga me domba-nga têŋ bêc tigen nan oc nemlhi nac na denarias tigen-tigen. Naê denarias hêganôŋ mone tigen. Mone lu me daêsam sêsam bu 'denarii.'

GAMEN APA-NĀGA - Alic **Lau Gameŋ Apa-nga**.

GAMEN UNDAMBÊ-NĀGA - Alic **Anötô ndê gameŋ**.

HEROD

Yêc Yom Lêŋsêm Wakuc dasam yom pi kiŋ hale nan si naê Herod. Nac hon sem gôliŋ gameŋ nätô sêmbo †Sisa ndê gôliŋ ŋapu.

1. **Kiŋ Herod (Herod the Great)** - alic Mat 2:1-22; ma Luk 1:5.

In kiŋ ti waê atu nan gêm gôliŋ gameŋ Judia ma Galili-nga têŋ ndoc Yisu dinda kôc in. In ngac dau dinaŋ nan kôm bu ndic Yisu ndu têŋ ndoc in balêkoc dedec. In mbac ndu têŋ yala 4BC.

2. **Herod Antipas** - alic Mak 6:14-29; ma Luk 23:6-12.

In Kiŋ Herod ndê atu nan gêm gôliŋ gameŋ Galili ma Perea-nga têŋ ndoc Yisu gêm mêtê ti kôm gêŋ dalô mbo gameŋ di-

nan. In ngac dau dinaŋ nawhê Herodias nan sôm bu sêtim Jon (Ngac Kêku Lau-nga) kachu kic.

3. **Herod Agripa 1** - alic Apo 12:1-23.

In Herod Antipas nêsip nan gêm gôliŋ gameŋ Galili-nga, ma tiŋambu gameŋ Samaria ti Judia-nga whiŋ. In kêŋ kisa ti kêmâtôc lau namata-nga nan sêkêŋ whiŋ Yisu. In ngac nan gic Jon ndê asidôwa Jems ndu.

4. **Herod Agripa 2** - alic Apo 25:13-26:2; ma 26:19.

In Herod Agripa 1 ndê atu. In gêm gôliŋ ndöc Sisaria Pilipai, ma kêmâtôc Pol ma kêkiŋ in têŋ Rom gi bu Sisa êmatôc in ndê yom.

HIBRU (Hebrew)

Têm nätô sêsam lau Israel-nga bu 'Lau Hibru,' ma nac si awha nan sêsam bu 'Yom Hibru' whiŋ. Naê dau meŋ akêŋ nac si apanŋac dan naê Eber (Gen 10:21).

Yom nan sêto yêc Yom Lêŋsêm Akwa nan sêto na Yom Hibru nandô. Yom Hibru nan lau Israel-nga sêsôm têŋ Yisu ndê têm, nan sêsam yêc Inglis translesen nätô bu 'Yom Aramaik.' Yom dau kêpiŋ bu tap Yom Hibru nandô sa, magoc in yom nasaê dan dau-nga.

HOC NĀYHAM-NĀYHAM (Jewel)

Yêc Rev 21:19-20 Jon to yom pi hoc nayham-nayham ma naôli atu nan gêlic yêc malac Jerusalem wakuc. Hoc tigen-tigen dinaŋ bocdec bu:

HOC JASPA (Jasper) - hoc nädalô batac-batac me nawa (green or clear).

HOC SAPAYA (Sapphire) - hoc nädalô namayan (blue).

HOC AGET (Agate) - hoc nädalô tidau-tidau.

HOC EMEREL (Emerald) - hoc nädalô batac-batac (bright green).

HOC ONIKS (Onyx) - hoc nädalô yeyec (black).

HOC KANELIAN (Carnelian) - hoc nädalô kokoc (bright red).

HOC KRISOLAIT (Chrysolite) - hoc nädalô yanyan.

HOC BERIL (Beryl) - hoc nädalô batac-batac me namayan (green/ blue-green).

HOC TOPAS (Topaz) - hoc ñadalô yanyañ.

HOC KRISOPRAS (Chrysopraxe) - hoc ñadalô ñamayan (milky or grey).

HOC YASINT (Jasinth) - hoc ñadalô ñamayan me batac-batac (blue/green-ish-blue).

HOC AMETIS (Amethyst) - hoc ñadalô kokoc (purple-blue).

ISRAEL

Ñaê Israel hêganôn Jakob, nañ Aisak lu nawhê Rebeka si balêkoc lu dinan ñadan. Anötö dau kêñ ñaê wakuc Israel têt in (Gen 32:28). Ñaê dau sêhê pi lau toñ atu nañ sêsa akêñ Jakob, nañ sêsam ñac bu †lau Israel-nga.

Ma ñaê dau hêganôn gameñ nañ lau Israel-nga sêndöc, nañ sêsam bu 'Israel' me 'Palestine.' Muñ-nga sêsam gameñ dau bu 'Gameñ Kanan-nga.'

JAKOB (Jacob) - Alic **Israel.**

JUDA (Judah)

Jakob ndê atui 12 si dan in Juda, ma sêsam lau Israel si toñ 12 ñadan kêkuc in ndê ñaê. Têt ndoc lau Israel sêmbu akêñ gameñ Isip-nga ma sêndöc gameñ Kanan-nga, nañ Juda ndê toñ sêwêkain gameñ nañ sêsam bu Judia. Malac Betlehem yêc gameñ dinan (Mat 2:6).

Yisu sa akêñ Juda ndê toñ, ma Jon sam in bu 'Layon nañ sa akêñ Juda ndê toñ' yêc Rev 5:5.

Muñ-nga lau Israel-nga sêwhê dau kôc gi toñ lu, nañ sêsam bu 'Lau Israel-nga' ma 'Lau Juda-nga.' Toñ lu dinan sênyalin dau si kin sa tu nem gôlin ñac-nga. Alic yom ñapu-nga (footnote) yêc Hib 8:8.

KÊDÔHÔÑWAGA YOMSUNGA - Alic **Skraib.**

KILISI (Christ)

Alic **Mesaya.**

Yom ñalhô 'Kilisi' meñ akêñ Yom Grik *kreistos*, ma yom ñalhô 'Mesaya' meñ akêñ Yom Hibru. Ñaê lu dinan ñahu tigen, ma danem kwi bu 'ñamalac nañ sêkêc gêt ñakwi pi in.' Muñ-nga lau nañ Anötö kêyalin ñac sa bu sêti lau Israel-nga si kin, nañ sêkêc olib ñakwi pi ñac, bu tôc asê bu ñac kin. Alic 1 Sam 16:12; ma 2 Kin 9:6.

Yom Grik *kreistos* yêc Yom Lêñsêm Wakuc, nañ ñahu lu. Têt natô yom dau

hêganôn Yisu ndê gwelen nem lau si-nga, ma bocdinañ yac am kwi bu †Mesaya, ma têt natô yom dau in Yisu ndê ñaê dan, ma bocdinañ yac am kwi bu Kilisi.

LAU GAMEN APA-NGA (Gentiles)

Yom Inglis 'Gentile' heganôn lau hoñ nañ lau Israel dom. Lau Israel-nga natô sêtoc dau sa bu Anötö kêyalin ñac sa sêti in ndê lau, ma bocdinañ sêpu lau gameñ apa-nga hoñ nañ lau Israel dom, ma sêsam ñac bu 'lau sac,' ñahu bu ñac sêñkuc Moses ndê yomsu dom (Gal 2:15). Magoc lau gameñ apa-nga daêsam sêkêñ whin Yisu sêhêc gêlêc lau Israel-nga su.

Lau gameñ apa-nga nañ dangasun sambuc ñawaê ñayham ma sêsap lêñ sac-sac nom-nga dôñ ñapan, nañ têt natô dasam ñac bu 'lau sambuc.'

LAU ISRAEL-NGA (Jew / Hebrew / Israelite)

Lau Israel-nga nañ sêsa akêñ †Jakob, nañ sêsam ñac yêc Yom Inglis bu 'Jew' ma 'Hebrew' ma 'Israelite.'

LAU SÊTIM YOM LAU-NGA (Hypocrite)

Yom Inglis 'hypocrite' kêkuc Yom Grik *hypocriteis* ma hêganôn lau nañ sêsôm yom ñayham-ñayham tu bu lau natô sêlic ñac ñayham-nga, magoc ñac dau sêñkuc yom dau dom, ma sêkôm ñandô sa dom. Têt daêsam Yisu pu lau †Palêsai ma lau †Skraib, ñahu bu ñac si mêtê dau dinan.

LEPRASI (Leprosy)

Ñaê leprasi hêganôn gêm bac ñamlic-nga. Lau natô gauc gêm bu gêm bac nañ sêsam bu leprasi têt Yisu ndê têt, nañ gitôm gêm bac nañ dasam bu leprasi têt têt kwahic dec-nga dom.

Lau Israel-nga sêmbo ahê lau ti gêm bac leprasi ma sêyob bu sêmasec ñac dom, bu oc kôm lau ñadômbwi sa yêc Anötö angô-nga. Anötö kêñ gwelen têt lau dabunsigna bu sêñsahê lau si gêm bac ñamlic-nga (Lev 13:1-46; 14:1-32).

LIWAI (Levi)

Liwai in †Jakob ndê atui 12 si dan, ma sêsam lau Israel si toñ 12 ñadan kêkuc in ndê ñaê.

Ma ñgac dan ñaê Liwai, in Yisu ndê ñgacsêñom dan nañ sêsam in ndê ñaê dan bu Matyu (Mat 9:9-13).

LAU LIWAI (Levites)

Anötö kêyalin Liwai ndê lau wakuc sa bu sênem akin in yêc †bac dabun ma flôm dabun, ma bu sênem lau †dabunsa sa (Nam 1:47-53; 18:2-6; ma Diut 10:8-9). Anötö sôm bu lau Liwai sêwêkain nom yêc gameŋ Kanan-nga dom. Lau nan sêmbu lau Israel si ton 11, nan sêwhê si gêŋ hon kôc gi ton 10, ma sêkêŋ ton dan têt lau Liwai tu yob nac ti nac si gôlôwac-nga (Nam 18:21-24). Lau nan sêti lau Israel-nga si dabunsa, nan sênyalin nac sa yêc Aron ndê wakuc nan sêsa akêŋ Liwai ndê ton (Hib 7:5-10).

LÔM DABUN (Temple)

Têm natô sêsam lôm dabun Jerusalem-nga bu Anötö me Pômdau ndê Andu. Lau Israel-nga sêten mbec ti sêlic om tôm nac si malac yêc nac si flôm wê-nga. Magoc nac bu sêkêŋ da ya me da natô, nan sêtêŋ lôm dabun Jerusalem-nga si, ma lau dabunsa sêmbu tu sêkêŋ lau dau si da. Ma nac sêlic om atu-tu yêc lôm dabun dau.

LÔM WÊ-NGA (Synagogue)

Yom Inglis 'Synagogue' meŋ akêŋ Yom Grik dan, nan nahu bu 'gameŋ sêkac sa-nga.' Yom dau hêganôn andu nan lau Israel-nga sêkac sa sêmbu têt ndoc Sabat-nga bu sêsam ti sêngô Pômdau ndê yom, ma sênem wê ti sêten mbec têt in. Lau Israel-nga sêkwê lôm wê-nga sêlhac tôm nac si malac atu-tu ti saun-saun hon gi. Ma yêc lau apa si gameŋ nan lau Israel-nga daêsam sêmbu, nan sêkwê si lôm wê-nga tu sêlic om-nga bocdinaŋ. Têt ndoc Pol kôm gwelen yêc lau apa si gameŋ, nan êlêmé gêm mêtê yêc lôm wê-nga nan sêlhac gameŋ dinaŋ.

MANA (Manna)

Têt ndoc Moses wê lau Israel-nga ma sêmbu gameŋ sawa gitôm yala 40, nan Anötö gôlôm nac na bolom kain dan nan sêsam bu 'Mana.' Yom dau in Yom Hibru dan, ma danem kwi bu 'in dinaŋ gêŋ sake?' Bu lau Israel sêsom yom dau têt ndoc namata-nga nan sêlic bolom dau (Eks 16:15).

MESAYA (Messiah/Christ)

Anötö gic bata têt lau Israel-nga bu êŋkin Mesaya nan oc nem nac si ma puc †Anötö ndê gôlin dôn. Yom Grik *kreistos* bu

hêganôn Yisu ndê gwelen dinaŋ, dec yac am kwi bu Mesaya.

Alic **Kilisi** whin.

MWASIN / OM ATU (Festivals / Feasts)

Lau Israel sêlic om atu-tu natô tôm yala hon, bu gauc nem Anötö ti gêŋ atu-tu nan in kôm tu nem nac sa-nga.

MWASIN BOLOM YIST MBA-NGA (Unleavened Bread)

Alic Mat 26:17; Mak 14:1; Luk 22:7; Apo 12:3; ma 20:6. Pômdau gic hu Mwasin Bolom Yist Mba-nga têt ndoc lau Israel-nga sêmbu gameŋ Isip-nga - alic Eks 12:15-20. Mwasin dau yêc tôm bêc 8, ma Pômdau gic yomsu nac bu sêkôc yist hon su yêc nac si andu, ma sênen gêŋ ti yist dom e mwasin natêm dau pacndê. Têt mwasin dau nabêc namata-nga na-ôbwêc, nan nac sen Mwasin Pasowa-nga.

MWASIN LÔM BAC-NGA (Tabernacles)

Alic Jon 7:2-52. Lau Israel-nga sêndê Mwasin Lôm Bac-nga têt ndoc sic bata si gwelen sêndic bolom nandô sa-nga tôm yala hon. Nac sêkwê bac, ma sêkac dau sa gitôm bêc 7, ma gauc gêm têt nan nac si apai sêndôc andu bac yêc gameŋ sawa. Ma nac sem mbec gêŋ nandô om-nga yêc wake dinaŋ nalôm (Lev 23:33-43; Diut 16:13-15; ma Sek 14:16-19).

MWASIN PASOWA-NGA (Passover)

Lau Israel-nga sen Mwasin Pasowa-nga tu bu gauc nem ndoc nan Anötö kêgaho nac su yêc lau Isip-nga amba (Eks 12). Yom Inglis 'Passover' nan danem kwi bu 'êŋlêc têt nahô-nga,' ma hêganôn têt nan Anötö ndê anela nan gic balêkoc ngac mbêc Isip-nga hon ndu, nan kêlêc lau Israel-nga si andu.

MWASIN PENTIKOS-NGA (Pentecost)

Alic Apo 2:1; 20:16; ma 1 Kor 16:8. Nê 'Pentikos' nahu bu 'bêc 50.' Lau Israel-nga sen Mwasin Pasowa, ma tinambu bêc 50 pacndê su goc sêlic om atu dan nan sêsam bu Pentikos. Têt ndoc dinaŋ nac sem danje Anötö tu bolom wit nan sic sa-nga, ma gauc gêm têt nan Anötö kêŋ yomsu amanlu têt Moses yêc Lôc Sainai. Alic yom pi Om Pentikos yêc Lev 23:15-16; Diut 16:10; ma Nam 28:26-30. Kwahic dec, lau sêkêŋ whin Yisu-nga

gauc gêm Om Pentikos nan Nalau Dabun gêm lau aposel ahuc (Apo 2:1).

MWASIN SIC GAWI LÔM-NGA (Temple Dedication)

Têñ yala 167BC lau Siria-nga sic sin têt lau Israel-nga ma sêngaho malac Jerusalem ti nac si lôm dabun su, ma sêkêt si anötö gwam dan kalhac alta. Magoc tiñambu, têt yala 165BC, Judas Makabias kôc gêt sac dau su, ma lau Israel-nga sic gawi lôm bu nawasi sa tiyham. Bocdinañ tôm yala hon lau Israel-nga sêndê Mwasin Sic Gawi Lôm-nga bu gauc nem gêt dau (Jon 10:22).

ÑAMALAC NDÊ ATU (Son of Man)

Têt têt ñamata-nga, propet Daniel sôm yom pi ñamalac nan Pômdau kêkin bu nem lau sa yêc si sac hon, ma sam in bu Ñamalac ndê Atu. Nê dau in nahu tigen gitôm †Mesaya.

Yisu sam dau bu Ñamalac ndê Atu, bu whê sa bu in ñamalac nan Pômdau kêkin, ma in kôc ñaclai ti nawasi atu men akêt Anötö dau. In men mbo nom gitôm ñamalac, tigen in Anötö dau.

Yêc Yom Hibru, nê 'Adam' nahu bu 'ñamalac.' Bocdinañ oc tôm bu danem nê 'Ñamalac ndê Atu' kwi bu 'Adam ndê wakuc.' Tu dinañ-nga lau jatô gauc gêm bu nê dau nahu bu Yisu dau in ñamalac ñandô gi tap Adam sa têt ndoc Pômdau kêmasa in, ma in kôm sac su dom. Têt jatô Pol to yom pi Yisu ma sam in bu 'Adam wakuc' (1 Kor 15:45).

NGAC NEM LAU SI-NGA (Saviour)

Dasam Yisu bu 'Ngac Nem Lau Si-nga,' nahu bu in gêm lau si bu sêtap ñagêyô nan gic nac nawaê tu sêkôm sac-nga, nan dom. Bu Yisu dau hóc lau hon si sac ñagêyô pi dau. Asa nan kêt whin Yisu, nan Anötö suc in ndê sac kwi, ma gêlic in bu ñamalac gitên tu in ndê kêt whin Yisu-nga.

NGACSEÑOM (Disciple)

Nê dindec men akêt Yom Grik *mathetes*, nan sem kwi yêc Yom Inglis bu 'disciple.' Yom Grik dau nahu hêganôn lau kwapuc, me lau nan sêndôhôn gêt. nê dau hêganôn lau nan sênkuc Yisu ma sêñsêlêñ sêwhin in ti sêkêt whin in.

Yêc Yom Lêñsêm Wakuc, nê ñgacsêñom

hêganôn lauñgac 12 nan Yisu kêyalin nac sa bu sênkuc in. Magoc lau ton atu nan sênkuc Yisu, nan lauñgac hon dom, lauwhê sêwhin sênkuc in (Luk 8:1-3). Bocdinañ yac asam nac bu 'sêñomi.' Nê sêñomi dau sêsôm pi lau nan sênkuc Yisu, ma lau nan sênkuc Jon, Ngac Kêku Lau-nga (Mat 8:25), ma lau Palêsai si sêñomi (Mak 2:18).

OLIB (Olive)

A olib in a kain dan nan sêpo ñapep yêc lau Israel-nga si gameñ. U bu ndic dom tôm ñasawa balin, magoc a olib oc sêlhac ñayham.

Lau Israel-nga sen a olib dau ñandô, ma sêkôc ñandô tu sêmasa olib ñakwi-nga. Sêkôm gwelen daêsam ña olib ñakwi, sêkêt sip gêt danañ-nga, sem oso lau ña olib ñakwi, ma sêkêt sip nac si lam gitôm buya.

Lôc dan nê Lôc Olib kalhac kêpin malac Jerusalem. Malac Betani ma Betpagi sêyêc dinañ.

PALÊSAI (Pharisee)

Lau Israel-nga si ton dan. Nac ti lau †Skraib si gwelen ñandô nan bu sênyalê Moses ndê yomsu ñapep en, ma sêndôhôn ti sêwhê sa têt lau. Magoc Lau Palêsai sêndôhôn yomsu ti ñagôlin daêsam whin, nan kêkuc ñamalac ñambwa si gauc. Nac sêñsahê ñanga bu sênem dabun dau, sêhu gêt danañ-nga sin tu sêten mbec ma sêtoc Anötö sa-nga, ma sêwhê si gêt hon kôc gi ton 10 ma sêkêt ton dan ti da (Mat 23:23; Luk 18:12). Magoc têt daêsam nac sêtoc dau sa bu nac gauc gêm bu nac lau gitên sêhóc gêlêc lau Israel-nga jatô su. Ma sêmo ahê lau nan sênkuc Moses ndê yomsu ñapep dom.

Yisu pu Lau Palêsai ma sam nac bu flau sêtim yom lau-nga (hypocrites), nahu bu ndoc daêsam nac sêsôm ti sêndôhôn yom ñayham, magoc nac dau sênkuc yom dau me sêkôm ñandô sa dom. Tu Yisu ndê yom dinañ-nga, dec lau Palêsai daêsam sêkêt kisa Yisu ma sêñsalê lêt tu sêndic in ndu-nga.

PARADAIS (Paradise)

Paradais nahu bu 'ôm ñayham.' Têt jatô sêsam gameñ undambê-nga bu 'Paradais' (Luk 23:43; Rev 2:7).

PASOWA - alic **Mwasinj/ Om Atu Pasowa-nga.**

PWAC SÊSÊ LAUNGAC **NAMLIC-NGA** (Circumcision)

Lau Israel-nga sêsê nac si balêkoc ngac honj si namlic natô su têtj nac si bêc ti-8-nga, sêjkuc pwac nanj Anötö kêmatinj whinj Abraham (Gen 17:9-14).

Têtj ndoc lau aposel sêhoc njawaê njayham asê tiwakuc, nanj lau Israel-nga natô gauc gêm bu †lau gamej apa-nga nanj sic hu sêkêj whinj Yisu, nanj bu sêjkuc lau Israel-nga si pwac akwa dinaj dom, dec Anötö oc nem lau apa dau si dom. Tigenj Pol ma aposel natô sêlhac nanga ma sêwhê sa bu Anötö gêm lau si tu nac si sêkêj whinj-nga, ma tu sêjkuc pwac akwa yomsu-nga dom.

RABAI (Rabbi)

Lau Israel-nga sêsam nac si lau bata ti kêdôhônjwaga bu 'Rabai.' Lau bocke nanj si gauc atu ma njayham nanj sêkêj naê Rabai pi nac. (Naê **Raboni** nanj Maria sam Yisu (Jon 20:16), nanj njahu tigenj.)

ROM (Rome)

Malac njamata-nga yêc gamej nanj sêsam bu Itali. Lau Rom-nga sic sinj ma sêkêj gamej daêsam sêsoc nac si gôlinj njapu. Nac sem gôlinj lau Israel-nga si gamej whinj, têtj têtj Yisu mej mbo nom.

Lau Rom-nga honj si kinj atu nanj sêsam inj bu †Sisa. Inj gêm gôlinj gamej Rom-nga sambob têtj têtj dinaj, ma kêyalinj lau natô sa gitôm Herod ma Pailot, bu sênem gôlinj gamej tidau-tidau sêmbo inj njapu.

SABAT (Sabbath)

Lau Israel-nga si bêc sêlic om-nga, kêkuc bêc nanj Anötö gic bata ndê gwelenj kêj undambê ti nom-nga, ma kêwhanj dau. Anötö sôm bu lau honj sêkôm gwelenj tôm bêc 6 yêc wake danj njalôm, ma bêc ti-7-nga nanj nac sêjwhanj dau ma sêtoc inj sa.

Lau Israel-nga si yomsu ti njagôlinj daêsam hêganônj bêc Sabat-nga. Nac sêsôm bu lau sêkôm gwelenj tidau-tidau têtj bêc dinaj dom. Lau bata Israel-nga tac njandê têtj Yisu tidim daêsam, njahu bu inj kôm lau gêm bac njayham sa têtj bêc Sabat-nga.

SADAN (Satan)

Sadanj inj njalau sac si njadau. Inj kêj kisa Anötö, ma bu ênjilî lau bu sêkôm mêtê

sac.

Sêsam Sadanj ndê naê natô bu 'Belsebal,' 'Belial,' ma 'nom dindêc njadau' (Jon 12:31; 14:30; ma Epe 2:2). Yêc Yom Inglis sêsam inj bu 'Devil.'

SADIUSI (Sadducee)

Lau Israel-nga tonj danj nanj sêmbo têtj Yisu ndê têtj. Naê dau kêkuc dabunjsiga têtj njamata-nga-nga danj ndê naê 'Sadok' (1 Kr 16:39). Lau Sadiusi daêsam nac lau dabunjsiga, ma natô nac lau tiwaê. Nac sêndôhônj ti sêkac lau honj bu sêjkuc yomsu amanju nanj Anötö kêj têtj Moses, ma yomsu nanj Moses dau to sip inj ndê buku. Nac lau kainj tigenj gitôm lau †Palêsai, tigenj lau Sadiusi ma lau Palêsai sêsênj dau pi yom natô. Lau Palêsai sêkêj whinj bu lau nanj sêmbac ndu su, nanj oc sêtisa têtj bêc nambu-nga, magoc Sadiusi sêkêj whinj inj dinaj dom. Ma sêkêj whinj bu anjela ti njalau danj sêmbo dom (Apo 23:8).

SAINAI

Lôc danj naê. Yomsu amanju nanj Anötö kêj têtj inj ndê lau Israel-nga, nanj kêj têtj Moses yêc Lôc Sainai.

SAMARIA

Gamenj danj naê. Gamenj dau yêc gamej Galili ma Judia-nga njasawa, ma yêc Bu Jordan njadali têtj gamej ac sip-nga.

Lau Samaria-nga sêsa akêj apai Israel-nga, magoc nac sem lauwhê apa, ma tu dinaj-nga lau Israel-nga sêlic nac gitôm lau Israel-nga njandô dom. Sêlic nac gitôm lau njambwa me lau apa.

SANEDRIN (Sanhedrin)

Lau bata nanj sem gôlinj lau Israel-nga, nanj sêsam nac si tonj bu 'Sanedrin' (yêc Yom Inglis sêsam tonj dinaj bu 'Council'). Lau dabunjsiga ti lau bata ma kêdôhônjwaga yomsu-nga gitôm 71 sêmbo tonj dau njalôm. Lau Rom-nga sêkêj njasawa têtj nac bu sênem gôlinj ti sêmatôc lau Israel-nga si gêtj natô, magoc nac sêtôm dom bu sêkic njamalac danj ndê yom bu sêndic inj ndu. Tu dinaj-nga dec sêkêj Yisu sip lau Rom-nga amba (Jon 18:31-32).

SAYON (Zion)

Sêkwê malac Jerusalem kalhac lôc natô njahô, ma lôc dau njadanj sêsam bu 'Lôc Sayon.' Inj gamej nanj lau Israel-nga

si lôm dabuŋ kalhac têtŋ Yisu ndê têt. Têt nätô ñaê 'Sayon' hêganônŋ malac Jerusalem ma têt nätô ñaê dau hêganônŋ lau Jerusalem-ŋga (Mat 21:5; Rom 9:33; 11:26; ma 1 Pit 2:6).

SELOT (Zealot)

Ñaê 'Selot' ñahu 'lau naŋ sêyêm dau su tu sêkôm gêtŋ-ŋga.' Lau Israel-ŋga si tonŋ dan sêsam bu 'Lau Selot' - ñac lau naŋ sêtec bu lau Rom-ŋga sênem gôliŋ gameŋ Israel-ŋga, ma sêtec bu sênemlhi takis têtŋ kiŋ Rom-ŋga. Têt nätô lau Selot sêli dau sa, ma sic siŋ têtŋ lau Rom-ŋga. Ngac Galili-ŋga Judas (Apo 5:37) inŋ lau Selot si ñgac bata danŋ.

Yisu ndê †ngacsêŋom danŋ ñaê Saimon sêsam bu 'Ngac Selot' (Mat 10:4; Mak 3:18; Luk 6:15; ma Apo 1:13). Lau nätô gauc gêm bu muŋ-ŋga inŋ mbo Lau Selot si tonŋ, ma nätô gauc gêm bu inŋ ñgac naŋ yêm dau su tu kôm ndê gwelenŋ, ma tu dinaŋ-ŋga dec lau sêsam inŋ bu 'Ngac Selot.'

SÊŋOMI (Disciples) - Alic Ngacsêŋom.

SISA (Caesar)

Ñaê Sisa dau hêganônŋ kiŋ atu naŋ gêm gôliŋ gameŋ †Rom-ŋga honŋ.

SKRAIB (Scribe)

Yom ñalhô 'skraib' meŋ akêtŋ Yom Inglis 'scribe,' naŋ danem kwi bu 'ñamalac to yom-ŋga.' Bapia honŋ naŋ Pol to, naŋ inŋ

kôc ñamalac danŋ (scribe) bu nem inŋ sa tu to ndê yom-ŋga, ma inŋ dau to yom apê tu bu ndic bata bapia tigenŋ-tigenŋ-ŋga (Rom 16:22; 1 Kor 16:21; ma Gal 6:11). Esra inŋ skraib ñamata-ŋga danŋ (Esra 7:6-10).

LAU SKRAIB (Scribes / Teachers of the Law)

Lau Skraib ñac lau Israel-ŋga si tonŋ danŋ naŋ lau ti gauc tu sêsam ma sêto yom-ŋga. Ñac si gwelenŋ atu naŋ bu sêwhê Moses ndê yomsu sa ti sêndôhônŋ têtŋ lau. Lau Skraib daêsam sêmbo lau Palêsai ti lau Sadiusi si tonŋ. Têt nätô dasam ñac bu **lau naŋ sêndôhônŋ yomsu** me **kêdôhônŋwaga yomsu-ŋga**.

SOLPA (Sulphur)

Têt nätô sêsam solpa bu 'hoc ti ya' (Yom Inglis: brimstone). Inŋ gêtŋ yanyanŋ naŋ ñamalac ñanŋga. Yêc Revelesen Jon to yom daêsam pi solpa naŋ hêganônŋ ñawapac ti ñandê naŋ oc tap lau sac sa (Rev 9:17-18; 14:10) ma sê atu ya-ŋga naŋ lau sac oc sêsip têtŋ ndoc sêtap matôc sa têtŋ bêc ñambu-ŋga (Rev 19:20; 20:10; ma 21:8).

YISU (Jesus)

Yêc Yom Hibrû sêsam ñaê dec bu 'Josua' ma ñaê dau ñahu bu 'Anötô gêm lau si' (Mat 1:21). Ñaê nätô naŋ hêganônŋ Yisu, naŋ bocdec: 'Yisu Kilisi,' 'Anötô Atu,' 'Ñamalac ndê Atu,' ma 'Dawid ndê Atu.'